Monastisismo ng Rusya

Igor Kornilievich Smolich

Mga Nilalaman:

Buod 3
Mula sa Patnugot 3
Panimula 7
Panimula 7
1. Pangkalahatang Puna 7
2. Pagsusuri ng Bibliograpiya 9
Kabanata I. Mga Pinagmulan 11
1. Isang Maikling Balangkas ng Kasaysayan ng Ortodoksong Monastisismo sa Silangan 11
2. Ang paglitaw ng mga unang monasteryo sa Kievan Rus' 14
Kabanata II. Ang Unang Gintong Panahon ng Monastisismo sa Kievan Rus' 18
1. Ang Monasteryo ng Pechersk at San Teodosio 18
2. Buhay sa Monastiryo noong ika-12 at ika-13 Siglo 22
3. Ang mga gawaing panrelihiyon at pangkultura ng komunidad ng mga monghe 26
Kabanata III. San Sergio ng Radonezh at ang kanyang paaralan 31
1. Makasaysayang Likas ng Pag-usbong ng Kristiyanong Asketisismo sa Hilagang-Silangang Rus' 31
2. Ang Kalikasan ng Asetisismo sa ika-14 at ika-15 Siglo 33
3. San Sergio ng Radonezh at ang kanyang monasteryo 36
4. Ang asketikong 'paaralan' ni Sergius at iba pang mga asketa ng ika-14 at ika-15 siglo 42
Kabanata IV. Si San Jose ng Volotsk at si Nil ng Sora. Ang pagtatalo sa pagitan ng dalawang kilusang asketiko 46
1. San Jose ng Volotsk at ang kanyang mga pananaw sa simbahan at politika 46
2. Ang Kagalang-galang na Nakatatandang Nil ng Sora at ang kanyang mga pananaw sa ascesis 50
3. Ang pagtatalo sa pagitan ng mga 'Josephites' at ng mga 'Non-Acquirers' 56
Kabanata V. Ang Mundo ng mga Ideyang Eklesiastikal at Pulitikal sa Moscow noong ika-16 na Siglo 58
1. Ang Pagkakaisa ng mga Lupain ng Rusya sa Ilalim ng Kapangyarihang Pulitikal ng mga Pinunong Muscovite at ng Simbahang Ruso 58
2. Mga ideyang eklesiastiko at pampulitika sa Moscow sa ikalawang kalahati ng ikalabing-lima at unang bahagi ng ikalabing-anim na siglo 60
3. Ang mongheng si Philotheus at ang kanyang mga ideyang mesiyaniko 65
4. Arsobispo Macarius at ang hagyograpiyang Ruso ng ika-16 na siglo 70
5. Ang pagluluwalhati sa mga banal na asketiko ng Rusya 74
Kabanata VI. Ang Usapin ng mga Lupain ng mga Monghe sa mga Polemikong Akda at sa Batas ng mga Siglo XVI–XVII 76
1. 'Prinseng-monghe' Vassian at ang kaniyang mga polemikal na sinulat 76
2. Iba pang mga akda na tutol sa pagmamay-ari ng lupa ng mga monghe 81
3. Mga akdang nagtatanggol sa karapatan ng mga monasteryo na magmay-ari ng mga lupain 89
4. Mga hakbang ng pamahalaan noong ika-16 na siglo na naglalayong limitahan ang pagmamay-ari ng lupa ng mga monghe 90
5. Mga hakbang na isinagawa noong ika-17 siglo hanggang 1648 94
6. Ang Kodigo ng 1648 95
7. Ang Tanggapan ng Malaking Palasyo at ang Tanggapan ng mga Monghe 97
Kabanata VII. Mga Pangunahing Tendensiya sa Kolonisasyong Monastiko noong ika-16 hanggang ika-17 Siglo 99
1. Mga kondisyong pampamahalaan at pampulitika ng kolonisasyon 99

2. Anim na pangunahing larangan ng kolonisasyong monastiko 101
3. Kolonisasyong monastiko sa sentrong Moscow....102
4. Kolonisasyong Monastiko sa Hilaga....102
5. Kolonisasyong Monastiko sa Kanluran 104
6. Kolonisasyong Monastiko sa Rehiyon ng Mababang Volga 104
7. Kolonisasyong Monastiko ng Siberia 108
8. Kolonisasyong monastiko sa Timog....109
9. Pangkalahatang Katangian ng Kolonisasyon....111
Kabanata VIII. Mga Pag-aari ng mga Monasteryo at Ekonomiya ng Monastisismo noong ika-16 hanggang ika-17 Siglo 112
1. Mga legal na dokumento na nagsisilbing sanggunian sa kasaysayan ng mga pag-aari ng mga monghe 112
2. Ang Oprichnina at ang krisis sa agrikultura ng ika-16 na siglo....116
3. Mga tiyak na halimbawa ng pamamahala sa ekonomiya ng mga monasteryo 117
4. Ang paglago ng mga lupain ng mga monasteryo sa rehiyon ng Ponizovye noong ika-16 at ika-17 siglo bilang halimbawa ng mga aktibidad sa kolonisasyon ng mga monasteryo 122
5. Pangkalahatang-ideya ng Ekonomiyang Monastiko 125
6. Ang Pambansa at Legal na Balangkas ng Pagsasapam-pananginang Lupa ng mga Monasteryo 127
7. Mga Bukidnang Monghe 129
8. Mga pag-aari ng monasteryo at ang paglitaw ng pagkaalipin 132
9. 'Mga lingkod-monasteryo' at 'mga nasasakupan ng monasteryo' 134
10. Kalakalang pang-monasteryo....137
11. Ang pamamahala ng mga lupain ng monasteryo at ang mga obligasyon ng mga monasteryo sa estado....140
12. Hurisdiksyon sa mga pag-aari ng monasteryo 143
Kabanata IX. Ang Organisasyon ng Buhay-monastiko noong ika-16 hanggang ika-17 Siglo 145
1. Mula sa Kasaysayan ng Mga Patakaran ng Monastiko sa Sinaunang Rus' mula sa Kanyang Pinagmulan hanggang sa ika-16 na Siglo....145
2. Mga patakaran ng monastiko noong ika-16 at ika-17 siglo 150
3. Ang Panloob na Estruktura ng Buhay-monastiko....152
4. Ang Ritwal ng Paggupit ng Buhok at ang Espiritwal na Gabay sa mga Novis 155
5. Ang Panuntunang Monastikong Liturhikal at ang Pang-araw-araw na Buhay ng mga Monghe 158
6. Ang Kalagayan ng Buhay Monghe....163
7. Hurisdiksyon sa mga monasteryo sa mga usaping pang-eklesiastika 166
8. Ang Episkopado 168
9. Asetisismo sa ika-16 at ika-17 siglo 173
10. Ang misyonerong gawain ng mga monghe 176
11. Mga gawaing panlipunan at kawanggawa ng mga monasteryo....178
Kabanata X. Monastisismo at Panitikang Simbahan ng mga Siglo XVI–XVII. 180
1. Mga Apolohetikal at Polemikong Akda. Hegumen Joseph ng Volotsk....180
2. Nakatatandang Artemy. Ang kaniyang mga asetik-mistikal at apologetikong sinulat 186
3. Zinovy ng Otensk at ang kaniyang mga sinulat....188
4. Arsobispo Daniel 192
5. Mga hagiograpiko at historikal na akda....195
6. Ang mga Akda ng Monghe Ermola-Erasmus 198
7. Panitikan ng Ika-17 Siglo....199
Kabanata XI. Mga Kanluraning Impluwensya at ang Teolohikal na Pagtatalong tungkol sa Transubstansiyasyon ng Banal na mga Handog 203
1. Ang Pagsusulod ng mga Kanluraning Impluwensya noong ika-17 Siglo 203
2. Ang Monghe Euthymius at si Patriarka Joachim bilang mga kinatawan ng konserbatismo ng Moscow 207
3. Sina Simeon ng Polotsk at Silvestr Medvedev bilang mga tagapagdala ng mga impluwensiyang Kanluranin 209
4. Ang kontrobersiya tungkol sa oras ng konsagrasyon ng Banal na mga Regalo 212
Kabanata XII. Ang Pagkakahati at Monastisismo 218
1. Mga sanhi ng hiwalay sa relihiyon at sikolohikal 218

2. Mga Rebisyon sa mga Aklat ng Liturhiya Bago si Patriarka Nikon 220
3. Patriarka Nikon 222
4. Ang Rebisyon ng mga Kasulatan sa Panahon ni Patriarka Nikon 225
5. Pagtutol ng komunidad ng mga monghe sa mga hakbang ni Nikon 228
6. Ang pag-aalsa sa Monasteryo ng Solovetsky 230
Kabanata XIII. Panahon ng Sekularisasyon (1701–1764).....236
1. Si Pedro na Dakila at ang kanyang saloobin sa monastisismo 236
2. Mga hakbang ng pamahalaan kaugnay ng mga monasteryo, mga lupain ng mga monghe at ng orden monastiko 241
3. Ang Sekularisasyon noong 1764 248
Kabanata XIV. Ang monastisismo sa panahong mula sa sekularisasyon ng 1764 hanggang sa unang bahagi ng ika-20 siglo.....257
1. Ang Panlabas na Kasaysayan ng Monastisismo 257
2. Ang panloob na organisasyon ng buhay monghe 263
3. Ang paglago ng bilang ng mga monastiko noong ika-19 na siglo 268
4. Mga monasteryo ng kababaihan noong ika-19 na siglo 268
5. Ang Episkopat at ang 'Maalam na Orden ng mga Monghe' 280
Kabanata XV. Ang Tungkulin ng Nakatatanda at Asetisismo noong ika-18–19 na Siglo 296
1. Ang Mga Pinagmulan ng Sistema ng Nakatatanda at ang Diwa Nito 296
2. Ang Institusyon ng mga Nakatatanda sa Sinaunang Rus' 300
3. Si Elder Paisius Velichkovsky at ang kanyang 'paaralan' 305
4. Ang gawain ni Metropolitan Gabriel Petrov ay nakatuon sa muling pagsibol ng monastisismo312
5. Ang Hermitage ng Sarov at ang Kagalang-galang na Seraphim 314
6. Ang Optina Hermitage at ang mga Nakatatanda nito 318
7. Iba pang mga sentro ng tradisyon ng mga nakatatanda 324
8. San Tikhon ng Zadonsk 327
9. Piniling mga halimbawa ng ascesis 330
Konklusyon 337

Buod

Ang 'Russian Monasticism' ay isang natatangi at komprehensibong akda tungkol sa kasaysayan ng monastisismo sa Rusya mula sa pinagmulan nito hanggang sa ika-19 na siglo, na isinulat ng kilalang historyador ng simbahan na si I. K. Smolich. Ginugol ni Smolich ang 15 taon sa pag-aaral ng mga materyales tungkol sa kasaysayan ng simbahan sa Rusya. Sa paglipas ng kanyang pagsusuri, napagtanto niya na halos hindi nabigyang-pansin ang kasaysayan ng monastisismo sa Rusya. Nauwi ito sa paglalathala ng kanyang aklat na *Russian Monasticism*. Ipinapakita ni Smolich ang kasaysayan ng monastisismo sa Rusya bilang masusing pagkakaugnay sa kasaysayan ng estado ng Rusya at sa pangkalahatang kasaysayan ng Simbahan ng Rusya. Itinuturing ni Smolich ang tagumpay ng mga Josephite laban sa mga Non-Possessor bilang isang mahalagang sandali sa kasaysayan ng monastisismo sa Rusya; sa kanyang pananaw, nagdulot ito ng sekularisasyon at, kasunod nito, sa ganap na pagkasira ng monastisismo sa Rusya. Nagsimulang muling umunlad ito noong ika-19 na siglo. Sa madaling salita, tinitingnan ni Smolich ang kasaysayan ng Simbahang Ruso sa isang paraang hindi karaniwan: ang mga huling siglo ng Sinaunang Rus' ay panahon ng pagbagsak para sa Orthodoxiya, samantalang ang Panahong Sinodal ay panahon ng muling pagsibol at pag-unlad.

Mula sa Patnugot

Ang aklat na ito ay karagdagan sa maraming-tomo na *Kasaysayan ng Simbahang Ruso*, na inilathala mula 1994 hanggang 1997. Inilathala ng Spaso-Preobrazhensky Valaam Stavropegial Monastery (mula Nobyembre 1996 – ang Sentro ng Simbahan at Akademiko ng Simbahang Orthodox ng Rusya (Patriarkado ng Moscow), 'Encyclopaedia ng Orthodox'). Kasama rito ang dalawang akda ng kilalang historyador ng simbahan sa Rusya na si Igor Kornilievich Smolich: 'Russian Monasticism: 988–1917' at 'The Life and Teachings of the Elders', na nakatuon sa iba't ibang aspeto ng iisang pang-eklesiastiko-pangkasaysayang penomenon – ang buhay monghe sa Rusya. Matapos pag-aralan ang kasaysayan ng simbahan sa Rusya sa loob ng ilang dekada, hinangad ni I. K. Smolich na lumikha ng isang napakalaking kompendyum na nakatuon sa

kasaysayan ng Simbahang Orthodox ng Rusya mula sa pagkakatatag nito hanggang sa katapusan ng Panahong Sinodal. Gayunpaman, dahil sa kawalan ng anumang seryosong akda tungkol sa kasaysayan ng Simbahan noong ika-18 hanggang ika-19 na siglo, nagpasya si I. K. Smolich na 'ilagay bilang pambungad sa kasaysayan ng mga naunang panahon' ang kasaysayan ng Simbahan sa panahon ng Synodal[1] , na umaasang sa tamang panahon ay maitututok niya ang kanyang pansin sa panahon ng pagtatatag ng Kristiyanismo sa Rus' at sa panahon ng mga Metropolitan at Patriyarka ng Moscow. Isang espesyal na pag-aaral sa kasaysayan ng monastisismo sa Rusya ang nilayon ding magsilbi sa parehong layunin – ang paghahanda ng isang malaking akda tungkol sa isang libong taong kasaysayan ng Ortodoksiya sa Rusya. Gayunpaman, hindi natupad ang mga planong ito dahil sa pagkamatay ng mananaliksik[2] .

Nang sinimulan niya ang paglalathala ng kaniyang akda tungkol sa kasaysayan ng monastisismo noong 1952, Binigyang-diin ni I. K. Smolich ang 'panghandaing katangian' nito, ang isang tiyak na kakulangan sa mga detalye (na mapapansin din ng isang masusing mambabasa, lalo na habang papalapit ang pag-aaral sa katapusan ng panahong pinag-aaralan), at ang pokus nito sa 'mga pangunahing katangian ng monastisismo sa Rusya na umusbong sa panahon ng pagbuo nito'. Labing-limang taon ng pagsusuri sa isang malawak ngunit ganap na hindi naisistemang hanay ng materyal na historikal[3] ang nagdala sa may-akda sa konklusyon na, habang tinatrato ang kasaysayan ng buhay monghe sa Rus' bilang isang hiwalay na paksa ng pag-aaral, kinakailangan ding subaybayan ang pag-unlad nito sa mahigpit na ugnayan sa pangkalahatang kasaysayan ng Rusya at sa kasaysayan ng Simbahang Ortodoksong Ruso sa kabuuan. 'Ang mga miyembro ng komunidad ng mga monghe ay nasa masigla at halos walang patid na ugnayan sa mas malawak na mundo. Bagaman ang impluwensya ng mundo sa monastisismo ay nagpakita ng magkakaibang tindi sa iba't ibang panahon, ang ilang negatibong penomena sa buhay ng mga monghe ay palaging nakaugnay sa mga kaganapang pampulitika sa kasaysayan ng Rusya. Ang ugnayan sa pagitan ng estado at ng Simbahan sa Rus' ay palaging may natatanging kahalagahan, at ang mga ugnayang ito ay patuloy na naipakita, sa paraang ito'y sa iba, sa buhay ng monastisismo at sa pananaw nito." Gayunpaman, sa kanyang paghahati ng kasaysayan ng monastisismo sa Rusya sa mga panahon, hindi sinunod ng may-akda ang tradisyunal na paghahati sa mga yugto—na karaniwan sa parehong sekular at eklesiastikal na kasaysayan: Kievan Rus', Muscovite Rus' at ang panahon ng St Petersburg—kundi tinutukoy niya ang mga mahalagang pagbabago sa panloob na pag-unlad ng monastisismo. At kaya naman, sa akda ni Smolich, ang tagapag-ayos ng monastisismo sa Muscovite Rus', ang 'Abo ng Lupang Ruso', ang Kagalang-galang na Sergius ng Radonezh, ay ipinapakita bilang direktang espirituwal na tagapagmana ng mga nagtatag ng Kiev-Pechersk Lavra, ang mga Kagalang-galang na Anthony at Theodosius, na nagtatag ng monastisismo sa Rus': 'Ito ay isang magkakaugnay na kapanahunan sa panloob at panlabas na kasaysayan ng monastisismo, na hindi maaaring hatiin sa mga panahon; ang simula at ang kasikatan ng kapanahunang ito ay nagsasanib sa isang buo, na tinawag naming unang panahon sa kasaysayan ng monastisismong Ruso.'

Itinuturing ng may-akda na ang pagbabago ng takbo sa kasaysayan ng monastisismo sa Rusya ay ang pagtatalo sa pagitan ng Kagalang-galang Joseph ng Volotsk at ng mga 'Josephita', sa isang banda, at ng Kagalang-galang Nil ng Sora at ng kanyang mga tagasunod, ang 'Mga Nakatatanda ng Rehiyon ng Volga', sa kabilang banda. Ang tagumpay sa Konseho noong 1503 ng konseptong Josephite ng organisasyong monastiko—na kinapapalooban ng mga monasteryo na nagmamay-ari ng malawak na lupain, nakikibahagi sa aktibong gawain pang-ekonomiya, at nagpapanatili ng hindi mapaghihiwalay na ugnayan sa sekular na mundo—ayon sa may-akda, nagpasimula ng 'makabuluhang sekularisasyon' ng monastisismo sa loob ng tatlong siglo, na nagkaroon ng 'lubos na negatibong epekto sa buhay monastiko'. Gayunpaman, dapat tandaan dito na ang ganitong mabagsik na pagsusuri sa impluwensya ng Kagalang-galang Joseph ng Volotsk sa organisasyong monastiko ay higit na hinubog ng sariling pananaw ng may-akda sa mga layunin at mithiin ng buhay monastiko: ang kanyang eksklusibong pagtutok sa mga asetikong ideyal ay nagdudulot ng sinadyang pagpapaliit sa mga gawaing panlipunan at pang-edukasyon ng mga monasteryo. Dito rin, madalas na sumasalungat ang may-akda sa kanyang sarili, sapagkat bilang isang tapat na historyador, inilaan niya ang maraming pahina ng kanyang pag-aaral sa kolonisasyon ng mga teritoryong pagano, kung saan ang mga

---

[1] Tingnan: Kasaysayan ng Simbahan ng Rusya. Moscow, 1997. Bol. 8. Mga Bahagi 1–2.

[2] Para sa maikling talambuhay ni I. K. Smolich, tingnan: Kasaysayan ng Simbahan ng Rusya. Moscow, 1997. Bol. 8. Bahagi 1. pp. 5–16.

[3] Para sa maikling pangkalahatang-ideya ng kalagayan at kalikasan ng mga sanggunian sa kasaysayan ng monastisismo sa Rusya, tingnan ang mga pahina 15–18 ng edisyong ito.

monasteryo ang nagpasan ng pinakamalaking bahagi ng gawaing misyonaryo. Malinaw na kung walang malawak na lupain, hindi sana nagampanan ng mga monasteryo ang kanilang layunin na magbigay-liwanag sa mga paganong tao, mapanatili ang kulturang Orthodox ng Rus', at iba pa.

Ang pananaw ng historyador sa 'pagsusumikap na muling buhayin ang buhay-monastiko' sa panahon ng Synodal sa kasaysayan ng simbahan ng Rusya—isang yugto na karaniwang inilalarawan bilang halos isang historikal na 'interregnum'—ay tila hindi pangkaraniwan. Iniuugnay ni I. K. Smolich ang muling pagsibol na ito sa kilusan ng mga nakatatanda, na sinundan ng may-akda ang pinagmulan nito sa lumang sistemang monastikong Ruso.

Isang hiwalay na akda ng parehong may-akda – *Ang Buhay at Mga Katuruan ng mga Nakatatanda*, na isinulat sa anyo ng isang historikal na sanaysay – ay inialay sa tema ng staretship ng Rusya. Isinasagawa ng may-akda ang isang detalyadong pagsusuri sa panloob na diwa ng staretship, ang pinagmulan nito at ang historikal na kapalaran sa pamamagitan ng paglalarawan sa mga pinakamahalagang pigura ng kilusang ito, kabilang hindi lamang ang mga kilalang nakatatanda tulad ng Kagalang-galang na Paisius Velichkovsky, Seraphim ng Sarov o Ambrose ng Optina, kundi pati na rin ang mga tagapag-organisa at tagapagtaguyod ng katandaan sa Rusya: sina Metropolitan Gabriel (Petrov) at Filaret (Amfiteatrov). Ang aklat na *Ang Buhay at Mga Katuruan ng mga Nakatatanda*, na isinulat noong 1936, ay perpektong nagpapayaman sa huling akda ng may-akda tungkol sa kasaysayan ng monastisismo.

Sa kasamaang palad, ang parehong pag-aaral na ito ay naipasa sa atin lamang sa salin sa Aleman; kaya't napilitan ang mga patnugot na mag-alok sa mambabasa ng isang pabalik na pagsasalin, na siyempre, ay hindi maiiwasang makaapekto sa mga estilistikong katangian ng teksto. Dapat ding tandaan na ang aklat ay isinulat sa panahon at kaagad pagkatapos ng Ikalawang Digmaang Pandaigdig, nang, ayon sa pag-amin ng may-akda mismo, nawala sa kanya ang marami sa kanyang mga paunang tala at mga siping bibliograpikal at madalas niyang kailangang buuin muli ang mga katotohanan mula sa alaala—isang alaala na ang pambihirang kalikasan ay nananatiling paksa ng alamat. Ang akdang *Russian Monasticism* ay isinalin ni Prot. Vladislav Tsypin batay sa edisyong: *Russisches Mönchtum: Entstehung, Entwicklung und Wesen. 988–1917*. Würzburg, 1953. Ang mga sipi mula sa mga sangguniang Ruso ay beripikado ng tagasalin at, sa bahagi, ng pangkat ng mga patnugot.

Ang akdang *Ang Buhay at Mga Katuruan ng mga Nakatatanda* ay inilathala sa isang salin ni Kanyang Kagalang-galang John (Wendland), Metropolitan ng Yaroslavl at Rostov († 25 Marso 1989), na noong kanyang mga taon ng ministeryo bilang obispo sa Berlin ay naging kaibigan ni I. K. Smolich[4] . Ang mga editor ay nagawa lamang ang mga koreksyong estilistiko sa teksto at, kung maaari, sinuri ang mga sipi. Gayunpaman, ang pananagutan para sa katumpakan ng impormasyong ibinigay ay nasa may-akda nang buo.

Mga inilathalang akda ni I. K. Smolich[5] :

• Ang Dakilang Nakatatandang Nil ng Sorsk // Put'. 1929. 19. pp. 57–69.

• Ang Pagsasanib ng Simbahan noong 1596 // Bulletin of the Russian Society for the Study of History. 1930. 5.

• Ivan Vasilyevich Kireevsky // Put'. 1932. 33.

• Banal na Agustin // Bulletin of the Russian Orthodox Church Abroad. 1933. *1112.*

• Ang Pulong Bago ang Konseho noong 1906 // Put'. 1933. 38. pp. 65–75.

• Mula sa Kamakailang Panitikang Aleman tungkol sa Ortodoksiya // Put'. 1938. 56.

• Sa Ika-Sandaang Anibersaryo ng Pagpapalaya sa mga Magsasaka // Bulletin of the Russian Social-Christian Democratic Party. 1961. 60.

• Ang Banal na Bundok ng Athos (Tungkol sa ika-1,000 anibersaryo ng pakikilahok nito sa buhay ng Simbahang Orthodox) // Bulletin ng Lipunang Ruso para sa Pangangalaga ng Orthodox na Pananampalataya. 1963. *70–71.*

• Arkhimandrit Makarii Glukharev – Iluminador ng Altai // Bulletin ng Lipunang Ruso para sa Pag-aaral ng Ortodoksiya. 1967. 85.

• Ivan Vasilyevich Kireevsky: Buhay at Panimuan sa Mundo. 1806–1856. Isang Ambag sa Kasaysayan ng Slavophilismong Ruso // Taunang Aklat para sa Kultura at Kasaysayan ng mga Slav. Bagong Serye. 1933. Blg. 9. pp. 390–427, 463–492 (bahagi ng tesis doctoral, sa kabuuan: Breslau, 1934).

---

[4] Ang teksto ng salin ay mabuting ipinagkaloob ng Moscow Patriarchate Publishing House.

[5] Sa pagbubuo ng listahang ito, ginamit ang mga materyal na inilathala sa *Jahrbücher für Geschichte Osteuropas*. 1971. Vol. 19, Blg. 4, pp. 629–630.

• Mga Kanluranin at Slavophil sa Kamakailang Pananaliksik // ZSP. 1933. 10. pp. 195–209; 1934. 11. pp. 439–449.

• Nananalangin ang Simbahan sa Silangan // Put'. 1935. 49; *1936–1937. 52.*

• Ang Buhay at Mga Katuruan ng mga Nakatatanda. Vienna, 1936. Ikalawang edisyon. Cologne; Olten, 1952; sa Pranses: *Moines de la Sainte Russie*. Tours; Paris, 1967; sa Ruso: *Ang Buhay at Mga Katuruan ng mga Nakatatanda* // *BT*. 31. Moscow, 1992; Ikalawang edisyon. Moscow, 1997 (ipinapailalim sa paglilimbag).

• Mga Pag-aaral sa Monastisismo sa Rusya. 1: Ang Pag-unlad ng Tradisyon ng mga Nakatatanda ng Rusya // Kyrios. 1937. 2. pp. 95–112; 2: Tungkol sa Problema ng Ari-arian ng mga Monghe noong ika-15 at ika-16 na Siglo // Kyrios. *1939–1940. 4. pp. 29–38.*

• Ang Pagpapalit ng 'Eglise catholique évangélique' sa Patriarkado ng Rusya // Kyrios. 1937. 2. pp. 158–160.

• Ang Paniniwalang Relihiyoso ni Catherine II at ang Simbahang Ruso // JGO. 1938. 3. pp. 568–579.

• Lumang Rusong Monastisismo (ika-11–ika-16 na Siglo): Mga Tagapagtatag at Mga Ipinagmamalaki. Würzburg, 1940 (Eastern Christianity. 11).

• Tungkol sa Usapin ng Pagpapanahong-Panaon sa Kasaysayan ng Simbahang Ruso // Kyrios. *1940–1941. Bol. 5. pp. 66–81.*

• Ang Pagpupugay sa Ina ng Diyos sa Debosyon at Popular na Relihiyon ng mga Ruso // Kyrios. *1940–1941. Bol. 5. pp. 194–213.*

• Tungkol sa Kasaysayan ng Patakarang Panlual ng Rusya noong ika-15 at ika-16 na Siglo // JGO. 1941. 6. pp. 55–84.

• Tungkol sa Kasaysayan ng Gawaing Kawanggawa sa Simbahang Silangang Kristiyano, na may Partikular na Pagtutukoy sa Simbahang Ruso // Ang Diakoniyang Ministeryo ng Simbahan. Stuttgart, 1952 (sa ilalim ng pseudonym na Ivan Peresvetov).

• Monastisismo ng Rusya: Pinagmulan, Pag-unlad at Diwa. 988–1917. Würzburg, 1953 (Kristiyanismo sa Silangan. Bagong Serye, Blg. *1011); sa wikang Ruso: Monastisismo ng Rusya. Moscow, 1997 (ipinapailalim sa paglimbag).*

• Katalogo ng panitikang Aleman 1939–1952 hinggil sa kasaysayan ng Silangang at Timog-Silangang Europa // Pag-aaral sa Kasaysayan ng Silangang Europa. 1954. 1. pp. 251–316 (kasama sina W. Philipp at F. Valjavec).

• Ang Posisyon ng Imperyal na Rusong Hari sa Simbahang Orthodox sa Rusya mula ika-18 hanggang ika-20 Siglo // Pag-aaral sa Kasaysayan ng Silangang Europa. 1955. 2. pp. 139–164.

• Ang mga Panalangin ng Pagsasalamat ni Feofan Prokopov para sa Awtokrasya ni Emperatris Anna Ioannovna // ZSP. 1956. 25. pp. 212–224.

• Ang Kahalagahan ng Philokalia para sa Buhay Relihiyoso ng Rusya. Panimula sa: (Nikodemus [Hagiorita]) Ang Munting Philokalia: Mga Katuruan ng mga Ama ng Monastiryo ng Simbahang Silangang Kristiyano tungkol sa Panalangin*. Pinili at isinalin ni Matthias Dietz. Einsiedeln; Zurich; Cologne, 1956.*

• Katalogo ng panitikang Sobyet-Ruso 1939–1952 hinggil sa kasaysayan ng Silangang at Timog-Silangang Europa // Pag-aaral sa Kasaysayan ng Silangang Europa. 1956. Bol. 3. pp. 99–281 (kasama si M. Bernath).

• Tungkol sa Kasaysayan ng Ugnayan sa Pagitan ng Simbahang Ruso at ng Silangang Ortodokso: Ang Misyon ng Simbahan ng Rusya sa Jerusalem (1847–1914) // Eastern Studies. 1956. 5. pp. 33–51, 89–136.

• Tungkol sa Kasaysayan ng Ugnayan sa Pagitan ng Simbahang Ruso at ng Silangang Ortodokso: Simbahan at Pamahalaan sa Rusya ni Pedro ang Dakila sa kanilang Ugnayan sa Patriarka ng Constantinople (1700–1914) // Pag-aaral sa Silangang Kulturang Islamiko. 1958. Blg. 7. pp. 1–47.

• Ang Bundok Athos at ang Rusya // Ang Milenyo ng Bundok Athos, 963–1963. Mga Pagsusuri at Iba Pa. Chevetogne, 1963. Bol. 1. pp. 279–318.

• Kasaysayan ng Simbahang Ruso 1700–1917. Leiden, 1964. Bol. 1 (Pag-aaral sa Kasaysayan ng Silangang Europa. Bol. 9). Wiesbaden, 1991. Bol. 2 (Pananaliksik sa Kasaysayan ng Silangang Europa. Bol. 45); sa wikang Ruso: Kasaysayan ng Simbahang Ruso. 1700–1917. Moscow, 1996–1997. 2 tomo.

• Ang Komiteng Panghandaan para sa Konseho noong 1906: Tungkol sa Pinagmulan ng Konsehong Panlalawigan ng Moscow noong *1917–1918 // Kirche im Osten. 1964. 7. pp. 53–93; sa wikang Ruso: Smolich, I. K. Kasaysayan ng Simbahang Ruso. 1700–1917. Moscow, 1997. 2. Mga Apendise.*

• Batas Kanoniko sa Simbahang Orthodox ng Rusya // Ang Simbahang Orthodox ng Rusya sa Doktrina at Buhay. Ika-2 ed. Witten-Ruhr, 1966. pp. 139–166.

• Ang Simbahang Ruso sa panahon ng Rebolusyon mula Marso hanggang Oktubre 1917 at ang Tanggapan ng Estado mula 1917 hanggang 1918 (Tungkol sa Kasaysayan ng Ugnayan ng Estado at Simbahan sa Rusya) // Orthodox Studies. 1965. Bol. 14. pp. 3–34; sa wikang Ruso: Smolich, I. K. Kasaysayan ng Simbahang Ruso. 1700–1917. Moscow, 1997. Apendise 2.

• I. S. Aksakov at ang Usapin ng Kalayaan sa Pagsasalita at Budhi // Festschrift para kay Margarete Woltner sa kanyang ika-70 kaarawan. Heidelberg, 1967. pp. 262–269.

• Si I. K. Smolich ay may-akda rin ng mga indibidwal na artikulo sa: *Die Religion in Geschichte und Gegenwart*. Ika-3 na edisyon. Tübingen, 1957–1965 (mga artikulo: Kiev, Laura, Monasteryo ng Solovki, Stauropegion, Lavra ng Trinity-Sergius, Monasteryo ng Valaam, Pagpapala ng Tubig); Lexikon für Theologie und Kirche. Ikalawang edisyon. Freiburg im Breisgau, 1957–1965 (mga artikulo: Alexander Nevsky, Alexander I ng Rusya, Starez).

• Naglathala rin si I. K. Smolich ng mga pagsusuri sa: Kyrios, ZSP.

Panimula

Ang akdang ito, bunga ng 15 taong pananaliksik sa kasaysayan ng Simbahang Ruso sa kabuuan at sa kasaysayan ng mga monasteryo sa Rusya sa partikular, ay inilaan bilang paunang materyal para sa pagsulat ng kasaysayan ng monastisismo sa Rusya, mula sa pinagmulan nito hanggang 1917. Tinuturing namin ito bilang isang pagtatangka lamang na ilahad ang pinakamahalagang sandali ng kasaysayang ito at ilarawan ang mga pangunahing katangian ng monastisismo ng Rusya na umusbong sa paglipas ng panahon. Dahil ang aming pag-aaral ay halos nakabatay lamang sa mga naunang nailathalang sanggunian, hindi namin tinawag itong 'Kasaysayan ng Monastisismo sa Rusya', bagaman sa ilang kabanata—lalo na sa mga tumatalakay sa panahong bago ang ika-18 siglo—ay ginamit ang napakalawak na pangkat ng materyal na historikal. Ang mga sanggunian kaugnay ng pinakabagong yugto sa kasaysayan ng monastisismo—ang ika-18 at ika-19 na siglo—lalo na ang tungkol sa kasaysayan ng mga indibidwal na monasteryo, ay karamihang hindi nailathala, samantalang marahil ay nawala na ang marami . Dahil dito, hindi pantay-pantay ang detalye ng lahat ng aspeto rito; ang kasusinglaan ng aming paglalarawan sa iba't ibang yugto ng pag-unlad ng monastisismo ay batay sa dami ng materyal na magagamit sa amin. Gayunpaman, umaasa kami na nagawa naming tukuyin ang pinakamahalaga at pinaka-tipikal na aspeto ng kasaysayang ito at itampok ang pinaka-katangi-tanging mga historikal na tauhan.

Ang unang apat na kabanata ay reproduksyon ng aking aklat na *Old Russian Monasticism*, na may maliliit na pag-aangkop. Sa Mga Kabanata VI, VII, VIII at XIII, inililimbag namin, na may ilang pag-aangkop at pagbabago, ang isang manuskrito na isinulat para sa isang planadong aklat tungkol sa mga pag-aari ng mga monghe noong 1941 pa, sa isang panahon na mas maraming sanggunian at literatura ang magagamit sa amin. Ang mga natitirang kabanata ay isinulat noong 1947–1948 batay sa materyal na dati nang nakalap at ngayon ay magagamit na sa amin. Sa kasamaang palad, hindi lahat ng sanggunian ay magagamit sa amin, at madalas kaming napipilitang umasa lamang sa historikal na literatura para sa ilang mga isyu; ito ay nakatala sa mga kaukulang paunawa sa ilalim ng pahina sa bawat pagkakataon.

Nagpapasalamat ako sa pamunuan ng Slavic Institute at ng dating Seminar on the History and Regional Studies of Eastern Europe (pareho sa Berlin) sa mabuting pagbibigay sa akin ng access sa kanilang malawak na koleksyon. Nais ko rin iparating ang aking pasasalamat sa mga kaibigang nagbigay-daan upang magamit ko ang mga aklat mula sa kanilang personal na silid-aklatan.

Igor Smolich, Disyembre 1952

Panimula

1. Pangkalahatang Puna

Naging laganap ang monastisismo sa Simbahang Ruso dahil, mula pa sa simula, tumimo nang malalim sa puso ng mga bagong pagano ng Rus ang mga aral na asketiko ng Kristiyanismo. Mabilis na nakamit ng monastisismo ang natatanging kahalagahan sa Rusya, hindi lamang dahil dinala nito ang edukasyon at kultura sa mga tao, kundi dahil nagsilbing mga sentro ng pagkatuto at kultura ang mga monasteryo. Bukod sa pagtupad sa kanilang purong misyong eklesiastikal, nasangkot ang mga monasteryo sa pambansa, pampulitika, at pang-

kulturang buhay ng bansa. Ang mga kasapi ng komunidad ng mga monghe ay nasa masigla at halos tuloy-tuloy na pakikipag-ugnayan sa mas malawak na mundo. Hindi nito nabigyang-proteksyon ang panloob na pag-unlad ng buhay monghe. Bagaman ang impluwensya ng mas malawak na mundo sa monastisismo ay nagpakita ng iba't ibang antas ng tindi sa iba't ibang panahon, ang ilang negatibong pangyayari sa buhay monghe ay palaging nakaugnay sa mga kaganapang pampulitika sa kasaysayan ng Rusya. Ang ugnayan sa pagitan ng estado at ng Simbahan sa Rusya ay palaging may natatanging kahalagahan, at ang mga ugnayang ito ay patuloy na, sa paraang ito o sa iba pa, nakaapekto sa buhay ng pamayanang monastiko at sa pananaw nito, na madalas na hinihila ang mga espiritwal na puwersa ng monastisismo sa mga kilusang hindi tumutugma sa monastikong ideal.

Dapat isaalang-alang ang lahat ng ito kung nais nating magbigay ng balangkas ng kasaysayan ng monastisismo sa Rusya, ilarawan ang mga panloob nitong katangian at panlabas na pag-unlad, o hatiin ang kasaysayang ito sa magkakaibang panahon.

Isang mahalagang pagbabago sa kasaysayan ng monastisismo ang naganap sa pagitan ng ika-15 at ika-16 na siglo, nang lumitaw ang matinding pangangailangan sa loob mismo ng mga bilog ng monastisismo na tugunan ang mga katanungan hinggil sa kahulugan, layunin, at hinaharap na pag-unlad ng monastisismo bilang isang institusyong simbahan at Kristiyanong-asketiko, at upang itatag ang mga pundasyon para sa karagdagang pag-unlad nito. Ang pag-iral ng dalawang magkaibang pananaw sa isyung ito ang nagbunsod ng isang matinding kontrobersiya at pakikibaka na tumagal ng mga dekada, na nagwakas sa tagumpay ng mga 'Josephites', na pinangalanan ayon sa kanilang pinuno, San Jose ng Volotsk – na nagkaroon ng mapagpasyang epekto sa karagdagang pag-unlad ng buhay monghe at ng pamumuhay monghe sa Rus'. Maaaring ituro pa nga ang eksaktong petsa ng pagbabagong ito bilang ang Konseho ng 1503, bagaman ang kontrobersiya at pakikibaka ay tunay na naganap lamang pagkatapos ng Konsehong iyon.

Ang panahong hanggang 1503 ay bumubuo ng isang magkakaugnay na yugto sa panloob at panlabas na kasaysayan ng monastisismo, na hindi maaaring hatiin sa magkakahiwalay na yugto; ang simula at ang kasikatan ng yugtong ito ay nagsasanib sa isang buo, na tinawag naming unang panahon sa kasaysayan ng monastisismong Ruso.

Pagkatapos ng 1503, pumasok ang monastisismo sa ikalawang yugto nito, kung saan ito ay sumailalim sa makabuluhang proseso ng sekularisasyon. Nangyari ito, sa isang banda, dahil sa tagumpay ng mga Josephite, na nagdala sa mga monasteryo sa mas masidhing pakikilahok sa buhay pulitika ng Rus' kaysa dati; sa kabilang banda – – bilang resulta ng akumulasyon ng kayamanang monastiko, na nagbunga ng pagsasama ng mga monasteryo sa sistemang pang-ekonomiya ng estado. Dahil hindi nagpatibay ang mga awtoridad ng malinaw na paninindigan hinggil sa mga lupain ng mga monghe, nagkaroon ng partikular na negatibong epekto sa buhay monghe ang kanilang pagpapalawak.

Ang pagbabagong-punto ng ikatlo at huling yugto ay ang simula ng ika-18 siglo, ang panahon ng mga reporma ni Pedro na Dakila; ang mga repormang ito ay hindi nakatuon sa pagbabago o pagwawasto ng buhay monghe, ngunit sa panahon ng Synodal, binigyan ang mongheismo ng ganap na ibang puwesto sa buhay ng Simbahan kaysa dati, at sa huli ay nawala ang dati nitong napakahalagang posisyon. Nawala sa Simbahan ang malapit na ugnayan sa monastisismo na umiiral bago ang ika-18 siglo. Higit pa rito, hindi naman talaga nagpakita ng seryosong interes ang Sinodo sa mga usapin ng buhay monghe. Kung mayroon mang mga pagsisikap sa panahong ito na muling buhayin ang buhay monghe, nagmula ang mga ito sa malulusog na puwersa sa loob mismo ng buhay monghe, pangunahin mula sa mga Rusong nakatatanda noong ika-18 at ika-19 na siglo. Ang impluwensya ng mga nakatatanda ang tila pinakamahalagang salik sa pag-unlad ng buhay monghe sa nakalipas na dalawang siglo, na gumanap ng isang mapagpasyang papel sa muling pagbangon ng tunay na buhay monghe.

Sa sanaysay na ito, sinadya naming hindi isama ang kasaysayan ng monastisismo sa katimugang Rusya, ibig sabihin, ang kasaysayan ng mga monasteryo ng Metropoliya ng Kiev at ng mga kanlurang rehiyon na kalaunan ay naging bahagi ng estadong Ruso noong ika-17 at ika-18 siglo. Ang mga monasteryong ito at ang kanilang mga naninirahan ay may sariling natatanging kasaysayan, na nangangailangan ng hiwalay na pag-aaral. Mula lamang sa katapusan ng ika-18 siglo, o mas tiyak, mula sa simula ng ika-19 na siglo, naging magkakatulad ang buhay monghe sa lahat ng rehiyon ng Rusya.

Ang kasaysayan ng monastisismo ng Rusya sa Bundok Athos ay bumubuo rin ng isang hiwalay na kabanata sa pangkalahatang kasaysayan ng monastisismo ng Rusya, sapagkat ang panloob at panlabas nitong pag-unlad ay naganap sa ilalim ng mga kundisyong iba sa sa Rus'. Napatunayan na napakahirap ma-access

ang mga sanggunian hinggil sa paksang ito kaya napilitan kaming talikuran kahit ang pinakapangkalahatang pagtingin sa Athos.

Nagsikap kami rito, na patuloy na kumukuha mula sa mga sanggunian, na ilahad at ilarawan ang pinakamahalagang mga pangyayari sa kasaysayan ng monastisismo, na isinasaalang-alang na 'ang unang batas ng kasaysayan ay ang hindi payagang pumasok ang anumang kasinungalingan sa anumang dahilan; susunod, huwag katakutan ang katotohanan sa anumang kalagayan; at huwag payagang pumasok ang kahit anino ng pagkiling o anino ng masamang hangarin' (Cicero. Tungkol sa Orador. 2. p. 15).

2. Pagsusuri ng Bibliograpiya

Sa pag-aaral ng kasaysayan ng monastisismo sa Rusya, dalawang kalagayan ang agad na nagiging halata: una, ang kakulangan ng mga sanggunian, kung saan ang mga materyales ay hindi pantay na nakapamahagi sa iba't ibang panahon; at ikalawa, ang pagkalat ng mga dokumento sa iba't ibang koleksyon at indibidwal na publikasyon. Ang sinumang magsasagawa ng pag-aaral sa kasaysayan ng monastisismo sa Rusya ay dapat isaalang-alang ang dalawang kalagayang ito. Halos wala tayong koleksyon ng mga materyales na partikular na inihanda para sa isang tiyak na paksa. Sa panitikan ng kasaysayang-eklesiastikal, sa kabila ng medyo malawak nitong lakas ng boses, hindi pantay-pantay ang saklaw ng iba't ibang panahon at proseso. Para sa panahong hanggang sa unang bahagi ng ika-18 siglo, kinailangan naming umasa nang higit sa lahat hindi sa espesyalisadong panitikan ng kasaysayang-eklesiastikal, kundi, halimbawa, sa mga akdang tumatalakay sa kasaysayan ng estado, pulitika, at ekonomiya o sa kasaysayan ng Panitikang Lumang Ruso.

Ililista namin ang pinakamahalagang sanggunian na ginamit namin. Una sa lahat ay ang *Kumpletong Koleksyon ng mga Kronika ng Rusya* (PSRL), na ang pagkakompila ay malaking gawa ng mga monghe. Ang pinakamahalagang mga batas ng estado at opisyal na dokumento na may kinalaman sa pinakamataas na administrasyong eklesiastikal, mga usapin ng administrasyong diyosesis, at buhay monghe ay halos eksklusibong makapaloob sa mga koleksyon ng dokumento tungkol sa kasaysayang pampulitika ng Russia (AAE, AI, DAI, AMG, SGGD, SGKE, atbp.**). Ang mga kronikang ito at mga akto ay nagbibigay lamang ng materyal hanggang sa katapusan ng ika-17 siglo; ang mga kronika ay nagmula pa noong kalagitnaan ng ika-16 na siglo, samantalang ang mga akto at dokumento ay nagsimula pa noong ika-14 na siglo. Para sa panahong Moskow, ang iba't ibang materyales ay matatagpuan sa 'Russian Historical Library' (RIB), kung saan ang magkakahiwalay na tomo ay naglalaman ng mga dokumento at iba pang makasaysayang materyal na partikular tungkol sa kasaysayan ng simbahan sa Rusya; hindi gaanong maaasahan ang koleksyong kilala bilang 'Ancient Russian Bibliography' (DRV) (1773–1775, 2nd expanded ed. 1788–1791): hindi lahat ng mga dokumento at akdang kasama rito ay na-beripika at na-kolehiyo, gaya ng karaniwan sa mga akademikong edisyon ng mga dokumento; gayunpaman, napakahalaga ng koleksyong ito, sapagkat naglalaman ito ng mga dokumento na ang orihinal na manuskrito ay kalaunan ay nawala . Maraming mahahalagang dokumento at pag-aaral tungkol sa kasaysayan ng monastisismo ang nailathala sa journal na *Readings of the Society for Russian History and Antiquities* (*Readings*), kabilang na sa seksyong 'Miscellany'. Ang naunang gawa ni K. Bestuzhev-Ryumin na *Sources and Literature on Russian History from Antiquity to 1825*, na inilathala bilang pambungad sa kanyang *History of Russia* (Mitava, 1877), ay maaaring magsilbing sanggunian. Bilang karagdagang materyal, inirerekomenda ang 'Panimula' sa *Lectures on Russian History* ni S. F. Platonov. Sa larangan ng kasaysayang pang-iglesia, napakahalaga ang akda ni N. N. Glubokovsky na *Russian Historical Science in Its Historical Development and Present State* (1928). Lubos ding inirerekomenda ang aklat ni Emilius Hermann, *De fontibus juris ecclesiastici Russorum. Commentarius historico-canonicus* (1936) [*Tungkol sa mga Pinagmulan ng Batas Simbahan ng mga Ruso. Isang Pangkasaysayan at Kanonikong Komento'], na isang hindi mapapalitang sanggunian sa parehong batas simbahan ng Rusya at sa pangkalahatang kasaysayan ng Simbahang Ruso. Nagbibigay ang may-akda ng listahan ng pinakamahalagang koleksyon ng mga pinagkukunan at dokumento, pati na rin ng kaugnay na akademikong literatura; bukod dito, nag-aalok siya ng detalyadong paliwanag tungkol sa kasaysayan ng pinagmulan ng iba't ibang dokumento, kodigo, at iba pang kanonikong materyales, at nagbibigay ng pagtatasa sa mga ito. Ang pag-aaral ni Hermann ay nagsisilbing isang napakahalagang sanggunian at isang maigsi na kurso sa kasaysayan ng kanonikong batas ng Simbahang Ruso.**

Sa mga sanggunian na nauukol sa ika-18 siglo, nangunguna ang 'Kumpletong Koleksyon ng mga Batas ng Imperyong Ruso' (PSZ, 2nd PSZ at 3rd PSZ), na naglalaman ng halos lahat ng mga dekreto ng mga imperador ng Rusya na may kinalaman sa Simbahang Ruso. Ang unang tatlong tomo ay naglalaman ng materyal na nauugnay sa ika-17 siglo; halimbawa, inilalarawan ng Tomo 1 ang 'Kodigo ng 1649'. Ang 'Mga Regulasyong Espirituwal' ni Pedro na Dakila ay matatagpuan sa Tomo 6, Blg. 3718. Saklaw ng PSZ ang panahon mula 1649 hanggang 1825 (45 tomo), ang Ikalawang Serye ng PSZ ay sumasaklaw sa panahon mula 1825 hanggang 1881 (55 tomo), at ang Ikatlong Serye ng PSZ ay sumasaklaw sa panahon mula Marso 1881 hanggang 1913 (33 tomo). Kahit pagkatapos ng kodipikasyon ng batas Ruso sa anyo ng 'Kodigo ng mga Batas ng Imperyong Ruso' (15 tomo, inilathala noong 1832, 1842 at 1857; partikular na mahalaga para sa kasaysayan ng Simbahan ang tomo 1, bahagi 1, §§ 40–43, pati na rin ang mga tomo *11–13 at 14) at ang 'Code' ng 1906, nanatili ang kanilang pwersang lehislatibo ang mga imperyal na dekreto. Karapat-dapat ding banggitin ang 'Kumpletong Koleksyon ng mga Dekreto at Utos ng Departamento ng Ortodoksong Paniniwala' (PSPiR) at ang 'Paglalarawan ng mga Dokumento at Kaso ng Pinakabanal na Namamahalang Sinodo' (ODDS) (cf. Herman, p. 87). Pareho sa dalawang koleksyong ito ay naglalaman ng malawak na materyal tungkol sa kasaysayan ng monastisismo at ng mga monasteryo. Madalas na isinasama sa ODDs ang mga detalyadong sipi mula sa mga dekreto at kautusan ng Pinakabanal na Sinodo.*

Mula pa noong ika-19 na siglo, maaari ring banggitin ang isa pang pangunahing koleksyon na pangunahing naglalaman ng materyal tungkol sa panlabas na kasaysayan ng monastisismo (mga datos na estadistika, mga petsa ng pagkakatatag ng ilang mga monasteryo, mga kautusan ng Pinakabanal na Sinodo, atbp.) – 'Ang Pinaka-mapagkumbabang Ulat ng Punong Prokuror ng Pinakabanal na Sinodo' (Mga Ulat) para sa mga taong 1836–1914.

Maraming impormasyon ang maaaring makuha mula sa *History of the Russian Hierarchy* (IRI) (6 na tomo sa 7 aklat, Moscow, 1807–1815) , na karamihang inihanda ni Metropolitan Eugene (Bolkhovitinov, † 1837), bagaman madalas itong iniuugnay kay Obispo Ambrose (Ornatsky, † 1827), na siyang sumulat lamang ng bahagi ng teksto. Ang mga Tomo 2, 3–6 ay may partikular na kahalagahan para sa kasaysayan ng monastisismo. Gayunpaman, hindi ligtas sa mga pagkakamali ang akdang ito, na dapat isaalang-alang kapag ginagamit ang mga materyales nito.

Ang mga ito ang pinakamahalagang koleksyon ng mga sanggunian sa pangkalahatang kasaysayan ng Simbahang Ruso at sa kasaysayan ng monastisismo. Ang mga sanggunian sa iba pang materyal at ang kaugnay na literatura ay nakasaad sa mga tala. Sa kasamaang palad, wala pang detalyadong pagsusuri sa mga sanggunian; umaasa kaming makabuo ng ganitong pagsusuri sa hinaharap, sapagkat malaking tulong ito sa mga mananaliksik at mag-aaral.

At ilang karagdagang puna tungkol sa panitikan hinggil sa kasaysayan ng monastisismo sa Rusya. Bagaman malaki ang dami ng panitikang ito kung ikukumpara, sa pangkalahatan ay hindi pa rin nito nasasapatan ang pangangailangan ng mga dalubhasa. Hindi ito pantay-pantay na nakapamahagi sa iba't ibang panahon at magkakaiba ang antas ng akademikong merito. Ito ay partikular na totoo sa tinatawag na 'mga kasaysayan' at 'mga paglalarawan' ng mga monasteryo – alam namin ang humigit-kumulang isang daang akda ng ganitong uri. Sa karamihan, ang mga paglalarawang ito ay inihanda bilang debosyonal na babasahin para sa mga tao; ang mga petsa at iba pang detalye na nakapaloob dito ay kailangang suriing muli; halimbawa, ito ay naaangkop sa mga paglalarawan ng mga monasteryo ng Vologda (tingnan: IRI. 3). Isinama namin ang mga pinaka-kredibleng akda sa aming bibliyograpiya. Ang mga gawa nina N. Nikolsky, A. Dobroklonsky, Archimandrite Dositheus (sa bahagi), A. V. Gorsky at Serebryansky ay may purong akademikong halaga. Karapat-dapat sa espesyal na pagbanggit ang tatlong-bolyum na gawa ni Zverinsky, dahil ito ay lubos na mahalaga para sa historyador ng kolonisasyong monastiko.

Tungkol sa kasaysayan ng mga lupain ng mga monghe, maaaring sumangguni sa mga akdang nakatuon sa panlipunang at pang-ekonomiyang kasaysayan ng Rusya, halimbawa, ang mga sinulat nina Rozhkov, Gautier, Dyakonov at iba pa, pati na rin ang akda ni V. Milyutin na inilathala noong 1859 at 1861, na nananatiling mahalaga hanggang sa kasalukuyan. Maraming materyal tungkol sa kasaysayan ng mga pag-aari ng mga monghe ang makukuha mula sa mga 'piscovye' at 'peresnye' na rehistro.

Tungkol naman sa kasaysayan ng buhay monghe at sa mga pananaw na katangian ng mga monghe sa isang partikular na panahon, mas maraming naisulat sa paksang ito hindi ng mga historyador ng simbahan kundi ng mga historyador ng panitikan – tinutukoy namin ang mga gawa nina Porfiryev (tungkol sa panahong Kyiv), Petukhov at Speransky, na inialay sa pangkalahatang kasaysayan ng Panitikang Lumang Ruso.

Binanggit ang mga espesyal na monograp sa mga kaukulang seksyon ng bibliyograpiya at mga tala. Ang mga akda nina Metropolitan Evgeny (Bolkhovitinov) at Arsobispo Filaret (Gumilevsky), pati na rin ang nabanggit na aklat ni N. Glubokovsky, ay patuloy na ginagamit bilang sanggunian, bagaman ang huli ay itinuturing nang higit bilang isang akademikong pag-aaral kaysa sa isang akdang kritisismo ng mga sanggunian. Sa larangan ng kartograpiya na may kaugnayan sa kolonisasyong monastiko at mga hangganan ng diyosesis, halos wala pang nagawa hanggang ngayon, bagaman napakahalaga ng mga isyung ito; gayunpaman, may ilang impormasyon na matatagpuan sa akda ni Pokrovsky.

Ang historiograpiya tungkol sa ika-19 na siglo, lalo na sa ikalawang kalahati nito, ay napaka-pira-piraso.

Ang hindi pa natatapos na edisyon ng *Orthodox Encyclopaedia* (PBE) ay may ilang halaga bilang sanggunian (naglalaman ng mga talaang biyograpikal at mga artikulong paksang-aralin), bagaman nag-iiba-iba ang kalidad ng mga artikulo nito. Dapat ding banggitin ang *Russian Biographical Dictionary* (RBS), na, halimbawa, sa pag-aaral ng ika-18 at ika-19 na siglo, ay napakahalaga kapwa para sa malawak nitong bibliograpiya at sa nilalaman nito; hindi ito inilathala ayon sa alpabeto, at ang ilang titik ay ganap na wala ('M' at iba pa) o bahagyang kasama lamang. Kapag binabanggit ang publikasyong ito, kailangang tukuyin ang unang pangalan at apelyido na kasama sa tomo, pati na rin ang katugmang bilang ng pahina.

Ang lahat ng nabanggit dito ay isang maikling pangkalahatang-ideya lamang ng kritisismo ng sanggunian at bibliograpiya; ito ay ibinibigay, sa isang banda, upang tulungan ang mambabasa, at sa kabilang banda, upang ipakita kung gaano kahirap mangalap ng materyal tungkol sa ilang paksa. Ang listahan ng mga sanggunian at akademikong literatura ay natural na naglalaman lamang ng pinakamahalagang publikasyon; ang karagdagang impormasyon, kasama ang mga sanggunian sa espesyalisadong literatura, ay makikita sa mga tala.

Kabanata I. Mga Pinagmulan

1. Isang Maikling Balangkas ng Kasaysayan ng Ortodoksong Monastisismo sa Silangan

Ang Kristiyanismo sa Lumang Ruso ay Griyegong Ortodoksong Kristiyanismo. Dumating ito sa Rus' mula sa Byzantium; sa pamamagitan ng pagtanggap nito, naging bahagi ang Rus' ng relihiyoso at kulturang mundo ng Simbahang Silangang Kristiyano. Ang buhay ng simbahan sa Rus' ay umunlad nang may malapit na ugnayan sa espiritwal na kultura ng Simbahang Silangang Kristiyano, lalo na sa anyong Byzantine nito.

Ang pagbuo ng estadong pamahalaan sa mga Silangang Slav ay naganap sa ika-6 hanggang ika-9 na siglo at nagtapos sa pagtatatag ng Kievan Rus'. Sa panahong ito, pinanatili ng mga Slav ang ugnayang pang-ekonomiya sa Hilagang rehiyon ng Itim na Dagat, sa Crimea at Constantinople. Ang buong rehiyon ng Itim na Dagat ay naging sentro ng pag-eebanghelismo ng Kristiyanismo mula pa noong ika-1 siglo. Ang mga unang makasaysayang tala ng mga Griyegong obispo sa Krimea ay nagmula pa noong ika-4 na siglo. Matagumpay na lumaganap doon ang gawain ng mga misyonaryong Kristiyano; sa paglipas ng panahon, lumago ang bilang ng mga diyosesis hanggang sa lima. Ang mga obispo ng Krimea ay naglingkod hindi lamang sa populasyong Griyegong-Kristiyano ng Krimea, hilagang Taurida, at sa hilaga at timog-silangang baybayin ng Dagat Azov, kundi pati na rin sa mga nomadikong tribo ng malawak na rehiyon ng kapatagan[6] .

Ang Kristiyanong misyon ng Simbahang Byzantine ay umabot din sa mga Silangang Slav. Napatunayan na ngayon nang walang alinlangan na nakapasok ang Kristiyanismo sa Kievan Rus' bago pa man ang pagbabagong-loob ni Prinsipe Vladimir (988/89)[7] .

---

[6] Para sa pangkalahatang sanggunian: Stählin, K. *Geschichte Russlands*. Vol. 1 (1923); Kljutschewskij, V. *Geschichte Russlands*. Vol. 1 (1925); Laehr, G. *Die Anfänge des russischen Reiches* (1930); Djakonov, M. *Sketches on the Social and Political Order of Ancient Russia* (1928); Philaret, Arsobispo. *History of the Church of Russia*. 2 tomo. (1872); Bonwetsch, N. *Church History of Russia* (1923); Harnack. *Ang Misyon at Paglaganap ng Kristiyanismo sa Unang Tatlong Siglo*. Bol. 2 (1924). p. 797; Kulakovsky, Yu. *Ang Nakaraan ng Taurida*. Kyiv, 1914; Stratonov, I. 'Ang Krimea at ang Kahalagahan Nito para sa Kristiyanisasyon ng mga Silangang Slav', sa: Kyrios. Bol. 1. pp. 381–395.

[7] Laehr. Op. cit.; Heyduk, J. The Beginnings of the Christianisation of the Rus' Tribe. Vienna, 1888; Leib, Rome. Kyiv and Byzantium at the End of the 11th Century. Paris, 1924 (hindi ganap na obhetibo); Parkhomenko. Ang Mga Pagsisimula ng Kristiyanismo sa Rus'. Poltava, 1911; Tomashevsky, St. Isang Panimula sa Kasaysayan ng Simbahan sa Ukraine, sa: Analecta Ordinis S. Basilii Magni. 4 (Lviv, 1932).

Ang lokal na Simbahang Ruso, bilang isang bagong tatag na diyosesis, ay tumanggap ng doktrina, mga kanon, at mga estatuto mula sa Patriarkado ng Constantinople – ang Inang Simbahan nito. Ang Slavonic ng Simbahan ang naging wikang pangliturhiya nito – bunga ng dakilang pagsisikap nina San Cirilo at San Metodio, ang mga Apostol sa mga Slav – isang wikang matagal nang ginagamit ng Simbahang Byzantine sa loob ng isang siglo sa kanilang pangangaral sa mga Slav.

Ang monastisismo ay may natatanging lugar sa buhay ng Simbahang Silangang Kristiyano noong panahong iyon. Nang dumating ito sa Rus', ito ay sinalubong ng lubos na mainit na pagtanggap ng mga tao, mabilis na kumalat sa buong bansa, at nagkaroon ng makabuluhang impluwensya sa mga usaping pang-simbahan, pati na rin sa maraming iba pang larangan ng buhay ng Sinaunang Rusiya, kabilang ang pamamahala ng estado at kultura. Ang mga dahilan nito ay makukuha sa kasaysayan ng monastisismo sa Silangan, at partikular sa katotohanang, gaya ng ating alam ngayon, nakapasok na ang monastisismo sa Rus' bago ang opisyal nitong pagtanggap sa Kristiyanismo at matagal na nagsilbing halimbawa ng tunay na Kristiyanong debosyon.

Sa panahon ng Kristiyanisasyon ng Rus', sa bisperas ng ika-10 siglo, ang monastisismo sa Simbahang Silangang Kristiyano ay nakamit na ang pinal nitong anyo. Sapat na rito na magbigay lamang ng pinakamaikli at pinakaskematikong balangkas ng pag-unlad nito[8] .

Sa mga unang araw nito, ang monastisismo ay nailalarawan ng isang partikular na ascesis. Ang dakilang kawan ng mga sinaunang ankoritang Ehipsiyo, na kabilang sina San Antonio († 356), San Macario († 390) at San Pachomiyo († 348) na kumikislap na parang pinakamaliwanag na mga bituin, ay nakakita sa huli bilang 'ulo ng orden monastiko ng Ehipto'. Ang komunidad na naglilibot kay Pachomius ang bumuo ng kauna-unahang Kristiyanong monasteryo; itinatag ito sa Tabenna, malapit sa Thebes, noong 318 o 320. Ang tuntunin nito ang naging pundasyon ng komunal na ascesis. Si San Basil na Dakila († 379) ay nararapat na bigyan ng natatanging papuri para sa pagtatatag at pag-unlad ng pamumuhay na monastikong komunal, at para sa tumpak na paglalarawan ng diwa at mga pangunahing katangian nito. Ang kaniyang mga sulating asketiko, na isinulat para sa mga komunidad ng monghe sa Cappadocia, ay naglalaman ng teolohikal at pastoral na pagbibigay-katwiran sa cenobitisismo[9] .

Ang mga monasteryo sa Palestina, kung saan sina Hilarion ng Gaza († 371) at Chariton ang Dakila († 350) ang mga tagapanguna ng pamumuhay na cenobitiko, ay umunlad bilang isang uri ng komunal na monasteryo na kilala bilang 'lavra'. Euthymius ang Dakila († 473), Theodosius ang Kinoviarch († 529) at, lalo na, si San Savvas na Abad († 532), si Theodosius na Kinoviarch († 529) at, lalo na, si San Savvas na Abad Ang hagiograpikong salaysay ni Cirilo ng Scythopolis tungkol sa mga asetikong ito – isang hiyas ng maagang panitikang Kristiyano – ay nagbibigay sa atin ng pananaw sa pang-araw-araw na buhay sa pinakamaagang mga komunidad ng monghe. Ang hagiograpikong salaysay ni Cyril ng Scythopolis tungkol sa mga asketang ito – isang hiyas ng maagang panitikang Kristiyano – ay ipinakikilala sa atin ang pang-araw-araw na buhay ng pinakamaagang mga komunidad ng monghe. Noong ika-5 siglo, umunlad na ang monastisismo sa Syria at sa Peninsula ng Sinai. Ang mga pigura ng dakilang taga-Syria na sina Ephrem at Isaac, Juan Climacus at Simeon na Stylite ay nagpapatotoo sa pambihirang katas na naabot ng pagtalikod sa mundo ng mga monghe doon[10] .

Sa pagitan ng ika-4 hanggang ika-6 na siglo, naging napakahalaga ang papel ng monastisismo sa Silangan sa buhay ng Simbahan; lalo pang liliwanag sa atin ang kahalagahan nito sa Simbahan, lipunan, at pulitika kung susulyap tayo sa 'Codex' ni Emperador Justinian († 565), kung saan ang mga novella na may

---

[8] Mula sa pinakabagong literatura tungkol sa sinaunang monastisismo, babanggitin ko lamang ang pinakamahalagang mga gawa: Koch, Hugo. *Sources on the History of Asceticism and Monasticism in the Early Church* (1933); Lot-Borodine, M. *The Doctrine of Deification in the Greek Church up to the 11th Century*, sa: *Revue de l'histoire des religions*. 55–56 (1932), 57–58 (1933); Heussi, K. *Der Ursprung des Mönchtums* (1936); cf. ang bibliograpiya na binanggit sa Heiler, Fr. *Urkirche und Ostkirche* (1937), pp. 365 ff. Tingnan din: *Enchiridion Asceticum*. Inedit ni M. Roué de Journal. Freiburg, 1936. mga pahina 144–147, 360–367, 410–416, 635–637 (Pachomius), 645 ff. (Sava).

[9] Holl, K. *Enthusiasmus und Buяgewalt*. pp. 156 ff.; ihambing: Kranich. *Die Asketik in ihrer dogmatischen Grundlage bei Basilius d. Gr.* (1896).

[10] Tungkol sa Palestina: Oltarzhevsky, F. 'Palestinian Monasticism from the 4th to the 6th Centuries', sa: PPS. 15. Bahagi 2 (1896). 51. Tungkol sa Patakaran ni San Savvas, tingnan: Kurtz, E., sa: BZ. 2 (1894); Welzer. *Kirchenlexikon*. Bol. 10, Bahagi 1, pp. 434–37. Tungkol sa Syria: Hugo Ball. *Byzantine Christianity. Three Lives of Saints*. Munich, 1932; Anatolius, Hieromonk. *A Historical Sketch of Syrian Monasticism up to the Mid-6th Century*, sa: *TKDA* (1911); Smirnov, I. The Sinai Paterikon. Sergiev Posad, 1917.

kinalaman sa mga monasteryo ay may napakahalagang puwesto[11] . Sa ika-8 at ika-9 na siglo, lalo pang lumago ang kahalagahan ng monastisismo. Nahanap nito ang lakas na makipaglaban sa hierarkiya at kapangyarihang imperyal, o kahit man lang tutulan ang mga ito, upang ipagtanggol ang mga aral ng Simbahan sa pinakamahalagang usapin ng buhay Ortodokso. Alam ng lahat na sa pakikibaka para sa pagbibigay-pugay sa mga banal na ikon—isang pakikibaka na naging mapagpasyahan para sa Simbahan—ang monastisismo, na pinagkalooban ng hindi matitinag na pananampalataya at katatagan, ang nagtas ng bandila ng Ortodoksiya at tiniyak ang tagumpay ng pagbibigay-pugay sa mga ikon. Ang tagumpay na ito ay lalo pang nagtaas at nagpatibay sa katayuan ng mga monasteryo sa loob ng Simbahan. Sa dakilang pakikibakang ito, natagpuan ng pamayanang monghe ang kanilang dakilang pinuno, na nanatiling nasa mismong puso ng kasaysayan ng monastisismo sa Silangan magpakailanman. Ito si Teodoro ang taga-Studion († 826). Ang kahalagahan ng dakilang Studite ay hindi lamang limitado sa kanyang papel sa pakikibaka para sa pagbibigay-pugay sa mga ikon: siya ay isa sa mga pangunahing arkitekto ng mismong organisasyong monastiko. Siya ang may-akda ng patakarang monastiko na kilala bilang 'Studite Rule', na ang orihinal, sa kasamaang-palad, ay nawala na sa kasaysayan ng simbahan. Tulad ni San Basil, ang abad ng tanyag na Monasteryo ng Studite ay isang masigasig na tagapagtaguyod ng pamumuhay na cenobitic. Ang kanyang tuntunin ay sumasalamin sa daan-daang taong karanasan ng pamumuhay na monastiko[12] .

Matapos ang pagkatalo ng ikonoklasmo (ang unang yugto nito ay tumagal mula 726 hanggang 780, at ang pangalawa mula 802 hanggang 842), pumasok ang monastisismo sa pinakamaluwalhating yugto ng kasaysayan nito. Dumarami ang bilang ng mga monasteryo; naging napakalakas ang impluwensya ng mga monghe kaya tinawag ng mga kontemporaryo ang Bizansiyo na 'kaharian ng mga monghe' at ang panahong iyon bilang 'panahon ng kaluwalhatian ng monastisismo'[13] .

Para sa monastisismo ng Rusya, at para sa pagtatatag nito ng isang natatanging lugar sa buhay ng Simbahan, ang pagsibol ng monastisismo ng Byzantine ay nagkaroon ng napakahalagang kahihinatnan. Ang mga alingawngaw ng iconoclasm at ang papel na ginampanan ng mga monghe sa pagtagumpay dito ay nananatiling malinaw na alaala noong panahon ng Pagbibinyag ng Rus'. At habang sinusuri natin ang kasaysayan ng debosyon ng mga Rusong, hindi tayo dapat magtaka sa dakilang paggalang na ipinagkaloob sa mga banal na ikon at sa 'anghelikong ranggo' ng mga monghe sa relihiyosong kamalayan ng mga sinaunang Ruso. Sa kasaysayan ng pag-unlad ng monastisismo ng Lumang Rusya, makikita ang ugnayan sa mga pangyayari ng panahon ng iconoclasm – isang ugnayang hindi panlabas, kundi panloob at espiritwal.

Sa unang pagsiklab pa lamang ng ikonoklasmo, maraming tagapagtanggol ng Ortodoksiya ang tumakas patungong Tauria at Krimea. Inilarawan ni San Esteban na Bagong Martir († 767), isang masigasig na tagapagtanggol ng pagsamba sa mga ikon, ang hilagang baybayin ng Dagat Itim, patungo sa diyosesis ng Zichia, bilang isang ligtas na kanlungan para sa mga mongheng lumikas. Sa kanyang hagiograpiya ay mababasa natin: 'Naiwanang wasak ang Byzantium, na para bang ang buong komunidad ng mga monghe ay naalipin. Ang iba ay naglayag sa Dagat Euxine, ang iba naman sa isla ng Cyprus, at ang iba pa sa sinaunang Roma'[14] . Ang mga kweba, na napakarami sa mga bundok ng Crimea, ay maaaring nagsilbing unang selda para sa mga takas na ito. Sa buhay ni San Esteban, Arsobispo ng Sugdeya (Surozh, † c. 750), na nagsikap nang lubos na liwanagin ang mga pagano sa Crimea, makikita natin ang karagdagang ebidensya na maraming tagapagtanggol ng pag-iidolo dito noong panahong iyon; malamang na ang mga mongheng tumakas mula sa Byzantium ang nagdala sa Timog Rus' ng masidhing paggalang sa mga ikon[15] . Pagkatapos dumating sa peninsula, mabilis na nanirahan at lumago ang bilang ng komunidad ng mga monghe. Ang patunay nito ay

---

[11] Tingnan, halimbawa: Grani B. 'The Legal Status and Organisation of Greek Monasteries under Justinian Law', sa: BZ. 29 (*1929–30); Nießen W. 'The Regulation of Monasticism in the Roman Empire until the End of the 9th Century' (1897); cf.: Voigt, K. *State and Church from Constantine the Great to the End of the Carolingian Period* (1936). pp. 103 ff.; Marin, E. *The Monks of Constantinople from the Foundation of the City to the Death of Photius* (1897).*

[12] Ostrogorskij, G. *Pag-aaral sa Kasaysayan ng Byzantine Iconoclastic Controversy* (1929); Max, Duke ng Saxony. *San Theodor, Archimandrite ng Studion* (1929); Vasilev, A. *Kasaysayan ng Imperyong Byzantine*. Bol. 1 (1932). pp. 333 ff., 373 ff.

[13] Marin. Op. cit.; Sokolov, I. Ang Kalagayan ng Monastisismo sa Simbahang Byzantine mula Gitnang ika-9 hanggang Maagang ika-13 Siglo (1894).

[14] Vasilievsky. Mga Piling Teksto ng Ruso-Byzantine. 6: Ang Buhay ni Esteban na Bagong Martir, sa: ZhMNP. 1877. Hunyo. pp. 299, 307, 308; Ang Buhay ni San Esteban na Bagong Martir, sa: Migne. PG. 100. p. 1117.

[15] Ang Buhay ni Esteban ng Surozh, sa: Vasilievsky. Mga Gawa. 3 (1915). p. 238, Panimula; ihambing sa: Stratonov. Op. cit. pp. 387, 389.

makikita sa isang liham mula kay San Teodoro ang Studita patungong Obispo Filaret sa Crimea, kung saan pinuri niya nang labis ang mga pagsisikap sa pangangaral ng mga mongheng dumating sa peninsula[16] .

Mahalaga rin para sa atin na ang mga kuwebang tinitirhan ng mga tao at kahawig ng mga monasteryo ay natuklasan hindi lamang sa Crimea. Ang mga natuklasang arkeolohikal mula sa ika-8 at ika-9 na siglo sa itaas na bahagi ng Don (malapit sa Ilog Tikhaya Sosna, isang sanga ng Don, malapit sa mga bayan ng Korotoyak at Ostrogozhsk) ay nagpapatotoo sa mga Kristiyanong na katakomba – mga kuwebang, ayon sa mga iskolar, ay hindi iba kundi ang mga guho ng mga monasteryo[17] . Kung nagawa ng mga monghe na palawakin ang kanilang mga pamayanan patungong hilagang-silangan, makatuwiran lamang na isipin na naganap din ang katulad na pagpapalawak patungong hilagang-kanluran, lalo na't ang mga mongheng nagmula sa Byzantium ay tagapagtaguyod ng isang aktibo at mapaglaban na anyo ng Kristiyanismo, at sa mga rehiyong ito ay partikular na kanais-nais ang mga kondisyon para sa pangangaral ng Ebanghelyo, sapagkat hindi ito nakatagpo ng anumang hadlang mula sa populasyong Silangang Slav. Sa paglaganap patungong hilagang-kanluran, naabot ng pangangaral na Kristiyano ang Kyiv. Noong ikalawang kalahati ng ika-10 siglo pa lamang, sa panahon ng paghahari ni Prinsipe Sviatoslav († 972), nang ang bansa at ang mga tao nito ay nagkaroon na ng katangian ng isang estado at pampulitikang organisasyon, nakapasok na ang Kristiyanismo sa korte ng prinsipe: si Prinsesa Olga, ina ng Prinsipe ng Kyiv, ay nabinyagan sa Constantinople (mga taong 957)[18] .

Sa kasamaang palad, wala tayong materyal na makapaglarawan sa mga gawain ng emigrasyong monastiko sa Estado ng Kyiv. Ang ating kaalaman sa mismong simula ng Kristiyanismo sa lupain na ito ay puno ng mga puwang. Ang tanging alam ay nanirahan na ang mga Kristiyano sa Kyiv bago pa man ang Pagbibinyag ng Rus' at nagkaroon sila ng sariling simbahan – ang Simbahan ni San Elias; makikita ito sa kasunduan sa pagitan ng Kyiv at Byzantium na *may petsang 944–945. Sa hanay ng mga Kristiyanong ito, walang duda na may mga asketiko na namuhay nang deboto at mahigpit na asketiko. Naalala ang mga unang martir ng Kyiv, ang mga Varangian – mga taong hindi Slavic ang pinagmulan – na pinatay noong 983. Gayunpaman, wala pang natuklasang panlabas na bakas na nagpapahiwatig ng pag-iral ng mga gusaling monastiko o anumang katulad nito*[19] .

Ang lahat ng nabanggit hanggang ngayon ay may kinalaman sa paunang kasaysayan ng monastisismo sa Rusya, na mahirap iugnay sa kasaysayan sa mahigpit na kahulugan sa pamamagitan ng malinaw na ugnayang sinulid.

2. Ang paglitaw ng mga unang monasteryo sa Kievan Rus'

Sa pinakamaagang mga sangguniang Ruso, ang unang pagbanggit sa mga monghe at monasteryo sa Rus' ay nauugnay lamang sa panahong kasunod ng binyag ni Prinsipe Vladimir; ang kanilang paglitaw ay itinakda sa paghahari ni Prinsipe Yaroslav (1019–1054). Ang kapanahunan niya, si Hilarion, na naging Metropolitan ng Kyiv noong 1051, sa kanyang tanyag na papuri na inialay sa alaala ni Prinsipe Vladimir – 'Ang Salita tungkol sa Batas at Grasya', na kanyang inihayag sa pagitan ng 1037 at 1043 habang nagsisilbi bilang pari sa korte[20] – ay nagsabi na noong panahon pa ni Vladimir sa Kyiv 'may mga monasteryo sa mga bundok, at lumitaw ang mga monghe'[21] . Ang kontradiksyong ito ay maaaring ipaliwanag sa dalawang paraan: malamang na ang mga monasteryo na binanggit ni Hilarion ay hindi tunay na monasteryo sa mahigpit na kahulugan, kundi mga Kristiyano lamang na naninirahan sa hiwalay na kubo malapit sa simbahan sa mahigpit na pag-aascetismo, nagkakatipon para sa pagsamba, ngunit hindi pa sumusunod sa isang monastikong tuntunin, hindi nagpapahayag ng monastikong panata at hindi tumatanggap ng wastong tonsura[22] ; o, bilang alternatibo, ang mga nagsama-sama ng kronika—na kinabibilangan ng 'Compendium of 1039', isang teksto na may matinding pananaw na pabor sa mga Griyego—ay may tendensiyang maliitin ang mga tagumpay sa

---

[16] Ang Buhay ni San Teodoro, sa: Migne. PG. 99. pp. 253, 1344, 1350; Kulakovsky. Op. cit. p. 74; Vasilievsky. Mga Gawa. Bol. 3. p. 159.

[17] Stratonov. Op. cit., p. 392. Kawili-wili ring tandaan na ang mga monasteryo na kalaunan ay itinatag dito (Svyatogorsk at Divnogorsk) ay ginamit ang mga kuweba bilang mga selda at simbahan. Ihambing: Zverinsky. Materyal para sa Kasaysayan ng mga Ortodoksong Monasteryo, vol. 1, pp. 169, 421.

[18] Laehr. Op. cit.; Parkhomenko. Op. cit.

[19] Golubinsky. Kasaysayan ng Simbahang Ruso. Bol. 1, Bahagi 1 (2nd ed.). pp. 63–104.

[20] Priselkov. Mga Sanaysay. p. 98.

[21] Hilarion. 'Isang Talumpati hinggil sa Batas at Biyaya', sa: Ponomarev. Bol. 1. pp. 71 at sumunod.

[22] Golubinsky. Bol. 1, Bahagi 1. pp. 553–557; ihambing sa akda ni Jacob the Monk, 'Sa Alaala at Papuri kay Vladimir', sa: Golubinsky. Bol. 1, Bahagi 1 (2nd ed.). pp. 238 ff.

paglaganap ng Kristiyanismo sa Kievan Rus' bago dumating doon si Metropolitan Theopemptus (1037), na malamang ang kauna-unahang hierark sa Kyiv na inordinahan at nagmula sa mga Griyego[23] .

Sa parehong taon, 1037, inilalahad ng kronikador ng Lumang Ruso sa maringal na pananalita: 'At dahil dito, nagsimulang umunlad at kumalat ang pananampalatayang Kristiyano, dumami ang mga monghe, at itinatag ang mga monasteryo. At si Yaroslav, na mahilig sa mga kaugalian ng simbahan, ay lubos na nirerespeto ang mga pari, samantalang sagana ang mga monghe[24] . Nagpatuloy ang kronikador sa pag-uulat na nagtatag si Yaroslav ng dalawang monasteryo: ang St. George's (Georgievsky) at ang St. Irene's (Irininsky Convent) – ang unang tunay na monasteryo sa Kyiv. Ngunit tinatawag ang mga ito na 'ktitor's' monasteries,' o mas tiyak, mga prinsipeng monasteryo, sapagkat ang prinsipe ang kanilang ktitor. Para sa Byzantium, ang ganitong mga monasteryo na itinatag ng donor ( ) ay karaniwang pangyayari, bagaman hindi ito ang nangingibabaw[25] . Mula sa huling kasaysayan ng mga monasteryong ito, malinaw na ginamit ng mga prinsipeng Sinaunang Ruso ang kanilang mga karapatan bilang mga tagapagtatag sa mga monasteryo; partikular itong nakita sa pagtatalaga ng mga bagong abbot, na nangangahulugang maaaring sabihin na eksaktong inuulit ang ugnayan, na katangian ng Byzantium, sa pagitan ng tagapagtatag at ng monasteryong itinatag niya. Karaniwang pinangalanan ang mga ganitong monasteryo ayon sa patron santo ng nagtatag (ang Kristiyanong pangalan ni Yaroslav ay George, samantalang ang Irina ang pangalan ng patron santo ng kanyang asawa); Ang mga monasteryong ito ay kalaunan ay naging mga monasteryong pampamilya; tumatanggap sila ng pera at iba pang mga regalo mula sa mga nagtatag at nagsilbing mga libingan ng pamilya. Halos lahat ng mga monasteryong itinatag sa panahon bago ang mga Mongol—ibig sabihin, bago ang kalagitnaan ng ika-13 siglo—ay eksaktong mga monasteryong prinsipe, o pinondohan ng nagtatag.

Ang tanyag na monasteryo sa kuweba ng Kiev – ang Pechersk Lavra – ay may ganap na ibang pinagmulan. Ito ay nagmula sa dalisay na aspirasyong asketiko ng mga indibidwal mula sa karaniwang tao at sumikat hindi dahil sa pagiging maharlika ng mga tagapagtustos nito o sa kayamanan nito, kundi dahil sa pagmamahal na natamo nito mula sa mga kapanahunan nito salamat sa mga asketikong kabayanihan ng mga naninirahan dito, na ang buong buhay nila, ayon sa manunulat ng kronika, ay ginugol sa 'pag-iwas sa laman, sa matinding pagsisisi, at sa panalangin na may luha'.

Bagaman agad na nakamit ng Monasteryo ng Pechersk ang pambansang kahalagahan at napanatili ang kahalagahang ito at ang impluwensya nito sa espiritwal at relihiyosong buhay ng mga tao sa mga sumunod na panahon, marami pa rin ang hindi malinaw tungkol sa kasaysayan ng pagkakatatag nito. Batay sa iba't ibang akademikong pag-aaral, ang kasaysayang ito ay maaaring iharap sa ganitong paraan:[26] .

Isinalaysay ng kronikista ang pagkakatatag ng kuwebang monasteryo sa ilalim ng taong 1051, kaugnay ng salaysay ng paghirang sa isang pari mula sa simbahan sa Berestovo (isang nayon sa timog-kanluran ng Kyiv na nasa kontrol ni Yaroslav) bilang metropolita. Ang kanyang pangalan ay Hilarion, at, ayon sa krónika, siya ay 'isang taong may birtud, maalam at deboto'. Ang buhay sa Berestovo, kung saan karaniwang ginugugol ng prinsipe ang malaking bahagi ng kanyang oras, ay magulo at maingay, sapagkat ang pangkat ng prinsipe ay nakadestino rin doon; kaya naman, ang pari, na nagsusumikap para sa mga espiritwal na gawa, ay napilitan na maghanap ng isang tahimik na lugar kung saan siya ay makapagdadasal nang malayo sa ingay at abala. Sa isang burol na may gubat sa kanang pampang ng Dnieper, timog ng Kyiv, humukay siya ng isang maliit na kuweba para sa kanyang sarili, na naging lugar ng kanyang mga asetikong pagbabantay. Pinili ni Yaroslav ang banal na presbiterong ito upang punan ang noo'y bakanteng luklukan ng metropolitan at inutusan ang mga obispo na siya'y konsagrasyon. Siya ang kauna-unahang metropolitan na may lahing Ruso[27] . Ang mga bagong tungkulin ni Hilarion ay kumain ng lahat ng kanyang oras, at ngayon ay paminsan-minsan na lamang siyang nakakapunta sa kanyang kuweba. Ngunit hindi nagtagal, nagkaroon si Hilarion ng isang tagasunod.

Siya ay isang eremita na, sa pangalang Anthony, ay kilala bilang tagapagtatag ng Kiev-Pechersk Lavra. Marami tungkol sa kanyang buhay ang nananatiling hindi malinaw sa atin; ang mga impormasyon tungkol sa kanya ay pira-piraso. Ang kanyang hagyograpiya, na isinulat noong dekada 70 o 80 ng ika-11 siglo (ngunit

---

[23] Priselkov. Essays. pp. 84–87; cf. also: Shakhmatoff. Studies.

[24] Ang Kronikang Lavrentian para sa taong 1037 (3rd ed.). p. 148.

[25] Golubinsky. 1. 2 (2nd ed.). p. 698; Troitsky, S. 'Ang Karapatan ng Pagkaloob sa Byzantium at sa Neman Serbia', sa: Glas Srbske Kraljeve Akademije. Blg. 84 (168) (1935); Zhischman, J. v. *Das Stiftrecht in der Morgenländischen Kirche* (1888).

[26] Tingnan ang mga gawa nina D. Abramovich, L. K. Getz, M. Priselkov at A. Shakhmatov.

[27] Lavr. Annals para sa taong 1051; Priselkov. Mga Sanaysay. pp. 88 at sumusunod; Goetz. Staat und Kirche in AltruЯland (1908). p. 82; Golubinsky. Bol. 1, Blg. 1 (ikalawang ed.). pp. 297, 300; Makariy. Bol. 2 (ikalawang ed.). pp. 5–13.

bago ang 1088), na, ayon sa pagtuklas ni A. A. Shakhmatov, ay malawak nang kilala noong ika-13 siglo, ay nawala tatlong siglo pagkatapos[28] . Ang Antoniyong ito, na tubong bayan ng Lyubech, malapit sa Chernihiv, ay may matinding hilig sa asketismo; dumating siya sa Kyiv, nanirahan doon nang maikling panahon sa kuweba ni Hilarion, at pagkatapos ay nagtungo sa timog. Kung siya ay nasa Bundok Athos, ayon sa kanyang hagiograpiya, o sa Bulgaria, ayon sa pag-angkin ni M. Priselkov (ang huli ang mas malamang para sa amin), ay hindi lubos na malinaw. Ngunit ang tanong na ito ay pangalawang kahalagahan lamang sa kasaysayan ng Monasteryo ng mga Kweba ng Kiev, sapagkat hindi si Anthony kundi ang abad ng monasteryo, si San Teodosio, ang nangunguna bilang espirituwal at relihiyosong tagapagtatag ng monasteryo at guro sa pag-aascetismo ng kapatiran. Si Antonio ay kabilang sa kategorya ng mga asketiko na naglatag ng maningning na halimbawa sa pamamagitan ng kanilang sariling buhay, ngunit wala silang bokasyon sa paggabay o pagtuturo. Malinaw mula sa Buhay ni San Teodosio at mula sa Kiev Paterikon ng mga Kweba na mas pinili ni Antonio na manatili sa likuran at ipinagkatiwala ang pamamahala ng bagong monasteryo sa ibang mga kapatid. Ang buhay ni Anthony lamang, na inisa-isa kaugnay ng lubhang masalimuot na pangyayaring pang-simba at pampulitika sa Kyiv, ang nagsasabi sa atin ng pagpapala ng Banal na Bundok para sa pagtatatag ng monasteryo – marahil na may layuning ipagkaloob sa Monasteryo ng Mga Kweba, na lumago mula sa mga aspirasyong asketiko ng komunidad ng Rus', ang tatak ng 'Byzantine' na Kristiyanismo, sa pamamagitan ng pag-uugnay nito sa Banal na Bundok ng Athos at paglalarawan sa pagtatatag nito bilang isang inisyatiba ng Byzantine. Pagbalik niya, si Anthony, ayon sa kanyang hagiograpiya, nang hindi nasiyahan sa paraan ng pamumuhay sa monasteryo ng Kiev (ito ay maaari lamang na ang Monasteryo ni San George), ay muling umatras sa pag-iisa – sa kuweba ni Hilarion[29] . Ang kabanalan ni Anthony ay nagdulot sa kanya ng lubos na paggalang mula sa mga mananampalataya, kaya ang Prinsipe Izyaslav mismo, anak at tagapagmana ni Yaroslav, ay lumapit sa kanya upang humingi ng pagpapala.

Hindi nagtagal sa pag-iisa si Anthony. Sa pagitan ng 1054 at 1058, dumating sa kanya ang isang pari na kilala sa Kiev Paterikon ng Mga Kweba bilang si Nikon na Dakila (o si Nikon ang Dakila). Ang tanong kung sino si Nikon na ito ay parehong kawili-wili at mahalaga. Personal, sang-ayon ako sa pananaw ni M. Priselkov na si Nikon na Dakila ay walang iba kundi si Metropolitan Hilarion, na noong 1054 o 1055, sa utos ng Constantinople, ay tinanggal sa kanyang katungkulan at pinalitan ng Griyegong si Ephrem. Kasabay nito, siyempre, pinanatili ni Hilarion ang kanyang ordinasyong pagkapari; muling lumitaw siya bilang isang pari na kumuha ng dakilang eskemang monastiko; nang kunin niya ang eskema, ayon sa kaugalian, pinalitan niya ang kanyang pangalan mula Hilarion tungo kay Nikon. Ngayon, sa lumalaking monasteryo, ang kanyang mga gawain ay nagkaroon ng isang natatanging saklaw. Bilang pari, sa kahilingan ni Anthony, tinonsura niya ang mga baguhan; tulad ng makikita natin mamaya, siya ang sumasalamin sa diwa ng paglilingkod ng kanyang monasteryo sa buong bansa; pagkatapos ay iniwan niya ang Monasteryo ng Pechersk at, matapos ang maikling paglayo, bumalik muli, naging abbot at pumanaw, matapos mabuhay nang mahaba at puno ng mga pangyayari. Si Nikon ay nasa mismong sentro ng mga pambansa at pangkulturang pangyayari noong ika-11 siglo, sapagkat ang lahat ng ito ay, sa isang paraan o iba pa, konektado sa Monasteryo ng mga Kuweba ng Kiev. Kinakatawan niya ang lumang Rusong, makabansang pamayanang monghe na tumutol sa parehong hirarkiyang Griyego at sa pakikialam ng mga prinsipe ng Kiev sa buhay ng Simbahan[30] .

Habang ang pangalan ni Nikon na Dakila ay kaugnay ng pambansa at pangkulturang pagsibol ng Monasteryo ng mga Kuweba ng Kiev, sa katauhan ni San Teodosio ay nakikita natin ang isang tunay na espiritwal na tagapayo at ang ninuno ng monastisismo sa Rusya. Ang papel ni Teodosio ay walang kapantay sa makasaysayang papel ni Antonio. Ang kanyang hagyograpiya, na isinulat ni Nestor, isang monghe ng Monasteryo ng mga Kweba ng Kiev, noong dekada 80 ng ika-11 siglo, sa panahong aktibo doon si Nikon na Dakila, ay inilalarawan si Teodosio bilang isang asketa na sumasalamin sa ideal ng Kristiyanong kabanalan. Pamilyar si Nestor sa maraming gawaing hagyograpiko ng Simbahang Silangang, at maaaring nagkaroon ito ng tiyak na impluwensya sa kanyang salaysay tungkol kay Theodosius; gayunpaman, ang katauhan ni Theodosius ay lumilitaw mula sa mga pahina ng hagiograpiya na napakakumpleto at matingkad, napakasimple

---

[28] Shakhmatoff. Studies. pp. 434, 271, 257; cf.: Priselkov. Essays. p. 166.

[29] Ihambing: Shakhmatoff. Op. cit. Kabanata 12; Priselkov. Essays. pp. 253, 264–274; Goetz. Das Kiever Höhlenkloster. 17; Golubinsky. 1. 2 (2nd ed.). p. 647.

[30] Golubinsky. Bol. 1, Blg. 1 (2nd ed.). p. 286; tungkol kay Hilarion-Nikon, tingnan: Priselkov. Mga Sanaysay. pp. 172–189; ibid. Nestor ang Kronikador (1924); ibid. Metropolitan Hilarion, na kilala bilang Nikon sa iskema, bilang tagapagtanggol ng malayang Simbahang Ruso, sa: Koleksyon bilang parangal kay S. F. Platonov (1911). pp. 188–201.

at natural, kaya't ang salaysay ni Nestor ay hindi na maaaring ituring na simpleng panggagaya lamang sa mga modelong hagiograpiko. Dumating si Theodosius kay Anthony noong 1058 o medyo mas maaga pa. Dahil sa higpit ng kanyang espirituwal na pag-a-ascetismo, nakamit ni Theodosius ang isang nangungunang puwesto sa komunidad ng mga monghe. Hindi nakapagtataka na, makalipas lamang ang apat na taon, siya ay nahalal na abbot (1062). Sa panahong ito, napakarami na ng mga monghe kaya nagpasya sina Anthony at Barlaam (ang unang abbot ng monasteryo) na palawakin ang mga kweba. Habang patuloy na dumarami ang bilang ng mga monghe, humiling si Anthony kay Prinsipe Izyaslav ng Kyiv na bigyan ang monasteryo ng isang lupain sa itaas ng mga kweba para sa pagtatayo ng isang simbahan. Natanggap ng mga monghe ang kanilang hiningi, nagtayo ng isang simbahan na gawa sa kahoy at mga silid, at pinalibutan ang mga gusali ng bakod na kahoy. Sa hagiograpiya ni Teodosio, ang mga pangyayaring ito ay itinakda noong 1062, at si Nestor, ang may-akda ng hagiograpiya, ay inuugnay ang pagtatayo ng mga gusali ng monasteryo sa ibabaw ng lupa sa simula ng pagiging abbot ni Teodosio. Mas tama marahil na isipin na ang pagtatapos lamang ng konstruksyong ito ang naganap sa panahon ng pagiging abbot ni Teodosio[31] . Ang pinakamahalagang ginawa ni Teodosio sa maagang panahon ng kanyang pagiging abbot ay ang pagpapakilala ng komunal na tuntunin ng Monasteryo ng Studion. Mula sa hagiograpiya ni Teodosio, nalalaman natin na nagsikap siya para sa pinakamahigpit na pagsunod ng mga monastiko sa kanilang mga panata. Ang mga gawa ni Teodosio ang naglatag ng espirituwal na pundasyon ng Kiev-Pechersk Monasteryo at ginawa itong huwarang Lumang Rusong monasteryo sa loob ng dalawang siglo[32] .

Kasabay ng pagsibol ng Kyiv-Pechersk Lavra, nagsimulang lumitaw ang mga bagong monasteryo sa Kyiv at iba pang mga lungsod. Mula sa salaysay sa Paterikon tungkol sa alitan sa pagitan ng mga espirituwal na tagapayo ng komunidad monghe ng Pechersk, sina Anthony at Nikon, at si Prinsipe Izyaslav (tungkol sa tonsura nina Varlaam at Ephrem, mga kasapi sa retinue ng prinsipe), nalalaman natin na ang Monasteryo ni San Mina ay umiiral na noon sa Kyiv. Walang tiyak na impormasyon kung paano o kailan itinatag ang monasteryong ito. Posibleng walang ganoong monasteryo sa Kyiv, kundi isang mongheng Bulgaro mula sa Byzantine o Bulgarian na Monasteryo ni San Mina ang nanirahan doon, matapos lisanin ang Kyiv kasama si Nikon[33] . Umalis si Nikon sa lungsod upang takasan ang galit ng prinsipe at nagtungo sa timog-silangan. Nakarating siya sa baybayin ng Dagat Azov at nanirahan sa bayan ng Tmutarakan, kung saan namuno si Prinsipe Gleb Rostislavich, apo ni Prinsipe Yaroslav (hanggang 1064). Sa Tmutarakan, na kilala ng mga Byzantine bilang Tamatarha, sa pagitan ng 1061 at 1067, nagtatag si Nikon ng isang monasteryo bilang parangal sa Ina ng Diyos at nanatili roon hanggang 1068, nang bumalik siya sa Kyiv, sa Pechersk Monasteryo, kung saan mula 1077/78 hanggang 1088 ay nagsilbi siya bilang abbot[34] .

Itinatag ni Prinsipe Izyaslav ang Monasteryo ng Dimitrievsky sa Kyiv noong 1061/62. Upang pamahalaan ito, inimbitahan ni Izyaslav ang abbot ng Monasteryo ng Pechersk. Ang karibal ni Izyaslav sa pakikipaglaban para sa Kyiv, si Prinsipe Vsevolod, ay nagtatag din ng isang monasteryo – ang Monasteryo ni San Michael sa Vydubychi – at noong 1070 ay nag-utos na magtayo ng isang simbahan na gawa sa bato doon. Dalawang taon ang lumipas, dalawa pang monasteryo ang itinatag sa Kyiv. Ang Monasteryo ng Spassky-Berestovsky ay malamang na itinatag ni Herman, na kalaunan ay naging Obispo ng Novgorod (1078–1096); sa mga makasaysayang sanggunian, madalas itong tinutukoy bilang 'Germanich'. Ang isa pa, ang Monasteryo ng Klovsk-Vlacherna, na kilala rin bilang 'Stefanich', ay itinatag ni Stefan, abbot ng Monasteryo ng Pechersk (1074–1077/78) at Obispo ng Volodymyr-Volynskyi (1090–1094); ito ay nanatili hanggang sa pagkawasak ng Kyiv ng mga Tatars[35] .

---

[31] Ang Buhay ni San Teodosio ay inilathala nang anim na beses: 1. ni Bodiansky, sa: Readings. 1858. 3; 2. ni Yakovlev, sa: Monuments of Russian Literature of the 12th and 13th Centuries (1873); 3. ni A. Popov, sa: Readings. 1889. 1; 4. ni Shakhmatov, sa: *Readings*. 1899. 2; 5. ni Abramovich, sa: *Monuments of Slavic-Russian Literature*. 2: *The Kiev-Pechersk Paterikon* (1911); 6. ni Abramovich, sa: *The Kiev-Pechersk Paterikon* (1930). Para sa karagdagang pagbabasa, tingnan: Goetz. *Das Kiever Höhlenkloster*. p. 15, tala. Ihambing: Krónika ng Lavra, taon 155; *Paterikon*, Kabanata 1.

[32] Golubinsky. 1. 2 (2nd ed.). pp. 607–627, 494–507, 776–790; Migne. PG. 99. p. 1704; Krónika ng Lavra, tala para sa 1051; Priselkov. Mga Sanaysay. p. 202; Paterikon. Kabanata 'Tungkol sa Pagtatatag ng Monasteryo ng mga Kweba ng Kiev'.

[33] Paterikon. Kabanata tungkol sa pagpanaw ng Dakilang Nikon; Golubinsky. 1. 2 (2nd ed.). pp. 588, 746.

[34] Annals ng Monasteryo, taong 1064; Priselkov. Mga Sanaysay. pp. 206, 235; Golubinsky. Bol. 1, Blg. 1 (2nd ed.). p. 682; Bol. 1, Blg. 2. p. 776; Shakhmatoff. Pananaliksik. p. 435.

[35] Golubinsky. Bol. 1, Blg. 2 (2nd ed.). pp. 585–587, 746; Goetz. *Das Kiever Höhlenkloster*. p. 57; Lavr. Annals, sa ilalim ng mga taong 1091 at 1094; Zverinsky. Blg. 1580.

Kaya, ang mga dekadang ito ay isang panahon ng masidhing pagtatayo ng mga monasteryo. Mula ika-11 hanggang kalagitnaan ng ika-13 siglo, itinatag ang maraming iba pang mga monasteryo. Tinantiya ni Golubinsky na umabot sa 17 monasteryo sa Kyiv lamang[36] .

Noong ika-11 siglo, itinayo rin ang mga monasteryo sa labas ng Kyiv. Nabanggit na natin ang monasteryo sa Tmutarakan. Nagkaroon din ng mga monasteryo sa Pereyaslavl (1072–1074), Chernihiv (1074), Suzdal (1096)[37] . Isang partikular na malaking bilang ng mga monasteryo ang itinayo sa Novgorod, kung saan umabot sa 17 monasteryo noong ika-12 hanggang ika-13 siglo. Ang pinakamahalaga sa mga ito ay ang Monasteryo ng Antoniev (1117) at ang Monasteryo ng Khutyn (1192), na itinatag ni San Varlaam ng Khutyn. Bilang panuntunan, ang mga ito ay mga prinsesang monasteryo, o pinondohan ng mga patron. Sinikap ng bawat prinsipe na magkaroon ng isang monasteryo sa kanyang kabiserang lungsod, kaya't ang mga monasteryo – para sa mga lalaki at babae – ay itinayo sa mga kabiserang lungsod ng lahat ng mga prinsipalidad. Ang mga obispo ang nagtatag ng ilan sa mga ito. Sa kabuuan, pagsapit ng kalagitnaan ng ika-13 siglo, mayroong hanggang 70 monasteryo sa Rus', na matatagpuan sa mga bayan o sa kanilang paligid[38] .

Heograpikal, ang mga monasteryo ay matatagpuan sa kahabaan ng pinakamahalagang ruta ng kalakalan at tubig ng Sinaunang Rus', sa mga bayan sa kahabaan ng Dnieper, sa loob at paligid ng Kyiv, at sa Novgorod at Smolensk. Mula sa kalagitnaan ng ika-12 siglo, nagsimulang lumitaw ang mga monasteryo sa rehiyon ng Rostov-Suzdal – sa Vladimir-on-Klyazma at Suzdal. Ang mga unang hakbang sa kolonisasyong monastiko sa rehiyon ng Trans-Volga ay maaaring itala sa ikalawang kalahati ng nasabing siglo, kung saan pangunahin ay maliliit na skete at hermitage ang itinayo. Ang kolonisasyong ito ay isinagawa ng mga naninirahan mula sa rehiyon ng Rostov-Suzdal, na unti-unting sumulong patungong Vologda. Ang mismong bayan ng Vologda ay umusbong bilang isang pamayanan malapit s , ang monasteryo na itinatag ni San Gerasim († 1178) bilang parangal sa Banal na Trinidad. Pagkatapos, ang kolonisasyong monastiko ay lumawak patimog-silangan, patungo sa pinagtagpo ng Ilog Yug at ng Sukhona[39] .

Ang mga unang hakbang ng kolonisasyong monastiko sa hilaga ng Volga, sa tinatawag na 'Trans-Volga Region', ay kalaunan, sa ikalawang kalahati ng ika-13 at sa loob ng ika-14 na siglo, ay umusbong bilang isang malawakang kilusan na naglagay ng mga eremiteryo at mongheteriyang disyerto sa isang malawak na rehiyon mula Volga hanggang sa White Sea (Pomorye) at hanggang sa Kabundukan ng Ural.

Kabanata II. Ang Unang Gintong Panahon ng Monastisismo sa Kievan Rus'

1. Ang Monasteryo ng Pechersk at San Teodosio

Si San Teodosio ay nagkamit ng paggalang at pagmamahal ng kanyang mga kapanahunan, sapagkat siya nga ang 'tagapagtatag ng buhay monghe sa Rus". Ang kanyang hagyograpiya at ang Paterikon ng Monasteryo ng mga Kweba ng Kiev ang mga pangunahing sanggunian na nagpapakilala sa atin sa mga gawain ng natatanging taong ito at sa kanyang impluwensya sa kanyang mga alagad. Mahalaga ang Paterikon dahil nakatutulong ito sa pagbuo ng isang komprehensibong larawan ng monastisismo ng Lumang Rusiya noong ika-11 hanggang ika-12 siglo, at partikular na ng panloob na buhay ng mga monasteryo noong panahong iyon.

Sa nilalaman nito, ang Paterikon ng mga Kweba ay isang hagiograpikong salaysay tungkol sa Monasteryo ng mga Kweba at sa mga gawa ng mga naninirahan dito mula nang itatag ang monasteryo hanggang sa katapusan ng ika-12 o simula ng ika-13 siglo. Mas mahalaga pa rito ang Buhay ni San Teodosio. Ito ay inisa-isa ng isang laykong kapatid ng Monasteryo ng mga Kweba na nagngangalang Nestor; isinulat niya ang hagiograpiya noong huling bahagi ng dekada 80 ng ika-11 siglo, nang ang abbot ng monasteryo ay si Nikon na Dakila – ibig sabihin, mga 15 taon matapos ang pagkamatay ng banal na abbot, kaya't marami sa mga kapatid na nakakakilala sa kanya noong nabubuhay pa siya ay buhay pa. Dahil dito nga, walang anumang alamat sa hagiograpiya. Bagaman ipinapakita ng gawa ni Nestor ang impluwensya ng ilang halimbawa ng Byzantine hagiography, ito ay nakasulat pa rin sa isang napaka-makatotohanang estilo at may tatak ng personalidad ng may-akda. Ang larawan ni Theodosius ay napakabuhay pa noon—halos kapanahunan ng

---

[36] Golubinsky. 1. 2 (2nd ed.). p. 746; Makarii (1. p. 200; 2. p. 95) ay naglista ng 18 monasteryo.
[37] Golubinsky. 1. 2 (2nd ed.). pp. 748, 760.
[38] Golubinsky. Bol. 1, Bahagi 2 (2nd ed.). pp. 746–776; PSRL. Bol. 2. pp. 78, 111, 114, 192.
[39] Konoplev. Mga Santo ng Rehiyon ng Vologda (1894). p. 14; Zverinsky. 2. p. 623; Golubinsky. 1. 2 (2nd ed.). p. 775; Makariy. 3. p. 78.

manunulat—kaya, sa kabila ng paggamit ni Nestor ng mga Byzantine hagiography, marahil una at higit sa lahat ang hagiograpiya ni San Hegumen Savva, kulang ang larawang ito sa mga karaniwang katangiang hagiograpiko ng mga banal na Byzantine; sa halip, ito ay may taglay na mga tiyak na katangian ng isang Rusong asketa, na hindi ganap na tumutugma sa maagang Kristiyanong ideal ng isang monghe. Ang tumatak sa atin tungkol kay Theodosius ay hindi lamang ang kanyang masigasig na pagnanais na perpektuhin ang kanyang kaluluwa at, nang iwan na niya ang lahat ng makamundong bagay, na baguhin ang buhay sa lupa tungo sa isang banal na tahanan, kundi pati na rin ang kanyang pagnanais na maimpluwensyahan ang mundo. Ang natatanging pambansang katangiang ito ay kitang-kita rin sa mga hagiograpiya nina San Barlaam ng Khutyn († 1192) at San Abraham ng Smolensk († 1220).

Ang mga ugnayang panrelihiyon, panlipunan, at pangkultura sa pagitan ng mga monasteryo at ng panlabas na mundo ay nagbigay-daan kay L. K. Götz na ilarawan ang Monasteryo ng Pechersk bilang 'sentro ng kultura ng pre-Mongol Rus' at nagbigay sa kanya ng dahilan upang pag-usapan ang paglihis ng monasteryo mula sa 'orihinal na ideal ng monastisismo, na nakakaalam lamang ng isang relihiyosong buhay na hiwalay sa mundo, ascesis lamang, at ang pangunahing pag-aalala nito ay ang kaligtasan ng sariling kaluluwa ng monghe'[40] . Gayunpaman, hindi maaaring ipalawig ang pahayag na ito sa lahat ng monastisismo noong panahong iyon. Pinagsasama ng Pechersk Paterikon ang dalawang magkaibang ideal ng asetikismo: kasabay nina San Teodosio o San Nicolas na Banal, matatagpuan natin ang mga pigura ng mga asketiko na inialay ang kanilang sarili sa pinakaperpektong asetikismo at ganap na pagtalikod sa mga bagay-bagay sa mundo; Pinapaalala nila ang mga tauhan mula sa 'Sayings' at 'Limonar' ni John Moschus († 620).

Ang pag-iral ng dalawang uri ng asetikismo na ito ay nagpapahiwatig na ang monastisismo ay nasa yugto pa ng pagkabuo. Gayunpaman, ang mga asketiko na hindi nakibahagi sa mga sopistikadong gawi ng asetikismo—na, ayon sa mga salaysay sa *Paterikon*, ay madalas natitisod sa landas ng kabanalan at nahuhulog sa ilusyon— Si San Teodosio, partikular, ang naging pinuno at gabay ng tradisyong asketiko ng Rusya; at sa mga sumunod na panahon, makikita ang mga katangian ng kanyang kabanalan sa katauhan ng Lumang mongheng Ruso.

Bata pa si Teodosio nang dumating siya sa kuweba ni Antonio, ngunit kinailangan na niyang tiisin ang mahabang pakikibaka upang makuha ang pagpapala ng kanyang ina para manumpa ng mga pangakong monghe, sapagkat hindi inaprubahan ng kanyang ina ang kanyang hilig sa buhay monghe. Tinanggap ni Anthony ang tumakas mula sa mundo (mga taong 1058), at sa pamamagitan ng kanyang k , kababaang-loob at pasensya, pati na rin ng kanyang espiritwal na disposisyon, ay agad na nagustuhan ng matandang eremita, na inutusan si Great Nikon na gupitan siya ng buhok bilang monghe. Agad ding nagustuhan ng kabataang monghe ang komunidad ng mga monghe; Pagkatapos ng paglilipat, sa utos ng Dakilang Prinsipe, ng Abad na si Varlaam bilang abad sa bagong tatag na Monasteryo ni San Demetrio, si Teodosio, sa kanyang ikalimang taon sa monasteryo, ay nahalal na abad at, sa pagpapala ni Antonio, tinanggap ang mabigat na tungkuling ito.

Hindi malinaw kung anong tuntunin ang namamahala sa Monasteryo ng Pechersk bago ang pagiging abbot ni Teodosio. Maraming nagpapahiwatig na ang Monasteryo ng Pechersk, tulad ng ibang mga monasteryo sa Kiev na naitatag bago ito, ay inorganisa ang buhay nito sa mga unang taon ng pag-iral nito batay sa 'Statute of the Great Church', ibig sabihin, batay sa mga regulasyong liturhikal ng Simbahan ni Santa Sofia at iba pang mga simbahan sa Constantinople[41] . Gayunpaman, hindi gaanong naging kapaki-pakinabang ang Typikon na ito sa pag-oorganisa ng buhay sa monasteryo, dahil naglalaman lamang ito ng mga patakarang pang-liturhiya. Posible na alam ng bagong abbot ang pag-iral ng patakaran sa pamumuhay sa monasteryo ni San Teodoro ng Studion. Nakatanggap si Teodosio ng kanyang unang, marahil hindi kumpleto at hindi lubos na kasiya-siyang, impormasyon tungkol sa patakarang ito mula sa isang Griyegong monghe na nagngangalang Michael, na kabilang sa entourage ni Metropolitan George ng Kyiv. Mula sa kaniya marahil natuto si Teodosio na ang isang kumpletong kopya ng patakaran ay itinatago sa isa sa mga monasteryo sa Constantinople. Ayon sa kanyang hagiograpiya, nagpadala si San Teodosio ng isang monghe sa Constantinople upang puntahan si monghe Ephrem (na minsang tinonsura sa Monasteryo ng Pechersk ngunit ngayon ay naghahanap ng kanlungan sa isa sa mga Griyegong monasteryo), upang makuha mula sa kanya ang isang kopya ng Patakaran

---

[40] Goetz. Ang Monasteryo ng Kuweba ng Kiev. Bol. 3; ihambing sa: Nikolsky, N. 'Tungkol sa Lumang Kristiyanismong Ruso', sa: Russkiy Mir, 1913, Blg. 6; Fedotov. p. 248.

[41] Dmitrievsky. Pagsasaysay ng mga Liturhikal na Manuskrito. Bol. 1. Kyiv, 1895. Panimula. pp. XCV–XCVI, 1–152; Lisitsyn. pp. 13–160; ihambing sa: Diehl, sa: BZ. 1. p. 521; Krasnoseltsev. Ang Tipikon ng Simbahan ni Santa Sofia sa Constantinople. Odessa, 1892.

ng mga Studite. Ngunit, natanggap ni Teodosio ang Patakaran hindi sa bersyong isinulat mismo ng kamay ni San Teodoro—at na siyang ginamit ng mga monghe sa kanyang monasteryo—kundi sa isang mas huling edisyon na inihanda ni Alexius, Patriarka ng Constantinople (1025–1043). Alam na walang tumpak at kumpletong kopya ng Patakaran ng mga Studite ang nakaligtas. Mayroon lamang tayong buod nito, na inihanda sa monasteryo ng mga Studite hindi nagtagal matapos ang pagkamatay ng dakilang Studite. Ang Patakarang ito ang bumubuo sa edisyon ni Patriarka Alexius, ngunit ang bersyon niya ay hindi isang detalyadong patakarang monastiko na sumasaklaw sa bawat aspeto ng buhay monastiko; naglalaman lamang ito ng ilang liturhikal na tagubilin na inilabas mismo ni Alexius, at ng pinakakaraniwang mga patakaran tungkol sa pag-aayuno at sa buhay monastiko sa pangkalahatan[42] .

Ngunit ang pinakamahalaga kay Teodosio ay ang panatilihin ang pundasyon ng tuntunin – ang prinsipyo ng mahigpit na pamumuhay na sama-sama, na isinabuhay niya sa buong panahon ng kanyang pagiging abbot. Siya mismo ay nagsikap nang walang humpay – 'in manibus opus, in ore psalmus' (gawa sa kanyang mga kamay, dasal sa kanyang mga labi) – at hiningi rin niya ang pareho sa mga kapatid na nasa kanyang pangangalaga. Ang payak ngunit sa kasimplehan nito ay napakagulat at matingkad na salaysay ni Nestor ay nagpapakita sa atin ng maraming-aspektong kaloob na pastol ni Teodosio at ng kanyang masigasig na pangako sa mahigpit na pagsunod sa prinsipyo ng pamumuhay na sama-sama. Hindi niya hinihikayat ang sopistikado o labis na mahigpit na pag-aascetismo na katangian ng mga Ama ng Syria, sapagkat nauunawaan niya na ang ganitong pag-aascetismo ay hindi maaaring maging karaniwang saligan ng pamumuhay ng komunidad monghe; lalo na't sa panahong unang nagkakaroon ng monastisismo sa Rus' at marami pang kailangang pagdaanan bago ito maging tunay na halimbawa ng Kristiyanong debosyon at isang ideal para sa mundo. Siyempre, hindi nito ibig sabihin na itinakwil ni San Teodosio ang pinakamataas na antas ng ascesis. Alam niyang lubos na tanging ang mga ito ang nagkakaloob ng karanasang espiritwal at kakayahan para sa espirituwal na paggabay, at para sa isang abbot, ito lamang ang nag-iisang pinagmumulan ng lakas na kailangan upang impluwensyahan ang mga kapatid. Siya mismo ay nagsagawa ng ascesis nang may matinding sigasig, ngunit sa kanyang kababaang-loob ay hindi niya ninanais na malaman ng mga kapatid—o ng kanyang mga kapanahunan—ang kanyang mga gawaing ascesis. Noong kanyang kabataan lamang siya nagsuot ng mga kadena. Panalangin, kababaang-loob at pag-aayuno ang pumuno sa kanyang buhay; ginampanan niya ang kanyang tungkulin bilang abbot nang may sukdulang kababaang-loob; ang kanyang payak na kasuotan ay nagpakita sa mga kapatid at sa mga dakila sa sanlibutang ito na ang kahirapan ang pampaganda ng isang Kristiyano; palagi siyang nag-aayuno: tuyong tinapay, bihirang gulay na walang langis – iyon lamang ang kabuuan ng kanyang kakanin, subalit ang kanyang mukha ay laging masigla; Isinasagawa niya ang kanyang mga gawang pag-aayuno sa gabi; iniaalay niya ang buong araw sa paggawa; inaalagaan niya ang mga kapatid, ngunit ginagabayan sila nang hindi labis na mahigpit; tinuturuan niya sila higit sa pamamagitan ng kanyang halimbawa kaysa sa salita, at tinuturuan sila sa pamamagitan ng mga parabula; pinapayuhan niya ang mga nagkamali nang may pag-ibig at banayad na katigasan. Ang mga himala ni San Teodosio – ang kanyang kaloob ng propesiya – ay inilalarawan sa kanyang hagyograpiya bilang bunga ng kanyang mga asetikong birtud. Ang mga himalang ito ay karamihang tumutukoy sa pakikitungo ng mga monghe sa sa mundo sa labas ng mga pader ng monasteryo, sapagkat, sa isang banda, binibigyang-diin nila ang kahalagahan ng limos mula sa mga layko para sa buhay monghe, habang sa kabilang banda, pinatitibay nila ang paggalang ng mga layko sa mga Kristiyanong birtud ng buhay monghe.

Nagbibigay ang hagiograpiya sa atin ng ilang halimbawa ng paglilingkod ni San Teodosio sa kanyang mga kapwa, kaya't maaari siyang ituring na tagapanguna ng panlipunang-Kristiyanong paglilingkod sa mundo. Tinawag siya ng mongheng si Nestor na tagapagtanggol ng mga biyuda, ulila, at mahihirap. Ang kanyang mga gawa ay nagpapaalala sa atin ng monastisismo sa Palestina. Hindi nagtagal, umabot ang impluwensya ni Teodosio sa maharlikang korte ng Kyiv, kung saan siya ay lubos na nirerespeto dahil sa kanyang matalas na pagpapayo; malinaw itong makita sa kanyang pagtatalo kay Prinsipe Sviatoslav, na siya ang nanalo: napilitan ang padalos-dalos na prinsipe na yumuko sa espiritwal na awtoridad ng magiging santo.

[42] Ang Patnubay ni San Teodoreto, sa: Migne. 99. pp. 1704 ff., 1813 ff.; at pati na rin sa: Dmitrievsky. 1. pp. 224–238. Panimula. pp. CVII ff.; ihambing: Lisitsyn. pp. 161 at sumunod. Ang Batas ni Alexius sa: Golubinsky. 1. 2 (ikalawang edisyon). pp. 494–507. Ang Kiev-Pechersk Paterikon (1911). pp. 24–26, 28, 14.

Nangaral din si Teodosio sa komunidad ng mga monghe; tinalakay ng kanyang mga aral ang mga pangunahing prinsipyo ng buhay monghe, ngunit hindi siya nagbigay ng mga tagubilin kung paano isasagawa ang mga partikular na gawi ng pag-aascetismo[43] .

Ang mga pananaw ni Teodosio sa iba't ibang aspeto ng pang-araw-araw na buhay monghe ay inilahad sa limang sermon para sa mga monghe na iniwan niya, na ang pagiging may-akda ay walang pag-aalinlangan na iniuugnay sa santo na si[44] . Batay ni Teodosio ang kanyang sistema ng pastoral na edukasyon sa masigasig na paghahangad ng kaperpektohan. Nakita niya na ang pangunahing layunin ng buhay monghe sa kanyang panahon ay nakasalalay sa pagpapakumbaba at pagtitiis, sa panalangin at pagmamahal sa kapwa. Gayunpaman, hindi niya hiningi sa mga monghe ang labis na mahihirap na panlabas na pagsubok sa pagtitimpi. Malinaw sa banal na abbot na hindi maaaring agad na humingi ng labis sa unang henerasyon ng mga monghe. Ang mga aral na ito ay nagpapatotoo kung paano dahan-dahan at unti-unting tumubo ang Kristiyanong pananaw na asketiko, at sa katotohanang ang anumang pagpapahigpit ng mga kinakailangan ay makasasama lamang sa buhay monghe. Napakahalaga para sa pag-unlad ng Sinaunang Rusong monastisismo na sa panahon ni Teodosio, ang mga pangangailangan sa pagtitimpi ay kasabay ng praktikal na tungkuling pastoral, sapagkat sa ganitong paraan lamang maaaring mapanatili ng komunidad ng mga monghe ang isang tiyak na pamantayan.

Noong panahon ni Teodosio, ginugol ng isang monghe sa Kumbento ng Mga Kweba ng Kiev ang kanyang araw sa panalangin at pisikal na paggawa. Mula sa hagiograpiya ni Teodosio, nalalaman natin na araw-araw na ipinagdiriwang sa kumbento ang Matins, ang Mga Oras, at ang Banal na Liturhiya. Iginugugol ng mga monghe ang pagitan ng mga seremonya sa paggawa ng kamay; sila ay gumagawa ng bastos na sapatos at sumbrero, na kanilang ipinagbibili sa bayan, at ginagamit ang kita para bumili ng butil para sa monasteryo. Giniling mismo ng mga monghe ang butil na ito at sila rin ang naghurno ng kanilang sariling tinapay mula rito. Tuwing tagsibol at tag-init, nagtatrabaho ang mga kapatid sa hardin ng gulay ng monasteryo. Simple at kakaunti ang pagkain: tuwing araw ng trabaho, binubuo ang diyeta ng tinapay at tubig; tuwing Sabado at Linggo lamang, kapag pinapayagan ng patakaran ang paghinto sa pag-aayuno, niluluto ang porridge o sabaw ng oats para sa mga kapatid. Ngunit madalas ay wala silang porridge o kahit tinapay. Sabay-sabay silang kumakain sa refektoryo, at mahigpit na ipinagbawal ni Teodosio na magdala ng pagkain pabalik sa kanilang mga selda, maliban sa tuyong tinapay. Lalo silang nag-aayuno nang mahigpit tuwing Kwaresma at Banal na Semana[45] .

Ang diwa ng komunidad monghe ni Theodosius ay pinakamahusay na naipahayag sa kuwento ni Nikola Svyatosha, na isinama sa Paterikon ng Mga Kweba ng Kiev. Si Nikola Svyatosha ay si Prinsipe Svyatoslav Davydovich ng Chernigov, apo sa tuhod ni Dakilang Prinsipe Yaroslav. Noong 1106, sumapi siya sa kapatiran ng Monasteryo ng Mga Kweba ng Kiev. Inilalahad ng Paterikon ang kanyang asetikong buhay sa partikular na taimtim na pananalita. Punong-puno ng kababaang-loob, hindi iniiwasan ni Nikola Svyatosha ang mga gawaing monastiko na ginagawa ng isang karaniwang baguhan: sa simula ay nagtrabaho siya sa kusina nang tatlong taon, umaalis lamang upang dumalo sa banal na paglilingkod sa simbahan; pagkatapos ay nagsilbi siya bilang bantay-pinto ng monasteryo nang tatlong taon pa; at pagkatapos ay pinagsilbihan niya ang iba pang mga monghe sa kainan. Pagkatapos lamang ng maraming taon ng pagsisikap sa pagsunod, at sa pagpapala ng abbot, nagpatayo siya ng isang maliit na silid. Ayon sa mga kapanahunan, hindi kailanman nag-aksaya si Svyatosha ng kanyang oras doon: palagi siyang may ginagawa; hinabi niya ang kanyang sariling kasuotang monastiko mula sa napakagaspang na sinulid. Ang Panalangin kay Hesus ('Panginoong Hesukristo, Anak ng Diyos, maawa ka sa akin na makasalanan') ay hindi kailanman nawala sa kanyang mga labi – sa Rusong hagiograpiya, si Nikola Svyatosha ay naitala bilang kauna-unahang nagsagawa ng walang patid na Panalangin kay Hesus. Namuhay siya nang may pag-a-ascetiko sa monasteryo sa loob ng 36 na taon at pumanaw noong *114243. Ang kapatid niya, si Prinsipe Izyaslav Davydovich, ay gumaling sa isang malubhang*

[43] Paterikon (1911). pp. 14–56; ihambing sa mga gawa nina Chagovets at Fedotov.

[44] Ang Mga Katuruan ni Theodosius sa: Ponomarev. 1; tungkol sa pagkakakilanlan ng mga katuruan, tingnan: Shakhmatoff, sa: IORAS, 1893. pp. 827–33; Nikolsky. Mga Materyales para sa isang Kronolohikal na Listahan ng mga Manunulat na Ruso at ang Kanilang Mga Gawa ng ika-10 at ika-11 Siglo. St Petersburg, 1906. pp. 157–166.

[45] Paterik (1911). pp. 26, 27, 29, 39, 41, 43. Lavr. mga liham na may petsang 6559, 6582, 6583, 6599, 6604; Goetz. Das Kiever Höhlenkloster.

sakit nang isuot niya ang kamiseta ni Nikola Svyatosha. Nang pumasok siya sa Monasteryo ng Pechersk, ipinamigay ni Nikola ang lahat ng kayamanan niya bilang isang prinsipe sa mga mahihirap[46] .

Ang Buhay ni San Teodosio ay nagbibigay sa atin ng maraming halimbawa ng matinding paggalang na ipinagkaloob sa kanya, kapwa sa monasteryo at sa Kyiv. Sa kanyang pakikipagsapalaran na isabuhay ang Kristiyanong ideal, hindi niya pinag-iba ang dakila at ang maliit, ang mayaman at ang mahirap. Ang diwa ng katarungang panlipunan at panloob na pagkakaisa ng mga tao sa mga kalagayang iyon ay nag-ambag sa Kristiyanisasyon ng lipunan. Ang matatag na pagiging Kristiyano ng abbot, na kitang-kita sa isang mapait at matagal na pagtatalo kay Sviatoslav—na, sa paglapastangan sa katarungan, ay pinalayas ang kanyang nakatatandang kapatid na si Dakilang Prinsipe Izyaslav mula sa Kyiv—ay tiyak na nagkaroon ng partikular na makahuhikayat na epekto sa lipunan. Ang Monasteryo ng Pechersk at ang mga kapatid nito ay nawalan ng pabor sa pabago-bagong prinsipe; umalis si Dakilang Nikon sa monasteryo sa ikalawang pagkakataon at nagtungo sa Tmutarakan sa loob ng ilang taon, sa monasteryong dati niyang itinatag. Si Teodosio lamang ang hindi natakot at kumbinsido ang prinsipe na siya ay nagkakamali.

2. Buhay sa Monastiryo noong ika-12 at ika-13 Siglo

Noong 1058, o bahagyang mas maaga pa, dumating si Teodosio sa Monasteryo ng Pechersk; noong 1062 ay hinirang siyang abbot, at namatay siya labindalawang taon pagkatapos – noong ika-3 ng Mayo 1074. Sa panahong ito, ang maliit na pangkat ng mga asketiko na naghanap ng kanlungan sa kuweba ni Anthony ay lumago at naging isang malaking pamayanang monastiko; itinayo sa loob ng monasteryo ang mga selda at ang Dakilang Simbahan. Ang materyal at relihiyoso-espiritwal na paglago ng monasteryo ay higit na utang sa mga pagsisikap ng banal na abad. Ang dakilang kahalagahan sa espiritwal ng Monasteryo ng Pechersk noong panahong iyon ay pinakamahusay na nasusukat mula sa isang liham na isinulat sa katapusan ng ika-12 siglo ni Obispo Simon (na dating monghe ng monasteryo at katuwang na may-akda ng Pechersk Paterikon) para sa mongheng Polycarp: 'Sino ang hindi nakakakilala sa akin, ang makasalanang Obispo Simon, at sa katedral na ito, ang karilagan ng Vladimir, at sa iba pang mga simbahan ng Sudal, na ako mismo ang nagtayo? Ilan nga ba ang mga bayan at nayon! At tinitipon ang ikapu sa buong lupain na iyon. At ang lahat ng ito ay pinamumunuan ng ating kasamaan. Sana'y iniwan ko na ang lahat ng ito, ngunit isipin mo kung gaano kalaking usaping espiritwal ang magsuporta sa akin ngayon, at nananalangin ako sa Panginoon na pagkalub niya sa akin ng kanais-nais na panahon upang mamuno. At alam ng Panginoon ang lihim na ito; tunay ngang sinasabi ko sa inyo, na ituturing ko na agad na dumi ang lahat ng kaluwalhatian at karangalang ito, kung ako'y tatayo na parang tungkod sa tabi ng tarangkahan o matapak sa ilalim ng paa sa Monasteryo ng Pechersk, o maging isa lamang sa mga mahihirap sa harap ng kagalang-galang na tarangkahan ng Lavra na iyon at maging isang tagapamanhikayat – mas mainam iyon para sa akin kaysa sa mga pansamantalang karangalang ito. Ang isang araw sa bahay ng Ina ng Diyos ay mas mahalaga kaysa sa isang libong taon, at mas pipiliin kong manirahan doon kaysa mabuhay sa makasalanang mga nayon." Ang banal na abbot ng Monasteryo ng Kiev Caves ay naging huwaran ng pananampalataya hindi lamang para sa kanyang mga kapwa monghe at mga kapanahunan, kundi pati na rin para sa buong komunidad ng mga monghe ng Lumang Rusiya. Sa kanyang pagkatao, natagpuan ng makitid na debosyon ng Lumang Rusiya ang pambansang pagpapahayag nito at ang perpektong sukatan ng ascesis. Nang, makalipas ang isang tiyak na panahon, maranasan ng monastisismo ng Lumang Rusiya ang pinakamalaking pagsibol nito, napanatili nito ang panloob na ugnayan kay San Teodosio sa pag-unawa nito sa kahulugan ng ascesis. Ang diwa ng mga unang dekada ng Monasteryo ng Kiev Caves ay nagpatuloy sa maraming asketiko ng Hilagang Rusiya.

Pagkatapos ng pagkamatay ni Teodosio, na nagsikap panatilihin ang kapatiran sa antas ng mahigpit na disiplina ng cenobitic na kanilang naabot, ang kanyang sistema ng patnubay sa pagmumona ay nagsimulang magbago. Ang Monasteryo ng Kiev Caves, tulad ng ibang mga monasteryo sa lungsod, ay masyadong masalimuot ang ugnayan sa sekular na mundo. Sa isang banda, ang mga ugnayang ito ay nagdulot ng unti-unting sekularisasyon ng buhay monghe; sa kabilang banda naman, ang komunidad ng mga monghe, bilang pagtutol sa sekularisasyong ito, ay nagpakita ng ilang halimbawa ng mas matinding ascesis; sa ilang pagkakataon, ang pagpapalakas ng mga gawi sa ascesis ay nagdulot ng pagbagsak sa ilusyon. Ang ugnayan sa namamahalang Prinsipe ng Kyiv ay napakahalaga para sa Monasteryo ng Pechersk; ang monasteryo, tulad ng ibang pamayanang monastiko, ay kailangang isaalang-alang ang pabor at hindi pabor ng prinsipe. Si

[46] Paterik (1911). pp. 83–86; Priselkov. Essays. pp. 246, 367; Goetz. p. 207.

Teodosio mismo, sa kanyang dakilang kapangyarihan, ay nagawang labanan ang kapritso ng prinsipe, ngunit pagkatapos niya, hindi lahat ng mga abbot ay nagawang panatilihin ang ganoong mataas na pamantayan. Lahat ng mga kalagayang ito ay nakaapekto sa buhay monghe, at sa mga sumunod na panahon, ang mga kapatid ng Monasteryo ng Pechersk ay lumalabas sa ibang liwanag kaysa noong panahon ni Teodosio. Isang hanay ng mga tauhan ang dumaraan sa ating isipan: mga eremita at mahigpit na asketiko, mga martir at mga mangangaral, mga bisyonaryo at mga tagapaghimala. Kasabay nito, ipinapakita rin sa *Paterikon* ang mga halimbawa ng labis na pag-aascetismo, mga halimbawa ng pag-uugaling hindi tumutupad sa mga pangunahing kinakailangan ng buhay Kristiyano. Ang dating pagkakaisa, na siyang naging batong panulukan ng komunidad monghe ni Teodosio, ay unti-unting nagkakawatak-watak.

At napapansin ng mata ng historyador ang isa pang mahalagang pangyayari: sa sandaling nagbabago ang panloob na estruktura ng buhay monghe, agad itong kumukuha mula sa ibang espirituwal na pinagmulan kaysa dati. Ang diwa ng Theodosius Kinovia ay maaaring ihambing sa asetikismo ng Palestina. Hindi ito aksidente na binanggit ni Teodosio, sa kanyang mga aral sa mga kapatid, ang mga pangalan nina Euthymius at Savvas; ang paraan ng pamumuhay ng mga ama na ito at ng kanilang sirkulo mula sa Lavra ni San Savvas o sa kinonia ni Teodosio ang Dakila ay nag-ambag sa pagpapakilala ng pamumuhay na komunal, partikular na ang komunal na pagkain at panalangin. Para kay Teodosio, ang ideal na monastikong ito ay nakaugnay din sa Patakaran ng mga Studite, na katulad ding nangailangan ng mahigpit na pagsunod sa mga tuntunin ng pamumuhay na sama-sama; ang parehong patakaran, ang ng mga Studite at ang kay San Savvas, ay nakaugat sa mga aral ng dakilang Cappadocian[47] . Gayunpaman, ang labis na pagsisipag sa mga gawi ng pag-a-ascetic na katangian ng mga monghe ng monasteryo noong ika-11 at ika-12 siglo at inilarawan sa Paterikon, ay nagpapaalala sa mga asketang Siryano o ilang mongheng Ehipsiyo, pati na rin sa mga monghe ng Bundok Athos noong ika-11 siglo, na tumutol sa patakarang cenobitic na ipinakilala ni San Athanasius ng Athos at, sa kanilang pagnanais na iligtas ang kanilang sarili ayon sa kanilang sariling pagkaunawa, ay kung minsan ay nahuhulog sa ilusyon. Ang mga asketang nabanggit sa Paterikon na naging labis na mahigpit sa kanilang mga gawi ay ginabayan din ng kanilang sariling pagkaunawa. Para lamang sa mga pinili, naging makitid na daan tungo sa kaligtasan ang landas na ito; para sa mga walang karanasan, lalo na sa mga hindi dumaan sa pagsasanay ng pamumuhay na pangkomunidad, ito ay naging daan ng kawalan ng pag-asa, pag-aalinlangan, at tukso[48] .

Ang buhay ni Abraham ng Smolensk, na isa sa mga pinaka-natatanging pigura ng pre-Mongol Rus', ay naglalahad ng panloob na krisis sa loob ng monastisismo noong panahong iyon. Noong ika-12 siglo, naranasan ng Smolensk ang panandaliang muling pagsibol ng kultura at nakipagsabayan sa Kyiv. Si Abraham, na ipinanganak sa Smolensk bandang 1146 sa isang mayamang pamilya, ay nakatanggap ng napakagandang edukasyon para sa panahong iyon; posible ring marunong siya ng Griyego. Siya ay tinonsura sa isang monasteryo malapit sa Smolensk, kung saan ang kanyang mga hilig sa asetikong pamumuhay ay tiyak na lalo pang pinalakas ng kanyang pag-aaral sa mga akda nina Juan Chrysostom, Basil na Dakila, Efrem na Siryano at ng buhay ni San Teodosio ng mga Kweba, na lahat ay napanatili roon. Gumugol si Abraham ng 20 o 30 taon doon, namumuhay sa mahigpit na pag-aayuno at inialay ang kanyang oras sa panalangin at, marahil, mistikal na pagninilay. Iniulat ng mongheng si Ephrem, isang disipulo ni Abraham at ang nagsama-sama ng kanyang hagiograpiya, na ang mga dakilang asetikong Palestino, gaya nina Hilarion, ang abbong si Savva, at Euthymius, ang nagsilbing kanyang mga huwaran. Ang salaysay na ito, kasama ang iba pang mga detalye ng buhay ni Abraham, ay nagpapahiwatig na siya ay tagasunod ng tradisyong Palestino, na sa aspetong ito ay maaaring ikumpara sa Santo Teodosio. Si Ignacio, na noong panahong iyon ay Obispo ng Smolensk, ay hindi maaaring hindi mapansin ang asketiko – at inordinahan siya bilang isang hieromonk. Nangyari ito pagkatapos ng 1197. Nagpatuloy si Ephrem sa pagsulat na si Abraham ay nagdiriwang ng Banal na Misa araw-araw, na sinundan niya ng isang sermon. Ang kapangyarihan at talas ng kanyang mga salita ay nagdala ng maraming tao sa kanya. Ang kasikatan ni Avraam ay nagdulot ng inggit at masamang loob mula sa abbot ng monasteryo at sa mga monghe, kaya naman siya ay pinersekuta. Pagkatapos, lumipat siya sa Monasteryo ng Banal na Krus sa Smolensk at ipinagpatuloy doon ang kanyang pangangaral at ministeryong pastoral. Sa kanyang mga sermon, pangunahing tinalakay ni Abraham ang Huling Paghuhukom, na siyang paksa rin ng dalawang ikonang kanyang ipininta. Marahil ang kanyang 'Sermon on the Heavenly Powers' – isang kawili-wiling

[47] Ihambing: tala 4; Abramovich. mga pahina 133 at sumusunod; Schneider. Theodor v. Studion und sein Zeitalter (1892). p. 40.

[48] Ang tradisyong asketiko ni San Teodosio ay kinakatawan ng mga asketa: Nikola Svyatosha, Prochorus, Gregory, Spyridon at Alipius; cf.: Paterikon. Mga Kabanata 20, 27, 28, 31.

halimbawa ng akademikong sulatin ng Lumang Ruso – ay nagmula sa panahong ito. Sa pamamagitan ng matinding panghihikayat at kahanga-hangang talumpati, tinalakay niya rito ang kaligtasan ng mga mananampalataya, pagsisisi, at ang nalalapit na wakas ng mundo. Sa paggawa nito, ipinakita ni Avraamy na siya ay isang masigasig na tagapagtanggol ng mga eskatolohikal na katuruan ng Lumang Ruso. Gayunpaman, hindi nagtagal, kahit sa kanyang bagong posisyon, nakakuha si Avraamy ng mga naiinggit na karibal at mga taong may masamang hangarin na inakusahan siya sa harap ng obispo ng erehe at ng pagbabasa ng mga aklat ng erehe (ang 'Aklat ng Kuwago', o 'Malalim na Aklat'). Napagpasyahan sa paglilitis, na dinaluhan din ng isang kinatawan ng Prinsipe ng Smolensk, na paninira ang paratang; gayunpaman, upang mapawi ang kaguluhang idinulot ng mga mapanira, ipinadala ng obispo si Avraamy sa monasteryo kung saan niya sinimulan ang kanyang buhay monghe, at ipinagbawal sa kanya na ipagdiwang ang Banal na Eukaristiya o tumanggap at magturo sa mga bisita. Ayon sa hagiograpiya, bilang bunga ng kawalang-katarungang ito, dumapo sa Smolensk ang parusa ng Diyos sa anyo ng matinding init at tagtuyot. Nang alisin ng obispo ang pagbabawal na ipinataw k , sa inosenteng lalaki, bumuhos ang ulan bilang pakikiusap ni Abraham – at naligtas ang lupain ng Smolensk mula sa kapahamakan. Ang obispo, na nagtatag ng isang monasteryo doon bilang parangal sa Ina ng Diyos, ay itinalaga si Avraamy bilang abbot nito. Ang monasteryong ito rin ay agad na naging lugar ng paglalakbay-pang-pananampalataya para sa mga mananampalataya – dumagsa rito ang maraming tao. Pinamunuan ni Avraamy ang kanyang monasteryo, kung saan siya nanirahan ng labing-pitong buwan lamang, sa landas ng mahigpit na ascesis. Ayon sa pagkukwento ni monghe Ephrem, inialay niya nang lubusan ang sarili sa pagpapatibay ng kaluluwa at sa pagninilay-nilay sa Huling Paghuhukom. Lubog sa mga gawang asketiko at mistikal, pumanaw si Abraham noong 1219 o 1220.[49]

Ang Buhay ni Abraham, na inipon hindi nagtagal matapos ang kanyang kamatayan (c. 1237) ng kanyang disipulo, ang mongheng si Ephrem, ay isang mahalagang sanggunian para sa ika-12 siglo, gaya ng Buhay ni San Theodosius para sa ika-11 siglo. Ang espiritwal na kapaligiran na bumabalot kay Abraham ay may ilang pagkakatulad sa karaniwang nakikita natin sa Paterikon ng Mga Kweba ng Kiev. Maaaring isipin, siyempre, na ang monastisismo ng Lumang Ruso, bago ang pagsalakay ng mga Mongol, ay pumasok na noon sa isang yugto ng pagbagsak. Ngunit hindi dapat kalimutan na ang sanhi nito ay hindi nasa mismong monastisismo—na medyo bagong penomenon pa lamang sa Rus' noong panahong iyon—kundi nasa mga kalagayan ng buhay-estado, pampulitika, at simbahan na umiiral noon. Ang panloob na kapanahunan at lakas ng monastisismo ay nakasalalay sa maraming taong walang patid na espirituwal na paggawa, at ang sinaunang mongheng Ruso ay hindi pa nagkaroon ng sapat na panahon upang sumailalim sa ganitong pagsasanay. Ang panahon ni Teodosio ay napakaikli, at ang kanyang impluwensya ay tumagal lamang ng isa o dalawang salinlahi ng kapatirang monastiko; Hindi pa nasisipsip ng monastisismo ng Rusya ang buong karanasang asketiko ng buhay monghe, at hindi pa rin nito naging bihasa ang mga pangunahing kaalaman ng pamumuhay nang sama-sama. Ang mga asketikong sulatin ng mga Banal na Ama ay nagpapatotoo kung gaano kabagal ang pag-usad ng prosesong ito, kung anong pinsalang maaaring idulot ng pagputol sa espirituwal na pagsasanay, at kung gaano kadaling mabitag ang mga monasteryo sa pagkahumaling sa makamundong bagay. Upang mapanatili ang mga tagumpay na nakamit, ang monastisismo ay nangangailangan hindi lamang ng isang matatag na tradisyong asketiko, kundi pati na rin ng mga buhay na tagapagdala ng tradisyong iyon na magtuturo sa mga bagong henerasyon ng mga monghe ayon sa diwa ng tradisyong iyon—tulad ng ginagawa ng mga nakatatandang Ortodokso na hindi gaanong kilala sa Kanluran—at magpapalago ng mga bagong espirituwal na gabay na magpapalit sa kanila. Ngunit kapansin-pansin itong wala, sapagkat sa kabila ng kanyang buong personal na espiritwalidad at debosyon, hindi nagtatag si San Teodosio ng isang 'paaralan' ng asetikong pananaw sa mundo – hindi para sa buong komunidad ng mga monghe bago ang mga Mongol sa pangkalahatan, ni para sa Monasteryo ng Kiev Caves sa partikular. Bunga nito, sa buhay monghe ng panahong iyon, hindi natin nakikita ang 'ginintuang gitna' – mahigpit na pamumuhay na pangkomunidad, ang

[49] Tungkol sa pag-unlad ng kultura ng Smolensk, tingnan si Nikolsky. Sa Mga Gawaing Panitikan ni Metropolitan Clement Smolyatich (1892). p. 138; Lavrovsky. Tungkol sa Mga Lumang Paaralang Ruso (1854). p. 49; Klyuchevsky. Mga Hagiographiyang Ruso ng Sinaunang Panahon (1871). p. 54. Tungkol kay Avraamiya: Redkov. Op. cit.; Fedotov. Op. cit., sa: Prav. m. 2 (1930); Makariy. 3. pp. 64–67, 205–210. 'Isang Traktado tungkol sa mga Kapangyarihang Panglangit' sa: Proceedings of the Academy of Sciences. 9 (*1860–61). p. 188 ff.; ihambing din: Vilinsky. Ang Buhay ni San Basil na Bagong. 1 (1913). p. 311; Veselovsky, A. N. Mga Pag-aaral sa Larangan ng Panitikang Simbahan ng Rusya (1889). p. 121; bukod pa rito: Shevyrev. Kasaysayan ng Panitikang Ruso. 3 (1858). p. 15; Buslaev. Mga Pagsusulat na Pangkasaysayan tungkol sa Panitikang-Bayan at Sining ng Rusya. 2. p. 119.*

cenobitikong buhay, ang unang at pinakamahalagang paaralan ng monghe: sa halip, mayroong alinman sa labis na pagtatamo ng askeytisismo o ang sekularisasyon ng buhay monghe.

Si San Teodosio, sa pamamagitan ng kanyang buhay, ay ipinakita ang kadakilaan ng orden ng mga monghe at ang pangangailangan nito para sa Kristiyanong lipunan, at siya mismo ay naging halimbawa ng birtud ng pag-a-ascetismo para sa mga bagong nabinyagan; kasabay nito, siya ay higit na naging personipikasyon ng bagong Kristiyanismong Ruso sa pangkalahatan kaysa ng monastisismong Ruso.

Ang panloob na paghahati sa loob ng monastisismo noong ika-12 siglo ay pinatutunayan din ng mga gawa ng isang obispo na marahil ay isa sa mga pinakamahusay na tagapagtaguyod, ngunit sa kasamaang palad ay hindi ang tagapagtatag, ng sinaunang Rusong asketismo. Tinutukoy ko si Cirilo, Obispo ng Turov, ang 'Krisostomo ng Rusya', na tinawag nang ganoon dahil sa kaniyang mga sermon na puspos ng matayog na pagnasang makata. Ipinanganak siya noong 1130 at namatay makalipas ang 1182. Sa simula ng kanyang karerang monastiko, bilang isang monghe sa Monasteryo ng Boris at Gleb sa Turov, namukod-tangi siya sa higpit ng kanyang pamumuhay at sa kanyang mga gawi ng pag-aascetiko, na kinabibilangan pa ng pamumuhay sa loob ng isang haligi; para sa kanyang panahon, siya ay isang mongheng mahusay ang edukasyon. Sa kalaunan (noong 1162), hinirang si Cirilo bilang Obispo ng Turov. Kabilang sa iba niyang mga gawa, may tatlong epistola na naisulat na naglalahad ng kanyang mga pagninilay sa buhay monghe. Bagaman ang mga liham na ito, na nakalaan sa mga partikular na indibidwal, ay may iba't ibang katangian kumpara sa mga nabanggit na aral ni Theodosius (sa teolohikal na pananaw, mas mataas ang antas nito at bumubuo ng isang prinsipyong talakayan tungkol sa paksa), nagbibigay pa rin ang mga ito ng pananaw sa kalagayan ng monastisismo noong panahong iyon. Ang liham kay Basil, ang abbot ng Kiev Caves Monastery (1182), ay nagbibigay ng partikular na liwanag sa ilang aspekto ng buhay monghe. Halimbawa, nalalaman natin mula rito na ang mga ideya tungkol sa kahalagahan ng dakilang schema ay hindi pa ganap na malinaw noong panahong iyon.

Kahit sa hagiograpiya ni Abraham, makikita natin ang mga bakas ng tungkulin ng espirituwal na ama, na kitang-kita sa lahat ng gawa ng santo, lalo na sa kanyang pakikipag-ugnayan sa mongheng nakasuot ng itim na si Ephrem, gayundin sa iba pang mga mananampalataya na humingi ng kanyang espirituwal na gabay – isang halimbawa ito ng tungkulin ng espirituwal na ama sa labas ng mga pader ng monasteryo, na nagpapaalala sa mga espirituwal na ama noong ika-18 siglo. Malinaw na ipinapakita ng gawa ni Cyril na *Ang Kwento ng Orden na Nakatakip ng Itim* na nauunawaan din niya ang tungkulin ng nakatatanda bilang isang asetik at monastikong institusyon[50] .

Sa kasamaang palad, kakaunti lamang ang materyal na naglalarawan sa pang-araw-araw na buhay sa isang monasteryo noong ika-11 hanggang ika-12 siglo. Ang *Buhay ni Theodosius* ay nagbibigay ng ilang batayan para maisip ang buhay sa monasteryo noong kanyang panahon, ngunit karamihan, kung hindi man lahat, ay nasa loob mismo ng Monasteryo ng Pechersk. Ang ating impormasyon tungkol sa mga sumunod na panahon at iba pang mga monasteryo ay medyo pira-piraso. Ang Buhay ni Abraham ay hindi rin masyadong nagbibigay ng impormasyon sa aspetong ito, dahil nililimitahan ng may-akda ang kanyang pagsasalaysay sa mga pangyayari sa buhay mismo ni Abraham.

Tungkol naman sa pamamahala ng monasteryo, mayroon tayong medyo maaasahang materyal tungkol dito. Karaniwan, ang abbot ay hinahalal ng mismong komunidad ng mga monghe. Sa kalaunan, ang bagong halal na abbot ay kinukumpirma sa kanyang tungkulin ng isang obispo o metropolitan. Iba ang sitwasyon sa mga monasteryong itinatag ng mga prinsipe – ang tinatawag na 'ktitor' na mga monasteryo – na lubos na nakadepende sa prinsipe. Dito, ang pagtatalaga at pagpapatalsik ng abbot ay nasa ganap na kapangyarihan ng ktitor – ang prinsipe. Ganoon din sa mga monasteryong itinatag ng mga obispo. Sa praktika, iminumungkahi ng prinsipe ang sarili niyang kandidato sa obispo para sa pagtatalaga. Napakabihira para sa obispo na tanggihan ang ganoong mungkahi. Bagaman sa Monasteryo ng Pechersk nanatiling, sa prinsipyo, pribilehiyo ng mismong komunidad ng mga monghe ang halalan ng abbot, naglalaman ang Paterikon ng ebidensya na ang mga halalang ito ay madalas na nagaganap na may impluwensiya mula sa labas. Bukod pa rito, pinatutunayan ng *Paterikon* na hindi palaging nasisiyahan ang mga monghe sa abbot at madalas nilang hinahangad na siya ay matanggal. Nang si Teodosio, sa kanyang kamatayan, ay iminungkahi sa komunidad ng mga monghe na ihalal nila ang mongheng si Santiago bilang bagong abbot, tinanggihan ng mga monghe

[50] Kalaydovich. Mga Monumento ng Panitikang Ruso ng Ika-12 Siglo (1821). pp. 102–131 (dalawang epistola); ang lahat ng tatlong epistola sa: The Works of Our Holy Father Cyril, Bishop of Turov (1880). pp. 90–127; tungkol kay Cirilo mismo, tingnan: Panimula, sa: Mga Gawa; Golubinsky. Bol. 1, Bahagi 1 (2nd ed.). p. 797; Ponomarev. Bol. 1. p. 98 ff.; Paterikon (1911). p. 28.

ang kanyang payo dahil si Santiago ay nagmula sa ibang monasteryo at dumating sa Monasteryo ng Pechersk. Pagkatapos ay nagturo si Teodosio ng isa pang kandidato na kahalili niya – si Esteban. Pumayag ang mga kapatid na ihalal siyang abá. Gayunpaman, si Esteban (na nagsilbing abá mula 1074 hanggang 1078) ay agad na pinatalsik dahil sa pagkadismaya ng mga kapatid at napilitan siyang lisanin ang monasteryo. Ang kanyang kahalili ay si Nikon na Dakila (1078–1088), na hinirang ng komunidad ng mga monghe. Ang katotohanang ang mga halalan ay paminsan-minsan ay hindi ligtas sa alitan ay makikita sa kuwento ng halalan kay Pari Basil bilang abbot noong 1182. Isa pang halimbawa ng pagtatalaga sa mga paring parokyal bilang abbot ay ang halalan ni Prokhor noong 1112. Siyempre, sa parehong kaso, nagsumpa ng monastikong panata ang mga paring parokyal bago sila itinalaga bilang abbot[51] .

Ang pamamahala ng monasteryo ay nakatuon sa mga kamay ng abbot; gayunpaman, kung ang monasteryo ay itinatag ng isang patron, kailangang isaalang-alang ng abbot ang mga kagustuhan ng patron sa kanyang mga desisyon. Kung ang abbot ay isang mahigpit na asketiko at masigasig na tagapagtanggol ng isang matatag na kaayusang monastiko, lalong naging mahirap ang kanyang tungkulin, sapagkat kailangan niyang maghanap ng balanse sa pagitan ng mahigpit na pagsunod sa patakarang monastiko at sa kalooban ng prinsipe. Ang kapangyarihan ng prinsipe sa monasteryo ay nag-ambag sa sekularisasyon nito, na kitang-kita rin sa materyal na pag-asa ng monasteryo sa nasabing kapangyarihan. Ang mga kaloob ng prinsipe ang pangunahing pinagkukunan ng kabuhayan ng mga monasteryo. Dagdag pa rito ang mga handog mula sa mga pribadong indibidwal, mula sa mga obispo, mula sa mayayamang mangangalakal at iba pang mga tagapagkaloob…[52]

Gayunpaman, ang materyal na kayamanan ng mga monasteryo ay nakatulong sa kanila na tuparin ang kanilang panlipunang misyon. Sa "Life of St Theodosius and the Caves of Kiev Paterikon," makikita natin ang maraming halimbawa ng kawanggawa, na umunlad sa Monasteryo ng Caves of Kiev. Bilang pinakamayamang monasteryo, nagawang magsagawa ng gawaing kawanggawa sa mas malawak na saklaw ang Monasteryo ng Kiev Caves kaysa sa ibang mga monasteryo noong ika-11 hanggang ika-12 siglo. Mahalaga rin ang monasteryo para sa panloob na misyon. Maaaring tila kabaligtaran, ngunit ang gawain ng isang monghe sa labas ng mga pader ng monasteryo ay hindi maiiwasang makabawas sa buhay monghe. Sa Sinaunang Rus', tanging ang mga monghe ang pinahihintulutang makinig sa kumpisal ng mga mananampalataya. Ang espirituwal na ama ay nagsilbi hindi lamang bilang gabay sa buhay-espirituwal, kundi pati na rin bilang tagapayo sa pang-araw-araw na usapin. Tinitiyak nito na ang komunidad ng mga monghe ay nagkaroon ng malaking impluwensya sa mga ugnayang panlipunan, ngunit kasabay nito ay naihalo ang monastisismo sa mga ugnayang ito at kung minsan ay nagkaroon ng hindi kanais-nais na mga kahihinatnan. Sa Sinaunang Rus', karaniwang inihahanda ang isang testamento pagkatapos ng konsultasyon sa espirituwal na ama at sa kanyang presensya; paminsan-minsan, ang isang marunong na kumpesor ay personal na itinatala ang huling habilin ng kanyang espirituwal na anak at sa gayon ay nakakaapekto sa mga hangarin ng nag-iwan ng habilin. Malinaw kung gaano ito kahalaga para sa isang monasteryo kung ang abbot nito o ang ibang maimpluwensyang monghe ay nagsilbing espirituwal na ama ng mga prinsipe o mayayamang indibidwal at magagamit ang kanyang posisyon para sa kapakinabangan ng monasteryo. Gayunpaman, ang 'madilim na bahagi' na ito ay kaugnay din ng malalim at kapaki-pakinabang na impluwensya ng klero sa lipunan noong panahong iyon. Ang halimbawa ni Abraham ng Smolensk na nabanggit na ay nagpapakita kung gaano kalaki ang impluwensya ng isang espiritwal na may kaloob na kumpesor sa mga mananampalataya; maraming iba pang sanggunian din ang nagpapatotoo rito[53] .

3. Ang mga gawaing panrelihiyon at pangkultura ng komunidad ng mga monghe

Ang panloob na paghahati sa loob ng komunidad ng mga monghe ay naganap din dahil ang dakilang tungkulin ng pambansang at pangkulturang pagpapaliwanag ay bumagsak sa kanilang mga balikat.

---

[51] Golubinsky. 1. 1 (ikalawang edisyon). p. 743; Shakhmatoff. Mga Pag-aaral. pp. 437–438; Priselkov. Mga Sanaysay. p. 215 at sumusunod; Paterik (1911). pp. 27, 53, 57; Makariy. 3. p. 101. Tungkol sa karapatan ng ktitor: tingnan Troitsky, I. 'The Right of Ktitor in Byzantium and in Serbia under Nemanja', sa: Glas Srpske Akademije Nauk (1935). 168 (sa Serbo-Kroasi).

[52] Paterikon (1911). pp. 24–26; Goetz. pp. 128–134; Kronika ng Lavr, sa mga taong 1051, 1074, 1086, 1096, 1108 at iba pa; Paterikon (1911). pp. 39, 41, atbp.; Krónika ni Ipatius, sa mga taong 1154, 1158, 1187, 1113, atbp.; Goetz, p. 165. Tingnan din ang mga sipi mula sa testamento ni San Barlaam ng Khutyn (1112), na makapaloob sa kilalang akda ni S. Herberstein na *Rerum Moscoviticarum Commentarii*. Antverpiae, 1557. pp. 29–30.

[53] Smirnov. Ang Lumang Rusong Testamento (1914). Kabanata 1.

Ang panitikang Lumang Ruso, na sa malaking bahagi ay may katangiang relihiyoso at moral, ay nagmula sa kapaligirang monastiko. Hindi lahat ng mga akda ay ganap na orihinal, ngunit karaniwang hindi malakas ang hangarin ng mga manunulat na monastikong Lumang Ruso na lumikha ng isang ganap na bago. Ang dahilan nito ay bahagyang dahil sa kakulangan ng edukasyon sa mga hanay ng simbahan, at bahagyang dahil sa malaking paggalang sa mga aklat sa pangkalahatan at sa mga relihiyosong akda sa partikular, sapagkat naglalaman ang mga ito ng banal na katotohanan, at walang kamay ng tao ang nangahas na magdagdag ng sarili nitong likha rito. Gayunpaman, nakalikha ang mga monghe ng Lumang Ruso ng napakaraming akdang may tatak ng pagkamalikhain.

Hindi natin maaaring suriin nang buo ang panitikan ng Lumang Ruso rito. Sapat na lamang na bigyang-diin ang espesyal na papel ng monghe ng Lumang Ruso sa paglikha ng panitikang ito at higit na pagtalakay sa dalawang genre nito: ang sermon ng Lumang Ruso at ang kronika.

Ang una ay nagpapatotoo sa relihiyoso at moral na paglilingkod ng orden ng mga monghe, samantalang ang huli naman ay sa kanilang pambansa at pangkulturang paglilingkod.

Posibleng ang mga sermon mula sa ika-11 hanggang ika-13 siglo, kapag tiningnan mula sa makasaysayan at pampanitikan na pananaw, ay hindi ganap na orihinal. Ang mas mahalaga para sa panahong iyon ay ang nilalaman nito at ang epekto sa mga tao ng Kristiyanong pananaw sa mundo na ipinahayag dito. Mula sa Kristiyanong pananaw, ang mga sermon ay nagsasalaysay ng kahinaan ng likas na katangian ng tao, kinokondena ang mga pamahiin at kasalanan, at itinuturo ang daan tungo sa kaligtasan. Ang eskatolohiya ay isang paulit-ulit na tema sa pananaw na panrelihiyon ng mga Ruso mula pa sa pinakaunang araw ng Kristiyanismo sa Rus'. Nabanggit na sina Teodosio ng mga Kweba at Abraham ng Smolensk bilang mga mangangaral. Ang 'Traktado sa Makalangit na Kapangyarihan' ni San Abraham ay may natatanging eskatolohikal na kulay. Katulad ni Teodosio, na nangaral sa komunidad ng mga monghe tungkol sa mga pangunahing prinsipyo ng monastisismo, hiniling ni Lucas Zhidyata, Obispo ng Novgorod († 1059), na manatiling tapat sa Kristiyanong saligan ng buhay ang kanyang mga nasasakupan. Si Cirilo, Obispo ng Turov, na siyam na sermon ang naisalin sa kasaysayan, ay nangaral sa ibang paraan. Nasa mas mataas na antas ng kultura at edukasyon siya kaysa sa kanyang mga kapanahunan. Ang mga sermon na ibinigay niya sa mga pista ng liturhikal na taon – na ang pinakamahusay ay ibinigay sa Pista ng Pag-aakyat – ay malalim sa teolohiya at, bagaman marahil hindi lubusang nauunawaan ng kanyang mga nasasakupan, pinatutunayan nito ang kanyang masusing kaalaman sa Banal na Kasulatan at sa mga Banal na Ama, at sa katunayan, ang kanyang kabihasaang-isip, na pambihira para sa panahong iyon. May mataas ang kalidad na pampanitikan ang mga ito, naglalaman ng mga alegorya at parabula, at inilalarawan si Cyril bilang isang taong may kulturang eklesiastikong Byzantine[54] .

Isa pang kinatawan ng kulturang ito si Clemente, Metropolitan ng Kyiv (1147–1154, † 1164). Ipinanganak siya sa Smolensk sa panahong nakararanas ang lungsod ng isang kultural na renesans. Siya ay isang Ruso, at hinirang bilang Metropolitan ng Kyiv ng Dakilang Prinsipe; gayunpaman, hindi siya nanatili sa tungkuling ito nang matagal, sapagkat palaging sinisikap ng Patriarkado ng Constantinople na tiyakin na isang Griyego ang manunungkulan sa katungkulan ng metropolitan. Si Clemente ay isang taong may malawak na kaalaman, hindi lamang sa teolohiya kundi pati na rin sa klasikal na pilosopiya – siya lamang ang Obispo ng Lumang Ruso na binigyan ng palayaw na 'Ang Pilosopo' ng isang kronikador[55] . Kilala siya pangunahin bilang may-akda ng Epistola kay Presbiter Thomas.

Pareho sina Kirill ng Turov at Clemente na kabilang sa orden ng mga monghe noong ika-12 siglo, isang panahon nang dalawang siglo nang naiimpluwensyahan ng karunungang Byzantine ang mga sirkulong eklesiastikal ng Rusya, at hindi maaaring hindi magbunga ang impluwensiyang ito. Ngunit mayroon pa silang isa pang nauna: isang mahusay na mangangaral sa mga bagong tinanggap sa pananampalataya, na pinagsama ang malalim na pananampalataya, likas na galing sa pagsasalita, at matinding kamalayan sa pagiging pambansa. Ito si Metropolitan Hilarion ng Kyiv.

Isang sinaunang kronikista, na nagsasabi sa atin na si Hilarion ay unang naging pari sa simbahan ng palasyo sa Berestovo (marahil habang nagsisilbi bilang isang hieromonk), inilalarawan siya, gaya ng

---

[54] Tingnan ang tala 50.

[55] Nikolsky, N. Tungkol sa mga Gawaing Panitikan ni Metropolitan Clement Smolyatich, isang manunulat noong ika-12 siglo (1892). Maaari ring banggitin ang isa pang Rusong mangangaral – si Serapion, Obispo ng Vladimir († 1275), na sa isang panahon ay nagsilbing abbot ng Kiev-Pechersk Lavra; ang kanyang mga sermon (limang kabuuan) ay malalim at may mataas na kalidad sa panitikan.

nabanggit na, bilang 'isang mabuting tao, isang taong may kabihasaang-isip at masigasig sa pag-aayuno', ngunit wala itong sinasabi tungkol sa kanyang pinagmulan. Marahil, dahil sa kanyang patuloy na pakikipag-ugnayan sa mga hindi-Ruso – mga Bulgaro at Griyego – nagawang magkaroon si Hilarion ng edukasyong teolohiyang Kristiyano. Ngunit sa ating isipan, hindi lamang bilang isang maalam na Kristiyano lumilitaw si Hilarion. Siya ay isang Kristiyanong may matinding hilig sa asetikismo; sa katunayan, maaaring siya ang kauna-unahang mongheng Ruso. Ang kakulangan ng impormasyon tungkol sa buhay ni Hilarion ay kaugnay ng mga puwang sa mga talaan hinggil sa pinagmulan ng monastisismo sa Rusya sa pangkalahatan. Hindi natin alam kung saan niya sinimulan ang landas ng asetikismo. Nagtukod siya ng isang maliit na kweba sa pampang ng Dnieper upang magkaroon ng tahimik na lugar para sa panalangin at espirituwal na pagninilay; maaaring siya ay inordinahan sa pagitan ng 1037 at 1039, at kalaunan, noong 1051, ayon sa kagustuhan ni Dakilang Prinsipe Yaroslav at sa pahintulot ng mga tao, siya ay hinirang na Metropolitan ng Kyiv. Habang nagsisilbi pa bilang presbiter, noong mga 1039, siya ay nagbigay ng isang sermon para sa mga kadahilanang hindi lubos na malinaw. Ang sermon na ito, na kilala bilang 'Sermon sa Batas at Grasya', ay isang tunay na obra maestra ng oratoryo, isang katotohanang kinilala kahit ni E. E. Golubinsky, na maingat sa kanyang mga pagsusuri at isang dakilang skeptiko tungkol sa kasaysayan ng simbahan sa Rusya.

Ang 'Sermon' na ito ay malamang na hindi isang sermon sa simbahan, dahil ang nilalaman nito ay masyadong mataas para maunawaan ng malawak na masa ng mga mananampalataya noong panahong iyon. Posible na inihayag ito ni Hilarion sa harap ni Dakilang Prinsipe Yaroslav, ng Metropolitan at ng korte sa okasyon ng pista ng simbahan ng Pagbabagong-anyo ng Panginoon ([56]).

Sa simula ng 'Sermon', inihahambing ni Hilarion ang Lumang Tipan ('ang Batas') sa Bagong Tipan ('biyaya'); ang Lumang Tipan ay isang paghahanda lamang para sa Bagong Tipan; sa ikalawang bahagi ng 'Sermon', pinag-uusapan niya si Prinsipe Vladimir, pinupuri siya sa pagbibigay-liwanag sa kanyang bayan sa pamamagitan ng liwanag ng pananampalatayang Kristiyano; ang ikatlong bahagi ng 'Sermon' ay isang panalangin sa Diyos, na binigkas para sa buong bayang Rusong bagong nabinyagan. Sa kanyang akda, inihaharap ni Hilarion ang makasaysayan-pilosopikal na ideya na sa kasaysayan ng mundo na ginagabayan ng Banal na Probisyon, may sunud-sunod na mga bayan na nasa sentro ng proseso ng kasaysayan. Ang Israel, na pinili ng Diyos, at ang kasaysayan nito ay kumakatawan sa isang panahon ng paghahanda, ang kapanahunan ng Kautusan; ito ay sinundan ng kapanahunan ng biyaya, ang kapanahunan ng Kristiyanismo, ang kapanahunan ng katotohanan at ng kaligtasan ng sangkatauhan. Samakatuwid, karapat-dapat purihin si Prinsipe Vladimir dahil sa pamamagitan ng kanyang gawa, naipamuno niya ang mga Ruso sa 'Kaharian ng Biyaya'. Partikular na binibigyang-diin ni Hilarion ang kahalagahan ng espirituwal na disposisyon ni Vladimir, na nag-udyok sa kanyang pagbabalik-loob.

Ang ikalawang bahagi ng 'Sermon' ay mahalaga sa atin dahil ipinapahayag nito ang pambansa at makabayan na kamalayan ni Hilarion. Naniwala si Vladimir kay Kristo hindi dahil sa pangangaral ng mga misyonerong Griyego, gaya ng inaangkin ng pro-Griyegong alamat ng Korsun ([57]), kundi dahil sa panloob na pangangailangan ng kaluluwa at paniniwala sa katotohanan ng bagong pananampalataya.

Ang pambansa at makabayan na pananaw ni Hilarion, at ang kanyang pambansa-eklesiastikong pagtutol sa pro-Griyegong alamat tungkol sa pagbabagong-loob ni Vladimir, ay siyang mismong ideya na naghayag ng pambansa at kultural na pananaw ng buong sinaunang komunidad ng mga monghe sa Rusya, lalo na ng mga kapatid ng mga Kweba, at masigasig itong ipinahayag ng orden ng mga monghe sa Rusya. Ang mga ganitong pananaw ay nag-ambag sa pagpapalalim ng ideya ng Russification ng Simbahang Ruso, na nagbunga ng sunud-sunod na mga pangyayaring historikal na nagpapahiwatig ng pag-iral sa loob ng Simbahang Ruso ng pagtutol sa mga patakaran ng Patriarka ng Constantinople. Ang makabansang damdamin ni Hilarion ay marahil hindi ang pinakamaliit na dahilan kung bakit, noong 1051—nang ang kanyang ugnayan sa Byzantium ay naging partikular na masalimuot—iniutos ni Yaroslav sa Konseho ng mga obispo ng Rusya na konsagrahin si Hilarion at itinaas siya sa Kalupaan ng mga Metropolitan ng Kyiv, na bakante mula nang mamatay si Theopemptus. Mula noon, wala nang tala tungkol kay Arsobispo Hilarion; hindi siya nanatili sa

---

[56] Nikolsky. Materials (1906). pp. 75–76; Priselkov. Mga Sanaysay; Ponomarev. 1. pp. 48–58; Golubinsky. 1. 1 (ikalawang ed.). p. 844; 'Isang Pagseseryon tungkol sa Batas at Grasya' sa: Ponomarev. 1. pp. 59–79.

[57] Shakhmatoff. Ang Alamat ng Korsun ng Pagbibinyag ni Vladimir (1906); ibid. Pananaliksik; Parkhomenko. Ang Mga Pagsisimula ng Kristiyanismo sa Rus' (1911); Priselkov. Nestor the Chronicler (1924). pp. 52, 74–77; ihambing: Baumgarten, N. de. Saint Vladimir and the Conversion of Russia (1932), sa: *Orientalia Christiana*. 79.

tungkulin nang matagal: nang muling maghangad si Yaroslav ng pagkakasundo sa Constantinople, napilitan si Hilarion na talikuran ang katungkulan (*1054–55).*

Ang sumunod na buhay ni Hilarion ay kaugnay ng kasaysayan ng Kiev Caves Monastery at ng pamayanang monghe noon, lalo na sa mga pambansa at pang-kulturang gawain ng monasteryo, na naging espirituwal na sentro ng Sinaunang Rus'. Iniuugnay natin ang sumunod na kapalaran ni Hilarion sa Monasteryo ng mga Kweba ng Kiev, dahil sang-ayon kami sa hipotesis ni Priselkov na ang Dakilang Nikon (o si Nikon na Dakila) mula sa Buhay ni Theodosius at si Arsobispo Hilarion ay iisa at pareho ang tao[58] .

Ang isang kahanga-hangang personalidad tulad ni Hilarion-Nikon ay hindi maaaring hindi isama sa kasaysayan ng monastisismo ng Lumang Rus'; siya ay dapat na nasa sentro ng pansin kapag sinisiyasat ang usapin ng pambansang pagkakakilanlan ng Sinaunang Rus'. Ang pambansa at kultural na pagkamalikhain ay sumipsip ng malaking bahagi ng espirituwal na enerhiya ng komunidad ng mga monghe, at sa isang tiyak na diwa ay nagkaroon ito ng negatibong epekto sa purong asetikong pagsasanay, lalo na para sa mga kapatid ng Monasteryo ng mga Kweba ng Kiev. Gayunpaman, hindi alam kung alin ang mas mahalaga para sa Kievan Rus' noong panahong iyon: ang paghubog ng isang pambansang pagkakakilanlang Ruso o ang pagpapalaki sa dalawa o tatlong henerasyon ng mga monghe, na ang pag-unlad ay nagdusa dahil sa sekularisadong impluwensya ng mga kondisyong pampamahalaan at panlipunan. Karaniwang pinapaboran ng kasaysayan ang nauna.

Matapos siyang mapatalsik sa puwesto bilang metropolitan – na naganap pagkatapos ng 1051 at hindi nagtagal bago ang 1055, nang tinukoy na ng kronikador si Ephrem na Griyego bilang metropolitan – pumunta si Hilarion kay Anthony, na naninirahan sa kuweba ng matandang Hilarion; at mula noon, si Hilarion ay kilala bilang si Nikon na Dakila sa Buhay ni San Teodosio at sa Paterikon ng mga Kweba ng Kiev[59] . Ang pagpapalit ng pangalan ay kaugnay ng kanyang pagkuha ng dakilang eskemang monastiko. Agad na nagsimulang gampanan ni Nikon ang isang natatanging papel sa buhay ng Monasteryo ng mga Kweba ng Kiev. Dahil hindi pari si Anthony, si Nikon ang tumatanggap at nagpapagupit sa mga baguhan. Dahil tinonsura niya ang dalawang tagapaglingkod ng Dakilang Prinsipe, nagalit ang prinsipe at napilitan si Nikon na pansamantalang lisanin ang monasteryo. Pumunta siya sa bayan ng Tmutarakan (Griyego: Tamatarcha), sa baybayin ng Dagat Azov, kung saan nagtatag siya ng isang monasteryo bilang parangal sa Ina ng Diyos (sa pagitan ng 1061 at 1067); hindi siya nagtagal doon, at noong 1068 ay nakabalik na siya sa Monasteryo ng mga Kweba ng Kiev. Sa pagitan ng 1068 at 1074, nagsilbi si Nikon bilang pangunahing katulong ni Teodosio sa espirituwal na pangangalaga ng komunidad ng mga monghe. Matapos ang maikling panahon sa ilalim ng pamumuno ni Stephen—na pumalit kay Theodosius ngunit napilitan umalis sa monasteryo dahil sa hindi pagkakasundo ng mga *kapatid—nahalal* si Nikon *bilang abbot noong 1077–78 at pinamunuan ang monasteryo hanggang sa kanyang kamatayan noong 1088. Ang kanyang sampung taong pagiging abbot ay isa sa pinakamahalagang yugto sa kasaysayan ng pag-unlad ng monasteryo. Sa ilalim ng kanyang pamumuno, nagpatuloy ang pagtatayo ng simbahan na gawa sa bato; ito ay pinalamutian ng mga pinta, ukit, at mozaiko ng mga inanyayang Griyegong artista[60]* .

Ngunit ang pinakamahalagang tagumpay ay ang paglikha ng Kronikang Lumang Ruso – isang akdang puspos ng tunay na Kristiyanong diwa at pambansang diwang Ruso. Mula noon, ang monasteryo ng Lumang Ruso ay naging sentro ng pagsulat ng kronika, at ang imahen ng kronikador na Ruso ay hindi na mapaghihiwalay sa imahen ng monghe. Dahil dito, ang pananaw sa mundo na nakapaloob sa mga kronika ay Kristiyano at asketiko sa kalikasan[61] . Sa kanyang trahedya na *Boris Godunov*, inilarawan ni A. Pushkin ang kronikista ng Lumang Rusya sa isang magandang artistiko at makasaysayang tumpak na paraan sa pamamagitan ng tauhan ng mongheng si Pimen: Pimen (nagsusulat sa liwanag ng lampara):

---

[58] Priselkov. 'Si Metropolitan Hilarion, na kilala sa buhay monghe bilang Nikon, bilang tagapagtanggol ng malayang Simbahang Ruso', sa: Koleksyon Bilang Pagpupugay kay S. F. Platonov (1911). pp. 188–201; ibid. Mga sanaysay; ibid. Nestor ang Kronikador (1924); cf.: Shakhmatoff. Mga Pag-aaral.

[59] Tingnan ang tala 25.

[60] Paterikon (1911). pp. 21, 24, 33; Priselkov. Mga Sanaysay. pp. 206, 235; Golubinsky. Bol. 1, Blg. 1. p. 687; Bol. 1, Blg. 2. p. 776 (2nd ed.); Shakhmatoff. Mga Pag-aaral. p. 435.

[61] Georgievsky. Kristiyanismo ayon sa Pagkaunawa ng mga Ruso noong Panahong Bago dumating ang mga Mongol (1893); Sumtsov. Tungkol sa Pambansang Kamalayan sa Rus na Bago dumating ang mga Mongol (1905); Shakhmatoff, A. Mga Pagsusuri (1908); Shakhmatoff, M. Mga Sanaysay sa Kasaysayan ng Mga Lumang Ideyang Pulitikal ng Rusya. Bol. 1. Prague, 1927. Isang pangkalahatang pagtingin sa mga kronika ng Lumang Ruso ay makikita sa: Speransky. History of Ancient Russian Literature. Bol. 1 (1914). pp. 301–318; Bol. 1 (1920). pp. 325 ff.

Isa pa, ang huling kuwento –
At natapos na ang aking kronika,
Ang tungkuling ipinagkatiwala sa akin ng Diyos
sa akin, isang makasalanan. Hindi nakapagtataka na sa loob ng maraming taon
Ginawa ako ng Panginoon na saksi
At itinuro sa akin ang sining ng pagsusulat;
Balang araw, isang masigasig na monghe
Matatagpuan ang aking masigasig, walang pangalang paggawa,
Sisindihan niya ang kaniyang sulo, gaya ng ginawa ko –
At, nang yugyugin niya ang alikabok ng mga kapanahunan mula sa mga pergamino,
Isusulat niya muli ang mga tunay na kuwento,
Upang ang mga inapo ng mga Ortodoks
Tungkol sa nakaraang kapalaran ng kanilang sariling bayan,
At sana'y parangalan nila ang kanilang mga dakilang tsar
Para sa kanilang pagsusumikap, para sa kanilang kaluwalhatian, para sa kanilang kabutihan –
At para sa kanilang mga kasalanan at madilim na gawa,
Mapagkumbaba silang nananalangin sa Tagapagligtas[62] .

Sa panahon ni Nikon, sinimulan ang pagbuo ng isang kronika. Ang tinatawag na 'Kronika ng 1039', na inihanda sa mga bilog na nagsasalita ng Griyego sa Sede ng Metropolitan ng Kyiv, ay binago at pinalawak[63] . Dahil dito, lumitaw ang 'Kronika ng 1073', na pangunahing isinulat ni Nikon. Ang kasunod ng Kronikang ito ay ang 'Kronika ng 1095', na sa pagbuo nito ay nanguna ang mongheng si Nestor, na kilala bilang Tagapang-kronika; ang 'Krónika ng 1095' na ito ang 'Orihinal na Krónika ng Rusya', o 'Orihinal na Krónika ng Kyiv', na siyang batayan ng Lumang Krónika ng Rusya noong 1116. At ang krónika ng 1116 ('Ang Salaysay ng Nagdaan na mga Taon'. – Tala ng tagasalin) ang siyang batayan ng mga kilalang kronikang Lavrentian (1377) at Ipatiev (ika-15 siglo), pati na rin ng lahat ng iba pang kronikang Ruso.

Ang halimbawa ni Nestor ay partikular na nagpapakita ng resulta ng gawain ni Nikon sa paghubog ng isang pambansang pananaw ng Rusya. Sa ideolohiya, si Nestor ay tapat na alagad ni Nikon. Sumapi siya sa Monasteryo ng mga Kweba ng Kiev habang si Abad Esteban ay nasa tungkulin pa, ibig sabihin, sa pagitan ng 1074 at 1077, ngunit ang karamihan ng kaniyang mga akdang pampanitikan ay nagmula sa dekada 80 at 90 ng ika-11 siglo. Nagsulat din si Nestor ng dalawang hagiograpikong akda: ang Buhay ni San Teodosio – bahagi ng Pechersk Paterikon – at ang Buhay ng mga Banal na Prinsipe Boris at Gleb. Ang Buhay nina Boris at Gleb ang unang hagiograpikong akda ni Nestor; lumabas ito noong unang bahagi ng dekada 80 ng ika-11 siglo, ibig sabihin, sa panahon pa ni Nikon. Ang pananaw ng manunulat sa relihiyon at pulitika ay may malinaw na katangiang pambansa; samakatuwid, hindi maikakaila ang impluwensya ni Nikon dito. Isinalaysay ng hagiograpiya ang pagpatay sa dalawang magkapatid, sina Prinsipe Boris at Gleb, ang mga nakababatang anak ni Prinsipe Vladimir, na isinagawa sa utos ng kanilang nakatatandang kapatid na lalaki, si Svyatopolk. Ang karumal-dumal na ginawa ni Svyatopolk ay nag-iwan ng malalim na impresyon sa kanyang mga kapanahunan, at ang umuusbong na Simbahang Ruso ay nagsimulang parangalan ang mga pinatay bilang mga martir. Ang Buhay nina Boris at Gleb ay isang paboritong babasahin ng mga tao. Isinulat ito ni Nestor upang purihin ang mga Kristiyanong birtud ng mga pinatay na prinsipe, at upang ilahad ang kanyang pambansang-Ruso na doktrina. Sa puso nito ay ang ideya ng pagkakaisa ng Rus' at ng karapatan ng primogenitura sa loob ng linya ng mga prinsipe. Malinaw na ipinahayag ni Nestor ang ideyang ito sa Buhay ni Teodosio (sa salaysay ng pagtatalo ng santo kay Prinsipe Svyatopolk). Si Nestor ay isang masigasig na tagapagtaguyod ng ideyang ito, na kalaunan ay nagkaroon ng mga natatanging katangian sa mga gawain ng mga Metropolitan ng Moscow[64] .

---

[62] Pushkin, A. S. Boris Godunov.

[63] Tungkol sa kasaysayan ng paglitaw ng mga kronikang Lumang Ruso, tingnan: Shakhmatoff, A. *Research* (1908), pp. 420–460; ibid. *The Tale of Bygone Years* (1916); Speransky. Op. cit.; Boguslavsky. Tungkol sa kalikasan at saklaw ng gawaing pampanitikan ni Nestor, sa: IORAS (1914). Bol. 1, p. 131; Bol. 3, pp. 153–191; Istrin. Mga Puna sa Mga Pagsisimula ng Pagkronikang Ruso, sa: IORAS (1921). pp. 45–102; (1922). pp. 207–251; Nikolsky, N. Ang Salaysay ng Mga Nagdaang Panahon. 1 (1930). Para sa panitikan tungkol sa kronika, tingnan: Nikolsky. Materials (1906). Aleman na pagsasalin: *Die Nestor-Chronik*. Inedit ni K. Trautmann. Leipzig, 1931, sa: *Slav. – Baltische Quellen und Forschungen*. 6.

[64] Priselkov. Nestor the Chronicler (1924); Petukhov. Russian Literature. The Ancient Period (1916). pp. 16–18; ihambing sa panitikan na binanggit sa tala 56.

Ang katotohanang ang ideyang ito ay nakatanggap ng suporta hindi lamang mula sa mga kapatid sa Kiev-Pechersk Lavra kundi pati na rin ng matibay na pagsuporta sa pangkalahatang mga bilog ng monghe ay pinatutunayan ng hagiograpikong akdang kilala bilang 'Alala at Papuri kay Prinsipe ng Rus' na si Volodymyr'. Pinagtatalunan ang may-akda ng 'Memory and Praise'; ang tanging matitiyak ay ang petsa ng pagkakabuo nito, na nagmula sa unang kalahati ng ika-12 siglo. Tinanggihan ng di-kilalang manunulat ang pro-Griyegong konsepto ng 'Korsun Legend'; ang kanyang pananaw sa simbahan at politika ay malinaw na may pambansang katangiang Ruso[65] .

Ang mga gawaing pampanitikan-pangkasaysayan at hagiograpiko ng mga mongheng iskolar ng Monasteryo ng Mga Kweba ng Kiev ay malaki ang naitulong sa paghubog ng pambansang pagkakakilanlan ng Sinaunang Rus'. Iba pang mga monumento ng panitikan ng ika-12 siglo, tulad ng 'Ang Paglalakbay sa Banal na Lupain ni Hegumen Daniel' at 'Ang Kwento ng Kampanya ni Igor', ay nagpapahiwatig na ang pambansang kamalayan ay malalim na nakaugat sa puso ng mga tao. Hindi magiging pabigla-bigla kung sasabihin na ang tungkulin ng paghubog sa pambansang pagkakakilanlan ng umuusbong na estadong Ruso ay natupad nang pangunahin at pinakamuna ng komunidad ng mga monghe ng Lumang Ruso. Mula sa pananaw ng estado at pambansang-pulitika, ito ay, siyempre, isang dakilang tagumpay ng monastisismo; ngunit mula sa purong eklesiastikal at Kristiyanong-asketikong pananaw, ito ay nakasasama sa espirituwal na paglago ng mga unang henerasyon ng mga monghe, na dapat sana ay inialay ang kanilang sarili nang lubos sa mga espirituwal na gawain sa loob ng balangkas ng mahigpit na pinananatiling komunal na buhay monastiko.

Sinikap ng Simbahan at ng monastisismo na maiwasan ang panganib ng sekularisasyon na nagmumula sa pagkakaiba-iba ng kanilang mga gawain. At tulad ng ating makikita mamaya, nagtagumpay sila rito, hindi dahil sa mga hakbang na ginawa ng mga awtoridad ng simbahan, kundi dahil ang mismong monastisismo, sa paghango sa asetikong diwa ng mga Ruso, ay naglabas ng mga bagong asetikong lalaban sa hamong ito at nakahanap ng bagong lakas sa sarili.

Kabanata III. San Sergio ng Radonezh at ang kanyang paaralan

1. Makasaysayang Likas ng Pag-usbong ng Kristiyanong Asketisismo sa Hilagang-Silangang Rus'

Kinilala na ng mga kapanahunan ang kahalagahan ng monastisismo sa buhay ng Sinaunang Rusiya. Sa pananaw ng mga Ruso noong panahong iyon, ang monastikong ideal ay isa sa mga nangungunang lugar. Bagaman maaaring hindi ganap na walang pag-aalinlangan ang pahayag na ito para sa ika-11 at ika-12 siglo, walang duda sa bisa nito kaugnay ng ika-14 o ika-15 siglo. Ang ideyal na ito ay naka-impluwensya sa pananaw ng mga Ruso, binigyan ito ng asetikong katangian, at tinukoy ang kanilang saloobin sa monasteryo. Ang monasteryo ay isang 'banal na lugar', isang 'tahanan ng mga anghel'; inuugnay ng mga monghe ang mundong lupa at ang mundong anghel, at kung paanong nagniningning ang mga anghel sa harap ng mga monghe, gayundin naman nagniningning ang mga monghe sa harap ng mga layko. Ang monasteryo at ang 'orden ng mga monghe na katumbas ng sa mga anghel' ay mga panandaliang hakbang sa hagdan patungo sa Langit mula sa makasalanan at makalupang lupa. Ang ideya ng kaligtasan ng kaluluwa, na dapat magsimula dito mismo, sa pakikipagsapalaran ng pagtagumpay sa mortal na laman, ang nasa puso ng relihiyon ng panahong iyon. Itinuturing ng mga mananampalataya ang buhay ng tao bilang isang arena para sa mga tukso ng demonyo at matibay ang paniniwala na ang matagumpay na pakikipaglaban laban sa mga ito ay maaari lamang isagawa sa loob ng mga pader ng monasteryo.

Sa unang dalawang siglo ng Kristiyanismo sa Rus', unti-unti at dahan-dahan na nanlaganap sa kamalayan ng mga tao ang mga pananaw at damdaming ito, ngunit pagsapit ng ika-14 na siglo ay tuluyan na itong namayani; dahil dito, maaaring tawagin ang panahong ito bilang kapanahunan ng asetikismo sa Sinaunang Rus'. Para sa kasaysayan ng monastisismo, ang ika-13 siglo ay isang panahon ng paglipat. Hindi pa nakakakuha ng tiyak na katangian ang mga anyo ng pamumuhay sa monastiryo na angkop sa kalagayan ng Rusya. Hindi pa napipili ng monastisismo ang pagitan ng cenobitism (pamumuhay nang sama-sama) at idiorhythm (pamumuhay nang mag-isa); ang 'disyerto', ang pamumuhay sa skete, at ang hermitage – hindi pa sumisikat ang konstelasyong ito sa hilagang kalangitan ng Russian Thebaid. Ang mga monasteryo sa mga

[65] Golubinsky. 1. 1 (2nd ed.). p. 743; 'Memory'. Ibid. pp. 238–247. Shakhmatoff. Studies. pp. 34–40, 437 ff.; Nikolsky. Materials (1906). pp. 225, 228, 230–233; Serebryansky. Lives of Old Russian Princes (1915). pp. 48–51.

bayan o sa kanilang paligid ay patuloy na nagsilbing kanlungan para sa mga naghahanap ng kaligtasan; paminsan-minsan lamang na ang mga asketiko ay pumapasok sa madilim at masisikip na gubat. Ito ay isang panahon ng asketikong pagninilay at, marahil, panloob na pag-aalinlangan, ngunit hindi sa anumang paraan ay pagtalikod sa asketikong ideal.

Noong panahong ito, naganap ang dalawang pangyayari sa buhay pampulitika ng Rus' na, sa isang tiyak na diwa, ay nagkaroon ng malaking epekto sa kasaysayan ng monastisismo at naglabas dito mula sa kalagayan ng kawalang-katiyakan.

Ang una ay may kaugnayang pampulitika sa loob ng bansa. Ang malaki at nagkakaisang estado ni Yaroslav sa Kyiv ay sumailalim sa pampulitikang pagkakawatak-watak noong ika-12 siglo dahil sa alitan sa pagitan ng mga inapo ng kanyang mga sons[66] . Nabuwag ito sa mga principality na appanage, na hindi na naghangad ng pangkalahatang interes ng Rus' kundi nakatuon lamang sa kanilang sariling lokal na pakinabang. Lalong bumaba ang politikal na prestihiyo ng Kyiv matapos itatag ni Prinsipe Andrei Bogolyubsky († 1174), isang apo ni Yaroslav[], ang pundasyon ng isang bagong yunit politikal sa hindi matatawirang kagubatan sa hilaga ng rehiyon ng Suzdal. Ang rehiyong ito ay naging sentro ng pagtitipon ng mga bagong puwersang pampamahalaan at panlipunan, na sa huli ay nagbunga ng pagbuo ng Tsardom ng Moscow. Ang pagkakabuwag ng Kievan Rus' sa mga prinsipalidad na appanage ay nag-ambag sa pagdami ng bilang ng mga kabiserang lungsod ng mga prinsipe, kaya naman naitatag ang mga bagong diyosesis at itinatag ang mga bagong monastaryo sa lungsod, sapagkat nais ng bawat prinsipe at ng bawat obispo na pagandahin ang kanilang tirahan. Heograpikal, ang prosesong ito ay pangunahing naganap sa hilagang-silangang direksyon, sa rehiyon ng Oka at Itaas na Volga; kasabay nito, nagkaroon ng masinsinang migrasyon ng populasyong Ruso mula sa timog at timog-silangan (mula sa rehiyon ng Ryazan) patungong hilagang-silangan (lalo na noong ika-14 na siglo)[67] .

Ang prosesong ito ay bahagyang pinukaw ng mga kaganapan sa patakarang panlabas, na bumubuo sa pangalawang pinakamahalagang salik sa kasaysayan ng misyonerong gawain ng Rusya. Ang pampulitikang pagbagsak ng Kievan Rus' ay isa ring bunga ng dumadalas na pagsalakay ng mga nomadikong tribo mula sa timog-silangan patungo sa mga kapatagan ng timog Rusya. Noong ika-10 at ika-11 siglo, ang mga ito ay ang mga Pecheneg, na ang pagkatalo ay nagdulot sa mga prinsipe ng Kyiv at sa bansa ng malaking pagkalugi sa lakas-paggawa at pagdurugo. Sa kalagitnaan ng ika-11 siglo, lumitaw sa hilagang baybayin ng Dagat Itim ang mga nomad na Turkic na kilala bilang mga Cumans; tinawag sila ng mga Ruso na mga Polovtsian. Ang 'Aklat ng Kampanya ni Igor' ay poetikong sumasalamin sa siglong pakikibaka laban sa mabagsik at barbarikong taong ito, na sinunog at winasak ang mga bayan at nayon. Sa katunayan, ang pakikibakang ito, na tumagal ng mga dekada, ay naka-impluwensya sa pagbuo ng pananaw sa mundo ng Lumang Rusya, sapagkat para sa mga kapanahunan, alinsunod sa paniniwalang Kristiyano, nakita nila sa kalamidad na pampulitika at pang-ekonomiya na ito ang parusa ng Diyos 'para sa ating mga kasalanan'[68] .

Ang takot na iniwan ng mga nomadeng ito sa kapatagan ay, gayunpaman, paunang babala lamang ng nalalapit na pagsalakay ng mga Mongol, o, gaya ng tawag sa kanila noon, mga Tatar. Dumating sila sa lupain ng Rusya bilang 'palo ng Diyos' – ganoon ang paghuhusga ng mga tao noon. 'Noong tag-init ding iyon,' isinulat ng kronikista sa ilalim ng taong 1224, 'dahil sa ating mga kasalanan, isang bayan ang lumitaw, na walang nakakaalam nang tiyak kung sino sila, saan sila nagmula, anong wika ang kanilang sinasalita, saang tribo sila kabilang, o kung ano ang kanilang pananampalataya'[69] . Ang Sinaunang Rus' ay nakatakdang maging, at naging, isang kalasag na pumoprotekta sa Europa, ngunit para rito ay binayaran nito ang halaga ng gapos ng mga Tatar, na tumagal nang mahigit 200 taon. Sa pamamagitan ng paglaban sa kaaway at ng pagkamartir , ang buong Rus', mula sa payak na magsasaka hanggang sa prinsipe, ay nagpatotoo sa kanilang hangarin para sa pampulitikang kalayaan.

---

[66] Para sa karagdagang pagbabasa, inirerekomenda ang mga sumusunod na akda: Stöhl Karl. Geschichte Russlands. Vol. 1 (1923). pp. 66–134; Goetz L. Staat und Kirche in AltruЯland, 988–1240 (1908); pati na rin: Kljutschewskij. Geschichte Russlands (1925). 2. Kabanata 14.

[67] Lyubavsky, M. Ang Pagbuo ng Pangunahing Teritoryo ng Estado ng Dakilang Nasyon ng Rusya. Paninirahan at Pagkakaisa ng Sentro (1929); Presnyakov, A. Ang Pagbuo ng Dakilang Estado ng Rusya (1918); Lyubavsky, M. Ang Pag-usbong ng Moskova, sa: Moskova sa Nakaraan at Nayon. 1 (1912).

[68] Tingnan ang mga bagong akda ni D. Razovsky: 1. Ang mga Pecheneg, Turko at Berendey sa Rus' at Hungary, sa: *Seminarium Kondakovianum*. 7 (1935); 2. Ang mga Polovtsian. Ibid. 7–10 (1935–1938).

[69] Unang Kronika ng Novgorod, tala para sa taong 6732 (1224).

Nagsimula ang pananakop ni Batu sa Rus' noong 1237. Sa loob ng dalawa o tatlong taon, binalot ng salot at teror ang buong lupain ng Rus'. Noong ika-6 ng Disyembre 1240, bumagsak ang Kyiv sa pagsalakay ng mga hukbo ni Batu; ang mayamang lungsod, na ang ganda at laki ay ikinahanga na ni Thitmar ng Merseburg, ay nagiba at naging abo. At marami pang ibang lungsod ang nakaranas ng kaparehong kapalaran.

Para sa kanilang mga kapanahunan, ang pangyayaring ito ay higit pa sa isang pampulitika at pang-ekonomiyang trahedya. Ito ay isang kakila-kilabot na dagok sa kaisipan at pananaw ng mga tao. Naubos ang katiyakan at seguridad ng buhay sa lupa; naging mabagsik at mapang-api ang kalagayang panlipunan. Kinailangan ng mga unang nanirahan sa rehiyon ng Suzdal at Hilagang Rus' na makipaglaban nang walang humpay sa kalikasan upang makuha ang isang kapirasong lupa mula sa gubat para sa kanilang mga bukid, at ngayon ay gumuho ang kanilang mga kabuhayang itinayo sa pamamagitan ng napakalaking pagsisikap dahil sa mga bagong suntok.

Ngunit nang maipagdaan na ang mga kalamidad ng unang kakila-kilabot na dekada ng pananakil ng mga Tatar, at nang magtagumpay ang Hilagang-Silangang Rus' at ang mga prinsipe nito na magtatag ng antas ng katatagan sa kanilang ugnayan sa Gintong Horde, muling nagsimula sa bansa ang proseso ng pampulitika at pang-ekonomiyang konsolidasyon.

Ito ay isang panahon ng muling pagsasaayos ng populasyon, habang naghahanap ang mga tao ng ligtas na lugar na matitirahan; isang panahon ng pampulitikang pagsasama para sa bansang Ruso, na pinili ang itaas na daluyan ng mga ilog Volga at Oka bilang bagong sentro ng kanilang pagkamamamayan at sinimulang paunlarin doon ang masiglang aktibidad pang-ekonomiya[70] .

Upang malampasan ang mga suliraning pampulitika at pang-ekonomiya, kinailangan ng estado na gamitin ang lahat ng yaman ng mga tao.

Sa simula ng ika-14 na siglo, ang buhay sa Rusya ay pinangungunahan ng pag-aalala para sa pang-araw-araw na ikabubuhay; ang mga tao ay namumuhay sa patuloy na takot sa mga pag-atake ng mga horde ng Tatar, malaki man o maliit. Kinailangan nilang maghanap ng ligtas na kanlungan para sa kanilang mga pag-aari; ang mga magsasaka, na naghahanap ng proteksyon, ay lumilipat-lipat mula sa isang lugar patungo sa iba. Naging masyadong magulo ang buhay sa mga bayan, at ang mga monasteryo sa lungsod—na marami sa mga ito ay winasak ng mga Tatar—ay hindi na maaasahang kanlungan, sapagkat madalas, kung hindi man palagi, ay nadadala rin sila sa mga alalahanin at kahirapan ng pang-araw-araw na pamumuhay. Ang isang taong may aspirasyong asketiko ay hindi makakita ng kapayapaan ng isip sa mga ito. Naghanap ang mga monghe ng mga bagong tahimik na lugar para sa kanilang mga pagsisikap na asketiko, at dito nagsimula ang prosesong kilala bilang 'kolonisasyong monastiko'; ang prosesong ito ang nagbunsod sa pagtatatag ng maraming 'disyerto'[71] .

2. Ang Kalikasan ng Asetisismo sa ika-14 at ika-15 Siglo

Ang ika-14 at ika-15 siglo ay kumakatawan sa isang yugto sa kasaysayan ng asetikismo sa Rusya nang ang monastisismo ay nagkaroon ng ilang natatanging katangiang tipikal na Ruso. Maraming hagiobiograpiya ng mga asketiko mula sa panahong ito ang nagpapakita na ang mga taong nagmula sa magkakaibang pinagmulan ay nagkakapareho ng pare-parehong katangian, na batayan upang makabuo ng isang tipikal na larawan ng nagtatag ng isang Lumang Rusong monasteryo noong panahong iyon.

Karaniwan siyang nagmula sa mayamang pamilya, kadalasan mula sa uring pangserbisyo (boyars) o mga mangangalakal, at hindi gaanong madalas mula sa mga magsasaka[72] . Dahil dito, nagkaroon ang magiging

---

[70] Tingnan ang mga gawa nina Lyubavsky at Presnyakov na nabanggit sa itaas.

[71] 'Sa mahigit 100 monasteryo na naitala pagsapit ng katapusan ng ika-13 siglo,' ayon kay V. Klyuchevsky, 'hindi tayo makapagsalaysay ng kahit isang dosenang ganoong hermitage, at sa mga iyon, ang karamihan ay talagang nagmula pa noong ika-13 siglo. Mula sa ika-14 na siglo pataas, gayunpaman, mabilis at malakas na umunlad ang kilusan patungo sa mga hermitaheng nasa gubat sa hanay ng komunidad ng mga monghe sa hilagang Rusya: ang bilang ng mga monasteryong hermitaheng itinatag sa siglong iyon ay katumbas ng bilang ng mga bagong monasteryong panlunsod (42 at 42); noong ika-15 siglo, tumaas nang higit sa doble ang bilang ng mga monasteryo sa lungsod (57 at 27), at noong ika-16 na siglo, 1.5 na beses itong mas marami (51 at 35). Kaya, sa loob ng tatlong siglo na ito, ayon sa kaalaman, 150 mongheryang hermitanyo at 104 na mongheryang panlunsod at panlunsod-bukid ang itinayo sa loob ng hangganan ng Muscovy' (Kljutschewskij. Geschichte RuЯlands. Vol. 2, p. 259).

[72] Kabilang sa mga nagmula sa lahing boyar o alipin sina Sergius ng Radonezh († 1392); Cyril ng Belozero († 1427); Ferapont ng Belozero († 1426); Paul ng Obnorsk († 1429); Gregory ng Pelshem († 1441); Iakov ng Zheleznoborsk († 1442); Euphrosynus ng Pskov († 1481); Pafnutius ng Borovsk († 1478) – mula sa isang pamilyang Tatar na naging Kristiyano; Macarius ng Kalyazin († 1483); Nil ng Sorsk († 1508); Jose ng Volotsk o Volokolamsk (namatay 1515); Inosente ng Okhlebin (c. 1481), na kilala rin bilang Komelsky; Cirilo ng Novoezersk (namatay 1532); Kornelio ng Komel (namatay 1537); Arsenio ng Komel (namatay 1550); Daniel

asketiko ng pagkakataong matutong magbasa at magsulat habang bata pa lamang siya. Sa kanyang kabataan, iniiwasan niya ang mga larong pambata, gaya ng nakasaad sa halos bawat hagyograpiya, at dito nga nagmula ang kilalang tradisyon ng panitikang hagyograpikong Ortodokso. Ang pagbabasa ng mga aklat teolohikal at ng mga buhay ng mga santo, at ang pagdalo sa simbahan – dito nagsimula ang kanyang espirituwal na edukasyon, na nagising sa kanya ang hindi mapigilang pagnanasa para sa pag-iisa at sa buhay monghe. Hindi palaging inaaprubahan ng mga magulang ang hilig ng kanilang anak sa pagiging monghe, lalo na kung siya ang nag-iisang anak, sapagkat, bilang magiging may-ari ng lupain, kailangan niyang pumasok sa serbisyo sibil upang mapanatili ang lupain para sa pamilya, o, kung siya ay nagmula sa pamilyang mangangalakal, ay pamunuan ang negosyo ng kanyang ama. Pagkatapos ng maikli o matagal na panloob at panlabas na pakikibaka, iniwan niya pa rin ang tahanan ng kanyang mga magulang at lihim na nagtungo sa isang monasteryo na hindi masyadong malayo, na alam niya mula sa mga kuwento tungkol sa mahigpit na pamumuhay doon. Sa monasteryo, nagsisimula ang kanyang buhay na puno ng pagtitimpi; sa pamamagitan ng pasensya at kababaang-loob, ginagawa niya ang pinakamabigat at pinakamaruming gawain, na gayunpaman ay hindi siya pinipigilang makarating sa simbahan bago ang ibang mga kapatid at manatili hanggang sa mismong katapusan ng mga serbisyo sa gabi at madaling-araw. Ang kanyang pagiging nobisyo ay tumagal ng ilang taon. Pagkatapos, nang matanggap niya ang pagpapala ng abad, iniwan niya ang monasteryo upang maghanap ng bagong tahimik na lugar kung saan maaari niyang ipagpatuloy ang kanyang mga pagsisikap sa pag-aascetismo. Noong panahong iyon, ang Hilagang-Silangang Rus' ay napapalibutan ng makakapal at hindi matatawirang gubat, isang 'gubat na ilang' na nagbigay-silong sa eremita mula sa walang-kwenta at maingay na mundo at tumulong sa kanya sa pinakamainam na paraan upang manatili sa pag-iisa at kapanatagan ng espiritu.

Marami sa mga sinaunang asketikong Ruso ang nagsimula ng kanilang mabigat na buhay ng pag-iisa nang hindi muna nagsilbing nobis sa isang monasteryo (halimbawa, si Sergius ng Radonezh at ang kapatid niyang si Stephen, at marahil pati na rin si Savva ng Vishersky). Nanirahan ang asketiko sa isang kubo (halimbawa, sina Sergius at Stephen, Gerasim ng Boldino, Cyril ng Novoezero at iba pa) o sa lungga ng puno (halimbawa, si Paul ng Obnorsk), na natutulog sa tuyong dahon o lumot; Ang mga berry at ugat sa gubat na kanyang kinokolekta, o tuyong tinapay na inilalagay paminsan-minsan ng mga dumaraan sa isang basket na siya mismo ang gumawa at nakasabit sa isang sanga (tulad ng nangyari kay Gerasim ng Boldino, Theodore ng Rostov, at Sergius ng Radonezh), ang bumubuo ng kanyang kabuuang pagkain. Araw at gabi, iniaalay niya ang malaking bahagi ng kanyang oras sa panalangin at pag-awit ng mga salmo. Ang kanyang punit-punit na damit ay hindi nagbibigay ng proteksyon laban sa lamig ng mahabang taglamig sa Hilagang Rusya, at habang nakatayo nang matagal sa panalangin ay nanginginig siya dahil sa hamog na nagyelo; sa tag-init, pinahihirapan siya ng init at nakapipigil na hangin, habang ang napakaraming insekto ay nang gagambala sa mga kamay at mukha ng lalaking nagdarasal. Ang buhay ng pag-aayuno at panalangin, ng pagtitimpi sa lamig at init, ay nakakapagod sa kanya, at pumapatuyo sa kanyang katawan at mukha. Kaya naman, ang ikon ng isang Lumang Rusong santo, gaya ni Cirilo ng Belozero o ni Alexander ng Svir, ay hindi isang estilong representasyon kundi isang tapat na paglalarawan ng tunay na anyo ng asketiko.

Ngunit hindi nagtatagal ang eremita sa kanyang pag-iisa – ang isang lungsod na nakatayo sa tuktok ng bundok ay hindi maaaring itago (Mateo 5:14). Minsan, dalawang eremita, halimbawa, Paul of Obnorsk at Sergius of Nurom, ay nagsasama at nagpasiyang manatili bilang magkapareha, upang suportahan ang isa't isa sa mahirap na buhay ng isang eremita; o ang balita tungkol sa isang mahigpit na eremita ay nakarating sa mga kalapit na bayan at nayon, at isang araw ay may dumating sa kanya na bagong tagapagmahal ng Diyos, na naghahanap din ng pag-iisa at kaligtasan mula sa mga tukso ng mundo. Ang baguhang monghe ay nagtayo ng isang kubong gawa sa kahoy para sa sarili, at ngayon ay iniaalay na nilang dalawa ang kanilang sarili sa pag-aayuno at panalangin. Sa paglipas ng panahon, lumalago ang hermitage at nagiging monasteryo. Nagtayo ang mga kapatid ng isang simbahan na gawa sa kahoy, at ang nagtatag ng komunidad monastiko—na itinuturing ng lahat bilang abbot ng bagong kapatiran—ay pumupunta sa lokal na obispo, o kung minsan nang direkta sa

ng Pereyaslav (namatay noong 1540); Stephen ng Komel (namatay noong 1542); Savva ng Vishersk (namatay noong 1460); Ferapont ng Mozhaisk (namatay noong 1426); mula sa isang pamilyang prinsipe: Ignatius ng Vologda (namatay noong 1523). Mula sa mga pamilyang mangangalakal o naninirahan sa bayan: Dimitri Prilutsky († 1392); Dionysius Glushitsky († 1437); Alexander Svirsky († 1533); Arsenius Konevsky († 1447); Gerasim Boldinsky († 1551); Eleazar Anzersky (namatay noong 1656). Mula sa mayayamang pamilyang magsasaka: Alexander Oshevensky (namatay noong 1479); Anthony Siysky (namatay noong 1556). Mula sa pamilyang pari: Euthymius ng Novgorod (namatay noong 1458).

Moscow sa metropolitan, at humihiling ng pagpapala para sa bagong tatag na monasteryo at para sa konsagrasyon ng simbahan. Kung ang nagtatag ng monasteryo ay sapat ang kaalaman sa pagbabasa at pagsulat, ino-orden siya ng obispo bilang pari at tinatabas ang kanyang buhok (kung hindi pa siya natabas); siya na ngayon ang nagdaraos ng Banal na Misa at nagbibigay ng mga sakramento; ngunit madalas, dahil sa kababaang-loob, tinatanggihan ng asketiko ang ordinasyon at nananatili lamang bilang abbot ng kanyang monasteryo, na walang ranggong pang-klero; sa kasong ito, nagpapadala ang obispo ng isang hieromonk na kanyang pinili sa bagong monasteryo, binibigyan siya ng mga kinakailangang aklat na pang-liturhiya at isang antimension, at inihaharap sa kanya ang mga ikon ng Tagapagligtas at ng Ina ng Diyos bilang kanyang pagpapala sa komunidad ng mga monghe.

Ganito nabubuo ang mga bagong monasteryo, madalas sa matatarik na pampang ng napakaraming ilog at lawa, kung saan unti-unting nabubuksan sa paningin ang kaakit-akit at banayad na ganda ng Hilagang Rus… Ang pilak na lawak ng tubig ay pinapagitna-gitna ng makakapal na gubat ng fir at pine, na ang katigasan ay pinapainam ng kaputian ng mga troso ng birch. Maaari kang tumayo rito nang ilang oras, pinagmamasdan ang mga kahanga-hangang tanawing ito, kapag sa unang bahagi ng taglagas, naliligo sa sinag ng papalubog na araw, ang mga puting puno at gintong dahon ng mga birch ay kumikislap laban sa mapulang likuran ng mga konipero, na tahimik at hindi kumikibo sa kanilang madilim-berdeng balabal, na para bang malalim ang iniisip… Naglalumi ang mga kulay, ngunit nananatiling malinaw at sariwa ang hangin. Hindi biglaang tumatunog ang kampana, kundi unti-unting dumarating mula sa malayo at pagkatapos ay unti-unting nanghihina pabalik sa kalayuan. Nagtitipon ang komunidad ng mga monghe para sa vesperas…

Ang ganitong monasteryo ay binubuo ng ilang kahoy na selda na nakaayos sa paligid ng isang kahoy na simbahan; katabi ng simbahan ay nakatayo ang isang bahagyang mas malaking gusali: ito ang refektoryo ng monasteryo. Ang buong kompleks ay napapaligiran ng kahoy na bakod. Sa pagitan ng mga selda ay may mga taniman ng gulay, na nagbibigay sa mga kapatid ng pinaka-pangunahing pagkain. Bilang tuntunin, ang lugar kung saan itinayo ang monasteryo ay nililinis ng mga kapatid mismo mula sa impenetrableng gubat.

Sa simula, ang mga bagong monasteryo ay pinamamahalaan ayon sa patakaran ng indibidwal na pamumuhay; bawat monghe ay nagtatayo ng sarili niyang selda, nag-aalaga sa sarili niyang taniman ng gulay, naghahanda ng sarili niyang damit at pagkain, nag-aabalang basket o gumagawa ng iba pang gawang-kamay, at pagkatapos ay ipinagpapalit ang kanyang mga gawa para sa tinapay mula sa mga magsasaka. Nananatili siyang mag-isa sa kanyang selda, nagdarasal at umaawit ng mga salmo doon ayon sa kanyang nakikitang nararapat. Nagkakatipon lamang ang mga kapatid para sa mga banal na paglilingkod. Karaniwang ang kanilang pinuno ay ang nagtatag ng monasteryo. Sa isang tiyak na diwa, ang sistemang monastikong Hilagang Ruso ng indibidwal na pamumuhay ay kahawig ng paraan ng pamumuhay sa Lavra ni San Savvas sa Palestina.

Gayunpaman, unti-unti nang lumilipat ang maraming monasteryo sa cenobitikong paraan ng pamumuhay. Sa ilalim ng komunal na pamamahala, wala sa mga kapatid ang nagmamay-ari ng anumang personal na ari-arian[73] ; nagtatrabaho sila para sa monasteryo, at tinutustusan sila ng monasteryo ng pagkain at damit. Ang lahat ng naaanihin mula sa hardin o sa maliit na bukid ay napupunta sa silid-imbakan ng monasteryo. Ipinagbabawal sa mga monghe na kumain sa kanilang mga silid o mag-imbak ng pagkain doon. Nagtitipon ang mga kapatid sa silid-kainan, kung saan, pagkatapos ng sama-samang panalangin at pagpapala ng abbot, sabay-sabay na kumakain ang lahat ng monghe. Ang mga tungkuling monastiko ay iniaatas ng abbot; nang walang kanyang pahintulot o pagpapala, walang monghe ang nagsisimula o nagsasagawa ng anumang bagay. Ang mga novis ay inilalagay sa ilalim ng gabay ng mga nakatatandang monghe at tinutupad ang kanilang mga kagustuhan sa lahat ng bagay. Madalas, ang relasyon sa pagitan ng nakatatanda at baguhang monghe ay nagiging isang mentorship. Ang mga nakatatandang monghe, na kung minsan ay may hawak ng tiyak na posisyon sa loob ng monasteryo, ay bumubuo ng konseho ng mga monghe, o konseho ng matatanda, na kasama ang abá, ang namamahala sa monasteryo.

Malaking papel ang ginagampanan ng personal na espiritwal na kaloob ng abbot sa buhay monghe sa Lumang Rusya. Ito ang eksaktong pangunahing pagkakaiba sa pagitan ng monastisismo ng Lumang Rusya at ng monastisismo noong Gitnang Panahon sa Kanluran. Doon, ang pagsibol ng monastisismo ay nakasalalay sa katatagan ng organisasyon, na mula pa sa simula ay detalyadong nagtakda ng asetikong pamumuhay ng mga kapatid sa orden, at ginagabayan ito sa isang partikular na landas. Sa Sinaunang Rus, kabaligtaran, ang istruktura ng buhay monghe ay tinutukoy ng personalidad ng nagtatag ng monasteryo at ng abbot. Lalo nang

[73] Tingnan ang aking artikulo tungkol sa paksang ito: Smolitsch. Studien zum Klosterwesen RuЯlands. 2, sa: Kyrios. 3 (1938). Isyu 4.

mahalaga ang mga monasteryong itinatag ng pinakamahuhusay na kinatawan ng Lumang Rusong Asetisismo, na ang mga tuntunin ay sinunod nang matagal pagkatapos ng pagkamatay ng mga nagtatag. Palaging nagsusumikap ang mga alagad na panatilihin ang espiritwal na etos ng kanilang mga guro, at kung sila ay naging mga tagapagtatag ng mga bagong monasteryo, inorganisa nila ang mga ito alinsunod sa diwa ng asetikong tradisyon ng kanilang relihiyosong alma mater. Dapat lalo itong bigyang-diin na, para sa monghe ng Lumang Rusiya, ang pinakamahalagang salik ay hindi ang espiritwal na diwa ng tradisyong ito, ni ang mga merito nito o ang eklesiastikong pagkilala rito, kundi ang personalidad at espiritwal na karakter ng nagtatag ng monasteryo. Madalas, ang obhetibong diwa ng ascesis ay nauupuan ng personalidad ng mismong asketiko at ng kanyang mga pakikipagsapalaran. Ang pinaka-katangi-tanging katangian ng relihiyosidad ng mga Lumang Ruso ay hindi ang sistema mismo, kundi ang espiritwal na halimbawa na itinakda ng mga tagapagdala ng sistemang iyon ang gumaganap ng pangunahing papel; Ang Lumang Ruso, sa kanyang Kristiyanong mundo, ay palaging nabubuhay na napapaligiran ng mga halimbawa at imaheng ito – mga ikon at mga santo – na nagbigay-buhay sa sistemang panrelihiyon (mga doktrina at pananampalataya) at ginabayan siya tungo sa isang tunay na relihiyosong buhay; ipinahahayag ng mga imaheng ito sa kanya na ang landas tungo sa ganitong buhay ay bukas para sa bawat tao, sa pamamagitan ng pagsunod sa halimbawa ng mga niluwalhating banal na asketiko.

Dapat tandaan ang lahat ng ito kapag tinalakay natin ang monastisismo ng Lumang Rusiya, sapagkat ipinakita ng kasaysayan nito na ang imahe ng asketiko ay may mas malaking kahalagahan kaysa sa mismong aske-tisismo. Lalo itong naging maliwanag sa kasaysayan ng mga monastikong komunidad ng Lumang Rusiya. Kahit noong panahon ng Kyiv, gaya ng nabanggit, ang pag-iral ng komunidad ng mga monghe ay mas nakasalalay sa impluwensya ni San Teodosio kaysa sa opisyal na pagkilala sa sistemang cenobitiko bilang pinakaperpektong sistemang asketiko ng buhay monghe. Habang unti-unting naglaho ang alaala ng nagtatag ng monasteryo, nagdusa ang sistemang pang-monastikong buhay na itinatag niya at nagkaroon ng mga pagbaluktot. Sa kabilang banda, ang muling pagsibol ng pamumuhay na sama-sama ay hindi nakaugnay sa anumang kautusan o reporma ng mga awtoridad sa simbahan noong ika-14 na siglo, kundi sa impluwensya ng mga indibidwal na natatanging asketiko, na siyang mga arkitekto ng muling pagsibol na ito. Ang paglipat ay naganap nang dahan-dahan at hindi ito naging pare-pareho sa lahat. Hindi rin ito isang repormang nagmula sa ibaba, na kung lumago man mula sa mismong komunidad ng mga monghe, ay sana'y kumalat at, sa pamamagitan ng pagtataguyod sa pagpapalakas ng mga damdaming asketiko sa mga tao, ay nag-iwan ng bakas sa kanila. Hindi rin naganap ang muling pagsibol ng cenobitism bilang bunga ng anumang pangunahing pagkilala sa inisyatiba ng nagpasibol nito; ito ay simpleng isang yugto sa kanyang sariling espirituwal na paglago. Hindi ganap na malinaw kung ang nagpasibol ng pamumuhay na pangkomunidad ay nakakaalam ng pangangailangang ipakilala ang cenobitism para lamang sa kanyang sariling monasteryo o para sa lahat ng pamayanang monastiko. Ang papel ng isang repormador, na nagtatalaga ng isang dakilang layunin at masigasig na nagsusumikap na makamit ito, ay hindi angkop sa mapagkumbabang sinaunang Rusong asketiko. Gayunpaman, ang kanyang kababaang-loob ay hindi salungat sa pag-asa na ang kanyang mga kapwa monghe at mga disipulo ay panatilihin ang kanyang pamamaraan sa pamumuhay monghe.

Kaya't hindi pinalalabis kung sasabihin na ang muling pagsibol ng pagka-ascetic at pagka-monastiko ay bunga ng mga gawa ng isang payak na Lumang Rusong monghe. Ang tinutukoy namin ay ang nagtatag ng tanyag na monasteryo sa Rusya, ang Trinity-Sergius Lavra, si San Sergio ng Radonezh.

3. San Sergio ng Radonezh at ang kanyang monasteryo

Sa muling pagpapanibago ng pamumuhay na komunal, ginawa ni San Sergius ang halos kapareho ng ginawa ni San Theodosius. Ang tanging pagkakaiba ay dumating si San Theodosius sa isang monasteryo na itinatag na ni San Anthony, at doon ay iniwan niya ang kanyang sariling espirituwal na marka. Si San Sergius naman ay siya mismo ang nagtatag ng monasteryo, na sa simula ay binubuo ng mga indibidwal na selda. Ang paglipat sa pamumuhay na sama-sama ay nangyari nang paunti-unti: ang maliit na hermitage ay lumago at naging isang malaking monasteryo, habang sabay na lumalakas ang espirituwal na impluwensya ng tagapagtatag sa kanyang mga kapatid. Ang Buhay ni San Sergius ng Radonezh ay isinulat ng kanyang kapanahunan na si Epiphanius, na bilang isang monghe ng kanyang monasteryo, ay nanatili sa espiritwal na pakikipag-isa sa santo sa loob ng halos 15 taon[74] . Ang buhay na ito ay napakahalaga, lalo na sa pinaikling

[74] Ang Buhay ni San Sergius, na isinulat ng kanyang disipulo na si Epiphanius na Matuwid († 1420), ay naipasa sa atin sa isang bersyon na inedit ng hagiograper na si Pachomius († pagkatapos ng 1484). Ang orihinal, bagaman pinaikli, na bersyon ng buhay ay

bersyon nito, na kasama sa Kronikang Lumang Ruso sa ilalim ng taong 1392, sapagkat ito ay nailalarawan ng isang obhetibo at matino na salaysay ng mga pangyayari, sa kabila ng medyo palamuting istilo ng may-akda, at hindi ito labis na binigatan ng moralistikong retorika na karaniwan sa mas huling adaptasyon ng hagyograpiya ng hagiograperong si Pachomius. Para kay Epiphanius, ang mga purong asketikong katangian ng personalidad ni San Sergius ang pinakamahalaga; ang mga gawain ni Sergius na may kaugnayan sa mga pangyayaring pampulitika ng panahon ay nauwi sa likuran sa kanyang salaysay, samantalang si Pachomius, sa kabaligtaran, ay higit na binibigyang-diin ang mga ito kaysa sa iba pa. Ikinukwento ni Epiphanius ang buhay ng isang taong, sa pamamagitan ng kanyang Kristiyanong kabanalan, ay umakyat sa kabanalan, samantalang si Pachomius ay lumilikha ng isang kanonikong imahe ng isang santo na nilalayong magsilbing modelo ng kabanalan sa pangkalahatan; kaya idinagdag niya sa hagiograpiya ang mga salaysay ng mga himala pagkatapos ng kanyang kamatayan at nagsusumikap sa kabuuan na ipakita ang buhay ni Sergius ng Radonezh bilang isang huwaran ng Kristiyanong ascesis.

Ang santo ay nagmula sa isang mayamang pamilya, bahagi ng uring maharlika sa serbisyo ng Prinsipalidad ng Rostov; siya ay ipinanganak noong ika-3 ng Mayo 1314 sa lupain ng kanyang ama, hindi kalayuan sa Rostov, at pinangalanan siyang Bartolomeo sa kanyang binyag. Isinalaysay ng hagiograpiya kung paanong ang kanyang ina, habang nagdadalang-tao, ay pumunta sa simbahan noong isang Linggo para sa Banal na Liturhiya. Bago ang pagbasa ng Ebanghelyo, biglang sumigaw ang sanggol sa sinapupunan ng kanyang ina; inuulit ang sigaw habang inaawit ang Himno ng mga Kerubin at bago ang pagbigkas ng pari na 'Banal sa mga Banal'. Nagpasya ang kanyang nag-aalalang ina na, kapag isinilang na ang bata, iaalay niya ito sa Diyos. At pagkatapos ng kanyang kapanganakan, kumilos ang sanggol nang kakaiba: tuwing araw ng pag-aayuno, at pati na rin kapag kumakain ng karne ang kanyang ina, tinatanggihan niya ang gatas ng kanyang ina. Pitong taong gulang si Bartolomeo nang ipadala siya ng kanyang mga magulang sa paaralang simbahan. Mabilis na natutong magbasa at magsulat ang kanyang nakatatandang kapatid na si Esteban, ngunit nahirapan si munting Bartolomeo sa mga kakayahang ito, kaya pinarusahan siya ng kanyang mga guro at pinagtawanan siya ng ibang mga mag-aaral. Isang araw, pinadala si Bartholomew sa parang upang kumuha ng kabayo. Doon ay nakilala niya ang isang matandang monghe na, nang mapansin ang malungkot na mukha ng bata, tinanong siya kung bakit siya malungkot. Habang umiiyak, ikinuwento ng bata sa matanda ang kanyang kawalan ng kakayahan sa pagbabasa at hiniling na tulungan siya. Sumama ang matanda kay Bartholomew sa bahay ng kanyang mga magulang at inutusan ang bata na basahin ang mga Salmo sa harap nila. Sa pagkabigla ng lahat, maganda at tuloy-tuloy na nabasa ni Bartholomew ang mga ito. Mula noon, naging napakahusay si Bartholomew sa kanyang pag-aaral. Ang kahanga-hangang kuwentong ito mula sa pagkabata ng magiging tanglaw ng kabanalan ay nagbigay sa manunulat ng talambuhay ng pagkakataon na itampok ang mga pangunahing katangian sa pagkatao ni Sergius: pagkamakatao, pasensya, at kababaang-loob – mga katangiang patuloy na magiging sentro ng buhay ng santo. Ang kanyang pagkabata ay katulad ng sa marami, na may mga batang alalahanin, paghihirap, at kagalakan. Ngunit ang mga pundasyon ng kanyang asetikong landas ay naitatag na sa mga alalahanin ng kanyang pagkabata.

Isang payak, karaniwang buhay Kristiyano, sa halip na labis-labis na debosyon – ito ang lupaing pinagyayaman at pinagsusulputan ng pambansang debosyong Ruso. Balikan natin ang mga asketiko ng ating panahon – sina San Seraphim ng Sarov († 1833) o ang Nakatatandang Leonid ng Optina († 1841) – at agad nating makikita ang pundasyong ito, na laging totoo, siyempre, kung aalisin natin sa mga larawan ng mga Rusong asketa ang kanilang mga moralistik at retorikal na palamuting alamat, bagaman ang huli ay madalas na naglalaman ng maraming katotohanang Kristiyano. Sapagkat sa buhay ng isang Kristiyanong asketa, ang pinakamahalaga ay ito ay tunay na buhay na pantao; hindi ang malalaking kasalanan ang sumisira sa kaluluwa, kundi ang pang-araw-araw na tukso na, nang hindi namamalayan ngunit sa bawat pagliko, ay naglalagay sa panganib sa kaluluwa ng asketa, gaya rin ng sa anumang Kristiyano. Napapansin natin agad ang katangiang

---

naisalaysay lamang sa Nikon Chronicle (PSRL. 11. pp. 127–147). Ang adaptasyon ni Pachomius ay lumabas sa: 1. OLDP. 58. Moscow, 1885; 2. VMCh. Setyembre. Bahagi 3 (25 Setyembre). St Petersburg, 1883; 3. Inedit ni Simon Azaryin. Moscow, 1646; 4. Inedit ng Trinity-Sergius Lavra. 1853. Bibliyograpiya: Klyuchevsky, V. Old Russian Hagiographies as a Historical Source. Moscow, 1872; Golubinsky, E. The Venerable Sergius of Radonezh and the Trinity Lavra Founded by Him. Moscow, 1892; ika-2 edisyon 1909. Tungkol kay Epiphanius, tingnan: Kadlubovsky, A. Mga Sanaysay sa Kasaysayan ng Lumang Rusong Panitikang Hagiohograpiya. Warsaw, 1902. pp. 171–178. Tungkol sa istilo ng mga hagiograpikong akda ni Pachomius, tingnan: Nekrasov, N. Pachomius the Serb, a 15th-century writer. Odessa, 1871; Yablonsky, V. Pachomius the Serb and his hagiographic writings. St Petersburg, 1908; at pati na rin: Kadlubovsky, pp. 179–188.

ito ng sinaunang Rusong asketismo; matatagpuan na ito sa buhay ni San Teodosio ng mga Kweba, bagaman ang bawat asketa ay may ganap na natatanging indibidwalidad.

Nang muling mapasama ang maliliit na Prinsipalidad ng Rostov sa lumalawak na Dakilang Kaharian ng Moscow makalipas ang 1328, lumipat ang ama ni Bartolomeo sa Radonezh – isang nayon sa rehiyon ng Moscow, kung saan siya binigyan ng isang lupain. Dito ginugol ni Bartolomeo ang kanyang kabataan. Hinati niya ang kanyang oras sa pagitan ng pagtatrabaho sa lupain at pagmumuni-muni at pag-aalala tungkol sa hinaharap. Pareho nang kasal ang kanyang mga kapatid, sina mas nakatatandang Stephen at mas nakababatang Peter, at dumating na ang panahon para silang tatlo ay pumasok sa serbisyo ng pinuno, sapagkat noong mga panahong iyon ang lupain ay ipinagkakaloob ng Dakilang Prinsipe ng Moscow bilang kapalit ng paglilingkod; ibig sabihin, obligado ang may-ari nito na maglingkod. Ngunit matagal nang abala ang isipan ni Bartolomeo sa ibang bagay: paulit-ulit niyang hiniling sa kanyang ama na payagan siyang pumasok sa isang monasteryo. Wala namang pagtutol ang kanyang mga magulang; nais lang nila na manatili sa kanila ang kanilang anak na hindi pa kasal hanggang sa sila'y pumanaw. Ngunit makalipas ang ilang panahon, nagbago ang kalagayan ng pamilya. Pumanaw ang asawa ng kanyang nakatatandang kapatid na lalaki, at lumipat si Esteban sa isang malapit na monasteryo. Nasa huling yugto na ng kanilang buhay ang kanyang mga magulang, at alinsunod sa paniniwalang panrelihiyon ng Sinaunang Rus', nagpasya silang gugulin ang natitirang bahagi ng kanilang buhay sa pag-iisa sa monasteryo. Ngayon ay malaya na si Bartolomeo na simulan ang matagal na niyang pinangarap na landas sa buhay. Ibinigay niya ang kanyang ari-arian sa nakababatang kapatid (sa isang mas huling bersyon ng hagiograpiya na inihanda ni Pachomius para sa moral na pagtuturo, nakasaad na ang ari-arian ay ipinamahagi sa mga mahihirap) at sumama siya sa nakatatandang kapatid sa monasteryo; hindi nagtagal, nahikayat niya ito na lisanin ang monasteryo at simulan ang mabigat na buhay ng isang eremita sa malubhang gubat.

Agad sa kabila ng pader ng monasteryo ay may isang masisikip na kagubatan ng pino, na parang madilim na pader, at hindi na kinailangang lumakbay nang malayo ng magkapatid. Matapos maglakad ng mahigit sampung kilometro patungo sa kalaliman ng gubat, sa isang maliit na burol sa pampang ng isang sapa, natagpuan nila ang isang magandang malawak na parang. Sa simula, nanirahan sila sa isang kubo; kalaunan ay nagtayo sila ng isang selda na gawa sa kahoy at isang maliit na simbahan na inialay sa Banal na Trinidad. Upang humingi ng pagpapala at pahintulot para sa konsagrasyon ng simbahan, naglakbay sila sa Moscow upang makita ang Metropolitan at, nang makuha na nila ang lahat ng kailangan para sa banal na paglilingkod doon, ay bumalik. Pagkatapos ng pagkakonsagra ng simbahan, iniwan sila ng pari; gayunpaman, maaari na silang manalangin sa kanilang bagong simbahan na mabango ng dagta, ngunit dahil wala silang tungkuling pari, hindi nila maisagawa ang Liturhiya. Hindi naging madali ang kanilang buhay na pagka-asceta, na ginugol sa pag-aayuno at panalangin, malayo sa mundo, sa gubat, kung saan dumarating agad ang dapithapon pagkalipas ng tanghali at tila walang katapusan ang taglamig. Hindi matiis nang matagal ng panganay na kapatid na si Stephen ang napakahirap na buhay na pagka-asceta kaya lumipat siya sa isa sa mga monasteryo sa Moscow.

Nanatili si Bartolomeo nang mag-isa, sa ganap na pag-iisa; ito ang pinakamahirap na yugto ng kanyang asetikong paglalakbay.

May nakatira sa di-kalayuan na isang matandang hieromonk na si Mitrofan, na madalas dumarating sa paanyaya ng eremita upang ipagdiwang ang Liturhiya at ipamahagi sa kanya ang Banal na mga Regalo. Isang araw, hiniling ni Bartolomeo sa hieromonk na siya'y gupitan bilang isang monghe. Sa kanyang paggupit, binigyan siya ng pangalang Sergius. Sa pagpapala ni Mitrofan, nanatili ang bagong gupit na monghe sa ganap na pag-iisa, upang sa pag-iisa ng masisikip na gubat ay siya'y mamuhay ayon sa halimbawa ng mga sinaunang asketiko – nakikipaglaban sa mga tukso at nalalampasan ang mga ito. Ang mga unang mapagpasyang taon ng buhay ng eremita, kung kailan ang asketiko ay alinman sa napagtatagumpayan ang mga tukso o bumabagsak dahil sa mga ito, ay para sa magiging maningning na personalidad ng monastisismo ng Rusya ang pinakamahirap at, kasabay nito, ang pinaka-nakapagpapayaman sa espirituwal na panahon. Hindi lamang ang mismong praktis ng pag-aasceta ang mahirap – kundi pati na rin ang mga pagdududa tungkol sa napiling landas, sa sariling lakas, ang mga tukso ni Satanas at ang sariling likas na pagkatao, ang uhaw at gutom, ang kakulangan sa karanasan sa sining ng pagpapatahimik ng kaluluwa at ng tuloy-tuloy na panalangin. Mahirap din ang pag-iisa sa gubat. Sa tag-init, siyempre, mas magaan ang kalagayan sa pamumuhay, ngunit sa taglamig – isang matibay na pader ng kagubatan ng pino at isang monotonong kumot ng niyebe sa lupa, nakamamatay na katahimikan sa araw at ang ungol ng mga bagyong niyebe sa mahahabang gabi, – lahat ng ito ay humadlang

sa pagbabasa ng Awtopsy, pumigil sa kanya na mapisanay ang kanyang isipan sa panalangin, at nagdulot ng takot, pakiramdam ng pag-abandona at pagkakahiwalay, at damdamin ng kanyang sariling kahinaan at kalituhan. 'Pagkalipas ng maikling panahon,' isinulat ng mongheng si Epiphanius, ang may-akda ng hagiograpiya ni Sergius, 'ibig sabihin, matapos niyang manirahan nang isang yugto sa disyerto—maging isang tag-init o dalawa, o higit pa, o mas kaunti—ang Diyos lamang ang nakakaalam.' At ang Diyos lamang ang nakakaalam kung gaano kabigat ang tunay na paghihirap ng eremita; Siya lamang ang tumutulong sa mga walang karanasan at ginagawang bihasa sila…

Ngunit ang hindi matatagpusan na mga palumpong ng gubat ay hindi makapagtago sa isang tunay na mandirigma ng Diyos sa mga tao. Kumakalat ang kanyang katanyagan sa buong mundo, at ang kanyang halimbawa ay umaakit at tumatawag sa mga taong nawalan ng pag-asa sa buhay sa mundo. Isang araw, dumating ang mga naghahanap at nakiusap kay Sergius na payagan silang magsumikap kasama niya para sa ikalulugod ng Panginoon at para sa kanilang sariling kaligtasan. Sa simula, nang may labis na pag-aatubili, ngunit kalaunan ay sumuko sa kalooban ng Diyos, tinanggap ni Sergius ang mga baguhan na nagnanais maging kanyang mga alagad sa buhay na espiritwal. Kaya, unti-unti, isang komunidad ang nagsama-sama sa paligid niya, na naging tagapangalaga ng kanyang mga monastikong ideal at ipinagkalat ang katanyagan ng kanyang mga gawa sa pinakamalalayong sulok ng Rus'. Para kay Sergius mismo, ang pagdating ng komunidad ay nagsimula ng isang bagong espirituwal na pagsisikap, samantalang para sa kanyang maliit at tahimik na hermitage, ang muling pakikipag-isa sa mundo ay may makasaysayang kahalagahan; sapagkat dito inilatag ang pundasyon para sa matinding impluwensya sa buhay panrelihiyon ng mga Ruso, na nagbago sa kanyang kubong gawa sa kahoy at maliit na simbahan tungo sa pinakamalaking monasteryo sa Rus' – ang Trinity-Sergius Lavra, na ang mga gintong kupula nito, na nakataas sa itaas ng gubat, ay nag-aanyaya sa mga tao rito, sa Lavra, na naging isang lugar ng paglalakbay.

Kung susubukan nating isipin ang orihinal na anyo ng bagong monasteryo, magkakaroon din tayo ng pananaw kung paano karaniwang nagsisimula ang mga monasteryo. Ang maliit na simbahan na gawa sa kahoy ni Sergius ay nakatayo sa isang maluwang na bahagi ng gubat, na nilinis ng mga bagong dating na monghe. Nakapalibot dito ang kanilang mga silid – maliliit na kubong gawa sa kahoy. At ang lahat ng ito ay napalilibutan ng bakod – hindi lamang para protektahan sila mula sa mga ligaw na hayop, kundi upang paalalahanan din ang mga kapatid na ang madilim na gubat ay isang mundong dapat na nilang iwan. Ang lupang nasa pagitan ng mga kubo, na pinaghirapang makuha mula sa gubat, ay nagsilbing hardin ng gulay para sa mga kapatid. Ang mga unang taon ng pagkakatatag ng monasteryo ay naging mahirap at puno ng kakapusan. Si Sergius, na noon ay isang simpleng monghe pa lamang, ang namuno sa maliit na komunidad na ito, na hindi hihigit sa 12 monghe. Sa pagtupad sa kanyang mga tungkuling monghe at sa panalangin, siya ay isang huwaran; sa pakikitungo niya sa kanyang mga kapatid, siya ay palaging mapagkumbaba, mapagmahal, at banayad. Lumipas ang mga taon, at napagtanto ni Sergius na, para sa kabutihang panlahat, kailangan ng monasteryo ng isang tamang itinalagang abbot. Ngunit dahil sa kanyang pagkamapagkumbaba, ayaw niyang tanggapin ang tungkuling ito. Pagkatapos lamang ng paulit-ulit na pakiusap ng kanyang mga kapatid, sa wakas ay nagpasya si Sergius na tuparin ang kanilang hiling. Matapos siyang ma-ordinahan bilang hieromonk at itinalaga bilang abbot – mga bandang 1344 – nakamit ni Sergius hindi lamang ang moral na awtoridad sa paningin ng kanyang mga kapwa monghe kundi pati na rin ang kanonikong awtoridad.

Isang dakila at mahalagang tungkulin ang nasa harap ng batang abbot (30 taong gulang si Sergius noon) – ang pagpapakilala ng mahigpit na pamumuhay na komunal – ngunit unti-unti niyang tinungo ang pagsasakatuparan ng layuning ito. Sa kanyang bagong, mataas na ranggo, hindi nagbago ang kanyang saloobin sa kanyang mga kapatid; sa lahat ng bagay at sa lahat ng oras, siya ang naging larawan ng birtud ng pagka-monk para sa kanila. Samantala, lumalago ang reputasyon ng monasteryo. Isang arkhimandrita mula sa Smolensk na nagngangalang Simon, nang marinig ang mga nagawa ng batang abbot, ay iniwan ang sariling monasteryo at lumapit kay Sergius s upang maghanap ng kanlungan sa kanyang monasteryo. Ang perang dinala niya ang nagbigay-daan upang masimulan ang pagtatayo ng isang malaking simbahan na inialay sa Banal na Trinidad. Dumarami ang bilang ng mga monghe, ngunit ang mga baguhan ay kailangang dumaan sa medyo mahabang panahon ng pagsubok bago sila ituring na karapat-dapat ng mahigpit na abbot na gupitan bilang mga monghe.

Ang monasteryo ay patuloy na pinamamahalaan ayon sa tuntunin ng hiwalay na pamumuhay: hindi nagsasalo ang mga kapatid sa pagkain, at ang prinsipyo ng pamumuhay na sama-sama ay naipapahayag lamang sa liturhikal na paraan, ibig sabihin, sa pamamagitan ng sama-samang panalangin. Bukod dito, nagsilbi

si Sergius bilang espirituwal na ama ng mga monghe ng monasteryo, na siyempre nagkaroon ng malaking papel sa espirituwal na paglago ng mga kapatid. Sa ganitong aspekto, ang ministeryo ni Sergius ay kahalintulad ng kay San Teodosio ng mga Kweba. Mula sa Buhay ni Sergius, nalalaman natin na ang mga kapatid ay nasa patuloy na pangangalaga ng abbot, araw at gabi. Gayunpaman, napakahirap na gawain para kay Sergius na matiyak na natutugunan ang kanyang mga kinakailangan sa pag-aascetiko, dahil sa kahirapan at kakulangan ng monasteryo, sapagkat ipinagbawal na ng abbot nang tuluyan sa mga monghe ang pagtanggap ng limos sa labas ng mga pader ng monasteryo. Ayon sa Buhay, ang unang himala sa kasaysayan ng Monasteryo ni San Sergius ay naganap sa panahon ng matinding pangangailangan: isang karwahe na puno ng bagong lutong tinapay at isda ang biglang huminto sa tarangkahan ng monasteryo; ayon sa karwaheero, ito ay ginawa sa utos ng isang hindi kilalang tagapagkaloob. Isinulat ni San Jose ng Volokolamsk († 1515) na noong panahon ng kahirapan sa Monasteryo ni Sergiev, ang mga aklat pang-liturhiya ay isinulat sa balat ng punong birch – ang ilan dito ay nanatili hanggang sa kasalukuyan. Pagkalipas lamang ng 10 o 11 taon bilang abbot – iyon ay, bandang 1354 – nang ipakilala ni Sergius ang isang panuntunang komunal, na gayunpaman, ay sinalubong ng pagtutol ng ilang monghe, na agad na iniwan ang monasteryo. Ang pangyayaring ito ang pinakamahusay na nagpapakita kung gaano kalayo sa kaisipan ng komunidad ng mga monghe noon ang konsepto ng cenobitism – ang mismong pundasyon ng buhay monghe. Ngunit nalampasan na nila ang pinakamahirap na mga taon ng paghihirap, at nagawa nang itayo ni Sergius ang mga gusaling kailangan para sa pamumuhay na sama-sama. Itinayo ang refektoryo, ang kusina ng monasteryo, at iba pang gusaling pangserbisyo. Pinili ang mga monghe mula sa kapatiran upang gampanan ang mga permanenteng tungkulin. Lumago ang bilang ng mga monghe, at dumaloy sa Monasteryo ni San Sergius ang mga handog mula sa mga taong deboto, kabilang ang mga prinsipe at mga dakilang prinsipe, na taon-taon ay nagkaroon ng lalong nangungunang lugar sa buhay-relihiyon ng mga Ruso.

Ang kayamanang ito, gayunpaman, ay nagdulot ng banta sa buhay espiritwal ng komunidad ng mga monghe. Ang mga gawain ni Sergius ay lalong lumawak, at ang kanyang hagiograpiya ay nagbibigay sa atin ng ilang halimbawa ng kanyang kaloob sa pagpapastol at, kasabay nito, ng mahigpit na pag-aascetismo sa pamamahala niya sa kanyang monasteryo. Hindi na napalilibutan ng masisikip na gubat ang monasteryo; sumibol ang mga pamayanan ng mga magsasaka malapit sa mga pader nito, at nasangkot ang monasteryo sa mga makamundong usapin: nakapagtamo ito ng mga ari-ariang maililipat at hindi maililipat, na nag-udyok sa maraming monghe na gampanan ang iba't ibang uri ng tungkulin sa labas ng mga pader ng monasteryo; naging hindi lamang ito isang lugar ng espiritwal na asetikismo, kundi pati na rin isang institusyong pang-ekonomiya na may malaking kahalagahan sa mga lupain sa paligid.

Ang kasaysayan ng Trinity-Sergius Monastery ay isang kapansin-pansing halimbawa ng kolonisasyong monastiko ng Lumang Ruso. Sa loob ng dalawa o tatlong dekada, nabuo ang isang matatayong at tinitirhang lugar sa dating hermitage sa gubat. Nangyari rin ang parehong proseso sa iba pang mga monasteryo noong ika-14 at ika-15 siglo: ang nagtatag ng isang monasteryo, o isang mongheng naghahanap ng katahimikan, ay lilipas sa makakapal na gubat at sa gayon ay binubuksan ang daan para sa kasunod na kolonisasyon. Ang mga bagong tatag na ermitanyo sa mga rehiyon ng Vologda at Belozersk, at hanggang sa Dagat-puti, ay mga mahalagang yugto sa landas ng kolonisasyon ng Lumang Rusya.

'Ang kilusang ito,' ayon kay V. Klyuchevsky, 'ay napakahalaga sa kolonisasyon ng Lumang Rusya. Una, ang mismong hermitaheng pang-gubat, sa loob ng masiksik nitong bakod na kahoy o bato, ay bumubuo ng isang pamayanang agrikultural, bagaman iba ito sa mga sekular na nayon ng mga magsasaka; nililinis ng mga monghe ang gubat, nagtatanim ng mga hardin ng gulay, nag-aararo at nag-aahak, gaya ng ginagawa ng mga magsasaka. Ngunit umabot din ang impluwensiya ng monasteryo sa populasyong naninirahan sa labas ng mga pader nito. Malalaman natin sa lalong madaling panahon kung paano nabuo ang mga sekular na nayon ng mga magsasaka sa paligid ng hermitage, na, kasama ng komunidad ng mga monghe, ay bumubuo ng isang parokya na umiikot sa simbahan ng monasteryo… Pagkatapos, nawala ang monasteryo, ngunit nanatili ang parokya ng mga magsasaka kasama ang simbahan ng monasteryo… Kaya, ang pag-unlad ng mga hermitage ay ang pag-unlad ng mga hinaharap na parokya sa kanayunan, na karamihan sa mga ito ang kauna-unahang uri sa kanilang distrito. Pangalawa, saan man magpunta ang mga monghe, sumunod ang populasyong magsasaka; sa unahan nila ay isang nag-iisang landas – patungo sa mga liblib na kagubatan ng hilaga at

hilagang-silangan, kung saan malayang maaaring asikasuhin ng magsasaka ang kanyang lupain, linilinis ang ligaw na gubat para gawing taniman, at maaaring isabuhay ng monghe ang kanyang katahimikan[75] .

Ang pagbabagong-anyo ng isang maliit, payak na hermitage tungo sa isang malaking monasteryo, na muling nakipag-ugnayan sa mundo, ang naging kapalaran ng maraming pamayanang monastiko sa Rusya. Malinaw na ang ganitong pagbabago ay hindi lamang nagdulot ng positibong bunga (ang pagkakataon para sa mas malawak na panlipunang at Kristiyanong paglilingkod) kundi pati na rin ng negatibo (ang sekularisasyon ng buhay monastiko). Pagkatapos ng pagpanaw ni Sergius, naging halata rin ang mga bunga nito sa kanyang monasteryo; subalit noong siya ay abbot, mahigpit niyang pinangalagaan ang komunidad ng mga monghe bilang saligan ng buhay monghe. Nagawa niya ito dahil kinilala ng mga monghe ang kanyang pambihirang kaloob na espiritwal, ang tibay ng kanyang pananampalataya, at ang lakas ng kanyang pagkatao. Para sa mga nasa paligid niya, hindi siya gaanong isang abbot na hinirang ng komunidad ng mga monghe kundi isang taong nakatayo sa hangganan ng kabanalan. Ang mongheng si Epiphanius, ang may-akda ng kanyang hagiograpiya, ay nagsasabi sa atin – at ang kanyang salaysay ay nagbibigay ng tiwala dahil sa pagiging matimpi at payak nito – – na si Sergius, sa kabila ng dami ng mga tungkuling ginampanan niya sa pamamahala ng monasteryo, ay patuloy na pinagyayaman ang kanyang buhay-espiritwal; na sa kanyang panloob na paglalakbay ay umakyat siya mula sa yugto ng paglilinis ng kaluluwa tungo sa espirituwal na kaliwanagan; na kahit noon pa man ay isang mistiko na siya at naabot na niya ang pinakamataas na antas ng espiritwalidad – ang pagninilay sa Diyos at pagkakaisa sa Kanya. Kaya, sa payak at kung minsan ay halos pambata na salaysay ni Epiphanius, lumilitaw si Sergius sa ating harapan bilang kauna-unahang mistikong Ruso, isang katangiang hindi natin matatagpuan sa kahit saan pa sa mga lumang Ruso hagiograpiya.

Sa isang pagkakataon, nakita ng dalawang magkapatid, sina Isaac at Macarius, ang mga anghel na nagniningning na nakatayo sa tabi ng santo at nakikisali sa pagdiriwang ng Banal na Misa kasama niya. Nang tanungin siya ng kanyang mga nagulat na kapatid tungkol sa bisyon, sinabi ni Sergius, matapos mag-aatubili, na hindi ito ang unang pagkakataon na ipinagkaloob sa kanya ang ganitong di-pangkaraniwang biyaya, ngunit ipinagbawal niya sa kanila na pag-usapan ito hanggang sa siya ay mamatay. Sa isa pang pagkakataon, ang tagapaglingkod ng kanyang selda, ang mongheng si Michael, ay nasaksihan ang isang himalang pagpapakita ng Ina ng Diyos na sinamahan nina Banal na Apostol Pedro at Juan. Si Sergius mismo ang nagkuwento ng pangitain na ito sa kanyang mga kapatid na sina Macarius at Isaac. Isang ikatlong himala ang nasaksihan ng mongheng si Simon. Bago tanggapin ang Banal na mga Handog sa Liturhiya, napuno ng liwanag ang buong altar, at isang nagliliyab na sinag ang bumaba mula sa itaas sa kalis na naglalaman ng Katawan at Dugo ni Cristo; pagkatapos nito, tinanggap ni San Sergius ang Banal na mga Handog. Nang tanungin siya ng namanghang si Simon, sumagot ang abbot na ito ay biyaya ng Banal na Espiritu…

Ang isang asketiko na nakamit ang ganoong kalubhang espirituwal ay hindi maaaring hindi magkaroon ng epekto sa mga nasa kanyang paligid. Sinasabi sa kanyang hagyograpiya ang mga himala, hula, pagpapagaling sa maysakit, at ang malinaw na pangitain ng santo. Binigyan ng banal na abbot ng kanyang pagpapala si Dakilang Prinsipe Dimitri para sa labanan laban sa mga Tatar (1380) at hinulaan ang kanyang tagumpay sa Labanan sa Kulikovo (sa itaas na bahagi ng Don). May isang kahanga-hangang salaysay kung paano nagbati sa isa't isa sina Sergius at Stephen, Obispo ng Perm—ang pinakadakilang misyonaryo ng Sinaunang Rus'—sa pamamagitan ng pagyuko kahit na libu-libong kilometro ang pagitan nila. Karamihan sa mga ganitong pangyayari ay naganap sa mga huling taon ng buhay ng santo sa lupa.

Pumanaw siya noong ika-25 ng Setyembre 1392, sa gulang na 78, matapos ang 58 taon ng asetikong pamumuhay sa monasteryo. Ang kanyang buhay ay napuno ng kababaang-loob at kasimplehan, paggawa at pag-ibig. Hiniling ni Arsobispo Alexius ng Moscow († 1378), isang malaking kaibigan at humahanga kay Banal na Sergius, na pamunuan ng banal na abbot ang diyosesis pagkatapos niya, ngunit ayaw ni Sergius na ipagpalit ang punit-punit na kasuotan ng isang monghe sa marangyang kasuotang pang-obispo. Ang Kagalang-galang na Sergius ng Radonezh ay lubos na iginagalang at minamahal ng mga Rusong asketa at santo dahil sa kanyang kababaang-loob at pagiging payak. Gayunpaman, kinilala rin siya ng kasaysayan bilang pangunahing arkitekto ng lumang pamumuhay-monastiko ng Rusya, at bilang tagapagtatag ng isang eskwela ng pag-aascetisismo na nag-ambag sa pagsibol ng pag-aascetisismo sa Rusya; sapagkat sa loob ng eskwelang ito, o sa ilalim ng impluwensya nito, maraming Kristiyanong asceta ang hinubog.

[75] Kljutschewskij. Geschichte RuЯlands. Vol. 2 (1925). p. 263.

4. Ang asketikong 'paaralan' ni Sergius at iba pang mga asketa ng ika-14 at ika-15 siglo

Si San Sergio ng Radonezh ang tunay na nagtatag ng monastisismo sa Rusya. Ang kanyang impluwensya ay hindi lamang nagdulot ng muling pagsibol ng cenobitikong pamumuhay sa mga monasteryo sa Rusya; naging pundasyon at ugat din ito ng dakilang puno ng monastisismo noong ika-14 at ika-15 siglo: halos lahat ng mga sanga ng punong ito ay kumukuha ng kanilang sustansya mula sa diwa ng monasteryo ni San Sergio.

Walo pang mga monasteryo na may komunal na tuntunin ang itinatag dahil sa kaniya[76] . Ang walong nagtatag ng mga monasteryong ito, na sila mismo ay dakilang tagapagtatag ng monastisismo noong ika-14 at ika-15 siglo, ay mga alagad ni San Sergio.

Tatlo sa kanila – sina San Pablo († 1429), San Sergius († 1412) at San Sylvester († 1379) – ay naglingkod sa rehiyon ng Trans-Volga, sa Obnorsk volost ng rehiyon ng Vologda; nagtatag sila ng tatlong monasteryo doon. Si San Pablo ng Obnora ay kilala sa kanyang lubhang mahigpit na pamumuhay; bago pa man itatag ang monasteryo, nanirahan siya sa isang lungga ng puno sa loob ng tatlong taon. Namatay siya sa gulang na 112. May ebidensya na namayagpag ang tradisyon ng 'elder' sa kanyang monasteryo[77] . Ang ikaapat na disipulo, si San Abraham ng Galich († pagkatapos ng 1375), ay nagtatag ng apat na monasteryo sa paligid ng Galich (Kostroma Governorate)[78] . Isa pang monasteryo[79] sa rehiyon ng Kostroma ang itinatag ni Nikita, na isa ring disipulo ni Sergius. Si Jacob (ng Zheleznoborsk, † 1442), isa ring alagad ni Sergius, ang nagtatag ng isang monasteryo[80] . Sa rehiyon ng Moscow, dalawang monasteryo ang itinatag ng mga alagad ni Sergius: ang isa ni Methodius († 1392), ang isa pa ni Savva ng Storozhevsk[81] .

Ang isa pang pangkat ay binubuo ng mga asketiko na hindi kabilang sa kapatiran ng Monasteryo ng Trinity-Sergius ngunit malapit ang espirituwal na pakikipag-isa kay Kagalang-galang na Sergius—ang kanyang mga 'kasamahan sa pag-uusap', ibig sabihin, yaong mga madalas siyang binibisita at sumusunod sa kanyang mga payo.

Kabilang sa kanila, nararapat banggitin si Esteban ng Makhrishch († 1406), isang monghe ng Kiev-Pechersk Lavra, na dumating kay Sergius noong mga 1355. Itinatag niya ang dalawang monasteryo. Si San Demetrio ng Pereyaslavl († 1392), na kilala bilang Prilutsky, ay nagtatag ng dalawang komunal na monasteryo sa hilaga ng Volga. Si Dionysius, Arsobispo ng Suzdal (namatay noong 1385), ay nagtatag ng isang monasteryo sa Nizhny Novgorod at nag-tatag ng ugnayan sa pagitan ng lungsod na iyon at ng paaralan ni Sergius. Si San Esteban, Obispo ng Perm († 1396), ang pinakasikat na misyonerong Ruso, na nagsagawa ng dakilang Kristiyanong gawain ng pagpapaliwanag sa mga paganong tribong Finlandes, ay nagtatag ng apat na monasteryo sa bagong-konbertidong lands[82] .

Ngunit ang pinakamaliwanag na bituin sa konstelasyong ito ng mga nagtatag ng monasteryo ay si San Cirilo ng Belozero († 1427), ang nagtatag ng kilalang Monasteryo ni San Cirilo sa pampang ng Lawa ng Beloye. Si San Cirilo ang naging espirituwal na ama ng isang pangkat ng mga asketang lubos na mahigpit sa sarili, mula sa kanila, kalaunan, sa katapusan ng ika-15 at unang kalahati ng ika-16 na siglo, ay umusbong ang isang natatanging kilusan sa loob ng monastisismo ng panahong iyon – ang kilusang Zavolzhskoe Starets, na, sa pamamagitan ni San Nilus ng Sora, ay kaugnay sa mistisismo ng Bundok Athos at Hesychasm.

Sa kasaysayan ng monastisismo sa Rus', si San Cirilo ay pumapangalawa kay San Sergio ng Radonezh, marahil sa pinakamahalagang posisyon, dahil ang kanyang masigasig na pagtatanggol sa pamumuhay na komunal ay malawakang kilala, at ang tuntunin ng kanyang monasteryo noong ika-15 siglo ay itinuturing ng kanyang mga kapanahunan na pinaka-mahigpit. Siya ay nagmula sa isang pamilyang boyar (ipinanganak

---

[76] Ang mga ito ay: 1. Ang monasteryo sa Kirzhach; 2. Ang Monasteryo ng Andronikov sa Moscow (1360); 3. Ang Monasteryo ng Boris at Gleb malapit sa Rostov (1363); 4. Ang Monasteryo ng Simonov sa Moscow (1370); 5. Ang Monasteryo ng Golutvinsky malapit sa Kolomna (1381); 6. Ang Monasteryo ng Dubensky malapit sa Bogorodsk (1381); 7. Ang Monasteryo ng Dubensky-Ostrovsky (1380); 8. Ang Monasteryo ng Vysotsky sa Serpukhov, na itinatag sa pagpapala ni Sergius ng kanyang disipulo na si Athanasius (1374). Zverinsky. Op. cit. 2. Nos. 864, 675, 1990, 1212, 1313, 753; 1. No. 72. Golubinsky. Op. cit. pp. 75–79.

[77] Tingnan ang aking aklat: Smolitsch. *Leben und Lehre der Starzen*. pp. 65–70.

[78] Zverinsky. Op. cit. Bol. 2, Blg. 598, 597; Bol. 3, Blg. 1915, 2031. Klyuchevsky. Mga Buhay ng Mga Sinaunang Rusong Santo. pp. 196, 276. Makarii. Bol. 4. pp. 196, 195. Golubinsky. Ang Kagalang-galang na Sergius. p. 81.

[79] Zverinsky. 2. Blg. 754.

[80] Zverinsky. 2. Blg. 796. Golubinsky. Op. cit. p. 82.

[81] Zverinsky. Bol. 1, Blg. 404; Golubinsky. p. 79; Zverinsky. Bol. 2, Blg. 1140; Golubinsky. p. 80.

[82] Golubinsky. pp. 82–84, 86. Zverinsky. Vol. 2, Blg. 1959; Vol. 1, Blg. 524; Vol. 2, Blg. 1330. Makariy. Vol. 4. pp. 142, 147, 211. Klyuchevsky. Op. cit. p. 96. Readings. 1878. Vol. 3. p. 43.

noong 1337) at nawalan ng kanyang mga magulang sa napakabatang edad. Sa mahabang panahon, siya ay nasa serbisyo ni Boyar Velyaminov, na kabilang sa panloob na sirkulo ng Dakilang Prinsipe. Hindi hanggang sa medyo huli na ng kanyang buhay, sa edad na 43, nang si Cirilo, sa impluwensya ni Esteban ng Makhrishch, ay nagpasya na magpanumpa ng mga monastikong pangako at nanirahan sa Monasteryo ng Simonov. Kilala siya sa kanyang matinding ascesis at walang pagod na paggawa. Sa tuwing bibisita si San Sergius sa Monasteryo ng Simonov, unang hinihintuan niya si Ciril. Gayunpaman, ang kanyang mahigpit na pamumuhay at pagmamahal sa pag-iisa ay hindi angkop sa isang mayamang metropolitanong monasteryo; kaya naman, nang siya ay maging arkhimandrita at abbot ng monasteryo, hindi niya matagal na napagtibay ang posisyong ito. Iniwan niya ito at sa simula ay nanirahan sa kanyang selda nang mahigpit na pag-iisa; pagkatapos ay iniwan niya ang monasteryo at pumunta sa 'hilagang ilang', sa hindi matatawirang at maputik na mga gubat ng Belozero. Doon, noong 1393, itinatag ni San Cirilo ang kanyang sariling monasteryo, kung saan ipinakilala niya ang isang partikular na mahigpit na komunal na pamumuhay. Ginugol niya ang 30 taon sa monasteryong ito, at maraming monghe ang na-train sa ilalim ng kanyang gabay. Pumanaw siya noong 9 Hunyo 1427[83] Kahit noong nabubuhay pa si Cirilo, maraming maliliit na hermitage ang sumibol sa paligid ng kanyang monasteryo, na nagsilbing espirituwal na sentro nito. Ang mga hermitaheng ito ang bumuo sa tanyag na rehiyong monastiko ng Volga, ang espirituwal na tahanan at kuta ng isang partikular na mahigpit na kilusang asketiko na lumaban sa mga pag-aari ng lupa ng mga monghe. Si San Nil ng Sora, isang natatanging pigura sa kasaysayan ng Simbahang Ruso, ay naglingkod din sa Rehiyon ng Volga; nagkaroon siya ng makapangyarihang impluwensya hindi lamang sa kanyang mga kapanahunan kundi pati na rin sa monastisismo noong ika-18 at ika-19 na siglo.[84]

Tulad ng nabanggit na, ang ilang mga nagtatag ng mga bagong monasteryo ay nabuo ang kanilang espirituwal na pagkatao sa Monasteryo ng Kirillo-Belozersky.

Una sa lahat, dapat banggitin ang mongheng si Savvatiy († 1435), na nagtatag ng Monasteryo ng Solovetsky sa isang pulo sa White Sea[85] . Bukod sa kaniya, dapat ding banggitin sina Alexander ng Oshevsk († 1479) at Martinian ng Belozersk († 1483), isang alagad ni San Cirilio at abbot ng Monasteryo ng Trinity-Sergius mula 1447 hanggang 1454.[86]

Sa wakas, si Cornelius ng Komel († 1537) ay nagmula rin sa Monasteryo ng Kirillov; ang kanyang mga disipulo, noong huling bahagi ng ika-15 at unang bahagi ng ika-16 na siglo, ay nagtatag ng maraming pamayanang monastiko sa hilagang Rus' – karamihan dito ay mga skete na magkakalapit, na tinawag ng kanilang mga kapanahunan na 'Lavra ni San Cornelius'. Si San Cornelio, tulad ni San Cirilo, ay nagmula sa isang pamilyang boyar na naglilingkod; sa edad na 20, bandang kalagitnaan ng ika-15 siglo, pumasok siya sa Monasteryo ng Kirillo-Belozersky at ginampanan ang pinakamahirap na gawain doon, sa ilalim ng pamumuno ng isang nakatatandang nagngangalang Gennady. Nagpatuloy ang ganitong pamumuhay nang 10–15 taon. Pagkatapos ay gumugol si Cornelius ng ilang taon sa paglalakbay, lumilipat-lipat mula sa isang monasteryo patungo sa iba. Hindi nasisiyahan sa buhay sa mga urbanong monasteryo at sa paghahanap ng ganap na pag-iisa, dumating si Cornelius sa rehiyon ng Vologda, sa tinatawag na kagubatan ng Komel—mabuo, hindi matatawaran, at maputik—kung saan hindi pa nadadaanan ng paa ng sinumang naninirahan. Dito, sa katahimikan ng mga gubat, ginugol niya ang ilang taon. Ngunit ang kanyang buhay, ayon sa kanyang hagyograpiya, ay puno ng mga paghihirap at tukso, na dumarating sa bawat sundalo ng Diyos at nagdadala ng makamundong kaluwalhatian sa mahigpit na eremita. Ganito ang nangyari kay Kagalang-galang Cornelius; sapagkat habang inialay niya ang sarili sa mahigpit na pag-aasceta sa kailaliman ng gubat ng fir, hindi siya

---

[83] Golubinsky. Op. cit. p. 84; Klyuchevsky. Op. cit. p. 159; Kadlubovsky. Op. cit. pp. 182–187; Muravyov. Russian Thebaid. p. 147 ff.; AI. 1. Nos. 21, 22, 25, 26, 55, 56, 32; ang buhay ni San Cirilio ay inilathala ni Kadlubovsky (1912) sa: Yablonsky. Pakhomius the Logothete (1908); mga sipi sa: Makarii. 4. Apendise. pp. 356–360; isang muling pagsasalaysay ng hagyograpiya sa: Filaret. Mga Banal na Ruso. Hunyo. pp. 206–222. Tingnan din: Barsukov. Sources. pp. 297–306 at ang gawa ni Yablonsky na nabanggit sa itaas. Para sa mga pananaw ni San Jose ng Volotsk tungkol kay Cirilo, tingnan ang kanyang 'Tale of the Holy Fathers' sa: LZAK. 2. p. 82. Zverinsky. 2. Blg. 867. Tungkol sa tuntunin ni San Cirilo, tingnan: Nikolsky. 'Buhay Pangkomunidad at Buhay sa Selda sa Monasteryo ni Cirilo-Belozersk', sa: Christian Readings 1907. 224. p. 163.

[84] Tungkol kay San Nilus, tingnan ang Kabanata IV.

[85] Zverinsky. 2. Blg. 1151; Savich. Ang Ari-arian ng Solovetsky sa mga Siglo XV–XVII (1927); nagbibigay ang gawaing ito ng isang bagong at mahalagang pagtatasa ng materyal.

[86] Zverinsky. 2. Blg. 606. Tungkol kay San Martiniano, tingnan: Brilliantov. Ang Monasteryo ng Ferapontov sa Belozero. p. 17. Gorsky. Isang Makasaysayang Paglalarawan ng Lavra ng Banal na Trinidad-San Sergius (1890). p. 69. Itinatag ni Martinian ang isang monasteryo sa baybayin ng Lawa ng Vozhskoye na madalas na tinatawag na Monasteryo ng Vozheezersky; ihambing: Zverinsky. 2. Blg. 1188.

nanatiling nakatago sa mundo, at unti-unti ay nagkaroon ng mga bagong asceta na naghahanap ng kaligtasan na nagtipon sa kanyang paligid. Pagkatapos ng dalawampung taon ng pamumuhay sa gubat, nagpasya si Cornelius, na mahigit nang limampung taong gulang, na ayusin ang komunidad ng mga monghe bilang isang tunay na monasteryo. Gayunpaman, dahil sa higpit ng kanyang mga hinihingi, nagkaroon ng ilang mga kahirapan, kaya sa loob ng maikling panahon ay napilitan siyang lisanin ang kanyang monasteryo. Si San Kornelio ay partikular na kilala sa personal niyang pagsulat ng tuntunin para sa kapatiran. Ang Tuntunin ni Kornelio ay hindi orihinal na akda. Ipinapakita nito ang impluwensya, sa isang banda, ng 'Mga Pagtuturo sa Pamumuhay sa Skete' ni San Nilus ng Sora at, sa kabilang banda, ng 'Gabay sa Espirituwal' ni San Jose ng Volotsk, na naglalarawan ng dalawang magkaibang sistema ng monastikong edukasyon. Ang medyo hindi pangkaraniwang kombinasyong ito ay maaaring ipaliwanag sa katotohanang kinailangang pamunuan ni Cornelius ang isang komunal na monasteryo, habang ayaw niyang pabayaan ang espiritwal na karanasang natamo niya mula sa kanyang sariling buhay bilang isang eremita. Higit pa rito, hindi maaaring ibasura na personal na kilala ni Cornelius ang nakatatandang Nilus, na maaaring nanirahan sa tabi niya sa Monasteryo ng Kirillov. Mula sa *Instruction* ni Nilus, kinuha ni Cornelius ang mahahalagang aral para sa espirituwal na pangangalaga ng bawat monghe ('matalinong panalangin'). Ginamit niya ang *Spiritual* ni Joseph upang itatag ang mga saligan ng pamumuhay na sama-sama at bilang gabay para sa mga banal na seremonya. Ang Patakaran ni Cornelius ay tutol sa pagmamay-ari ng lupa ng mga monghe, na muling nagpapahiwatig ng impluwensya ni Nilus. Namatay si Cornelius ng Komel noong ika-19 ng Mayo 1537. Ang kanyang hagyograpiya – isang hiyas ng Lumang Rusong hagyograpiya – ay isinulat ng mongheng si Nathanael; noong 1600 Si Cornelius, , ay kanonisado[87] kasunod ng pagpapatunay sa kanyang mga postumong himala. Ilan sa mga nagtatag ng mga bagong monasteryo ay nagmula sa monasteryo ni Cornelius ng Komel, na ikalat sa malawak na teritoryo mula Vologda hanggang sa White Sea. Ang pinakasikat sa mga ito ay sina Cirilo ng Novoozero (o Belyi, † 1532), tagapagtatag ng monasteryo sa Pulo ng Krasny sa Lawa ng Novoozero; Gennadius ng Kostroma († 1565); at Philip ng Irap († 1527)[88] .

Hanggang ngayon, tinalakay natin ang mga asketikong sa isang paraan o iba pa ay may kaugnayan sa espirituwal na impluwensya ni San Sergius. Ngunit bukod sa kanila, maaari nating tukuyin ang isa pang pangkat ng mga asketiko na masigasig ding naglingkod at nagkaroon ng mahalagang puwesto sa kasaysayan ng monastisismo sa Rusya.

Ito ay isang pangkat ng mga monghe mula sa Monasteryo ng Spaso-Kamenny, na matatagpuan sa isang batuhang pulo sa Lawa ng Kubenskoye. Itinatag ang monasteryo sa kalagitnaan ng ika-13 siglo, ngunit nakakuha lamang ito ng partikular na kahalagahan sa ilalim ni Abad Dionysius. Siya ay may lahing Griyego o Timog Slav, nakapunta na sa Bundok Athos, at pagkatapos ay dumating sa Moscow. Pagsapit ng katapusan ng ika-14 na siglo (ngunit bago ang 1389), hinirang si Dionysius bilang abbot ng Monasteryo ng Spaso-Kamenny, kung saan ipinatupad niya ang mahigpit na patakarang Athonite. Nanatili si Dionysius sa monasteryo hanggang 1418, nang siya ay itinalaga bilang Arsobispo ng sinaunang lungsod ng Rostov, kung saan siya pumanaw noong 1425. Ang Monasteryo ng Spaso-Kamenny ay nag-alaga sa maraming kilalang asketiko na, sa kanilang bahagi, ay nagtatag ng mga bagong monasteryo sa paligid ng Lawa ng Kubenskoye at nakamit ang isang dakilang misyonaryong tagumpay sa pamamagitan ng pagdadala ng liwanag ng Kristiyanismo doon[89] .

Nangunguna sa kanila si San Dionysius ng Glushitsa († 1437). Ang kuwento ng kanyang buhay ay naglalarawan ng isang asketiko na puno ng kababaang-loob at awa, init ng puso at pagpapakumbaba – mga birtud na hinigitan niya si San Sergius. Pinalamutian niya ang simbahan ng kanyang monasteryo, na itinayo sa pampang ng Ilog Glushitsa (sa rehiyon ng Vologda), ng mga ikonang siya mismo ang nagpinta, sapagkat taglay niya ang kaloob sa paggawa ng mga ikona, na medyo bihira sa mga sinaunang santo ng Rusya; Isinalaysay rin sa kanyang hagiograpiya na bihasa siyang gumawa ng mga banal na sisidlan at kagamitan para

---

[87] Tungkol kay San Kornelio, tingnan: Konoplev. Mga Santo ng Rehiyon ng Vologda, sa: Readings. 1895. 4. pp. 86–101. Klyuchevsky. Op. cit. pp. 303, 308, 389, 393, 401. Muravyov. Op. cit. p. 64; para sa kanyang charter, tingnan: IRI. 4. pp. 673–704; mga sipi sa: Konoplev. pp. 94–100, muling isinaysay ni Muravyov. Makarii. 7. pp. 49, 69; AAE. 1. Nos. 222, 380–397. Tungkol sa usapin ng mga lupain na pag-aari ng kanyang monasteryo, ihambing: AYU. 1. Blg. 76. Zverinsky. 2. Blg. 884.

[88] Zverinsky. 2. Blg. 868, 1157, 557. Tingnan ang Mga Talahanayan I at II.

[89] Mayroon tayong salaysay ng kasaysayan ng Monasteryo ng Spaso-Kamenny – ang 'Aklat ng Kwento ng Monasteryo ng Spaso-Kamenny' ni matandang Paissius Yaroslavov, isang kilalang personalidad noong ika-15 hanggang ika-16 na siglo; siya ay namatay pagkatapos ng 1503. Tingnan ang 'Aklat ng Kwento' sa: Prav. sob. 1861. pp. 197–214. Zverinsky. 1. Blg. 446. Tingnan ang Talahanayan III.

sa Banal na Misa – mga disk, kalis, at mga sisidlang hugis-bituin. Sa kanyang monasteryo, ipinakilala ni Dionysius ang Kinovian na tuntunin; sa kabuuan, nagtatag siya ng tatlong magkakalapit na monasteryo, kabilang ang isang kumbento. Isang natatanging katangian ng kanyang gawaing misyonero ay ang pagtatayo ng mga parokyal na simbahan sa mga pamayanan ng mga magsasaka[90] .

Mayroon siyang disipulo na si Gregory, na kilala bilang Pelšemsky († 1442)[91] . Sa kanyang hagiograpiya, na isinulat noong huling bahagi ng ika-15 o unang bahagi ng ika-16 na siglo, makikita natin ang isang kawili-wiling salaysay ng isang pag-uusap sa pagitan ni Dionysius ng Glushitsa at ni Gregory—maaaring sabihin, sa pagitan ng nakatatanda at ng kanyang disipulo; kahit na hindi inilalarawan ng salaysay na ito ang isang usapang talagang naganap, ito ay nananatiling mahalagang ebidensya ng paglaganap ng mga pananaw ng Hesychast sa pamayanang monghe ng mga gubat ng Vologda. Pinag-uusapan ni San Dionysius ang paglinang ng puso at espiritu, na sa pamamagitan ng paglilinis ng kaluluwa mula sa kasamaan at makasalanang kaisipan, ay humahantong sa pagkakaisa sa Diyos. Posible na ang usapang ito ay sumasalamin sa pagsasanay na tinanggap mismo ni Dionysius sa Monasteryo ng Spaso-Kamenny sa ilalim ng patnubay ng isang abbot mula sa Bundok Athos.

Si Philip ng Rabanka ay isa ring alagad ni San Dionysius; nagtatag siya ng isang eremiteryo sa pampang ng Ilog Rabanka noong *1446–47. Makalipas ang ilang panahon, isang mongheng nagngangalang Stephen († 1542), isang mahigpit na eremita, ay nanirahan din doon at itinatag ang eremiteryo ng*[92] .

Isang kapanahunan ni San Dionysius, ang mongheng si Alexander ng Kushch († 1439), ay nagtayo ng isang hermitage sa pinagtagpo ng Ilog Kushch at Lawa ng Kubenskoye, hindi kalayuan sa Monasteryo ng Spaso-Kamenny[93] .

Ito ang apat na pinakamahalagang grupo ng mga asketiko, na ang mga gawain ay kaugnay ng kolonisasyong monastiko noong ika-14 at ika-15 siglo. Sa mga ito, tatlong grupo, sa pamamagitan nina San Cirilo ng Belozero at San Kornelyo ng Komel, ay nagbabalik ang kanilang angkan kay San Sergio ng Radonezh. Siyempre, hindi nito sinasaklaw ang buong lawak ng kolonisasyong monastiko sa panahong iyon. Mayroon ding mas maliliit na grupo ng mga asketiko at mga indibidwal na monghe na lumahok dito.

Kabilang sa mga ito, dapat banggitin ang isang maliit na grupo ng mga asketiko mula sa Nizhny Novgorod na kaugnay ni Dionysius, Arsobispo ng Suzdal († 1385), na nagtatag ng Monasteryo ng Pechersky sa Nizhny Novgorod; isang monghe mula sa monasteryong ito na si Euthymius († 1404) ang nagtatag ng Monasteryong Spassky sa Suzdal, na kalaunan ay gumanap ng medyo mahalagang papel sa buhay ng simbahan sa[94] . Si Arsobispo Dionysius, gaya ng nabanggit na, ay isa sa mga malalapit na kasamahan ni San Sergius.

Karapat-dapat ding banggitin ang isang maliit na pangkat ng mga asketiko na pinalaki sa ilalim ng impluwensya ni San Alexander ng Svir († 1533), na lubos na iginagalang sa Muscovite Rus'. Kaugnay ng kanyang pangalan ang pagkakatatag ng dalawang monasteryo. Ang kanyang mga disipulo ay nagtatag pa ng tatlong hermitage, na lahat ay magkakalapit, sa hilagang-silangan ng Lawa ng Ladoga. Ang grupong ito ay nagmula pa noong ika-16 na siglo.[95]

Ang mga asetikong Pskov, na pinamunuan ni San Euphrosynus ng Pskov († c. 1481)[96] , ay hiwalay, gayundin ang mga mongheng Novgorod, na nagtatag ng ilang maliliit na hermitage sa paligid ng Novgorod, na nagpanatilih ng ugnayang administratibo at pang-ekonomiya sa mga monasteryo ng lungsod[97] .

---

[90] Konoplev. Op. cit. pp. 43–53, na naglalaman ng isang mahusay na muling pagsasalaysay ng buhay ni San Dionysius; Klyuchevsky. Op. cit. pp. 493, 415, 462; Zverinsky. 2. Nos. 766, 767; 3. No. 1150; Savich. Mga pangunahing aspeto ng kolonisasyong monastiko sa Hilagang Ruso noong ika-14 at ika-15 siglo, sa: Koleksyon ng Unibersidad ng Perm. 3 (1929). p. 25.

[91] Ang Buhay ni San Gregorio ng Pelshem, sa: VMCh. Setyembre. Bahagi 3 (30 Setyembre); pati na rin: Konoplev. Op. cit. pp. 60 at sumunod; Zverinsky. 2. Blg. 909; Klyuchevsky. Op. cit. p. 196.

[92] Zverinsky. Bol. 2, Blg. 1173, 1208; itinatag din ng mga disipulo ni Dionysius ang Monasteryo ng Semigorodsky. Ibid. Bol. 2, Blg. 1144.

[93] Zverinsky. Bol. 2, Blg. 605, 1189; Klyuchevsky. Op. cit., pp. 300, 372.

[94] Zverinsky. Bol. 2, Blg. 1055, 1158.

[95] Zverinsky. Bol. 2, Blg. 607, 1215; Bol. 1, Blg. 344, 193.

[96] Serebryansky. Mga Sanaysay sa Buhay-monastiko sa Lalawigan ng Pskov (1908).

[97] Grekov. Ang Tahanan ni Santa Sofia (1914).

Ang Monasteryo ng Valaam, na sumikat sa mga sumunod na panahon, ay nagkaroon din ng bahagi sa kolonisasyon ng mga monghe noong ika-14 hanggang ika-15 siglo. Ang mga monghe mula sa monasteryong ito ay naglakbay nang malayo sa hilagang-silangan, hanggang sa Lawa ng Onega at higit pa[98] .

Natukoy namin ang pinakamahalagang grupo ng mga asketiko at ang mga pangunahing uso sa kolonisasyong monastiko sa Rus'. Ipinapakita ng mga makasaysayang katotohanan na ang pamayanang monastiko, sa pamamagitan ng pakikilahok sa proseso ng kolonisasyon, ay hindi lamang nakamit ang isang dakilang gawa ng Kristiyanong kaliwanagan kundi nagsagawa rin ng makabuluhang gawain sa pamahalaan, politika, at ekonomiya, na nagbunga ng pagsasama sa estadong Muscovite ng isang malawak na teritoryong Kristiyanisado mula Vologda hanggang sa White Sea. Bunga nito, ang mga purong monastikong kilusan at daloy ay gumanap ng napakahalagang papel sa buhay pampulitika ng Sinaunang Rus'; Ang monastisismo ay nakamit hindi lamang ang relihiyosong impluwensya kundi pati na rin ang malaking impluwensyang pampulitika sa loob ng estado, isang katotohanang lalong naging maliwanag noong kalagitnaan ng ika-16 na siglo. Ang pakikibaka sa pagitan ng mga monastikong paksiyon – ang mga Non-Possessors at ang mga Josephites (na tatalakayin sa susunod na kabanata) – ay malinaw na nagpapakita ng puntong ito.

Ang mga pangalan ng mga nagtatag at guro nito – sina San Sergius at San Cyril, St. Pablo at St. Kornelio – sapagkat ang mga lalaking ito, sa isang banda, ay naglatag ng mga saligan ng buhay monghe sa pamamagitan ng kanilang espirituwal na awtoridad, at sa kabilang banda, ay naging mga huwaran para sa mga asketa mismo, na sumasalamin sa pinakamahuhusay na katangian ng asketismo ng mga Ruso. Hangga't nabubuhay ang diwa ng kanilang mga tagapagtatag sa mga monasteryo, nagpatuloy ang pagsibol ng monastikong asketismo, na naipapamana ang anyo at diwa nito mula sa isang henerasyon ng mga monghe patungo sa susunod. Ngunit nang masira ang panloob na pagkakaisa ng buhay monastiko, pumasok ang mga monasteryo sa isang panahon ng krisis. Nararamdaman na ng ilang monghe ang nalalapit na panganib nang maaga pa sa katapusan ng ika-15 siglo. Nakita nila na ang mismong pundasyon ng mahigpit na cenobitic na monastisismo ay nanganganib, at kung magpapatuloy ang ganitong takbo ng mga pangyayari, tuluyang mawawasak ang mga pundasyong ito. Nagmula ang panganib sa pagpapalawak ng mga lupain ng mga monasteryo, na ang mga sanhi ay nakaugat sa parehong buhay panrelihiyon at pang-ekonomiya ng bansa. Ang buhay sa monasteryo ay nangangailangan ng reporma, ng isang bagong muling pagsibol ng asetikismo. Ngunit sa pagkakataong ito, ang iminungkahing lunas ay hindi ang pagpapanumbalik ng mahigpit na pamumuhay na komunal, kundi isang anyo ng pamumuhay na nag-iisa, na nakabatay sa mahigpit na pagsunod sa panata ng kahirapan at sa papel ng nakatatanda bilang paaralan para sa asetik at mistikal na edukasyon ng mga monghe.

Kabanata IV. Si San Jose ng Volotsk at si Nil ng Sora. Ang pagtatalo sa pagitan ng dalawang kilusang asketiko

1. San Jose ng Volotsk at ang kanyang mga pananaw sa simbahan at politika

Ang ika-15 siglo ang nagmarka ng tugatog ng pag-aascetismo sa Rusya. Ang masiglang panahong ito, na nagtaas ng espiritwal na awtoridad ng monastisismo sa buhay publiko, ay bunga ng mabibiyayang espiritwal na paggawa ng napakaraming ascetic na sa isang paraan o iba pa ay may kaugnayan sa paaralan ni San Sergius ng Radonezh. Ang mga pananaw ni Sergius sa pag-aascetismo, na binigyang-diin ang napakahalagang kahalagahan ng mahigpit na pamumuhay sa komunidad, ay naging pundasyon ng buhay monghe. Gayunpaman, hindi nagmungkahi si Banal na Sergius ng isang komprehensibong sistema ng paghubog sa pag-aascetismo; sa halip, umaasa siya sa mga espiritwal na kaloob ng kanyang mga kahalili. At sa ilang kaniyang alagad – gaya nina San Pablo ng Obnora o San Cirilo ng Belozero – ay nagsimulang lumitaw ang mga natatanging katangian ng kanilang espirituwal na pagkatao. Hindi nagtagal ay nagpakita ang mga bunga ng personalisado at indibidwal na pamamaraan sa ascesis: sa mga bagong henerasyon ng mga asketiko, natuklasan ang mga bagong katangian. Naging kapansin-pansin ito nang maaga pa sa huling kapat ng ikalabing-limang siglo; sa loob ng monastisismo, lumitaw ang dalawang paaralan ng kaisipan, na ang bawat isa ay iba ang interpretasyon sa diwa ng Kristiyanong ascesis; bunga nito, nahati ang monastisismo ng Rusya sa dalawang magkaribal na kampo: ang isa ay kilala bilang 'Josephites' (na pinangalanan ayon sa

[98] Ang Monasteryo ng Valaam at ang mga Asketiko Nito (1889).

nangungunang pigura nito, si Joseph ng Volotsk), at ang isa naman ay ang 'Non-Acquirers' o 'Trans-Volga Elders'.

Si Joseph, ang abbot ng Monasteryo ng Volokolamsk sa paligid ng Volok Lamsky, hindi kalayuan sa Moscow, ay may kaugnayang pangkalahiman sa paaralan ni Sergius ng Radonezh. Si Nikita, alagad ni San Sergius na nagtatag ng isang monasteryo sa Serpukhov, ay ginugol ang kanyang mga huling taon sa Vysotsky Monasteryo sa Borovsk (Kaluga Governorate), kung saan siya ay may isang alagad na nasa kanyang espirituwal na gabay. Ang disipulong ito, na nagngangalang Pafnutius, na nagmula sa isang binyagang pamilyang Tatar, ay nagtatag ng isang monasteryo sa isang masisikip na gubat malapit sa Borovsk noong mga taong 1445. Ang espiritwal na ugnayan ni Pafnutius sa Kagalang-galang na Sergius (sa pamamagitan ni Nikita) ay nagkaloob sa kanya ng espesyal na awtoridad sa paningin ng kanyang mga kapanahunan at ng lipunan ng Moscow sa mga sumunod na panahon[99] . Pinamahalaan ni Pafnutius ang monasteryo ng Borovsk nang halos 30 taon. Napatunayan niyang siya ay isang mahusay na tagapangasiwa at isang mahigpit na abbot, na nagbigay ng malaking kahalagahan sa panlabas na anyo ng buhay monghe. Maganda at malapit ang ugnayan ni Pafnutius sa pamilya ng Dakilang Dukesa, at matagal pagkatapos ng kanyang kamatayan (namatay siya noong 1477) ay pinahalagahan ng pamilyang hari ang kanyang alaala; Dalawa sa kanyang mga disipulo, sina San Daniel ng Pereyaslav at ang mongheng si Cassian na Walang-Sapatos, na kapwa nasa matandang kaluwalhatian na, ang naging ninong ng bagong silang na si Ivan, na kalaunan ay naging Tsar Ivan IV ang Mapaniklab (1533–1584)[100] .

Sa kapaligiran ng monasteryo na ito, na may maayos na pamamahala sa mga lupain nito – nakatanggap si Pafnutius ng malaking halaga ng pera at lupa bilang regalo mula sa Dakilang Prinsipe – kung saan ang ascesis ay nauunawaan, sa isang diwa, bilang panlabas na pagpapakita, natanggap ng batang si Joseph ang kanyang paunang pag-aaruga bilang monghe[101] . Ipinanganak siya noong 1439/40 sa isang pamilyang boyar. Sa edad na 20, pumasok siya sa Monasteryo ng Borovsk (mga 1460) matapos ang maikling pananatili sa isa pang monasteryo, kung saan hindi siya nasiyahan sa pamumuhay monghe. Sa kanyang mapag-ayuno na pamumuhay, sinunod ni Joseph ang mga aral ni Pafnutius: mabigat na paggawa sa iba't ibang pang-ekonomiyang gawain ng monasteryo at mahahabang banal na paglilingkod, na isinagawa ng mga mongheng sumusunod kay Pafnutius nang may labis na mahigpit, 'literal' na pagsunod sa patakaran ng monastiko. Ang pagsasanay na ito mismo ang nag-ukit kay Jose ng isang labis na masigasig na saloobin sa panlabas na pag-uugali ng isang monghe sa panahon ng banal na paglilingkod, isang bagay na nangunguna sa patakarang monastiko na kanyang binuo ('Ang Espiritwal na Karta').

Napansin ng tumatandang si Pafnutius na dahil sa kanyang likas na katangian, mas angkop si Joseph kaysa sa iba upang maging kanyang tagapagmana, at sinimulan niyang isali siya sa mga gawain ng pamamahala ng monasteryo sa pag-asang si Joseph, kung sakaling piliin siya ng kapatiran bilang abbot, ay magagawang mapanatili ang diwa ng nagtatag ng monasteryo sa loob ng mga pader nito. Madalas na sinasamahan ni Jose ang abbot sa kanyang mga paglalakbay patungong Moscow, kung saan siya ay mainit na tinanggap sa korte ng Dakilang Prinsipe. Tunay ngang naging kahalili ni Pafnutius si Jose. Hindi malinaw, gayunpaman, kung paano niya nakamit ang tungkulin bilang abbot – kung ito ay sa pamamagitan ng pagpili ng komunidad ng mga monghe o sa utos ng Dakilang Prinsipe: dalawang hagiograpiya, na inihanda hindi nagtagal matapos ang pagkamatay ni Joseph, ay magkasalungat sa kanilang pagkukwento tungkol sa pangyayaring ito. Sa anumang kaso, hindi maaaring hindi napansin ng komunidad ng mga monghe ang mabuting ugnayan ni Joseph sa Dakilang Duke. Mula pa sa simula ng kanyang pagiging abbot, hinarap ni Joseph ang mga alalahanin at kahirapan na karaniwan sa Monasteryo ng Pafnutievsky. Ang monasteryo ay pinamamahalaan nang may mahigpit na pormalidad, na nakatuon nang husto sa mga usaping administratibo; nang subukan ni Joseph na itaas ang antas ng pamumuhay ng komunidad sa monasteryo—na (marahil dahil sa lawak ng gawaing administratibo) ay unti-unting nagiging sekular—nagkaroon ng pagkadismaya at pagrereklamo sa hanay ng komunidad ng mga monghe. Ang mga nakatatandang monghe, na nasanay na sa

---

[99] Joseph Volotsky. Ang Alamat ng mga Banal na Ama, sa: Readings. 1847. 7; ihambing: Liham mula kay Leonid, Obispo ng Ryazan, kay Tsar Theodore Ioannovich (1584–1598), sa: Tikhonravov. Krónika ng Panitikang Ruso at Antigidad. 5. Bahagi 3. p. 142; AI. 1. Blg. 410. Ayon sa tala ng kronika (PSRL. 8. p. 183), itinatag ni Pafnutius ang monasteryo noong 1443.

[100] Klyuchevsky. Op. cit. pp. 294, 439–453; Kadlubovsky. Op. cit. pp. 209 ff.

[101] Ang Buhay ni Jose sa: Great Martyrs. 9 Setyembre. pp. 455–498; ang kanyang patakaran sa pagka-monastiko ('Spiritual Charter'): Ibid. pp. 499–615. Tungkol kay Joseph, tingnan: Khrushchev. A Study of the Writings of Joseph Sanin, the Venerable Hegumen of Volotsk (1868); bukod pa rito, mga akda nina Bulgakov, Zhmakin, Kadlubovsky at Fedotov.

nakagawiang pamumuhay, ay matigas ang pagtutol sa mga inobasyon, bagaman sa prinsipyo ay kinilala rin nila ang pangangailangang pagbutihin ang kalagayan. Ang pagtutol mula sa pamayanang monastikong Pafnutian ay napakalakas kaya napilitan si Joseph na lisanin ang monasteryo. Kasama ang isang monghe lamang, naglibot siya mula sa isang monasteryo patungo sa iba pa sa loob ng ilang panahon – mga isang taon; sa mga paglalakbay na ito, binisita rin niya ang Monasteryo ng Kirillov sa White Lake[102] .

Isang taon ang lumipas, bumalik si Joseph sa Monasteryo ng Borovsk, ngunit hindi siya nagtagal doon dahil nagpasya na siyang magtayo ng sarili niyang bagong monasteryo. Umalis siya sa Monasteryo ng Borovsk kasama ang ilang monghe, bumiyahe patungong Volok Lamsky (Volokolamsk), at nagtatag ng isang monasteryo (1479), na mabilis na lumago at gumanap ng napakahalagang papel sa mga usaping pang-simba sa sumunod na siglo. Ang maluwag na kaloob (mga nayon at pera) na natanggap ng monasteryo ni Joseph mula sa Prinsipe ng Volokolamsk ay nagpapatunay lamang na mabilis na nagawa ni Joseph na makipag-ayos sa mabuting ugnayan sa kaniya. Dahil sa maunlad na kalagayan ng monasteryo, nagawa nitong magtayo ng isang malaking simbahan na gawa sa bato noong 1486 pa lamang at palamutian ito ng mga fresco ng kilalang iconographer noong ika-15 hanggang ika-16 na siglo Si Dionysius[103] ; kalaunan, itinayo ang isang matayog na kampanaryo at ilang iba pang gusaling monastiko, lahat ay gawa sa bato, na noong panahong iyon sa mga kagubatang rehiyon ng Hilagang Rus' ay nagawa lamang sa pamamagitan ng malaking pinansiyal na suporta[104] . Dumagsa ang mga bukas-palad na kaloob mula sa lahat ng panig, lalo na mula sa mga taong nag-alay ng kanilang sarili sa monastikong buhay sa monasteryo at iniwan ang lahat ng kanilang ari-arian dito. Malugod na tinanggap ni Joseph ang mga handog na ito, at di nagtagal ang kanyang monasteryo, sa lawak ng lupain nito, ay naging kahalintulad ng kay Paphnutius: uma ang nakapalibot, ang mga magsasaka mula sa mga nayon ng monasteryo ang nag-oobrang bukid, at ang mga bodega, kamalig, at kubo ay nakatayo saanman; Para sa isang baguhang monghe, ang monasteryo ay tila isang napakalawak na lupain, at maraming mongheng inatasang gampanan ang mga gawaing-bahay ang kinailangang ilaan ang lahat ng kanilang oras, maliban sa mga banal na paglilingkod, sa pamamahala ng mga gawain ng monasteryo. Dahil dito, nagawa ng abbot na makisangkot sa mga gawaing kawanggawa at, sa mga taon ng mababang ani, na tulungan ang mga naninirahan sa mga kalapit na nayon[105] .

Sa kanyang paglalakbay sa mga monasteryo ng Hilagang Rusya, natuklasan ni Joseph na hindi mahigpit na sinusunod sa lahat ng lugar ang pamumuhay na komunal. Kaya naman, mula pa sa simula, nagpasya siyang ipakilala ang kinoviya sa kanyang monasteryo at isabuhay ito sa pinakamahigpit na paraan. Pagkatapos, sumulat siya ng isang patakarang monastiko na kilala bilang 'Spiritual Letter'[106] . Ang patakarang ito ay partikular na mahalaga para sa atin, sapagkat nagbibigay ito ng magandang pagkakataon upang masusing suriin ang mga pananaw ni Joseph sa relihiyon, moralidad, at asetikismo[107] . Tila si Joseph ay isang tagapagtaguyod ng panlabas at pormal na pagkaunawa sa Kristiyanong asetikismo. Batay si Joseph sa panlabas na walang kapintasan na pag-uugali ng monghe sa kanyang espirituwal na gabay, hindi sa kaganapan ng kaluluwa at kalooban. Ang panlabas na aspeto ng pag-uugali, ang 'pisikal na disente', ayon kay Joseph, ang dapat maging pangunahing alalahanin ng sinumang nagnanais maging mabuting monghe. Sa ganitong aspekto, si Joseph ay tipikal na tagapagtaguyod ng Lumang Rusong pananaw kung saan ang mahigpit na pagtuturo at ang literal na pagsunod sa mga ritwal ang pinakamahalaga. Ang mahigpit na pag-aascetismo ni Joseph ay nakatuon sa pagreregula at pagtatakda ng bawat aspeto ng buhay monghe sa kanilang panlabas na

---

[102] Ang paglalarawan ng paglalakbay ni Joseph ay makikita sa Bahagi 2 ng Kabanata 10 ng kanyang kasulatan; nailathala rin ito nang hiwalay sa: LZAK. 2 (1862/63), at sa pinaikling anyo sa: Chteniya. 1847. 7.

[103] Tungkol kay Dionysius, tingnan: Georgievsky, V. Frescoes of the Ferapontov Monastery (1911); ang bolyum na ito ay naglalaman din ng detalyadong imbentaryo ng Monasteryo ni Joseph para sa taong 1545. Tungkol sa kasaysayan ng pagpapayaman ng monasteryo, tingnan ang mga liham ni Joseph kay B. V. Kutuzov (sa: DRV. 14. p. 177) at kay Prinsesa Maria Golenina (sa: Khrushchev, pp. 255–260); at pati na rin: Khrushchev, pp. 39 ff.; Zverinsky. 2. Blg. 845; Gerontius (Kureanovsky), Arkhimandrita. Ang Monasteryo ng Ikalawang-Klase ni San Jose ng Volokolamsk (1903).

[104] Sa Monasteryo ni San Sergius, itinayo ang unang batong simbahan 30 taon matapos ang kanyang kamatayan. Gorsky, A. Historical Description of the Holy Trinity-Sergius Lavra. Vol. 1 (1890). p. 6.

[105] Gayunpaman, kailangan kong ituro na ang mga konklusyon ni G. Florovsky (The Paths of Russian Theology. 1937. p. 18) tungkol sa mga gawaing panlipunan ni Joseph ay hindi ganap na tama; ihambing ang aking pagsusuri sa: Jahrbuch für neuere Geschichte Osteuropas. 3 (1938). p. 262.

[106] Tingnan: VMCh. Setyembre. pp. 499–615; ihambing: Khrushchev. pp. 59–63, 75–80.

[107] Sa bagay na ito, ang ikapitong salita sa pangunahing akda ni Joseph – *Ang Tagapaghayag* – ay partikular na mahalaga, gayundin ang kanyang tagubilin sa pagsunod sa patakaran ng pagka-monastiko ('Tagubilin ni San Joseph ng Volotsk sa Isa sa mga kapatid Tungkol sa Hindi Pagsunod sa Patakaran ng Pagka-monastiko') sa: DAI. 1. Blg. 211.

pag-uugali, pati na ang pinakamaliit na detalye. Batay siya sa paniniwalang, sa tatlong panata ng monghe, ang panata ng pagsunod ang nangunguna, at ang tumpak na regulasyon ang pinakasiguro at pinakamabisang paraan upang makamit ang pagsunod.

Dapat pansinin dito na ang pananaw ni Joseph sa espirituwal na gabay ng mga monghe ay lubos na naiiba sa pananaw ng mga nakatatanda. Tinuturing din ng mga nakatatanda ang pagsunod bilang mabuting paraan ng pag-aaruga sa isang baguhang monghe, ngunit ginagamit nila ito bilang isang paraan lamang at palagi silang nagsusumikap, sa kanilang espirituwal na gabay, na isaalang-alang ang pagiging natatangi ng personalidad ng alagad, na iniiwasan ang pormularyong pamamaraan tungo sa espirituwal na kabanalan ng mga monghe.

Hindi pinansin ni Joseph ang parehong espirituwal na pundasyon ng Kristiyanong asetikismo sa kabuuan at ang mga pundasyon ng paggabay sa monastikismo sa partikular. Lalo itong naging halata sa kanyang pananaw sa ugnayan ng abbot at ng kapatiran. Ang mga hinihingi ni Joseph sa abbot ay mababaw lamang. Nang tinalakay niya ito sa kanyang Patakaran, sinuportahan niya ang kanyang mga argumento ng maraming halimbawa mula sa kasaysayan ng monastisismo sa Silangan at hinihiling na tratuhin ng abbot ang kapatiran nang labis na katigasan. Tinuturuan niya ang monghe hindi sa pamamagitan ng pag-apela sa kanyang budhi, o sa pamamagitan ng pagpapakita ng espiritwal na halaga ng ascesis, kundi sa pamamagitan ng pananakot sa mga masuway. Sa kontekstong ito, hindi tinitingnan ng monghe ang abbot bilang isang espirituwal na gabay na maaari niyang pagkatiwalaan ng kanyang mga panloob na pagkabahala at mula sa kanino siya maaaring makatanggap ng payo at tulong, kundi bilang isang monastikong awtoridad na hindi lamang maaaring, kundi obligado pang, parusahan siya para sa anumang paglabag, gaano man kaliit.

Ang Patakaran ay nagtatakda ng tiyak na kodigo ng pag-uugali para sa mga monghe sa kanilang mga selda, sa kainan, habang nagtatrabaho, at sa pagsamba sa simbahan. Sa simbahan, halimbawa, ang bawat monghe ay dapat may sariling itinalagang lugar at iisang pinto na kanyang pagpasukan at paglabasan. Nagsusulat pa nga si Joseph tungkol sa kung paano dapat tumayo ang isang monghe, at kung paano dapathawakan ang kanyang ulo at mga kamay kapag gumagawa ng tanda ng krus. Ang Patakaran ay pangunahing tumatalakay sa panalangin ng komunidad; hinihiling nito na sa panahon ng serbisyo ay basahin at kantahin nang buo ang lahat, nang walang anumang pag-iwan. Dahil dito, naantala ang serbisyo, at wala nang natitirang oras ang monghe para sa pribadong panalangin; hindi dapat kalimutan na ang mga monghe sa kanyang monasteryo ay naglalaan ng malaking bahagi ng kanilang oras sa mga gawaing-bahay – hindi gaanong sa mga gawang-kamay, kundi higit sa pamamahala ng mga negosyo ng monasteryo (gilingan, pagtatrabaho sa bukid, atbp.)[108] .

Sa pag-oorganisa ng buhay monghe sa ganitong paraan, hinangad ni Joseph ang mga tiyak na layunin. Sa kanyang pananaw, ang monasteryo, bilang isang institusyong simbahan, ay may sariling partikular na tungkulin. Gayunpaman, ang mga tungkuling ito ay hindi purong asketiko sa kalikasan. Dapat maging isang uri ng paaralang eklesiastiko at pastoral ang monasteryo, na idinisenyo upang sanayin ang mga hinaharap na hierark. Ang pagkakapareho sa mga pamamaraan ng espirituwal na paghubog ng mga monghe, at ang tuloy-tuloy na pag-uugali ng mga monghe sa panahon ng banal na paglilingkod at sa lahat ng iba pang pagkakataon sa buhay na nakikita ng mga mananampalataya, ay nilayon, ayon kay Joseph, na magbigay ng espesyal na awtoridad sa mga hinaharap na hierark sa paningin ng kawan. Bihira namang binigyang-pansin ni Joseph ang mga gawaing moral at pang-edukasyon ng mga obispo. Naniniwala siya na ang hirarkiya ng simbahan ay hindi dapat magturo, kundi mamuno at magpatnubay.

Pareho sa charter at sa iba niyang mga sinulat, pinalalawig ni Joseph ang ideya ng mahigpit na ugnayan sa pagitan ng mga tungkuling eklesiastiko at pang-estado. Para kay Joseph, ang isang obispo ay sabay na lingkod ng Simbahan at ng estado, habang ang isang monasteryo mismo ay bumubuo ng isang uri ng institusyong eklesiastiko-pang-estado. Mula sa sentral na ideyang ito ay sumusunod, bilang isang likas na bagay, ang pagbibigay-katwiran sa pag-angkin ng mga monasteryo sa mga lupain na tinitirhan ng mga magsasaka. Upang makapag-ensayo ng hinaharap na hirarkiya ng simbahan, ang isang monasteryo ay kailangang maging ligtas at matatag sa usaping pang-ekonomiya at pananalapi. 'Kung ang mga monasteryo ay walang mga nayon,' ani Joseph sa isang bahagi, 'paano makakapagpanumpa ng mga panata monghe ang isang marangal at maharlikang tao (ibig sabihin, isang hinaharap na obispo)?' Ang maigsi at malinaw na pormulasyong ideyang ito tungkol sa mga tungkulin ng monasteryo ay tinanggap nang may malaking pag-

[108] Tingnan ang Kabanata IX. May detalyadong salaysay doon tungkol sa patakaran ng monastikong pamumuhay ni Joseph.

apruba ng malawak na bahagi ng komunidad ng mga monghe at ng mga obispo noong panahong iyon. Naging batayan ito ng pananaw sa mundo na pinagbahagi ng maraming miyembro ng hirarkiyang eklesiastikal ng Rusya noong ika-16 na siglo. Ang mga obispo na ito ay bumuo ng isang lubos na makapangyarihang grupo na kilala bilang 'Josephites', na nagsimulang magdulot ng malalim na impluwensya sa buhay ng Simbahang Ruso at hindi nagtagal ay kinuha sa kanilang sariling mga kamay ang pamumuno sa eklesiastikal sa loob ng mahabang panahon.

Ang impluwensya ng mga Josephite ay malinaw na ipinapakita ng katotohanang noong ika-16 na siglo ay hindi lamang ibinahagi ng mga obispo ang mga ideya ni Joseph kundi binubuo rin, sa karamihan, ng mga monghe mula sa Monasteryo ng Joseph-Volokolamsk. Nanguna rito si Metropolitan Daniel ng Moscow (1522–1539), isang tapat na disipulo ni Joseph at kahalili niya sa pamamahala ng Monasteryo ng Volokolamsk (1515–1522), isang tipikal na prinsipe ng Simbahan na may pananaw na Josephite, na nagtaguyod ng mga monghe mula sa kanyang sariling monasteryo patungbishoprics[109] . Isa pang natatanging metropolitan ng ika-16 na siglo ay si Makarii (1542–1563), na, kasunod ng maikling panunungkulan ni Metropolitan Ioasaf (1539–1542), ay nagpatuloy sa patakarang eklesiastikal ni Daniel—sa diwa ng mahigpit na pag-uugnay ng mga tungkulin ng Simbahan at ng estado—at isa rin sa mga tagapagtanggol ng kilusang Josephite[110] . Ang mga dekreto ng Konseho ng Stoglav, o Stoglav, na pinatawag sa Moscow noong 1551, ay may malinaw na katangiang Josephite; sa siyam na obispo na lumahok sa mga pagdinig ng Konseho, lima ay dating monghe sa Monasteryo ni San Jose sa Volokolamsk[111] . Sinusuportahan nina Metropolitan Daniel at Macarius, palagiang ipinagtanggol ng mga Josephite ang absolutistang monarkiya sa Muscovy. Nagkasanib ang kilusang ito sa isang hanay ng mga ideya na kilala bilang doktrina ng 'Moscow – ang Ikatlong Roma', na gayunpaman ay kumukuha ng mga pinagkukunan bukod sa mga pananaw ni Joseph[112] .

Ang matinding pagtutok sa estado at mga tungkuling eklesiastiko-pulitikal ng orden monastiko ay, siyempre, nakasasama sa panloob nitong pag-unlad. Ang mga pananaw ni Joseph sa asetikismo at eklesiastiko-pulitika ay hindi lamang nakatagpo ng mga tagapagtangkilik at tagasunod, kundi pati na rin ng maraming kalaban na nagsikap protektahan ang monastisismo ng Rusya noong kalagitnaan ng ika-15 siglo mula sa panganib ng sekularisasyon at mula sa paglilingkod na nakatuon lamang sa mga layuning pang-estado, at nagsumikap na ibalik ang buhay monastiko sa landas ng purong espiritwal na asetikismo. Ang mga kalaban ng kilusang Josephite ay lumitaw mula sa hanay mismo ng komunidad ng mga monghe, na naglabas ng isang kahanga-hangang asketiko na ang pakikialam ay nagmarka ng simula ng isang matinding polemika kay Joseph ng Volotsk at sa kilusang Josephite. Ito ang matandang Nil ng Sora, na siya namang naging sentro ng anti-Josephite na pakpak.

Sumiklab ang pagtatalo habang buhay pa si Joseph—namatay siya noong 1515—at nagpatuloy nang mahigit 50 taon; tinalakay ng pagtatalo na ito ang maraming mahahalagang isyu ng asetikismo at mga suliranin ng buhay simbahan sa Rus', at dito naipahayag ang mga pinapahalagahang ideya ng magkabilang panig.

2. Ang Kagalang-galang na Nakatatandang Nil ng Sora at ang kanyang mga pananaw sa ascesis

Si Matandang Nil ng Sora, na ipinanganak noong 1433, ay nagmula sa pamilyang boyar ng Moscow na ang apelyido ay Maikov[113] . Nagsimula si Nil sa kanyang buhay monghe sa Monasteryo ng Kirillo-Belozersky. Hindi nasiyahan sa buhay monghe doon, nagpasya si Nil na maglakbay patungong Banal na Bundok ng Athos upang makilala ang paraan ng pamumuhay ng mga mongheng Athonite, sa pag-asang

---

[109] VMCh. Setyembre. p. 491; Zhmakin. Metropolitan Daniel. pp. 110 ff., 129, 138, 452–456; Pavlov. Isang Pagsusuring Pangkasaysayan sa Sekularisasyon. p. 86; Kurbsky. Ang Alamat (ikalawang edisyon). p. 42. Hinirang si Daniel bilang Metropolitan ng Moscow ayon sa utos ng Dakilang Prinsipe Vasily III; PSRL. 6. p. 254; 8. p. 269.

[110] Golubinsky. 2. 1. p. 734; Dyakonov. The Power of the Moscow Sovereigns (1880). p. 108; Zhmakin. The Struggle of Ideas in Russia in the First Half of the 16th Century, in: ZhMNP. 1882. Abril. p. 160; Pavlov. Op. cit. p. 109; Maaaring nagsimula si Makarii bilang baguhan sa Monasteryo ng Pafnutiev Borovsk. Golubinsky. 2. 1. p. 747; Zausitsky. Makarii, Metropolitan ng buong Rusya, sa: ZhMNP. 1881. Oktubre.

[111] Stoglav. Inedit ni Kozhanchikov (1863). pp. 19–20; ihambing sa: AI. 1. Blg. 216.

[112] Tungkol sa ideya ng 'Moscow – ang Ikatlong Roma', tingnan ang Kabanata V.

[113] Tungkol kay San Nilus ng Sora, tingnan ang aking aklat: *Leben und Lehre der Starzen* (1936). pp. 71–76; naglalaman ito (pp. 77–89) ng pinakamahalagang sipi mula sa kanyang pangunahing akda, *Ang Tradisyon sa Kaniyang mga Disipulo*; Arkhangelsky. *Nilus of Sora and Vassian Patrikeev* (1881); Zhmakin, op. cit.; Pravdin, 'Ang Kagalang-galang na Nil ng Sor at ang Kaniyang Patnubay sa Pamumuhay ng Hermit', sa: Christian Readings 1877, vol. 1, pp. 114–157; Grechev, 'Si Nil ng Sor at ang mga Nakatatanda ng Rehiyon ng Volga', sa: BV. 1907. 7–8; 1908. 5, 9, 11; Smolich, I. 'Ang Dakilang Nakatatandang Nil ng Sora', sa: Put'. 19 (1929); Fedotov. Mga Santo ng Sinaunang Rus' (1931). pp. 166–175.

makahanap doon ng mga sagot sa iba't ibang katanungang bumabagabag sa kanya. Ang masigasig na diwa ng kabataang si Neil sa relihiyon, ang kanyang mistikal na hilig, at ang kanyang mga teolohikal na paghahanap ay hindi lubusang natugunan sa medyo tuyot na espiritwal na kapaligiran ng Monasteryo ni Kirillov[114] .

Si Nilus, tulad ng ibang mongheng Ruso, ay marami nang narinig tungkol sa Banal na Bundok at sa buhay ng mga naninirahan doon. Ang unang ugnayan ng Sinaunang Rus' sa Bundok Athos ay nagmula pa noong ika-11 siglo. Pagsapit ng ika-12 siglo, mayroon nang isang monasteryong Ruso doon na tinatawag na Xylourgou; noong 1169, binigyan ang mga mongheng Ruso ng isa pang monasteryo sa Bundok Athos – ang kay San Panteleimon, na kalaunan ay nakilala bilang Monasteryong Ruso[115] . Noong ika-13 siglo, naputol ang ugnayan sa mga monasteryong ito nang matagal dahil sa pagsalakay ng mga Tatar at sa pagkasira ng Timog Rus'. Muling naitatag ang malapit na ugnayan bandang katapusan ng ika-14 at sa buong ika-15 siglo, nang maraming mongheng Ruso ang bumisita sa Bundok Athos. Sa Monasteryo ng Spaso-Kamenny, gaya ng nabanggit na, isang Griyegong nagngangalang Dionysius ang nagsilbing abbot sa loob ng ilang panahon, at ipinakilala ang Patakaran ng Athonite sa monasteryo. Maraming aklat ang isinalin sa Banal na Bundok (karamihan ay ng mga Timog Slav), at ang mga pagsasaling ito ay nakarating sa Rus'; kabilang sa mga ito ang mga aklat na naglalaman ng pangkalahatang impormasyon tungkol sa Hesychasm[116] .

Si Nilus, kasama ang kanyang kaibigang si Innokenty Okhlebinin († 1521), ay bumisita sa Bundok Athos pagkatapos ng tagumpay ng mga Hesychast[117] . Ang kanyang malapit na pakikilala sa buhay ng mga monghe sa Bundok Athos, ang kanyang mga pakikipagtagpo sa mga nakatatanda at mga asketa, at ang kanyang pagbabasa ng mga asketik at mistikal na akda—na nagawa nang pag-aralan ni Nil sa Monasteryo ng Kirillov—lahat ng ito ang humubog sa direksyon ng kanyang espirituwal na paghahanap. Ang kanyang paglalakbay-pang-pananampalataya sa Bundok Athos ang nagbago kay Nil bilang isang deboto ng Hesychasm[118] .

Sa Bundok Athos, gaya ng kanyang isinulat kalaunan, namuhay si Nil 'tulad ng bubuyog, lumilipad mula sa isang mabuting bulaklak patungo sa mas mabuti pa', upang pag-aralan ang 'ubasan ng katotohanang Kristiyano' at ang buhay ng mga santo, 'upang buhayin ang kanyang pinatigas na kaluluwa at ihanda ito para sa kaligtasan'. Matapos mapagyaman sa espiritwal at makatagpo ng panloob na kapayapaan, bumalik si Neil sa kanyang tinubuang-bayan. Pagbalik sa Kirillov Monasteryo, tiningnan na niya ang lahat nang may ibang pananaw. Kaya naman hindi nakapagtataka na iniwan niya ang malaking monasteryo upang maghanap ng pag-iisa at katahimikan, upang maranasan nang personal ang kanyang natutunan sa Bundok Athos – ang kagandahan ng mistikal na paglubog sa pagmumuni-muning panalangin, 'pagbabantay sa puso' at

---

[114] Tungkol sa kalagayan ng Monasteryo ng Kirillo-Belozersky sa ikatlong kwarter ng ika-15 siglo, tingnan ang Kabanata 10 ng *Spiritual Epistle* ni Joseph, pati na rin: Nikolsky. Buhay-komunal at monastiko sa Monasteryo ng Kirillo-Belozersky noong ika-15 at ika-16 na siglo at sa simula ng ika-17 siglo, sa: *Christian Readings*, 1908, mga pahina 225 at 227; parehong may-akda. *Ang Monasteryo ng Kirillo-Belozersky* (1897), bol. 1.

[115] Gorsky, A. 'Tungkol sa Ugnayan ng Simbahang Ruso sa mga Monasteryo ng Bundok Athos' (1848); Solovyov, A. 'Kasaysayan ng Monastisismo ng Ruso sa Bundok Athos', sa: Tala ng Pambansang Institusyong Ruso sa Belgrade. 7 (1932). pp. 137–156.

[116] Sobolevsky. Translated Literature of Muscovy (1903). pp. 5–6; Ilyinsky. Ang Kahalagahan ng Bundok Athos sa Kasaysayan ng Panitikang Slavic, sa: ZhMNP. 1908. 11; Orlov, A. Ang Panalangin kay Hesus sa Rus' noong ika-16 na Siglo, sa: PDP. 185 (1914).

[117] Tungkol sa kontrobersiya ng Hesychast at sa buhay ng mga Athonite, tingnan: Engelhardt, G. 'Die Arsenianer und Hesychasten', sa: Z. f. hist. Theologie (1838); Stein, F. Studien über die Hesychasten (1879); Porphyry (Uspensky), Obispo. The Christian East. Athos. Vol. 3. Bahagi 2 (1892); Uspensky, F. Mga Sanaysay sa Kasaysayan ng Kaalamang Byzantine (1891); Meyer, Ph. *Die Haupturkunden für die Geschichte der Athos-Klöster* (1894) at ang kanyang mga artikulo tungkol sa kamakailang kasaysayan at kasalukuyang kalagayan ng mga monasteryo ng Athos, sa: *Z. f. Kirchengeschichte*. 2 (1907); Sokolov, I. 'Barlaam at ang mga Barlaamita', sa: PBE. 3; Radchenko, K. 'Ang Kilusang Relihiyoso at Panitikan sa Bulgaria sa Panahong Bago ang Pagsakop ng mga Turko' (1898); Hausherr, I. 'Ang Paraan ng Hesychast na Panalangin', sa: OCA. 9. 2 (1927); Alexius, Obispo. Byzantine Ecclesiastical Mystics of the 14th Century (1906); Ostrogorsky, G. The Athonite Hesychasts and Their Opponents, in: Proceedings of the Royal Society of Belgrade. 5 (1931); ang aking aklat. Op. cit., pp. 45–58; Wunderle, G. *From the Holy World of Athos* (1937), in: *Eastern Christianity*. 2; idem. *On the Psychology of Hesychastic Prayer* (ibid., New Series 2). 2nd ed. (1947). Isang mahalagang Hesychast na akda ang 'Centurie' ('Ang Daang') ni Callistus Xanthopoulos, kamakailan lamang inilathala sa Aleman ni A. M. Ammann: Ammann, A. M., *Die Gottesschau im palamitischen Hesychasmus* (1939), sa: *Das Östliche Christentum*. 6/7. Wassilij, Mönch. Die asketische und theologische Lehre des hl. Gregorius Palamas. 1296–1351 (1939) (ibid. 8).

[118] Para sa pag-unawa sa Hesychasm bilang isang asetik-mistikal at teolohikal-mistikal na kilusan, tingnan: Syrku. The Life and Times of Euthymius, Patriarch of Tarnovo (1898); Schmidt, B. *Das Geistige Gebet* (Halle, Theol. Diss. 1916); Baur, I. 'Investigations into the Doctrine of Deification in the Theology of the Greek Fathers', sa: *Theol. Quartalschrift*, 98–100 (1917/18); Jugie, M. *Theologia dogmatica christianorum orientalium*. 2 (1933). pp. 47 ff.; Lot-Borodine, M. 'La doctrine de la déification dans l'Église grecque jusqu'au XIe siècle', in: Revue de l'Histoire des Religions, 55 (1932), pp. 1–35; 56 (1933), pp. 325–374; 57 (1933). pp. 8–55; tingnan din ang bibliograpiya sa aklat ni Monk Basil. Op. cit. p. 9.

'pagkamatipid ng kaluluwa', upang, sa pag-akyat sa 'hagdan patungo sa paraiso', maabot niya ang layunin ng buhay Kristiyano at hesicasmo – ang maging bahagi ng 'pagkadiyos'.

Kasama ang kanyang kaibigan at alagad na si Innokenty, nag-urong si Nilus sa isang makapal at maputik na gubat sa pampang ng maliit na ilog Sora, ilang distansya mula sa Monasteryo ng Kirillov, at nanirahan doon, inialay ang kanyang buhay sa asetikong pagsasanay at mistikal na pagninilay. Unti-unti, isang maliit na kawan ng mga asketiko ang nagtipon sa paligid ni Nilus; sa paghahanap ng kanlungan sa kanyang skete at sa ilalim ng kanyang espirituwal na gabay, hinangad nilang itatag ang isang bagong anyo ng asetikismo at isang bagong paraan ng pamumuhay monghe sa Rusya. Sa kasamaang palad, ang Talambuhay ni Nilus ng Sorsk ay nawala na, ngunit mula sa iba pang mga sinulat ng kanyang mga kapanahunan, nalalaman natin na itinuring nila si Nilus na nakatatanda bilang ang 'tagapanguna ng pamumuhay na skete' sa Rusya; binibigyang-diin nito ang katotohanang nagpakilala siya ng isang bagong bagay at, noong panahong iyon, ay hindi pa kilala sa monastikismo ng Lumang Rusya. Batay sa kanyang mga sinulat at sa mga tala ng kanyang mga alagad at kapanahunan, maaaring subukang isipin ang natatanging taong ito, na ang impluwensya ay nag-iwan ng bakas sa mga siglo ng espirituwal na kasaysayan ng Rusya. Ang kanyang purong Kristiyanong, tunay na asketikong pananaw ay nagdulot ng matinding pagtutol mula sa mga Josephite. Ang kanilang pagkamuhi ay maaaring naging dahilan ng pagkawala ng hagiograpiya ni Nil ng Sorsk – nais ng kanyang mga kalaban na burahin ang imahe ng mapagkumbabang matanda mula sa alaala ng mga mananampalataya, at higit sa lahat mula sa alaala ng mga monghe, sapagkat ang kanyang hagiograpiya ay maaaring nagsilbing isang buhay na paratang laban sa Josephianismo at sa buhay monghe sa ikalawang kalahati ng ika-16 at ika-17 siglo. Gayunpaman, ang akda ni Nil na *Ang Tradisyon ng Buhay sa Skete* ay masigasig na kinopya ng mga taong kapwa naniniwala sa pananaw ng dakilang matanda, bagaman ito ay ginawa pangunahin sa maliliit na monasteryo at hermitage sa rehiyon ng Trans-Volga.

Pumanaw si Nuno Nil noong ika-7 ng Mayo 1508. Dahil hindi niya hinangad ang karangalan o luwalhating makamunduhan, inutusan niya ang kanyang mga alagad na dalhin ang kanyang makasalanang labi sa gubat at iwan ito upang kainin ng mga mababangis na hayop, sapagkat siya ay lubhang nagkasala sa harap ng Diyos at hindi karapat-dapat na ma-libing.

Walang impormasyon sa mga talaan ng simbahan kung kailan canonisado si Nuno Nil. Maaaring ipalagay na naganap ang kanyang canonisasyon sa huling bahagi ng ika-18 o unang bahagi ng ika-19 na siglo, bagaman palagi nang kilala ng mga debotong Ruso at masigasig na peregrino ang makipot na daan sa pamamagitan ng maputik na gubat patungo sa Nil-Sorsky Skete at matagal na nilang iginagalang ang nuno bilang isang santo[119] .

Ang kanyang paglalakbay sa Bundok Athos ay nagkaroon ng malalim na impluwensya sa pananaw ni Nil sa relihiyon – doon sa wakas nabuo ang kanyang mga pananaw sa panloob at panlabas na aspeto ng buhay ng isang Kristiyanong asketa. Medyo payak ang pamana ni Nilus sa panitikan (posibleng ang ilan sa kanyang mga sinulat ay nasira ng mga ideolohikal na kalaban at ng paglipas ng panahon), ngunit nakilala ito at nagtamo ng malaking awtoridad sa kanyang mga kapanahunan at mga alagad. Ang karisma at moral na katayuan ng kanyang pagkatao, na lubos na pinahahalagahan ng mga nasa kanyang paligid, ay malaking bahagi rito. Ang asetik-mistikal na pamamaraan ni Nil Sorsky ay maaaring nagsilbing batayan para sa muling pagbangon ng mga ideyal ng sinaunang asetikismo sa Silangan sa loob ng monastisismo ng Lumang Rusya.

Ang pagkatao ni Neil, isang taong may ascetic na disposisyon, ay lubos na naiiba sa pagkatao ni Joseph. Kinokontrahin ni Nilus ang pormalismong relihiyoso at panlabas na higpit ng pinuno ng fraksiyong Josephite sa isang masusing sikolohikal na lapit sa buhay-relihiyon ng kaluluwa. Nagpapamalas siya ng diwa ng panloob na kalayaan na nakamit sa pamamagitan ng proseso ng moral na kaganapan; siya ay isang relihiyosong isipan na nagbigay ng mistikal na pundasyon para sa debosyong Kristiyano. Mas hinihingi at mas malalim ang mga tungkuling itinakda niya para sa monghe kaysa sa mga hinihingi ni Joseph. Ang mga gawain ng monghe at ng bawat Kristiyanong asketa sa mundo—na binigyang-diin ni Joseph—ay, para kay Nilus, malayo sa pangunahing tungkulin ng isang taong tumalikod sa mundo. Ang pangunahing pokus ng kanyang sariling buhay-espiritwal, at ang pangunahing tungkuling itinakda para sa mga Kristiyano sa kanyang mga sinulat, ay ang kaganapan ng kaluluwa, kung saan nagaganap ang espirituwal na paglago ng isang tao at nakakamit nila ang kaligtasan. Mahigpit na sinunod ni Nilus ang tradisyon ng mga sinaunang asketiko ng Simbahang Silangang Kristiyano at ang asketiko-mistikal na pananaw ng Hesychasm.

[119] Ihambing: Rostislavov, A. 'Ang Skete ng Disyertong Nilo', sa: Starye Goda (1913), Abril.

Ang mga akda ni Nilus ng Sora ay nagbibigay-daan sa atin upang magbigay ng maigsi at malinaw na pangkalahatang-ideya ng kanyang mga pananaw.

Ang buong buhay ng isang Kristiyano na nagsusumikap na sundin ang diwa ng Ebanghelyo ay dapat maging isang landas ng patuloy na pagkamit ng kaganapan. Ang isang tao, na personal na pinagkalooban ng malaya at may kamalayang kalooban, ay naglalakad sa landas na ito—ang landas ng espirituwal na pakikibaka—para sa kaligtasan ng kanyang kaluluwa. Ang panloob, moral, at espiritwal na paglago ng naghahanap ng kaligtasan ay makakamtan lamang sa pamamagitan ng 'pagninilay-nilay na panalangin' at 'pagkamatipid ng puso'; tanging ang mga pamamaraang ito ng pag-aascetiko at mistikal na pagsasanay ang bumubuo sa saligan ng isang mabunga at aktibong buhay Kristiyano. 'Ang pisikal na pagsasanay,' ayon kay Nilus, 'ang panalangin sa labas, ay hindi hihigit sa isang dahon; ang panloob na pagsasanay, ibig sabihin, ang matalinong panalangin, ay ang bunga'[120] . Dapat itong isabuhay ng lahat: hindi lamang ng mga monghe, kundi pati na rin ng mga naninirahan sa mundo. Si Nilus ay nagbigay ng partikular na pansin sa kalagayan ng kaluluwa ng isang Kristiyanong nagsusumikap na maging perpekto, sa mga tukso na naghihintay sa kanya, at sa kanyang mga pagnanasa at ilusyon. Inilalarawan niya ang 'konflikto ng mga kaisipan', isang larawan ng pakikipaglaban sa mga tukso – ang 'pakikipaglaban sa isip'. Sa pagsasagawa ng labanan na ito, nalalampasan ng asketiko ang 'tukso', 'kaugnayan', 'kombinasyon', 'pagkabihag', at 'hilig'. Ito ang mga yugto ng kasalanan ng tao. 'Ang tukso ay simpleng isang kaisipan, o ang imahinasyon ng isang bagay, na biglang ipinapasok sa puso at inihaharap sa isipan… Ang 'kombinasyon'… ay tinutukoy bilang isang dayalogo sa isip na lumitaw, ibig sabihin, isang uri ng lihim na pag-uusap sa loob natin kasama ang isip na lumitaw, maging ito man ay pinatatakbo ng pagnanasa o walang emosyon; sa madaling salita: ang pagtanggap sa isang isip na dinala ng kaaway, ang pagpapanatili nito, ang pagsang-ayon dito, at ang kusang-loob na pahintulot na manatili ito sa loob natin. Hindi palaging itinuturing ito ng mga Banal na Ama bilang walang kasalanan… Sa pamamagitan ng 'composition', ang ibig sabihin ng mga Banal na Ama ay ang buong-pusong at paborableng pagtanggap sa isang kaisipang pumasok sa isipan, o ng isang bagay na ipinakita rito. Nangyayari ito, halimbawa, kapag tinanggap ng isang tao ang isang kaisipang ginawa ng kaaway o isang bagay na iniharap niya, nakipag-usap dito – sa pamamagitan ng malayang pag-iisip – at pagkatapos ay inililihis o inihanda ang kanilang isipan upang kumilos ayon sa suhestiyon ng kaisipan ng kaaway… Ang pagkabihag ay ang hindi kusang pagkahila ng ating puso sa isang kaisipang nakapitan, o ang patuloy na pagtatago nito sa ating sarili… Karaniwang nagmumula ito sa pagkawala ng pokus at sa labis, hindi nakapapasiglang usapan… Ang isang pagnanasa ay tinutukoy bilang isang ganoong disposisyon at ganoong kilos na, matapos manirahan nang matagal sa kaluluwa, sa pamamagitan ng ugali ay nagiging, wari ba, bahagi na ng mismong kalikasan nito… Ang sanhi nito ay… sa pamamagitan ng kapabayaan at sadyang pagwawalang-bahala, isang matagal na pag-iisip tungkol sa bagay na pinag-uusapan. Ang pagnanasa, sa lahat ng anyo nito, ay hindi maiiwasang sumailalim alinman sa pagsisisi na katumbas ng kasalanan, o sa hinaharap na pagdurusa. 'Kaya't nararapat na magsisi at manalangin para sa kaligtasan mula sa bawat pagnanasa, sapagkat ang bawat pagnanasa ay napapailalim sa pagdurusa hindi dahil nakaranas ng labanan mula rito, kundi dahil sa kakulangan sa pagsisisi'[121] .

Sa pakikipaglaban sa espirituwal na digmaan, hinaharap ng asketiko ang walong pangunahing pagnanasa, na dapat niyang mapagtagumpayan sa kanyang sarili upang, sa matagumpay na pag-usad sa landas ng karanasan at panlabas na gawa, ay makamit niya sa huli ang isang estado ng mistikal na pagninilay; ang korona ng lahat ng ito ay ang pagkadiyos. Narito ang walong pagnanasa na humahadlang sa landas ng pag-aakyat ng asketiko: kasakiman sa pagkain, pakikipagbalakan, pag-ibig sa pera, galit, kalungkutan, kawalan ng pag-asa, kayabangan, at kapalaluan[122] .

Ayon kay Nilus, ang makatwiran at birtwosong pakikibaka laban sa mga tukso ay nakapaloob sa 'pagbabantay sa puso', sa 'katahimikan' at sa 'matalinong panalangin'. Dapat maglaan ng maraming oras ang isang monghe sa mistikal na pagninilay, at ang mga salita ng Panalangin kay Hesus – 'Panginoong Hesukristo,

---

[120] Ginagamit ko ang pangunahing akda ni Nilus: 'Ang Tradisyon ng ating Kagalang-galang na Ama Nilus ng Sora, na ipinamana sa kanyang disipulo tungkol sa pamumuhay sa skete' (1849). p. 22.

[121] Ang Tradisyon. pp. 27, 28, 29, 31, 32. Ipinapakita ni Nilus ang larawan ng isang taong nagkakasala batay sa sinaunang tradisyong asketiko. Ihambing ang aking aklat. Op. cit. pp. 24–59, 81–89; Ammann, A. M. Op. cit., 'Centurie' ng mga monghe na sina Callistus at Ignatius (pp. 43 at sumunod).

[122] Tradisyon. pp. 67–68; 69–103. Ang balangkas na ito ng mga pagnanasa ay nakasaad na sa aklat ni Evagrius ng Pontus († 402), *Antirrytikon* (Migne, PG 40. pp. 1272A–1276A). Inampon ito ng mga manunulat na asketiko sa mas huling panahon, gaya nina Nilus ng Sinai, Juan Climacus, Juan Cassian at iba pa. Tingnan, halimbawa: Nilus ng Sinai. *Tractatus de octo spiritibus malitiae* (Tungkol sa Walong Makapangyarihang Kasalanan), sa: PG 79, pp. 1145, 1164.

Anak ng Diyos, maawa ka sa akin, isang makasalanan' – ay dapat laging nasa kanyang mga labi. Ipinapaliwanag din nang eksakto ni Nilus kung paano dapat isagawa ang Panalangin kay Hesus[123] .

Kaya, nakikita natin na ang mga pananaw ni Nilus sa ascesis ay lubhang naiiba sa kay Joseph ng Volotsk. Ang pagkakaiba sa pag-unawa nina Nilus at Joseph sa ascesis ay makikita rin sa kanilang pananaw sa pag-aayuno. Samantala, sa kanyang tuntunin, inilatag ni Joseph nang detalyado ang mga oras ng pagkain at ang dami ng pagkain, nang hindi isinasaalang-alang ang indibidwal na katangian ng mga monghe, makikita natin ang ganap na ibang pamamaraan sa pag-aayuno kay Neil. Ipinagbatay ni Nilus ang panlabas na pag-aasceta sa indibidwal na espirituwal na katangian ng nag-aasceta, habang isinasaalang-alang din ang pagkakaiba ng klima sa pagitan ng Hilagang Rus' at Palestina. Imposibleng bumuo ng iisang tuntunin para sa pagkonsumo ng pagkain na naaangkop sa lahat ng tao, sapagkat, ayon kay Nilus, 'ang mga katawan ay nagkakaiba sa lakas at sigla, gaya ng tanso, bakal, at waks'[124] .

Tinutugunan din ni Nilus ng Sora ang usapin ng mga lupain ng mga monghe. Matigas niyang tinanggihan ang pananaw ni Joseph ng Volotsk, na naniniwala na maaaring magmay-ari ang mga monasteryo, o dapat pa nga, ng mga nayon, lupa, at iba pang ari-arian. Ayon kay Nil, dapat mabuhay ang mga monghe sa pamamagitan ng paggawa ng kanilang sariling mga kamay, sa pagbebenta o, mas mabuti pa, sa pagpapalitan ng mga produktong kanilang ginawa para sa mga pangangailangan ng buhay. Hindi angkop para sa mga monasteryo at monghe na tumanggap ng limos mula sa mga layko; sa halip, dapat nilang ibahagi sa mga mahihirap ang kanilang kinita sa paggawa ng kanilang sariling mga kamay. Ipinahayag rin ni Nilus ang isang napaka-interesante—at, para sa Sinaunang Rus', isang lubhang hindi pangkaraniwan—na pananaw na ang labis na karangyaan sa dekorasyon ng mga simbahan, mamahaling gintong kasuotan at iba pa ay hindi naman talaga kinakailangan para sa banal na pagsamba. Una, ang ganitong karangyaan ay madalas na nagiging layunin sa sarili, ibig sabihin, nagiging isang pagnanasa; pangalawa, ang pinakamahalaga ay ang panloob na saloobin ng mga nananalangin, hindi ang kayamanan ng mga kasuotan at sisidlan. Sa pananaw na ito, ipinapakita ni Neil ang pagkakatulad kay San Sergius ng Radonezh, na sa loob ng maraming taon ay ipinagdiriwang ang Liturhiya gamit ang simpleng sisidlang gawa sa kahoy at palaging nagsusuot ng payak na kasuotang lino sa panahon ng mga serbisyo[125] .

Sa tatlong anyo ng buhay monghe, mas pinili ni Nilus ang 'gitnang' daan – ang 'ginintuang gitna' – na tinawag niyang 'buhay-skete': ang buhay ng mga mongheng nakatira nang magkapares o magkatatlo. Hindi niya itinuring na pinakamainam na anyo ng buhay monghe ang mahigpit na hermitismo o ang cenobitikong pamumuhay.

Sa 'skete life', hindi tinutukoy ni Nilus ang anchoritism. Binubuo ang isang skete ng ilang selda o kubo kung saan naninirahan ang mga mongheng naninirahan sa selda (kelliotes). Pag-aari ng monasteryo ang mga seldang ito. Ang mga kelliotes (naninirahan sa skete) ay naninirahan nang magkapares o, hindi gaanong karaniwan, nang magtatri. Madalas, ang kaayusang ito ay kinabibilangan ng isang matandang monghe at isang baguhan – isang nakatatanda at ang kanyang baguhan, o isang nakatatanda na may dalawang baguhan bilang mga alagad. Ang ganitong pamumuhay ang pinaka-makatuwiran kapag may umiiral na sistema ng espirituwal na gabay. Nanatili ang mga naninirahan sa skete sa ilalim ng pangkalahatang awtoridad ng abbot ng monasteryo. Tumanggap sila ng mga suplay mula sa monasteryo, na karaniwang sapat para sa buong linggo. Tuwing Sabado o sa bisperas ng isang pista, nagsasama-sama ang lahat ng naninirahan sa skete sa simbahan ng monasteryo upang makibahagi sa sama-samang banal na paglilingkod; ito ang kaayusan, halimbawa, sa Lavra ni St Savva, na hindi iba kundi isang malaking monasteryo na binubuo ng mga selda. Ang araw-araw na iskedyul ng panalangin ng mga naninirahan sa skete ay madalas na naiiba sa kabuuan ng monasteryo. Ang pagtuturo sa mga baguhan ay may ibang anyo rin. Ilang selda, kung magkakalapit ang pagkakatayo, ay pinagsasama-sama upang bumuo ng isang skete; sa ganitong mga kaso, madalas na sinusunod ng mga monghe ang iisang iskedyul ng panalangin at hinahalal ang isang abbot para sa skete. Mas mahigpit ang pagsasanay na asketiko sa isang skete kaysa sa kinovia. Ang kinovia (pamumuhay nang sama-sama) ay kung saan sinusunod ng monasteryo ang mga karaniwang kinakailangan para sa lahat: isang karaniwang tuntunin, sama-samang pagkain, at magkakaparehong kasuotang monastiko. Pinamumunuan ang mga monasteryong kinovia ng isang abbot batay sa isang partikular na charter na monastiko. Ang idiorrhythm (hiwalay na pamumuhay) ay kabaligtaran ng sistemang kinovian. Bawat monghe ay naghahangad ng kaligtasan ayon sa kanyang sariling

[123] Tradisyon. pp. 36–40; tingnan ang aking aklat, op. cit., pp. 82, 48; pati na rin: Schmidt, E. *Das Geistige Gebet* (1916).
[124] Tradisyon. p. 70; tungkol sa pag-aayuno, tingnan si Nilus. Ibid. pp. 69–80.
[125] Tradisyon. pp. 18–20.

pagkaunawa, naninirahan man sa isang hiwalay na selda o sa isang selda na nasa loob ng pangunahing gusali ng monasteryo; siya ang nag-aalaga sa kanyang sariling pagkain at kasuotan, at isinasagawa rin niya ang kanyang panuntunan sa panalangin ayon sa kanyang sariling pagpapasya. Ang mga monasteryo na may tuntunin ng hiwalay na paninirahan ay pinamumunuan ng isang abbot, na hinahalal para sa isang taon at may pananagutan sa konseho ng mga nakatatandang monghe[126] .

Sa pananaw ni Nilus, ang isang skete ay nag-aalok sa isang asketa ng pinakamahusay na mga pagkakataon upang mamuhay nang may espirituwal na katamtaman at pag-aayuno, sa pamamagitan ng panalangin at katahimikan. Dapat niyang simulan ang araw sa panalangin at gugulin ang lahat ng kanyang oras sa mga gawaing kaaya-aya sa Diyos: sa panalangin, pag-awit ng mga salmo at iba pang himno ng simbahan, at pagbabasa ng Banal na Kasulatan. Sa mga aklat ng Bibliya, mas pinili ni Nilus ang Bagong Tipan, lalo na ang mga Sulat ng mga Apostol. Mahalaga rin na ang asketiko ay magtrabaho nang pisikal: una, upang mapanatili ang patuloy na pagbabantay, at pangalawa, upang kumita ng kaunting kabuhayan sa pamamagitan ng paggawa ng sariling mga kamay at upang labanan ang mga pagnanasa. Ang pagkain ng isang monghe ay dapat naaayon sa kanyang lakas: hindi higit sa kinakailangan, sapagkat ang labis na pagkain ay naghihikayat sa isang tao na sumuko sa mga pagnanasa. Dapat ding maikli ang pagtulog, at dito ay dapat makita ang pahiwatig ng kamatayan. Ang kaisipan ng kamatayan ay dapat palaging kasama ng monghe, at dapat niyang ayusin ang kanyang buhay espirituwal sa paraang handa siya anumang sandali na humarap sa Harap ng Diyos.

Sa pamamagitan lamang ng pagsunod sa landas na ito ng pakikibaka laban sa mga pagnanasa, matapos masubukan ang sarili sa pamamagitan ng karanasan, maaari lamang umakyat ang isang monghe sa pinakamataas na baitang ng espiritwal na hagdan. Ang kanyang espiritwal na pagsisikap ay dapat na magbunsod ng pagninilay; habang pinapamatay niya ang lahat ng makamundo at laman, ang kanyang espiritu ay umaakyat sa mistikal na pagmamasid sa Diyos. Sa pamamagitan ng Panalangin kay Hesus, ang pagbabantay sa puso, ganap na kapanatagan at perpektong paglayo sa mundo, katahimikan, at pagkamitid ng kaluluwa, ang esketikong monghe ay lumalago sa espirituhaning paraan at lumalapit sa pinakahuling layunin ng kanyang pagsisikap (karanasan † pagninilay) – ang pagkadiyos. At sa mistikal na paglubog na ito na puno ng biyaya, sa pagkakaisa sa Diyos, nararating niya ang kalagayan ng kaligayahan[127] .

Ang mga pananaw ni Nilus ay nakaugat sa tradisyong asketiko at mistiko ng Simbahang Silangang Kristiyano. Marami sa mga akda ng mga Banal na Ama ang kilala na sa Rus' bago pa man si Nilus. Gayunpaman, ginamit ni Nilus ang mga ito nang medyo iba kaysa sa kanyang mga nauna at kapanahunan. Isang sinaunang iskolar na Ruso – halimbawa si Joseph ng Volotsk – ay ginagamit ang mga sinulat ng mga Banal na Ama upang patunayan lamang ang sarili niyang punto at pabulaanan ang mga pananaw ng kanyang mga kalaban. Si Nilus, sa kabilang banda, ay ginagamit ang Banal na Kasulatan o ang mga sinulat ng mga Banal na Ama upang gawing mas malinaw at mas kapanipaniwala ang kanyang mga argumento[128] . Ang kanyang pangangatwiran ay malaya sa anumang bakas ng pormalismo; hinihikayat niya ang mambabasa na magmuni-muni at tinutukoy niya ang kanilang budhi; hindi siya basta nakikipagtalo, kundi sumusuri. Sa ganito, ipinapakita ni Nilus na siya ay isang palaisip at isang sikolohista. Malawak ang kanyang pagkuha ng sipi mula sa mga Banal na Ama at sa mga akdang asketiko-mistikal, ngunit hindi hihigit sa kinakailangan upang linawin ang kanyang sariling mga kaisipan. Hindi siya gumagamit ng uri ng pag-iipon ng mga sipi na

---

[126] Meyer, Ph. *Die Haupturkunden für die Geschichte der Athos-Klöster* (1894) at ang kanyang mga artikulo tungkol sa kamakailang kasaysayan at kasalukuyang kalagayan ng mga monasteryo ng Athos, sa: *Z. f. Kirchengeschichte*. 11 (1890); Sokolov, I. Ang Panloob na Kalagayan ng Monastisismo sa Simbahang Byzantine mula Gitnang-9 hanggang Maagang-13 Siglo: 842–1204 (1894), sa: Prav. Sob. 1893. 3. Palaging iniunawa ni Nil ng Sora ang salitang 'hermitage' bilang skete. Sa Sinaunang Rus', ang skete ay madalas na nagkakaroon ng ilang katangian ng isang mapag-isang pamumuhay. Para sa pag-unawa sa anyong ito ng pamumuhay monghe sa Sinaunang Rus', ihambing ang: AI. 1. Blg. 26 at 181; PSRL. 6. p. 284. Ang ilang historyador na Ruso ay nagkakamaling tinutukoy si Nil bilang isang anchorite (hermit); halimbawa: Nikitsky. An Essay on the Internal History of Novgorod. p. 86. Sa rehiyon ng Trans-Volga (sa lugar ng Vologda), walang mga cenobitic na monasteryo hanggang 1371 (Makarii. 4. p. 214), ngunit sa mas hilaga, malapit sa White Sea, mayroon nang mga komunal na monasteryo pagsapit ng kalagitnaan ng ika-15 siglo (Ayu. Blg. 110. 6. p. 145). Sa Novgorod at sa mga karatig-lungsod nito, karaniwang mga hermitage lamang ang mayroon. PSRL. 6. p. 284.

[127] Tradisyon. pp. 6–65, 69 ff., 107 ff.

[128] Binanggit ni Nilus ang mga sumusunod na Ama ng Simbahan at mga manunulat na asketiko: Macarius, Basilio ang Dakila, Juan Crisostomo, Nilo ng Sinai, Isaac ang Siryano, Efrem ang Siryano, Abba Doroteo, Hesychius ng Jerusalem, Kasiano, Juan Klimakus, Maksimo ang Nagkumpisal, Pedro ng Damasco, Papa Gregorio ang Diyalogista, Teodoro ang Studita, Philotheus, Simeon na Bagong Teologo, na may partikular na pagkahilig kay Gregorio ng Sinai, at iba pa.

matatagpuan sa akda ni Joseph of Volotsk, na sa kanyang pangunahing трактато, *The Enlightener*, ay napapagod ang mambabasa dahil sa dami nito. Para kay Joseph, ang ascesis ay palaging isang layunin sa sarili nito, samantalang para kay Neil ito ay isang paraan lamang, isang kasangkapan lamang. Ang pinakamahalaga sa kanya ay ang espiritwal na kahalagahan ng ascesis, sapagkat sa sarili nito ito ay isang panlabas na pagpapakita lamang ng panloob na buhay ng isang Kristiyano. Kaya naman, hindi niya kailanman nakakaligtaan ang mga indibidwal na katangian ng isang asketiko.

Sa pangunahing akda ni Nilus, *Ang Tradisyon*, ay nagsasalaysay ng espirituwal na pakikibaka upang maabot ang asetikong ideal, ngunit hindi ang ideal mismo; maaaring ipaliwanag ito sa katotohanang si Nilus, bilang isang bihasang sikolohista, ay nauunawaan kung paano, dahil sa kalagayan ng monastisismo noong panahong iyon, mas kapaki-pakinabang ang isang praktikal na gabay sa ascesis kaysa sa paglalarawan ng isang ideal na hindi malinaw ang landas patungo sa pag-abot.

3. Ang pagtatalo sa pagitan ng mga 'Josephites' at ng mga 'Non-Acquirers'

Ang mga pagkakaiba sa pagitan ng pananaw nina Joseph at Nilus sa kahulugan ng monastisismo at sa kalikasan ng buhay monghe, pati na rin ang kanilang magkaibang pananaw sa ascesis, ay pinakamalinaw na naipahayag sa mga talakayan tungkol sa dalawang pilosopikal na isyu na labis na ikinabahala ng lipunang Moscow noong unang bahagi ng ika-16 na siglo.

Ang unang isyu ay tumalakay sa mga saligan ng doktrinang Kristiyano; ang pangalawa naman ay mas praktikal at tumutukoy sa ugnayan ng Simbahan at ng estado sa Muscovite Rus'.

Ang mga erehe at mga heretiko na sumusubok baluktutin ang mga aral ng Simbahang Orthodox ay isang napakabihirang pangyayari sa Sinaunang Rus'. Sa panloob nitong misyon, nakipaglaban lamang ang Simbahan laban sa mga pamahiin, mga labi ng paganismo, at mga nakakagimbal na anyo ng panlabas na kabanalan. Hindi yumanig ang mga kilusang heretikal sa mga saligan ng Lumang Kristiyanismong Ruso[129] .

Ang erehe ng Strigolniki, na lumitaw sa Novgorod noong ika-14 na siglo, ay nagkaroon ng tiyak na papel sa kasaysayan. Sa pamamagitan lamang ng mga polemikal na akda na itinutok laban sa ereheng ito maaaring makabuo ng pangkalahatang ideya tungkol sa kilusang panrelihiyong ito. Pagsapit ng katapusan ng ika-15 siglo, muling sumulpot sa Novgorod ang isang bagong heretikong kilusan na kilala bilang 'heresiya ng mga Judaizer', dahil nasangkot dito ang ilang mga Hudyo[130] .

Nakakuha ang kilusang ito ng medyo malawak na tagasunod sa Novgorod at Moscow. Hindi na natin ito tatalakayin nang detalyado – mas mahalaga sa atin ang pagkakaiba ng saloobin nina Joseph at Nil hinggil sa erehiya. Sa kanyang pangunahing akda, *The Enlightener*, matindi ang paninindigan ni Joseph laban sa mga Judaiser, tinutuligsa sila at ang kanilang mga paniniwalang panrelihiyon; dahil dito, ang *The Enlightener* ay isang napakahalagang sanggunian hinggil sa usaping ito. Sa iba pang mga akda, kabilang ang ilang liham, iminungkahi ni Joseph ang mga praktikal na hakbang laban sa mga erehe[131] . Bilang tagapagtaguyod ng mahigpit na hakbang, pinapayagan pa ni Joseph ang parusang kamatayan. Ang mga pananaw ni Joseph ay sinalubong ng matinding pagtutol mula sa mga non-possessors sa sirkulo ni Nil Sorsky. Sa kanyang polemika laban sa mga Judaizer, habang ipinagtatanggol ang pangangailangan ng mahigpit na hakbang, higit na umasa si Joseph sa Lumang Tipan, samantalang ang mga non-possessors, sa pagtutol sa kanya, ay kumatawan sa diwa ng Bagong Tipan. Matatag nilang tinutulan ang paggamit ng parusang kamatayan ng mga Kristiyano; ang mga erehe ay mga makasalanan na, kung hindi nila itatakwil ang kanilang mga pagkakamali, ay dapat ipagbawal sa pakikipag-isa sa ibang mga Kristiyano at ikulong sa mga monasteryo, upang doon, sa pamamagitan ng pagtuturo, ay maabot nila ang kaalaman sa katotohanan[132] . Bagaman epektibong nanalo ang pananaw ni Joseph sa Konseho noong 1504 at hinatulan ng Simbahan ang ilang erehe

---

[129] Mapapansin lamang ang medyo malabong mga sanggunian sa mga kronikang Lumang Ruso tungkol sa 'hereya' ng mongheng Adrian (sa Kronikang Nikon, sa taong 1004) at ng isang tiyak na Dmitry (dalawampung taon pagkatapos), na maaaring may kaugnayan sa Paulicianismong Bulgaro. Maaari ring banggitin ang isang presbiter na nagngangalang Martin, isang Armenyo, na tungkol sa kanyang buhay at mga aral ay napakaburálang impormasyon lamang ang nakaligtas; cf.: Golubinsky. 1. 2 (2nd ed.). p. 795. Ang mga kontrobersiya tungkol sa pag-aayuno tuwing Miyerkules at Biyernes (ika-12 siglo) at ang paggamit ng 'Alleluia' (ika-14 siglo) ay hindi nagkaroon ng heretikal na katangian.

[130] Para sa karagdagang impormasyon tungkol sa kilusang ito, tingnan ang Kabanata X.

[131] Mga liham kay Mitrofan at kay Dakilang Prinsipe Vasily Ivanovich, sa: Chteniya. 1847. 1; kay Obispo Nifont, sa: RIB. 6. p. 825 at mga sumunod.

[132] Ang tugon ng mga Hindi Nagtamo – 'Epistola ng mga Nakatatanda ng Vologda', sa: DRV. 14 (1792). pp. 424–428.

sa kamatayan[133] , nananatiling lubos na katangian ng dalawang monastikong kilusang pinag-uusapan ang pagkakaibang ito sa pananaw.

Isa pang usapin kung saan naging halata ang pagkakaiba sa paniniwalang panrelihiyon ng dalawang kilusang ito ay ang tanong tungkol sa mga lupain ng mga monasteryo[134] .

Ang paglago ng kayamanang monastiko sa Muscovite Rus' ay lalo pang lumakas. Ang mga monasteryo na itinatag noong ika-13 hanggang ika-14 na siglo ay unti-unting naging mga kolonyang pang-ekonomiya sa gitnang at hilagang bahagi ng Rusya. Nagsasagawa sila ng agrikultura at gawaing-kamay; naninirahan ang mga magsasaka sa lupain ng monasteryo, alinman sa nagtatrabaho para sa monasteryo o nagbabayad ng upa. Ang iba't ibang pribilehiyo kaugnay ng pagmamay-ari ng lupa, na ipinagkaloob sa mga monasteryo ng mga prinsipe at dakilang prinsipe, ay nagpataas ng kanilang kasaganaan. Ang mga monasteryo mismo ang bumili ng mga lupang nahukay na at tumanggap ng mga lupain bilang regalo o sa pamamagitan ng mga huling habilin mula sa mga prinsipe, boyar, mangangalakal, at iba pang indibidwal; bukod pa rito, lumago ang mga pag-aari ng monasteryo sa pamamagitan ng mga kontribusyon ng mga mayayamang tao na pumasok sa monasteryo. Ang pagkakapokus ng malaking bahagi ng lupang angkop sa agrikultura sa kamay ng Simbahan ang nag-udyok sa pamahalaan na isaalang-alang ang pagbawi ng lupang nawala para sa layunin ng estado[135] .

Sa loob ng hirarkiyang eklesiastikal at ng komunidad ng mga monghe, lumitaw ang dalawang pananaw hinggil sa usapin ng mga lupain ng monasteryo: ang isa ay ang pananaw na Josephite, at ang isa naman ay ang pananaw ng mga Non-Acquirers[136] . Ang mga Hindi Nagtatag-ari, o ang 'Mga Nakatatanda ng Volga' , na tumanggi sa karapatan ng Simbahan at mga monasteryo sa pagmamay-ari ng lupa, ay may ilang mga nauna sa hanay ng mga obispo at komunidad ng mga monghe sa Rusya[137] .

Sa Konseho noong 1503, sinikap ng pamahalaan ng Moscow na umasa sa kampo ng mga Hindi Nagmamay-ari upang mapayapang lutasin ang isyu ng mga lupain ng mga monghe. Ang pananaw ng mga kalaban ng mga lupain ng mga monghe ay kinatawan sa Konseho nina Nil ng Sora at Paisius ng Yaroslavl. Si Nilus ng Sora ay dati nang matatag na tumutol sa mga lupain ng monasteryo at sa personal na ari-arian ng

---

[133] PSRL. 6. p. 49; 8. p. 244.

[134] Malawak ang literatura tungkol sa paksang ito; babanggitin ko lamang ang pinakamahalagang mga akda: Milyutin. 'Tungkol sa Hindi Nagagalaw na Ari-arian ng mga Pari', sa: Readings. 1859. 4; 1860. 3; 1861. 1, 2; Gorchakov. Tungkol sa mga lupain ng mga Metropolitan ng Rusya, mga Patriyarka at ng Banal na Sinodo (1871); ng parehong may-akda. Ang Opisina ng mga Monghe (1868); Pavlov. Op. cit.; Zhmakin. Op. cit. Isang maikling pangkalahatang-ideya ang ibinibigay ng aklat: Gautier. Isang Sanaysay sa Kasaysayan ng Pagsasapam-lupa sa Rusya (1915). Isang pagtatangka sa komprehensibong pag-aaral ng pamamahala sa ekonomiya ng mga monghe sa hilagang Rus' ay matatagpuan sa akda: Savich, A. The Solovetsky Estate in the 15th–17th Centuries: A Study of the Economy and Social Relations in the Russian Far North. Perm, 1927. Tingnan ang Mga Kabanata VI at VIII.

[135] Si Adam Clement, na bumisita sa Moscow noong 1553, ay nagsulat tungkol sa mga monasteryo: 'Plurima ibi exstruuntur Basilianorum coenopia (coenobia); malawak ang kanilang kita mula sa lupa, sapagkat hawak ng mga monghe ang isang katlo ng lahat ng lupa sa buong kaharian' (maraming Basilian na coenobia doon, at pag-aari nila ang malaking bahagi ng lupa; ang isang katlo ng lupa sa buong kaharian ay pag-aari ng mga monghe), sa: Rerum Moscoviticarum scriptores varii. Frankfurt, 1600. p. 152.

[136] Ipinagbase ng Simbahan ang mga karapatan nito sa mga kanon at tuntunin ng mga Ekumenikal at Lokal na Konsilyo, na gayunpaman ay nagsasalita laban sa pagmamay-ari ng lupa: ang ika-38 na Apostolikong Tuntunin, ang ika-12 na Tuntunin ng Ika-pitong Ekumenikal na Konsilyo (Ang Mga Tuntunin ng Banal na mga Apostol, ng mga Banal na Konsilyo at ng mga Banal na Ama na may mga komentaryo. Moscow, 1876. pp. 87, 668) at, partikular, ang Patakaran 6 ng Ikalawang Konsilyo ng Constantinople noong 861 (Mga Gawa ng Siyam na Lokal na Konsilyo. Kazan, 1877. p. 238). Ipinilit ni San Teodoro ang Estudyita ang pinakamahigpit na kahirapan sa kanyang mga kapatid at itinakwil ang karapatan ng mga monghe sa personal na ari-arian. Dobroklonsky, A. Ang Kagalang-galang Teodoro, Kumpesor at Abad ng Studion. Odessa, 1915. p. 498.

[137] Isang liham (1395/1405) mula kay Cyprian, Metropolitan ng Moscow (1381–1382, 1390–1406), para kay Abad Athanasius (AI. 1, Blg. 253), kung saan tinatalakay niya ang tanong tungkol sa karapatan ng mga monghe sa pribadong pag-aari at tinatanggihan ang karapatang ito bilang salungat sa pananaw ng mga Banal na Ama. Kinikilala niya, gayunpaman, ang pagiging lehitimo ng pagmamay-ari ng lupa para sa mga komunal na monasteryo, basta't ang mga pag-aari ay pinamamahalaan ng isang layko na nagbibigay sa monasteryo ng lahat ng mga pangangailangan nito. Ang parehong pananaw ay hinangaan nina San Sergius ng Radonezh at San Cyril ng Belozersk, na sa prinsipyo ay kinilala ang karapatan ng mga komunal na monasteryo na magmay-ari ng lupa, ngunit itinanggi ang karapatan sa pribadong pag-aari para sa mga indibidwal na monghe. Bagaman sinikap ng parehong santo na ipakilala at panindigan ang pinakamahigpit na anyo ng pamumuhay na cenobitic sa kanilang mga monasteryo, hindi nila maaaring tanggihan ang mga kaloob na lupa na ipinagkaloob sa mga monasteryo, lalo na kung ang mga handog na ito ay nagmula sa mga prinsipe. Pavlov. Op. cit. pp. 11, 66; Makarii. 8 (1874). p. 154; Nikolsky. The Kirillo-Belozersky Monastery. Vol. 1, No. 2 (1910). p. 11. Sa Monasteryo ng Kirillo-Belozersky, nahati ang komunidad ng mga monghe sa dalawang kampo, na nagpatuloy ang pagtatalo sa pagitan nila sa buong ikalawang kalahati ng ika-15 siglo at nagbunga ng pagbuo ng isang grupo ng mga mongheng non-possessor na mariing tumutol sa mga lupain ng monasteryo. Nikolsky. Buhay Pangkomunidad at Buhay sa Selda sa Monasteryo ng Kirillo-Belozersky, sa: Christian Readings 1907. Agosto. pp. 155–173. Tingnan din: VMCh. Setyembre. p. 550. Posibleng ang mga pagtatalo na ito mismo ang nagtulak kay Nil ng Sorsk na itatag ang sarili niyang skete.

mga monghe sa kanyang mga sinulat nang maraming beses. Ngunit nang sa Konseho ay kinailangan ng mga obispo at iba pang mga klero na magpasya tungkol sa usaping ito at ipahayag ni Nilus ng Sora ang kanyang hangarin na 'huwag magkaroon ng mga nayon ang mga monasteryo, ngunit dapat manirahan ang mga monghe sa ilang at suportahan ang kanilang sarili sa pamamagitan ng paggawa ng kamay', bagaman sinuportahan si Nil ng matandang si Paisius Yaroslavov, hindi tinangkilik ang panukalang ito ng nakararami sa mga naroroon sa Konseho, at lalo na ng abbot ng Monasteryo ng Volokolamsk, si Joseph Volotsky[138] .

Habang si Nil ay kumilos mula sa purong ascetic na pananaw, na higit pa ay nakabatay sa kanonikong aliuntunin ng Simbahang Silangang, si Joseph naman ay ginabayan ng mas praktikal na konsiderasyong eklesiastikal. Ang pangunahing tungkulin ng monasteryo ay matiyak ang pagsasanay ng hirarkiya ng simbahan. Matutupad ng monasteryo ang tungkuling ito kung ito ay magbibigay sa komunidad ng mga monghe (Tumutukoy si Joseph sa isang komunal na monasteryo) na naglalaan ng mga kundisyong pamumuhay para sa kapatiran na napalalayas ang mga monghe sa mga alalahanin tungkol sa kanilang pang-araw-araw na pagkain, at lubos na makapaglaan ng kanilang sarili sa paghahanda para sa hinaharap na ministeryo sa hanay ng hirarkiyang eklesiastikal – bilang mga obispo, abbot, at iba pa. 'Kung walang lupa ang mga monasteryo,' inilahad ni Joseph ang kanyang pananaw sa Konseho noong 1503, 'bakit pa nga ba magtutungo sa monastikong panata ang sinumang marangal at maharlikang tao?'[139] Nakakuha ng suporta ang mga pananaw ni Joseph mula sa mga obispo sa Konseho at nanatiling nasa pagmamay-ari ng mga monasteryo ang lupa.

Ang mga pagkakaiba ng opinyon hinggil sa usaping ito sa pagitan ng mga nangungunang kinatawan ng magkabilang panig ay nagpapakita kung gaano kabaligtad ang kanilang mga pananaw sa asetikismo sa pangkalahatan. Para kay Nil ng Sorsk, ang pinakamahalaga ay ang panloob na kaganapan ng monghe sa isang kapaligiran ng tunay na asetikismo; ang mga henerasyon ng monghe na pinalaki sa ganitong diwa, kung kinakailangan nilang gampanan ang kanilang ministeryo sa sekular na mundo, ay magsusumikap tungo sa mga layuning purong Kristiyano. Tinuturing ni Joseph ng Volotsk ang asetikismo ng mga monghe, una sa lahat, bilang paraan ng paghahanda sa kanila upang gampanan ang mga tungkuling pang-simbahan at pang-administratibo. Binigyang-diin niya ang pangangailangan ng mahigpit na ugnayan sa pagitan ng usaping pang-simbahan at usaping pang-estado; samantala, iginiit ni Neil ang kanilang paghihiwalay at ganap na kalayaan sa isa't isa. Sa pananaw ni Joseph, dapat supilin ng mga monasteryo ang pagkatao ng monghe; kaya minsan niyang sinabi na ang personal na opinyon ay ina ng lahat ng mga pagnanasa, at ang opinyon ay ang ikalawang pagbagsak. Si Nil, sa kabilang banda, ay ipinagtanggol ang pagkatao ng tao at iginiit ang panloob na kalayaan ng isang asketiko sa kanyang mga espirituwal na pagsisikap.

Ang tagumpay ni Joseph ay may makasaysayang kahalagahan. Lumakas ang kanyang mga tagasunod, lalo na mula sa ikalawang kwarter ng ika-16 na siglo, – isang maikling yugto na kaugnay kay Metropolitan Joasaph (1539–1541), na nakikiramay sa mga hindi nagmamay-ari ngunit kakaunti ang naging epekto sa kapalaran ng Simbahan – at hindi nagtagal, ang mga taga-kampo ni Joseph ay naging pinaka-maimpluwensyang namamahalang pangkat sa loob ng Simbahang Ruso.

Kabanata V. Ang Mundo ng mga Ideyang Eklesiastikal at Pulitikal sa Moscow noong ika-16 na Siglo

1. Ang Pagkakaisa ng mga Lupain ng Rusya sa Ilalim ng Kapangyarihang Pulitikal ng mga Pinunong Muscovite at ng Simbahang Ruso

Maaaring nakinabang ang monastisismo sa alitan sa pagitan ng dalawang kilusang asketiko kung pareho lamang sanang nagbigay ng tamang konklusyon at kinilala na ang mga usaping may kinalaman sa espirituwal na gabay ng mga monghe at sa pangkalahatang organisasyon ng buhay-monastiko ay purong usaping pang-simbahan. Bagaman naging maliwanag sa panahon ng pagtatalo na ang mga pananaw na asketiko ay pinakamalapit na kaugnay sa mga usaping pampulitika at pang-estado ng bansa – tinutukoy namin ang isyu ng mga pag-aari ng mga monghe – – kapwa ang mga Josephite at ang mga Non-Acquirer ay maaaring nakahanap ng gitnang daan at sa gayon ay naalis ang mga negatibong kahihinatnan ng alitan sa buhay monghe,

[138] Tradisyon. pp. 81, 14, 18; Mga Dagdag. 10. p. 505.
[139] Karagdagang Materyal. Bol. 10. p. 508.

kung ipinakita lamang nila ang katamtaman, na siyang eksaktong hinihingi sa kanila ng pagkamapagkumbaba ng monghe. Gayunpaman, hindi ito nangyari – hindi dahil sa labis na sigasig ng mga Josephite o sa pagkapilit ng mga Hindi Nagmamay-ari, kundi dahil ang parehong kilusang ito ay naabutan ng isang makapangyarihang agos ng mga opinyong pampamahalaan at pampulitika, mga ideolohiya at kaisipan, na literal na nilamon ang estadong Muscovite noong ika-16 na siglo. Marahil ay hindi pagkakataon na sumiklab ang pagtatalo tungkol sa mga saligan ng pag-aascetismo sa panahong ang Pamahalaang Muscovite ay pumapasok sa isang mapagpasyang yugto sa kasaysayan nito.

Ang buong kasaysayan ng monastisismo, sa Silangan man o sa Kanluran, ay nagpapakita kung gaano kahirap ihiwalay ang monasteryo sa panlabas na mundo at, kung kinakailangan ng mga monghe na gampanan ang kanilang tungkulin sa sekular na mundo, kung gaano kahirap protektahan ang monastisismo mula sa sekularisasyon. Ang mga pangunahing pangyayaring eklesiastikal at pampulitika ay nagbabasag sa mga pader ng monasteryo at hinahatak ang monastisismo sa agos ng sekular na buhay. Ang ikonoklasmo sa Byzantium, ang kilusang Cluniac sa Kanluran, at ang mga Krusada ay nagsisilbing malinaw na pagpapatunay ng padron na ito.

Ang mga pangyayaring naganap sa estadong Muscovite ay napakahalaga at kahanga-hanga, kapwa para sa kanilang mga kapanahunan—ang mga Josephite at ang mga Non-Acquirers—at para sa susunod na henerasyon. Ang mga paniniwalang panrelihiyon at pampulitika ng mga tao noong panahong iyon, lalo na ng mga nasa edukadong uri—isang grupong kumukuha ng kanilang espirituwal na lakas nang eksklusibo mula sa monastisismo—ay literal na yumanig dahil sa mga pangyayaring ito. Ang mga historyador, at lalo na ang mga historyador ng simbahan, ay madalas na pinapasimple ang proseso ng pag-iisip at mga kilos ng mga tao noong nakaraan; ang mga susunod na henerasyon ay kung minsan ay hindi talaga nauunawaan ang mga ideyang gumabay sa buhay ng mga tao noon, maliban kung magagawa nilang ilipat ang kanilang sarili sa isip sa kalagayan ng panahong iyon at unawain ang mga paniniwalang panrelihiyon ng nakaraan. Ang pananaw sa mundo ng mga Ruso noong panahong iyon ay lubos na relihiyoso; lahat ng pangyayari sa buhay ng simbahan at ng pulitika ng estado ay tinitingnan, tinimbang, at sinusuri mula sa pananaw na relihiyoso. Ang kanilang paraan ng pag-iisip at ang kalikasan ng kanilang pangangatwiran ay lubhang naiiba sa atin ngayon. Ang mga tao noon ay, sa pangkalahatan, parang mga taos-pusong debotong bata, ngunit may mga pagnanasa ng matatanda; sila ay mga Kristiyano na nakakakilala sa mga halimbawa ng tunay na Kristiyanong kabanalan, ngunit hindi nila matagpuan ang daan patungo rito. Upang maunawaan ang sikolohikal na saligan ng panahong iyon, kailangang balikan muli ang mga katangiang katangian ng mga Ruso noong simula ng ika-16 na siglo: 'Noong panahong iyon, hindi sa mga ideya nag-iisip ang mga tao, kundi sa mga imahe, simbolo, ritwal, at alamat; ibig sabihin, ang mga ideya ay hindi nabuo sa lohikal na kombinasyon, kundi sa simbolikong kilos o inaakalang mga katotohanan, na kanilang hinanap ang katwiran sa kasaysayan. Lumiko sila sa nakaraan hindi upang ipaliwanag ang mga pangyayari sa kasalukuyan, kundi upang bigyang-katwiran ang kanilang kasalukuyang interes, na naghahanap ng mga halimbawa upang suportahan ang kanilang sariling mga pahayag'[140] .

Malalaking pangyayari na may pambansang Rusong at pandaigdigang kabuluhan sa pulitika ang nagaganap sa harap ng mga mata ng mga Ruso. Hanggang kamakailan lamang, ang Prinsipalidad ng Moscow ay hindi hihigit sa isang kapirasong lupa sa gitna ng walang katapusang kagubatan ng kapatagan ng Rusya. Ngunit ang lupang ito ay patuloy na lumalawak sa kapinsalaan ng iba pang mga prinsipalidad na sakop ng appanage; lumago ang Prinsipalidad ng Moscow sa teritoryo, politika, at ekonomiya[141] . Ang konsolidasyon ng mga prinsipalidad ng Russia sa ilalim ng pamumuno ng Prinsipe ng Moscow, ang 'nag-isa ng mga lupain ng Russia', ay bunga ng mahusay na pulitika, sa isang banda , at ng paglago ng pambansang kamalayan, sa kabilang banda[142] . 'Ang pagkumpleto ng teritoryal na pagsasama-sama ng Hilagang-Silangang Rus' sa

[140] Kljutschevskij. Geschichte RuЯlands, Vol. 2, p. 127.

[141] Maaaring magsilbing panimula sa hanay ng mga isyu kaugnay ng paglago ng estadong Muscovite noong ika-15 hanggang ika-16 na siglo ang mga sumusunod na akda: Kljutschevskij. Op. cit., Vol. 2, Mga Kabanata 1, 2 at 5; Stdhlín, Karl. Geschichte Russlands, Vol. 1 (1923), p. 197 ff.; Presnyakov, E. Ang Pagbuo ng Dakilang Estadong Ruso (1918); Lyubavsky. Ang Pagbuo ng Pangunahing Teritoryo ng Estado ng Dakilang Bansang Ruso (1929); Platonov, S. Kasaysayan ng Rusya (1927).

[142] Naipasailalim ng Dakilang Prinsipe ng Moscow ang mga sumusunod sa kanyang kontrol: noong 1463 – ang prinsipalidad na appanage ng Yaroslavl (sa ilalim ng isang kasunduan sa kapayapaan); noong 1472 – ang appanage ni Prinsipe Yuri (kapatid ni Ivan III): Dmitrov, Mozhaisk at Serpukhov; noong 1472 – nasakop niya ang Perm; Ang bahagi ng teritoryong ito ay na-aneks na noon pa man sa ilalim ni Ivan I Kalita; noong 1478 – sinakop niya ang Veliky Novgorod; noong 1481, na-aneks ang appanage ni Andrei, kapatid ni Ivan: Vologda at Tarusa; sa pagitan ng 1482 at 1493 – ang maliliit na prinsipalidad ng mga lupain ng Chernigov at

pamamagitan ng Moscow ay nagbago sa Prinsipalidad ng Moscow tungo sa isang Dakilang Pambansang Estadong Ruso'[143] , ayon kay Klyuchevsky.

Ang pagsasakop sa mga prinsipalidad na appanage ay nagbigay-daan sa Dakilang Prinsipe ng Moscow na pagsamahin at itutok sa kanyang sariling mga kamay ang pinagsamang kapangyarihan ng mga rehiyong ito[144] . Ang Prinsipe ng Moscow, si Ivan III (1462–1505), ay naging 'soberano at autokrata'[145] , 'Dakilang Prinsipe ng buong Rus'. Dati, pormalidad lamang ang titulong ito; ngayon ay nagkaroon ito ng tunay na kahalagahan sa estado at politika: namuno si Ivan III nang de facto at de jure[146] . Ang teritoryal na pagsasama-sama ng Rus' sa ilalim ng awtoridad ng Dakilang Prinsipe ng Moscow ay hindi lamang mahalaga para sa mga lupain ng Rusya: ang mga kahihinatnan ng pagsasamang ito ay may katangiang internasyonal. Ngayon ay nagkaroon ng magkakasamang hangganan ang Dakilang Dukado ng Moscow sa iba pang mga estado. Noong isang maliit na prinsipalidad na nakatago sa mga gubat sa pagitan ng mga ilog Oka at Volga, sa loob ng ilang dekada ay naihulog ito sa masalimuot na lambat ng pulitika ng mundo[147] . Ito ay isang ganap na bagong penomenon hindi lamang para sa pamahalaang Moscow, kundi pati na rin para sa mga nag-iisip na taga-Moscow. Isang pangyayari lamang ang naghulma ng anino sa pampulitikang karangyaan ng estadong lumago na – ang gapos ng mga Tatar, na de facto ay halos hindi naramdaman sa Moscow, ngunit de jure ay nanatili pa rin. Gayunpaman, noong 1480, nawala na rin ang anino na ito: inalis ng Rus' ang gapos na bumigat sa kaniya sa loob ng dalawang daang taon at kalahati (1238–1480)[148] .

2. Mga ideyang eklesiastiko at pampulitika sa Moscow sa ikalawang kalahati ng ikalabing-lima at unang bahagi ng ikalabing-anim na siglo

Ang mga pangyayaring ito ay likas na nag-iwan ng bakas sa buhay ng mga tao noong panahong iyon. Hindi dapat kalimutan na ang hierarkiyang simbahan ay gumanap ng napakahalagang papel sa pagsasama-sama ng mga lupain ng Rusya. Ang mga metropolitanong Ruso[149] — lalo na sina Theognostus (1328–1353), Peter (1308–1325), Alexius (1354–1378) at Gerontius (1473–1489) — ay palaging masigasig na sumuporta sa mga patakaran ng mga 'nag-isa ng mga lupain ng Rusya'[150] . Ang patakarang ' ' ng hirarkiya ng simbahan

---

Novgorod-Seversky: Vyazma, Chernigov, Starodub at Novgorod-Seversky; noong 1485, nasakop ang Prinsipalidad ng Tver; noong 1485, ang prinsipalidad ng Vereya ay sinakop alinsunod sa isang testamento na pinilit; noong 1489, nasakop ang Vyatka; noong 1492, sinakop ang prinsipalidad ng Uglich, na pag-aari ng kanyang kapatid na si Andrei the Great; noong 1503, isang bahagi ng prinsipalidad ng Ryazan ay sinakop alinsunod sa testamento ni Prinsipe Fyodor ng Ryazan. Lahat ng ito ay bunga ng mahusay na patakaran ni Ivan (1462–1505). Sa ilalim ng kanyang anak, si Dakilang Prinsipe Vasily III (1505–1533), nagpatuloy ang pag-angat ng Moscow: noong 1510, nasakop ang Pskov; noong 1513, ang maliit na Prinsipalidad ng Volokolamsk; noong 1514, muling nasakop ang Prinsipalidad ng Smolensk mula sa Lithuania; noong 1517, naaneks ang Dakilang Prinsipalidad ng Ryazan; at noong 1523, ang Prinsipalidad ng Seversk. Para sa karagdagang babasahin, tingnan ang naunang tala.

[143] Kljutschevskij. 2. p. 116.

[144] Rozhkov. Russian History. Vol. 3, p. 25; Presnyakov. Op. cit., pp. 458, 429.

[145] Platonov. Lectures on Russian History. ika-9 na edisyon. (1915). p. 156. Ihambing: ang mga pananaw nina Ključevskij (2. p. 126) at Dyakonov (The Power of the Moscow Sovereigns (1889). p. 54 ff.) hinggil sa kahulugan ng terminong ito.

[146] Tingnan: Dyakonov. Op. cit.; Rozhkov. The Origin of Autocracy in Russia (1906); Philipp W. Ivan Peresvetov (1935). Kabanata 4; Vladimirsky-Budanov. Review; Sergeevich. Russian Legal Antiquities.

[147] Tingnan: Stdhlin. 1; Kljutschevskij. 2 (1925); Platonov. Geschichte Russlands (1927); Presnyakov. Education (1918); Ubersberger H. Austria and Russia since the End of the 15th Century (1906); Forstreuter, K. Prussia at Rusya sa Gitnang Panahon. Ang Pag-unlad ng kanilang Ugnayan mula ika-13 hanggang ika-17 Siglo (1938); Barbashov, A. Vytautas. Ang Huling Dalawampung Taon ng kanyang Paghahari (1891).

[148] Stählin, vol. 1, pp. 216 ff. Gayundin: Grekov, B. at Yakubovsky, A. The Golden Horde. An outline of the history of the Jochi ulus during its formation and heyday in the 13th and 14th centuries (1937); Spuler, B. 'Ang Patakarang Panlabas ng Gintong Horde', sa: Jahrbuch für Geschichte Osteuropas, 5 (1940); idem. Ang Gintong Horde (1941) (na may malawak na bibliyograpiya); ang aking artikulo na 'Tungkol sa Kasaysayan ng Patakarang Panlabas ng Rusya noong ika-15 at ika-16 na Siglo', sa: Jahrbuch für Geschichte Osteuropas, 6 (1941). pp. 55–84. Tungkol sa saloobin ng mga khan ng Tatar sa Simbahang Ruso: Priselkov, M. The Khan's Charters of the Russian Metropolitans (1916).

[149] Tingnan: Priselkov, M. Mga Sanaysay sa Kasaysayang Simbahan at Pulitikal ng Kievan Rus' sa ika-10–12 siglo (1913); Presnyakov. Education; Sokolov, D. The History of the Division of the Russian Metropolis (1900); Sokolov, P. The Russian Bishop from Byzantium and the Right to His Appointment until the Early 15th Century (1913); Makariy. 5–6 (mga kaugnay na kabanata).

[150] Sokolovsky. Participation (1902); Presnyakov. Education; Makarii. 6; Dyakonov. The Power of the Moscow Sovereigns (1889). Ang patakaran ng mga metropolitan, na naglalayong suportahan ang awtoridad ng estado, ay makikita rin sa mga kompilasyon ng kronika na inihanda sa ilalim ng pamumuno ng metropolitan; tingnan: Priselkov, M. *Kasaysayan ng Pagkronika sa Rusya noong ika-11–15 Siglo* (1940), partikular sa mga pahina 149–155, 162; Shakhmatoff, A. 'All-Russian Chronological Compilations of the 14th and 15th Centuries', sa: ZhMNP. 1900. 9–10, 11; Presnyakov, A. 'Chronicle Compilation in the 14th–16th Centuries', sa: History of Russian Literature up to the 19th Century, inedit ni A. Gruzinsky. Bol. 1 (1916).

ay naglalaman na ng mga paunang kundisyon para sa pagbuo ng ganitong ugnayan sa pagitan ng estado at ng Simbahan na naaayon sa pananaw ni Joseph ng Volotsk at ng kanyang mga tagasuporta. Kasali na ang mga monghe sa pagpapatupad ng ganitong patakaran bago pa man si Joseph ng Volotsk. Bilang isang mahigpit na asketiko, kumilos si San Sergius ng Radonezh sa parehong diwa sa labas ng mga pader ng monasteryo. Hindi siya lumahok sa Labanan sa Kulikovo (1380), na nagtapos sa tagumpay laban sa mga Tatar, ngunit binasbasan niya ang Dakilang Prinsipe para sa labanang ito.

Gayunpaman, hindi lamang sinuportahan at binasbasan ng Simbahan ang Dakilang Prinsipe; madalas itong napipilitang humingi ng tulong sa mga awtoridad ng estado. Lalo itong naging halata noong 1439, nang kinailangan ng Simbahang Ruso at ng kamalayang panrelihiyon ng mga Ruso na tukuyin ang kanilang paninindigan sa Konseho ng Florence. Ang mga kilos ng Metropolitanong Ruso na si Isidore (1437–1441), na lumahok sa Konseho at kinilala ang pagkakaisa, ay sinalubong ng matinding pagtutol sa Moscow mula kay Dakilang Prinsipe Vasily (1425–1462) at ng mga klero ng Rusya[151] . Lalong tumindi ang kawalang-tiwala sa mga Griyego na dati nang umiiral sa Moscow kasunod ng Unyon ng Florence, samantalang ang katatagan na ipinamalas ng Dakilang Prinsipe sa pagtatanggol sa doktrinang Orthodox ay hindi lamang kinilala at inaprubahan ng mga eklesiastikong bilog, kundi ipinakita rin sa kanila na ang awtoridad ng estado ay handa at may kakayahang maglingkod sa mga Kristiyanong adhikain. Ang pangyayaring ito ay isang napakahalagang pagpapakita ng kamalayang relihiyoso ng mga Ruso, na napahalagahan din ng mga susunod na henerasyon. 'Hindi maaaring labis na pahalagahan ang kahalagahan ng Unyon ng Florence para sa kasaysayan ng Rusya. Ipinahayag nito ang integrasyon ng Rus' sa pulitikang pan-Europa sa ikalawang kalahati ng ika-15 siglo. Kasabay nito, ang Unyon at ang pagtatasa sa kahalagahan nito ay naging, para sa relihiyosong pamamahayag, batayan ng mga talakayan tungkol sa lumalaking kapangyarihan ng Moscow[152] . Ang Unyon ng Florence ay napakahalaga para sa pag-unlad ng relihiyosong pamamahayag ng Rusya noong ika-15 hanggang ika-16 na siglo, pati na rin sa pagtukoy ng ugnayan ng Moscow sa Byzantium at sa Simbahang Griyego. Nang, dalawang dekada matapos ang Unyon, bumagsak ang Constantinople – ang Ikalawang Roma – sa pagsalakay ng mga 'walang Diyos' na Turko (1453), itinuring ng mga Kristiyano sa Moscow ang pangyayaring ito bilang parusa sa pakikipagsanib-puwersa sa mga 'heretikong Latino'. Sa paningin ng mga Ruso, tuluyang bumagsak ang relihiyosong awtoridad ng Griyegong Orthodoxia[153] .

Upang maunawaan kung gaano kalalim na naimpluwensyahan ng mga pampulitikang pag-uga ang kamalayang panrelihiyon ng mga Ruso, kailangang ilipat ang sarili sa espiritwal na atmospera ng panahong iyon. Ang Kristiyanong pananaw ng mga Ruso ay naghanap ng paraan upang maibalik ang balanse nito. Ang kuta ng Ortodoksiya, na pinabanal sa paglipas ng mga siglo, ay nawasak, at nang wala ang larawan ng kutang ito, hindi sila makapaniwala o mabuhay. Para sa kanila, ito ay paalala ng nalalapit na wakas ng mundo. Ang taong 1492 ay nagmarka ng pagtatapos ng ikapitong milenyo mula nang likhain ang mundo (ayon sa kronolohiyang noon), samantalang matagal nang naisapuso ng kamalayang Ruso ang eskatolohiyang Kristiyano. Ang mga pangyayari sa mga nakaraang dekada – ang 'hereتیکong unyon' at ang pagbagsak ng 'apostatang Byzantium' – ay nagdulot ng mas madilim na anino sa pag-asang ito. Ngunit sa gabi ng Marso 24–25, 1492, hindi dumating ang katapusan ng mundo: nagpatuloy ang pag-iral ng Dakilang Dukado ng Moscow at, ayon sa pamantayan ng panahong iyon, umunlad ito sa pulitika. Para sa sinaunang Ruso, naging paksa ito ng bagong pagninilay, na nag-udyok sa kaniya na muling suriin ang kaniyang eskatolohiya at imbestigahan ang mga sanhi ng mga pangyayaring eklesiastikal at pampulitika ng estado[154] .

---

[151] Ziegler, A., *Die Union* (1938), na nagbibigay ng bibliyograpiya hinggil sa paksa; ihambing ang pagsusuri ni Philipp, W., sa: *Jahrbuch für Geschichte Osteuropas*, vol. 5 (1940), p. 213 ff.; tingnan din: Shpakov, A., *The State and the Church* (1904), isang akdang hindi binanggit ni Ziegler.

[152] Philipp. Op. cit., p. 213.

[153] Eksakto dahil dito, hindi nakapagtataka na naglalaman ang kronika ng napakadetalyadong salaysay ng pagsakop sa Constantinople (Tsargrad): 'Ang Kwento ng Pagkakasakop ng Tsargrad' sa: PSRL. 12. pp. 83–97; Aleman na edisyon: 'Bericht über die Eroberung Konstantinopels'. Isinalin (batay sa Krónika ni Nikon) at inilagyan ng anota ni M. Braun at A. M. Schneider. Göttingen, 1940. Ang 'Aklát' na ito, o 'Maalamat ng Tsargrad', bilang isang mahalagang pinagkukunan ng Lumang Rusong pamamahayag, ay nagbunsod ng masaganang kritikal na literatura: V. Yakovlev, The Legend of Tsargrad (1868); I. Sreznevsky, sa: Academic Proceedings of the Second Department of the Academy of Sciences (1854); Orlov, A., sa: IORAS. 12 (1908); Archimandrite Leonid. The Tale of Tsargrad ni Nestor-Iskander, ika-15 siglo, sa: PDP. 62 (1886). Tingnan din: Petukhov, p. 101.

[154] Zhmakin. Metropolitan Daniel. pp. 364, 362–367; ihambing sa: AI. 1. Blg. 282. p. 513; Prav. Sob. 1860. 2. p. 337; Maximus the Greek. Works. 1. p. 132; Zinovy ng Otensk. Patotoo ng Katotohanan. pp. 48–49; Nakatatandang Artemy. Mga Sulat. RIB. 4. 1221. Tungkol sa mga eskatolohikal na damdamin sa pangkalahatan, tingnan: Bonwetsch, N. Methodius ng Olympus. 1 (1891); Sakharov,

Samantala, naganap sa Moscow ang mga pangyayaring akmang-akma sa ganitong kapaligiran ng intelektwal na pag-usbong at sa pag-igting ng mga damdamin, hilig, at opinyong panrelihiyon. Ang pag-unlad ng estado at pulitika ng Moscow—ang pagbabagong-anyo ng maliliit na prinsipalidad tungo sa isang nag-iisang tsardom na may malawak na teritoryo—tulad ng nabanggit na, ay nag-iwan ng malalim na impresyon sa kanyang mga kapanahunan. Ngunit 'hindi ang dami ng mga bagong teritoryo ang mahalaga,' ani Klyuchevsky. 'Sa Moscow, naramdaman ng mga tao na ang isang dakila at matagal nang pagsusumikap ay papalapit na sa wakas, isang bagay na lubos na nakaapekto sa panloob na estruktura ng buhay ng bansa… Nasa bagong posisyon ang pamahalaang Moskow, ngunit hindi pa lubos na nauunawaan ang bagong kahalagahan nito; hinanap nito, sa loob man o sa labas ng bansa, ang mga anyo na babagay sa posisyong ito; at nang mailapat na ang mga anyong ito, ginamit ang mga ito upang linawin sa sarili ang bagong kahalagahan nito. Mula sa pananaw na ito, ang ilang diplomatikong pormalidad at mga bagong seremonya sa korte na lumitaw noong paghahari ni Ivan III ay lubhang kawili-wili sa kasaysayan'[155] .

Sa kontekstong ito, ang ikalawang kasal ni Ivan ay nag-udyok sa mga kaisipan ng kanyang mga kapanahunan na ituon sa isang tiyak na direksyon. Noong 1472, ikinasal si Ivan III kay Sophia, ang ulilang pamangkin ni Constantine Palaiologos, ang huling emperador ng Byzantine (1448–1453). Naglakbay siya patungong Moscow mula Italya, kung saan siya nanirahan hanggang noon; Ang kanyang pagdating ay hindi lamang nagdulot ng pagbabago sa seremonya sa korte, na muling inayos ayon sa marangyang modelo ng Byzantine, kundi nagsilbi rin bilang katalista para sa pagbuo ng isang tiyak na relihiyoso at pilosopikal na konsepto na naglalayong palakasin, bigyang-katwiran, at kahit na panatilihin ang estado at ang pampulitika-eklesiastikong papel ng autokrat ng Moscow.

Nagbunsod ito ng pampulitika at pilosopikal na kaisipan na, sa pamamagitan ng kanyang pag-aasawa sa isang prinsesa ng imperyal na sambahayan ng Byzantium, ay naging tagapagmana ng mga emperador ng Byzantium ang Dakilang Prinsipe ng Moscow. Oo, ang dakilang Kristiyanong Ortodoksong kaharian sa Bosporus ay winasak ng mga walang-Diyos na Muslim, ngunit hindi magtatagal ang pananakop na ito, lalo na't hindi ito magiging walang hanggan. 'Ngunit unawain mo, salbaheng nilalang ka,' wika ng may-akda ng *The Tale of the Capture of Tsargrad* nang may damdamin, '…ang mga Rus, kasama si Ishmael, ang lumikha ng lahat ng bagay, ay magwawagi, at sasakupin nila ang Sedmokholmago (ibig sabihin, Constantinople. – I. S.) ay ibabalik sa kaniyang mga makatarungang pinuno, at maghahari sila roon[156] . Ang paniniwalang ito na ang soberano ng Moscow ay naging tagapagmana ng mga emperador ng Byzantine ay naipakita kapwa sa bagong seremonyal sa korte sa palasyo ni Ivan III sa Moscow Kremlin, na mula noon ay sumasalamin sa ritwal ng Byzantine, at sa bagong sagisag-pambansa na nagtatampok ng Byzantine na dobleng-ulo na agila[157] . Matapos maalis ang gapos ng mga Tatar (1480), tiningnan ng Dakilang Prinsipe ng Moscow ang sarili hindi lamang bilang isang autokrata, kundi pati na rin bilang 'soberano ng buong Rus' at maging bilang 'tsar sa biyaya ng Diyos'[158] . Noong nakaraan, paminsan-minsan ding tinatawag na 'tsar' ang mga Dakilang Prinsipe, ngunit ito ay isang marangyang pananalita lamang; ngayon, gayunpaman, ang titulong ito, sa pananaw ng mga Ruso, ay sumasalamin sa tunay na kalagayan ng mga pangyayari[159] . Sa loob ng mga dekada, tinuklas ng pamamahayag sa pulitika at simbahan sa Rusya ang temang ito, na sa huli ay lumikha ng isang malawak na

---

I. Mga Kasulatang Eschatolohikal at mga Alamat sa Lumang Panitikang Ruso (1879); Malinin. Nakatatandang Philotheos. mga pahina 426, 429, 430; RIB. 6. mga pahina 800, 806, 810.

[155] Klyuchevsky. 2. pp. 115, 123. 'Nang umakyat si Ivan III sa trono ng marangal na duke,' ayon kay Kljuchevskij (ibid., p. 115), 'ang teritoryo ng Moscow ay halos hindi lumampas sa higit 15,000 milya kuwadrado. Ang mga nakamit nina Ivan III at ng kanyang anak ay nagdagdag sa teritoryong ito ng hindi bababa sa 40,000 milya kuwadrado.'

[156] PSRL, vol. 12, p. 97; *The Tale*, p. 33.

[157] Tungkol sa hanay ng mga ideya at doktrina na kaugnay ng banal na kalikasan ng seremonyang korte ng Byzantine, tingnan: Treitinger, O. *Die oströmische Kaiser- und Reichsidee* (1938); isang akdang sagana sa materyal: Dölger, F., *Rom in der Gedankenwelt*; bukod pa rito: Savva, V., *The Moscow Tsars and the Byzantine Basileus* (1902). Tungkol sa katotohanang ang mga banal na elemento sa imperyal na ideal ng Byzantine ay may napakatagal nang tradisyon sa kamalayan ng mga Byzantine, tingnan: Baynes, N. H. 'Eusebius and the Christian Empire', sa: *Annuaire de l'Inst. de Philos. et Hist. d'Orient*, 2 (1934), p. 13 ff.

[158] Kljutschevskij. 2. p. 126.

[159] Dyakonov. Ang Kapangyarihan ng mga Pinuno ng Moscow; Waldenberg. Mga Lumang Doktrinang Ruso (1916). Tungkol sa kasaysayan ng titulong 'autocrat', tingnan: Ostrogorsky, G. Autocrator at Autocrat. Tungkol sa kasaysayan ng titulong autocrat sa Byzantium at sa mga Timog Slav. Apendise: Ang Titulo ng Awtokrat sa Rusya, sa: Glas Srpske K. Akademije. 2. Blg. 84 (1935). mga pahina 95–181 (sa Serbian); ihambing sa aking pagsusuri sa: Kyrios. 2 (1937). mga pahina 79–80. Gayundin: Vernadsky, sa: Byz. – Neugriech. Jb. 7; bersyong Ruso sa: Collection in Honour of N. V. Kondakov (1926).

ideolohikal na balangkas[160] . Hindi nagmula ang mga ideyang ito sa mga ambisyong pampulitika, kundi pangunahin sa mga paghahanap sa relihiyon at sa pananampalatayang Kristiyano; lumitaw ang mga ito bilang tugon sa espirituwal na kaguluhan na dulot ng mga nabanggit na pangyayaring historikal. Para sa lipunang Ruso noon, hindi lamang mga historikal na katotohanan ang mga ito kundi mga pangyayaring relihiyoso-kasaysayan; kaya tinanggap ang mga ito nang may matinding damdamin at naging paksa ng masusing talakayan mula sa pananaw ng relihiyon.

Dapat bigyang-pansin na ang mga akdang pampahayagan na may kulay ng relihiyon ay nagsasalita tungkol sa parehong mga karapatan at tungkulin ng Ortodoksong tsar. Ang natatanging katangiang ito ng kapangyarihang tsaristiko ay binigyang-diin ng mga kinatawan ng hirarkiya ng simbahan at ng orden ng mga monghe noong humiling sila ng tulong sa Dakilang Prinsipe para sa pakikibaka laban sa mga erehe ng Novgorod – ang mga Judaizer[161] . Para sa mga Josephite, ang mga karapatan at tungkuling panrelihiyon ng Ortodoksong tsar ay nagmumula sa kanyang kalikasang parang diyos. 'Ang tsar ay, sa kalikasan, katulad ng sinumang tao,' sabi ni Joseph ng Volotsk, 'ngunit sa kapangyarihan ay parang Diyos na Makapangyarihan sa lahat'[162] .

Ang ideya ng mga relihiyosong tungkulin ng tsar, na naging malalim at pangmatagalang nakaugat sa pananaw ng mga Josephite, ay ipinahayag din ni Arsobispo Theodosius ng Novgorod[163] . Siya ang may-akda ng tatlong epistola kay Ivan IV (1545–1547)[164] . Ang mga pananaw na ito ay, siyempre, hinati rin ni Macarius, Metropolitan ng Moscow (1542–1563), 'isa sa mga pinakadakilang pigura sa kasaysayan ng Simbahang

---

[160] Isang kawili-wiling pananaw sa kahalagahan at kahulugan ng titulong panharing makikita sa mga sinulat ng pampublikong manunulat na Ruso noong ika-16 na siglo na si Ivan Peresvetov; ihambing sa: Philipp. Op. cit.

[161] Para sa paglalarawan ng mga pananaw ng mga Josephite tungkol sa mga tungkulin ng isang Kristiyanong tsar sa Simbahan kaugnay ng pakikipaglaban sa mga erehe sa tulong ng awtoridad ng estado, tingnan ang mga sumusunod na liham: Arsobispo Gennadius ng Novgorod kay Obispo Niphon ng Suzdal, sa: Khrushchev. Op. cit. Apendise XXIII; ibid. Sa Arsobispo Joasaph ng Rostov, sa: Readings. 1847. 8; ibid. Sa Metropolitan Zosima, sa: RIB. 6. p. 775 (nasa: AAE. 1. Blg. 380); ibid. 'Tungkol sa Konseho ng 1490', sa: RIB. 6. pp. 779, 764; isang detalyadong salaysay ng paksang ito ang ibinigay ni Joseph ng Volotsk sa Kabanata 13 ng *The Enlightener*; ibid. 'Liham sa Dakilang Prinsipe', sa: DRV. 16. p. 424. Partikular na kawili-wili ang pananaw na inihayag ni Presbyter George Skripitsa tungkol sa tungkulin ng tsar na lutasin ang mga alitan sa pagitan ng mga obispo; inihain na niya ang opinyong ito noong 1503 pa (Readings, 1848, vol. 6, part 4). Siyempre, hindi ang mga Josephite ang kauna-unahang nagsalita tungkol sa ganitong mga karapatan ng sekular na awtoridad. Noong ika-13 siglo pa lamang, naipahayag na ang ideyang ito sa sanaysay na 'Isang Salita Tungkol sa Paano Dapat Mabuhay ang mga Kristiyano', sa: Collection of Laws, 1859. p. 128 ff.; ang akdang *Akinidin's Letter, a Monk of the Lavra of the Holy Mother of God, to the Grand Prince* ay nagmula pa noong ika-14 na siglo, sa: *RIB*. 6. p. 155 ff.; tumutukoy lamang ito sa pangangasiwa ng Dakilang Prinsipe sa pakikibaka ng hirarkiya ng simbahan laban sa mga erehe. Ihambing: Waldenberg. Op. cit., p. 137, at Golubinsky. 2. 1, p. 106. Inihahambing ni Beneshevich (The Old Slavonic Kormchaya, p. 739) ang mga pananaw ni Akindin sa ika-6 na novella ni Justiniano. Ang naunang gawa ni A. Pavlov na 'Dalawang Epistola kay Grand Prince Mikhail Yaroslavich ng Tver', sa: Prav. sob. 1867. Bol. 2, pp. 236–253, ay nananatiling kawili-wili hanggang ngayon.

[162] Joseph ang Tagapaghayag (1896). Kabanata 16. p. 547. Isang komprehensibong salaysay ng pananaw sa mundo ni Joseph ang ibinibigay ng sumusunod na bagong akda: Holzwarth, Irene. *Der Prosvetitel des Josif von Volokolamsk* (Berlin: Phil. Diss., 1944. Typescript); tungkol sa paggamit ni Joseph ng iba't ibang titulo sa pagtukoy sa Dakilang Prinsipe ng Moscow, tingnan: ibid., pp. 250 ff.

[163] Si Teodosio ay isang monghe sa Monasteryo ni Joseph-Volokolamsk; noong 1531 siya ang abbot ng Monasteryo ng Khutyn sa Novgorod at nagpanatili ng malapit na ugnayan kay Arsobispo Macarius, na kalaunan ay Metropolitan ng Moscow, na siya mismo ay masigasig na tagasunod ni Joseph; Nang maging Metropolitan ng Moscow si Macarius, si Theodosius, sa rekomendasyon ni Macarius, ay itinalaga sa Diyosesis ng Novgorod (1542).

[164] Isang liham *na may petsang 1545–46 ang isinulat kaugnay ng kampanya ng Dakilang Prinsipe laban sa mga Kazan Tatars; inihambing ni Teodosio ang Dakilang Prinsipe kay Emperador Constantine at binigyang-diin ang kahalagahan sa relihiyon ng kampanyang ito laban sa mga 'kaaway ni Cristo' at sa mga 'walang-diyos na Tatars', sa: DAI. 1. Blg. 37; isang taon pagkatapos (1547), muling sumulat si Teodosio sa batang tsar, sa pagkakataong ito tungkol sa iba't ibang krimen na nagaganap sa Novgorod: 'Sinasulat ko sa iyo ang mga bagay na ito, O pinatibay ng Diyos na pinuno, hindi bilang isang nagtuturo o sumasaway sa iyong matalas na isip at marangal na karunungan—sapagkat hindi nararapat sa atin na kalimutan ang ating tungkulin at magmalabis sa mga bagay na ito—kundi bilang isang mag-aaral sa isang guro, bilang isang lingkod sa isang pinuno, ipinaaalala ko sa iyo at ngayon ay taimtim kong ipinamamanhik: sapagkat ipinagkaloob sa iyo ng Hari sa Langit, O makapangyarihan, ayon sa kawangis ng langit na kapangyarihan, ang scepter ng makalupang kaharian ng kapangyarihan, upang ituro mo sa mga tao na panindigan ang katotohanan… Nararapat nga, samakatuwid, para sa inyo, banal na Tsar, na gawin ang lahat ng makakaya upang itaguyod ang kabanalan at iligtas ang mga nasasakupan ninyo mula sa espirituwal at pisikal na paghihirap', sa: DAI. 1. Blg. 41. p. 55. Noong mas maaga, habang nagsisilbi bilang abbot ng Monasteryo ng Khutyn, sumulat si Theodosius sa boyar na si Ivan Shigona (1534) kaagad pagkatapos ng pagkamatay ni Dakilang Prinsipe Vasily III: '…Isang malalim at madilim na gabi ang bumalot sa atin; naulila tayo sa isang matibay at matatag na haligi, isang pastol at guro, isang matuwid na tsar… na ginabayan at pinakain ang kanyang buong kawan tungo sa espirituwal na kaligtasan' (AI. 1. Blg. 294. p. 537).*

Ruso'[165] , 'ang pinaka-kilalang sa lahat ng ating mga metropolitan noong ika-16 na siglo'[166] Ang kanyang mga pananaw ay hinubog hindi lamang ng mga pangyayari sa kanyang panahon, kundi – higit sa lahat – alinsunod sa kanyang sariling karanasan sa buhay at sa mga ideya nina Joseph at ng mga Josephite[167] . Ang mga Josephite na pananaw ni Macarius ay naipakita rin sa kanyang arkipastoral na ministeryo. Kaugnay ng mga hakbang para baguhin ang buhay monghe sa Diyosesis ng Novgorod, noong 1526 ay hindi niya inapela sa mga awtoridad ng simbahan – ang Metropolitan ng Moscow – kundi direkta sa Dakilang Prinsipe, mula kanino niya hiniling ang pahintulot na amyendahan ang charter ng mga monghe at ipakilala ang pamumuhay na komunal. Ang kanyang liham kay Dakilang Prinsipe Vasily III ay ganap na nasa diwa ng mga Josephite at sumasalamin sa ideya ng isang Ortodoksong tsar: 'Sa ngalan ng Diyos, Ginoo, at alang-alang sa Pinakabanal na Ina ng Diyos at sa mga dakilang tagapaghimala, mangangalaga at maglaan kayo para sa mga banal na simbahan at kagalang-galang na mga monasteryo; sapagkat, Ginoo, sa pamamagitan ng kanang-kamay ng Diyos sa kataas-taasan, kayo ay hinirang na autokrata at pinuno ng buong Rusya; ang Diyos, Pinili ng Diyos ang isang lugar para sa Kanyang sarili sa lupa at pinaupo ka Niya sa Kanyang trono, ipinagkatiwala sa iyo ang awa at buhay ng buong dakilang Orthodox na pananampalataya[168] . Ito ay isang pagpapahayag ng mga pananaw ng mga kinatawan ng hirarkiyang eklesiastikal tungkol sa mga tungkuling panrelihiyon ng tsar, ang kanyang ugnayan sa Simbahan, at maging ang kanyang lugar sa loob ng Simbahan.

Ang mga pangyayaring pampulitika na nabanggit sa itaas ay nag-ambag sa pag-unlad at nakasulat na pagpapahayag ng mga pananaw na ito. Para sa panahong iyon, hindi ito isang gawa-gawang ideolohiya, kundi isang lohikal na konklusyon na hinango mula sa sitwasyong eklesiastikal at pampulitika na umunlad sa estadong Muscovite. Ang matagal nang ugnayang eklesiastikal sa Byzantium ay maaari at nararapat sanang nagbunga, at nang tamaan ng isang kakila-kilabot na sakuna ang Byzantium, isang bagong kapangyarihan ang nakatakdang pumalit sa lugar nito sa sentro ng Ortodoksong world[169] . Ngunit para sa mga autokratang Moscovite, hindi sapat ang purong eklesiastiko at relihiyosong pagbibigay-katwiran; hinangad din nilang bigyang-katwiran ang kanilang kapangyarihan sa pampulitika at legal na paraan, upang itanim ito sa tradisyon, sa 'lumang paraan'[170] .

Ang mga pananaw na pampulitika ng estado ay nabuo kasabay ng mga gawain ng 'Mga Tagapag-isa ng Moscow' at ng pampulitikang pagsibol ng Moscow. Nagbigay si Klyuchevsky[171] ng maikling paglalarawan sa konstruktong ideolohikal na ito at sa nilalaman nito: Para sa mga pulitiko ng Moskow noong unang bahagi ng ika-16 na siglo, hindi sapat ang isang alyansang kasal sa Byzantium (i.e. kay Prinsesa Sophia Palaiologina

---

[165] Golubinsky. 2. 1. p. 744.

[166] Makarii. Ikalawang ed. 6. p. 211. Tungkol kay Metropolitan Makarii, tingnan: Lebedev, N. Makarii, Metropolitan ng Moscow (1880); Zaustsinsky, K. Makarii, Metropolitan ng buong Rusya, sa: ZhMNP. 1881. Blg. 10–11; Andreev, N. 'Metropolitan Makarii bilang Isang Tauhan sa Sining Relihiyoso', sa: *Seminarium Kondakovianum*. 7 (1935); Makarii. 6–7; Golubinsky. 2. 1. pp. 744–875; bukod pa rito: Klyuchevsky. *Old Russian Lives of the Saints* (1871). pp. 221–297; Kadlubovsky, A. Op. cit., pp. 219–284; Golubinsky. History of Canonisation (1903); Vasilyev. History of Canonisation (1893).

[167] Zhmakin. Ang Labanan ng mga Ideya sa Rusya sa Unang Kalahati ng ika-16 na Siglo, sa: ZhMNP. 1882. 4. p. 160; Dyakonov. Op. cit. p. 108; Pavlov. Isang Pangkasaysayang Sanaysay tungkol sa Sekularisasyon ng mga Lupain ng Simbahan sa Rusya (1871). p. 109. Nagsimula si Makarii sa kanyang pagsasanay sa pag-aascetiko sa Pafnutiev Monasteryo, na malapit na kaugnay sa Josephov Monasteryo; kalaunan ay nagsilbi siya bilang abbot ng Luzhetsky Monasteryo (malapit sa Mozhaisk) at, mula 1526 hanggang 1542, bilang Arsobispo ng Novgorod. Golubinsky. 2. 1. p. 745; Makarii. 6. p. 210; Zaustsinsky. p. 213.

[168] DAI. 1. Blg. 25. Mga liham ni Makarii kay Tsar Ivan IV: ang una tungkol sa kanyang kasal noong 1547 (AI. 1. Blg. 40) at ang pangalawa tungkol sa digmaan laban sa mga Kazan Tatars (1552) (AI. 1. Blg. 160). Ang mga relihiyosong tungkulin ng isang Ortodoksong tsar ay nakasaad din sa 'Ritus ng Koronasyon' (DAI. 1. Blg. 39; PSRL. 13. 1. p. 151), na inihanda mismo ni Makarii para sa koronasyon ni Ivan noong 16 Enero 1547. Ihambing: Waldenberg. Op. cit., p. 277. Tungkol sa mga banal na aspeto ng ritong ito, tingnan: Barsov, E. Old Russian Monuments of the Sacred Coronation (1883); Loparev. On the Coronation Rite (1887); Popov. Ang Ritwal ng Banal na Koronasyon (1896); Prozorovsky. Tungkol sa Kahalagahan ng Titulo ng Tsar (1875); Savva. Op. cit.; Maltzew. Die heilige Krönung (1896); Kattenbusch. Bol. 1, h. 374–393. Tingnan din ang kawili-wiling akda: EnЯlin W. *Gottkaiser und Kaiser von Gottes Gnaden*, sa: *Sitzber. Bayer Ak. d. Wiss., Phil. – hist. Abt.* (1943), pati na rin: Treitinger. Op. cit.

[169] Tungkol sa eklesiastikal na kahalagahan ng Byzantium, tingnan: Karl Holl. 'Die Kirchliche Bedeutung Konstantinopels im Mittelalter', sa: Collected Works, Vol. 2 (1928), p. 416 (na dati ring inilathala sa: *Zeitschrift für Theologie und Kirche*, Vol. 11 (1901), pp. 83–96).

[170] Ihambing: Kljutschewskij. Bol. 2, p. 129. Tungkol sa kahalagahan ng tradisyon (antigong panahon) para sa pananaw na pampamahalaan at legal ng Moscow, tingnan ang akda: Philipp W. Ivan Peresvetov (1935). pp. 42–60; ang pag-aaral na ito, na nagbibigay ng komprehensibong paglalarawan ng natatanging personalidad ni Peresvetov, ay mahalaga rin para sa pag-unawa sa mga pananaw ng lipunang Muscovite noong ika-16 na siglo at sa lohika ng pang-eklesiastikal at pampulitikang kaisipan ng panahong iyon.

[171] Kljutschewskij. 2. p. 127.

– I. S.); nais din nilang maging magkakadugo, at higit pa rito, na makaugat sa mismong ugat o unibersal na modelo ng sukdulang kapangyarihan – sa Roma mismo. Sa mga kronika ng Moscow noong siglong iyon, lumitaw ang isang bagong lahi ng mga prinsipe ng Rusya, na nagbabalik ng kanilang angkan nang direkta sa Emperador Romano. Tila, sa simula ng ika-16 na siglo, isang alamat ang lumitaw na nagsasabing si Augustus, Si Cesar ng Roma, pinuno ng buong sansinukob, nang siya ay magsimulang humina, ay hinati ang sansinukob sa kanyang mga kapatid at kamag-anak at inilagay ang kanyang kapatid na si Prus sa pampang ng Ilog Vistula, sa tabi ng isang ilog na tinatawag na Neman, na hanggang ngayon ay tinatawag na Lupain ng Prussia ayon sa kanyang pangalan, 'at mula kay Prus nagmula ang ika-labing-apat na salinlahi – ang dakilang pinuno na si Rurik'. Pinaggamitan ng mga diplomatang Moskow ang alamat na ito: noong 1563, ginamit ng mga boyar ni Tsar Ivan, bilang pagbibigay-katwiran sa kanyang titulong imperyal sa pakikipagnegosasyon sa mga sugo ng Poland, ang mismong angkan ng mga Rurikid ng Moscow ayon sa salaysay ng kronika… Ninais nila na bigyang-diin ang makasaysayang bigat sa ideya ng pamana ng Byzantine. Si Vladimir Monomakh ay anak ng isang anak na babae ng Emperador ng Byzantine na si Constantine Monomakh, na namatay mahigit 50 taon bago umakyat sa trono sa Kyiv ang kanyang apo[172] . Ang kronikang Moskow, na inihanda noong panahon ng paghahari ni Ivan the Terrible, ay nagsasalaysay na si Vladimir Monomakh, nang siya ay naging prinsipe sa Kyiv, ay nagpadala ng kanyang mga pinuno sa Constantinople upang makipagdigma laban sa mismong Griyegong tsar na ito, si Constantine Monomakh, na, upang wakasan ang digmaan, nagpadala sa Kyiv, kasama ang metropolita ng Griyego, ng Krus mula sa Punong Nagbibigay-Buhay at ng imperyal na korona mula sa kanyang sariling ulo—ibig sabihin, ang sumbrero ni Monomakh—kasama ang isang kopang carnelian na ininumanan ni Augustus, ang emperador Romano, at isang gintong kadena… KinoKorona si Vladimir ng koronang ito at tinawag na Monomakh, ang Diyos-koro-nang Tsar ng buong Rus' ng mga . 'Mula noon,' wika ng kuwento, 'lahat ng Dakilang Prinsipe ni Vladimir ay kinoKorona ng korona ng hari…'[173] …Ang pangunahing ideya ng alamat ay ang kahalagahan ng mga pinuno ng Moscow bilang eklesiastikal at pampulitikang kahalili sa mga emperador ng Byzantine ay nakabatay sa magkasanib na pamumuno ng mga autokratikong pinuno ng Griyego at Ruso sa buong mundong Orthodox, na itinatag sa ilalim ng[174] ni Vladimir Monomakh.

3. Ang mongheng si Philotheus at ang kanyang mga ideyang mesiyaniko

Ang maalamat na kuwentong pampulitika-pambansa na ito (na siyempre ay may mga konotasyong panrelihiyon) at ang pananaw ng lipunan sa Moscow noong panahong iyon, gaya ng inilarawan sa itaas[175] , ay nakatagpo ng kanilang pinal na pagpapahayag sa ideyang Bizantino-Ruso ng Kaharian ng Moscow bilang Ikatlong Roma[176] . Ang arkitekto ng ideyang mesyanikong ito ay ang mongheng si Philotheus ng Eleazarov

---

[172] Si Dakilang Prinsipe Vladimir (II) Vsevolodovich, na kilala bilang Monomakh, ay naghari mula 1113 hanggang 1125. Si Emperador Constantine IX Monomakh ay naghari mula 1042 hanggang 1054.

[173] Tumutukoy ito kay Vladimir sa Klyazma, na naging kabisera ng mga Dakilang Prinsipe ng Rusya mula 1157 hanggang 1328, na may ilang pagitan; kaya ang maalamat na salaysay sa kronika ay tinatawag na 'Ang Kwento ng mga Prinsipe ng Vladimir'. Sa unang kalahati ng ika-16 na siglo (bago ang 1533), muling binuo ang kuwentong ito at naging kilala rin bilang 'Ang Kuwento ng Korona ni Monomakh'. Ihambing: Petukhov, mga pahina 103, 101 at mga sumunod.

[174] Para sa buong bibliyograpiya sa paksang ito, tingnan: Waldenberg. Op. cit.; Dyakonov. Op. cit.; Sokolsky. Op. cit.; Zhdanov, I. 'Ang Kwento ng Babilonia' at 'Ang Alamat ng mga Prinsipe ng Vladimir', sa: ZhMNP. 1891. 9. Schaeder, H. Moskau, das Dritte Rom (1929).

[175] Ang atmosperang pang-simba at pampulitika noong huling bahagi ng ika-15 siglo ay nailalarawan ng maringal na koronasyon (1498) ni Prinsipe Dimitri – apo ni Ivan III at anak ng kanyang anak na si Ivan, na namatay nang bata pa († 1490); Koroonado si Dimitri bilang tsar, sa halip na Dakilang Prinsipe (!), habang buhay pa si Ivan III († 1505) (SGGD. 2. Blg. 25); tingnan din ang talumpati ni Ivan III sa seremonyang ito (Kljutschewskij. 2. p. 133). Si Herberstein, na bumisita sa Moscow nang dalawang beses (noong 1517 at 1526), ay nagbigay ng detalyadong paglalarawan ng seryosong seremonyang ito sa isang hiwalay na kabanata na may pamagat na 'Paano Umaakyat sa Trono ang mga Dakilang Prinsipe' sa kanyang tanyag na akda na *Rerum Moscoviticarum Commentarii*. Nasa aking pag-aari lamang ang bagong Aleman na edisyon: *Moskovia von Herrn Sigmund Freiherrn zu Herberstein, Neyperg und Guettenhag*. Isinalin sa Aleman ni V. F. Steinen. Inilathala ni H. Kanders. Erlangen, 1926. pp. 59–64. Ang unang edisyon ay inilathala sa Vienna noong 1549; ang ikalawa, binagong edisyon, sa Basel noong 1556; lumabas ang unang pagsasaling Aleman, na isinagawa mismo ni Herberstein, sa Vienna noong 1557. Ang akda ni Herberstein ay isang napakahalaga at maaasahang sanggunian, gaya ng pinatunayan sa pag-aaral ni E. Zamyslovsky na 'Herberstein at ang kaniyang mga historikal at heograpikal na salaysay tungkol sa Rusya'. St Petersburg, 1884.

[176] Binanggit ko ang pinakamahalagang mga akda na inialay sa doktrinang mesyanikong ito: Malinin. The Elder Philotheus of the Eleazarov Monastery (1901); Dyakonov. Op. cit. (1889); Waldenberg. Op. cit. (1916); Kirillov (1914); Lukyanov (1913); Pavlov. A Course in Canon Law (1892; ika-2 ed. 1905); Sokolsky. Op. cit. (1902); Pavlov. Mga Sulat mula sa Nakatatandang Eleazar na

Monastery malapit sa Pskov. Makabuluhan na ang mga akda tungkol sa paksang ito ay lumitaw hindi sa Moscow, kundi sa sentrong pang-eklesiastiko at kultural ng Sinaunang Rus', kundi sa mga lalawigan; ito, siyempre, ay nagpapatotoo sa matinding interes ng pamayanang monghe ng Pskov hindi lamang sa mga usaping liturhikal kundi pati na rin sa mga tanong tungkol sa pananaw sa mundo[177] .

Dahil sa kanyang mga epistola, naging isa si monghe Philotheus sa mga pinakatanyag na personalidad sa kasaysayan ng Rusya. Gayunpaman, kakaunti lamang ang nalalaman natin tungkol sa kanyang buhay. Ipinanganak siya sa ikalawang kalahati ng ika-15 siglo sa isang bahagi ng rehiyon ng Pskov, at kalaunan ay naging monghe sa Eleazarov Monastery, na itinatag noong mga 1450 ni San Euphrosynus ng Pskov sa labas ng Pskov. Marahil ay naging abbot siya ng Eleazarov Monastery kalaunan. Ang kanyang gawaing pampanitikan ay sumaklaw sa paghahari ni Grand Prince Vasily III (1505–1533) at ni Tsar Ivan IV (1547–1584). Bago isulat ang kanyang mga tanyag na epistola, naging abala si Philotheus sa pag-compile ng mga kronika at lumahok sa paglikha ng Kronograpo ng 1512, na siyempre, nagpapatunay ng kanyang kaalaman at talento sa panitikan[178] .

Sa Chronograph na ito, isinulat na ni Philotheus ang mga kahanga-hangang linyang ito: 'Ang ating lupain ng Rusya, sa biyaya ng Diyos at sa pamamagitan ng mga panalangin ng Pinakabanal na Ina ng Diyos at ng lahat ng mga banal na gumagawa ng mga himala, ay lumalago, at ang ay nagiging mas bata, at umaangat (at lumalawak)'[179] . Ang mga salitang ito ay sumasaklaw sa pinakapuso ng kanyang eklesiastikal-pulitikal na ideolohiya, ang kanyang paniniwala sa mesyanikong kapalaran ng Muscovite na Rusong 'ortodokso at Ortodoksong kaharian'. Ang konseptong eklesiastiko-pulitikal ni Philotheus ay mahigpit na nakaayon sa mga pananaw at opinyong naipaliwanag na natin; ito ay organikong akma sa espiritwal na atmospera ng pagkabahala hinggil sa hinaharap ng Ortodoksiya bilang nag-iisa at walang hanggang relihiyosong komunidad, bilang Lungsod ng Diyos (Civitas Dei), na itinatag ni Cristo at kalaunan ay naisakop sa Imperyong Byzantine, ngunit sa mga nakaraang panahon, dahil sa apostasiya sa relihiyon at mga gawang walang Diyos ng mga Byzantine – ang 'mapanlinlang na mga Griyego' – ay napunta sa bingit ng pagkawasak.

Ang Ortodoksiya ng mga Ruso at ng Tsaradong Muscovite ay hindi kailanman pinagtanong ng sinumang espirituwal na manunulat sa nasabing sakop – ni ni Gennadius, Arsobispo ng Novgorod, ni ni Joseph ng Volotsk, ni ni Macarius, Metropolitan ng Moscow, ni ng kanilang mga kapanahunan; ngunit nang ang talakayan ay lumipat sa pananagutang panrelihiyon ng Moscow at sa mga tungkuling panrelihiyon at pampulitika nito, at sa pangangailangang ang makapangyarihang tsardom na ito sa pulitika ay magkaroon din ng awtoridad at primasyang panrelihiyon sa loob ng mundong Orthodox – lahat ng ito ay kailangang patunayan sa pamamagitan ng isang buong hanay ng mga makasaysayang katotohanan. Sa pamamagitan ng Unyon ng Florence, hindi lamang nagkakanulo ang mga Griyego kay Kristo, kundi nagdulot din ng anino sa kanilang sariling Ortodoksiya, na nagpasama ng imahe nito[180] . Ang kasalanang ito ay maaari ring nagkaroon ng mapaminsalang kahihinatnan para sa mga Ruso – bilang isang Ortodoksong bayan. Ito ay mga kritikal na panahon para sa mundong Kristiyano, sapagkat dalawang dekada ang lumipas at dumating ang taong 1492, na ayon sa pagkabilang ng mga taon mula sa paglikha ng mundo, ay ang ika-7,000 taon; at, ayon sa kalendaryong Byzantine, nakatakdang maganap ang katapusan ng mundo sa gabi ng ika-24–25 ng Marso.

Monghe kay Dakilang Prinsipe Vasily Ivanovich, sa: Prav. sob. 1863. 1. pp. 337–348; Shpakov. Op. cit. 1 (1904); Zernov. Moscow – the Third Rome (1936). Kasama sa mga akdang Aleman na nakatuon sa paksang ito ang: Schaeder, H., *Moskau, das Dritte Rom* (1929); ihambing ang mga pagsusuri nina Woltner, M., sa: *Z. f. Sl. Philologie* (1931) at Ostrogorskij, G., sa: *Hist. Z.* 146 (1932), pp. 368–371.

[177] Dapat tandaan dito na ang Pskov ay matatagpuan sa hangganan sa pagitan ng 'Ortodoksong' Muscovite Tsardom at ng 'heretikong' Kanluran, na nagdulot ng kawalang-katiwalaan sa relihiyon o kahit pagkasuklam sa mga Ruso. Matagal nang lumilitaw sa Pskov ang iba't ibang kilusang panrelihiyon: mga pagtatalo tungkol sa oras ng pag-aayuno, tungkol sa 'Alleluia', at kalaunan, noong dekada 1770, sumulpot ang kilusang 'Strigolniki'. Tingnan: Serebryansky, N. Mga Sanaysay sa Kasaysayan ng Buhay-monastiko sa Rehiyon ng Pskov, sa: Readings. 1908; pati na rin ang mga kaugnay na tomo nina Makarii at Golubinsky; Klyuchevsky. Ang Mga Pagtatalong sa Pskov, sa: Mga Pinag-isang Akda. 1872. 12; idem. Geschichte Russlands. 2; Gehring, Joh. *Die Sekten der russischen Kirche* (1898); Arkhangelsky. *Nil Sorsky* (1882). pp. 256 ff. Ipinapakita ng masusing pag-aaral ni Serebryansky na ang monastisismo sa rehiyon ng Pskov ay nailalarawan ng matinding buhay-relihiyon.

[178] Shakhmatoff, A. A. 'Ang Paglalakbay ni M. G. Misyur Munehin sa Silangan at ang Kronograpo ng Edisyon ng 1512', sa: IORAS. 1899. 1. p. 215.

[179] Ibid. p. 214.

[180] Ang pananaw na ito ay naipapahayag sa lahat ng mga akda na may kaugnayan sa Unyon ng Florence. Ihambing: Ziegler. Op. cit. at Shpakov. Op. cit. Matinding kritisismo laban sa mga 'Griyego' ay makikita rin sa liham ni Ivan III kay Iona, Arsobispo ng Novgorod (1465–1470), RIB. 6. p. 710.

Hindi ba ang matagal nang sapilitang pamumuno ng mga Tatar, ang Unyon, ang pampulitikang pagbagsak ng Imperyong Byzantine, at ang mga erehe sa Novgorod ay mga masamang palatandaan mula sa Diyos? Ito ang mga tanong na itinatanong ng mga tao noong panahong iyon sa kanilang sarili. Ang mga ideyang chiliastiko ay nakahanap ng matabang lupa sa Sinaunang Rus', na ang buhay-espiritwal ay palaging may matinding kulay ng mga temang eskatolohikal[181] . Ang dating inisip-isip lamang ay maaari nang maging katotohanan, isang fait accompli.

Ngunit lumipas na ang kinatatakutang taon ng 1492, at hindi nasira ang mundong Kristiyano. Naging paksa ito ng pagninilay at pagnilay-nilay. Nang magnilay ang mga Ruso sa mga nangyayari sa kanilang tinubuan, kanilang natuklasan na dito, sa Kaharian ng Moscow, nagaganap ang mga pag-unlad sa ilalim ng bandila ng kasaganaan ng estado.

Posibleng sa mismong panahong isinusulat ni Philotheus ang kanyang *Chronograph*, binubuo rin ang *Tale of the Princes of Vladimir*. Walang duda na pamilyar si Philotheus sa lahat ng pananaw at ideya ng kanyang panahon, sapagkat kabilang siya, sa isang diwa, sa intelektwal at kultural na elite ng unang kwarter ng ika-16 na siglo. Lahat ng ito ang nagbigay sa kanya ng batayan upang isama ang nabanggit na paglalarawan ng Rus' sa kanyang *Chronograph*. Lumipas pa ang isang dekada bago tuluyang maisakatuparan ang kanyang mga saloobin at paniniwala. Noong dekada 1520 pa lamang, isinulat niya ang kanyang mga liham, kung saan inilatag niya ang tanyag na ideya ng Moscow bilang Ikatlong Roma[182] .

---

[181] Ihambing: tala 149. Ang Chiliasm—ang pag-asang 'Mileniu' at ang 'Huling Paghuhukom'—ay tumugma sa relihiyosong kamalayan ng mga Ruso at naging malawakan. Dumating ito sa Rus' mula sa Byzantium kasabay ng Kristiyanismo; Malaking papel ang ginampanan ng gawa ni Methodius ng Olympus († c. 311), na sa Sinaunang Rus' ay karaniwang tinutukoy bilang 'ng Patara', na lumabas sa ilalim ng pamagat na 'Pahayag' sa isang pagsasaling Slavonic noong ika-11 siglo pa lamang (Krónika, tala para sa 1096). Ang pagsasaling ito ng akdang 'Ni Metodio, ating banal na ama, Arsobispo ng Patara, hinggil sa Huling Paghuhukom' ay inilathala ni N. S. Tikhonravov sa: Monuments of Forbidden Russian Literature. Bol. 2. pp. 268–281. Ihambing ang seryosong pag-aaral ni V. Istrin, 'The Revelation of Methodius of Patara and the Apocryphal Vision of Daniel in Byzantine and Old Russian Literature' (1897); ihambing din: Bonwetsch (Tala 149). Tinutukoy ko rito lamang ang ika-siyam na talumpati ng kanyang 'Symposium' sa: BdKV. 40. 2nd ed. p. 370: '…Kapag, sa ikapitong milenyo, ang mundong ito ay winasak, kapag, pagkatapos ng katapusan ng sansinukob, ang Diyos ay maninirahan kasama natin sa kagalakan.' Ihambing din: Alzberger. Kasaysayan ng Kristiyanong Eschatology sa Panahong Pre-Kristiyano (1896), p. 497, at Kirsch, Joh. P., Ang Simbahan sa Sinaunang Greko-Romanong Pandaigdigang Pangkultura (1930), pp. 234, 319. At pati na rin: ang 'Didache' ('Ang Turong ng Labindalawang Apostol'). Kabanata 16: '…Sapagkat sa mga huling araw ay dadami ang mga huwad na propeta at mga tagawasak, at ang mga tupa ay magiging mga lobo, at ang pag-ibig ay magiging poot' (BdKV 35, ika-2 ed., p. 16); ang 'Pahayag' ni Juan (kabanata 20); Ang Epistola ni Bernabé (kabanata 15): 'Kaya, mga anak ko, sa loob ng anim na araw—ibig sabihin, sa anim na libong taon—magwawakas ang lahat. At sa ikapitong araw ay magpapahinga Siya (ang Diyos)' (BdKV 24, ika-2 edisyon, p. 129). Maraming apokrifang kasulatan, na karamihan ay puspos ng mga temang eskatolohikal at kiliasistiko, ang nagbigay sa mga mananampalataya ng masaganang pagkain sa pag-iisip. Noong ika-12 siglo pa sa Rus', isang monghe na nagngangalang Abraham sa Smolensk ang sumulat ng isang traktado na may eskatolohikal na nilalaman (tingnan Kabanata II, 2 sa itaas); marahil ito ang kauna-unahang akdang Ruso kung saan inugnay ang katapusan ng mundo sa taong 7,000 (tingnan: Philipp W. Ansdze. 1940. p. 46). Ang Lumang Rusong Paschalion, na inihanda lamang hanggang sa taong 1492, ay nagtapos sa mga propetikong salita: 'Narito ang takot, narito ang kalungkutan, gaya ng sa pagpapako sa krus ni Cristo; natupad na ang siklong ito, nagwakas na ang taong ito, at sa wakas ay lumitaw na, kung saan hinihintay natin ang Iyong pangkalahatang pagdating' (Zhmakin. Metropolitan Daniel. pp. 364, 362–367). Ang kasunod na bahagi ng Paschalion para sa panahong pagkatapos ng 1492 ay inihanda ni Gennadius, Arsobispo ng Novgorod, na noong 1489 ay sumulat ng liham kay Joasaph, Arkibiskop ng Rostov, na humiling sa kanya na kumonsulta kina Paisius Yaroslavov at Nil Sorsky—na malamang ay may malaking awtoridad sa teolohiya sa mga lupon ng simbahan noon (pareho silang nanirahan sa diyosesis ni Joasaph)—upang alamin ang kanilang pananaw tungkol sa katapusan ng mundo at iparating ito sa kanya, si Gennadius (Arkhangelskiy. Op. cit., pp. 16, 30; Malinin. Op. cit., p. 429). Noong 1492, inutusan ng Metropolitan ng Moscow si Gennadius na bumuo ng isang paschal table para sa darating na milenyo (Makariy. 2nd ed., vol. 6, p. 103); sa akdang ito (ibid., Apendis III, pp. 376–383), pinabulaanan ni Gennadius, gamit ang Lumang Tipan at Bagong Tipan, ang paniniwalang papalapit na ang katapusan ng mundo at nakipagtalo sa mga Judaising Novgorodian, na nang-aalipusta sa mga Ortodokso dahil hindi natupad ang inaasahang katapusan ng mundo. Tinalakay din ang parehong tema ni Joseph ng Volotsk – pangunahin upang pabulaanan ang mga heretikal na pananaw ng mga Judaizer – sa mga kabanata 8 at 9 ng kanyang *Prosvetiтеля* (cf.: Holzwart, p. 119 ff.).

[182] Sa kanyang mga gawa, ang mga sumusunod ay may partikular na kahalagahan para sa atin: 1. 'Isang Traktado Tungkol sa mga Astrologo at mga Latin', na inihandog kay M. G. Misyur Munehin, isang diakono mula sa Pskov, na isinulat sa pagitan ng 1510 at 1520 (Malinin, Mga Pinagsama-samang Gawa, p. 159; ibid., Apendis, p. 45, at sa: Collected Works 1861, Vol. 2, p. 95); 2. 'Epistola kay Dakilang Prinsipe Vasily Ivanovich' (bago ang 1533), (Malinin, op. cit., Appendix, pp. 49–55; Collected Works 1863, Vol. 1, pp. 337–348); 3. 'Epistola kay Tsar Ivan (IV) Vasilievich' (Malinin. Op. cit. Appendix. p. 62 ff. at DAI. 1. Blg. 23). Tingnan ang mga sangguniang binanggit sa tala 171 at Schaeder. Op. cit., pp. 55 ff. Ang doktrina ng 'Roma mobilis' (ang naglalakbay na Roma) ay nagkaroon din ng mga tagapagpaliwanag sa Kanluran; cf.: Limnacus, Johannes. *Juris publici Imperii Romano-Germanici*. Argentorati, 1629. Vol. 1, Bahagi 1, Kabanata 4, Blg. 16.

Dalawang ideya ang bumubuo sa batayan ng relihiyoso-pilosopikal at mesiyanikong konsepto ni Philotheus: ang unibersal-kasaysayang kahalagahan ng kaharian ng Moscow bilang Lungsod ng Diyos (Civitas Dei) na pinili ng Diyos, at ang teokratikong-monarkikal na pagtatasa sa kahariang ito.

Ang pandaigdigang-kasaysayang pag-unlad ay nagaganap sa loob ng balangkas ng Banal na Paggabay. Ginagabayan ng Diyos ang sangkatauhan sa kabuuan at ang bawat indibidwal; ang mapagpalang kalooban ng Diyos ang namamahal sa buong mundo; itinatag ng Diyos ang mga kaharian at pinapabagsak ang mga ito kapag nahulog sa katiwalian; Itinataas ng Panginoon ang mga pinuno sa trono at pinarurusahan sila kung sila'y mahuhulog sa kasalanan; ginagabayan Niya ang mga pinuno at ang lahat ng tao tungo sa katotohanan at katuwiran. Ang Unang Roma ay bumagsak dahil sa erehe ni Apollinaris at, ayon sa kalooban ng Diyos, nawala ang kanyang lugar sa Kristiyanong Ortodoksong mundo. Sa lugar nito, sa biyaya ng Diyos, dumating ang Ikalawang Roma – Constantinople, Tsargrad. Ngunit sa pamamagitan ng pagkakaisa nito sa apostatang Roma, ipinagkanulo nito ang Ortodoksiya – at nasira. Ang banal nitong dambana, ang Hagia Sophia sa Constantinople, ay dinungisan at winasak ng mga walang-Diyos na mananakop bilang parusa rito. Ngunit nanatili ang pag-asa para sa mga Ortodokso: ang Moscow ay nagniningning sa kabanalan at takot sa Diyos; pinatibay ng Moscow ang pagiging Ortodokso nito sa pamamagitan ng pagtanggi sa unyon at sa gayon ay naging ikatlo at huling Roma sa kasaysayan ng mundo, samantalang hindi na magkakaroon ng ika-apat na Roma. Ang Tsar ng Rusya ang nag-iisang Ortodoksong pinuno sa mundo, at ang kaharian ng Rusya ang huling kaharian, na susundan na lamang ng Kaharian ng Langit.

Pinag-isa ni Philotheus ang kanyang buong pilosopiya sa kanyang 'Epistola Laban sa mga Astrologo at sa mga Latino': 'Sapagkat ang lahat ng mga kahariang Kristiyano ay nagwakas na at nasakop sa nag-iisang kaharian ng ating pinuno, ayon sa mga aklat ng propesiya, ibig sabihin, ang kaharian ng Rusya. Sapagkat ang dalawang Roma ay bumagsak na, at ang ikatlo ay nakatayo, samantalang ang ikaapat ay hindi magkakaroon… ibig sabihin, ang nag-iisang Kristiyanong hari at soberano sa ilalim ng langit, ang banal na trono ng Diyos ng Banal na Ekumenikal na Apostolikong Simbahan, na pumalit sa Roma at Constantinople, at na nasa lungsod na iniligtas ng Diyos na Moscow[183] .

At kay Dakilang Prinsipe Vasily III, isinulat ni Philotheus ang kanyang bisyon para sa isang kaharian ng Rusong Ortodokso: 'Sapagkat ang Simbahan ng Lumang Roma ay bumagsak dahil sa erehe ni Apollinaris, samantalang ang Simbahan ng Ikalawang Roma, Constantinople, ay pinutol-putol ang mga pintuan nito ng mga palakol at martilyo ng mga inapo ng mga Agariano; ngunit ito, ang Banal na Katolika at Apostolikong Simbahan ng Ikatlong Roma, ang iyong makapangyarihang kaharian, na nagniningning nang mas maliwanag kaysa sa araw sa buong mundo sa Orthodox na Kristiyanong pananampalataya… Kaya't sinasabi ko sa iyo, mag-ingat ka, Tsar, at muling itatakda mo ito nang malinaw at matatag sa iyong isipan: sapagkat ang lahat ng mga Kristiyanong kaharian ay nagpahinga na sa loob ng iyong sakop; sapagkat ang dalawang Roma ay bumagsak na, ang ikatlo ay nakatayo, at hindi na magkakaroon ng ika-apat'[184] .

Kaya, nakikita natin na ang mesiyanikong bisyon ni Philotheus ang huling tanikala sa isang hanay ng mga pananaw na nauna nang lumitaw sa kaharian ng Muscovite at patuloy na lumitaw noong kanyang panahon. Kasabay nito , ang pagtuturo ni Philotheus ay bumubuo ng isang lohikal na sintesis ng lahat ng mga pananaw at ideyang ito. Mas malinaw at mas tiyak kaysa sa sinuman, nagsalita ang monghe ng Pskov sa lahat ng kanyang mga kapanahunan tungkol sa dakilang misyon ng Kristiyano ng kanyang bansa at ng kanyang pinuno, ang Ortodoksong tsar: tungkol sa banal na pinagmulan ng opisina ng hari, sa kabanalan nito, at tungkol sa mga tungkulin at karapatan ng tsar, na sa mga usaping sekular at eklesiastikal, ay may pananagutan lamang sa Diyos[185] .

---

[183] Malinin. Op. cit. Apendise. p. 45.

[184] Ibid. pp. 49, 55.

[185] Inilatag muli ni Philotheus ang kabuuang hanay ng mga ideyang ito sa kanyang liham sa batang Tsar Ivan IV, na mas malawak at hindi kasing-maigsi o kasing-laman gaya ng kanyang dalawang iba pang liham (Malinin. Op. cit. Appendix. p. 62). Ihambing ang mga alingawngaw ng pananaw ni Philotheus sa unang liham ni Ivan kay Prinsipe A. M. Kurbsky: 'Sapagkat ang probidensya ng Salita ng Diyos ay natutupad saanman, at ang mga banal na lingkod ng Salita ng Diyos, nang paikot-ikot sa buong sansinukob na parang mga agila sa paglipad, ay nagdulot ng kislap ng kabanalan hanggang sa kaharian ng Rusya. Kaya, ang awtokrasya ng Imperyong Ruso, na tunay na Ortodokso, ayon sa kalooban ng Diyos, ay nagsimula kay Dakilang Prinsipe Vladimir, na nagbigay-liwanag sa lupain ng Rusya sa pamamagitan ng banal na binyag, at kay Dakilang Prinsipe Vladimir Monomakh, na tumanggap ng pinakamataas na parangal mula sa mga Griyego, at ang matapang na Dakilang Prinsipe Alexander Nevsky, na nagkamit ng malaking tagumpay laban sa mga walang-diyos na Aleman, at ang kapuri-puring Dakilang Prinsipe Dimitri, na, sa kabila ng Don, nagtagumpay laban sa mga walang-diyos na Agarians (i.e. mga Tatar. – I. S.), at maging sa tagapaghiganti ng mga kawalang-

Ang pilosopiyang panrelihiyon ni Philotheus tungkol sa kasaysayan at ang mga pananaw ng mga Josephite ay nagsanib sa isang iisang pananaw na pampulitika at pang-simba, na naging pundasyon para sa karagdagang pag-unlad ng ugnayan sa pagitan ng estado at ng Simbahan sa Rusya, kapwa sa Muscovite Tsardom[186] at sa imperyo ni Peter the Great noong ika-18 hanggang ika-19 na siglo.[187] Ang ideolohikal na pagtaas ng Moscow sa katayuan ng Ikatlong Roma ay may napakalakas na kulay na eklesiastiko at pambansa. Ito ay tumutugma sa matagal nang paniniwala ng mga Ruso na ang Kristiyanismong Ruso ay hindi mas mababa sa Kristiyanismong Griyego – isang paniniwalang naipahayag na ni Metropolitan Hilarion ng Kyiv pa noong ika-11 siglo.[188] Ngunit ngayon ay dumating na ang panahon na kailangang patunayan ng mga kinatawan ng hirarkiyang simbahan ng Rusya at ng komunidad ng mga monghe ng Rusya ang pahayag na ito sa pamamagitan ng mga aktwal na katotohanan, halimbawa, at mga modelo. Ang ideolohiya at retorika, gaano man magarbong at lohikal, ay hindi pa rin sapat na patunay para sa sambayanang Ruso. Naniniwala ang kaluluwang Ruso sa katotohanan ng Kristiyanismo, sa katotohanan ng ortodoksong katuruan, hindi dahil sa mga dogmatikong konstruksyon o sa kahanga-hangang panghihikayat ng mga sinaunang sulat ng Rusong Lumang Panahon, kundi dahil sa mayamang liturhiya at kagandahan ng katuruang ito. Sapagkat ang mismong buhay-liturhikal ng Simbahan ang nagbigay sa kaniya ng pagkakataong maramdaman ang sarili bilang isang mapagkumbabang kasapi ng maluwalhating pulutong ng mga martir at mga santo, mga manggagawa ng himala at mga nagpapatotoo sa pananampalataya, at maging ng mga anghel. Sa panahon ng mga banal na paglilingkod, hindi lamang pinag-usapan ng Simbahan ang hinaharap na pinagpala at walang hanggang buhay ng mga matuwid; pinagtibay ng mga awit at pagbasa ng simbahan na ang bawat tao ay makakabahagi sa pinagpala at walang hanggang buhay na ito ng mga matuwid kung kanilang susundin ang mga halimbawa ng Kristiyanong kabanalan at itatayo ang kanilang buhay sa mga halimbawang ito[189] . Maaaring tila paradoksal, ngunit sa relihiyosidad ng mga Ruso, inilagay ng liturhiya ang dogma sa pangalawang lugar; sa relihiyosidad na ito, ang pangunahing pokus ay hindi sa nilalaman ng pananampalataya, kundi sa karanasan ng pananampalataya. Ito ang pinaka-katangian at pinakamahalagang katangian ng kaluluwang relihiyoso ng mga Ruso.

Ang Sinaunang Simbahan at ang Simbahang Byzantine ay nagpatotoo sa katotohanan ng kanilang pagtuturo at kanilang katotohanan sa pamamagitan ng maraming halimbawa ng kabanalan. Hindi kaya't ang Simbahang Ruso – ang Simbahan ng Ikatlong Roma – ay nagpatotoo rin sa kanyang katotohanan sa pamamagitan ng ganitong mga halimbawa? Hindi rin ba nito maihahayag ang Kaharian ni Cristo sa kaniyang mga matuwid, bilang mga kasamang nag-aangkin sa kaluwalhatiang ito, at ipahayag—hindi lamang sa sambayanang Ruso kundi sa buong mundong Ortodokso, na kung saan ang Simbahang Ruso ay naging sentro ng ortodoksiya—ang kanilang katapatan, kabanalan at mga himala? Ang hirarkiya ng Simbahang Ruso at ang monastisismo ng Rusya ay nagbigay ng maraming halimbawa ng Kristiyanong , asetikismo, debosyong relihiyoso, at mga himala. Ang Ikatlong Roma ay may sariling Thebaid na Ruso at sariling mga asketiko, at ang pagsasagawa ng asetikismo rito ay hindi naging mas madali kaysa sa kahit saan sa Ehipto o Syria. Mayroon nang ilang santo ang Simbahang Ruso na nagsagawa ng mga dakilang gawang Kristiyano. Kasama na sa kalendaryo ng mga santo ng Simbahang Ruso ang sarili nitong mga pambansang santo, na may mahalagang puwesto sa hanay ng mga unibersal na matuwid na Ortodokso. Gayunpaman, marami sa mga asketang ito ay hindi pa kilala ng mga tao, o kilala lamang sa mga pook kung saan sila nanirahan at nagsagawa

---

katarungan, ang ating lolo, ang dakilang pinuno na si Juan, at ang tagapagtatag ng mga lupain ng ating mga ninuno, ang aming ama na pinagpala ang alaala, ang dakilang pinuno na si Vasily, at hanggang sa amin, ang mapagkumbabang tagapagdala ng scepter ng kaharian ng Rusya' (Correspondence, p. 26). Ang 'Akwist ng mga Prinsipe ng Vladimir' na nabanggit sa itaas ay, siyempre, kilala rin ng batang tsar. Tingnan din ang pananaw ni Ivan sa mga tungkulin ng isang autokrata (ibid., p. 40).

[186] Ang doktrina ni Philotheus na 'Moscow bilang Ikatlong Roma' ay hindi opisyal na ipinahayag ex cathedra ng Simbahan o ng estado, ngunit matatagpuan natin ang repleksyon nito sa isang opisyal na dokumento, partikular sa paliwanag ng mga dahilan para sa pagtatatag ng patriarkado (ang 'Uložennaya Gramota') noong 1589, sa: SGGD. 2. p. 97. Hindi naglaon matapos maitatag ang Patriarkado, sa simula ng ika-17 siglo, isang hagiograpikong akda na pinamagatang 'Aklat ng mga Banal na Ruso' ang inihanda sa Moscow. Sa pangwakas na salita, sinasabi ng may-akda na ang tunay na pananampalataya ay nanghina sa Byzantium, samantalang ang Pamahalaang Muscovite at ang Simbahang Ruso, dahil sa kanilang katotohanan sa pananampalataya at napakaraming santo, ay nanguna sa mundo ng mga Ortodokso. Ang hulihang salita na ito ay unang inilathala ni I. Mansvetov sa 'Ulat sa Ika-21 na Pagkakaloob ng Gantimpalang Count Uvarov'; nang buo sa: *Chteniya*. 1887. 4.

[187] Ihambing ang aking akda: 'Zur Frage der Periodisierung der Geschichte der russischen Kirche', sa: *Kyrios*. 5 (1940–1941). pp. 66–81.

[188] Tingnan ang Kabanata II sa itaas.

[189] Tingnan ang mga indibidwal na halimbawa sa aking aklat na *Leben und Lehre der Starzen* (1936).

ng kanilang pag-aasketa. Samakatuwid, para sa mga nagtatag ng Ikatlong Roma, ito ay isang mahalaga at mabigat na gawain—ang kanilang tungkuling Kristiyano—na lutasin ang usapin ng pagtatala sa kasulatan at ng pagliluwalhati sa mga gawa ng mga santo, sapagkat nakapag-ambag ito sa pagtaas ng ranggo ng Simbahang Ruso.

4. Arsobispo Macarius at ang hagyograpiyang Ruso ng ika-16 na siglo

Ang pangunahing gawain ay ang pagbuo ng mga talambuhay ng mga asketiko ng Rusya. Ang pamayanang monghe ang humawak ng malaking bahagi ng gawaing ito. Pagsapit ng simula ng ika-16 na siglo, mayroon nang ilang mga talambuhay ng mga Rusong asketa at santo, ngunit kaunti pa rin ang bilang nito[190] . Sa unang kalahati ng siglong iyon, malaki ang paglawak ng Rusong hagiograpiya, higit na dahil sa personal na inisyatiba at patnubay ni Metropolitan Makarii (1542–1563)[191] .

Sa panahon pa ng kanyang paglilingkod bilang pinuno ng Diyosesis ng Novgorod (1526–1542), sinimulan ni Arsobispo Makarii ang napakalaking gawain ng pagsasaayos ng *Great Menaion* sa 12 tomo, tig-isa para sa bawat buwan; Sinimulan ang gawain noong 1529–1530, at noong 1541 inialay ni Makarii ang Menologion sa Katedral ni Santa Sofia sa Novgorod bilang ambag para sa kapayapaan ng kaluluwa ng kanyang mga magulang. Nang siya ay maging Metropolitan ng Moscow noong 1542, natapos ang gawaing ito, at noong 1552 ang bagong manuskrito ay iniharap sa Katedral ng Pagpapalipad sa Moscow[192] . 'Ibinigay ang tungkulin,' ayon kay Klyuchevsky, 'na itinakda bilang pundasyon ng koleksyong ito—ang mangalap at isulat nang kopya ang "lahat ng banal na aklat na natagpuan sa lupain ng Rusya"—ang Miney ni Makariyus ang pinaka-ambisyosong gawain sa Panitikang Lumang Rusya'[193] . Ang mga Menaion na ito ay naglalaman ng mga buhay ng lahat ng mga santo ng Simbahang Orthodox na kilala sa Rus' noong panahong iyon, pati na rin ng iba't ibang akdang asketiko, katekistiko, homiletiko at ilang kanonikal na akda[194] .

Ipinag-utos ni Macarius na bigyan ng natatanging lugar sa Menaion ang mga buhay ng mga santo ng Rusya. Nagtipon siya ng mga katulong sa kanyang paligid, at sa kanyang utos ay inipon nila ang mga buhay na ito. Malinaw na hinanap ni Makarii ang kanyang mga katulong mula sa komunidad ng mga monghe ng tradisyong Josephite, na matagal na niyang nakasama pa noong siya ay baguhan sa Pafnutiev Borovsk Monasteryo. Maaaring ipagtanggol na sa mga taong ito ay nabuo ang 'Josephite school' ng Rusong hagiograpiya, na nagsikap na ilahad ang mga buhay ng mga santo ayon sa diwa ng mga pananaw ng mga Josephite at ilarawan ang isang asetikong pamumuhay na ang nilalaman ay tumutugma sa mga pananaw na ito o may kulay na 'Josephite'. Ang paaralang hagiograpikong Josephite na ito, na ang mga gawa ay

---

[190] Tungkol sa hagiograpiya ng Rusya, tingnan: Klyuchevsky. Lumang Rusong Talambuhay ng mga Santo (1871); Sergius, Archimandrite. Ang Kumpletong Buwanang Kalendaryo ng Silangan. 2 tomo. (1875); Kadlubovsky. Mga Sanaysay (1902); Yakhonov. Ang Mga Buhay ng mga Santo ng Rehiyon ng Pomerania bilang Isang Makasaysayang Pinagkukunan (1881); Konoplev. Ang Mga Santo ng Rehiyon ng Vologda (1895), pati na rin sa: Readings. 1895. 4; Serebryansky. Mga Sinaunang Buhay ng mga Prinsipe, sa: Readings. 1915. 3; tingnan din ang napakakapaki-pakinabang na akda: Boguslavsky, S. 'The Literary Tradition in Northern Russian Hagiography', sa: IORAS. 101 (1928). Panitikan tungkol sa kanonisasyon sa Simbahang Ruso: Vasilyev. 'The Canonisation of Russian Saints' (1893), pati na rin sa: Readings. 1893; Golubinsky. A History of the Canonisation of Saints in the Russian Church (1903), pati na rin sa: Readings. 1903; Peeters, P. 'La canonisation dans l'Église russe', sa: Analecta Bollandiana, 33 (1914). Nekrasov. Ang Pag-usbong ng Pambansang Panitikan sa Dakilang Hilagang Rusyano (1870) (luma na); Veruzhsky. Mga Makasaysayang Salaysay ng Buhay ng mga Santo ng Rehiyon ng Vologda (1880); Fedotov, G. Ang mga Santo ng Sinaunang Rus'. Paris, 1929.

[191] Nakasulat na natin ang tungkol sa mga santo ng ika-11 hanggang ika-15 siglo (Mga Kabanata II at III). Bago ang ika-16 na siglo, ang mga sumusunod na Rusong santo ay sinamba nang lokal o sa buong Rusya: 1. Mga Santo Boris at Gleb, ang mga Prinsipe na Nagtiis († 1015); 2. Santo Prinsipe Vladimir († 1015); 3. Santa Prinsesa Olga († 969); 4. San Leontius, Obispo ng Rostov († 1072); 5. San Prinsipe Michael ng Chernigov at ang kanyang boyar na si Theodore († 1245); 6. San Ignacio, Obispo ng Rostov († 1288); 7. San Pedro, Metropolitan ng Moscow († 1325); 8. San Alexius, Metropolitan ng Moscow († 1378); 9. San Sergius ng Radonezh († 1392); 10. San Isaias, Obispo ng Rostov († 1190); 11. San Barlaam ng Khutyn († 1192); 12. San Prinsipe Teodoro ng Smolensk at Yaroslavl († 1299) at ang kanyang mga anak na sina David at Constantine; 13. San Antonio ng mga Kweba († 1073); 14. San Teodosio ng mga Kweba († 1074); 15. San Cirilo ng Belozero († 1427); 16. Banal na Dimitri ng Prilutsk († 1391); 17. Banal na Abraham ng Rostov († ika-11 siglo); 18. Banal na Nikita ng Pereyaslav († 1186). Tingnan din: Sergius. Op. cit. 1. Apendise 15.

[192] Zauskinsky. Op. cit., p. 229; Makarii (Bulgakov). Mga Tala sa Novgorod Makariyevsky Chetii Minei, sa: Tikhonravov. Krónika ng Panitikan at mga Antigong Bagay ng Rusya. Bol. 1 (1959). Seksyon 5, pp. 68 at sum.; Klyuchevsky. Mga Buhay. pp. 228–231; Makarii. Ikalawang ed. Bol. 7. pp. 407 ff.

[193] Klyuchevsky. Op. cit. p. 228.

[194] Para sa mga nilalaman ng buong koleksyon, tingnan si Makarii. Ikalawang edisyon. Bolyum 7. pah. 409 at sumunod. Ang kumpletong talaan ng mga nilalaman para sa Dakilang Menolohiyon ay nasa: Readings. 1877. Bolyum 4. Bahagi 4.

karaniwang tinutukoy sa kasaysayan ng panitikan bilang ang 'mga buhay ng edisyong Makariyev'[195] , ay naglabas ng isang buong serye ng mga buhay na may magkakaibang kalidad, kapwa sa panitikang pananaw at sa makasaysayang-eklesiastikal na pananaw[196] ; una, dahil ang mga nagsama ng mga hagiograpiya ay may magkakaibang talento sa panitikan, at pangalawa, dahil pinroseso nila ang materyal batay sa isang tiyak na konseptong eklesiastiko-pulitikal.

Noong 1537 pa lamang sa Novgorod, inutusan ni Makarii, na noon ay arsobispo pa, si Vasili Tuchkov, anak ng isang boyar, na isulat ang hagiograpiya ni Mikhail Klopsky († 1456), isang banal na hangal para sa kapakanan ni Cristo at isang asketa na lubos na iginagalang ng mga tao sa Novgorod[197] .

Noong 1545, inihanda ang hagiograpiya ni San Alexander ng Svir († 1533); kabilang ito sa mga hiyas ng Lumang Rusong hagiograpiya. Ang may-akda, na si Hilarion, abad ng Monasteryo ng Alexander-Svirsky, ay kapanahunan at alagad ng santo; siya ay nagsulat ng isang salaysay na napakatumpak sa kasaysayan, na inilahad sa simpleng at malinaw na wika. Binibigyang-pansin ng hagiograpiya ang mga himala ni San Alexander, inilalarawan ang mga ito sa payak at kolokyal na wika, nang walang retorika o pantasya, na nag-iwan ng napakalalim na impresyon sa mga mambabasa at tagapakinig[198] . Ang hagiograpiyang ito ay inihanda bago pa man ang pagliliwalhati kay Alexander at nagsilbing batayan para sa kanyang kanonisasyon.

Kasabay nito, *noong mga 1545–46, sa personal na utos ni Metropolitan Makarii Savva, isinulat ng Obispo ng Krutitsy, na isang disipulo ni Joseph ng Volokolamsk, ang hagiograpiya ni Joseph. Isinama rin ang hagiograpiyang ito sa Menaia, at mula sa pananaw na pampanitikan, kabilang din ito sa pinakamahuhusay na halimbawa ng Lumang Ruso hagiograpiya. Mayaman ito sa mga makasaysayang katotohanan at namumukod-tangi sa magandang estilo. Ang paglalarawan kay Joseph ay napakabuhay at nag-iiwan ng matagal na impresyon. Gayunpaman, ang hagiograpiya ay may malinaw na Josephite na pananaw sa simbahan at pulitika. Ang may-akda, si Obispo Savva, na kabilang mismo sa paaralan ng kaisipang ito, ay nagbigay ng partikular na pansin sa pakikibaka ni Joseph laban sa erehe, binibigyang-diin ang pangangailangan para sa mahigpit na hakbang laban sa mga erehe, kabilang ang parusang kamatayan, at ikinukwento nang may labis na kasiyahan ang mga pagbitay na naganap na. Pinag-uusapan din ng nagsama-sama ng hagiograpiya ang malapit na ugnayan nina Joseph at ng mga Dakilang Prinsipe, at kung paano sinamba ng mismong abad at ng mga kapatid sa kanyang monasteryo ang autokratang Moskow, na tinukoy ni Savva, bago pa man ang 1547—bago ipinakilala ang titulong 'tsar'—bilang 'pinahiran ng Diyos', 'tsar' at 'Ortodoksong tsar', na inuugnay ang mga pahayag na ito kay Jose mismo[199] .*

Halos sa parehong panahon, o ilang taon bago pa man, sa pagitan ng 1540 at 1546, naisulat ang hagyograpiya ni Joseph; ito ay nakilala bilang 'Hagyograpiya ng isang Hindi Kilalang May-akda', dahil hindi pa matitiyak ang pangalan ng may-akda nito. Maraming iskolar ang may tendensiyang iturin na may-akda ng hagiograpiya ang monghe na si Zinovy ng Otensky Monasteryo. Ang palagay na ito ay batay sa ilang pangyayari sa buhay ni Zinovy at sa nilalaman ng hagiograpiya. Bagaman kapwa may ideolohiyang Josephite si Zinovy, ipinapakita niya ang pagiging katamtaman sa kanyang paghatol sa erehe ng Novgorod, pinupuri si Jose sa kanyang pakikipaglaban rito, ngunit napakaingat niyang nagsasalita tungkol sa mga parusang ipinataw sa mga erehe. Tungkol sa usapin ng mga lupain ng monghe, sumusunod ang may-akda sa mga pananaw na ganap na kaayon ng mga Josephite, ngunit siya ay may pagpipigil sa sarili sa kanyang kritisismo sa mga pananaw ng mga Non-Acquirers tungkol sa mga nayon ng monghe. Binibigyang-diin ng hagiograpiya ang kahalagahan ng panlabas na ascesis at itinatampok ang aspektong ito sa asetikong gawain nina Jose at Cassian na Walang-Sapatos, isang monghe ng Monasteryo ni San Jose[200] .

---

[195] Speransky. Kasaysayan ng Lumang Panitikang Ruso (1911). p. 161; Klyuchevsky. Op. cit. p. 222.

[196] Ibid. pp. 222–296.

[197] Noong 1537, dalawang bersyon ng Buhay ni Michael Klopsky ang umiiral na (ibid., p. 209); ang mga ito ay nai-imprenta sa: Monuments of Ancient Russian Literature, vol. 1; ang bersyon ni Tuchkov – ibid., vol. 4.

[198] Ang hagiograpiya, na inatas ni Arsobispo Teodosio para sa Menaion, ay kasama sa Menaion sa ilalim ng ika-30 ng Agosto. Makarii. Ikalawang ed. 7. p. 418.

[199] VChM. 9 Setyembre. pp. 455–498; Makarii. Ikalawang ed. 7. pp. 418–419; Klyuchevsky. Ibid. pp. 292, 293.

[200] Klyuchevsky. Op. cit. p. 293; Rzhiga. Mga Sanaysay sa Kasaysayan ng Pamamahayag ng Rusya noong ika-16 na Siglo. Si Maximus na Griyego bilang isang Publicist, sa: TODRL. 1 (1934). p. 8. Ang hagiograpiyang ito ay dati nang inilathala ni Nevostruev: CHOLDP. 1865.

Ang ikatlong hagiograpiya ni Joseph ay naisulat noong 1547. Ang may-akda nito ay ang pamangkin ni Joseph, ang mongheng si Dosipheus Toporkov, at ang hagiograpiyang ito ay isang papuri sa santo. Sa nilalaman at pangkalahatang diwa nito, ito ay isang purong Josephite na akda[201] .

Ang kasaganaan ng hagiograpiya tungkol kay Jose ay nagpapahiwatig na nilayon ni Metropolitan Macarius na ideklara siyang santo si Jose ng Volotsk sa Konseho ng 1547. Kitang-kita rin ito sa katotohanang inutusan ng Metropolitan ang mongheng si Photios ng Monasteryo ni Joseph na bumuo ng kanon para kay Joseph at binigyan niya ng pagpapala na kantahin ito nang pribado 'hanggang sa pagdaraos ng kathedral na liturhiya'[202] .

Si Jose ng Volotsk ay pumanaw noong 15 Setyembre 1515, ngunit sa mga Konsilyo ng 1547 at 1549 hindi siya naluwalhati; hindi ito naganap hanggang 20 Disyembre 1578 nang isagawa ang isang lokal na paglualhati, na nangangahulugang hindi na ginanap ang mga serbisyong pang-alala para sa kanya sa kanyang monasteryo, at sa mga banal na serbisyo ay inihain ang mga panalangin sa kanya bilang isang santo. Ang opisyal na kanonisasyon ni Joseph ay isinagawa ni Patriarka Job noong 1591; binigyan niya ng kanyang pagpapala ang paglikha ng isang kanta sa karangalan ni Joseph at isinama ang kanyang pangalan sa Menaion[203] .

Ang papuri para sa pagka-asketiko ng mga Josephite ay matatagpuan din sa hagyograpiya ng nabanggit na mongheng si Cassian na Walang-Sapatos († 1542), isang mahigpit na asketiko na inialay ang sarili sa pagtiis ng matinding lamig. Ang kanyang hagyograpiya ay isinulat kaagad pagkatapos ng kamatayan ni Cassian ni Arkhimandrita Vassian[204] .

Ang hagiograpiya ng mga Josephite ay pinatapos ng Volokolamsk Paterikon, na isinulat noong *1547–48 ng mongheng si Dosiphei Toporkov, marahil sa ilalim din ng patnubay ng metropolitan. Naglalaman ang Paterikon ng 29 na kuwento at isang pambungad, na maikling inilalarawan ang kasaysayan ng pagkakatatag ng Monasteryo ng Volokolamsk. Lima sa mga kuwento ang inialay kay Jose at naglalaman ng kanyang mga pahayag tungkol sa monastisismo, buhay monghe, at mga saligan ng Kristiyanong ascesis, habang binibigyang-diin ang mga kalamangan ng cenobitikong pamumuhay kaysa sa ibang anyo ng pamumuhay monghe; ang mga pahayag na ito ay isinama sa Paterikon bilang sariling kasabihan ni Abad Jose. Ang iba pang mga kuwento ay isinulat mula sa pananaw ni Hegumen Pafnutius ng Borovsk o ni Joseph mismo. Bagaman ang lahat ng mga kuwentong ito ay nilalayong ilarawan ang buhay monghe sa Monasteryo ng Volokolamsk, hindi naman talaga orihinal ang nilalaman nito; ipinapakita nila ang malinaw na impluwensya ng mga maagang Kristiyanong akdang patristiko, na malawakang ipinamigay at napakapopular sa Sinaunang Rus'. Ang pananaw ng mga Josephite ay parang isang karaniwang sinulid na dumadaloy sa buong koleksyon*[205] .

Ang masigasig na gawain ng mga Josephite sa hagiograpiya, pati na rin, marahil, ang mga tsismis tungkol sa paghahanda para sa Konseho—na magpapasiya sa kanonisasyon ng maraming Rusong asketa— at ang kabuuang atmospera ng panahong iyon – ang walang humpay na ideolohikal na pakikibaka sa pagitan ng dalawang kampo sa loob ng monastisismo ng Lumang Rusiya (ang mga Josephite at ang mga Non-Acquirers) – ang nag-udyok sa mga Non-Acquirers na lumikha ng mga hagiograpikong akdang pampanitikan. Sa isang banda, nais nilang ipakita na marami sa kanila ang karapat-dapat at kagalang-galang na mga asketiko; sa kabilang banda, maaaring hinangad nilang pigilan ang paglaganap ng mga pananaw ng mga Josephite.

Isang mongheng nagngangalang Mateo mula sa Monasteryo ng Ferapontov sa Belozersk, na malapit na kaugnay sa mga Non-Acquirers at namukod-tangi sa higpit ng kanyang buhay ascetiko, ang sumulat ng hagyograpiya ni Hegumen Ferapont († 1426), ang nagtatag ng monasteryo. Ang hagiograpiya ay partikular

---

[201] Nevostruev. Op. cit.

[202] Zauscinski. Op. cit., sa: ZhMNP. 118 (1881). p. 30.

[203] Gerontius. Deskripsyon ng Monasteryo ni San Jose-Volokolamsk (1894). p. 47; Klyuchevsky. Op. cit. mga pahina 296, 312; Makarii. Ikalawang ed. 8. mga pahina 47, 61.

[204] Klyuchevsky. Op. cit. p. 295. Ang mongheng ito, si Cassian, ay ninong ni Tsar Ivan IV, na nagpapatunay rin sa malapit na ugnayan sa pagitan ng Monasteryo ni San Jose at ng pamilyang Grand Ducal. Kadlubovsky. Op. cit., sa: Russkij Filolog, vol. 45 (1901). pp. 35 ff.; Klyuchevsky. Op. cit. pp. 289, 294–295. Kasama rin sa 'Aklat-Salaysay' na ito ang Buhay ni Cassian na Walang-Sapatos. Tungkol sa impluwensya ng mga maagang Kristiyanong koleksyon ng asetikong kilala bilang Paterika (PaterikJ) (tingnan: Krumbacher. 1897. p. 188), tingnan: Kadlubovsky. Op. cit. pp. 51–70.

[205] Kadlubovsky. Op. cit., sa: Russkij Filolog, vol. 45 (1901). pp. 35 ff.; Klyuchevsky. Op. cit. pp. 289, 294–295. Kasama rin sa 'Aking' ito ang Buhay ni Cassian na Walang-Sapatos. Tungkol sa impluwensya ng mga maagang Kristiyanong koleksyon ng asetikong kilala bilang Paterika (PaterikJ) (cf.: Krumbacher. 1897. p. 188), tingnan: Kadlubovsky. Op. cit. pp. 51–70.

na kawili-wili dahil sinusuportahan ng may-akda nito ang ideya ng pamumuhay nang sama-sama, binibigyang-diin ang pangangailangan ng personal na paggawa ng mga monghe, at itinataguyod ang di-paghuhabol sa pag-aari. Nagsulat din si monghe Mateo ng hagiograpiya ni Hegumen Martinian ng Belozersk († 1483). Ang hagiograpiya, na naglalarawan sa abbot bilang tagasunod ng mga pananaw na asketiko ni San Cirilo ng Belozersk, ay binibigyang-diin ang kanyang kasarinlan sa kanyang pag-uugali sa p , sa kanyang pakikitungo sa mga Dakilang Prinsipe, lalo na sa panahong pansamantala siyang nagsilbing abbot ng Monasteryo ng Trinity-Sergius (1447–1455), binibigyang-diin ang kanyang hilig sa hindi pagmamay-ari, espirituwal na kapanatagan at pag-aayuno, at ipinahihiwatig na itinuring ni Martinian na pangunahing mahalaga ang panloob na ascesis; sa madaling salita, kitang-kita ang mga katangiang nag-uugnay sa kanya sa mga pananaw ni Nilus ng Sora. Ang parehong hagiograpiya ay isinulat sa pagitan ng 1547 at 1549.[206]

Noong 1547, lumitaw sa mga bilog ng komunidad monghe sa kabila ng Volga ang isang hagyograpiya ng mongheng si Joasaph († 1483) mula sa Monasteryo ng Spaso-Kamenny. Ayon sa hagiograpiyang ito, si Joasaph, na nagmula sa isang pamilyang prinsipe, ay sumasalamin sa arketipo ng isang mahigpit na asketiko na inialay ang buong buhay niya sa pakikipaglaban sa tukso at panloob na espirituwal na gawain; itinuring niya ang pag-ibig bilang pinakamataas na Kristiyanong birtud, habang tinatanggihan ang panlabas na askeisis at mga pag-aari ng mga monghe. Ang hagiograpiya ay naglalaman ng isang napaka-kagiliw-giliw na salaysay tungkol sa mistikal na bisyon ni Joasaph: ang Tagapagligtas, na nagpakita sa kanya sa isang rebelasyon, ay nagsabi na ang kababaang-loob at kahinahunan ang pinakamahusay na paraan upang labanan ang mga tukso[207] .

Ang mga hagiograpikong akda na isinulat ng mga kinatawan ng parehong kampo ay naglarawan sa mga pakikipagsapalaran ng mga sinaunang santo ng Rusya, at ito ay naging mahalaga noong unang bahagi ng ika-16 na siglo. Malinaw na mahalaga para kay Metropolitan Makarii na tipunin ang mga materyal na magluluwalhati sa Simbahang Ruso – ang Simbahan ng Ikatlong Roma – mula pa sa mismong pagsisimula nito. Sa panahong ito mismo, noong huling bahagi ng dekada 1440 at unang bahagi ng dekada 1450, naipisan ang malawak na mga hagiograpiya nina San Prinsipe Vladimir, sa ilalim ng kaniyang pamumuno ay nabinyagan ang Rus', at ni Santa Prinsesang Olga[208] . Ang hagiograpiya ni Vladimir, na naglalaman ng napaka-detalyadong salaysay ng buong panahon ng kanyang paghahari (binubuo ito ng 72 kabanata), ay sumasalamin sa mga pananaw na pang-iglesia at pampulitika na katangian ng panahong ito ay naisulat. Tinatalakay rin nito ang usapin ng angkan ng mga pinuno ng Moscovy at binibigyang-diin ang kamag-anak ni Prinsipe Vladimir sa Emperador ng Roma na si Augustus. Isinama ang hagiograpiya sa *Stepennaia Kniga* – isang malawak na koleksyon na inihanda sa panahong ito, na tatalakayin sa ibaba.

Sa utos ng Metropolitan, dinagdagan at binago ng mongheng si Michael ng Monasteryo ng Nativity sa Vladimir ang umiiral na hagiograpiya ni Prinsipe Alexander Nevsky, na ginamit bilang isang uri ng papuri sa santo[209] . Ang pagbuo ng isang hagiograpiya sa anyo ng papuri ay malamang na tumugma nang mabuti sa pananaw ng mga tao noong panahong iyon, sapagkat noong mga taong 1547, sa utos ni Makarii, ang mga hagiograpiya nina Metropolitan Jonah ng Moscow († 1461)[210] at ni Nikon († 1426), ang abad ng Monasteryo ng Trinity-Sergius[211] ; ang parehong hagiograpiya ay isinulat ng mga hindi kilalang may-akda.

Dalawang hagiograpiya ng mga kilalang asketiko noong ika-15 siglo ang inipon para sa *Menaion*. Isa rito ang hagiograpiya ng mahigpit na asetikong si Pavel Obnorsky († 1429), na kilala na natin, na isinulat

---

[206] Klyuchevsky. Op. cit. pp. 272–273; IRI. 6. pp. 849–853, 853–855.

[207] Ang Alamat ng Monasteryo ng Spaso-Kamenny, sa: Prav. Sob. 1861. Bol. 1, pp. 197–214; Klyuchevsky, op. cit., p. 275. Tungkol sa lokal na paggalang kay Jose, tingnan: Golubinsky, Kasaysayan ng Kanonisasyon, p. 149. Ang mga pananaw ng mga hindi nagmamay-ari ay makikita rin sa buhay ni San Daniel ng Pereyaslav († 1540); sa kahilingan ng tsar, ito ay inihanda pagkatapos ng mga Konsilyo ng 1547 at 1549, bandang 1553, ng isang hindi kilalang may-akda. Ang buhay na ito ay isa sa mga hiyas ng Lumang Rusong hagiograpiya. Tingnan Klyuchevsky. Op. cit., p. 282; Makarii. 2nd ed., vol. 7, p. 433.

[208] Serebryansky. Old Russian Princely Lives. p. 43; ang pinakamaagang, pinaikling bersyon ng buhay ni Vladimir ay binuo noong huling bahagi ng ika-12 o unang bahagi ng ika-13 siglo (ibid., p. 44); Ang 'Ang Alaala at Papuri kay Prinsipe Vladimir', na isinulat ng mongheng si Jacob, ay hindi lumitaw hanggang sa kalagitnaan ng ika-11 siglo sa pinakamaaga; ito ang unang halimbawa ng isang komposisyong simbahan tungkol kay San Vladimir (ibid., p. 50). Ihambing: Makarii. Ikalawang edisyon, bol. 7, p. 436.

[209] Makarii. 2nd ed., vol. 7, p. 421; Klyuchevsky. Op. cit., p. 238; see: Boguslavsky. 'Tungkol sa Tanong ng Orihinal na Teksto ng Buhay ni Dakilang Prinsipe Alexander Nevsky', sa: IORAS. 1914. Bol. 1, p. 261. Ang buhay ay inilathala ni Mansikka, sa: PDP. 180 (1913).

[210] Makarii. Ikalawang edisyon. Bol. 7, p. 422; Klyuchevsky. Op. cit., pp. 238, 240; Kadlubovsky. Op. cit., p. 64.

[211] Macarius. Ikalawang ed. Bol. 7. p. 421; Klyuchevsky. Op. cit. p. 247; ang unang, sinaunang bersyon ng hagyograpiya ni Nikon ay inihanda pa noong mas maaga ng kilalang hagyograpo noong ika-15 siglo na si Pachomius Logofet. Ibid. pp. 248, 152, 119.

pa noong 1536–1538 ng isang hindi kilalang monghe, at ngayon, noong 1547, dinagdagan ng salaysay ng kanyang mga himala[212] . Ang ikalawa ay ang hagiograpiya ni Macarius († 1483), abbot ng Trinity Monastery sa Kalyazin, malapit sa bayan ng Kashin sa Tver Governorate. Ipinanganak sa isang mayamang pamilyang boyar, namukod-tangi si Macarius sa kanyang mahigpit na asetikong pamumuhay – na kinilala sa ganap na pagtalikod sa mundo, pag-aayuno, at pagpapakumbaba. Kahit noong nabubuhay pa siya, pinarangalan siya ng kanyang mga kapanahunan , at sinamba rin siya ng mga sumunod na henerasyon[213] . Natuklasan ang kanyang mga relikya noong 1521. Sa utos ng metropolitan, isang hindi kilalang monghe mula sa Monasteryo ng Kalyazin ang nagsulat ng isang napakaganda at malawak na hagiograpiya ni Macarius. Ang parehong mongheng ito marahil ang may-akda ng salaysay tungkol sa pagtuklas ng kanyang mga relikya, sapagkat matagal nang iginagalang si Macarius sa lokal bilang isang santo, dahil sa maraming postumong himala[214] .

5. Ang pagluluwalhati sa mga banal na asketiko ng Rusya

Lahat ng mga hagiograpikong akdang ito ay lumitaw sa panukala ni Metropolitan Macarius, hindi lamang upang dagdagan ang kanyang Menaion, kundi higit sa lahat upang suportahan ang kanyang intensyon na magdaos ng isang Konsilyo sa Moscow at, sa Konsilyong iyon, upang maringal na luwalhatiin ang maraming lokal na iginagalang na Rusong asetikong maka-Diyos sa pamamagitan ng pagbilang sa kanila sa hanay ng mga santo. Ang pagliluwalhati sa napakaraming Rusong asketiko, banal na hierarkang at matuwid na mga prinsipe ay nilayon na maglingkod sa pagpupuri ng Simbahan at ng estado, at upang patatagin ang katanyagan ng Moscow bilang Ikatlong Roma[215] .

Noong 1547, ginanap ang Konsehong ito sa Moscow – 'sa utos' ni Dakilang Prinsipe Ivan IV, ayon sa mga dokumento ng panahong iyon[216] . Matapos basahin ang mga hagiograpiya[217] at beripikahin ang kanilang pagiging tunay, nagpasya ang Konseho na kanonisa ang 21 asketiko. Labindalawa sa kanila ang idineklarang banal sa buong Rusya, samantalang siyam naman ang kinanalis bilang mga santo na iginagalang sa lokal na antas[218] . Hindi na naipamana hanggang sa kasalukuyan ang mga batayan para sa kanonisasyon ng mga bagong santo. 'Malamang na itinatag ng Konseho ang mga araw ng pagdiriwang para sa mga partikular na santo na ito hindi dahil kinilala lamang sila bilang karapat-dapat sa parangal at pagluluwalhati, kundi dahil mayroon itong kinakailangang impormasyon tungkol sa kanila, na siyang batayan para makumpirma ang desisyon nito'[219] .

Ang katotohanang hindi lubos na nasiyahan si Metropolitan Makarii, ang batang Tsar Ivan, at ang mga obispo sa nagawa at hinangad pang dagdagan ang bilang ng mga santo ng Rusya—na ang pagbibigay-pugay ay nilayong patatagin ang awtoridad ng Simbahang Rusyano—ay pinatutunayan ng katotohanang dalawang taon pagkatapos, noong 1549, Isang bagong Konseho ang tinawag sa Moscow, na muling nakatuon lamang sa

---

[212] Makarii. Ikalawang ed. 7. p. 421; Klyuchevsky. Op. cit. p. 272; Konoplev. Op. cit. p. 68; Kadlubovsky. Op. cit. p. 47.

[213] Personal na nakilala ni Joseph ng Volotsk si Makarii ng Kalyazin at isinulat niya ang tungkol sa kanyang asetikong buhay nang may malaking paggalang; tingnan ang 'Spiritual Letter' ni Joseph sa: VMCH. Setyembre. Bahagi 1. p. 558.

[214] Klyuchevsky. Op. cit. p. 289; Makarii. Ikalawang ed. Bol. 7. pp. 21–22, 423–424.

[215] Klyuchevsky. Op. cit. pp. 222–225, 228; Sergius. Op. cit. Vol. 1. pp. 194–196

[216] AAE. Vol. 1, Blg. 213; Golubinsky. Kasaysayan ng Kanonisasyon. p. 94; Herman. De fontibus. p. 50.

[217] Kabilang sa mga pinakamatanda, binasa nang malakas ang mga talambuhay ni Arsobispo Juan ng Novgorod († 1186) at ng magkapatid na nagtatag ng Monasteryo ng Solovetsky, sina Savvatiy († 1435) at Zosima († 1478). Makariy. Ika-2 ed. Bol. 7. p. 420; Klyuchevsky. Op. cit. pp. 198, 269.

[218] Dalawang banal na hierark, siyam na kagalang-galang na ama at isang dakilang prinsipe ang kinanunahan sa buong Rusya: 1. Juan, Arsobispo ng Novgorod († 1186); 2. Jonas, Metropolitan ng Moskwa († 1461); 3. Nikon, abbot ng Trinity-Sergius Monasteryo († 1426); 4. Pablo ng Obnorsk († 1429); 5. Savvatiy ng Solovki († 1435); 6. Dionysius ng Glushitsy († 1437); 7. Michael Klopsky († 1452); 8. Paphnutius of Borovsk († 1478); 9. Zosima of Solovki († 1478); 10. Macarius of Kalyazin († 1483); 11. Dakilang Prinsipe Alexander Yaroslavich († 1263), kilala bilang Nevsky, at 12. Alexander ng Svir († 1533). Golubinsky. Kasaysayan ng Kanonisasyon. p. 100; Macarius. 2nd ed. 7. p. 219. Sa mga lokal na iginagalang na santo, isang obispo, limang prinsipe at tatlong banal na hangal para sa kapakanan ni Cristo (salo…) ang kanonisado (hindi sila nagpanumpa ng monastikong pangako): 1. Arsenius, Obispo ng Tver († 1409); 2, 3 at 4. Konstantino, Prinsipe ng Murom († 1129), at ang kanyang mga anak na sina Michael at Theodore; 5 at 6. Pedro, Prinsipe ng Murom, at ang kanyang asawa na si Fevronia; 7. Procopius ng Ustyug († 1285), marahil ng Aleman na pinagmulan; 8. Juan ng Ustyug (namatay 1494); 9. Maksimo ng Moscow (namatay 1433) – ang huling tatlo ay mga banal na hangal para sa kapakanan ni Kristo. Golubinsky. Ibid. p. 100; Makarii. 2nd ed. 7. p. 219. Ang mga talambuhay ng mga banal na hangal para sa kapakanan ni Kristo ay malamang na lumitaw lamang pagkatapos ng kanilang kanonisasyon. Klyuchevsky. Ibid. pp. 277, 278, 246. Tungkol sa mga banal na hangal ng Rusya, tingnan: Fedotov. Saints of Ancient Rus' (1931). pp. 205–219.

[219] Makarii. Ikalawang edisyon. 7. p. 219.

mga usapin ng kanonisasyon[220] . Nakakagulat na walang napanatiling maaasahang dokumento tungkol sa mga pangyayari sa ikalawang Konsehong ito hanggang sa kasalukuyan. Sa pamamagitan lamang ng isang interpolasyon sa hagiograpiya ni Metropolitan Jonah na malalaman natin ang mga pangalan ng mga pinarangal na santo, ngunit dapat tandaan na ang interpolasyong ito ay hindi ganap na maaasahang sanggunian. Maaaring ipalagay na sa Konsilyo ng 1549, pitong hierarkiya ng Simbahan, anim na kagalang-galang na ama, na mga abbot at tagapagtatag ng mga bagong monasteryo, tatlong martir at isang prinsipe ang pinarangalan, na may kabuuang 17 santo[221] . Kaya naman, sa dalawang Konsilyong ito, 38 na asketiko ang kinanunahan[222] .

Ang layunin ng parehong Konsilyo ay itaas ang Simbahang Ruso at ang Kaharian ng Moscow bilang Ikatlong Roma; gayunpaman, isinagawa ni Metropolitan Makarii ang isa pang mahalagang gawain upang itatag, sa paningin hindi lamang ng kanyang mga kapanahunan kundi pati na rin ng mga susunod na henerasyon, ang panloob na pagkakaisang eklesiastiko at pampulitika ng Ikatlong Roma. Sa ilalim ng kanyang pamumuno, naipon ang isang malawak na koleksyon ng kasaysayan ng simbahan at estado – ang *Stepennaia Kniga* – na naglalaman ng isang maingat na paglalahad, mula sa pananaw ng simbahan, ng kasaysayan ng estadong Muscovite, ang 'Banal na Rus'. Ang koleksyong ito, na may katangiang hagiograpiko at biyograpiko, ay naglalaman ng mga salaysay ng mga gawa ng mga pinuno ng dinastiyang Muscovite, mula sa pagsisimula nito hanggang sa katapusan ng paghahari ni Dakilang Prinsipe Ivan III, at nag-alok ng pagtatasa sa kanila mula sa perspektibong Kristiyano-eklesiastiko. Ang gawaing ito ay isang masusing muling pag-aayos ng mga lumang kronika ng Rusya, kronograpo, at iba pang makasaysayang sanggunian ayon sa mga bagong prinsipyo – batay sa lahi ng namamahalang dinastiya sa halip na isang simpleng kronolohikal na tala ayon sa taon[223] . Ang *Aklat ng mga Antas* ay isang koleksyon ng mga hagiograpiya ng mga 'Kristiyanong awtokratang' ng dinastiyang Muscovite, isang hagiograpikong salaysay ng kasaysayang pampulitika ng Rus', na itinuring ng mga nagsama-sama nito bilang ganap na totoo at tumpak, kahit na naglalaman din ito ng mga salaysay ng mga kathang-isip na pangyayari. 'Ang ideya ng estado, na personipikado ng soberano, ay nagsanib sa ideya ng kadakilaan ng Simbahang Ruso, at gayundin sa estado ng Rusya; kaya't kasabay ng mga talambuhay ng mga tsar at prinsipe, isinama rin ang mga talambuhay ng mga metropolitan, obispo at ang buhay ng mga santo'[224] .

Ang pagsasaayos ng napakalaking gawaing ito ay nangangailangan ng pakikilahok ng maraming manunulat, kung saan ang pari ng Moscow na si Andrei—ang tagapayo sa espirituwal ng tsar at kalaunan ay Metropolitan ng Moscow—marahil ang gumanap ng pinakamahalagang papel, bilang editor. Kabilang sa mga nagsama-sama ng koleksyong ito ang maraming miyembro ng komunidad ng mga monghe sa Moscow na wala tayong alam tungkol sa kanila, sapagkat sa loob lamang ng kapaligirang ito maaaring matagpuan ang mga taong may kakayahang malikhaing panitikan. Gayunpaman, ang tagapagsimula at pinuno ng buong pagsusumikap na ito ay si Metropolitan Makarii. Ang huling pag-edit ng *Stepennaia Kniga* ay naganap sa mga huling taon ng buhay ni Makarii († 1563). Ang 'Aklat ng mga Antas' ay nagpapakita, nang higit pa kaysa sa anumang ibang dokumentong historikal, kung gaano kalalim ang pag-ugat ng ideya ng 'Moscow – ang Ikatlong Roma' sa pananaw ni Metropolitan[225] .

---

[220] Patunay rito ang isang interpolasyon sa hagiograpiya ni San Alexander Nevsky, na inihanda pagkatapos ng Konsilyo ng 1547. Makarii. Ikalawang edisyon. 7. p. 227, tala, pati na rin ang malawak na pambungad sa talambuhay ni Metropolitan Jonah (ang tinatawag na 'ikatlong edisyon', ayon kay Klyuchevsky. Op. cit., p. 241); ang interpolasyong ito ay kasama sa akda ni Klyuchevsky (Op. cit., pp. 460–463).

[221] Batay sa interpolasyong ito, maaaring buuin ang sumusunod na listahan: mga santo: 1. Esteban ng Perm († 1396); 2. Euthymius, Arsobispo ng Suzdal († 1405); 3. Euthymius, Arsobispo ng Novgorod († 1458); 4. Jonas, Arsobispo ng Novgorod († 1470); 5. Santiago ng Rostov († 1391); at, marahil, 6. Nikita ng Novgorod († 1107) (Klyuchevsky. Op. cit., p. 460, tala); 7. Niphon ng Novgorod (namatay noong 1156); tatlong martir na pinatay ng mga paganong Lithuanian: Anthony, John at Eustathius (namatay noong 1347); anim na monghe: 1. Abraham ng Smolensk (namatay *noong 1219–20); 2. Savva ng Storozhev († 1407); 3. Gregorio ng Pelshem († 1441); 4. Euphrosyne ng Pskov († 1481); 5. Ephrem ng Perekom (namatay noong 1492) at 6. Savva ng Vishersk (namatay noong 1460); isang prinsipe: Vsevolod-Gabriel ng Pskov (namatay noong 1138). Ibid. pp. 462–463; Sergius. Op. cit. 1. pp. 194–196; Golubinsky. History of Canonisation. pp. 103–105. Tungkol sa Konseho ng 1549, tingnan: Golubinsky. 2. 1. p. 772; Vasilyev. Op. cit. pp. 183–203.*

[222] Ihambing din ang mga pangalan ng mga santo na binanggit sa liham ni Tsar Ivan IV. AI. 1. Blg. 213.

[223] Speransky. Op. cit. (1921). p. 172.

[224] Ibid. p. 173. Ang Aklat ng Hariang Angkan ay inilathala sa: PSRL. 21 (1908). Vasenko, P. Ang Aklat ng Hariang Angkan at ang Kahalagahan nito sa Lumang Rusong Pagsusulat ng Kasaysayan. 1 (1904); hindi nailathala ang bolyum 2.

[225] Ihambing: Dyakonov. Op. cit. p. 108; Zauskinsky. Op. cit., sa: ZhMNP. 1881. 218. p. 32; Speransky. Op. cit. pp. 172–173; Makarii. Ikalawang ed. 7. p. 434. Sa katunayan, ang paunang gawaing paghahanda, ang tinatawag na 'lumang bersyon', na siyempre ay alam ni Metropolitan Makarii, ay isinagawa ni Pachomius Logofet. Ihambing: Klyuchevsky. Op. cit. p. 242; tungkol sa

Sa gayon, tinatapos ng akdang ito ang isang yugto ng halos isang siglo ng ideolohikal na pagkamalikhain mula sa mga arkitekto at tagapagtaguyod ng ideya ng 'Moscow – ang Ikatlong Roma', isang makasaysayang yugto ng espirituwal na aktibidad na sumaklaw sa dalawa o tatlong henerasyon ng hirarkiya ng simbahan at monastisismo. Sa malaking bahagi man o hindi, naimpluwensyahan ng pananaw na ito ang mga tsar at mga pinuno ng simbahan ng mga susunod na henerasyon, ang mga pari at pamayanang monghe, mga makata at manunulat, mga estadista at ang lipunan sa pangkalahatan, pati na rin ang mga manlalakbay at mga magsasaka ng Rusya. Kung tama o mali ang mongheng si Philotheus at ang kanyang mga kapanahunan ay isang katanungang hindi natin tatalakayin dito; upang masagot ito, kailangang subaybayan ang buong kasaysayan ng Simbahang Ruso at ng estadong Ruso pagkatapos nito. Ang tanging layunin natin ay ipakita kung gaano kalaking pagsisikap ang inilaan ng monastisismo ng Rusya sa paglikha ng konseptong eklesiastiko-pulitikal na ito.

Kabanata VI. Ang Usapin ng mga Lupain ng mga Monghe sa mga Polemikong Akda at sa Batas ng mga Siglo XVI–XVII

1. 'Prinseng-monghe' Vassian at ang kaniyang mga polemikal na sinulat

Ang mga dekreto ng Konseho noong 1503 – na tinalakay natin sa Kabanata IV – ay nagmarka ng tagumpay ng mga pananaw ni Joseph. Mula noon, nagsimulang gumanap ng nangungunang papel ang mga Josephite sa buhay simbahan ng Moscow, ngunit ang kanilang mga kalaban, ang mga non-possessor, ay hindi nawalan ng kanilang diwa ng pakikipaglaban. Agad nilang napagtanto na ang tagumpay ni Joseph at ng kanyang mga tagasuporta ay hindi lubos na nagpasaya sa pamahalaan. Ilang dekada ang lumipas, ang pamahalaan ng Moscow, na ginagabayan ng mga interes pampulitika at pang-ekonomiya ng estado, ay napilitan na muling itaguyod ang usapin ng mga lupain ng mga monghe at, kung hindi man bawiin ang mga dekreto ng Konseho ng 1503, ay hindi bababa sa muling suriin ang mga ito para sa kapakinabangan ng estado. Ang kredito nina Nil at Paissius ay nakasalalay sa katotohanang, sa pamamagitan ng kanilang mga talumpati sa Konseho noong 1503, naigiya nila ang pansin ng pamahalaan sa mga lupain ng mga monghe at inilipat ang isyung ito mula sa larangan ng purong buhay simbahan tungo sa interes ng estado at ekonomiya.

Ang isyung ito ay ngayon tinutugunan ng mga Non-Acquirers, ng mga Josephites, at ng pamahalaan. Ang mga una ay nagpatibay ng mapanghamong paninindigan, samantalang ang pamahalaan ay nagsikap na lutasin ang isyu sa pamamagitan ng pagpatupad ng ilang hakbang. Ang mga Josephite naman ay nagpatibay ng paninindigang pananggip at nagtagumpay, sa isang banda, na talunin ang mga Non-Acquirers, at sa kabilang banda, na matiyak na ang mga hakbang ng pamahalaan laban sa pagpapalawak ng mga lupain ng monasteryo ay naging kulang sa sigla.

Ang Konseho ng 1503 ang nagmarka ng simula ng pakikibaka ng mga Hindi Nagtamo upang ipalaganap ang pananaw na ang mga lupain ng monasteryo ay nakasasama sa normal na pamumuhay ng mga monasteryo. Wala sa dalawang matatanda, si Nil ng Sorsk o si Paisius ng Yaroslavl, ang lumahok sa pakikibakang ito o sa sumunod na kontrobersiya. Pumanaw sila kaagad pagkatapos ng Konseho, ang una noong 1508 at ang pangalawa pagkatapos ng 1503. Para sa parehong matatanda, ang isyu ng mga pag-aari ng mga monghe ay usapin ng prinsipyo at purong asetikong kahalagahan, isang katotohanang kinilala kahit ni Joseph of Volotsk mismo[226] . Gayunpaman, ang mga kinatawan ng kampo ng mga anti-possessor na tumutol sa mga lupain ng mga monghe pagkatapos ng pagkamatay ni Nil ay may iba pang mga konsiderasyon.

Kung susuriin ang panlipunang pinagmulan ng mga hindi nagmamay-ari, malilinaw na ang grupong ito ng mga monastiko ay malapit na kaugnay sa mga boyar at sa uring maharlika ng serbisyo ng estadong Muscovite. Maraming Rusong asketa noong ika-15 hanggang ika-16 na siglo ang nagmula sa mga pamilyang boyar at maharlikang naglilingkod, gaya ng naitala na natin sa Kabanata III; sa huling kapat ng ika-15 siglo, isang makabuluhang bilang ng mga miyembro ng uring ito ang ipinagpalit ang kanilang kasuotang boyar sa kasuotang monghe at nagretiro sa mga monasteryo sa kabila ng Volga, pangunahin sa Monasteryo ng Kirillo-

---

hagiograperong si Pachomius, na nagmula sa Serbia o ipinanganak sa Serbia, tingnan: Yablonsky, V. Pachomius the Serb and his hagiographic writings (1908); Klyuchevsky. Op. cit., p. 119, pati na rin ang isang naunang akda: Nekrasov, I. 'Pachomius the Serb, a 15th-century writer' (1871).

[226] Tingnan ang kanyang sanaysay na 'Tungkol sa Hindi Minamahal', sa: Supplements. 10. pp. 505, 509–510. Ihambing: Pavlov. Historical Essay. p. 46.

Belozersky[227] . Hindi dapat kalimutan na ang ekonomikong aspekto ng ideolohiya ng mga Josephite ay salungat sa interes ng mga boyar at ng militar na maharlika. Ang paglago ng kayamanang monastiko sa kapinsalaan ng mga lupain ng mga boyar at maharlika ay labis na hindi kanais-nais para sa grupong ito, dahil nagdulot ito ng pagbaba ng kanilang kahalagahan sa pulitika at ekonomiya. Hindi na nakapagtataka, samakatuwid, na napakarami sa mga hindi nagmamay-ari ng ari-arian na nagmula sa uring panlipunang ito ang naging mga monghe.

Gayunpaman, hindi lamang mga konsiderasyong pang-ekonomiya ang nagtulak sa grupong ito ng mga monghe na sumama sa mga hindi nagmamay-ari; mayroon ding dahilan pampulitika sa kanilang pagkamuhi sa mga Josephite, sapagkat masigasig nilang itinaguyod ang paglago ng kapangyarihan ng mga pinuno ng Moscow at ang pagpapalakas ng kanilang autokratikong pamumuno. Para sa mga lumang boyar ng Rusya, na gumanap ng mahalagang papel sa pamamahala ng estado noong huling kapat ng ikalabing-limang siglo, ang mga bagong pananaw na ito ay dayuhan at hindi matatanggap, sapagkat binabawasan nito ang kahalagahan ng mga boyar at labis na nakasakit sa kanilang pagmamalaki sa uri[228] . Ang ideya ng 'Moscow – ang Ikatlong Roma', na tinangkilik nang buong sigasig ng mga Josephite, ay hindi tumimo sa mga boyar, na hindi makiramay sa lumalawak na impluwensya ng hirarkiya ng simbahan.

Malinaw na ang mga kalaban ng mga Josephite—ang mga hindi nagmamay-ari—ay hindi nagpakita ng malaking kagustuhan na tanggapin ang ideolohiyang eklesiastiko-politikal ni Philotheus; para sa kapakanan ng propesiya ng 'Ortodoxong Kaharian ng Moscow', ayaw nilang isakripisyo ang kanilang mga asetikong ideal at ang kanilang mga pananaw tungkol sa pangangailangang paghiwalayin ang makalangit mula sa makamundo. Ang grupong ito ng mga Rusong monastiko ay nakahanap ng mga tagasuporta at tagasunod sa hanay ng mga boyar. Ang mga nakatatanda na sina Paisius Yaroslavov, Nil Sorsky, Innokenty Okhlebinin—ang mga tagapagtatag at pinuno ng kilusang asketiko-mistiko sa mga kagubatang rehiyon sa kabila ng Volga, na aking nakasalamuha na—ay mahigpit na asketiko at Kristiyanong idealista; ang kanilang mga pananaw ay malaya sa pananaw ng kanilang mga kapanahunan sa mga usaping makamundo, at hindi sila lubos na naapektuhan ng mga konsiderasyong pang-ekonomiya. Iba ang sitwasyon para sa kanilang mga tagasunod, ang mga asketiko ng unang kalahati ng ika-16 na siglo, nang sa kanilang ilang mga hermitahyo, maraming miyembro ng uring boyar—na nawawalan ng politikal na impluwensya—ang nagpanumpa ng pangakong monastiko. Hindi napawi ng magaspang na kasuotang monghe ang kanilang pagmamalaki sa uri, ang kanilang kayabangan, o ang mga pagnanasa ng kanilang maharlikang dugo. Nakipaglaban sila kasama ng mga Josephite para sa ilang ideya ng mga hindi nagmamay-ari, ngunit dapat tandaan na ang mga dahilan ng kanilang pakikilahok sa kontrobersiya tungkol sa mga lupain ng monghe ay hindi maaaring tasahin nang walang pag-aalinlangan[229] .

Ang pangunahing tauhan sa kontrobersiyang ito—bagaman hindi siya ang nag-iisang kalaban ng pagpapayaman ng mga monasteryo—ay ang 'prinsipe-monghe' na si Vassian, na kilala sa sekular na buhay bilang Prinsipe Vasily Ivanovich Patrikeev Kosoy. Sa kapanganakan at ranggo, kabilang siya sa isa sa mga pinakakilalang pamilyang boyar sa korte ng Dakilang Prinsipe ng Moscow. Ang nagtatag ng pamilyang prinsipe ng Patrikeev, apo ng Dakilang Dukes ng Lithuania na si Gediminas (1315–1341), ay naglakbay sa Moscow noong 1408 at pumasok sa serbisyo ni Dakilang Dukes Vasily I. Ang kanyang mga anak at apo ay kilala na bilang mga Prinsipe Patrikeev at hindi lamang sila nagkaroon ng mga kilalang posisyon sa korte ng Dakilang Prinsipe kundi kamag-anak din nila siya. Nag-asawa si Prinsipe Yuri Patrikeev sa anak na babae ni Dakilang Prinsipe Vasily I; ang kanyang anak na si Ivan, ama ni Vassian, ay naging pinuno ng mga boyar sa

---

[227] Nikolsky. Op. cit., sa: Christian Readings 1908, vol. 8, pp. 178–188.

[228] Klyuchevsky. The Boyar Duma (1880); ibid. Course, vol. 2, kabanata 27–28; Dyakonov. Op. cit. (1889); Stdhlin. Vol. 1, p. 244 ff. Ang tanyag na 'Conversations' (1525) sa pagitan ni Boyar I. N. Berseny-Beklemishev at ng mongheng si Maxim the Greek (AAE, Vol. 1, Blg. 172) ay lubos na naglalarawan ng pananaw ng mga boyar. Halos isang siglo, nakipaglaban ang mga boyar ng Moscow para sa kanilang estadopolitikal na ideolohiya at upang mapanatili ang kanilang papel sa mga usaping pang-estado, at nagtamo ng huling pagkatalo sa panahon ng 'Oprichnina' (mga dekada 1560 at 1570). Tungkol sa Oprichnina, tingnan si Platonov. Mga Sanaysay sa Kasaysayan ng Panahon ng mga Pagsubok sa Estadong Muscovite (1899, ika-2 edisyon 1912); ibid. Ivan ang Nakakatakot (1924); Stdhlin. p. 269 at sumunod; Heinrich von Staden. Aufzeichnungen über den Moskauer Staat. Inedit ni F. Epstein, sa: Hamb. Unibersidad – Mga Traktado sa Larangan ng Dayuhang Pag-aaral. Bol. 34, Serye 1, Blg. 5; Budovnik, I. 'Ivan the Terrible sa Panitikang Pangkasaysayan ng Rusya', sa: Historical Notes 21 (1947). mga pahina 271–330 (na may malawak na bibliyograpiya).

[229] Ang akdang pinakamahusay na nagpapakilala sa atin sa panloob na atmospera ng pananaw ng mga hindi nagmamay-ari ay: Nikolsky, N. 'Buhay-Komunal at Buhay-Selda sa Monasteryo ng Kirillo-Belozersky noong ika-15–16 na Siglo at sa Simula ng ika-17 Siglo', sa: Christian Readings 1907–1908; at pati na rin: Grechev. Ang mga Nakatatanda ng Rehiyon ng Volga, sa: BV (1907). 7–8.

korte nina Dakilang Prinsipe Vasily II at Ivan III[230] . Paulit-ulit na ipinagkatiwala ni Ivan III sa batang Prinsipe Vasily Ivanovich ang iba't ibang misyon diplomatiko[231] . Gayunpaman, noong unang bahagi ng 1499, nawalan ng kanilang makapangyarihang posisyon sa korte ang mga prinsipe ng Patrikeev. Sa alitan tungkol sa pagmamana sa loob ng pamilya ng Dakilang Dukesa, katulad ng tradisyon ng mga boyar ng Muscovy, nagkaroon sila ng sama ng loob sa 'Griyegong babae', si Dakilang Dukesa Sophia, at sinuportahan ang apo ng Dakilang Dukesa, si Dimitri, bilang tagapagmana ng trono sa halip na ang kanyang anak na lalaki, Vasily, at nasangkot sa parehong intriga at lantad na digmaang dinastiko[232] . Ang ilan sa mga tagasuporta ni Dimitri ay pinatay. Nakasalba sa parusang kamatayan sina Patrikeev, mag-ama, dahil sa pakikialam ng metropolitan, ngunit inutusan ng Dakilang Haring-Duke na pareho silang gupitan bilang mga monghe. Ang anak, na ngayon ay may pangalang monghe na Vassian, ay ipinadala sa pagtatapon sa Monasteryo ng Kirillo-Belozersky[233] .

Doon, sa likod ng mga pader ng monasteryo, nagsimula ang kanyang bagong buhay. Gayunpaman, hindi nagtagal si Vassian sa monasteryo: marahil ay hindi gaanong nabagay sa kanyang pagkatao ang patakarang monastiko, kaya nagtayo siya ng sarili niyang hermitage[234] at nakilala ang matandang si Nil ng Sorsk, na naghanap ng kanlungan sa isang hermitage sa parehong lugar. Pagkatapos ng pagkikitang ito (bagaman posible na narinig na niya ang tungkol sa matalinong matanda) , naging masigasig na tagasuporta si Vassian ng mga hindi nagmamay-ari at ng kanilang asetikong pananaw, na hindi niya naman lubos na pinaniniwalaan, lalo na sa kanyang sariling pamumuhay. Magkaiba nang lubusan sina Nilus at Vassian, at magkaiba rin ang kinalabasan ng kanilang mga buhay. Itinuring ni Vassian ang sarili bilang isa sa mga disipulo ni Nilus[235] , ngunit, tila, hindi sa diwa ng asetikong pagsasanay; sapagkat si Nilus, na mabait ang puso at may hilig sa espirituwal na pagsasanay at pagninilay, ay hindi kayang baguhin ang mapagmataas, masigla, at masidhing pag-uugali ng batang boyar na taga-Moscow, ni hindi rin niya kayang itanim sa kaniya ang pagkamapagkumbaba ng isang monghe. Batay sa kanyang mga sinulat, marami ang natutunan ni Vassian, ngunit ang kanyang kinuha kay Nil at, sa katunayan, sa mga asetikong nakatatanda sa pangkalahatan, ay ang kanilang mga pangunahing pananaw at prinsipyo lamang – higit na upang ipagtanggol ang mga ito bilang tunay na ideal para sa buhay monghe kaysa upang gabayan siya ng mga ito sa kanyang sariling buhay[236] . Hindi matiis ng matigas ang ulo at masiglang supling ng isang boyar na pamilya ang pag-iisa sa selda ng isang monghe; kailangan niya ng entablado kung saan maisasakatuparan niya ang mga pananaw ni Nil.

Sa pagbabalik-tanaw sa buhay at gawa ni Prinsipe-monghe Vassian, nakikita natin na siya ay isa sa mga pinaka-kaakit-akit na personalidad sa kasaysayan ng Rusya noong ika-16 na siglo. Siya ay isang taong may natatanging pagkatao, na pinagsasama sa kanyang personalidad at mga kilos ang pinaka-magkaibang katangian: kayabangan at pagnanasa; pagpapakasakit sa kanyang adhikain at pagkamuhi kay Joseph ng Volotsk at sa mga Josephite; karunungan, na limitado ng kanyang panahon, at isang mapanuri at mapagtalung diwa; pagtanggap sa mga prinsipyo ng Kristiyanong askeisis at isang sariling pamumuhay na hindi asketiko; sa wakas, ang pagsunod sa mga pananaw ng mga monghe ng Trans-Volga tungkol sa mga pag-aari ng monghe at sa mga usapin ng estado at politika – isang taong matatag at masigasig na nakipaglaban para sa kanyang mga paniniwala at para sa kanyang pangkat, kahit na alam niyang mas malakas ang kanyang mga kalaban at

---

[230] Tungkol sa pinagmulan ng pamilyang Patrikeev, sa: PSRL. 7. p. 254.

[231] PSRL. 8. pp. 227–228, 256; 4. p. 164.

[232] Itinalaga na ni Ivan III ang anak niya mula sa unang kasal, si Ivan, bilang kanyang kapwa pinuno at tagapagmana, ngunit bigla siyang namatay noong 1490, na iniwan ang pitong taong gulang na anak na si Dimitri. Sa kanyang ikalawang kasal sa Griyegong babaeng si Sophia, nagkaroon si Ivan III ng anak na si Vasily; dahil sa hinalang nais niyang gawing tagapagmana ang sarili niyang anak, nawalan ng pabor si Sophia, ikinulong si Vasily, at koronahan bilang tsar (!) si Dimitri noong 1498 (tingnan ang tala 170). Gayunpaman, pagkatapos noon, bilang resulta ng mga intriga ng mga boyar, muling pinag-isipan ni Ivan III ang usapin ng tagapagmana—at sa pagkakataong ito ay pinal na—pabor kay Vasily, samantalang si Dimitri, kasama ang kanyang ina na si Elena, ay ipinagbanalaw; sa panahon ng paghahari ni Vasily (1505–1533) siya ay namatay (1509), marahil ay na-asfixya ng carbon monoxide. Parehong kabilang sa fraksiyon ni Dimitri sina Patrikeev, ama at anak.

[233] PSRL. 12. p. 248; Readings. 1847. 9. Seksyon 4. p. 9.

[234] PSRL. 7. p. 236; Readings. 1847. 9. Bahagi 4. p. 9.

[235] Mga Suplemento. 10. p. 505. Ang katotohanang si Vassian ay masigasig na tagasunod ni Nil ay pinakamahusay na ipinapakita ng kanyang akdang 'Ang Koleksyon ng Hermitang Monghe Vassian mula sa mga Banal na Ama tungkol kay Joseph, Abad ng Volotsk', sa: Prav. sob. 1863. 3. pp. 204–210. Tinutukoy ni Vassian si Nilus bilang kanyang espirituwal na ama at ang kanyang sarili bilang kanyang disipulo. Ibid. p. 208.

[236] Zhmakin. Metropolitan Daniel. p. 65. Sa aming pananaw, ang labis na negatibong paglalarawan kay Vassian na ibinigay ni Zinovy Otensky (The Testimony of Truth, p. 900) ay hindi maaaring ituring na ganap na obhetibo, sapagkat si Zinovy ay, sa huli, nakipag-simpatiya sa mga Josephite, at isinulat niya ang kanyang salaysay pagkatapos ng pagkatapon ni Vassian noong 1531.

halos wala na siyang pagkakataong manalo. Higit pa rito, nang ang kanyang kapalaran ay nakatakda na, tapat sa kanyang pagkataong boyar, sinalubong niya ang kanyang hatol nang may pag-aalinlangan at sarkasmo.

Ang mga kautusan ng Konseho noong 1503, na kabaligtaran ng panukala ni Nil, ay nagpapatibay sa karapatan ng mga monasteryo sa pagmamay-ari ng lupa, ay nagbigay kay Vassian ng magandang dahilan upang itaguyod ang di-pagmamay-ari ng mga monghe at gamitin ang sandata ng pamamahayag upang ipagtanggol ang mga asetikong pananaw ni Nil[237] . May sapat na pag-unawa si Vassian sa sitwasyon noon upang mapagtanto ang kawalan ng saysay ng pakikipaglaban sa mga Josephite kung isasagawa ang pakikibaka mula sa isang disyertong malayo sa mundo. Tanging ang Moscow lamang ang maaaring maging angkop na lugar para sa isang polemika laban sa nagwawaging mga Josephite. Hindi malinaw kung dumalo si Vassian sa mga sesyon ng Konseho noong 1503, dahil may ilang naniniwala na[238] ; hindi rin tahasang nagsalita si Vassian tungkol sa kanyang paglahok sa mga pagdinig ng Konseho. Marahil ay dumating siya sa Moscow pagkatapos ng pagkamatay ni Grand Prince Ivan (Oktubre 1505)[239] . Hindi nagtagal, nakipag-ayos si Vassian sa korte ng Dakilang Prinsipe: hindi lamang niya nakuha ang pabor ng bagong Dakilang Prinsipe, si Vasily, kundi nagkaroon din siya ng impluwensya sa kaniya sa mga usapin ng pamamahala[240] . Sa ganitong konteksto , makatwiran na tanungin kung nagkaroon ng tiyak na papel si Vassian sa pagtatalaga ng bagong Metropolitan na si Varlaam (1511–1521). Ang pagtatalagang ito ay ginawa nang walang konseho ng mga obispo, sa utos ng Dakilang Prinsipe, na siyang naghain kay Varlaam para sa katungkulan ng metropolitan. Hindi lamang ang pangyayaring ito ang kawili-wili, kundi pati na rin ang katotohanang si Varlaam ay nakikiramay sa mga hindi nagmamay-ari at siya ang abbot ng Monasteryo ng Simonov, kung saan naninirahan si Vassian noon at lubos niyang kilala ang kagalang-galang na abbot. Posibleng iminungkahi ni Vassian sa Dakilang Prinsipe Vasily na i-nominate si Varlaam para sa katungkulan ng metropolitan. Kung ito nga ang nangyari, isang malaking karangalan ito kay Vassian, sapagkat kabilang si Varlaam sa pinakamahuhusay na kinatawan ng hirarkiyang eklesiastikal ng Muscovy[241] .

Ang pampanitikan at polemikal na gawain ni Vassian ay pangunahing naganap sa pagitan ng *1508–09 at* 1515–17.[242] Ang mga sumusunod na akda ni Vassian ang nakaligtas: 1) 'Panimula nina Nil at Vassian, kanyang disipulo, para kay Joseph, Abad ng Volotsk, na inihanda hinggil sa kung paano maunawaan at

---

[237] Zhmakin. Op. cit., p. 65; sa akda ni Zhmakin ay matatagpuan ang wastong pagtatasa sa mga pananaw at gawain ni Vassian at, sa pangkalahatan, ng mga Non-Possessors at mga Josephites; ang opinyon ni Metropolitan Makarii Bulgakov sa kanyang *Kasaysayan ng Simbahang Ruso* (ikalawang edisyon, bolyum 6, pp. 195–204) ay hindi masyadong obhetibo, sapagkat siya, tulad ng ibang kinatawan ng Rusong hirarkiyang eklesiastikal (kahit noong ika-19 na siglo), ay nakikiramay sa mga pananaw ni Joseph ng Volotsk.

[238] Makarii. 2nd ed. 6. p. 127; Khrushchev. Op. cit., sa: Ancient and Modern Russia. 1875. 3. p. 270.

[239] Collected Works. 1863. Bol. 3. p. 207. Ayon kay Golubinsky, dumating si Vassian sa Moscow lamang pagkatapos ng pagkamatay ng malas na Prinsipe Dimitri, na namatay noong 14 Pebrero 1509. Golubinsky. Bol. 2, Bahagi 1. p. 654.

[240] Ang monghe na si Paisius ng Monasteryo ng Ferapontov ay nagsalita tungkol sa madalas na pagbisita ni Vassian sa korte at sa kanyang mahabang 'pusong-pusong pag-uusap' kasama ang Dakilang Prinsipe; tingnan ang kanyang sanaysay tungkol sa ikalawang kasal ni Vasily (1525), sa: Readings. 1847. 8; ihambing ang opinyon ni Makarii tungkol sa gawaing ito (2nd ed. 6. 175); at pati na rin: Pavlov. Historical Essay. p. 87; Golubinsky. 2. 1. pp. 732, 892. Isa pang kapanahunan, si Mikhail Medovartsev, na personal ding kilala si Vassian, ay tinatawag siyang paborito, isang 'dakilang tao ng kanyang panahon' ni Vasily, sa: Readings. 1847. 7. Seksyon 2. p. 11. Makikita rin ang ebidensya ng tiwala ni Vasily kay Vassian sa mga opisyal na dokumento: noong 1523, habang nagsisimula sa isang kampanya laban sa mga Kazan Tatars, ipinagkatiwala ni Vasily ang kanyang testamento kay Arsobispo Daniel sa harap ni Vassian. SGGD. 1. Blg. 150. p. 416. Iniuugnay ni Golubinsky (2. 1. p. 654) na paborito ni Vasily si Vassian dahil sa mga partikular na dahilan pang-eklesiastiko at pampulitika, upang gamitin siya laban sa hirarkiya ng simbahan sa kontrobersyal na usapin ng mga lupain ng mga monghe.

[241] Tungkol sa pagtatalaga kay Barlaam: PSRL. 6. p. 252; Herberstein. Op. cit. (1926). p. 66. Tungkol sa moral na karakter ni Barlaam, sinasabi niya: 'Nang ako'y ipinadala roon (tumutukoy sa kanyang unang paglalakbay sa Moscow noong 1517 – I. S.), ang metropolitan ay si Bartolomeo (ibig sabihin si Varlaam. – I. S.), na itinuturing na isang banal na tao' (ibid., p. 66). Ang sumusunod na talata sa akdang ito, na nakalaan sa susunod na kapalaran ni Varlaam, ay hindi ganap na tumutugma sa katotohanan. Ihambing: Golubinsky. 2. 1. pp. 637–645; tungkol sa pagkakahawig ni Varlaam sa mga pananaw ng mga Non-Possessors: PSRL. 6. p. 252; 8. p. 252. Sa kasamaang palad, napakakaunti ng impormasyon tungkol kay Arsobispo Varlaam.

[242] Sa isa sa kanyang mga akda, binanggit ni Vassian ang isang tugon mula kay Joseph, na namatay noong 9 Setyembre 1515. Hindi kilala ang tugon na ito ni Joseph; maaaring ipalagay na naantala ang mga polemikal na gawain ni Joseph dahil sa impluwensyang tinatamasa ni Vassian sa korte. Gayunpaman, may natira na liham mula kay Joseph para sa boyar na si V. A. Chelyadnin, kung saan hinihiling niya na mamamagitan sa Dakilang Haring-Duke para sa pahintulot sa kaniyang 'mga sinulat', o, ayon sa aming paniniwala, pahintulot na ipalaganap ang tugon sa mga pag-atake ni Vassian. Ihambing: Khrushchev. Op. cit., p. 260. Pagsapit ng 1517, natapos na ni Vassian ang kanyang *Kormchaya*; ito ay isang mahirap at napakalaking akda na inabot ng dalawa hanggang tatlong taon bago matapos; kaya't maaaring ipalagay na isinulat niya ang mga polemikal na akda bago ang 1515. Ang pagsulat ng mga polemikal na akdang ito ang nagtulak kay Vassian na lumapit sa isang koleksyon ng mga kanonikong tuntunin, na nilayong magbigay ng partikular na bigat sa kanyang mga polemikal na argumento.

pansinin ang Diyos at ang panalangin'; 2) 'Isang tugon sa mga naninirang-puri sa katotohanan ng Ebanghelyo at tungkol sa buhay monghe at sa organisasyon ng Simbahan'; 3) 'Isang Kompilasyon ni Vassian, isang disipulo ni Nilus ng Sorsk, tungkol kay Joseph ng Volotsk, na hinango mula sa Banal na Mga Patnubay ni Nikon[243] at mula sa maraming akda'; 4) 'Ni parehong monghe at eremita na si Vassian, tungkol kay Joseph, ang abbot ng Volotsk, isang kompilasyon na hinango mula sa Banal na Mga Patnubay at mula sa maraming aklat, at tungkol sa kanyang mga disipulo, at iba't ibang palitan ng mga tugon mula sa mga aklat' (ang gawaing ito ay nasa anyo ng diyalogo nina Vassian at Joseph at nagsisilbing isang uri ng pangwakas na salita sa mga gawaing 2 at 3)[244] . Isang espesyal na 'trakta' na inakda ni Vassian bilang pangwakas na salita sa kanyang *Kormchaya* – isang napakaikling akda 5) *'Isang Koleksyon ng Isang Partikular na Matanda Tungkol sa Paggunita ng Kaniyang Panata mula sa Banal na Kasulatan Ukol sa Pagtakwil sa Mundo'*[245] . At sa wakas, 6) ang kanyang 'Kormchaya', isang kritikal na edisyon ng pinakamahalagang tekstong legal na eklesiastikal na ginagamit ng Simbahan ng Sinaunang Rus'[246] ; naniniwala si Vassian na ito ay tiyak na magpapatibay sa mga pananaw na inilatag niya sa kanyang iba pang mga gawa at magpapatunay sa hindi matatawarang katuwiran ng mga hindi nagmamay-ari.

Ang mga akda ni Vassian na nakalista sa itaas ay magkakaiba sa nilalaman. Ang 'Panimula' (1) ay tumatalakay sa mga pangkalahatang usapin. Dito, bukod sa iba pang mga bagay, ipinahayag ng may-akda ang kanyang pananaw sa panalangin, na ganap na naaayon sa mga ascetic-mystical na pananaw ni Nilus ng Sora, ito ay: para sa taong nananalangin, ang panalangin ay sandata sa espirituwal na pakikibaka at isang paraan upang makapasok sa kanyang 'panloob na selda'; ang lalim at kapangyarihan nito ay hindi nakasalalay sa ganda ng liturgical chant. Para kay Vassian, ang pahayag na ito ay hindi lamang pagpapahayag ng kanyang mga pananaw na asketiko, kundi pati na rin isang pagbatikos sa pormalismo ng panlabas na debosyon ng mga Josephite na . Ang 'Ang Salita bilang Sagot' (2) ay partikular na nagpapakita ng mga prinsipyo at kalikasan ng mga polemika ni Vassian. Dito niya kinikritika ang pormal na interpretasyon ng mga panata ng monghe at hinihiling na sundin ng isang monghe ang mga utos ni Cristo hindi lamang sa panlabas kundi pati na rin sa panloob na bahagi ng kanyang asetikong (monastikong) buhay. Ang mga utos na ito ay nangangailangan ng pagtanggi sa sarili at pagsasakripisyo, isang pagtalikod sa mga makamundong kayamanan at pagpapahalaga. Sa katotohanan, gayunpaman, dahil ang mga monasteryo ay nagmamay-ari ng mga lupain na tinitirhan ng mga magsasaka, at dahil sa kaakibat na mga pananagutang pang-ekonomiya, ang monastisismo, sa pananaw ni Vassian, ay nababuhay nang lubos na hindi pinapansin ang mga utos ni Kristo[247] . Sa pagtalakay sa pangangailangang ayusin ang buhay monastiko alinsunod sa Ebanghelyo, may tiyak na layunin si Vassian – ibalik ang monastisismo sa kanyang Kristiyanong ugat ng pag-aascetismo: 'Nais naming bumalik sa orihinal na espirituwal na kagandahan at sustansiya'[248] . Sa akdang ito, lumilitaw si Vassian sa atin bilang kinatawan ng isang partikular na kilusang asketiko, bilang tagapahayag ng kanyang personal na karanasang espiritwal; ang kanyang isa pang akda naman – *A Collection of the Rules of the Saints* (3) – ay isang tipikal na kritikal at polemikal na traktado, isang pagtatangka na pabulaanan ang mga pahayag ng mga 'acquisitive ones', at higit sa lahat ang kay Joseph. Pinagtibay ni Joseph ang kanyang mga pahayag tungkol sa pangangailangan at pagiging pinapayagan ng mga monastikong lupain sa pamamagitan ng mga halimbawa mula sa buhay ng mga sinaunang tagapagtatag ng monasteryo at mga asketiko sa Rusya. Hinahamon ni Vassian ang mga argumentong ito sa pamamagitan ng pagbanggit sa buhay ng mga unang Kristiyanong asketiko – sina

---

[243] Tinutukoy ni Vassian si Nikon na taga-Montenegro (namatay c. 1092), isang monghe mula sa Monasteryo ng Raif sa Antioquia. Ang mga akda ni Nikon, ang *Pandљkthj* at *TaktikTn*, ay malawakang ipinamigay at lubos na hinangaan sa Sinaunang Rus'. Golubinsky. 1. 1. pp. 910–912; Sreznevsky, I. 'Ang Pandects ni Nikon ng Montenegro', sa: *Proceedings of the Academy of Sciences*. 21. p. 194; Sokolov, I. 'Ang Moral at Intelektwal na Kalagayan ng Bisantinong Monastisismo mula Gitnang ika-9 hanggang Maagang ika-12 Siglo: 842–1204', sa: Legal Collection 1893. 2, 3. pp. 608–610.

[244] Tingnan: Mga Pagsusulat na Polemikal ng Monghe-Prinsipe Vassian Patrikeev, sa: Legal Collection 1863. 3. 1st – mga pahina 102–104; 2nd – mga pahina 104–112; 3rd – mga pahina 180–206; 4th – mga pahina 206–210. Ang unang traktado ay nagsisilbing pambungad sa ikalawa at ikatlo.

[245] Tingnan: Tikhonravov. Krónika ng Panitikang Ruso at Antigong Panahon. 5 (1863). Seksyon 3. pp. 139–141.

[246] Tungkol sa *Kormchaya Kniga*, o *Kormchaya* – isang koleksyon ng mga tuntunin ng Banal na mga Apostol, ng mga Ekumenikal at Lokal na Konsilyo, at ng mga Banal na Ama – tingnan: Herman. *De Fontibus juris ecclesiastici Russorum*. p. 23 ff. (na may malawak na bibliograpiya); para sa mga edisyong Ruso, tingnan: Makarii. 8. pp. 143 ff.; Golubinskii. 1. 1. p. 659.

[247] Koleksyon ng mga Kanon, 1863. Bol. 3. pp. 104–112.

[248] Ibid. p. 183.

Pachomius ng Ehipto, Euthymius, Savvas at Theodosius ng Palestina[249] – at isinulat niya na ang mga unang Kristiyanong asketikong ito ay hindi makasarili at namuhay sa matinding kasakitan at pagtalikod sa mga materyal na bagay. Hindi inaangkin ni Vassian na ang mga ito at ang iba pang mga asketiko, habang nagsisilbi bilang mga abbot ng mga monasteryo, ay walang anumang pag-aari ng mga lupain ng monastiko; sinasabi niya lamang na 'nagmamay-ari sila ng mga nayon, ngunit wala silang pagkahilig dito'. Hindi pinagtatalunan ni Vassian ang karapatan ng mga institusyong eklesiastikal sa pagmamay-ari ng lupa; kinikilala niya ang ganitong karapatan para sa mga obispo ng diyosesis at mga simbahan ng parokya, at hinihiling lamang na ang mga pag-aari at ang paggamit nito ay hindi sumasalungat sa mga kanon[250] . Ngunit ang buhay monghe, sa kanyang pananaw, ay dapat na malaya sa anumang pag-angkin sa ari-arian; dito ay tapat siyang tagasunod ni Nilus[251] . Sapagkat ang mga lupain ng monghe, ayon kay Vassian, kahit na kaunti lamang, ay nagpapukaw sa mga monghe ng pagnanasa para sa bagong pag-aari: nagsisimula silang manghingi ng regalo para sa monasteryo mula sa mga mayayaman sa pamamagitan ng pakiusap o panlilinlang, nakikipaglitis sa mga kapitbahay tungkol sa maliliit na piraso ng lupa, at hindi man lang nag-aatubiling gumawa ng pekeng dokumento at linlangin ang mga awtoridad[252] .

Para kay Vassian, na nagmula sa hanay ng mayayaman at makapangyarihang mga boyar, medyo hindi pangkaraniwan na sa kanyang mga polemika ay tinalakay din niya ang mga purong panlipunang isyu, partikular ang kalagayan ng mga magsasaka ng monasteryo. Kaya naman, sa usapin ng mga magsasaka, si prinsipe-mongheng Vassian Patrikeev ay lumilitaw bilang kauna-unahang liberal na Ruso. Sinasaway niya ang kaayusang monastiko—una sa lahat ang mga abbot at yaong mga mongheng namamahala sa mga lupain ng monasteryo—dahil sa pagsasamantala sa paggawa ng mga magsasakang monastiko; Ikinukumpara niya ang mayaman at maginhawang buhay ng mga monghe sa mahirap na kabuhayan ng mga magsasaka, binabanggit ang nakakapagod nilang pang-araw-araw na paggawa, ang kanilang payak at kakaunting pagkain, ang kanilang maruruming tirahan, at ang kanilang kahirapan at pagkakautang sa monasteryo, na nagdudulot ng pagkakalagay ng mga magsasaka sa pagkaalipin[253] .

Sa pagbabasa ng mga polemikal na sinulat ni Vassian, nakikita natin ang enerhiya at sigasig na inialay niya sa pagtalakay sa mga isyung ito. Hindi nasiyahan si Vassian sa purong prinsipyong talakayan tungkol sa paksa at sa kawalang-emosyon ng mga mongheng may karanasang asketiko, tulad ni Nil ng Sorsk. Sa mga sinulat ni Vassian, nararamdaman natin ang pag-igting ng kanyang mainit na dugo ng boyar, ang kanyang alab, ang kanyang pagiging matigas ang ulo at ang kanyang galit sa kanyang mga kalaban—ang mga na Iosiflians; matalim ang kanyang pananalita, matalas ang kanyang mga paghatol; hindi siya umatras kahit iniwan siyang mag-isa, nang makita niyang ang kanyang kalagayan (tulad ng tatalakayin sa ibaba) ay halos walang pag-asa. Dahil dito, nakagawa siya ng maraming kaaway sa Moscow na naglabas ng mabagsik na hatol laban sa kanya; bukod pa rito, hinarap niya ang matalim at, sa bahagi, hindi makatarungang kritisismo mula sa mga historyador ng Simbahan[254] .

2. Iba pang mga akda na tutol sa pagmamay-ari ng lupa ng mga monghe

Sa panahon ng pagsulat ng kanyang mga akda, mula 1503 hanggang 1517, halos nag-iisa si Vassian sa kanyang adhikain kung hindi nakuha ng kanyang mga pananaw ang isang tiyak na simpatiya mula kay Metropolitan Barlaam at tahimik na suporta mula sa Dakilang Prinsipe. Pagkatapos ng 1517, nakatanggap si Vassian ng bagong suporta – nakatagpo siya ng kakampi sa monghe mula sa Bundok Athos, ang kilalang si

---

[249] Ipinakita ni Pavlov ang matibay na makasaysayang batayan ng mga pahayag ni Vassian. Op. cit., p. 69, nota. Dapat tandaan na ang mga pag-aari ng mga monghe noong ika-11 hanggang ika-13 siglo – binanggit din ni Joseph si San Teodosio ng mga Kweba – ay ibang-iba ang kalikasan kumpara sa mga nasa katapusan ng ika-15 at simula ng ika-16 na siglo. Ihambing: Golubinsky. Bol. 1, Blg. 1 (1880). p. 435.

[250] 'Debate… kasama si Elder Vasyan', sa: *Readings*. 1847. 9, 6; *Collected Works*. 1863. 3. pp. 200–210, 192; *Additions*. 10. p. 505.

[251] San Nil ng Sora at ang kanyang Patnubay sa buhay monghe (1864). pp. 7–9, 175.

[252] Collected Works 1863. 3. pp. 109, 110; ihambing ang pananaw ni Nil sa: Arkhangelsky. Nil of Sora and Vassian Patrikeev. p. 72; Maximus the Greek. Works 2. pp. 37, 89, 41, 95, 110. Pinatutunayan ng opisyal na resolusyon ng Konseho ng Stoglav na hindi ginawa ni Vassian ang kanyang mga pahayag sa init ng pagtatalo, sa: AAE. 1. Blg. 227. p. 218.

[253] Collected Works 1863. Bol. 3. pp. 112, 187, 105, 184, 109, 190, 184. Naniniwala kami na ang pagkakaroon ng maraming pahayag tungkol sa kalagayan ng mga magsasaka sa Muscovy sa mga akda ni Maximus the Greek ay kaugnay ng impluwensya ni Vassian; cf.: Maximus ang Griyego. Mga Gawa, bol. 2. 'Ang Kwento' – pp. 94, 98–100; 'Isang Sermon tungkol sa Pagpapakumbaba' – pp. 130, 131, 132; 'Isang Sermon na Kapaki-pakinabang sa Kaluluwa' – pp. 34, 38.

[254] Makarii. Ikalawang ed. 6. mga pahina 141, 205. Tingnan din: Zhmakin. Op. cit. p. 65.

Maximus na Griyego. Ang dayuhang ito, isang monghe mula sa Monasteryo ng Vatopedi sa Bundok Athos na hindi inaasahang dumating sa Moscow, ay isang kahanga-hangang indibidwal at isang pangunahing tauhan sa kasaysayan ng Simbahang Ruso. 'Ang Kagalang-galang na Maximus,' ayon kay Golubinsky, 'ay isang tauhan sa kasaysayan ng ating simbahan na, sa isang banda, ay ganap na hindi inaasahan, ngunit sa kabilang banda, ay kasing-sikat sa kasaysayang iyon gaya ng kanyang kahalagahan sa pag-aaral nito'[255] .

Ang impormasyon tungkol sa buhay ni Maxim bago siya dumating sa Moscow ay pira-piraso at hindi mapagkakatiwalaan[256] . Ipinanganak siya sa pagitan ng 1470 at 1475 sa bayan ng Arta sa Albania, sa isang pamilyang Griyego na malamang na may kaya, dahil nagawang suportahan ng kanyang mga magulang ang kanilang anak sa kanyang mahabang pag-aaral sa Italya. Bumisita si Maximus sa Venice, Ferrara, Padua, Florence at iba pang mga lungsod, kung saan nagawang mag-aral siya sa ilalim ng pinakamahuhusay na isipan sa akademyang Italyano; Nag-aral siya hindi lamang ng mga Kristiyanong kasulatan kundi pati na rin ng klasikal na panitikan (Hesiod, Homer, Thucydides, Plutarch), pati na rin ng mga gawa ng mga Griyegong 'panlabas na pilosopo' ('tinipon ng mga panlabas na pantas'), na makikita sa kanyang mga sinulat at sa kanyang liham kay Grand Prince Basil[257] . Ang pinakamalaking pangyayari sa buhay ni Maxim noong panahong iyon ay ang kanyang pakikilala kay Savonarola[258] . Hindi maisip ng batang Griyego na siya mismo ang uulitin ang trahedyang kapalaran ng mangangaral na taga-Florence, o na makapantay siya rito sa katatagan at kadakilang moral. Marahil, sa mga huling taon ng kanyang buhay, inisip ni Maxim ang halimbawa ng kapalaran ni Savonarola at nakatagpo ng kaaliwan sa kanyang mga alaala ng 'asketiko, pinakatapat at pinalamutian ng banal na sigasig'[259] . Hindi lubos na nasiyahan si Maxim sa mga 'sekular na pilosopo'; Nakabaut sa Kristiyanismo at sa mga katuruan ng Simbahang Silangang Orthodox, nagsikap siya para sa masusing pag-aaral ng teolohiyang eklesiastikal at doktrinang Orthodox; hinanap din niya ang panloob na kaperpeksyong Kristiyano. At kaya, bandang 1507, naglakbay siya patungong Bundok Athos, sapagkat noong panahong iyon ang mga monghe ng Bundok Athos ay bumubuo ng isang tanggulan ng Orthodoxiya.

Ito ay isang mundong lubos na naiiba sa humanistang atmospera ng Renaissance sa Italya – isang mundong payapa at may natatanging paraan ng pamumuhay na matatagpuan sa mga monasteryo, skete, at selda ng Bundok Athos, kung saan halos pareho ang pamumuhay ng mga monghe noong ika-11, ika-16, at ika-19 na siglo, – at ang kanilang pamumuhay ay lubos na naiiba sa makulay na sigla at gulo ng mga lungsod sa Italya. Sa Monasteryo ng Vatopedi, natagpuan ni Maxim ang kanlungan para sa kanyang pag-aaral ng teolohiya; dito niya isinumpa ang kanyang mga pangakong monghe at tinuli. Sa Bundok Athos, umunlad si Maxim bilang isang tao, bilang iskolar, at bilang teologo; nakamit niya ang kaalaman sa larangan ng Ortodoksong teolohiyang eklesiastikal—isang kaalamang malawak at masinsinan, na ang sulyap ay makukuha mula sa kanyang mga akda. Ngunit ang atmospera ng Banal na Bundok ay hindi sa anumang paraan nagpawalang-bisa sa mga bunga ng kanyang pag-aaral sa Italya. Sa kanyang pagiging iskolar, makikita natin ang isang kahanga-hangang kombinasyon ng kaalaman sa klasikal na pilosopiya at Kristiyanong teolohiya; gayunpaman, para kay Maxim, ang pagtuturo ng Simbahan at ng mga Banal na Ama ang may pangunahing at hindi matatawarang awtoridad[260] . Nagpatuloy ang mga gawaing pang-akademiko ni Maximus sa Monasteryo ng Vatopedi[261] sa loob ng sampung taon ; sa paningin ng komunidad ng Bundok Athos, nakamit niya ang malaking awtoridad sa teolohiya, sapagkat hindi ito ipinagkatiwala sa kanya nang walang mabuting dahilan.

Noong 1515, nagpadala ang Dakilang Prinsipe ng dalawang sugo sa Bundok Athos na may mga handog para sa lahat ng mga monasteryo ng Banal na Bundok at isang liham na nakalaan sa Arkhimandrita ng Banal na Bundok. Hiningi ng Dakilang Prinsipe na payagan ang isang monghe na nagngangalang Savva, na marunong ng wikang Slavonic, na maglakbay patungong Moscow nang pansamantala: natuklasan sa aklatan ng Dakilang Prinsipe ang isang Griyegong Salterio na may mga komentaryo, at nais ng Dakilang

---

[255] Golubinsky. Bol. 2, Bahagi 1. p. 665. Ang literatura tungkol kay Maximus na Griyego ay medyo malawak; ang mga pangunahing akda ay kinabibilangan ng: Ikonnikov (1915); at pati na rin: Klosterman, R. A., 'Maksim Grek in der Legende', sa: ZfKG. 53 (1943). pp. 177–228; Denissoff, E., *Maxime le Grec et l'Occident*. Paris-Bouven, 1943. pp. XIX–XXXIV.

[256] Tingnan ang gawa ni E. Denissov na nabanggit sa itaas, kung saan sinisikap niyang, batay sa iba't ibang Italyano at Griyegong sanggunian at panitikan, subaybayan ang buhay ni Maksim mula pagkabata hanggang sa kanyang pagdating sa Moscow. Ihambing din: Golubinsky. 2. 1. mga pahina 667 at sumunod.

[257] Tingnan ang liham ni Maximus sa Dakilang Prinsipe hinggil sa pagsasalin ng Salmo, sa: Supplements. 18. p. 184.

[258] Maximus ang Griyego. Mga Gawa, bol. 3, pp. 158, 194.

[259] Ibid. p. 158.

[260] Gudziy, N. 'Si Maxim na Griyego at ang kanyang saloobin sa Renaissance', sa: Unibersidad ng Kyiv, 1911, vol. 7.

[261] Maximus the Greek. Works, vol. 2, p. 377.

Prinsipe na ipa-salin ito. Dahil sa karamdaman at katandaan, hindi nagawang gawin ni monghe Savva ang ganoong kahaba at mabigat na paglalakbay. Kaya pinili ng Arkhimandrita si monghe Maxim para sa tungkuling ito, kahit na hindi siya marunong magsalita ng Slavonic o Ruso. Gayunpaman, ang Arkhimandrita, na may alam sa kanyang kakayahan at piling-agham na edukasyon, ay umasa (at isinulat ito sa kanyang tugon sa Dakilang Hepe) na matututuhan nang mabilis ni Monghe Maxim ang wikang Slavonic at matutupad ang hiling ng Dakilang Hepe. Kaya, nang hindi inaasahan, kinailangan ni Monghe Maxim na lisanin ang Monasteryo ng Vatopedi – na sa kanyang palagay ay pansamantala lamang – at bumiyahe patungong Moscow. Ngunit hindi niya inakala na iniiwan na niya nang tuluyan ang banal na Bundok Athos, o na may nakalaan sa kanya sa Moskow na isang pambihirang kapalaran – isa na magtataas sa kanya bilang isang pangunahing tauhan sa espirituwal na kasaysayan ng Rus', habang sabay na dumaraan sa mga hindi inaasahang pangyayari at nagtatapos sa trahedya[262] .

Noong ika-4 ng Marso 1518, matapos ang medyo mahabang paglalakbay, dumating si Maxim sa Moscow. Nagsimula sa kanyang buhay ang isang ganap na bagong panahon, na sa isang banda ay naghatid sa kanya ng malawakang paggalang at di-opisyal na papuri, at sa kabilang banda naman ay maraming paghihirap at hindi nararapat na pag-uusig mula sa mga nasa kapangyarihan na may hilig sa mga Josephite. Ang kanyang sariling paglalakbay sa buhay ay napatunayang masusing magkakaugnay sa mga pangyayari sa kasaysayan ng simbahan sa Rusya noong ika-16 na siglo, at nagbigay siya ng kahanga-hangang salaysay tungkol sa kasaysayang ito sa kanyang mga sinulat, lalo na sa kanyang kritika sa kalagayan ng Simbahan sa Moscow – ang 'Ikatlong Roma'. Marami sa kanyang mga sinulat ay bumubuo ng isang napakahalaga at maaasahang sanggunian sa kasaysayan ng monastisismo sa Rusya noong panahong iyon: isinulat ang mga ito ng isang Ortodoksong monghe na may malawak na kaalamang teolohikal, nasaksihan ang buhay sa mga monasteryo sa Banal na Bundok at siya mismo ay namuhay sa ganoong buhay, kaya't nagawa niyang magbigay ng tumpak na pagtatasa. Ang kanyang alitan sa hirarkiya ng Moscow ay hindi lamang naglalarawan sa hirarkiyang iyon, kundi pati na rin sa kabuuang monastisismo ng Rusya. Hindi dapat kalimutan na noong panahong iyon ang hirarkiyang eklesiastikal ng Rusya ay, hindi tulad ng sa mga sumunod na panahon, laman ng laman at dugo ng dugo ng komunidad ng mga monghe; nagsimula ito sa mga monasteryo, hinati ang pananaw ng mga monghe, sa karamihan ay nagtataglay ng parehong kaalamang teolohikal, at, sa pangkalahatan, ay mayroon itong lahat ng mga birtud at kapintasan ng buhay monghe. At kung ang isang miyembro ng episkopado ay sumasang-ayon sa pananaw ng mga Non-Acquirers o ng mga Josephites – sapagkat halos walang obispo na may neutral na paninindigan noong ika-16 na siglo, lalo na sa unang kalahati nito – ito ay palaging kaugnay sa espiritwal na atmospera ng monasteryo kung saan ginugol ng isang partikular na obispo ang kanyang buhay monghe.

Malinaw na sa sandaling nakilala ni San Maxim ng Banal na Bundok ang kalagayang eklesiastikal at pampulitika na umusbong sa Moscow, siya – salamat sa kanyang kaalaman sa Banal na Kasulatan at sa mga sinulat ng mga Banal na Ama, na maaaring magamit ng magkabilang panig – ay, kusang-loob man o hindi, napilitan na makilahok sa makasaysayang pagtatalo na ito. Hindi ito nagkataon na ang kanyang kaalaman, ang kanyang sariling karanasang asketiko, at ang kanyang personal na paniniwala ay nagtulak sa kanya na panig sa mga hindi nagmamay-ari; ang kanyang kakilala at madalas na pag-uusap kay prinsipe-mongheng Vassian – na ikukwento sa ibaba – ay hindi ang pangunahing dahilan ng kanyang pagpili, bagaman naniniwala kami na mula kay Vassian nakuha ni Maximus ang impormasyon tungkol sa mga partikular na katotohanan at ang pangkalahatang kalagayan ng buhay monghe; ang dahilan ng kanyang pagpili, gayunpaman, ay dahil ang mga pananaw ng mga Non-Possessors ay tunay na nakaugat sa tunay na tradisyong asketiko ng Simbahan.

Pag-dating niya sa Moscow, si Maxim, ayon sa ulat ng kronika, ay tinanggap nang 'malaking karangalan' at nanirahan muna sa Monasteryo ng Chudov at pagkatapos ay sa Monasteryo ng Simonov. Dahil hindi siya marunong ng alinmang wikang Slavic, dalawang tagasaling Ruso, na bihasa sa Latin ng mga , ang inatasang tumulong sa kanya sa gawain ng pagsasalin. Isang liham mula sa tagasaling si Dimitri Gerasimov patungo sa diyakono Misyur Munekhin ang nagbibigay ng ideya tungkol sa mga kahirapang kanilang hinarap sa kanilang gawain sa pagsasalin: isinalin ni Maxim ang tekstong Griyego sa Latin, habang isinalin naman ito ni Gerasimov mula sa Latin patungo sa Simbahang Slavonic[263] . Gayunpaman, nakumpleto ang pagsasalin ng

[262] Makarii. Ikalawang ed. Bol. 6. pp. 159–160; PSRL. Bol. 6. p. 257; Bol. 8. p. 259; Denissoff. Op. cit. pp. 329–333. Epistola (sulat) mula sa Dakilang Prinsipe at tugon mula sa Arkhimandrita ng Monasteryo ng Vatopedi (hindi kumpleto) sa: Vremennik. 5. Bahagi 3. p. 30; Epistola kay Metropolitan Barlaam sa: AI. 1. Blg. 122.

[263] Liham mula kay Gerasimov sa: Mga Karagdagan. 18. p. 190.

makapal na folio sa loob ng 16 na buwan. Kasabay ng bagong Salmuterong Slavonic, iniharap ni Maxim sa Dakilang Prinsipe ang isang mahabang pambungad, kung saan inisa-isa niya ang kuwento ng kanyang pagdating sa Moscow at, kasabay nito, hiniling ang pahintulot na bumalik sa Monasteryo ng Vatopedi[264] . Sinuri ang pagsasaling Church Slavonic ni Metropolitan Varlaam at ng ilang obispo – siyempre, tanging ang tekstong Slavonic lamang, dahil wala sa kanila ang marunong ng Griyego – at ito ay inaprubahan at pinuri. Gayunpaman, hindi pinayagang bumalik si Maxim sa Bundok Athos, samantalang pinayagan namang makauwi ang kanyang mga kasama – ilang monghe mula sa Vatopedi na sumama sa kanya sa Moscow.

Napagtanto ng Parehong Dakilang Hepe at ni Metropolitan Varlaam na, dahil sa matinding kakulangan ng mga taong may edukasyon sa Moscow, malaking tulong si Maxim[265] . Ipinagkatiwala kay Maxim ang isa pang mahalaga at mahirap na gawain – itama ang mga aklat ng liturhiya, na maraming pagkakamali ang nakalusot, sa pamamagitan ng paghahambing nito sa orihinal na tekstong Griyego. Bagaman hindi natin alam kung sino ang nagpasimula, maaaring ipalagay na inatasan ng Metropolitan si Maxim sa gawaing ito. Hindi rin maaaring ibasura na ang ideyang ito ay iminungkahi sa Metropolitan ng prinsipe-monghe na si Vassian, na kilala na natin, sapagkat naniniwala siya na lahat ng Slavonic na salin ng mga librong pang-liturhiya ay naglalaman ng mga pagkakamali, hindi pagkasakto, at malabong mga talata. Hindi rin natin dapat kalimutan na may personal na dahilan si Vassian para panatilihin si Maxim sa Moscow nang kasingtagal ng maaari: kailangan niya ng isang bihasang tagapayo habang ginagawa ang *Kormchaya*, at malaking tulong sana si Maxim sa kanya. Kaya naman, kinailangan manatili si Maxim sa Moscow nang walang takdang panahon at gampanan ang isang bagong tungkulin[266] .

Habang nasa Moscow, nang unti-unti niyang matutunan ang wikang Ruso, Sa pamamagitan ng kanyang sariling mga obserbasyon at pakikipag-ugnayan sa iba't ibang indibidwal—lalo na kay Vassian na monghe-prinsipe—nagawang magkaroon si Maxim ng masusing pag-unawa sa buhay ng simbahan sa Russia, sa mga kaugalian ng mga monghe, sa pananaw ng mga obispo at monghe, sa patakaran ng pamahalaan, sa autokratikong pamumuno ng Dakilang Haring-Duke, at sa kanyang pakikialam sa mga usapin ng simbahan. Nasaksihan ni Maxim ang labag sa batas na pagpapahinto sa tungkulin ni Metropolitan Varlaam mula sa kanyang katedral, na naging isang malinaw na halimbawa ng pag-asa ng Simbahan sa awtoritaryong pamumuno ng Dakilang Prinsipe. Inilantad niya ang lahat ng mga aspetong ito ng buhay simbahan sa matindi at matulis na kritisismo; ito ang nagtulak sa kanya na magsulat ng serye ng mga polemikal at kritikal na traktado. Ang mga akdang ito ay napakahalagang dokumento para sa atin, na nagbibigay ng masusing pagtingin sa relihiyosidad ng mga Ruso noong ika-16 na siglo.[267] Kapag ang isang Ruso, gaya nina Joseph o Vassian, ay pumupuna sa iba't ibang aspeto ng buhay Ruso, dapat nating laging tandaan na maaaring hindi sila ganap na obhetibo, na naaapektuhan sila ng kanilang partidaryong pagkiling, halimbawa sa usapin ng mga lupain ng mga monghe. Hindi maaaring nagkaroon si Maxim ng ganitong pagkiling; higit pa rito, ang kanyang mga kritikal na akda ay isinulat sa mahigpit na espiritung eklesiastikal, sapagkat bihasa siya sa batas kanonikal at sa buhay eklesiastikal sa Bundok Athos at sa Silangang Simbahan sa pangkalahatan.

Sa mga akda ni Maxim[268] , apat na sanaysay ang partikular na nakatuon sa usapin ng mga pag-aari ng mga monghe at ng buhay monghe, at nagbibigay ito sa atin ng dahilan upang kunin ang materyal mula sa mga sanaysay na ito sa ating sanaysay tungkol sa alitan sa pagitan ng dalawang paksiyon, kahit na hindi Ruso si Maxim at hindi kabilang sa alinmang paksiyon ni Josephite o sa paksiyon ng mga non-possessor ng . Dapat

---

[264] Maximus na Griyego. Mga Gawa. Bol. 2. p. 299 at sumunod. Pinupunan ng gawaing ito ang dalawang liham na nabanggit sa itaas; ipinapakita nito na si Maximus ay ipinadala upang isagawa lamang ang isang tiyak na pagsasalin.

[265] Nakuha ni Maximus ang pabor at pasasalamat ng metropolitan sa pamamagitan ng personal niyang pagsasalin para sa kanya ng isang komentaryong walang may-akda tungkol sa Mga Gawa ng mga Banal na Apostol. Macarius. 2nd ed. 6. p. 166.

[266] Sa kasamaang palad, walang impormasyon tungkol sa gawaing ito ni Maximus maliban sa ilang pahayag ng mismong si Maximus. Mga Gawa 1. pp. 33, 37. Ihambing: Golubinsky. 2. 1. p. 683. Ang salaysay ni Herberstein tungkol kay Maximus (Op. cit., p. 91) ay hindi tumutugma sa katotohanan. Posible na si Herberstein, na bumisita sa Moscow noong 1526, ay umasa sa iba't ibang tsismis na kumakalat sa Moscow.

[267] Golubinsky. 2. 1. p. 665.

[268] Maximus na Griyego. Mga Gawa. Inilathala ng Akademiyang Teolohikal ng Kazan. 3 tomo: 1 (1859, 2nd ed. 1894), 2 (1860), 3 (1862, 2nd ed. 1897). Ikalawang edisyon: Sergiev Posad, 1910–1911. 3 tomo (salin sa wikang Ruso mula sa orihinal na Slavonic ng Simbahan). Tungkol sa mga akda ni Maxim, tingnan: Golubinsky. 2. 2. pp. 232–263. Denissoff. Op. cit. pp. 35–40. Tungkol sa mga akdang pampahayagan ni Maxim: Rzhiga. Mga Sanaysay sa Kasaysayan ng Pampahayagang Ruso noong ika-16 na Siglo. Si Maxim na Griyego bilang isang mamamahayag, sa: TODRL. 1 (1934).

tandaan, gayunpaman, na ang iba niyang mga akda, kapag tinatalakay nila ang relihiyosidad ng mga Ruso, ay tumatalakay din sa paraan ng pamumuhay ng monastisismo ng mga Ruso[269] .

Ang kanyang pangunahing akda na nakatuon laban sa mga monastic estates ay ang 'Ang Kwento ng Isang Kilalang Buhay Monastiko'[270] , na isinulat sa anyo ng isang diyalogo. Pinag-uusapan nina Philoctymon (ang makasarili) at Actymon (ang hindi makasarili) ang mga saligan ng buhay monastiko. Ang una, na kumakatawan sa pananaw ni Joseph, ay nagsusumikap patunayan na ang pagpapakilala ng mahigpit na coenobial na pamumuhay (pamumuhay nang sama-sama) ay nag-aalis ng mga negatibong aspeto ng paggamit ng mga lupain ng mga monghe, dahil wala sa mga kapatid ang nakakakuha ng anumang personal na benepisyo mula rito; kaya't sinisikap niyang ipagtanggol ang komunal na paggamit ng mga lupain. Sa ito, sumagot si Aktimon: 'Nakakatawa isipin na naiiba ito sa sitwasyon kung saan, kung maraming lalaki ang labag sa batas na nakikipagtalik sa isang babaeng patutot at dahil dito ay pinamumungahan, bawat isa ay ipagtatanggol ang sarili, na sasabing: "Walang kahit isang kasalanan ang nagawa rito, sapagkat ang karaniwang pag-aari na ito ay pareho para sa lahat'; o kung ang isang tao ay makikisama sa maraming tulisan upang manakaw at, nang makalikom ng maraming samsam, ay nahuli ng mga naghahanap sa kanila dahil sa isang pangyayari, na siya'y pinahirapan at tinortyur nang mabuti, sasagot siya, na sasabihin: 'Hindi ako may sala sa anumang paraan; iniwan ko ang lahat sa kanila at wala akong kinuha mula roon'[271] .

Sa isa pang akda ('Isang Salitang Kapaki-pakinabang sa Kaluluwa'), nakikipag-usap si Rason sa kanyang kaluluwa tungkol sa mga Kristiyanong birtud at tinatanong niya ito: 'Paano mo nga ba makakamtan para sa iyong sarili ang kahinahunan, mapagkumbabang karunungan, at ang banal na katahimikan ng puso, kung madalas at walang pagpigil kang nadadala ng galit at pagtatalo—maging tungkol sa mga lupain, o sa mga magsasaka mismo, o sa iyong mga kapitbahay—tuwing tila may nagawa silang mali sa iyo, na nagsusumikap kang mang-insulto sa kanila na parang sila'y mga kaaway?'[272] . Sa isa pang akda, ipinahayag ni Maximus ang kanyang pangunahing pananaw sa pagtrato sa mga mongheng magsasaka, na nagpapaalala sa mga may-ari ng mga lupain ng monasteryo: 'Hindi tinatanggap ng Banal na Paraiso sa sarili nito ang mga taong, sa lahat ng uri ng kasakiman at kawalang-pagkatao, nagtitipon ng kayamanang ginto at pilak para sa kanilang sarili sa lupa, kundi itinapon sila'[273] ; gayunpaman, ang mga monasteryo mismo ang nagpapautang sa kanilang mga magsasaka sa mataas na interes. Sa pananaw ni Maximus, tanging ang hindi pagmamalupit sa materyal ang nagbibigay ng tunay na Kristiyanong ascetic na balangkas para sa buhay monghe: 'Ang mga taong ito, na patuloy na nagbibigay ng kanilang sarili sa iba at, tulad ng mga mapagmahal na ama, patuloy na nagmamalasakit sa kaligtasan ng marami, ay iginagalang at minamahal ng lahat'[274] . Ang iba pa niyang mga akda, na tumatalakay sa mga lupain ng mga monghe at laban dito, ay isinulat sa parehong diwa; kabilang dito ang: a) 'Isang Talumpati Tungkol sa Pagpapakumbaba', b) 'Isang Talumpati Tungkol sa Reporma ng Buhay Monghe', c) 'Isang Talumpati Tungkol sa Pagpapakumbaba at sa Hindi Masisiyang Apo'[275] .

Ngunit hindi nasisiyahan si Maximus sa simpleng retorikal na kritisismo sa mga bisyo ng buhay monghe: naglatag siya ng isang halimbawa ng wastong organisasyon ng buhay monghe. Ginawa niya ito sa kanyang akdang 'Isang Nakakatakot at Tandaang Salaysay ng Perpektong Buhay Monghe', kung saan si Maximus, na nagbabalik-tanaw sa kanyang nasaksihan sa Italya, ay inilalarawan ang birtwosong buhay ng mga Kartusyanong monghe, ang patakarang monastiko ng orden na ito, at ang kanilang perpektong kawalan ng pag-aari, na naipapakita sa katotohanang namumuhay ang mga monghe sa pamamagitan ng limos mula sa

---

[269] Tingnan: Preobrazhensky (1881); Ikonnikov (1915).

[270] Maximus ang Griyego. Mga Gawa, bol. 2, pp. 89–119. Ang eksaktong pamagat ay 'Ang Kwento ng Isang Sikat na Buhay Monastiko. Ang mga Naglalaban na sina Philoctymon at Actymon, ibig sabihin, ang Mapanlamang at ang Hindi Mapanlamang'. Ayon kay Rzhiga, ang Kwento ay isinulat sa pagitan ng 1531 at 1537. Rzhiga. Op. cit. p. 105.

[271] Maximus na Griyego. Mga Gawa, bol. 2, p. 114.

[272] Ibid. Bol. 2, pp. 5–52. 'Ang talumpating ito ay lubos na kapaki-pakinabang sa kaluluwa para sa mga nakikinig dito. Nakikipag-usap ang isip sa sariling kaluluwa nito; dito rin tinalakay ang kasakiman.' p. 42; isinulat din sa pagitan ng 1531 at 1537. Rzhiga. Op. cit., p. 105.

[273] Maximus ang Griyego. Mga Gawa, bol. 3, pp. 178–205 (ikalawang edisyon, pp. 145–167): 'Isang kakila-kilabot at hindi malilimutang kuwento tungkol sa perpektong pamumuhay sa monastiryo'. p. 205 (ikalawang edisyon, p. 167).

[274] Maximus ang Griyego. Mga Gawa, bol. 2, p. 147.

[275] Ibid. 2: a) 'Isang Sermon Tungkol sa Taos-pusong Pagpapakumbaba at sa Tunay na Buhay-monastiko'. pp. 119–144; b) 'Isang Sermon Bilang Paggunita sa Pagtutuwid ng Buhay-monastiko, Iniharap sa Ilan na Kagalang-galang na mga Madre'. pp. 394–415; c) 'Isang Sermon tungkol sa Pagpapakumbaba at sa Walang-sawang Tiyan at sa Di-mabilang na Kasamaan ng Makasalanang mga Monghe'. p. 148. Tinutukoy din ni Maxim ang usapin ng mga lupain ng mga monghe sa kanyang akdang 'Mga Nakatuturang Kabanata'. Ibid. pp. 157–184.

mga mananampalataya at, bilang kapalit, nagbibigay sa kanilang mga kapatid na Kristiyanong layko ng espirituwal na pangangalaga at, sa pangkalahatan, isinasagawa ang isang panloob na misyon. Ang konklusyon ni Maxim ay ganito: ang limos mula sa mga layko, na sinusuklian ng mga monghe ng Kristiyanong pagtuturo at kaliwanagan, ang bumubuo sa batayan ng buhay monghe[276] .

Sa lahat ng mga akdang ito, sa pagtalakay sa organisasyon ng buhay monghe, si Maxim ay may dalisay na pananaw na asketiko. Si Maxim mismo ay walang kinikilingang panig, isang bagay na maaaring hinalaing may kinikilingan ang mga Josephite o Vassian. Nagsilbi lamang siya para sa isang 'dalisay na ideya'[277] , na sumusulat mula sa dalisay na idealismo at matibay na paniniwala sa katuwiran ng kanyang mga paniniwala. Hindi rin natin dapat kalimutan na ang kanyang mga gawaing polemikal ay may kaakibat na panganib para sa kanya, sapagkat ang bagong Metropolitan Daniel (1522–1539) ay isang matibay na Josephite; maaari niyang parusahan si Maxim dahil sa kanyang simpatiya sa mga hindi nagmamay-ari at ginawa nga niya ito.

Sa pagbatikos niya sa monastisismo ng Rusya, hindi hiniling ni Maxim ang sapilitan at pangkalahatang sekularisasyon ng mga lupain ng mga monghe. Para sa kanya, ang pangunahing prayoridad ay hindi ang reorganisasyon ng buhay monastiko sa pamamagitan ng anumang panlabas na reporma; sa halip, mas inuna ang panloob na pagpapabuti at ang muling pagpapasigla ng pamumuhay ng mga monghe. Ang pakikialam ng estado ay maaari lamang maituring na makatarungan kung idinirekta nito ang kita mula sa mga lupain ng mga monghe, parokya, at diyosesis para sa mga gawaing kawanggawa, halimbawa, sa charity na[278] .

Prinsipe-monghe na si Vassian at ang mongheng taga-Bundok Athos na si Maxim, Dalawang lalaking lubhang magkaiba, kapwa sa kanilang nakaraang kalagayan at panloob na espirituwal na disposisyon, ay naging magkasing-diwa at tagapagtanggol ng iisang adhikain, salamat sa kanilang pambihirang kapalaran, kahit na, gaya ng ating nakita na, magkaiba ang kanilang mga dahilan sa pagtutol sa pagmamay-ari ng lupa ng mga monghe. Ipinapakita nito kung gaano kahalaga ang usapin ng wastong pagsasaayos ng buhay monghe sa Rusya. Gayunpaman, ang dalawang polemikista lamang ang tanging kinatawan ng komunidad ng mga monghe sa unang kalahati ng ika-16 na siglo na lantad na nanawagan ng muling pagsasaayos ng buhay monghe sa kanilang mga sinulat. Sa kasamaang palad, kailangang aminin na ang kanilang mga gawaing panitikan ay hindi tumimo sa mga lupong simbahan, na matigas ang ulo sa pagkapit sa mga pananaw ng mga Josephite; maaaring nagkaroon lamang ito ng di-tuwirang impluwensya sa ilang mga hakbang na kulang sa sigasig na ginawa ng mga sekular na awtoridad.

Kaugnay nito, dapat bigyang-pansin ang isa sa mga pinaka-kaakit-akit na personalidad ng ika-16 na siglo – si Nanakang Artemy, na hindi sa pamamagitan ng kanyang mga sinulat kundi sa pamamagitan ng kanyang mga personal na gawa, ay tumiyak na ang usapin ng mga pag-aari ng mga monghe ay naihain sa Konseho ng Stoglav. Ang buhay at espirituwal na pag-unlad ni Matandang Artemy[279] ay muling nagdadala sa atin sa rehiyon ng Trans-Volga, sa kanlungan ng mga hindi nagmamay-ari, kung saan buhay pa rin ang diwa ni Nil ng Sorsk, at kung saan patuloy siyang nakahikayat ng mga bagong tagasunod at tagapagmana. Nil at Artemy, ang mga nangungunang kinatawan ng kilusang ito sa kasaysayan ng monastisismo sa Rusya, ay isinulat ang kanilang mga pananaw, at sa pamamagitan ng kanilang mga sinulat natin ito masusuri ang kilusang asketiko-mistiko. Tatalakayin natin sa huli ang mga sinulat ni Artemy—na kumakatawan sa karagdagang pag-unlad at isang tiyak na pagbabago sa mga pananaw ni Nil; sa ngayon, nais lamang naming magbigay ng ilang salita tungkol sa kanyang buhay at bigyang-diin ang kanyang papel sa paglutas ng isyu ng mga pag-aari ng mga monghe.

Walang impormasyon tungkol sa kanyang pinagmulan o lugar ng kapanganakan. Nagsimula siya sa kanyang buhay monghe sa ilalim ni San Kornelyo ng Komel († 1537). Noong 1536, iniwan ni Artemy ang monasteryo na iyon at nanirahan hindi kalayuan mula sa Monasteryo ng Kirillo-Belozersky, sa isang hermitage na malamang ay itinatag ni Elder Porphyry, na dating abbot ng Monasteryo ng Trinity-Sergius (1521–1524). Ang matandang Porphyry mismo, isang monghe na namumuhay nang mahigpit na pag-aascetismo at, ayon sa kanyang pananaw, ay hindi nagmamay-ari, ay napilitan na magbitiw bilang abbot nang siya ay magdulot ng galit ng Dakilang Prinsipe sa pamamagitan ng ilang salita ng pagwawasto na puno ng pagsisisi: '[280] '. Ang kanyang pakikipag-ugnayan kina Porphyry at iba pang mga non-possessor – sina

[276] Ibid. Bol. 3, pp. 178–205.
[277] Pavlov. Op. cit. p. 79.
[278] Maximus na Griyego. Mga Gawa, bol. 2. p. 172.
[279] Para sa impormasyon tungkol sa nakatatandang Artemios, tingnan ang bibliyograpiya para sa Kabanata X.
[280] Gorsky, A. Isang Makasaysayang Paglalarawan ng Lavra ng Banal na Trinidad-Sergius. Bol. 1 (1890). p. 78.

matandang Tikhon, Dorotheus at Ioasaf Belobayev – ang nagdala kay Artemy sa mundo ng mga ideyang non-possessor at naging tagasunod siya ng mga ideyang ito[281] . Nanatili si Artemy sa disyerto hanggang *1550–51. Kasabay nito, o marahil bago pa man ang 1536 – mahirap matukoy – naglakbay siya patungong Pskov. Mula sa Pskov, naglakbay si Artemy sa ibang bansa – 'sa mga lupain ng Alemanya' (ibig sabihin, sa Estonia) – upang personal na makilala ang Kanlurang Kristiyanismo at makipagtalakayan at makipagtalo tungkol sa usapin ng pananampalataya sa mga lokal na Lutheran ('upang talakayin ang mga bagay sa pamamagitan ng mga aklat')[282] . Ang kanyang pananatili sa disyerto ni Porphyry ay naging isang mapagpasyang yugto sa buhay ni Artemy: doon naganap ang kanyang espirituwal na pormasyon sa ; doon niya nakuha ang paggalang ng kanyang mga kapwa monghe sa pamamagitan ng higpit ng kanyang pamumuhay at ng kanyang teolohikal na edukasyon, kaya't ang balita tungkol sa kanya ay kalaunan ay nakarating sa Moscow.*

Noong huling bahagi ng 1550 o unang bahagi ng 1551, inimbitahan si Artemy sa Moscow; hindi natin alam kung sino ang nagrekomenda sa kanya. Ang tanging nalalaman ay inutusan siya ng batang Tsar Ivan na matuluyan sa Monasteryo ng Chudov at inutusan ang kanyang kumpesor, ang pari na si Silvestr, na masusing suriin ang kaalaman ni Artemy at tasahin ang kanyang mga personal na katangian ('upang matukoy sa kanya ang lahat ng tama at may kapakinabang na espiritwal'). Matapos makipag-usap kay Artemy, iniulat ni Silvestr sa tsar na ang mga personal na katangian ni Artemy at ang kanyang teolohikal na edukasyon, na kilala ng maraming tao, ay tunay ngang karapat-dapat sa papuri[283] . Noong panahong iyon, ang Monasteryo ng Trinity-Sergius ay walang abbot, at ang tsar, sa kahilingan nina Sylvester at ng komunidad ng mga monghe, ay nag-utos noong ika-17 ng Mayo 1551 na italaga si Artemy bilang abbot ng monasteryong ito. Gayunpaman, hindi lamang ang rekomendasyon ni Sylvester ang nagtulak sa tsar na gumawa ng desisyong ito. Mula sa mga sinulat ni Artemy, malalaman natin na noong panahong iyon ay nakikipag-ugnayan siya sa batang tsar, na humiling sa kanya na turuan siya tungkol sa Banal na Kasulatan at sa mga gawain ng pang-araw-araw na buhay. Isang kapanahunan, si Prinsipe Andrei Kurbsky, ay nagsulat tungkol kay Artemy na 'labis siyang minahal ng Tsar at nakipag-usap sa kanya sa maraming pagkakataon'[284] . Ngunit hindi nagtagal bilang abbot si Artemy; makalipas ang anim na buwan, iniwan niya ang monasteryo at bumalik sa hermitage. Tila totoo ang pahayag ni Prinsipe Kurbsky, na si Artemy ay iniwan ang kanyang tungkulin dahil sa mga alitan sa mga kapatid na may simpatiya sa mga Josephite; para kay Artemy, na may mga pananaw na asketiko, ang kapaligiran sa monasteryo ay hindi lamang hindi kaaya-aya kundi lubos na hindi matiis, at, ayon sa mga sumunod na salaysay nina Pari Silvestr at Simeon, pinili niya ang 'tapat' na katahimikan ng disyerto kaysa sa magulong buhay ng isang malaki at mayamang monasteryo[285] .

Ang mahalaga para sa atin ay ang katotohanang, sa kanyang mga pag-uusap kasama ang batang tsar, tinalakay rin ni Artemy ang usapin ng mga lupain ng monghe, at nagsalita tungkol sa napapanahong problemang ito (sa mismong panahon ng pagdaraos ng Konseho ng Stoglav) alinsunod sa diwa ng mga hindi nagmamay-ari, na naniniwalang ang mga monghe ay hindi dapat mabuhay sa kita ng kanilang mga lupain kundi sa paggawa ng kanilang sariling mga kamay[286] . Hindi nakatakas sa pansin ang mga pag-uusap na ito, sapagkat nagustuhan ng tsar ang mga pananaw ni Artemy, at marahil ang kilalang kautusan noong 11 Mayo 1551 tungkol sa mga lupain ng mga monghe – na tatalakayin natin nang detalyado mamaya – ay malapit na kaugnay sa mga pag-uusap na ito[287] . Kaya, ang personal na pakikilahok ni Artemius ang nagbunga ng mas praktikal na resulta kaysa sa mga polemikal na sinulat nina Vassian o Maximus.

Ang isa pang akda ay nakatuon sa suliranin ng nakasisirang impluwensya ng mga lupain ng monghe sa buhay monghe: ang tinatawag na 'Pag-uusap nina Banal na Sergius at Herman, mga Tagapaghimala ng Valaam', isang di-kilalang akda mula sa kalagitnaan ng ika-16 na siglo. Nagbibigay ang mga historyador ng panitikan ng magkakaibang sagot tungkol sa kung kailan ito isinulat at kung sino ang may-akda o mga may-

---

[281] AAE. Bol. 1, Blg. 238.
[282] AAE. Bol. 1, Blg. 238, p. 251.
[283] Ibid. p. 246.
[284] AAE. 1. Blg. 72. Blg. 238; AI. 1. Blg. 132. Kurbsky. Alamat (1842). p. 136. Artemy. Mga Sulat, sa: RIB. 4. pp. 1388, 1383, 1386, 1390, 1440.
[285] Kurbsky. Op. cit. p. 134; Gorsky. Op. cit. p. 84; AAE. 1. Blg. 238.
[286] Liham kay Tsar Ivan, sa: RIB. 4. pp. 1440, 1432–1441. Marahil ay naisulat ang akdang ito noong 1553; dito, pinaaalalahanan ni Artemy ang Tsar ng kanilang mga naunang pag-uusap at muling inuulit ang kanyang mga pananaw tungkol sa buhay monghe. Ihambing: Golubinsky. 2. 1. p. 836.
[287] Ihambing: Zhdanov, sa: ZhMNP. 1876. 7. p. 67; Golubinsky. 2. 1. p. 836.

akda nito[288] . Sa aming pananaw, nagmula ang akdang ito sa mga bilog na monastiko na hindi lubos na kabilang sa paksiyon ng mga hindi nagmamay-ari, ngunit may malinaw na pagsalungat sa gawaing eklesiastiko-pulitikal at sa mga pananaw ng mga Josephite. Naniniwala rin kami na ang mga may-akda ng 'Conversation' ay lubos na pamilyar sa mga akda nina Vassian at Maximus, at nagsilbing sanggunian nila ang mga ito, gayundin, siyempre, ang kanilang personal na karanasan at ang mahusay nilang kaalaman sa pang-araw-araw na buhay simbahan noong kanilang panahon. Hindi kasing-edukado ang mga may-akda gaya nina Vassian o Maximus, na agad na makikita sa istilo ng akda: mahina ang wika, magulo ang pagkakabuo ng mga ideya, at maraming pag-uulit.

Apat na pangunahing ideya ang bumubuo sa pananaw ng mga may-akda sa simbahan at pulitika: (1) ang pagtanggi sa karapatan ng mga monasteryo sa pagmamay-ari ng lupa, (2) ang kritisismo sa masusing ugnayan ng pamumuno ng tsar at ng hirarkiya ng simbahan, (3) ang simpatiya sa kalagayan ng mga magsasakang monghe, at (4) isang uri ng konserbatismo sa kanilang pagtataya sa buhay sa Moscow noong panahong iyon. Ang unang dalawang ideya ay magkakaugnay: *The Conversation* ay pumupuna sa tsar dahil sa pagpapalawak ng mga lupain ng mga monasteryo, sa pagpapayaman ng orden monastiko at sa sekularisasyon nito, sapagkat pinapayagan ng tsar ang akumulasyon ng lupa sa mga kamay ng mga monghe at madalas siyang mismong nagbibigay ng mga lupain na tinitirhan ng mga magsasaka sa mga monasteryo: 'Hindi angkop para sa isang tsar na ipagkaloob ang mga nayon at distrito na tinitirhan ng mga Kristiyano sa mga monghe, at hindi rin kapuri-puri ang ganoong gawa ng isang tsar.' Maaaring tumulong ang tsar sa mga monasteryo, ngunit pera lamang, na maaaring ituring na limos. Ang pananaw na ito ay naipahayag nang ilang beses sa *Conversation*, marahil hindi lamang para sa pag-uulit, kundi upang bigyang-diin ang puntong ito. Sa ibang bahagi ng 'Talumpati', mas matindi pa ang pananalita: 'Mga hangal na hari, mga kaaway ni Cristo, nagkakaloob ng pabor sa mga monghe at ibinibigay sa kanila ang kanilang mga lupain ng hari, mga bayan, nayon, at distrito na tinitirhan ng mga Kristiyano, at pinapawalang-sala sila sa buwis na sinisingil sa kanilang sariling mga Kristiyano, na para bang mga hindi mananampalataya', habang ang mga magsasaka ay naiwan nang walang lupa. Hindi dapat tumanggap ang mga monghe ng ganoong mga regalo mula sa mga hari, 'ibig sabihin, mga minamahal na kapatid, mula sa diyablo—isang bagong erehe na salungat sa bagong biyaya, na ang mga monghe ay magmamay-ari ng mga distritong tinitirhan ng mga Kristiyano'.

Sumusunod sa yapak nina Vassian at Maximus, ang mga may-akda ng *Conversation* ay nagsalita tungkol sa masamang pagtrato sa mga magsasaka ng mga awtoridad sa monasteryo at ng kanilang mga tagapangasiwa. Kaya naman, naglalaman ang *Conversation* ng isang panlipunang protesta laban sa pang-aapi sa mga magsasaka. Kasabay nito, binibigyang-diin ng 'Pag-uusap' na ang buhay monastiko ay unti-unting bumabagsak dahil sa pagyaman ng mga monasteryo, sapagkat ang mga pangunahing prinsipyo ng ascesis ay naitatabi o tuluyang sinisira dahil sa pakikilahok ng mga monasteryo sa mga bagay na makamundo.

Ang mga pananaw pampulitika ng mga nagsama-sama ng *The Discourse* ay nailalarawan din ng kanilang pangangatwiran kung paano dapat mamuno ang mga tsar. Tinutuligsa nang lubusan ng *The Discourse* ang karapatan ng mga pinuno ng simbahan na makilahok sa pamamahala o magsilbing tagapayo ng tsar: 'Hindi sa mga monghe inutusan ng Panginoon ang tsar na pamunuan ang kaharian, ang mga lungsod at ang mga distrito, at hawakan ang kapangyarihan – kundi sa mga prinsipe, boyar at iba pang mga layko, hindi sa mga monghe… Karapat-dapat sa mismong tsar, gamit ang sarili niyang kapangyarihan, na pamunuan

[288] Ang unang naglathala ng *The Conversation*, si O. Bodiansky (sa: *Readings*. 1859. 3), ay nagpahayag ng pananaw na ang may-akda ng *The Conversation* ay ang mongheng-prinsipe na si Vassian. Ang pahayag na ito ay pinagtatalunan ng marami. A. S. Pavlov (Historical Essay, p. 136, nota) ay nagpahayag na ang *The Conversation* ay hindi nagmula sa mga sirkulong monastiko. E. E. Golubinsky (2. 1, p. 655) ay kumontra rin sa pananaw ni Bodiansky. Ang edisyon ni Bodiansky ay maraming kapintasan, at sina V. Druzhinin at M. Dyakonov ay naghanda ng bagong edisyon (sa: LZAK, vol. 9); batay sa masusing pag-aaral ng wika at estilo, napagpasyahan din nila na ang *Conversation* ay hindi nagmula sa mga sirkulong monastiko; isang katulad na pananaw ang ipinahayag ni I. A. Stratonov (Mga Tala sa Kasaysayan ng Zemsky Sobors, sa: Akademikong Pahayag ng Unibersidad ng Kazan 1906. 3). Sinuportahan ni S. L. Avaliani ang pananaw ni Bodiansky (sa: BV. 1909. 1), na itinuturing din na may-akda ng *Beseda* si Prinsipe-Monghe Vassian at itinakda ang pagkakabuo nito noong 1531–1537 (ibid., p. 380). Siya ay tinutulan ng ibang mga historyador ng panitikan: N. Gudzii (sa: *Russian Philology*, vol. 1, 1913. 3) at G. Belchenko (1914). Kamakailan lamang, ipinahayag ang pananaw na ang *Conversation* ay nagmula sa mga magsasaka ng rehiyon ng Trans-Volga, dahil ang mabilis na paglawak ng mga pag-aari ng mga monghe sa rehiyong iyon ay nagdulot ng matinding pagkadismaya sa mga magsasaka. Ang madalas na paalala na ang Tsar, sa pagpapatupad ng kanyang mga patakaran, ay dapat kumonsulta sa mga kinatawan ng mga magsasaka ('mundo') ay nag-udyok kay I. Smirnov (sa: Istoricheskie Zapiski 15, 1946. p. 257) na igiit na ang *The Conversation* ay isang pamamahayag na likha na nagmula sa hanay ng mga magsasaka.

ang kaharian sa lahat ng bagay, at hindi kasama ang mga monghe'[289] . Ang ideyang ito ng pangangailangan para sa mga boyar at iba pang bahagi ng populasyon na makilahok sa pamamahala ng bansa, sa isang banda, ay nagpapaalala sa mga pananaw ni Vassian at iba pang kinatawan ng mga konserbatibong hanay sa loob ng uring boyar; sa kabilang banda, naaalala nito ang mga ugnayang panlipunan sa republikanong lungsod ng Veliky Novgorod[290] .

Ang konserbatismo ng *The Discourse* ay naipapahayag hindi lamang sa talakayan ng mga isyung nabanggit na, kundi pati na rin sa saloobin nito sa mga dayuhang impluwensya, na, ayon sa opinyon ng mga may-akda ng *The Discourse*, ay bumubuo ng 'kapahamakan, kalungkutan at pagkawasak' para sa mga Kristiyano—ibig sabihin, para sa mga Ruso—at tinatanong ang kadalisayan ng pananampalataya. Kinokondena ng akda ang 'di tapat' na Kanluran at ang mga dayuhan, na ang iniintindi lamang ay ang buhay na ito sa lupa, na 'pangmundo', 'habang tayo'y nagsusumikap para sa buhay na darating'[291] .

3. Mga akdang nagtatanggol sa karapatan ng mga monasteryo na magmay-ari ng mga lupain

'The Conversation' ang nagwakas sa pampanitikan na polemika laban sa mga lupain ng mga monasteryo; ang layunin nito ay, kung hindi man tuluyang ihinto, ay kahit papaano ay pigilan ang paglago ng mga lupain at ang pagyaman ng mga monasteryo. Gayunpaman, ang mga gawain ng mga tagapagtanggol ng mga lupain ng monasteryo at ang posisyon ng pamahalaan ay mas makabuluhan para sa tunay na kasaysayan.

Ang mga pananaw ni Joseph ng Volokolamsk, na tinalakay na natin kaugnay ng Konsilyo ng 1503, ay palaging nanatiling isang dogma para sa mga Josephite at sa hirarkiya ng simbahan. Hindi nagtagal pagkatapos ng Konsehong iyon (mga *1504–05), sa utos ni Arsobispo Gennadius ng Novgorod, isang traktado ang inihanda na muling tinalakay ang tanong tungkol sa karapatan ng mga monasteryo sa pagmamay-ari ng lupa at sinubukang ipagtanggol ang karapatang ito ayon sa kanon. Isang medyo mahabang akda ito na, sa kabila ng haba nito, ay pinamagatang *Isang Maikling Traktado* ([292]). Ang may-akda nito ay hindi Ruso, kundi isang Dominikong monghe na nagngangalang Benjamin, na malamang ay may lahing Slavic, na dahil sa kabalintunaan ng kapalaran ay napadpad sa Novgorod sa katapusan ng ika-15 siglo, kung saan, ayon sa utos ng arsobispo, isinalin niya ang ilang aklat ng Bibliya mula sa Latin Vulgate patungo sa wikang Slavonic; Hindi natin alam kung nanatiling Romano Katoliko ang Dominiko o lumipat sa Simbahang Griyegong Orthodox[293] . Ang mga pangunahing ideya ng 'Ang Salita' ay ang mga sumusunod: ang sekularisasyon at maging ang tendensiyang patungo rito ay hindi iba kundi isang pagpapakita ng pagkamuhi sa kalooban ng Diyos. Dapat itong palaging tandaan ng episkopado at ng mga monasteryo. Hindi nila dapat payagan ang pakikialam sa mga usaping may kinalaman sa mga lupain ng monasteryo, ngunit obligado silang labanan ang mga ganitong pagtatangka o kilos. Ang mga hari at sekular na awtoridad ay hindi, sa anumang pagkakataon, dapat kumpiskahin, limitahan, o agawin ang ari-arian at mga lupain ng Simbahan at ng mga institusyon nito. Ang batayan para sa karapatan ng Simbahan na magmay-ari ng mga ari-arian na mailipat at hindi mailipat ay matatagpuan sa mga salita ni Cristo Mismo; pinagtitibay ng mga banal na apostol ang karapatang ito; ang mga debotong imperador na Kristiyano, na nagsimula kay Constantine (na tinutukoy dito ang 'Konstantinong Grant'), 'Si Louis na Unang Hari ng mga Romano, at si Carlomagno', at ang mga emperador na sina Otto I at Henry I, mga Cesar ng Roma, ay tinrato ang karapatan ng Simbahan na magmay-ari ng mga movable at immovable na ari-arian nang may lubos na paggalang. Sa pagtatapos ng *Slov*, higit pang binibigyang-diin ng may-akda na ang espiritwal na awtoridad ay mas mataas kaysa sa sekular na awtoridad; bagaman parehong nagmumula sa Diyos ang mga awtoridad, ang sekular na awtoridad ay dapat sumailalim sa espiritwal na awtoridad[294] .*

---

[289] *The Conversation* (1890). pp. 4, 5, 3, 10, 7, 8, 21, 17, 24, 13.

[290] Sa kasamaang palad, hindi mapapatunayan ang pananaw ni Smirnov sa buong konteksto ng *Beseda*. Gayunpaman, dapat tandaan na ang malayang magsasaka ng Hilaga ('ang itim-luad na magsasaka') ang lumaban nang napakamatindi at madalas laban sa mga nagtatag ng mga monasteryo (tingnan ang Kabanata VII sa ibaba). Tungkol sa mga magsasaka sa Hilaga sa pangkalahatan, tingnan: Bogoslovsky, M. 'Zemstvo Self-Government in the Russian North in the 17th Century', vol. 1 (1909).

[291] 'Beseda' (1890). pp. 14, 22, 24. Dapat tandaan na ang ilan sa mga pananaw na ipinahayag ng mga may-akda ng 'Beseda' ay malapit sa mga inilahad sa 'Mga Sulat' ni Metropolitan Daniel. Ang mga 'Mga Sulat' na ito ay tatalakayin sa ibaba.

[292] 'Isang Maikling Salita sa Pagtatanggol sa Ari-arian ng Monastiko'. Inedit ni A. D. Grigoriev, sa: *Readings*. 1902. 2; ihambing: Avaliani, sa: *BV*. 1908. 3. p. 374.

[293] Ibid. Paunang Salita. pp. XXV–XXVII.

[294] Ibid. pp. 12, 16, 24, 29–31, 48. Ihambing sa: Golubinsky. 2. 2. p. 635, at Maikov. IORAS. 1900. 2. p. 377.

Ang 'Salita' ang nag-iisang akda na isinulat sa unang kalahati ng ika-16 na siglo, kasunod ng Konseho ng 1503, bilang pagtatanggol sa mga pananaw ni Joseph: naramdaman ng kanyang kampo na sapat na ang kanilang lakas at hindi na kailangan ng pamamahayag na polemikal. Ganito ang kapalaran ng mga hindi naghahangad ng kapangyarihan: lumaban para sa kanilang adhikain at atakihin ang mga Josephite.

Isang kawili-wiling piraso ang nagmula sa unang kalahati ng ika-16 na siglo, na nagbabahala sa mga sekular na awtoridad na huwag manghimasok sa mga usaping may kinalaman sa ari-arian ng simbahan. Sa kalagitnaan ng ika-16 na siglo, isinagawa ng Sede ng Metropolitan ng Moscow ang gawain ng pagtitipon ng mga sinaunang dekreto ng mga khan ng Tatar, na nagpapatibay sa mga karapatan ng mga simbahan, ng hirarkiyang eklesiastikal, at ng lahat ng mga klero. Hindi maipagkakaila na ang layunin ng pagsusumikap na ito ay makakuha ng bagong ebidensya na nagpapatibay sa mga karapatan ng mga monasteryo sa pagmamay-ari ng lupa. Ang koleksyon ng mga kasulatan ay sinamahan ng isang pangwakas na salita na isinulat ng isang hindi kilalang manunulat mula sa panloob na lupon ng Metropolitan. Dito, binibigyang-diin ng may-akda ang mabuting saloobin ng mga 'pagano' na khan tungo sa Simbahang Ruso, na ang mga pribilehiyo ay kanilang pinanatili nang buo, kabilang ang pagbubukod sa buwis. Ipinakikita niya ang mga khan bilang halimbawa sa mga 'Prinsipe na Ortodokso' at pinapayuhan sila: 'Kayo, O mga Prinsipe na Ortodokso at mga boyar, magsikap kayong magpakita ng kawanggawa sa mga banal na simbahan, baka sa Araw ng Paghuhukom kayo'y mahiya sa mga barbarong iyon'[295] .

Ang pagbubuo ng koleksyong ito ng mga charter ay sinundan ng isang pagtatangka noong 1550 ng batang Tsar Ivan IV na ilipat ang bahagi ng mga lupain ng Metropolitan ng Moscow sa kaban ng estado, upang ang mga lupang ito ay maipagkaloob bilang mga pag-aari sa mga maharlikang naglilingkod. Ang mga plano ng Tsar, pati na rin ang mga negosasyon kasama ang Metropolitan tungkol sa pagkuha ng mga lupain sa pamamagitan ng pagbili o pagpapalit, ay sinalubong ng matitinding pagtutol mula sa hirarkiya ng Moscow. Nagsulat si Metropolitan Makarii ng isang espesyal na traktado na pinamagatang 'Tungkol sa Hindi Magalaw na Ari-arian, Ipinagkatiwala sa Diyos bilang Pamana ng Mga Pala sa Lupa'. Sa akdang ito, mariing tinutulan niya ang mga plano ng tsar at pinagtibay ang karapatan ng Simbahan sa mga lupain ng metropolia gamit ang iba't ibang sipi mula sa Banal na Kasulatan at mga dekreto ng konsilyo; gaya ng sa 'Maikling Talumpati', binanggit din ni Makarii ang 'dowry ni Constantine'[296] .

Ang pagtatalo na ito sa pagitan ng sekular at simbahaning awtoridad, na nagtapos nang payapa, ay pinakamahusay na nagpapakita na ang estado ay hindi lubos na pabor sa pagpapalawak ng mga lupain ng simbahan, sapagkat nangangailangan ito ng muling pamamahagi ng lupa upang pagsilbihan ang sarili nitong layunin.

4. Mga hakbang ng pamahalaan noong ika-16 na siglo na naglalayong limitahan ang pagmamay-ari ng lupa ng mga monghe

Samantala, patuloy na lumago ang mga pag-aari ng simbahan sa Muscovite Tsardom. Ang mga monasteryo, na itinatag bilang mga hermitage para sa mga gawi ng pag-aascetiko, ay sa huli—sa pamamagitan ng pagkuha ng lupa sa pamamagitan ng pagbili, donasyon, at iba pang paraan—ay naging tunay na mga kolonyang pang-ekonomiya. May sariling mga magsasaka ang mga monasteryo, na nagtatrabaho sa monasteryo, nagbabayad ng upa, o gumagawa ng sapilitang paggawa (corvée) sa lupain ng monasteryo. Ang pang-ekonomiyang kasaganaan at pagyaman ng mga monasteryo ay pinalago ng maraming pribilehiyong ipinagkaloob ng mga awtoridad ng estado. Si Adam Clement, na bumisita sa Moscow noong 1553, ay nagsulat na sa Moscow Tsardom 'plurima ibi exstruuntur Basilianorum coenopia; his magni sunt agrorum reditus, nam tertiam fundorum partem totius imperii tenent monachi' [marami roon ang mga monasteryo ng Basiliano, at pag-aari nila ang malawak na lupain; ang isang katlo ng lupa ng buong kaharian ay pag-aari ng mga monghe][297] .

Gayunpaman, ang pagbabagong-anyo ng Prinsipalidad ng Moscow tungo sa dakilang Tsardom ng Moscow ay nagdulot sa pamahalaan ng pangangailangang magbigay ng sandatahang depensa para sa mga hangganan nito. Ang tungkulin ng pagpapanatili ng hukbo—na binubuo pangunahin ng mga sundalong

---

[295] Priselkov. Mga Karta ng Khan (1916). p. 61. Ang mga kartang inilabas ng mga khan ng Gintong Horde ay mga dokumento na nagpapatibay sa mga karapatan ng Simbahang Ruso at nagpapalaya rito mula sa pagbabayad ng buwis sa mga khan.

[296] Sanaysay ni Makarii sa: Tikhonravov. Krónika. Bol. 5, Bahagi 3, p. 129; Golubinsky. Bol. 2, Bahagi 1, p. 800. Ukás ng tsar sa: Vremennik. Bol. 20, Bahagi 3, p. 41.

[297] Clement Adam. Sa: *Rerum Moscoviticarum scriptores varii* (Frankfurt, 1600). p. 152.

tumatanggap ng mga lupain bilang kabayaran sa kanilang serbisyo militar—ay isa na hindi kailanman lubusang nalutas nang kasiya-siya ng pamahalaan. Ayon sa mga pag-aaral ng kasaysayan, ang lupa ang nag-iisang kapital ng estado. May kakulangan sa mga lupang maaaring asaralin na magagamit ng pamahalaan para ipagkaloob bilang mga pag-aari; ipinaliwanag ito, gaya ng nabanggit na, sa katotohanang ang malaking bahagi ng lupa ay pag-aari ng Simbahan at mga monasteryo, at ang lahat ng bagong pagbibigay ng lupa ay patuloy na nakakalusot sa kontrol ng pamahalaan[298] .

Bago pa man ang Konseho ng 1503, nagsagawa na ang Dakilang Prinsipe ng Moscow ng mga unang hakbang laban sa mga pag-aari ng mga monghe at simbahan. Pagkatapos ng pagsakop sa Novgorod (1478), ipinamigay niya ang malalawak na lupain sa rehiyon ng Novgorod—na dati'y pag-aari ng metropolitan at ng pinakamayamang mga monasteryo—bilang mga estate sa kanyang mga tauhang naglilingkod mula sa Moscow; ito ay isang katangi-tanging katangian ng patakarang kolonisasyon ng Moscow[299] . Ang Arsobispo ng Novgorod, si Teofilo—ang huling prelado na hinirang mismo ng mga tao ng Novgorod—ay mariing tumutol sa mga hakbang na ito ng pamahalaang Moscow, ngunit noong 1480 ay inalis siya sa kanyang tungkulin at pinalitan ni Arsobispo Sergius (1483–1484), na itinalaga ng Moscow. Noong 1490–1491, masusing sinuri ng mga klerk na espesyal na ipinadala mula sa Moscow ang lahat ng lupain ng simbahan at mga monasteryo[300] . Ang imbentaryong ito ang nagbunsod sa karagdagang kumpiskasyon ng mga lupain ng simbahan at monasteryo pabor sa estado noong *1499–1500, isang hakbang na nakaapekto rin sa mga mas mahihirap na monasteryo*[301] .

Malinaw na ang inisyatiba ng mga nakatatanda mula sa kabila ng Volga, na iniharap sa Konseho noong 1503, ay napaka-angkop para sa pamahalaan; bagaman, nang mabigo ang inisyatibang ito dahil sa matatag na pagtutol ni Joseph ng Volokolamsk, ang Dakilang Prinsipe—na pribadong nakikiramay dito—ay hindi gumawa ng anumang konkretong hakbang upang baguhin ang mga dekreto ng Konseho o kahit na ulitin ang kumpiskasyon ng Novgorod sa mas malaking sukat.

Ang mga kahalili ni Ivan III, sa kabila ng napakabigkas na gawaing pampanitikan ni Prinsipe-Mongheng Vassian na nakatuon laban sa mga pag-aari ng mga monghe, ay hindi rin nagpatupad ng tiyak na hakbang upang higpitan ang mga lupain ng Simbahan. Isang mahalagang salik dito ay ang katotohanang si Metropolitan Daniel (1522–1539), na buong pusong sumang-ayon sa pananaw ng mga Josephite, ay may mabuting ugnayan sa Dakilang Prinsipe, lalo na pagkatapos ng 1525 nang kanyang pinagpala ang ikalawang kasal ni Vasily III. Totoo, gayunpaman, na ipinapakita ng mga kautusan ng Konseho ng Stoglav na, noong paghahari ni Vasily, naglabas ang pamahalaan ng isang kautusan na nagbabawal sa mga lingkod sa mga distrito ng Tver, Mikulin, Torzhok at Belozero na ilipat ang kanilang mga lupain sa mga monasteryo bilang ambag para sa kapayapaan ng kanilang mga kaluluwa; kalaunan, pinalawak ang pagbabawal na ito sa mga distrito ng Yaroslavl, mga distrito ng Suzdal at Starodub[302] . Pagkatapos ng pagkamatay ni Vasily (1533), sa pagkabata ni Ivan IV at sa panahong namamahala si Gran Dukesa Elena bilang regent—nang ang kapangyarihan ng estado ay epektibong nasa kamay ng kanyang mga paboritong boyar—nahadlangan ng pamahalaan nang bahagya ang paglawak ng mga lupain ng mga monasteryo. May natira na charter mula pa noong 1535, na nagbabawal sa Glushitsky Monasteryo na, nang walang pahintulot ng Dakilang Prinsipe, bumili o makipagpalit ng mga lupain, o tanggapin ang mga ito bilang kapalit ng mga panalangin para sa kapayapaan ng kaluluwa[303] . Isang taon ang lumipas, sinamsam ng pamahalaan ang mga hindi binubungang lupa—ibig sabihin, mga lupang hindi natutubuhan—mula sa iba't ibang simbahan at monasteryo sa Novgorod.

---

[298] Tingnan ang bibliyograpiya para sa Mga Kabanata VII at VIII – mga pag-aaral nina S. Rozhdestvensky (1897), N. Rozhkov (1899), Y. Gautier (1915), V. Milyutin (1859–1861), Gorchakov (1868); at pati na rin: Kljutschewskij. Geschichte RuЯlands. 2; Stдhlin. 1. pp. 296 ff.; Pavlov-Silvansky, N. The Tsar's Servants (1909).

[299] PSRL. 4. pp. 216–217. Nikitsky. Isang Sanaysay sa Panloob na Kasaysayan ng Simbahan sa Veliky Novgorod (1879). p. 126.

[300] Pavlov. Historical Essay. p. 32; Grekov. The Novgorod House of St Sophia (1914). pp. 246–247.

[301] PSRL. Bol. 4. p. 271; at sa rehiyon ng Belozersk, na pag-aari ng Republika ng Novgorod, maraming sambahayang magsasaka ang inilipat sa kontrol ng estado. S. A. Yu. Blg. 5. Para sa karagdagang detalye, tingnan: Gnevushev, A. Mga Sanaysay sa Pang-ekonomiya at Panlipunang Buhay ng Populasyong Pang-kanayunan ng Rehiyon ng Novgorod matapos itong ilakip sa Moscow. 1 (1915). pp. 3–8, 276–307, 347 ff., 355 ff. (pinapaikli sa: BV. 1911. 2); Yanitsky, N. 'Ang Krisis Pang-ekonomiya sa Lalawigan ng Novgorod noong ika-16 na Siglo', sa: Univ. Kyiv. 1914. 7. pp. 12–14.

[302] AAE. 1. Blg. 227. p. 219; Pavlov. Pampanitikang Sanaysay. p. 37.

[303] IRI. 3. p. 714. Mula sa unang talata ng kasulatan, maaaring mabuo na ang ganitong pamamaraan ay umiiral hindi lamang para sa Monasteryo ng Glushitsky; sa kasamaang palad, walang naiwang dokumento upang patunayan na ang pamamaraang ito ay pangkalahatan.

Ang mga hakbang na ito ay ganap na naaayon sa pananaw ng mga boyar, na hindi nagustuhan ang paglilipat ng mga lupain ng boyar sa Simbahan[304] .

Ang simula ng paghahari ni Ivan IV (1533–1584, sa katotohanan 1546–1584) ay nagmarka ng pagsisimula ng isang bagong yugto sa paghawak ng isyu ng mga pag-aari ng mga monghe. Ang unang pagtatangka ng batang tsar na pigilan ang kanilang pagpapalawak, na isinagawa noong 1550, ay nabigo dahil sa matitinding pagtutol ni Metropolitan Makarii[305] . Ang pangangailangan na makakuha ng lupa para ipamahagi bilang mga lupain sa uring naglilingkod, at marahil ang mga pag-uusap kay matandang Artemy, ang nagtulak sa tsar, sa kanyang mga talumpati ('mga tanong ng tsar') sa Konseho ng Stoglav, na ilahad ang usapin ng mga lupain ng mga monghe sa ilang pagkakataon kaugnay ng mga kritisismo sa buhay monghe. Ang Konseho ng Stoglav, habang sa prinsipyo ay kinukumpirma ang hindi mapag-aalisan ng mga pag-aari ng mga monghe at simbahan, ay naglabas, gayunpaman, isang 'dekreto' na may petsang 11 Mayo 1551, kung saan ang mga obispo na nakatanggap ng lupa mula sa mga anak ng mga boyar, kawal o magsasaka bilang bayad sa utang ay pinilit na ibalik ang mga lupang ito sa kanilang dating may-ari. Higit pa rito, ang mga lupain na ipinasa sa mga obispo o monasteryo nang walang pahintulot ng tsar ay dapat ding ibalik. 'At sinumang, nang hindi nalalaman ng soberano,' ayon sa dekreto, 'ay kusang-loob na ibinibigay ang kanilang lupain sa isang monasteryo, at ang lupain na iyon ay hinahawakan ng mga monasteryo nang walang bayad sa soberano.' Simula noon, ang mga monasteryo ay maaari ring bumili ng lupa lamang sa pahintulot ng tsar[306] . Sa kabila ng pormal nitong higpit, ang kautusang ito, tulad ng ating makikita mamaya, ay bihirang ipatupad sa praktika. Hindi dapat kalimutan na, sa parehong panahon, kinilala ng Konseho ang karapatan ng Simbahan – na kinakatawan ng metropolitan, ng mga obispo at ng mga monasteryo – na panatilihin ang pagmamay-ari ng lupang kanilang nakuha na. Bunga nito, ang pasya ng Konseho ng Stoglav ay napatunayang isang pansamantalang hakbang lamang. Makikita natin mamaya na ang mga batas hinggil sa mga lupain ng mga monghe ay naging mas mahigpit nang pormal; subalit, sa kabilang banda, ang mga epekto ng paghihigpit na ito ay pinawalang-bisa ng mga bagong royal charter na inilabas ng tsar.

Isang kautusan ng tsar noong 1557 ang nagbigay sa mga kamag-anak ng mga nag-iwan ng huling habilin ng karapatang bumili pabalik mula sa mga monasteryo ang mga minanang lupain na ipinamana sa kanila, sa nakapirming presyo[307] . Gayunpaman, ilang taon pagkatapos, ang kautusang ito ay binawi sa pamamagitan ng isang resolusyon ng Konseho noong 1572. Kasabay nito, nagpasya ang Konseho na tanging ang mga mahihirap na monasteryo na kakaunti ang lupain ang maaaring tumanggap ng mga lupain bilang regalo. Sa teorya, napakahalaga ng pasyang ito noong 9 Oktubre 1572, sapagkat nilimitahan nito ang karagdagang pag-iipon ng kayamanan ng malalaking monasteryo: 'hindi na maaaring bigyan ng karagdagang lupain ang malalaking monasteryo kung saan marami na ang mga lupain'. Ang mga lupain ay dapat ibalik sa mga tauhan ng serbisyo, 'upang walang mawawala sa serbisyo at hindi maalis ang lupa sa serbisyo'[308] .

Ang sumunod na Konseho (1580) ay nagpasiya sa isyu na pabor sa estado: inaprubahan ang isang pangkalahatang tuntunin na hindi maaaring magmay-ari ng lupa mula sa mga may-ari ng lupa ang metropolitan, ang mga obispo, o ang mga monasteryo sa pamamagitan ng pagbili o bilang kolateral[309] . Ipinagtanggol ng Konseho ang pasyang ito sa batayan na ang Muscovite Tsardom ay napapaligiran ng mga kaaway (marahil tinutukoy ng Konseho ang digmaan sa kanluran, sa Livonia, at ang mga pagsalakay ng mga Crimean Tatar), na nangangailangan ng mga sundalong mahusay armas at kagamitan. Ngunit ang mga sundalo ay napababa sa matinding kahirapan at wala silang lupa o pera para magkaroon ng kagamitan. Higit pa rito, napansin ng Konseho na ang pagyaman ng mga monasteryo ay nagdulot ng pagkabulok ng buhay monghe, na nagpasimula sa mga monghe ng ugali ng labis na pagkain at pag-inom; posible na naipakita rito ang mga pananaw ng mga kalahok sa Konseho.

Ang dekreto ng Konseho noong 1580 – lalo na ang unang bahagi nito – ay maaaring nagsilbing bagong programa ng mga hakbang ng pamahalaan upang lutasin ang isyu ng mga pag-aari ng simbahan, kung ito ay naipatupad. Dalawang taon ang lumipas, noong ika-20 ng Hulyo 1584, sa panahon ng paghahari ni Tsar

---

[304] PSRL. 4. p. 299. Katalogo ng mga dokumento at talaan na nasa Arkibo ng Moscow ng Kagawaran ng Katarungan. 1 (1869). p. 169 (Blg. 1736); Ang Kronika ni Alexander Nevsky, sa: RIB. 3. p. 248.

[305] Ihambing: Stoglav. Kabanata 98 (edisyong Kazan, p. 412).

[306] AAE. 1. Blg. 227. p. 219.

[307] AI. 1. Blg. 154. IV.

[308] AI. 1. Blg. 154. XIX. Maling itinakda nina Pavlov (Pagsusuring Pangkasaysayan, p. 142) at Gorchakov (Tungkol sa mga Pag-aari ng Lupa, p. 62) ang dekretong ito noong 1573.

[309] SGGD. 1. Blg. 200 (ang bersyon sa: AAE. 1. Blg. 308, p. 372, ay hindi tama).

Fyodor (1584–1598), ay nagpulong ang isang bagong Konseho. Kinumpirma ng Konsehong ito ang dekreto ng 1580 at dinagdagan ito ng napakahalagang mga hakbang, ito ay: kung hindi man permanente, ngunit sa isang hindi tiyak na panahon, ipinagbawal ang mga 'tarkhans' – 'hanggang sa kautusan ng Tsar… na ilagay sa gilid ang mga tarkhans, hanggang sa maayos ang lupain… at ang lahat ng buwis ng tsar at lokal na buwis ay dapat bayaran sa anyo ng tarhans, ng bawat tarhan… ng lahat ng tao[310] .

Ang bagong hakbang na ito ng pamahalaan, na pangunahing pinukaw ng napakahirap na kalagayang pinansyal ng estado, ay sa katunayan nakatuon laban sa mga lupain ng simbahan at monasteryo, sapagkat halos lahat ng ito ay napalaya mula sa mga buwis at ambag na dapat bayaran sa estado sa pamamagitan ng mga espesyal na sulat-grant at tarhan. Kung naipatupad sana ng pamahalaan ang programang ito, sa isang banda, maaaring masabing nagkaroon ng matinding pagbabago sa patakaran ng pamahalaan hinggil sa mga lupain ng simbahan at monasteryo, at sa kabilang banda, maaaring asahan ang makabuluhang pagtaas ng kita para sa kaban ng estado. Gayunpaman, ang dekretong ito ng Konseho ay agad na nilabag – tulad ng karaniwang nangyayari sa administratibong gawain ng Estadong Muscovite – ng mismong pamahalaan[311] . Kapuri-puri at makabuluhan na itinuring ng mga awtoridad ang dekreto ng Konseho noong 20 Hulyo bilang tunay na pag-aalis sa mga tarhans at nagsikap na ipatupad ito sa lalong madaling panahon. Noong simula pa lamang ng taglagas ng parehong taon, natanggap ang mga petisyon mula sa mga monasteryo, na nagpapakita na hinihingian sila ng buwis ng mga lokal na awtoridad[312] .

Ipinapakita ng iba't ibang dokumento na, kaagad pagkatapos mailabas ang kautusan noong 20 Hulyo 1584, gumawa ng mga hakbang ang mga awtoridad ng monasteryo upang ilagan ito. Noong ika-11 ng Agosto—tatlong linggo lamang ang nakalipas—nahawakan ng Monasteryo ng Solovetsky ang dati nitong tarhans, kapalit ng pangakong magbabayad ng taunang upa[313] . Maaari pang magbanggit ng iba pang halimbawa ng kulang-kulang na kalikasan ng patakaran ng pamahalaan, na nangangahulugang ang bagong batas na ito ay hindi nagdala ng anumang partikular na praktikal na benepisyo sa estado.

Ang mga gawaing pang-ekonomiya ng Monasteryo ng Kirillo-Belozersky ay partikular na nakapagtuturo; sa ika-16 na siglo, nakapagtipon ito ng malawak na lupain. Ipinapakita ng mga dokumento mula sa monasteryong ito na, kasunod ng hatol ng Konseho ng Stoglav, wala talagang balak ang mga awtoridad ng monasteryo na bawasan ang kanilang pagkuha ng lupa alinsunod sa hatol na iyon. Sa kabaligtaran, sa mga unang taon pagkatapos ng Konseho – sa pagitan ng 1551 at 1572 – ay abala ang mga awtoridad ng monasteryo sa pagbili ng mga bagong lupain, karamihan sa hilaga, at ang pinakamahalaga , hindi man lang sinubukan ng monasteryo na hingin ang pahintulot ng tsar para rito. Matapos ang kautusan noong 1572, na nagbabawal sa pagtanggap ng mga donasyong lupa mula sa mga lingkod-militar para sa kapayapaan ng kanilang mga kaluluwa, sinikap ng monasteryo na yumaman sa pamamagitan ng mga minahan ng asin at mga pagawaan ng asin na ipinasa rito bilang mga donasyon. At kasunod ng kautusan noong 1580, nagtagumpay ang mga awtoridad ng monasteryo na kumbinsihin ang tsar na panatilihin ang mga tarhans na dati nang ipinagkaloob[314] . Makikita ang katulad na mga halimbawa mula sa huling bahagi ng ika-16 at unang bahagi ng ika-17 siglo sa mga gawaing pang-ekonomiya ng ibang mga monasteryo, halimbawa sa mga distrito ng Tver at Uglich[315] . Ang mga halimbawang ito ay nagsisilbing karagdagang patunay kung gaano kalayo ang

---

[310] SGGD. 1. Blg. 202, pp. 594, 595.

[311] Ang katotohanang ito ay naitatag na ni S. F. Platonov (Essays on the History of the Time of Troubles (1899). p. 593); ihambing din ang kaniyang mahusay na akda na 'Boris Godunov' (1924). p. 82. A. Shpakov (Ang Estado at ang Simbahan sa Kanilang Ugnayan sa loob ng Estadong Muscovite. Ang Pagtatatag ng Patriarkado sa Rusya (1912). pp. 85, 39) ay naniniwala na ang pagpapanumbalik ng mga tarhans ay isinagawa sa utos ng debotong Tsar Fyodor, na hindi maaaring tanggihan ang mga petisyon ng mga monasteryo.

[312] Tingnan, halimbawa: Mga Makasaysayang Dokumento ng Monasteryo ng Spassky sa Yaroslavl. 1 (1896). Blg. 58, 59, 60; Shumakov, S. 'Katalogo ng mga Sulat ng Lupon ng Pananalapi'. 4 (1917). Blg. 1798; Kataev, I. at Kabanov, A. 'Katalogo ng mga Gawa ng Koleksyon ni Count Uvarov'. Mga Makasaysayang Kasulatan (1905). Blg. 58 – may petsang kasing aga ng 11 Oktubre 1584; Petrov, V. Ang Kodigo ng Konsilyo ng 1584 hinggil sa Pagpapawalang-bisa sa mga Tarkhan, sa: Koleksyon bilang Parangal kay S. F. Platonov (1922). pp. 191–201.

[313] AAE. 1. Blg. 323.

[314] Nikolsky. Ang Monasteryo ng Kirillo-Belozersky. Bol. 1, Bol. 2. Mga Apendise: XLII, LVI, LXXV, LXXVIII. Pinabayaan mismo ng Tsar ang mga kautusan ng mga Konsilyo; halimbawa, noong 1575 ipinagkaloob niya ang mga lupain sa Monasteryo ng Kirillov, na isa na sa mga pinakamayaman (Ayu. Blg. 126); noong 1583 muling ipinagkaloob niya ang tatlong nayon sa monasteryong ito (Makarii. 8. p. 255).

[315] Ang Tver Acts. Inedit ni S. Shumakov. Bolyum 1 (1896). Blg. 19, 20, 75; Ang Uglich Acts. Bolyum 1 (1898). Blg. 46, 48, 70–73, atbp.

pormal na batas at ang praktikal nitong aplikasyon sa estadong Muscovite; sa buong ika-16 na siglo, hindi kailanman tuluyang naresolba ang isyu ng mga pag-aari ng simbahan at monasteryo[316] .

5. Mga hakbang na isinagawa noong ika-17 siglo hanggang 1648

Ang mga pampulitika, panlipunan, at pang-ekonomiyang kaguluhan sa Panahon ng mga Pagsubok (1598–1613)[317] ay maaaring nagdulot ng ilang pagbabago sa patakaran ng pamahalaan hinggil sa mga lupain ng mga monghe. Gayunpaman, sa pagsusuri sa patakarang ito, hindi natin nakikitang may makabuluhang pagbabago sa unang kalahati ng ika-17 siglo, bago ang 1649 at bago ang Kodigo ni Tsar Alexei (1645–1676).

Bagaman napakahirap ng kalagayang pinansyal at pang-ekonomiya ng Muscovite Tsardom pagkatapos ng Panahon ng mga Suliranin, hindi nagawang ipatupad ng pamahalaan ang anumang seryosong hakbang upang kumpiskahin ang mga lupain ng mga monghe[318] . Maaaring ipagtanggol na ang mismong ideya ng sekularisasyon ng mga lupain ng simbahan ay dayuhan sa mga pananaw na eklesiastikal at pampulitika ng mga sekular na awtoridad; Higit pa rito, hindi dapat kalimutan na sa ilalim ni Tsar Mikhail (1613–1645), ang impluwensya ni Patriarka Filaret (1619–1633), ang ama ng tsar, ay napakalaki, at ang patriarka ay, siyempre, magpapakita ng matatag na pagtutol sa anumang paghihigpit sa mga karapatan ng Simbahan sa pagmamay-ari ng lupa[319] . Bunga nito, nagpatuloy ang pamahalaan sa pag-aampat ng di-ganap na pagtrato at, sa mga kautusan nito, hindi tuwirang tinalakay ang usapin ng mga lupain ng simbahan[320] .

Sa ganitong konteksto, kinakailangang alalahanin ang dalawang kautusan. Ang una, na may petsang 28 Nobyembre 1620, ibig sabihin, inilabas ito noong panahon na si Patriarka Filaret, habang bata pa si Tsar Mikhail, ay may malaking papel sa pamamahala ng estado[321] , ay nagbigay-daan sa mga opisyal militar na malayang pamahalaan ang mga lupang natanggap nila bilang ganti sa kanilang serbisyo noong paghahari ni Tsar Vasily Shuisky, kabilang ang pag-donar nito sa mga monasteryo para sa kapayapaan ng kaluluwa o ang pagbebenta nito[322] . Dalawang taon ang lumipas, noong 27 Agosto 1622, inilabas ang isa pang kautusan, ayon sa kung saan ang mga lupain na natanggap ng mga monasteryo bilang kaloob para sa kapayapaan ng kaluluwa, bilang regalo, o nakuha sa pamamagitan ng pagbili pagkatapos ng 1613, ay maaaring mabawi mula sa mga monasteryo ng mga kamag-anak ng mga nag-iwan ng huling habilin, mga nagbigay, o ng mga naglipat nito; habang ang mga lupain na naging pag-aari ng mga monasteryo bago ang 1613 ay maaari lamang mabawi kung ang mga petisyon para rito ay naisumite bago ang 1613 at kung naiuulat ang usapin sa tsar; ang mga lupain na walang naisumiteng petisyon ay nanatiling pag-aari ng mga monasteryo[323] .

Sa administratibong gawain, karaniwan nang naglalabas ng ilang dekreto hindi para sa buong estado, kundi para lamang sa tiyak na mga rehiyon; madalas ding tumutukoy ang mga dekretong ito sa mga pag-aari ng mga monasteryo. Kaya naman, noong 1624, isang espesyal na kautusan ang inilabas para sa distrito ng

---

[316] Ang katotohanang patuloy na iginiit ng hirarkiya ng simbahan ang hindi mapag-aagawan ng mga lupain ng simbahan ay makikita rin sa isang liham mula sa bagong talagang Patriarka Job sa Metropolitan ng Georgia na may petsang 1589. Makarii. 10. p. 68; ang liham sa: Christian Readings. 1869. 2. pp. 867–893. Sa mga unang taon ng paghahari ni Tsar Boris (1598–1605), ayon kay S. Platonov, muling naging may bisa ang kautusan noong 1584 na nagpapawalang-bisa sa mga tarhans; ngunit sa ilalim na ni Fyodor, noong 1593–1594, napilitan ang pamahalaan—na sa katotohanan ay nasa kamay ni Boris Godunov—na magsagawa ng pagsusuri sa mga titulo ng pag-aari ng mga monasteryo, at ang mga lupain na walang suportang dokumento ay kinumpiska at inilipat sa kaban ng estado. Platonov. Boris Godunov (1924). pp. 149–150. Sa kasamaang palad, walang opisyal na tala o anumang iba pang materyal na historikal tungkol sa 'pagsusuri' na ito.

[317] Hanggang ngayon, ang akda ni S. F. Platonov na *Essays on the History of the Time of Troubles in the Muscovite State* (1899; ika-2 edisyon 1912) ay nananatiling pinakamahusay na pag-aaral sa mga sanhi at pangyayari ng Panahon ng mga Pagsubok.

[318] Ang pinansiyal na tulong na ibinigay ng Simbahan at ng mga monasteryo sa Panahon ng mga Pagsubok ay tatalakayin sa ibaba.

[319] Nakatanggap si Patriarka Filaret ng mga bagong malawak na grant ng lupa mula sa tsar; bukod pa rito, maraming lupain ang nakuha sa pamamagitan ng pagbili o bilang regalo – habang ang mga dekreto noong ika-16 na siglo ay tuluyang hindi pinansin. Gorchakov. Tungkol sa Pagmamay-ari ng Lupa (1871). pp. 329–336. Tungkol sa malaking impluwensya ni Filaret sa mga usapin ng pamamahala, tingnan: Stasevsky. Mga Sanaysay sa Kasaysayan ng Paghahari ni Tsar Mikhail Feodorovich (1913) at Makariy. 11. pp. 1–75. Nararapat ding banggitin dito ang kilalang kautusan noong 1625, na malaki ang pagpapalawak sa mga kapangyarihang hudisyal ng patriyarka (Gorchakov. The Monastic Office. p. 53) at napakahalaga sa mga monasteryo ng 'saklaw ng patriyarka'.

[320] Halimbawa, ang hatol ng Zemsky Sobor noong 1619, kung saan ang mga mamamayan ng bayan at mga naninirahan sa distrito na nanirahan sa mga lupain ng simbahan at monasteryo sa panahon o pagkatapos ng Panahon ng mga Pagsubok ay hindi pinatawan ng buwis at iba pang tungkulin, na dati nang gawi batay sa mga sulat-pagkaloob at tarhans. AAE. 3. Blg. 105.

[321] PSRL. 5. p. 64; ihambing sa: SGGD. 3. Blg. 4 at Smirnov. Patriarch Filaret, sa: CHOLDP. 1873. Hunyo. p. 829.

[322] Aklat ng mga Dekreto ng Lokal na Tanggapan. Inihanda ni N. Storozhev. Blg. 6, sa: Katalogo ng mga Dokumento at Talaan ng mga Arkibo ng Kagawaran ng Katarungan. 6 (1896).

[323] Ibid. Blg. 96.

Ustyug sa hilaga, na nagbabawal sa pagbebenta at paggawa ng mga huling habilin 'para sa kapayapaan ng kaluluwa' ng mga 'itim na lupain' at mga nayon—ibig sabihin, mga nayon na tinitirhan ng mga malayang magsasaka na nagbabayad ng buwis at tinutupad ang iba pang obligasyon sa estado. Gayunpaman, ang mga awtoridad ng monasteryo, tulad ng noong ika-16 na siglo, ay nakahanap din ng mga paraan upang ilagan ang kautusang ito noong 1624. Dahil dito, noong 1651, inutusan ng pamahalaan na ang mga 'black lands' na nakuha pagkatapos ng kautusan noong 1624 ay ibalik sa estado at ang mga magsasakang naninirahan sa mga lupang ito ay ilipat sa kaban ng yaman ng estado[324] .

Ang kautusan noong 1641 ay may praktikal na kahalagahan; bagaman hindi ito, sa mahigpit na pagsasalita, tumutukoy sa mga pag-aari ng monasteryo, ito ay pangunahing nakaapekto sa mga magsasakang monghe. Napatunayan itong epektibo dahil ang pagpapatupad nito ay nakasalalay hindi sa pamahalaan kundi sa pribadong inisyatiba. Ang kilalang 'mga petisyon ng 1641' ang nagsilbing tulak para sa kautusang itoNagreklamo rin ang mga serbisyo mula sa iba't ibang bayan at distrito sa tsar tungkol sa mga pribilehiyo ng mga monasteryo, na nagbigay-daan sa mga ito upang makamit ang mas mabuting katayuang pang-ekonomiya para sa kanilang sarili at upang akitin ang mga magsasaka na lisanin ang mga minanang lupain at sakahan ng mga serbisyo at lumipat sa kanilang sariling mga lupain, pati na rin upang ipatira sa kanilang mga sakahan ang mga tumakas na magsasaka. Nagreklamo rin ang mga lingkod na ang mga pribilehiyo kaugnay ng mga 'nakatakdang' o 'reserbang' taon ay nagdulot ng malaking kalituhan hinggil sa hurisdiksyon, dahil nag-iiba-iba ang mga karapatang hudisyal ng iba't ibang monasteryo. Lahat ng ito ay nagkaroon ng kanais-nais na epekto sa pananalapi ng mga monasteryo ngunit nagdulot ng malaking pagkalugi sa mga lingkod. Hiniling ng mga petisyonaryo na maglabas ng isang kautusan na nagpapahintulot sa mga may-ari ng lupa na habulin, nang walang takdang panahon, ang pagbabalik ng mga tumakas na magsasaka at ng mga lumipat sa mga lupain ng simbahan, na obligadong magbayad ng upa. (Malaya ang mga magsasaka mismo, ngunit nakatali sila sa lupa.) Pinagkalooban ni Tsar Mikhail ang mga kahilingan ng mga petisyonaryo sa pamamagitan ng pag-isyu ng kaukulang dekreto, at ngayon maraming serf ang nakapagsampa ng kaso laban sa mga monasteryo sa kanilang sariling inisyatiba[325] .

Ang kautusang ito noong 1641 ay hindi tuwirang tumalakay sa pangunahing isyu ng mga lupain ng mga monghe, ngunit muling naitutuon nito ang pansin ng pamahalaan sa usaping ito. Sa katunayan, ilang taon lamang ang lumipas, sa pamamagitan ng Kodigo ng 1649, sinakop ng mga sekular na awtoridad ang mga pribilehiyo ng mga institusyong pang-iglesia, bagaman hindi pa ito ganoon ka-desidido; lumipas pa ang isa pang kalahating siglo ng mga di-ganap na hakbang bago tuluyang lutasin sa ibang paraan ang usapin ng mga lupain ng mga monasteryo.

6. Ang Kodigo ng 1648

Ang Conciliar Code ni Tsar Alexei Mikhailovich noong 1649 – bunga ng gawain ng Zemsky Sobor *noong 1648–49[326] – ay hindi maaaring balewalain ang usapin ng mga lupain ng simbahan at na monastiko,*

---

[324] Dyakonov. Mga Sanaysay sa Kasaysayan ng Populasyong Pang-kanayunan ng Estadong Muscovite noong ika-16–17 Siglo (1898). p. 180. Bogoslovsky. Op. cit., sa: Mga Babasahin. 1909. Bol. 1. p. 59. Katangian na nagawa ng mga awtoridad ng monasteryo na lampasan nang madali ang kautusang ito. Halimbawa, ang Monasteryo ng Arkanghel, na matatagpuan sa bayan ng Ustyug, ay nakapagsagawa ng hindi bababa sa 50 transaksyon na kinasasangkutan ng pagbili at pag-iisang-panginoon ng lupa mula 1624 hanggang 1648; ang iba pang mga monasteryo sa hilaga ay nagkaroon pa ng karagdagang 42 na ganoong transaksyon sa panahong ito. Ibid. p. 86 ff.

[325] AI. 3. Blg. 92. p. 33. Babalik tayo sa usapin ng mga paupahang may takdang panahon sa kabanata tungkol sa ekonomiyang monastiko.

[326] Ang Zemsky Sobor *ng 1648–49 ay hindi dapat ipagkamali sa Sobor ng 1649, na inialay sa ilang usapin ng pagsamba. Belokurov. Proceedings of the Moscow Ecclesiastical Sobor of 1649, sa: Readings. 1894. 4. Tungkol* sa *Zemsky Sobor* ng 1648–49 at sa Kodigo ng 1649, tingnan: Latkin, V. Zemsky Sobors of Ancient Rus' (1885); Platonov, S. Sources of Tsar Alexei Mikhailovich's Code, in: Yuridicheskiy Vestnik. 1889. 11 (isang napakahalagang pag-aaral); Arkhangelsky. 'Tungkol sa Conciliar Code ni Tsar Alexei Mikhailovich noong 1649 kaugnay ng Simbahang Orthodox ng Rusya', sa: Christian Readings. 1881. 2. pp. 42–134, 300–365; Stdhlin. 1. mga pahina 379 at sumusunod. Ang mga akda ni P. Smirnov, na nakatuon sa mga pananaw at hangarin ng mga estada na kinakatawan sa Konseho, ay napakahalaga para sa konteksto at kasaysayan ng pagbuo ng Kodigo: 1. Tungkol sa Pinagmulan ng Kodigo at ng Zemsky Sobor *ng 1648–49, sa: ZhMNP. 1913. 9; 2. Ilang dokumento tungkol sa kasaysayan ng Kodigo ng Konseho at ng Zemsky Sobor* ng 1648–49, sa: Readings. 1913. 4 (bahagi ng Miscellany); 3. Mga petisyon mula sa mga maharlika at mga anak ng boyar mula sa lahat ng bayan sa unang kalahati ng ika-17 siglo, sa: Readings. 1915. 3; 4. Isang bagong petisyon mula sa mga mangangalakal ng Moscow tungkol sa pagpapatalsik sa mga dayuhan, sa: Mga Babasahin ng Samahan ni Nestor na Kronikador. 22 (1912). Blg. 4. Muli, ipinapakita ng mga akda ni Smirnov ang lawak ng pagkadismaya ng mga estate sa paglago ng mga estate ng simbahan at monasteryo.

na napakahalaga sa ekonomiya ng Muscovy. Hindi rin dapat kalimutan na maraming resolusyon ng pinakasikat na Zemsky Sobor na ito ang inaprubahan bilang tugon sa napakaraming petisyon mula sa mga taong iba't ibang uri sa lipunan – ang mga uri na tutol sa mga legal at pinansyal na pribilehiyo na tinatamasa ng mga institusyong pang-iglesia. Ipinapaliwanag nito kung bakit muling pinagtibay ng Kodigo, na tumugon sa mga kahilingan ng mga lupang ito, ang naunang kautusan noong 1580 at tuluyang ipinagbawal sa Patriarka, mga obispo, at mga monasteryo ang pagkuha ng bagong lupa sa anumang paraan (Kodigo, Kabanata 17, §§ 30 at 42). Bukod dito, ang lahat ng pamayanan at malayang bayan na matatagpuan sa mga lupain ng simbahan at monasteryo at pinatawad sa sapilitang paggawa dahil sa iba't ibang pribilehiyo ay inilipat sa hurisdiksyon ng kaban ng estado, samantalang ipinagbawal sa mga institusyong pang-simbahan ang pagkuha o pagtatatag ng ganitong mga pamayanan (Kodigo, Kabanata 19, §§ 1, 5, 7–9, 13, 15, 16). Ang mga panginoong may lupa na kinatawan sa Zemsky Sobor ay humiling pa ng higit, ito ay ang pagsamsam sa lahat ng lupain na napunta sa mga kamay ng klero pagkatapos ng 1580, upang ito ay ipamahagi bilang mga lupain sa mga walang lupang tauhan sa serbisyo. Gayunpaman, sinalubong ng matinding pagtutol ng mga pari ang mga kahilingang ito ng mga estates at hindi ito ipinagkaloob – hindi ito makikita sa Kodigo. Nangako lamang ang Tsar na mag-utos ng pagbuo ng imbentaryo ng lahat ng lupang nakuha pagkatapos ng kautusan noong 1580.[327]

Hindi nagtagumpay ang kahilingan para sa bahagyang sekularisasyon. Ang tanging napagkasunduan ng pamahalaan ay ang paglilimita sa karagdagang pagpapalawak ng mga lupain ng simbahan. Napanatili ng Simbahan ang mga dating lupain nito – ang mga nakuha nito bago at pagkatapos ng kautusan noong 1580. Dahil ang Zemsky Sobor noong 1649 ay hindi naglabas ng anumang kautusan hinggil sa mga lupain na nakuha bago ang 1580, at dahil tinanggihan ng tsar ang kahilingan ng mga lupain para sa pagsamsam ng mga lupang nakuha pagkatapos ng kautusan noong 1580, itinuring ng Simbahan—tulad ng kalaunan ay inihayag sa maraming pagkakataon—na ang Kodigo ay naglalaman ng pagkilala sa karapatan ng Simbahan sa mga lupang hawak nito.

Sinikap ng Kodigo ng 1649 de jure (Kabanata 17, § 42) na muling patotohanan ang hatol noong 1580 at ang naunang hatol ng Konseho ng Stoglav, upang higpitan ang pagbili ng lupa ng mga monasteryo. Noong 1651, inutusan pa nga ng pamahalaan na ang mga nayon na binili o tinanggap bilang panagot ng mga monasteryo, parokya, at mangangalakal ay dapat 'ilipat sa soberano' kung ang mga nayon ay matatagpuan sa 'mga itim na volost na nagbabayad ng buwis' ([328]). Sa kasamaang palad, walang ebidensya na naipatupad kailanman ang utos na ito. Sa kabaligtaran, kilala na pinayagan ng pamahalaan – salungat sa Kodigo ng 1649 at sa dekreto ng 1651 – ang ilang monasteryo, bilang tugon sa kanilang mga petisyon, na mag-angkin ng lupain na tinitirhan ng mga magsasaka sa mga 'volost na nagbabayad ng itim na buwis'[329] . Ang mga mismong tsar ang lumabag sa Kodigo ng 1649: ang mga dokumento mula sa ikalawang kalahati ng ika-17 siglo ay nagbibigay ng maraming halimbawa ng mga monasteryo na tumatanggap, bilang regalo mula sa mga tsar, ng parehong hindi binubungang lupa at lupaing tinitirhan ng mga magsasaka mula sa mga lupain ng soberano[330] . Kaya naman, noong ika-17 siglo, sinundan ng pamahalaan ang parehong landas tulad ng noong ika-16 na siglo, at ang mahigpit na pagbabalangkas ng Kodigo ng 1649 ay sa katunayan naglagay lamang ng napakakaunting paghihigpit sa karapatan ng mga monasteryo sa pagmamay-ari ng lupa.

---

[327] AAE. 4. Blg. 33. Para sa ebidensya na ang Kodigo ng 1649 ay tunay na ipinatupad (ito ay partikular na naaangkop sa paglilipat ng mga pamayanan sa kaban ng yaman ng estado), tingnan ang AAE. 4. Blg. 35, 36, 39; AI. 4. Blg. 32; PSZ. 1. Blg. 35; 2. Blg. 731.

[328] RIB. 12. pp. 261, 910, 932.

[329] Noong 1652, ipinagkaloob ang karapatang ito sa mga monasteryo ng Ivanovsky at Gledensky sa hilaga (RIB. 12. p. 261); noong 1663, pareho silang nakatanggap ng isang charter ng pabor, kung saan ang kanilang mga lupain ay hindi napapailalim sa pagbabalik sa kanilang mga dating may-ari o sa kanilang mga tagapagmana (ibid., p. 372), na sumasalungat sa dekreto noong 27 Agosto 1622. Marahil malawakang ipinatupad ang pribilehiyong ito sa praktika, dahil ang iba pang mga monasteryo ay nakatanggap din ng mga espesyal na karapatan batay sa mga petisyon, na nagbunga na noong ika-17 siglo ay napunta sa pagmamay-ari ng mga monasteryo ang malaking bahagi ng lupa sa iba't ibang rehiyon ng estado dahil sa mga utang na tinamo ng mga maharlikang militar. Ihambing: Gautier. The Moscow Region (1937). pp. 232–233; Shumakov. The Bezhetsk Acts, sa: Readings. 1899. 1; A.Yu. Blg. 119. 3; ibid. The Uglich Acts. Ibid.

[330] Ang mga sumusunod ay nakatanggap ng mga regalo: noong 1682, ang Monasteryo ng Savvo-Storozhevsky; noong *1682–83, si Patriarka Joakim; noong 1683, si Metropolitan Jonah ng Rostov; noong* 1685–86, ang Monasteryo ng Bagong Jerusalem; noong *1692–93 – ang Monasteryo ng Goritsky; noong 1689 – ang Monasteryo ng Rozhdestvensky sa Rostov. Gautier. Op. cit. pp. 224, 222. Noong 1672, pinahintulutan ng isang kautusan ang pagbibigay ng mga bakanteng lupain at hindi natatamang lupa sa iba't ibang distrito sa Patriarka, mga diyosesis at mga monasteryo; isang taon ang lumipas, naglabas ng bagong kautusan na nagpalawak ng saklaw para sa karagdagang pag-aangkin. PSZ. 1. Nos. 521, 549, 552, 554.*

7. Ang Tanggapan ng Malaking Palasyo at ang Tanggapan ng mga Monghe

Batay sa Kodigo ng 1649, itinatag ang isang bagong institusyon, ang tinatawag na Tanggapan ng mga Monghe, na sa katotohanan ay hindi nagkaroon ng makabuluhang papel sa paglutas ng isyu ng mga lupain ng mga monghe, at hindi rin naman ito, sa kakanyahan, tunay na bago; Gayunpaman, ang pagtatatag ng Tanggapan ng mga Monasteryo ay nagdulot ng mga pagbabago sa hurisdiksyon ng mga pari, pati na rin ng ilang pagbabago sa patakaran ng pamahalaan ng Moscow tungo sa Simbahan[331] . Bunga nito, ang paglikha ng Kagawaran ng Monastiko ay nagdulot ng napakalakas na pagkadismaya at kritisismo, bukas man o lihim, mula sa mga klero; ito ay dahil sa mga pagbabago sa partikular na larangang ito, at hindi sa usapin ng mga lupain ng simbahan at monastiko[332] .

Bagaman ang mga sekular na awtoridad ng Muscovy sa pagitan ng 1503 at 1649 ay hindi nagawang isagawa ang radikal na reporma hinggil sa mga pag-aari ng simbahan—at higit sa lahat, ng mga monghe—bahagyang dahil sa impluwensya ng mga obispo sa pamahalaan at bahagyang dahil sa mga paniniwalang panrelihiyon ng mga tao noong panahong iyon, gayunpaman, itinuring ng pamahalaan na kinakailangan na kahit papaano ay maunawaan ang kalagayan ng mga lupain ng simbahan at ng mga monghe, magtatag ng ilang kontrol sa mga ito, at makakuha ng tiyak na benepisyo para sa sarili mula sa mga pag-aari ng mga monghe. Ang pagtatatag ng Tanggapan ng mga Monasteryo ay, gayunpaman, isang maliit na inobasyon lamang sa patakarang pang-gobyerno, sapagkat bago pa man ang Tanggapan ng mga Monasteryo at ang Sinodo ng panahon ni Pedro, ipinakilala na ng mga sekular na awtoridad sa Moscow ang permanenteng pangangasiwa sa mga institusyong pang-simbahan, kabilang ang mga usaping may kinalaman sa mga lupain ng mga monasteryo. Ang kontrol na ito ay isinagawa ng Tanggapan ng Malaking Palasyo. Isa ito sa mga institusyong iyon ng Muscovy na hindi maaaring balewalain ang mga gawain kapag pinag-uusapan ang ugnayan ng Simbahan at ng estado.

Ang Tanggapan ng Dakilang Palasyo ay unang nabanggit noong 1547[333] , bagaman maaaring ipalagay na umiiral na ito nang mas maaga pa, mula pa sa panahon ni Dakilang Prinsipe Ivan III (1462–1505), kahit na mas maliit ang saklaw ng mga gawain nito noon[334] . 'Lahat ng usapin na may kinalaman sa mga institusyong pang-eklesiastiko at sa kanilang mga lupain, at direktang nasasakupan ng mga kautusan ng pinuno, ay iniulat sa pinuno mula kalagitnaan ng ika-16 hanggang kalagitnaan ng ika-17 siglo (hanggang sa Sobornoye Ulozheniye ng 1649) sa pamamagitan ng Tanggapan ng Malaking Palasyo. Dito pinangangasiwaan ang mga usaping ito; sa pamamagitan ng tanggapang ito inilabas ang mga kautusan ng tsar sa mga awtoridad ng simbahan, mga institusyon, at sa mga kaukulang indibidwal[335] . Binanggit sa mga talaan nang higit sa isang pagkakataon ang mga insidente kung saan ang mga usaping pang-monasteryo ay eksaktong dito naresolba[336] . Ang institusyong ito, na namahala sa iba't ibang uri ng usapin—tulad ng kaugalian sa administrasyon ng Sinaunang Rus'—ay nagpatupad, bukod sa iba pa, ng kontrol sa mga lupain ng monasteryo; Ang mga dokumento mula sa paghahari ni Tsar Mikhail (1613–1645) ay madalas na tumutukoy sa isang departamento sa loob ng tanggapang ito, na noon ay kilala bilang 'Tanggapan ng mga Monastiko at Tanggapan para sa mga Usaping Monastiko at Paglilipat-tirahan'[337] . Pinamamahalaan ang tanggapan ng isang boyar na tinatawag na steward, at ng mga klerk. Tinutugunan nito ang lahat ng usaping pinansyal na may kinalaman sa mga lupain

---

[331] Tungkol sa hurisdiksyon ng orden monastiko, tingnan ang Kabanata IX. Tungkol sa Tanggapan ng Orden Monastiko: Gorchakov, M. *The Monastic Office* (1868) – isang pag-aaral na napanatili ang kahalagahan sa larangan ng akademya hanggang sa kasalukuyan; Mahalaga ring tandaan ang isa pang akda: Shimko, I., *The Patriarchal State Office* (1894), at isa pang akda: Gorchakov, *On the Landholdings of the All-Russian Metropolitans, Patriarchs and the Holy Synod* (1871).

[332] Partikular na mariing tumutol si Patriarka Nikon sa pagtatatag ng Tanggapan ng mga Monghe: 'Opinyon ni Patriarka Nikon hinggil sa Kodigo', sa: Tala ng ORSA. 2 (1861). mga pahina 456–497, lalo na pahina 451; tungkol sa mga karapatan ng Simbahan sa mga pag-aari ng simbahan: mga pahina 453, 449. Ihambing: Gorchakov. The Monastic Department. pahina 19 at Zhukov, A. Patriarch Nikon's Views Nikon sa Ugnayan ng Sekular at Eklesiastikong Awtoridad, sa: Legal Collection 1916. 3–4. Gayunpaman, nagprotesta lamang si Nikon laban sa mga pagbabago sa hurisdiksyon ng klero. Makikita rin ang hindi pagsang-ayon sa Opisina ng Monastiko sa mga opinyong ipinahayag sa Konseho noong 1667, sa: PSZ. 1. Blg. 412; AAE. 4. Blg. 167. Nagsikap ang Konseho na alisin ang hurisdiksyon ng Orden ng mga Monghe sa mga pari. Ihambing: Gorchakov. Op. cit. mga pah. 95–97.

[333] AI. 1. Blg. 149.

[334] Nevolin, K. A. 'Ang Pagbuo ng Administrasyon mula kay Juan III hanggang kay Pedro I', sa: Mga Pinag-isang Akda, bol. 6.

[335] Gorchakov. Ang Orden ng mga Monghe. p. 40; tingnan din doon para sa maikling kasaysayan ng Tanggapan ng Malaking Palasyo.

[336] Halimbawa: AI. 1. Blg. 155; 2. Blg. 353; AAE. 1. Blg. 299.

[337] I. 3. Blg. 65; AAE. 2. Blg. 277; AI. 2. Blg. 355; SGGD. 2. Blg. 219.

ng monasteryo: ang pangkalahatang buwis sa asaral na lupa, ang buwis sa karapatan sa pangingisda—na inuupahan ng estado sa mga monasteryo sa isang nakapirming halaga—at ang buwis sa mga pagawaan ng asin at iba pang mga negosyong pang-ekonomiya[338] ; Sa huli, noong ika-17 siglo, naging responsable rin ito sa pangangasiwa sa ani at sa pangongolekta ng mga rekrut para sa serbisyo militar[339] . Gayunpaman, ang lahat ng ito ay nalalapat lamang sa mga monasteryo ng na may hawak ng mga royal charter of grant; ang mga monasteryong walang ganoong charter – at may ilan – ay may pananagutan sa lokal na awtoridad para sa pagbabayad ng buwis, renta, at iba pang singil[340] .

Isinasaalang-alang ng Tanggapan ng Malaking Palasyo ang lahat ng mga dekreto at patenteng liham na may kinalaman sa iba't ibang monasteryo; dito pinagsentro ang kontrol sa imbentaryo at pagbubuwis ng mga lupain at iba pang ari-arian ng mga institusyong pang-iglesia, at dito rin isinumite ang mga ulat tungkol sa pagbili at paggasta ng mga institusyong ito. Gayunpaman, hindi ito isinagawa batay sa isang pantay-pantay at pangkalahatang batas, kundi batay sa mga indibidwal na kautusan at dekreto ng tsar, na hindi pantay-pantay na ipinatupad sa iba't ibang monasteryo kundi nakasalalay sa personal na kagustuhan ng tsar, sa kalagayan ng panahon, at sa pagkamalikhain ng mga awtoridad ng monasteryo. Dito rin inilabas ang mga bagong sulat ng grant at tarhans, pinagtibay ang mga lumang sulat, naresolba ang mga pinagtatalunang isyu, pinag-aralan ang mga petisyon at reklamo, at narehistro ang mga donasyon sa mga monasteryo sa anyo ng mga lupain, pati na rin ang taunang o isang beses na pinansiyal na tulong (rugi)[341] . Sa madaling salita, ito ang sentro ng lahat ng ugnayan sa pagitan ng mga ahensiya ng pamahalaan at ng mga monasteryo pati na rin ng kanilang mga lupain. Ang mga monasteryo, maliliit man o malalaki, ay nagsikap na mapasailalim sa hurisdiksyon ng Tanggapan ng Malaking Palasyo hindi dahil sa mga legal na dahilan kundi dahil sa praktikal na kadahilanan, sapagkat ang pagsunod na ito ay nagligtas sa kanila mula sa maraming at madalas na alitan sa mga lokal na awtoridad, na bihasa sa ganitong uri ng usapin sa Muscovite Rus'. Ang pagkakaroon ng pribilehiyong charter ng isang monasteryo ay mahalaga hindi lamang mula sa legal at pang-ekonomiyang pananaw, kundi dahil pinapawalang-bisa nito ang pangangasiwa ng mga lokal na awtoridad sa monasteryo. Kaya naman, ang isang tiyak na antas ng pag-asa sa Tanggapan ng Dakilang Palasyo ay kanais-nais at pinahahalagahan ng mga monasteryo. Maaaring tila paradoksal ito, ngunit ayon sa pananaw ng mga klero noong panahong iyon tungkol sa ugnayan ng estado at ng Simbahan, ang pag-asa na ito ay hindi itinuturing na paglabag sa mga karapatan ng Simbahan at ng mga institusyon nito – hindi tulad ng usapin ng hurisdiksyon ng mga klero, na napakahalaga para sa kanila. Hindi kayang bawiin ng Tanggapan ng Malaking Palasyo, sa sarili nitong kapangyarihan, ang mga karapatan ng Simbahan sa mga lupain; kaya naman nasa interes ng Simbahan na panatilihin ang malapit na ugnayan sa Tanggapan, na binibigyang-diin ang mga benepisyong pinansyal at pang-ekonomiya para sa pamahalaan na nagmumula sa umiiral na kalagayan. Paminsan-minsan, habang lumalala ang kalagayang pinansyal at pang-ekonomiya ng estado, sinubukan ng pamahalaan na ilahad ang usapin ng mga lupain ng mga monghe para pag-usapan; gayunpaman, tulad ng nabanggit sa itaas, nabigo ang pamahalaan na makamit ang anumang makabuluhang pag-unlad sa paglutas ng usapin sa alinmang Konseho na humawak nito; Pormal, madalas na sapat na mabigat ang mga hatol, ngunit sa praktis, palagi itong nauuwi sa isang circulus vitiosus (isang masamang bilog – Tala ng Tagasalin).

Ang pagtatatag ng Departamento ng mga Monghe ay nabigong magdulot ng anumang makabuluhang pagbabago. Ang pinaka-katangi-tanging katangian ng batas ng Muscovite Rus' ay ang talamak nitong kakulangan at kalituhan; maaaring ba't ito ay may kaugnayan sa makasaysayang pangyayari na ang Sinaunang Rus', hindi tulad ng Kanlurang Europa, ay hindi pamilyar sa batas Romano, na napakahusay sa malinaw na pagtatakda ng lahat ng usaping legal? 'Dahil dito, sa mga probisyon ng Kodigo, may mga pagkukulang, kalabuan at kontradiksyon, pati na rin ang isang tiyak na dualidad sa mga prinsipyo'[342] , partikular hinggil sa hurisdiksyon ng klero; kaya naman, walang malinaw na legal na batayan sa Kodigo para sa bagong institusyon. Inako ng Tanggapan ng mga Monghe mula sa Tanggapan ng Malaking Palasyo ang lahat ng kasong may kinalaman sa mga lupain ng mga monghe at hinawakan ang mga ito sa eksaktong parehong paraan tulad ng ginawa ng nauna rito. Nang ipawalang-bisa ng Konseho noong 1667 ang hurisdiksyon ng Kagawaran ng

[338] AI. 1. Blg. 192 at iba pa.
[339] AAE. 4. Blg. 16, 82; DAI. 2. Blg. 37; cf.: Gorchakov. Op. cit. p. 42.
[340] AI. 1. Blg. 155, 158; 2. Blg. 249; 3. Blg. 162; AAE. 4. Blg. 56, 315.
[341] Gorchakov. Op. cit., p. 42; AI. 3. Blg. 162; AAE. 1. Blg. 227; 2. Blg. 56.
[342] Gorchakov. Op. cit., p. 68. Ihambing ang ibang pananaw: Vladimirsky-Budanov, M. Review (1888), p. 210.

Monastiko sa mga pari[343] , nanatili pa rin sa Kagawaran ang pananagutan sa mga usaping may kinalaman sa sapilitang paggawa (corvée) at buwis na sinisingil sa mga lupain ng simbahan at monasteryo, na dating nasasakupan ng Kagawaran ng Malaking Palasyo; ang mga pagbabago ay maliliit at praktikal kaysa pundamental. Ang mga gawain ng Tanggapan ng Monasteryo, ayon kay Gorchakov, 'ay napakalimitado, kahit sa loob pa ng mga hangganang itinakda para rito'[344] . Noong ika-17 ng Disyembre 1677, inilabas ang isang kautusang pambatsar na nagwakas sa pag-iral ng Tanggapan ng mga Monghe: iniutos na ilipat ang lahat ng usapin sa Tanggapan ng Dakilang Palasyo ng [345] , kaya't ang mga lupain ng mga monghe ay muling napasailalim sa hurisdiksyon nito sa lahat ng nabanggit na usapin.

Ang Konseho ng 1667, gayunpaman, ay lumagpas pa rito. Kinilala ng mga kasapi ng Konsehong ito—ang mga hierark at ang mga klero—ang nakasasamang impluwensya ng kayamanan sa buhay monghe at ipinagbawal sa mga monghe ang pagmamay-ari ng personal na hindi-maililipat na ari-arian, sapagkat ito ay sumasalungat sa kanilang mga pangakong monghe[346] , kung kaya't kalahati pa lamang ang nagawa. Hindi man lang naibangon ang usapin ng mga lupain ng mga monasteryo sa Konseho ng 1667, at maaaring masabi nang buong kumpiyansa na ang Konseho, na nagtamo ng napakalaking tagumpay sa usapin ng hurisdiksyon ng klero, ay matibay na naniniwala na ang mga institusyong eklesiastikal ay may buong karapatan sa mga lupain[347] .

Kaya naman, sa paglutas ng isyu ng mga lupain ng mga monasteryo sa katapusan ng ika-17 siglo, walang tunay na bago ang nakamit: nanatili sa mga kamay ng mga monasteryo ang mga lupain, at hindi nito maiwasang maimpluwensyahan ang buhay sa loob ng mga ito. Ang mga takot at hula ng mga tutol sa akumulasyon noong unang kalahati ng ika-16 na siglo ay ganap na pinatunayan ng mga pangyayari sa kasaysayan. Sa paglipas ng dalawang siglo, unti-unting tumindi at lalo pang lumalim ang sekularisasyon ng buhay monghe sa estruktura ng pamumuhay sa monasteryo. Ang monasteryo, na may sariling lupain at patuloy na materyal na mga alalahanin, ay nagbago mula sa isang lugar ng pagtanggi sa mundo tungo sa isang uri ng pangkomersyal na negosyo. Ang kalagayang pang-ekonomiya ng mga monasteryo ang naging pundasyon ng kanilang panloob na buhay noong ika-16 at ika-17 siglo. Marami sa mga negatibong katangian ng buhay monghe, na nagdala sa monastisismo patungo sa sekularisasyon at krisis, ay maaaring ipaliwanag sa katotohanang hindi naipatupad ang mga pananaw ng mga Hindi Nagtitipon. Ang sisi para dito ay nasa malaking bahagi sa kanilang mga kalaban – ang mga Josephite. Ang mga reporma ni Tsar Peter the Great, na dumaan sa Muscovy na parang bagyo, ay yumanig din sa mga saligan ng sinaunang pamumuhay-monastiko ng Rusya. Kung naipatupad lamang ang mga ito nang maagap, maaari sanang nabagal kahit man lang ang proseso ng sekularisasyon ng pamumuhay-monastiko. Gayunpaman, ang repormang eklesiastikal ni Pedro at ang kanyang mga pananaw sa Kristiyanong monastisismo ay itinayo sa isang may depektong pundasyon at hindi nagmula sa mga prinsipyo ng mga Non-Possessors. Dahil dito, hindi tumigil ang proseso ng sekularisasyon; nagpatuloy ito, bagaman sa bahagyang magkaibang anyo.

Kabanata VII. Mga Pangunahing Tendensiya sa Kolonisasyong Monastiko noong ika-16 hanggang ika-17 Siglo

1. Mga kondisyong pampamahalaan at pampulitika ng kolonisasyon

Ang usapin ng pagmamay-ari ng lupa ng mga monasteryo, na hindi kailanman tuluyang nalutas sa kabila ng maraming polemikal na traktado at ilang hakbang na ginawa ng pamahalaan ng Moscow, ay may partikular na kahalagahan para sa organisasyon ng buhay monastiko sa panahong ito. Ang pagyaman ng mga monasteryo ay humatak sa pinakamahuhusay na elemento ng komunidad ng mga monghe sa Rusya, maliban

[343] Gorchakov. Op. cit. p. 95. PSZ. 1. Blg. 412.

[344] Gorchakov. Op. cit. p. 101. Ang ilang mga monasteryo ay nagsikap na ipasa sa Tanggapan ng Malaking Palasyo ang mga usaping may kinalaman sa pagmamay-ari ng lupa (halimbawa: AI. 4. Blg. 166).

[345] PSZ. 2. Blg. 699. Gorchakov. Op. cit. p. 101. Ang paglabas ng kautusang ito ay hindi maliit na naimpluwensiyahan ng mga kautusan ng Konseho noong 1675: nilayon nitong protektahan ang mga klero mula sa pakikialam ng mga sekular na awtoridad sa usapin ng hurisdiksyon. AAE. 4. Blg. 204 at 205.

[346] Gorchakov. Op. cit. p. 112; PSZ. 1. Blg. 412. Inaprubahan ng Konseho noong 1669 ang dekretong ito at inutusan na ang mga tindahan at iba pang komersyal na establisyemento na pag-aari ng mga pari o monasteryo at pinamamahalaan ng kanilang mga tagapangasiwa ay ilipat sa Tsar, ibig sabihin, ipasa sa estado. PSZ. 1. Blg. 442, § 12; AAE. 4. p. 161.

[347] Gorchakov. Op. cit. pp. 114–115.

sa ilang bihirang pagkakataon, sa isang kilusang salungat sa monastikong ideal. Ngunit hindi lamang ang pang-ekonomiyang paglago ng mga umiiral na monasteryo ang naging sanhi ng sitwasyong ito. Noong ika-16 hanggang ika-17 siglo, maraming bagong monasteryo ang itinatag, na alinman ay tumanggap bilang regalo o nakakuha para sa kanilang sarili ng malawak na lupain, kaya't ang paglago ng mga pag-aari ng monasteryo ay hindi lamang nauugnay sa pagyaman ng mga mas matatanda, kundi pati na rin sa paglitaw, sa iba't ibang bahagi ng heograpikal na pinalawak na Muscovite Tsardom, ng mga bagong monasteryo na agad na naging malalaking kolonyang pang-ekonomiya.

Ang kolonisasyong monastiko sa panahong ito – mula sa unang kwarter ng ika-16 na siglo hanggang sa katapusan ng ika-17 siglo – ay may ibang kalikasan kumpara sa kolonisasyong monastiko ng ika-14 hanggang ika-15 siglo na ating nailarawan na, nang ang mga pangunahing lugar ng kolonisasyon ay ang sentro ng Dakilang Kaharian ng Moscow at ang hilagang rehiyon ng Trans-Volga. Sa rehiyon ng Trans-Volga noong ika-15 siglo, ang Lumang Rusong monghe, na hinihimok ng purong asetikong motibo, ang naging pangunahing tagapagpalago sa muling pagsibol ng ekonomiya ng malawak na kagubatang rehiyong ito—ang Rusong 'Phivaida'—kung saan sa panahong iyon ay mayroon lamang maliit na 'nananahan' ng kolonisasyong magsasaka. Ang estadong Muscovite, nang walang gaanong pagsisikap, ay inangkin ang mga bunga ng maraming taong kolonisasyong monastiko sa rehiyon ng Trans-Volga. Ang teritoryal na pagpapalawak ng Gran Dukado ng Moscow at ang pagbabago nito tungo sa Tsardom ng Moscow, ang pagsasama-sama ng mga prinsipalidad ng appanage, at ang matagumpay na kampanya sa silangan, na nagbunga noong 1552 sa pagsakop sa Khanato ng Kazan noong 1552, at ang mabagal ngunit tuloy-tuloy na kolonisasyon patimog at timog-silangan, sa rehiyon ng kapatagan sa pagitan ng Dnieper at Volga – lahat ng ito ay nagbunga ng pagtatatag ng maraming pinagtibay na bayan at, kalaunan, sa paglikha ng isang pinagtibay na linya – ang 'depensibong linya' – na nagprotekta sa mga bagong pamayanan. Sa silangan at timog, ang estado mismo ang pangunahing puwersa at tagapangasiwa ng kolonisasyon, bagaman madalas na nauuna ang mga malayang maninirahan dito sa pag-unlad ng mga bagong lupain.

Ang kasaysayan ng kolonisasyong monastiko matapos ang unang kapat ng ika-16 na siglo ay hinubog ng kalagayang ito. Ang mga monasteryo ay karaniwang itinayo na ngayon sa mga bayan o malapit dito; ibig sabihin, ang mga ito ay mga urbanong monasteryo, na lubos na naiiba sa mga hermitaheng nasa gubat ng Hilagang Ruso. Karamihan sa mga ito ay itinatag hindi sa malayang inisyatiba ng mga indibidwal na asketiko, kundi sa utos ng estado at ng mga awtoridad sa simbahan. Halos lahat ng mga monasteryo ay itinayo kaagad pagkatapos ng pagkakatatag ng isang bayan, at ang kanilang pag-iral, pati na rin ang estruktura ng buhay monghe sa loob nito, ay mahigpit na nakaugnay sa kahalagahan ng pulitika ng mga bayang kanilang pinagtayuan. Maraming monasteryo ang itinatag sa utos ng mga sekular at simbahaning awtoridad – ang mahalagang katotohanang ito ay nararapat na bigyang-pansin. Para sa tsar o sa metropolitan, ang pagtatatag ng mga monasteryo ay parehong usapin ng estado at isang misyonerong pagsisikap; karamihan sa mga ito ay itinayo sa etnograpikong magkakaibang Silangan, na may relatibong malaking populasyong pagano, samantalang ang isang lungsod na Ruso na walang simbahan at monasteryo ay hindi maisip para sa mga tao noong panahong iyon. Ang Kristiyanisasyon ng mga bagong nakamit na teritoryo ay isang banal na tungkulin para sa pamahalaang Moscow[348] , at ang mga komunidad ng monghe sa mga bagong tatag na monasteryo sa Silangan ay pinagkatiwalaan ng gawain ng pagsasagawa ng malawakang misyong Kristiyano – noong ika-14 hanggang ika-15 siglo, ang mga gawaing ganitong uri ay medyo payak lamang. Ang pagsusumikap na ito, na bahagyang humadlang sa proseso ng sekularisasyon ng buhay monghe, ay isa rin sa mga pangunahing katangian ng panahong iyon. Sa pag-aaral ng kasaysayan ng kolonisasyon, napag-alaman namin na sa iba't ibang rehiyon ng bansa, ang mga lokal na kalagayan ay gumanap ng mahalagang papel sa paghubog ng buhay monghe sa loob ng isang partikular na monasteryo.

[348] Binanggit ni Tsar Ivan IV ang mga misyonaryong tungkulin ng Simbahan sa kanyang liham kay Gury, ang unang Arsobispo ng Kazan (1555–1563). AAE. 1. Blg. 241. Kawili-wili ring pansinin na malinaw na naipapakita ang ideyang ito sa mga fresco ng Sviyazhsk Theological Monastery: Aynalov, D. 'Ang mga Fresko ng Simbahan ng Pagpapalipad ng Ina ng Diyos sa Monasteryo ng Ina ng Diyos sa Sviyazhsk', sa: Antiquities. Proceedings of the Russian Archaeological Society 21. 1 (1906); Nekrasov, A. N. Lumang Sining Biswal ng Rusya (1937). p. 292.

2. Anim na pangunahing larangan ng kolonisasyong monastiko

Ang ika-16 at ika-17 siglo ay panahon ng mabilis na pagtatayo ng mga monasteryo. Batay sa mga tinatayang pagkalkula ni V. O. Klyuchevsky[349] , maaaring buuin ang isang talahanayan na nagpapakita ng ratio ng mga hermitage sa mga urban na monasteryo:

Mga Siglo XIV XV XVI XIV–XVI
Mga eremiteryo 42 57 51 150
Mga monastaryong panlunsod 42 27 35 104
Kabuuan 84 84 86 254

Noong ika-17 siglo, tinatayang 220 monasteryo ang itinatag[350] .

Sa paglipas ng dalawang siglo, itinatag ang mahigit 300 bagong monasteryo; gayunpaman, hindi nito ipinapahiwatig ang pag-igting ng mga damdaming asketiko sa mga Ruso noon, sapagkat napakaliit ng naging papel ng pribadong inisyatiba sa usaping ito. Ang pagtatatag ng mga bagong monasteryo sa panahong ito ay pinag-utos ng mga konsiderasyong pampulitika ng estado at simbahan at kaugnay ng mga pangangailangang lumitaw sa isang partikular na lugar sa isang tiyak na panahon. Lalo itong nagiging malinaw kapag isinasaalang-alang ang heograpikal na pamamahagi ng mga bagong itinatag na monasteryo. Sa ganitong paraan, ang teritoryo ng Estadong Muscovite ay maaaring hatiin sa anim na rehiyon, na ang mga hangganan nito ay hindi nakabatay sa katangian ng organikong teritoryal na paglago ng Estadong Muscovite, kundi sa mga hakbang sa kolonisasyon ng pamahalaang Muscovite, na nag-iiba sa saklaw at kahalagahan sa mga rehiyong ating tinukoy; sa dalawang rehiyon ay halos hindi ito isinagawa, at sa mga rehiyong ito nga ay kakaunti lamang ang itinatag na bagong monasteryo[351] .

Ang unang rehiyon ay binubuo ng mga sentral na distrito ng Estadong Muscovite. Ang hilagang hangganan nito ay dumadaan sa kahabaan ng Volga mula sa pinagtipunan ng Mologa hanggang sa bungad ng Sura; ang silangang hangganan nito ay sumusunod sa mga ilog Oka at Sura; sa kanluran, ang sentrong Muscovite ay napapalibutan ng rehiyon ng Tver; at sa timog naman ay ng Ilog Oka at ng sanga nito, ang Moksh.

Ang ikalawang rehiyon ay binubuo ng Hilagang Ruso – ang rehiyon ng Trans-Volga at ang rehiyon ng Pomor, ang lupain na umaabot mula sa Volga hanggang sa Dagat Putî, ang 'Phivaida' ng Rusya na pamilyar na sa atin, isang tanghalan para sa mga asetikong pakikipagsapalaran ng mga monghe noong ika-14 hanggang ika-15 siglo.

Ang mga rehiyon sa timog ng Tula at sa paligid ng Kaluga ang bumubuo sa hilagang hangganan ng walang hanggang kapatagan sa pagitan ng itaas na daluyan ng Don at Oka; Hindi matukoy ang kanilang katimugang hangganan, sapagkat taon-taon lumawak patimog ang teritoryo ng Estadong Muscovite dahil sa kolonisasyong pinamumunuan ng estado at boluntaryo; itinayo ang mga bagong bayan, habang ang mga hindi binuhing lupain sa stepe ay ipinagkaloob bilang mga pag-aari sa mga maharlikang naglilingkod. Dito, araw at gabi, naganap ang mabagsik na pakikibaka laban sa mga nomad sa timog-silangan at sa mga Tataro ng Krimea,

---

[349] Klyuchevsky. Course. 2 (1907). p. 263. Sa pag-aaral ng tanong tungkol sa pagtatatag ng mga monasteryo sa rehiyon ng Ponizovye noong ika-16 na siglo, napagpasyahan namin na ang datos ni Klyuchevsky ay nangangailangan ng paglilinaw: sa katunayan, mas marami ang bilang ng mga monasteryo na itinatag noong ika-16 na siglo.

[350] Znamensky. Isang Gabay sa Kasaysayan ng Simbahang Ruso (1896). p. 279. Sa simula ng ika-18 siglo, mayroong 1,201 na monasteryo sa Rusya. Verkhovsky. Ang mga Tinitirahang Ari-arian ng Banal na Sínodo… (1909); Apendiks 8 ay naglista ng mahigit 500 na monasteryo na nagmamay-ari ng mga tinitirahang ari-arian. Gayunpaman, ang Rehistro ng 1762, na inihanda ng Banal na Sínodo, ay naglista ng 954 na monasteryo; mula sa bilang na ito, kailangang ibawas ang humigit-kumulang 70 monasteryo sa Timog Rusya. Zavyalov. Ang Usapin ng mga Ari-arian ng Simbahan sa ilalim ni Emperatris Catherine II (1900). pp. 346–348. Ang ilan sa mga monasteryo sa Diyosesis ng Chernigov noong ika-17 siglo ay nasa pamamahala ng Patriarkado ng Moscow. Sa kasamaang palad, hindi namin mapatotohanan ang impormasyong ito, dahil hindi namin nagamit ang akda ni V. Zverinsky sa huling paghahanda ng aklat na ito, at nawala ang aming mga paunang sipi mula rito. Kaya naman, sa paglalarawan ng kolonisasyong monastiko, hindi rin kami makapagbigay ng eksaktong bilang ng mga bagong tatag na monasteryo sa bawat rehiyon (maliban sa rehiyon ng Ponizovye – pinanatili ko ang datos para sa rehiyong iyon). Gayunpaman, umaasa kami na ang pinakamahalaga sa mga bagong tatag na monasteryo ay naisama rito, ibig sabihin, yaong kalaunan ay gumanap ng isang tiyak na papel sa kasaysayan ng monastisismo sa Rusya. Bilang konklusyon, nais kong banggitin na ang Banal na Sinodo mismo ay nagbigay ng labis na magkasalungat na impormasyon tungkol sa bilang ng mga monasteryo noong ika-18 siglo, at ito ay maaaring, sa isang tiyak na antas, magsilbing dahilan para sa mga historyador.

[351] Para sa impormasyon tungkol sa iba't ibang rehiyon ng Estadong Muscovite at ang kanilang politikal at pang-ekonomiyang kahalagahan noong unang bahagi ng ika-17 siglo, tingnan si Platonov. Mga Sanaysay sa Kasaysayan ng Panahon ng mga Pagsubok (1899); Chechulin. Mga Lungsod ng Estadong Muscovite (1889); Yakovlev, A. Ang Hangganan ng Estadong Muscovite (1916); Smirnov, P. Mga Lungsod ng Estadong Muscovite noong ika-17 Siglo (1918).

na umatake sa mga bagong bayan, nayon, at mga lupain ng mga kawal, ninakaw at sinunog ang mga ito; dahil dito, ang mga pamayanan ng mga magsasaka ay sumisibol lamang upang muling maglaho. Ang mga rehiyong ito ang bumubuo sa ikatlong lugar ng kolonisasyon.

Ang mga kanlurang rehiyon, mula Novgorod at Pskov hanggang Smolensk, ang bumubuo sa ikaapat na rehiyon.

Sa silangan ng Sura at sa timog-silangan ng Moksh, matatagpuan ang rehiyon ng Gitnang Volga – na dating Tatar Khanate ng Kazan – kung saan, mula sa kalagitnaan ng ika-16 na siglo, naganap ang mabilis na kolonisasyon; Dito, nakipag-ugnayan ang Simbahang Orthodox ng Rusya sa isang magkakaibang populasyong hindi Kristiyano, at dito mismo nagkaroon ng maraming pagkakataon para sa gawaing misyonaryong Kristiyano. Ito ang ikalimang rehiyon – ang rehiyon ng Mababang Volga.

Sa wakas, ang ikaanim na rehiyon ay binubuo ng mga Ural at Siberia, kung saan ang kolonisasyong Ruso ay nagpatuloy nang mabagal ngunit tuloy-tuloy, kung saan ang Russification at Christianisation ay nagsanib sa isang nag-iisang layuning pang-estado, pang-eklesiastikal at pampulitika.

3. Kolonisasyong monastiko sa sentrong Moscow

Tungkol naman sa sentro ng Moscow, 54 na bagong monasteryo ang itinatag dito noong ika-16 at ika-17 siglo, kung saan 32 ay nasa mga bayan at 22 ay nasa mga kanayunan, bagaman malapit sa mga bayan. Labing-anim na urbanong monasteryo ang itinatag noong ika-16 na siglo at pareho ring bilang noong ika-17 na siglo, samantalang sa mga monasteryong nasa kanayunan, siyam lamang ang mula pa noong ika-16 na siglo at labintatlo mula noong ika-17.

Ang kabisera, ang Moscow, ay siyempre nangunguna. Sa mga bagong monasteryo na itinatag dito, ang mga sumusunod ay karapat-dapat banggitin: ang Monasteryo ng Donskoy (1592), na naging napakasikat sa mga sumunod na panahon at umiiral pa rin hanggang ngayon, ang Monasteryo ng Znamensky (1613), ang Kumbento ng Paghihirap (1614), ang Monasteryo ng Zaikonospassky (1660), at pati na rin ang Monasteryo ng Pagkabuhay na Muli na Bagong Jerusalem – ang paboritong proyekto ni Patriarka Nikon[352] .

Kabilang sa mga monasteryo na itinatag sa rehiyon ng Vladimir, nararapat banggitin ang Hermitage ng Pag-aakyat, 35 km mula sa bayan ng Suzdal, na itinatag sa sariling inisyatiba ng mongheng si Iona (1624), ang Hermitage ng Pag-aakyat (1654) at ang Hermitage ng Presentasyon sa Ostrov (c. 1695); ang huling dalawa ay kalaunan, sa pagtatapos ng , noong ika-18 at simula ng ika-19 na siglo, ay naging mga sentro ng pamumuno ng mga monghe sa Rusya. Noong 1594, itinatag ng isang monghe na si Lukian ang Bogoroditskaya Hermitage, mga 25 km mula sa bayan ng Pereslavl-Zalessky.

[353]Sa rehiyon ng Kostroma, itinatag ang anim na monasteryo, na wala sa mga ito ang partikular na kilala sa kasaysayan. Sa rehiyon ng Yaroslavl, itinatag noong 1529 ang Spassky Monasteryo ng mahigpit na asetikong si San Gennady († 1565), samantalang noong 1543 itinatag naman ni San Adrian († 1550) ang Uspensky Monasteryo, 6 km mula sa bayan ng Poshekhonye.

Labing-isang bagong pamayanang monastiko ang itinatag sa rehiyon ng Tver. Kabilang dito ang: ang Nilo-Stolobenskaya Hermitage sa isang pulo sa Lawa ng Seliger, kung saan nanirahan bilang isang pillar-ascetic ang asketiko at eremita na si Nil († 1554) sa loob ng 27 taon; siya ay lubos na iginagalang ng mga lokal na residente, at kalaunan ng buong Rus'; Apatnapung taon matapos ang pagpanaw ni Nil, nagtatag ang mongheng si German ng isang eremiteryo sa lugar ng kanyang mga gawaing asketiko. Maraming himala ang nagawa sa pamamagitan ng mga relikya ni Nil, at noong 1667 ay kinanunahan siya ng Simbahang Ruso[354] .

Sa mga komunidad ng monghe sa rehiyon ng Kaluga, babanggitin natin ang Vvedenskaya Optina Hermitage – sa mahigpit na pagsasalita, isang lumang monasteryo na unang lumitaw pa noong kalagitnaan ng ika-15 siglo, ngunit hindi na nagamit at muling nabuhay noong 1625. Noong ika-19 na siglo, sumikat ang hermitaheng ito dahil sa mga nakatatanda nito[355] .

4. Kolonisasyong Monastiko sa Hilaga

Sa Hilaga, sa rehiyon ng Trans-Volga at Pomorye, kung saan namayagpag ang Rusong asetikismo noong ika-14 hanggang ika-15 siglo, Ang katahimikan at pag-iisa ng mga gubat at latian ay patuloy na

---

[352] Makariy. Ikalawang edisyon. 7. mga pahina 2, 14; Bulgakov. Manwal. mga pahina 76–82.
[353] Makarii. Ikalawang edisyon. Bolyum 7. mga pahina 20, 23, 15. Bulgakov. mga pahina 60, 73–74.
[354] Bulgakov. p. 103; Historical Dictionary of Saints (1862). p. 187; Uspensky, V. Description of the Nilo Desert (1886).
[355] Muravyov, A. Ang Banal na Bundok at ang Optina Hermitage (1852); Chetverikov, S. Ang Optina Hermitage (1926).

humikayat sa mga nagtatag ng mga bagong monastikong pamayanan, at sa paglipas ng susunod na dalawang siglo, 30 monasteryo at hermitage ang sumibol dito, kabilang ang pitong monasteryo lamang sa lungsod. Gayunpaman, ang mga hermitage na itinatag sa panahong ito ay may ibang kalikasan kaysa sa kanilang mga nauna: Agad-agad nang itatag sila, binigyan sila ng mga lupain—karamihan bilang tugon sa mga petisyon ng kanilang mga nagtatag—gayundin ng iba't ibang pribilehiyo; nagsagawa sila ng masiglang gawain pang-ekonomiya, nakipaglitis sa mga karatig-nayon na magsasaka tungkol sa lupa, at ang kanilang mga naninirahan ay hindi kahawig sa anumang paraan ng mahigpit na mga asketiko ng ika-14 hanggang ika-15 siglo. Isang halimbawa nito ay ang Monasteryo ni San Antonio ng Siy, na itinatag noong 1520 ni Venerable Antonio ng Siy († 1557), 100 km mula sa bayan ng Kholmogory. Nang ipatupad ang batas sa sekularisasyon (1764), ang Monasteryo ni San Antonio ng Siy ay isa na sa mga pinakamayaman sa Rusya[356] . At narito ang isa pang halimbawa: noong 1604, itinatag ng biyudong pari na si Miron ang Krasnogorsk Monastery of the Mother of God, mga 200 km mula sa Arkhangelsk, na kalaunan ay naging isang malawak at masagana na pang-ekonomiyang negosyo[357] .

Sa kabuuan, 19 na monasteryo ang itinatag sa Pomorye sa panahong ito: 11 sa kanila noong ika-16 na siglo, lahat ay nasa labas ng mga bayan, at 8 noong ika-17 na siglo (2 na urbanong monasteryo at 6 na hermitage).

Sa mga monasteryo na itinatag sa rehiyon ng Olonets, dalawa ang partikular na karapat-dapat banggitin: ang Hermitage ni San Nicholas Ondrusovo (1520), 30 km mula sa bayan ng Olonets, na itinatag ng Kagalang-galang Adrian († 1549), isang alagad ni San Alexander ng Svir, at ang Monasteryo ng Trinidad sa Pulo ng Klimetsky sa Lawa ng Onega, na itinatag ng Kagalang-galang Jonah[358] .

Ang personal na inisyatiba ng mga nagtatag ng monasteryo ay lalong kitang-kita sa rehiyon ng Vologda, kung saan 15 monasteryo ang itinatag sa panahong ito[359] . Ang Kagalang-galang na Arsenius († 1550), mula sa pamilya ni Boyar Sukhorusov, isang baguhan sa Trinity-Sergius Monastery, ay nagsilbing abbot doon mula 1521 hanggang 1529, ngunit mas pinili ang pag-iisa at, nang iwan niya ang kanyang pagiging abbot, ay umatras sa mga gubat ng Vologda, kung saan noong 1530 ay nagtatag siya ng isang hermitage[360] .

Isa pang mahigpit na asetikong si Kagalang-galang Teodosio ng Totma († 1568) ang nagtatag ng Monasteryo ng Spaso-Sumorin noong 1554 sa kahilingan ng mga lokal na residente; kalaunan, naging isa ring pangunahing may-ari ng lupa ang monasteryong ito[361] .

Ang Hermitage ng Vladimirskaya ay utang din ang pag-iral nito sa personal na inisyatiba ng nagtatag nito. Ayon sa banal na tradisyon, isang residente ng Vologda ang pinagkalooban ng pangitain ng Icono ng Vladimir ng Ina ng Diyos sa isang makapal na gubat sa labas ng bayan. Namangha sa makapang-himalang paglitaw na ito, siya ay nagpanumpa ng pangakong monghe sa pangalang Joseph († 1612) at, noong 1588, nagtatag ng isang maliit na hermitage sa lugar ng pangitain. Ang mga gubat sa paligid ng eremiteryo ay tunay na salot para sa mga naninirahan sa mga kalapit na nayon, sapagkat doon ay namamayani ang isang pulutong ng mga tulisan na pinamumunuan ng kanilang pinuno, si Anika. Sinasabing napaniwala ni Jose, ang unang abbot ng bagong eremiteryo, si Anika na talikuran ang kanyang marahas na hanapbuhay, at sa gayon ay nagbago si Saul at naging Pablo. Dahil dito, ang eremiteryo ay naging kilala sa lokal bilang Za-Anikeevskaya Hermitage, dahil ito ay matatagpuan sa kabila ng mga gubat kung saan dati nang nandarambong si Anika. Pagkatapos noon, ang asetikong si Jose ng Vologda ay iginagalang bilang isang lokal na santo[362] .

Noong ika-17 siglo, itinatag pa ang ilang monasteryo sa rehiyon ng Vologda. Isa sa mga ito ay karapat-dapat banggitin, dahil itinatag din ito sa personal na inisyatiba ng nagtatag nito. Noong 1654, itinatag ng isang

---

[356] Sa kanyang buhay, nakatanggap si San Antonio ng isang kaloob mula sa tsar (1544) na higit sa 12 kilometrong parisukat ng lupa (SGKE. 1. 1. Blg. 97). Noong 1764, pagmamay-ari ng monasteryo ang 3,333 na sambahayang magsasaka. IRI. 3. pp. 103–104. Makarii, Obispo. 'Isang Makasaysayang Salaysay ng Monasteryo ni San Antonio sa Siy', sa: Readings. 1878. 3; ihambing sa: Runkevich. 'Paglalarawan ng Diyosesis ng Arkhangelsk', sa: PBE. 1. pp. 1113–1117. Tungkol sa pananalapi ng monasteryo: Ang mga Tala ng Pananalapi ng Monasteryo ni San Antonio sa Siy. Inedit ni A. F. Izyumov, sa: Readings. 1917. 2. Tingnan din: Makarii. Ikalawang edisyon. 7. p. 42.

[357] Makarii, Obispo. Isang Makasaysayang Salaysay ng Monasteryo ng Krasnogorsk, sa: Readings. 1880. 3. Ihambing: Makarii. 2nd ed. 7. 41. Noong 1763, ang monasteryong ito ay napakagahaman at tumanggap ng taunang subsidyo (ruga) na 25 rubles mula sa Banal na Sinodo. Zavyalov. p. 385.

[358] IRI. 4. 530. Barsov. Ang Monasteryo ng Klimenetsky sa Olonets, sa: Readings. 1870. 4.

[359] Bulgakov. pp. 61–62.

[360] IRI. 2. p. 279.

[361] Ibid. 6. pp. 412–413.

[362] Ibid. 5. p. 134; Bulgakov. p. 184; Golubinsky. Kasaysayan ng Kanonisasyon. p. 136; Klyuchevsky. Mga Buhay. p. 324.

mongheng nagngangalang Philip ang Znamensk Hermitage (mga 35 km mula sa bayan ng Ustyug), na kalaunan ay lubos na iginagalang ng mga lokal na populasyon. Sa kasamaang palad, walang magagamit na impormasyon tungkol sa buhay ng asketikong nagtatag nito[363] .

Noong 1460, itinatag ng mga alagad ni San Dionysius ng Glushitsa ang Monasteryo ng Semigorodsky (tingnan Kabanata III). Sa kalaunan, iniwan ito ng mga monghe, at hindi na nagamit ang monasteryo. Sa simula ng ika-17 siglo, muling itinatag ito (sa pagkakataong ito ng mga monghe mula sa Pokrovsky Glushitsky Monastery, na itinatag ni San Dionysius noong ika-15 siglo)[364] .

5. Kolonisasyong Monastiko sa Kanluran

Sa rehiyon na nasa kanluran ng sentro ng Moscow, lumitaw ang 23 bagong monasteryo noong ika-16 at ika-17 siglo: 15 sa mga bayan at 8 sa kanayunan.

Nasa unang lugar ang rehiyon ng Novgorod, kung saan itinatag ang siyam na monasteryo. Dalawa sa mga ito ang itinatag ng mga dakilang asketiko: ang Monasteryo ng Kirillo-Novoezersky ni San Cirilo ng Novoezersky († 1532), at ang Monasteryo ng Troitsky-Irapsky ni San Felipe († 1527); pareho silang itinatag bandang 1517.[365] Kabilang sa iba pang mga monasteryo, nararapat banggitin ang Monasteryo ng Ina ng Diyos sa bayan ng Tikhvin. Itinatag ito sa utos ng tsar noong 1560 upang gunitain ang pagpapakita sa Tikhvin noong 1383 ng himalang larawan ng Ina ng Diyos, na lubos na iginagalang ng mga Ruso[366] .

Sa rehiyon ng Pskov, pangunahing mga urban na monasteryo ang sumibol; halimbawa, sa mismong Pskov, apat na kumbento ng mga madre ang itinatag noong ika-16 na siglo, bukod pa sa mga monasteryo[367] . Sa mga monasteryo na matatagpuan sa labas ng Pskov, ang Pskov-Pechersk Monastery ay nararapat na mabigyan ng espesyal na pagbanggit; itinatag ito noong ika-15 siglo, winasak ng mga Livonian German sa pagtatapos ng nasabing siglo, at muling itinatag bandang 1520.[368]

Isang medyo malaking bilang ng mga monasteryo ang itinayo sa rehiyon ng Smolensk. Ang Kagalang-galang na Gerasim ng Boldino († 1554) ay nagtatag ng apat na monasteryo. Ang pinakasikat sa mga ito ay ang Monasteryo ng Banal na Trinidad ng Boldino (1528), na matatagpuan mga 18 km mula sa bayan ng Dorogobuzh; ilang taon ang lumipas, itinatag ni San Gerasim ang Monasteryo ni San Juan na Mabinyag (c. 1535) sa mga gubat malapit sa Vyazma; pagkatapos ay naglakbay siya patimog sa hindi matatawirang gubat ng Bryn at doon, sa Ilog Zhizdra, itinatag ang Monasteryo ng Paghahain (sa pagitan ng 1535 at 1545); ang huli sa mga monasteryong itinatag niya ay ang Monasteryo ng Kapanganakan, malapit sa bayan ng Dorogobuzh. Ang mga monasteryo na itinatag ni San Gerasim ay nailalarawan ng malaking bilang ng mga mongheng kapatid. Halimbawa, noong kalagitnaan ng ika-16 na siglo, ang Monasteryo ng Boldin ay tinirahan ng mahigit 100 monghe, samantalang ang mga eremiteryo sa gubat ng Bryn ay may hanggang 40 monghe. Ipinakilala ni San Gerasim ang mahigpit na patakarang monastiko[369] sa lahat ng mga monasteryo na itinatag niya. Unti-unting nakapagtamo ang Monasteryo ng Boldino ng malawak na lupain at, noong ika-17 siglo, nagsagawa ng masigasig na gawain pang-ekonomiya[370] .

Sa mga monasteryo na itinatag noong ika-17 siglo, maaaring banggitin ang Monasteryo ng Pagbabagong-anyo sa lungsod ng Bryansk, na umiral lamang ng 68 taon. Itinatag ito ni Prinsipe D. A. Baryatinsky noong 1694 at isinara kaagad pagkatapos ipatupad ang batas sa sekularisasyon (1764). Ang monasteryong ito ay kilala pangunahin dahil nagbigay ito ng kanlungan sa isang mahigpit na asketang si Polycarp († 1624), na namuhay sa mahigpit na pag-a-asketisismo[371] .

6. Kolonisasyong Monastiko sa Rehiyon ng Mababang Volga

Maraming monasteryo ang itinatag sa malawak na rehiyon na umaabot sa magkabilang pampang ng Gitnang Volga, hanggang sa Ilog Sura sa kanluran at sa Kabundukan ng Ural sa silangan – isang rehiyon na,

---

[363] IRI. 6. p. 593.
[364] Zverinsky. 2. Blg. 1144.
[365] Zverinsky. Bol. 2. Blg. 868 at 557.
[366] Makarii. Ikalawang ed. 7. p. 34. cf. ang aking artikulo: 'Die Verehrung der Gottesmutter in der russischen Frömmigkeit und Volksreligiosität', sa: Kyrios. 5 (*1940–41). p. 208.*
[367] Makarii. Ikalawang ed. 7. p. 38.
[368] Ang Unang-Klaseng Monasteryo ng Pskov-Pechersk (1893); Makarii. Ikalawang edisyon. 7. p. 39.
[369] IRI. 3. p. 413; Makarii. 2nd ed. 7. pp. 18–19.
[370] Ihambing: Mga Aklat ng Kita at Gastos ng Monasteryo ng Boldino-Dorogobuzh, sa: RIB. 37 (1923).
[371] IRI. 5. p. 588.

sa opisyal na wika ng Moscow, ay kilala bilang Ponizovye at bumubuo ng isang hiwalay na yunit administratibo[372] . Tulad ng nabanggit na, nagbigay ang Ponizovye sa mga monasteryo at pamayanang monastiko ng malalaking pagkakataon para sa gawaing misyonaryong Kristiyano. Kahit na hindi sa pamamagitan ng kanilang mga gawain, ang mismong presensya nila sa isang rehiyon na may napakalawak na pagkakaiba-ibang populasyong hindi Kristiyano ay maaaring magsilbi sa layunin ng Kristiyanisasyon. Tungkol naman sa ika-16 at ika-17 siglo, sa kasamaang palad, hindi nakibahagi ang pamayanang monghe sa anumang partikular na aktibong gawain ng misyonaryo sa panahong ito; sa ika-18 siglo pa lamang maaaring pag-usapan ang ilang tagumpay ng mga Kristiyanong misyonaryo sa Ponizovye.

Hindi tulad ng ibang rehiyon ng Estadong Muscovite, mayroon tayong masaganang materyal tungkol sa rehiyon ng Ponizovye na nagbibigay-liwanag hindi lamang sa kasaysayan ng kolonisasyong monastiko, kundi pati na rin sa tuloy-tuloy na paglago ng mga lupang pag-aari ng mga monastiko[373] . Sa loob ng 100 taong pakikibaka laban sa Tatar Khanate ng Kazan, na nagtapos sa pagsakop sa Kazan noong 2 Oktubre 1552[374] , Sinimulan ng Moskow ang kolonisasyon sa Gitnang rehiyon ng Volga: noong 1523, itinatag ang bayan ng Vasil-Sursk sa pinagtagpo ng mga ilog Sura at Volga, at noong 1551, itinatag ang Sviyazhsk sa pinagtagpo ng mga ilog Sviyaga at Volga. Sa Sviyazhsk, sa utos ni Tsar Ivan, hindi lamang mga simbahan kundi pati na rin isang monasteryo ang itinayo. Ang Trinity Monastery ng Sviyazhsk, na itinatag sa kautusan ng mga awtoridad ng estado, ay nagmamarka ng simula ng mayamang kasaysayan ng kolonisasyong monastiko sa rehiyon ng Lower Volga[375] . Pagkatapos ng pagsakop sa Kazan noong 1552, lalo pang sumulong ang kolonisasyong monastiko; kasabay nito ang pagtatatag ng mga bagong bayan na sistematikong itinatag sa utos ng pamahalaang Moscow, na naghangad panatilihin ang kontrol sa rehiyon ng Ponizovye at sa buong Volga hanggang sa Astrakhan, na sa wakas ay nasakop ng Moscow noong 1557.[376] Sa Panahon ng mga Suliranin lamang tumigil nang ilang taon ang mga kolonisasyong gawain ng Moscow. Kaya't ang kasaysayan ng pagtatatag ng mga bagong bayan ay maaaring hatiin sa dalawang panahon: 1) hanggang sa katapusan ng ika-16 na siglo, at 2) ang ika-17 siglo. Ang kasaysayan ng pagtatatag ng mga bagong monasteryo ay maaari ring hatiin sa dalawang panahong ; sa karamihan, lumitaw ang mga monasteryong ito kasabay ng mga bayan o kaunti lamang pagkatapos ng kanilang pagtatatag[377] .

Nakilala namin ang 21 bayan at 31 monasteryo na itinatag sa rehiyon ng Ponizovye sa panahong ito; dito ay dapat idagdag pa ang tatlong monasteryo na itinatag bago ang 1551 (tingnan Talahanayan 6A). Sa loob ng 50 taon, naitatag ang 30 monasteryo, at gaya ng makikita sa Talahanayan 6A, ang mga monasteryong ito ay may mga sumusunod na katangian: 1) lahat ng mga monasteryo ay itinayo sa mga bayan o malapit dito – ibig sabihin, mga urban na monasteryo ang mga ito, na lubhang naiiba sa mga hermitage ng Hilagang Ruso; tanging ang monasteryo na kung saan kalaunan lumago ang bayan ng Krasnoslobodsk, at ang monasteryo sa distrito ng Nizhnelomovsky, ang itinayo nang medyo malayo sa mga bayan; 2) halos lahat ng mga monasteryo ay itinatag hindi nagtagal matapos maitatag ang mga bayan, ang tanging eksepsiyon ay ang Astrakhan, kung saan lumitaw ang unang monasteryo 11 taon matapos ang pagsakop dito, at ang Kurmysh, kung saan itinayo ang unang monasteryo 110 taon matapos maitatag ang bayan; 3) lahat ng mga monasteryong ito ay itinayo

---

[372] Ang kakulangan ng malinaw na hangganan sa pagitan ng mga administratibong rehiyon, na katangian ng estadong Muscovite, ay kaugnay ng kawalan ng kalinawan sa pagtatakda ng mga tungkulin ng bawat Prikaz. Ang rehiyon ng Lower Volga ay pangunahing pinamamahalaan ng 'Kazan Palace' – isang espesyal na Prikaz na may napakalabong kapangyarihan, na noong ika-17 siglo, kasunod ng paglitaw ng mga bagong teritoryal na administratibong katawan (mga Prikaz at, partikular, ang 'cheti'), ay patuloy na nagbabago; Ang kalagayang ito ay nagkaroon din ng implikasyon sa hurisdiksyon sa mga lupain ng monasteryo ng isang Prikaz o ng iba pa, lalo na noong ang Prikaz ng mga Monasteryo (1649–1677) ay binigyan ng malawak na uri ng mga karapatan sa usaping ito. Itinatag bago ang 1574, nanatili ang Palasyo ng Kazan hanggang sa repormang administratibo ni Pedro na Dakila (1708). Tingnan: Peretyatkovich, G. The Volga Region in the 16th and 17th Centuries (1877); Platonov. Essays on the History of the Time of Troubles. Kabanata 1, § 6 (1937 na edisyon, mga pahina 78–86); Milyukov, P. Ang Ekonomiyang Pambansa ng Unang Kapat ng Ika-18 Siglo at ang mga Reporma ni Peter na Dakila (1890), mga pahina 366–373; Nevolin, V., Mga Gawa, Bolyum 6, pahina 179.

[373] Sinuri namin ang isyung ito sa isang artikulong inihanda para sa journal na *Kyrios*, ngunit naantala ang paglalathala nito dahil sa digmaan. Ginamit dito ang materyal mula sa pag-aaral na iyon.

[374] Ihambing: ang aking gawa: 'Zur Geschichte der russischen Ostpolitik des 15. und 16. Jahrhunderts. 1. Die Eroberung des Kazaner Reiches', sa: JGO (1941).

[375] Zverinsky. Vol. 3, Blg. 1248; DRV. Vol. 17, p. 146.

[376] Tungkol sa mga pagtatangka ng Turkey na agawin ang Astrakhan mula sa kontrol ng Moscow noong 1569, tingnan: Sadikov, P. 'The Campaign of the Tatars and Turks against Astrakhan in 1569', sa: Ist. zap. 22 (1947). pp. 132–165.

[377] Tungkol sa pagtatatag ng mga bayan, tingnan: Nevolin. Op. cit., p. 70.

hindi sa kusang-loob na inisyatiba ng kanilang mga nagtatag, kundi sa utos ng estado o ng mga awtoridad sa simbahan[378] .

Noong ika-17 siglo, medyo naiiba ang larawan tungkol sa pagtatatag ng mga bagong bayan at monasteryo. Malinaw itong makikita sa Talahanayan 6B. Makikita natin na 44 na bagong monasteryo ang itinatag sa mga bayang lumitaw noong ika-16 na siglo, habang 26 naman ang itinatag sa mga bayang lumitaw noong ika-17 siglo. Sa kabuuan, mayroong 70 bagong monasteryo, na kapag sinamahan ng mga itinatag noong ika-16 na siglo, ay umabot sa 101 monasteryo sa rehiyon ng Ponizovye lamang. Ayon sa heograpiya, ang lugar ng kolonisasyong monastiko ay matatagpuan pangunahin sa hilaga ng linya ng Samara–Penza. Sampung monasteryo lamang ang itinatag sa mas katimugang bahagi[379] .

Ang mga monasteryo na lumitaw noong ika-17 siglo ay maaaring hatiin sa tatlong grupo. Ang unang grupo ay binubuo ng mga monasteryo na itinatag sa mga lumang bayan; ang pangalawa ay binubuo ng mga monasteryo sa mga bagong tatag na bayan na matatagpuan sa mga lugar kung saan nagaganap ang kolonisasyong agrikultura; at ang pangatlo ay binubuo ng mga monasteryo sa mga bayan na may kuta sa Ibabang Volga, kung saan hindi pa nagsisimula ang kolonisasyong agrikultura noong panahong iyon. Nagbubunga ito ng sumusunod na talahanayan:

Mga taon ng pagkakatatag ng mga monasteryo Grupo 1 Grupo 2 Grupo 3 Kabuuan
1600–1613 3 – 1 4
1614–1650 18 7 1 26
1651–1700 17 17 6 40
Kabuuan 38 24 8 70

Kaya naman, sa ikalawang kalahati ng ika-17 siglo, mas maraming monasteryo ang itinatag kaysa sa unang kalahati ng siglo. Ito ay dahil sa masigasig na hakbang na isinagawa ng pamahalaan ng Moscow upang kolonyahin ang mga lupain sa timog-kanluran ng Volga, sa mga rehiyon ng Simbirsk at Penza.

Ang kolonisasyon ng rehiyon ng Ponizovye ay isinagawa nang sistematiko, para sa parehong layuning pampulitika at pang-ekonomiya. Ang pamamahagi ng lupa sa mga institusyong pang-simba – ang katedral ng arsobispo sa Kazan at ang mga monasteryo – ay gumanap ng napakahalagang papel sa rehiyon ng Ponizovye, dahil ang lupa ay hindi lamang inilaan upang suportahan ang mga institusyong ito kundi pati na rin upang tulungan ang pamahalaang Moscow na makamit ang mga layuning pampulitika nito. Ang mga pag-aari ng mga maharlikang naglilingkod[380] at ang kayamanan ng mga monasteryo noong panahong iyon ang pinaka-

---

[378] Dapat bigyang-pansin nang husto ang huling puntong ito. Para sa tsar at sa metropolitan, ang pagtatatag ng mga monasteryo ay parehong gawain ng estado at ng misyonaryo. Itinatag ang Diyosesis ng Kazan noong 1555; ang unang arsobispo nito, si Gury (1555–1563), ay dating abbot ng Trinity Selizharov Monastery at nobis sa St. Joseph of Volokolamsk Monastery. Agad pagkatapos ng pagsakop sa Kazan, itinatag ni Ivan IV ang Monasteryo ng Pagpapalipad, na kalaunan ay kilala bilang Monasteryo ng Zilantov, nang ilipat ito ni Arsobispo Gury sa Burol ng Zilantov noong 1560. Zverinsky. Blg. 1286 at 196. Noong 1556, binigyan ni Guriy ng kanyang pagpapala si Arkhimandrita Varsonofy para sa pagtatayo ng ikalawang monasteryo – ang Monasteryo ng Pagbabagong-anyo (Karinsky. Mga Sanaysay tungkol sa Sinaunang Kazan (1879). p. 96). Ang kahalili ni Guriy, si Arsobispo German (1564–1568), ay nagtayo ng Monasteryo ni San Juan na Nauunang Mabinyagan sa labas ng lungsod (Zverinsky. Blg. 843). Noong 1579, itinatag ang kauna-unahang kumbento – ang Monasteryo ng Ina ng Diyos – gamit ang pondo mula sa tsar (ibid. Blg. 55). Sa ilalim ni Arsobispo Vassian (1575), itinayo ang Monasteryo ng Trinidad ng Feodorovsky (ibid., Blg. 555). Kaya, sa loob ng 25 taon, limang monasteryo ang naitatag sa Kazan. Sa Sviyazhsk, na siyang administratibong sentro ng paganong rehiyon ng Cheremis, tatlong monasteryo ang itinatag (Zverinsky, nos. 657, 874, 2148). Kung titignan ang mapa, makikita natin na ang mga monasteryo ay itinatag pangunahin sa mga bayan sa pagitan ng Volga at Sura; ang katimugang hangganan ng rehiyong ito ay binubuo ng Ilog Alatyr hanggang sa bayan ng Tetyushi. Dalawang monasteryo lamang ang itinatag sa timog ng linyang ito: isa sa Astrakhan, sa mismong Dagat Caspian, at ang isa pa sa paligid ng Nizhny Lomov, sa timog-silangang hangganan ng dating Prinsipalidad ng Ryazan. Ang rehiyon na nasa pagitan ng Volga at Sura ay, noong panahong iyon, masigasig na pinapaunlad ng pamahalaang Muscovite. Tingnan: Arzamas Local Records. Inedit ni S. Veselovsky (1916), Blg. 390; A. Emaussky, 'Mula sa Kasaysayan ng Pakikibaka para sa Lupa at mga Magsasaka sa Distrito ng Arzamas noong ika-16–17 Siglo', sa: Proceedings of the Kirov Scientific Research Institute of Local History. 7. 3 (1934). pp. 7, 9; Heraklitov, A. 'Ang mga Mordvin ng Arzamas ayon sa talaan ng pagsukat ng lupa at senso ng ika-17 at ika-18 siglo', sa: Akademikong Tala ng Unibersidad ng Saratov. 8. p. 2. Noong 1568, inutusan ni Ivan IV si Abad Kirill na itayo ang Monasteryo ng Trinidad-San Nicolas sa Astrakhan at nagbigay ng pinansyal na suporta sa monasteryong ito; Russia. 6. p. 544; ilang taon pagkatapos (1573, 1575 at 1588), natanggap ng monasteryo na ito ang mga sulat-patente na nagkakaloob dito ng karapatang mangisda at gumawa ng asin. AI. 1. Nos. 184, 193, 223.

[379] Ang mga ito ay mga monasteryo sa tatlong pinatibay na bayan: lima sa Astrakhan, dalawa sa Tsaritsyn at tatlo sa Saratov. Hindi gaanong naglingkod ang mga monasteryong ito sa gawain ng misyonaryo; naniniwala kami na itinayo ang mga ito upang pagandahin ang mga bayang hangganan at itaas ang prestihiyo ng Tsardom ng Muscovy sa mga nomad na tao ng kapatagan ng Volga.

[380] Ang pagtatatag ng mga bayan at ang pamamahagi ng lupa sa mga opisyal militar ay nag-ambag sa pampulitikang pagpapalakas ng estadong Muscovite. Ihambing: Peretyatkovich. Op. cit., p. 107; Chechulin. Op. cit., pp. 202–206; The Cadastral Registers of

kapansin-pansing ebidensya ng kapangyarihang pampulitika ng Moscow at ng tibay ng awtoridad nito sa bagong tinirahang rehiyon, habang ang pagtatayo ng mga lungsod na Ruso at ang paglitaw ng mga bagong pag-aari at pamayanan ang pinakamabisang paraan upang patatagin ang nasabing awtoridad. Ang bilang at laki ng mga lupang ipinagkaloob at ipinasa sa mga monasteryo ng pamahalaan ay, sa katunayan, patuloy na lumalaki, sa kabila ng katotohanang ang mga hakbang na isinagawa ng mga awtoridad upang limitahan ang paglago na ito, na nabanggit na natin, ay nagiging lalong mahigpit. Mas mabuti ang kalagayan ng mga magsasaka sa mga lupain ng monasteryo kaysa sa mga lupain ng maharlika, at patuloy na nagsikap ang mga awtoridad ng monasteryo na makahikayat ng mas maraming magsasaka sa kanilang mga lupain; dahil dito, gumanap ng makabuluhang papel ang mga lupain ng monasteryo sa paninirahan sa mga bagong rehiyon sa kahabaan ng Volga[381] .

Sa buong ika-16 at ika-17 siglo, anim na monasteryo lamang ang itinatag sa rehiyon ng Ponizovye sa inisyatiba ng kanilang mga nagtatag, na siyempre ay napakakaunti kung isasaalang-alang na kabuuang 101 monasteryo ang itinatag doon sa panahong iyon.

Sa anim na monasteryo na ito ay may dalawang hermitage: ang Sedmiezerskaya Hermitage ng Ina ng Diyos at ang Raifskaya Hermitage ng Ina ng Diyos. Itinatag ang mga ito ng mga karaniwang monghe, at matatagpuan ang mga hermitage sa labas ng mga pader ng lungsod. Ang nagtatag ng unang hermitage ay ang mongheng si Euthymius, isang tubong rehiyon ng Trans-Volga, mula sa bayan ng Ustyug. Dalawampung kilometro mula sa Kazan, sa gitna ng pitong lawa, sa isang liblib na lugar na nagpapaalala sa rehiyon ng Trans-Volga, itinatag niya ang kanyang hermitage (*1613–15). Noong 1628 lamang naging monasteryo ang maliit na skete ni Euthymius. Ngunit kahit noong* 1645–46, nang 29 na monghe na ang naninirahan sa monasteryo, nanatili itong napakadukha, at pinagkunan ng mga monghe ang kanilang ikabubuhay sa pamamagitan ng gawang-kamay at ani mula sa kanilang mga hardin – isang sitwasyong karaniwan sa mga monasteryo noong ika-15 siglo sa rehiyon ng Trans-Volga, ngunit halos natatangi sa mga monasteryo ng rehiyon ng Ponizovye. Hindi ito nangyari hanggang sa ikalawang kalahati ng ika-17 siglo nang makakuha ang monasteryo ni Euthymius ng lupa at mga magsasaka[382] . Ang kasaysayan ng Hermitage ng Raifskaya ay sumunod sa katulad na pattern. Ang tagapagtatag nito ay isang monghe na nagngangalang Filaret mula sa Monasteryo ng Chudov sa Moscow. Noong 1613, dumating siya sa Kazan, at unang nanirahan sa Spaso-Preobrazhensky Monastery, bago ito iniwan upang manirahan sa masisikip na gubat sa hilagang-kanluran ng Kazan, kung saan itinatag niya ang isang eremiteryo sa pampang ng Lawa ng Raifskoye[383] .

Hindi nagtagal bago ang 1614, isang hindi kilalang monghe ang nagtatag ng Trinity Monastery sa pampang ng Ilog Kama, 47 versts hilagang-silangan ng bayan ng Laishev. Sa kalaunan, inilagay ang monasteryong ito sa pamamahala ng Novospassky Monastery sa Moscow, at noong unang bahagi ng ika-18 siglo ay tuluyang nawala ito[384] . Ang ika-apat sa mga monasteryong itinatag sa sariling inisyatiba ng mga nagtatag ay ang Trinity Monastery sa bayan ng Alatyr (sa pagitan ng 1600 at 1614). Wala itong lupain at napakadukha; noong *1614–15 ang mga kapatid ay nag-apela sa Trinity-Sergius Monastery na makasapi sa kilalang monasteryo na ito, na ipinagkaloob noon[385] . Hindi nagtagal matapos ang Panahon ng mga Pagsubok, bandang 1616, sa pamumuno ni Abad Ion, sumikat ang Trinity Monastery sa Elabuga[386] . Mula sa isang liham na may petsang 1702 mula kay Tikhon, Metropolitan ng Kazan, patungong arkhimandrita ng Maloyunginsky Monastery malapit sa bayan ng Kozmodemyansk, malinaw na ang monasteryo ay umiiral na*

Kazan for 1565–1568 and 1646, sa: Materials on the History of the Peoples of the USSR. 2 (1933). Talaan 1–3, 9–11; Korsakov, D. 'Saang mga lungsod naging may-ari ng lupa at tagahawak ng mga pag-aari ang mga sundalo sa rehiyon ng Kazan noong ika-16 at ika-17 siglo?', sa: Proceedings of the Archaeological Congress. 1 (1884). p. 173. Maraming mga artesano rin ang ipinadala sa rehiyon ng Ponizovye; Romanov, K. 'Pskov, Novgorod at Moscow sa kanilang Pangkulturang at Pang-artistikong Pakikipag-ugnayan', sa: Proceedings of the Academy of Material Culture. 4 (1925). p. 239.

[381] Pokrovsky, I. Mula sa Kasaysayan ng mga Monasteryo ng Kazan hanggang 1764 (1902). p. 6.

[382] Zverinsky. Blg. 1143; Pokrovsky. Op. cit. pp. 7, 21; ayon kay Znamensky (Paglalarawan ng Monasteryo ng Sedmiezerskaya ng Ina ng Diyos, sa: Prav. sob. 1869. 2. pp. 214, 231, 232), natanggap ng hermitage ang unang donasyon nito makalipas ang 1645, at sinundan ng pangalawa noong 1686; ayon sa audit noong 1744, mayroon itong 513 magsasaka. Milyutin. Tungkol sa Hindi Nagagalaw na Ari-arian, sa: Readings. 1860. Bol. 3. p. 145.

[383] Zverinsky. Bol. 2, Blg. 1110; Pokrovsky. Op. cit., p. 9. Pagsapit ng 1744, ang hermitaheng ito ay may 506 nang magsasaka sa ilalim ng pamamahala nito. Milyutin. Op. cit., p. 145.

[384] Zverinsky. Bol. 3, Blg. 2154.

[385] Ibid. Blg. 1249. Gorsky. Deskripsyon. p. 204.

[386] Zverinsky. Bol. 3, Blg. 1267.

bago pa man ang 1627 at itinatag ng isang hindi kilalang monghe[387] *. Sa ikalawang kalahati ng ika-17 siglo, nagtatag ang mga monghe ng dalawang karagdagang monasteryo: ang Monasteryo ng Pagbabagong-anyo malapit sa bayan ng Krasnoslobodsk – ni monghe Dionysius (bago ang 1655)*[388] *– at ang Kumbento ng Pagpapahinga sa bayan ng Verkhniy Lomov – ni madre Iraida noong 1688.*[389]

Sa kasamaang palad, kakaunti lamang ang impormasyon natin tungkol sa buhay ng mga monasteryong ito at ng kanilang mga nagtatag. Mahigpit bang mga asketiko sila, na hindi nasisiyahan sa pamumuhay monghe sa mga monasteryo sa lungsod? Halimbawa, isa bang ganoong asketiko si monghe Filaret ng Chudov Monastery sa Moscow? O may iba pang mga dahilan kaya na nagtulak sa kanya na magtayo ng sarili niyang eremiteryo sa gubat? Marahil ang mabibigat na taon ng Panahon ng mga Pagsubok – at itinatag ang unang tatlong monasteryo hindi naglaon pagkatapos ng Panahon ng mga Pagsubok – ay nag-iwan ng malalim na impresyon sa komunidad ng mga monghe at muling nagpukaw ng mga damdaming asketiko sa panahong ang buhay monghe sa mga monasteryo ng Moscow ay unti-unting lumulubha. Ang pagsagot sa mga tanong na ito ay parehong kawili-wili at kinakailangan para sa isang historyador ng monastisismo ng Rusya.

Malaki ang naitulong ng maraming monasteryo na itinatag sa Ponizovye sa kolonisasyon ng rehiyong ito. Iilalarawan nang mas detalyado ng susunod na kabanata kung paano nila binuo ang malawakang gawain pang-ekonomiya sa mga lupang ipinagkaloob sa kanila at paano nila unti-unting binago ang dating walang tirahang gubat at kapatagan sa magkabilang pampang ng Volga tungo sa isang agrikulturang rehiyon. Ang mga monasteryo ng Ponizovye, marahil higit pa kaysa sa iba pang mga rehiyon ng Estadong Muscovite, ay nagsilbi sa mga planong pampulitika at pang-ekonomiya ng pamahalaan. Ang pag-aalala para sa kasaganaan ng ekonomiyang monastiko rito ay halos ganap na pumalit sa mga layuning asetik ng buhay monastiko. Kung susuriin natin ang mga asketikong kilala natin mula sa ikalawang kalahati ng ika-16 at ika-17 siglo, makikita natin na sa mga monasteryo ng Ponizovye ay halos ganap nang nakalimutan ang mga tuntuning asketiko ng mga sinaunang ama, sapagkat wala ni isang natatanging asketiko ang lumitaw mula sa mga monasteryong ito.

Sa hilagang-silangan ng Ponizovye matatagpuan ang mga rehiyon ng Vyatka at Perm, isang lupain ng malalakas na ilog at hindi matatawirang gubat. Noong ika-14 na siglo pa lamang, salamat sa mga misyonaryong pagsisikap ni San Esteban ng Perm († 1396), naabot na ng liwanag ng Kristiyanismo ang rehiyong ito, ngunit mabagal ang pagbabagong-loob ng mga lokal na tribong Finno-Ugric[390] . Noong unang bahagi ng ika-16 na siglo, isinagawa ni San Trifon ng Vyatka († 1612) ang gawain ng misyonerong dito sa gitna ng mga pagano Ostyak na pamayanan, matapos itatag ang Monasteryo ng Pagpapahinga ng Ina ng Diyos (Monasteryo ni Trifon) noong 1580. Malayo sa pagiging madali ang kanyang mga pagsisikap na misyonero; sinubukan ng mga pagano Ostyak nang higit sa isang pagkakataon na patayin ang mahigpit na asetikong ito. Ang mga pangalan nina San Esteban at San Trifon ay mananatiling magkaugnay magpakailanman hindi lamang sa kasaysayan ng rehiyong ito, kundi pati na rin sa kasaysayan ng misyon Kristiyano sa buong Rusya[391] .

7. Kolonisasyong Monastiko ng Siberia

[392]Hindi napigilan ng Kabundukan ng Ural ang pagpapalawak ng estadong Muscovite patungong silangan. Ang mga matatapang na indibidwal at masigasig na mangangalakal ay naglakbay nang mas malayo pa sa mga daanan sa kabundukan, na naabot ang malawak at walang hangganang kapatagan at kagubatan sa pagitan ng Ural at ng mga ilog Tobol at Irtysh. Si Yermak Timofeyev († 1584), ataman ng isang pangkat ng mga Cossack na uhaw sa mapanganib na pakikipagsapalaran, ang 'konkistador sa lupa,' gaya ng tama niyang

---

[387] Ryabinsky, K. 'Ang Monasteryo ng Maloyunginsky', sa: Izvestiya Kazan, bol. 13, p. 3.

[388] Zverinsky. Bol. 3, Blg. 1169.

[389] Ibid. Blg. 1324. Sa distrito ng Nizhny Novgorod, na administratibong bahagi lamang ng Ponizovye hanggang sa unang bahagi ng ika-17 siglo, dalawang monasteryo ang itinatag noong ika-17 siglo sa inisyatiba ng kanilang mga nagtatag: itinatag ng monghe na si Ion ang Spassky Monasteryo (1658), humigit-kumulang 85 verste sa timog ng bayan (Zverinsky. 3. Blg. 1192), at itinatag ng mongheng Pafnutius ang Monasteryo ng Pokrovsky sa nayon ng Balakhna (Zverinsky. 2. Blg. 1061).

[390] Para sa mga unang yugto ng kolonisasyong Ruso sa Vyatka, tingnan si Platonov. Essays (1899). p. 171 ff. Itinatag ni San Esteban ang apat na monasteryo rito. Zverinsky. 2. Blg. 1959; 1. Blg. 524; 3. Blg. 1330. Ihambing: Makarii. 4. mga pahina 142, 211. Noong ika-15 siglo, isang monasteryo lamang ang itinatag dito – ang Trinity Pechersky Monastery; ang nagtatag nito ay ang Obispo ng Perm. Makarii. 2nd ed. 7. p. 46.

[391] IRI. 6. p. 437.

[392] Stählin. 1. pp. 287, 285–287. Tungkol sa kolonisasyon ng Siberia, tingnan: Ogorodnikov, V. 2 tomo. (1920–1924); Bakhrushin, S. (1927) at ang bagong akda: Sunkov, V. (1946), na hindi ko naa-access. Tingnan din: Wirth, A. *Geschichte Sibiriens und der Mandschurei* (1899). pp. 101–105, 112 ff.

tinawag ni K. Stelin, ang nagbigay ng unang hakbang sa kolonisasyon ng Siberia na pinamumunuan ng estado ng Moscow. Noong 1587, itinatag ang bayan ng Tobolsk, at sa buong ika-17 siglo, ang kolonisasyon at pananakop sa mga lupain ng Siberia ay tuloy-tuloy na umusad patimog-silangan, hanggang sa mga baybayin ng Karagatang Pasipiko. Itinatag ng mga Ruso ang mga bayan bilang mga kuta upang ipagtanggol ang kanilang mga sarili laban sa mga lokal na populasyon; Agad na sumibol ang mga pamayanan na tinirahan ng mga kolonisador na, sa iba't ibang kadahilanan, kusang-loob na umalis o napilitan na lisanin ang Estadong Muscovite. Tulad ng sa rehiyon ng Ponizovye, maraming monasteryo ang itinayo rito, at pareho rin ang kanilang katangian – karamihan sa mga ito ay mga urban na monasteryo. Sa 20 monasteryong itinatag noong huling bahagi ng ika-16 at unang bahagi ng ika-17 siglo, 12 ang urban. Ang mga monasteryo sa Siberia ay nilayong magsilbi sa parehong layunin gaya ng sa Ponizovye: ang Russification at Christianisasyon ng bansa. Ipinapakita ng kasaysayan ng misyong Kristiyano ng Rusya noong ika-18 at ika-19 na siglo na, sa aspetong ito, marami ang naabot ng komunidad ng mga monghe sa Siberia. Naglingkod ang mga monghe sa larangan ng misyon, pangunahin ayon sa mga tagubilin ng mga awtoridad sa simbahan; gayunpaman, makikita rin sa gawaing misyonaryo ang maraming halimbawa ng tunay na Kristiyanong ascesis, na hindi kaugnay ng mga layuning pampamahalaan o pampulitikang pang-simbahan; kabilang sa mga misyonaryo ang mga taong may pinakamataas na antas ng Kristiyanong virtue[393] .

8. Kolonisasyong monastiko sa Timog

Mula sa katapusan ng ika-16 na siglo, sinimulan ng Moscow ang kolonisasyon sa mga lupain sa timog ng Oka, sa mga kapatagan sa pagitan ng itaas na daluyan ng Don at Oka, at higit pa sa Seim, sa magkabilang pampang ng Itaas na Donets. Sa buong ika-17 siglo, nagpatuloy nang walang patid ang kilusang ito; itinayo rito ang mga pinagtibay na linya at itinatag ang mga bagong bayan[394] . Tulad ng sa rehiyon ng Ponizovye, sinamahan ang kolonisasyon ng estado ng pagtatatag ng mga bagong monasteryo. Ngunit dito, sa timog, bihira ang mga monasteryo na umunlad bilang malakihang pang-ekonomiyang negosyo. Kasabay ng pagtatayo ng mga bayan at mga linyang pinagtibay, sinikap ng pamahalaan na panirahan ang mga bagong lupain ng mga kawal, at binigyan sila ng mga lupain bilang pagkilala sa kanilang serbisyo militar sa pagbabantay ng hangganan. Bagaman nakatanggap din ang mga monasteryo ng mga lupain at iba pang regalo mula sa estado, hindi ito kasing lawak ng sa rehiyon ng Ponizovye. Higit pa rito, hindi dapat kalimutan na ang partikular na mabilis na kolonisasyon sa rehiyong ito ay naganap sa ikalawang kalahati ng ika-17 siglo, nang sa ilalim ng Kodigo ng 1649, ang pamahalaan ay napigilan sa kakayahan nitong magbigay ng mga lupain sa mga monasteryo at karaniwang pinilit na magpakita ng pag-iingat sa pamamahagi ng lupa[395] .

Batay sa impormasyon tungkol sa mga bagong tatag na monasteryo, maaaring buuin ang sumusunod na diyagram[396] :

Siglo Mga monasteryo sa lungsod Mga monasteryo sa kanayunan
16 2 8
XVII 13 21
Kabuuan 15 29

Sa unang tingin, tila ang malaking bilang ng mga monasteryo na itinatag sa labas ng mga pader ng lungsod (29 kumpara sa 15 na monasteryo sa lungsod) ay sumasalungat sa aming mga naunang pahayag. Gayunpaman, dapat tandaan na halos lahat ng mga monasteryong ito ay matatagpuan malapit sa mga bayan (tatlo hanggang limang kilometro ang layo) at kakaunti ang pagkakatulad sa tunay na mga hermitage sa Hilaga.

---

[393] Nawala ang aking mga tala tungkol sa mga bagong tatag na monasteryo. Ang materyal ay nakalap sa: Zverinsky, mga tomo 2–3. Ang mga datos na binanggit ni Bulgakov (op. cit.) ay, sa aking palagay, hindi kumpleto; ang mga paglalarawan ng mga diyosesis sa PBE ay hindi rin kumpleto. Samakatuwid, maaaring kailanganin na i-cross-check ang impormasyong ibinibigay ko.

[394] Babanggitin ko lamang ang pinakamahalagang mga akda: Platonov. Essays (1899); Bagaley, D. sa: Readings. 1886–1887; Dobroklonsky, A. sa: Readings. 1888; Yasinsky, A. (1900); A. Yakovlev (1916); at pati na rin: I. Miklashevsky, 'On the History of Economic Life in the Muscovite State. Vol. 1: Settlement and Agriculture in Southern Ukraine in the 17th Century' (1894).

[395] Rozhkov, N. (1898); Lappo-Danilevsky. Ang Organisasyon ng Direktang Pagbubuwis sa Estadong Muscovite (1890); isang maikli ngunit matibay na pangkalahatang-ideya sa: Gnevushev, A. Pagmamay-ari ng Lupa at Agrikultura sa Estadong Muscovite noong ika-16–17 Siglo, sa: Kasaysayan ng Rusya sa mga Sanaysay at Artikulo. Inedit ni M. Dovnar-Zapolsky. Bol. 3 (1912). pp. 267–311.

[396] Ang talahanayan na ito ay binuo batay sa iba't ibang sanggunian; itinuturing naming hindi ito kumpleto, dahil hindi namin magamit ang akda ni Zverinsky noong huling pag-eedit ng aklat; posible na mas mataas ang kabuuang bilang ng mga monasteryo – pangunahin, sa aming paniniwala, dahil sa mga monasteryong hindi nasa lungsod na nawala noong ika-17 siglo, hindi nagtagal matapos itong itatag.

Dahil sa masinsinang kolonisasyon ng mga lupain sa timog ng Oka, na sinamahan ng pagtatatag ng maraming bagong bayan at pamayanan para sa mga kawal (ang tinatawag na 'slobods'), na pinukaw ng pangangailangan para sa serbisyong militar upang bantayan ang mga hangganan sa timog, ang rehiyong ito ay mabilis na n apamayanan; ang proseso ng paninirahan dito ay pangunahing naganap sa ikalawang kalahati ng ika-17 siglo, nang lumitaw ang napakaraming bagong monasteryo[397] .

Sa bilang ng mga monasteryo, nangunguna ang rehiyon ng Oryol-Kursk; matatagpuan ito sa magkabilang pampang ng Ilog Oka, umaabot pa-kanluran hanggang sa Ilog Desna at, sa timog-kanluran, sa lugar ng Chernihiv na hangganan ng Ukraine, na noon ay nasasakupan ng Polonya[398] . Siyam na bagong monasteryo ang itinatag dito (dalawa noong ika-16 na siglo, pito noong ika-17). Sa rehiyon ng Kursk lamang, pitong monasteryo ang itinayo (apat noong ika-16 na siglo, tatlo noong ika-17). Sa silangan, ang rehiyon ng Oryol-Kursk ay nakalapat sa rehiyon ng Voronezh. Noong dekada 1620 pa lamang, itinayo rito ang isang hangganan na lumawak pa-kanluran hanggang sa lungsod ng Belgorod at, sa hilagang-silangang direksyon, tumawid sa Don hanggang sa itaas na bahagi ng Ilog Khopra sa rehiyon ng Tambov[399] . Noong ika-17 siglo, itinatag rito ang pitong monasteryo, na tatlo rito ay nasa lungsod ng Voronezh[400] .

Sa timog-silangang rehiyon, na ang hilagang-silangang bahagi ay administratibong kabilang sa Ponizovye, itinatag ang unang monasteryo noong 1573 pa lamang[401] , at pagsapit ng ika-17 siglo ay umabot na sa walong monasteryo sa lugar. Dalawang hermitage ang nararapat na mabanggit, sapagkat kalaunan, noong ika-18 at ika-19 na siglo, nagkaroon ang mga ito ng malaking papel sa kasaysayan ng monastisismo ng Rusya: ang Bogoroditskaya Sanaksarskaya Hermitage (1659), hindi kalayuan sa bayan ng Temnikov, at ang Uspenskaya Sarovskaya Hermitage (1679, muling itinatag noong 1692), humigit-kumulang 40 km mula sa nasabing bayan, na naging kilala sa buong sambayanang Ruso dahil sa buhay at mga gawa ni San Seraphim ng Sarov[402] .

Sa pagbabalik sa rehiyon ng Oryol, babanggitin natin ang ilang mga monasteryo na kalaunan ay gumanap ng makabuluhang papel sa kasaysayan ng monastisismo ng Rusya. Sa katapusan ng ika-16 na siglo, itinatag ang Ploshchanskaya Hermitage ng Ina ng Diyos mga 60 km mula sa bayan ng Sevsk, ngunit winasak ito ng mga puwersang Polish noong Panahon ng mga Pagsubok. Noong 1620, muling itinatag ni Prokopius, isang monghe ng Kiev-Pechersk Lavra, sa pamamagitan ng pagpapala ni Patriarka Filaret, ang nasirang eremiteryo. Noong ika-18 at ika-19 na siglo, ang hermitaheng ito ay isa sa mga sentro ng tradisyon ng mga nakatatanda[403] . Mga bandang 1661, itinatag ni Hieromonk Serapion ang Beloberezhskaya Hermitage ni San Juan na Tagapahayag, mga 17 km mula sa bayan ng Bryansk, sa pampang ng Ilog Snezhet, at dito nagsilbi ang mga nakatatandang Ruso noong ika-19 na siglo[404] . Kabilang sa mga eremiteryo sa rehiyon ng Kursk,

---

[397] Nang itinatayo ang mga pinagtibay na linya, inutusan ng pamahalaan ang mga monasteryo na ipadala ang kanilang mga magsasaka upang isagawa ang mga gawaing konstruksyon. Tingnan, halimbawa: RIB. 10. pp. 268–269; ihambing din: Yakovlev. Op. cit., na naglalaman ng masaganang impormasyon tungkol sa paksang ito. Para sa katulad na mga hakbang ng pamahalaan sa rehiyon ng Ponizovye, tingnan: Mga Makasaysayan at Legal na Dokumento. Inihanda ni S. Melnikov. Bol. 1 (1859). pp. 22, 23, 24.

[398] Sa administratibong terminolohiya, kilala ang Ukraine bilang Maliit na Rusya noong ika-17 siglo. Ang pangalang 'Polish Ukraine' ay tumutukoy pangunahin sa mga rehiyon ng Belgorod at Kharkiv. Ang salitang 'Ukraine' ay nangangahulugang 'nasa gilid' ng 'patlang', ibig sabihin, ang kapatagan.

[399] DAI. 9. pp. 270–288. Tingnan din: Bagaley. Op. cit. p. 197; Yakovlev. Op. cit. p. 284.

[400] Sa Voronezh (itatag noong 1586): 1620 – ang Akatovsky Monasteryo, itinatag ni Abad Kirill (Zverinsky. 2. Blg. 609); 1623 – ang Pokrovsky Konbento (ibid. Blg. 1060). Bago ang 1620, itinatag ang Monasteryo ng Ina ng Diyos sa bayan ng Zadonsk (ibid., vol. 1, no. 59). Mga taong 1640, itinayo ang Monasteryo ng Pagpapalagpak ng Diyos ng Divnogorsk 20 km mula sa bayan ng Ostrogozhsk (ibid., vol. 1, no. 169). Hindi nagtagal bago ang 1646, itinatag ng isang mahigpit na asketang si Konstantin ang Kumbento ng Pagbabagong-anyo (na karaniwang kilala bilang Kumbento ng Tolshen) sa pampang ng Ilog Usmani, 40 km mula sa Voronezh (ibid., Bol. 2, Blg. 1222). Sa utos ni Tsar Mikhail, itinayo ang Monasteryo ng Pagpapalipas (Dormition Monastery) noong 1613, 3 km mula sa bayan ng Valuiki (ibid., vol. 2, no. 1329). Ang ikapitong monasteryo, ang Monasteryo ni San Juan na Nagtatanyag, ay itinatag sa utos ni Pedro ang Dakila noong 1697 sa sinakop na kuta ng Azov; noong 1711, matapos mawala sa Russia ang Azov bilang resulta ng hindi matagumpay na kampanya ni Peter sa Prut, inilipat ang monasteryong ito sa Voronezh. Ihambing: Bulgakov. Op. cit., p. 63.

[401] Ang Nikolayevsky Cherneyevsky Monasteryo, 20 km mula sa bayan ng Shatsk (Zverinsky. Vol. 2, Blg. 569); ang Trinity Monasteryo sa pampang ng Don malapit sa bayan ng Lebedyan ay malamang na itinatag noong ika-16 na siglo; ang mga unang maaasahang tala tungkol dito ay mula pa *noong 1620–21 (ibid., Vol. 1, Blg. 529).*

[402] Zverinsky. 2. Blg. 644 at 1141.

[403] Zverinsky. 2. Blg. 1057; Denisov. Op. cit. Blg. 630.

[404] Zverinsky. Bol. 1, Blg. 92; Denisov. Op. cit., Blg. 626. Iniwan na ng mga monghe ang hermitaheng ito pagsapit ng katapusan ng ika-17 siglo, at ito ay gumuho na; noong 1721 muling itinatag ito ni Arkhimandrita Pitirim (mula sa Monasteryo ni San Pedro at San Pablo sa Bryansk), ipinagbawal noong 1764, ngunit nagpatuloy ang mga monghe sa pamumuhay doon, at kalaunan, noong

dapat banggitin ang Eremiteryo ng Kapanganakan ng Ina ng Diyos, na kilala sa Rusya bilang 'Korennaia' na eremiteryo, na pinangalanan ayon sa makapangyarihang 'Korennaia' na Icono ng Ina ng Diyos na dati roong matatagpuan. Ang eremiteryong ito, 30 km mula sa Kursk, ay itinatag noong 1597.[405]

Sa ikalawang kalahati ng ika-17 siglo, sumulong pa sa timog ang kolonisasyong monastiko, sa rehiyon ng kapatagan sa pagitan ng mga ilog Dnieper at Donets, kung saan itinayo ang ilang mga monasteryo[406] .

9. Pangkalahatang Katangian ng Kolonisasyon

Ito ang pangkalahatang larawan ng pagtatayo ng mga bagong monasteryo noong ika-16 at ika-17 siglo. Gayunpaman, ulitin natin: ang datos na aming ibinigay ay nangangailangan ng beripikasyon at pagpino; kapag nakalap na ang kinakailangang makasaysayang materyal at mga sanggunian tungkol sa lahat ng mga monasteryo, magkakaiba nang kaunti ang itsura ng estadistika. Ang pananaliksik sa usaping ito ay napapahirap dahil maraming monasteryo, na itinayo sa utos ng mga awtoridad na pang-simba o pang-estado o sa inisyatiba ng mga nagtatag mismo, ay hindi na nagamit makalipas ang ilang dekada dahil sa iba't ibang kadahilanan; iniwan sila ng mga monghe at ang mga monasteryo, ayon sa mga dokumentong historikal, ay nanatiling 'walang awit'. Ilan lamang sa mga inabandunang monasteryo ang muling nabuhay – kadalasan ay sa inisyatiba ng mga monghe mismo. Maraming monasteryo ang walang anumang pagbanggit sa kanila sa mga opisyal na dokumento at, masasabi nga, nanatiling nakatago sa mundo. Hindi sinubukan ng mga awtoridad ng simbahan na buhayin muli ang mga monasteryong hindi na nagagamit. Karaniwan silang nakatuon sa pagtatatag ng mga bagong monasteryo; ito ay nasa kanilang interes, dahil karaniwang malapit itong kaugnay sa mga pagsisikap ng estado sa kolonisasyon. Sa simula ng ika-18 siglo, tumigil din ang pagtatatag ng mga bagong monasteryo, isang pangyayaring maaaring iugnay sa saloobin patungkol sa monastisismo at mga monasteryo na ipinakita ni Peter the Great at ng mga makapangyarihang miyembro ng hirarkiyang simbahan. Sa unang kalahati ng ika-18 siglo, iilan lamang ang mga bagong monasteryo ang itinatag. Hindi hanggang sa ika-19 na siglo nang magsimula ang bagong alon ng pagtatatag ng mga monasteryo, ngunit ito ay pinatatakbo na ngayon ng ganap na iba't ibang mga dahilan at konsiderasyon kaysa noong panahon ng Moscow. Karapat-dapat na bigyang-pansin ang bagong alon na ito ng pagtatatag ng mga monasteryo, sapagkat ang kasaysayan ng kanilang pagtatatag ay ganap na naiiba kaysa dati.

Sa pagbibigay ng pangkalahatang-ideya ng kolonisasyong monastiko, kailangang tugunan ang isang karagdagang tanong, ito ay: paano tumugon ang lokal na populasyon sa pagtatatag ng napakaraming monasteryo? At dito ay lumilitaw ang isang kawili-wiling katotohanan. Hindi lahat ng pagtatatag ng bagong monasteryo ang nakatanggap ng buong pag-apruba ng lokal na populasyon; paminsan-minsan, sinubukan pa nga nila, sa paraang iba't iba, na pigilan ang pagtatayo ng monasteryo, at madalas na nauwi sa puntong binubugbog ang nagtatag ng monasteryo. Sa mga rehiyong kung saan ang kolonisasyong monastiko ay mahigpit na kaugnay ng kolonisasyong pang-estado—ibig sabihin, sa rehiyon ng Ponizovye at sa timog—halos hindi nangyari ang mga ganitong insidente. Ngunit sa hilaga at, sa ilang bahagi, sa mga sentral na rehiyon, kung saan matagal nang nanirahan ang mga Ruso at kung saan matindi ang isyu ng malayang at asahang lupa, hindi bihira ang mga ganitong insidente. Kahit ang mga buhay ng ilang santo at asketiko, na lubos na iginagalang, ay nagbanggit na ang pagtatatag ng mga bagong monasteryo ay hindi palaging nagpapaligaya sa mga naninirahan sa mga kalapit na nayon at pamayanan. Sa ganitong mga kaso, nangingibabaw ang mga pang-ekonomiya at panlipunang kalagayan kaysa sa pananampalataya at debosyon ng mga tao[407] . Ang lupa at ang karapatang gamitin ito ay minsan ay naging paksa ng matagal na pagtatalo,

---

1817, opisyal itong muling itinatag. Ang hermitage ay naging kilala noong katapusan ng ika-18 siglo dahil sa mga nakatatanda na nanirahan doon. Tingnan ang Kabanata XV.

[405] Bulgakov. Op. cit., p. 74. Babanggitin ko pa ang dalawang bagong tatag na monasteryo: 1) ang Monasteryo ng Ina ng Diyos sa Glinsk, malapit sa bayan ng Putivl (1557), at 2) ang Monasteryo ng Ina ng Diyos sa Molchansk (karaniwang kilala bilang Monasteryo ni Sofroniev), 25 km mula sa Putivl, itinatag noong ika-15 siglo at muling itinatag noong 1593. Zverinsky. Bol. 2, Blg. 933. Ang parehong monasteryo ay sumikat dahil sa kanilang mga nakatatanda. Tingnan Kabanata XV.

[406] Noong 1654, itinatag ang Monasteryo ng Banal na Trinidad malapit sa pamayanang Akhtyrka, na kilala sa himalang ikono ng Ina ng Diyos ng Akhtyrka; noong 1663, itinatag ang Monasteryo ng Pagbabagong-anyo, mga 10 km mula sa Kharkiv, na sumikat dahil sa ikono ng Ina ng Diyos ng Ozeryanka. Bulgakov. Op. cit. p. 100. Ang pinakatimog na monasteryo ay ang Monasteryo ni San Nicolas (1680) malapit sa nayon ng Novomoskovsk sa pampang ng Ilog Samara (hilaga ng lungsod ng Yekaterinoslav, ngayon ay Dnipropetrovsk). Bulgakov. Op. cit. p. 65.

[407] Babanggitin lamang natin ang pinaka-kagiliw-giliw na mga kaso. Mula sa buhay ng Kagalang-galang Adrian ng Poshekhonsk (huling bahagi ng ika-16 na siglo), malinaw na noong 1543 ay nagtatag siya ng isang hermitage malapit sa bayan ng Poshekhonye; winasak ito ng mga magsasaka (IRI. 3. p. 70). Si San Alexander ng Svir (1533), na iginagalang na bilang santo habang nabubuhay

paglilitis sa hukuman, at maging sanhi ng karahasan kapag hindi napigilan ng mga lokal na residente ang pagtatatag ng bagong monasteryo. Ipinahihiwatig ng mga makasaysayang dokumento na ang sisi sa bagay na ito ay hindi lamang nakatuon sa mga lokal na magsasaka, kundi pati na rin sa mga monasteryo mismo at sa kanilang pagnanais na palawakin ang kanilang mga lupain, dahil hinangad nilang gawin ito sa kapinsalaan ng mga karatig-magsasaka. Dahil sa tuso, ginto, at koneksyon sa mga awtoridad, nagawa ng mga institusyong monastiko na pahabain ang mga legal na pagtatalo nang maraming taon, na lampas sa kakayahan ng mga pamayanang magsasaka.

Masasabi na hindi walang batayan ang takot ng mga magsasaka: sa kabila ng mga hakbang ng pamahalaan upang limitahan ang paglago ng mga lupain ng monasteryo, nagawa ng mga bagong monasteryo na itatag ang kanilang sarili nang napakabilis at lumawak nang pang-ekonomiya. Ang pagtatatag ng mga monasteryo, maliit man o malaki ang ipinagkalokong lupa, ay nagdulot ng pagdami ng lupain ng mga monasteryo sa kabuuan. Kaya naman, ang pagdami ng bilang ng mga monasteryo ay hindi nagbunsod ng muling pagsibol ng asetikong diwa ng monastisismo, kundi ng pagyaman ng mga monasteryo, at dahil dito ay nagdulot ng mga bunga na mas nakasasama kaysa nakabubuti. Ang pagtingin sa kasaysayan ng mga pag-aari ng mga monghe noong ika-16 hanggang ika-17 siglo ay nagbibigay ng sapat na ebidensya nito, at nais na naming suriin nang detalyado ang hindi kanais-nais na pangyayaring historikal na ito.

Kabanata VIII. Mga Pag-aari ng mga Monasteryo at Ekonomiya ng Monastisismo noong ika-16 hanggang ika-17 Siglo

1. Mga legal na dokumento na nagsisilbing sanggunian sa kasaysayan ng mga pag-aari ng mga monghe

Ang makasaysayang dahilan ng paglitaw at paglago ng mga lupain ng mga monghe ay hindi dahil kinakailangan ang mga ito, gaya ng sinabi ni San ang Kagalang-galang na Jose ng Volotsk, para sa pagsibol ng buhay monghe, ngunit, higit sa lahat, sa malalim na paniniwala ng mga monghe na hindi sumasalungat ang mga lupain ng monasteryo sa mga saligan ng asetikong pamumuhay ng monghe. Sa maling palagay na ito binuo ng mga tagasunod ni San Jose ang kanilang pananaw, at sa ilalim ng huwad na dahilan na ito ay nakipagtalo at nakipaglaban sila sa mga anti-akumulador[408] . Sa kabila ng kanilang matibay na paniniwala na

---

pa, ay napilitan na talikuran ang isa sa mga eremiteryo na itinatag niya (ibid., 6, p. 115). Tingnan din ang kanyang hagyograpiya sa: VChM, 7 Disyembre. Ang Kagalang-galang na Leonid ng Luzhsk, o Ust-Nedum († 1654), nang magpasya siyang magtayo ng simbahan (1603), ay nakaranas din ng pagtutol mula sa mga lokal na residente (IRI, 1. p. 114). Si San Simon ng Volomsk († 1644) ay nagtayo ng isang simbahan, ngunit sinunog ito ng mga lokal na naninirahan, na natakot na baka magtayo siya ng isang monasteryo doon (ibid., vol. 3, p. 608). Ang paganong populasyon ay nagkaroon din ng matinding pagdududa sa gawain ng misyonaryo ng mga asketiko, na makikita sa mga buhay nina San Trifon ng Pechenga († 1583) at San Trifon ng Vyatka (IRI. 4. p. 582; 6, p. 437). Ang mapag-away na saloobin tungo sa mga nagtatag ng mga monasteryo ay nakasaad din sa mga buhay ng Kagalang-galang Demetrius ng Prilutsk, Stephen ng Makhrishch, Macarius ng Zheltovodsk, at Macarius ng Kalyazin (lahat noong ika-14 na siglo). Pavlov. Sanaysay. p. 20. Si San Agapitus ng Markushevsk († 1584) ay, sa katunayan, pinatay ng mga karatig na magsasaka nang matanggap niya mula sa Moscow ang isang charter na nagkakaloob sa kanyang hermitage ng pagmamay-ari sa lupa (IRI. 5. p. 51). Sa mga pagtatalo na ito, madalas na ang mga monasteryo mismo ang may kasalanan, dahil ilegal nilang sinakop ang lupa ng mga magsasaka. Tingnan ang mga katulad na halimbawa sa kasaysayan ng Monasteryo ng Kirillo-Belozersky. Nikolsky. Op. cit. 1. pp. 2, 8–10.

[408] Sa kanyang pagsusuri sa isyu ng mga lupain ng mga monghe, napuna ni V. O. Klyuchevsky: 'Ang pagmamay-ari ng lupa ng mga monasteryo ay isang dobleng hindi matalinong sakripisyo na ginawa ng isang debotong lipunan para sa isang hindi sapat na malinaw na pag-unawa sa ideya ng monastisismo; hinadlangan nito ang moral na pag-unlad ng mga monasteryo mismo at, kasabay nito, nagulo ang balanse ng mga puwersang pang-ekonomiya ng estado' (Geschichte Russlands. Vol. 2, p. 294). May-ari na ng lupa ang mga monasteryo sa Rusya noong panahon ni San Teodosio ng mga Kweba. Ihambing ang Buhay ni Teodosio: 1. sa: Yakovlev, Op. cit. (1873, XII); 2. sa: Readings (1889), p. 1. p. 25. Naniniwala ang pamayanang monastiko na hindi sumasalungat ang ganitong pagmamay-ari sa diwa ng mga panata ng pagiging monghe, at binase ang kanilang pananaw hinggil dito sa pag-iral ng mga lupang pag-aari ng mga monghe sa Byzantium, na pinangangasiwaan alinsunod sa 'Estatuto ng Simbahan ni Patriarka Alexius'. Tingnan: Katalogo. 3. Blg. 330 (patakaran). p. 231. Ihambing: Golubinsky. 1. 2. p. 597. Tinukoy ng mga sinaunang kronikador ng Rus ang mga ipinagkaloob na lupa ng mga prinsipe sa mga monasteryo bilang 'mga akto ng kabanalan' (halimbawa: PSRL. 1. pp. 65, 85, 92, 129, 187; 2. pp. 11–113, 154, atbp.). Gayunpaman, hindi dapat kalimutan na ang mga kronikador na ito ay puro monghe. Noong ika-12 siglo pa lamang, karaniwan nang pag-aari ng mga monasteryo ang lupa kung saan nila kinukuha ang kanilang ikinabubuhay. Gorbunov. Mga pribilehiyong ipinagkaloob sa mga monasteryo at simbahan, sa: Archive. Inedit ni N. Kalachov. 5 (*1860–61). pp. 4–5. Dapat tandaan, gayunpaman, na ang ilang miyembro ng episkopado, tulad ni Metropolitan Kliment Smolyatich (1147–1154), ay tutol sa mga pag-aari ng lupa ng mga monghe at itinuro ang korupsyon sa buhay monghe na nagmula rito. Nikolsky, N. Tungkol sa Mga Gawaing Panitikan ni Metropolitan Clement Smolyatich (1892). pp. 104, 220. Golubovsky. Kasaysayan ng Lalawigan ng Smolensk hanggang sa Simula ng ika-15 Siglo (1895). p. 238. Tungkol sa mga pamamaraan ng pagkuha noong ika-12 hanggang*

sila ay nasa tama, at na ang kanilang pag-angkin sa mga lupain ay may relihiyosong katwiran, gayunpaman ay hinangad ng mga monasteryo na makumpirma rin ang mga karapatang ito sa pamamagitan ng mga dekreto ng estado. Dahil ang estado, sa bahagi nito, ay interesado na ligal na itatag ang karapatan ng mga monasteryo sa pagmamay-ari ng lupa, habang sabay na hinahangad na limitahan ang karapatang ito hangga't maaari para sa sariling kapakinabangan, nagbunga ito na ang estado at ang Simbahan ay paminsan-minsan na naging magkaalyado at minsan naman ay magkalaban. Maaaring sabihin na walang panig ang nakamit ng tiyak na tagumpay o nakaranas ng tunay na pagkatalo. Ang kawalang-katiyakan at hindi nalutas na kalikasan ng isyu tungkol sa karapatan sa lupa ng mga monasteryo ay nagbigay-daan sa paglago at pagsibol pa nga ng ekonomiyang monastiko.

Ang pagpapalawak ng mga lupain ng mga monasteryo ay pinaluwagan ng iba't ibang pribilehiyo (imunidad) na ipinagkaloob sa mga monasteryo ng mga prinsipe at dakilang prinsipe[409] . Malaki ang naging kahalagahan sa pagdami ng mga pribilehiyo hinggil sa mga pag-aari ng simbahan ang mga dekreto ng mga khan ng Tatar, na, gaya ng nabanggit na, itinuturing ng hirarkiya ng simbahan bilang batayan ng mga espesyal na karapatan ng Simbahan[410] . Malinaw na ang hierarkiya at ang bawat monasteryo ay nagsikap na makuha mula sa kanilang lokal na (appanage) na mga prinsipe, at kalaunan mula sa mga dakilang prinsipe, ang mga patenteng liham na nagpapatunay sa mga karapatang ito, hindi lamang upang protektahan ang kanilang mga lupain mula sa mga paghahabol ng sekular (prinsipong) institusyon, kundi higit sa lahat, upang ligal na matiyak ang mga lupang ito para sa hinaharap[411] . Ang mga karapatan at pribilehiyo ng mga monasteryo ay itinatag at pinrotektahan ng iba't ibang uri ng dokumento[412] .

Ang pinakamahalagang dokumento ay ang charter of grant. Kapag itinatag ang isang bagong monasteryo, nagsusumikap ang tagapagtatag nito na makakuha ng charter of grant mula sa Grand Duke o Tsar, na tumpak na naglalahad ng mga hangganan ng lupain; kasabay nito – at lalo na ito'y totoo noong ika-16 na siglo – nakakatanggap ang monasteryo mula sa Grand Duke o Tsar ng karapatang tumanggap ng mga naninirahan mula sa ibang lugar[413] . Ang mga sulat-grant na ito ay madalas na sulat ng pagbubukod, kung saan ang mga monasteryo, ang kanilang mga naninirahan at lahat ng naninirahan sa lupang monastiko ay hindi pinapatawan ng buwis ng estado; karaniwang ipinagkakaloob ang mga pagbubukod na ito para sa isang itinakdang panahon – 10 o 15 taon. Madalas, kung hindi man palagi, ang mga pribilehiyong ito ay naaangkop din sa mga minanang lupain ng boyar na ipinagkaloob sa monasteryo (madalas sa panahon ng pagkakatatag nito), pati na rin sa mga matagal nang naninirahan na magsasaka na naninirahan na sa mga lupain bago pa man matanggap ng monasteryo ang charter nito. Bihira lamang na inilalabas ang mga sulat ng pribilehiyo para

---

ika-15 siglo, tingnan: Gorbunov. Op. cit. pp. 11–19; Milyutin. Op. cit. p. 42; Gorchakov. Tungkol sa mga Pag-aari ng Lupa (1871). pp. 83–109; Meychik. Mga Karta ng ika-14–15 Siglo (1883). p. 3.

[409] Para sa pangkalahatang talakayan tungkol sa paglitaw ng imyunidad sa Sinaunang Rus', tingnan: Pavlov-Silvansky. Mga Gawa, 3 tomo; Vladimirsky-Budanov. Review (1888). pp. 153, 195 ff., at pati na rin: Sergeevich, Zagoskin, Pavlov. Course in Ecclesiastical Law. p. 158; Suvorov, N. Course in Ecclesiastical Law; Makariy. Vol. 8. pp. 191, 267, 285.

[410] Ang mga kautusan ng khan ay naglalahad nang may mataas na antas ng katumpakan sa mga karapatan at pribilehiyo ng mga klero kaugnay ng pagmamay-ari ng lupa; ihambing, halimbawa, ang kautusan ni Mengu-Temir (c. 1267–1279), sa: SGGD. Bol. 2, Blg. 2. Tungkol sa mga dekreto, tingnan: Priselkov, M. The Khan's Decrees of the Russian Metropolitans (1916); pati na rin ang naunang pag-aaral: Grigoriev. On the Authenticity of the Khan's Decrees (1842) at Hermann. Op. cit., pp. 69–71.

[411] Tungkol sa pinakamaagang mga liham ng grant (ika-13–15 siglo), tingnan: Gorbunov, op. cit., at Milyutin, op. cit.

[412] Tungkol sa iba't ibang uri ng mga dokumento: Gorbunov, op. cit., at Shumakov, S., 'A Survey of the Letters of the Board of Finance', Bahagi 4, sa: Readings, 1917, Blg. 2, mga pahina 17 at sumunod; Vladimirsky-Budanov. Review (1888). pp. 195 ff.; Hermann. Op. cit. pp. 69–71; mahalaga rin ang gawa ni: Veselovsky, S. 'On the Question of the Origin of the Patrimonial System' (1926). pp. 26 ff., 84–89, 90.

[413] Ihambing: Gorchakov. Tungkol sa mga Pag-aari ng Lupa. p. 105. Sa mga pinakamatanda at partikular na kapansin-pansing sulat ng pagkakaloob, iilan lamang ang aming babanggitin; halimbawa, ang sulat ng pagkakaloob mula kay Prinsipe Ivan Kalita (ika-14 na siglo) para sa Monasteryo ng Yuryev: AAE. 1. Blg. 4 at 5; at ang mga mula sa mga prinsipe ng Belozersky para sa Monasteryo ng Ferapontov (1450): AAE. 1, Blg. 47; ihambing din sa: Blg. 20, 21, 51, 53; lahat ng mga kasulatang ito ay sumusuporta sa mga pagsisikap ng mga monasteryo sa kolonisasyon – ang pagtatanim sa mga hindi pa natutubong lupa, ang paghikayat ng mga bagong maninirahan at ang pagtatayo ng mga bagong nayon. Tungkol sa mga karapatan ng matagal nang naninirahan, tingnan: AAE. 1. Blg. 34 at 35. Partikular na detalyado ang charter na ipinagkaloob ni Prinsipe Vasily ng Yaroslavl (1321–1345) sa Spassky Monasteryo (c. 1325) sa: Mga Makasaysayang Dokumento ng Spassky Monasteryo sa Yaroslavl. Inedit ni Vakhrameev. 1. Blg. 1; ito ay kalaunan dinagdagan at kinumpirma ni Dakilang Prinsipe Ivan (c. 1464–1466): OAMYU. 4. Blg. 147. Ang mga sumusunod na sulat-pagkaloob ay karaniwan sa ika-16 na siglo: 1551 – sa Yuryev Monasteryo (DAI. 1. Blg. 46); 1560 – sa Mikhailovsky Konbento (DAI. 1. Blg. 113); 1556 – sa Trinity Pechenga Monasteryo (SGKE. 2. Blg. 136); 1554 – sa Konevsky Monasteryo (DAI. 1. Blg. 48); 1560 – sa Spaso-Kamenny Monasteryo (ibid. 1. Blg. 115).

sa hindi tiyak na panahon[414] . Kasabay ng sulat ng pribilehiyo, karaniwang inilalabas din ang isang sulat ng imyunidad, na nagpapalaya sa monasteryo, sa mga magsasaka at manggagawa nito mula sa hurisdiksyon ng mga awtoridad ng estado at nagbibigay ng kapangyarihang hudisyal sa abbot, maliban sa mga kasong kriminal – pagnanakaw, pagnanakaw sa labas ng bahay at pagpatay[415] . Kung ang lahat ng mga karapatan at pribilehiyong ito ay nakalista sa isang solong kasulatan at , ang monasteryo ay nakatanggap ng ganap na pagbubukod sa buwis (kahit para lamang sa itinakdang panahon) at mula sa hurisdiksyon ng mga awtoridad ng estado, kung gayon ang ganitong kasulatan ay tinatawag na 'tarkhan' charter, o simpleng 'tarkhan'. Bihira lamang inilalabas ang mga tarhans na ito, at noong 1584, sa pamamagitan ng isang dekreto ng Konseho, tuluyang itinigil ang kanilang pag-isyu[416] .

Ang mga dokumentong nabanggit sa itaas ay bumubuo ng mga pinagkukunan ng pampublikong batas mula sa panahong iyon hinggil sa mga pag-aari ng simbahan at monasteryo. Maaari itong dagdagan ng iba't ibang dokumento na may katangiang pribadong batas.

Una sa lahat ay ang tinatawag na mga estadwal na charter ng mga Dakilang Prinsipe at mga Metropolitan, na namamahala sa legal na ugnayan sa pagitan ng Metropolitan at ng mga monasteryo sa kanyang diyosesis (maliban kung sila ay pinatawan ng espesyal na sulat-patente na nag-eexempt sa kanila mula sa hurisdiksyon ng Metropolitan)[417] . Kapag, bilang resulta ng mga pagtatalo tungkol sa hangganan ng mga lupain, inihanda ang ilang dokumento sa pamamagitan ng dekreto imperyal o hatol ng hukuman, tinatawag ang mga dokumentong ito na legal na charter[418] . Kapag ang mga lupain (pangunahing mga lupain na namamana) ay ipinagkaloob, ang dating may-ari ng lupain ay naglalabas ng ganoong charter[419] sa monasteryo, kung saan naililipat ang lahat ng karapatan at pribilehiyo na kaugnay ng ipinagkaloob na lupain; ang mga monasteryo naman ay nagsusumikap na kumpirmahin ang mga detalye ng mga charter na ito sa pamamagitan ng mga liham patent. Madalas na nagpapalitan ang mga monasteryo ng bahagi ng kanilang mga lupain sa isa't isa o sa mga pribadong may-lupa. Ang mga pagpapalitan na ito ay pinapatotohanan sa pamamagitan ng mga kasulatan ng pagpapalitan[420] . Lalo itong naging karaniwan sa pagtatapos ng ika-16 na siglo at unang kalahati ng ika-17 siglo, nang, sa ilalim ng mga dekreto ng mga Konseho, ang pagbili ng lupa ay nilimitahan o tuluyang ipinagbawal. Sa pagtatakda ng pinagtatalunang hangganan sa pagitan ng magkakalapit na lupain, naglabas ang mga lokal na awtoridad ng tinatawag na 'visiting charters'. Ang mga charter na ito ay may partikular na kahalagahan sa mga monasteryo, dahil marami sa kanila ang nasangkot sa matagalang legal na pagtatalo sa kanilang mga kapitbahay hinggil sa hangganan ng kanilang mga lupain (lalo

---

[414] Tingnan: Milyutin. Op. cit.; Dyakonov. Essays (1898); Grekov, V. 'Yuryev Day and the Sacred Years', sa: Proceedings of the Academy of Sciences of the USSR (1926). Blg. 1–2; ang parehong may-akda. Mga Magsasaka sa Rusya mula sa Pinakamaagang Panahon hanggang sa ika-17 Siglo (1946). Ang mga pribilehiyong kasulatan, na nakasulat sa opisyal at kolokyal na mga wika, ay kilala rin bilang mga kasulatang 'obel'; ang 'obel' ay nangangahulugang pagpapalaya mula sa mga buwis na obligadong bayaran ng mga magsasakang naninirahan sa 'itim' na lupa—ibig sabihin, lupaing napapailalim sa buwis.

[415] Tingnan ang mga kasulatan na nagbibigay ng pagpapawalang-sala sa pag-uusig: sa Vazhsky Monastery (1548). DAI. 1. Blg. 44; sa Nikolaevsky Korelsky Monastery (1542). AI. 1. Blg. 141; sa Strokina Hermitage (1547). Ibid. Blg. 147; sa Trinity Monastery sa Astrakhan (1573). Ibid. Blg. 184; sa Konevsky Monastery (1578). DAI. 1. Blg. 122; sa Trinity-Sergius Monastery (1535 at 1551), sa: Acts. Inedit ni Fedotov-Chekhosky. 1. Blg. 57 at 75; sa Monasteryo ng Ferapontov (1534). Ibid. Blg. 42; sa Monasteryo ng Pag-aagapay sa Suzdal (1528). AI. 1. Blg. 131; sa Monasteryo ng Chukhlom (1518). AI. 1. Blg. 125; sa Monasteryo ni San Antonio ng Siy (1545). SGKE. 1. Blg. 109; sa Monasteryo ng Volokolamsk noong nabubuhay pa si San Jose (1500). AAE. 1. Blg. 136. Mula sa ika-15 siglo, babanggitin natin ang mga sumusunod na liham ng imyunidad: sa Monasteryo ng Kirillo-Belozersky. AAE. 1. Blg. 95; Sa Monasteryo ng Trinity-Sergius (1494). Ibid. 1. Blg. 131. Ayon sa mga mananaliksik, ang mga pag-aari ng monghe, pati na rin ang mga namamanaing pag-aari ng mga boyar, ay may karapatang imyunidad na noong ika-14 at ika-15 siglo: Presnyakov. Batas ng mga Prinsipe (1909). p. 296; Sergeevich. Op. cit. 1. p. 328 at, partikular: Pavlov-Silvansky. Mga Gawa 3. pp. 281, 295; Pavlov. Isang Kurso sa Batas Simbahan (1902). pp. 158–160.

[416] Petrov, V. 'Ang Kodigo ng Konsilyo ng 1584 hinggil sa Pagpapawalang-bisa sa Tarkhans', sa: Koleksyon bilang Pagpupugay kay S. F. Platonov (1922).

[417] Halimbawa, ang mga kasulatan sa: AAE. Bol. 1, Blg. 9 – ipinagkaloob ng Dakilang Prinsipe kay Arsobispo Cyprian (1392), at Blg. 11.

[418] Halimbawa, sa: AJU. 1. Blg. 8, 12, 16, 17, atbp.

[419] Halimbawa, sa: AJu. 1. Blg. 32, 63; madalas na nagsisilbing ganoong charter ang isang testamento; ang pinakamaagang halimbawa ay ang pag-iwan ng isang ari-arian sa Vasilyevsky Monasteryo sa Suzdal (1253), sa: AJu. 1, blg. 439; o sa Monasteryo ng Chukhchenemsky (ika-15 siglo), sa: SGKE. 1, blg. 24, 19, 26, 11, 27, atbp. Tingnan ang aking gawa: Studien zum Klosterwesen RuЯlands. 2. 'Tungkol sa Problema ng Ari-ariang Monastiko noong ika-15 at ika-16 na Siglo', sa: *Kyrios*. 4 (1939). Ang *votchina* ay isang minanang lupain, na kabaligtaran ng *pomestye*, na ipinagkaloob bilang may-kundisyong ari-arian kapalit ng serbisyo; ang katumbas nito sa Kanlurang Europa ay ang *allod* at *benefice*.

[420] Halimbawa, sa: AYu. 2. Blg. 156; SGKE. 1. Blg. 45, 49, 156.

na sa hilaga – kasama ang mga magsasaka)[421] . Sa wakas, dapat ding banggitin ang mga dokumentong kilala bilang 'mortgage deeds' o 'kabala', na nagtatala ng mga karapatan sa pera o mga ari-arian na ibinigay bilang kolateral[422] .

Ang mga ito ay mga dokumento ng estado at pribadong batas na nagpapatibay sa karapatan ng mga monasteryo sa pagmamay-ari ng lupa.

Nakamit ang mga bagong pag-aari sa iba't ibang paraan. Ang pangunahing paraan ay ang grant mula sa Dakilang Prinsipe o Tsar, na sa praktika ay ibinibigay bilang tugon sa petisyon ng nagtatag ng monasteryo kasabay ng pagkakatatag nito, at pinagtitibay ng charter of grant. Sa pag-akyat ng bagong tsar, nagmadali ang mga abbot ng mga monasteryo na makuha mula sa kaniya ang kumpirmasyon ng mga liham-patente na naipagkaloob na; ginagawa rin ito sa mga pagkakataong ang liham-patente ay nawala dahil sa sunog o pagkawasak ng monasteryo, na nangyari sa maraming monasteryo, halimbawa, noong Panahon ng mga Pagsubok. Ang ikalawang anyo ng pagkuha ay binubuo ng mga regalong lupa o pera mula sa mga pribadong indibidwal; ang mga regalong ito ay pinagtibay sa pamamagitan ng mga ganitong charter o ng isang testamento – isang huling habilin, kung saan ninanais ng nagbigay na ang kanyang ari-arian ay mapunta sa monasteryo pagkatapos ng kanyang kamatayan. Ang malalaking monasteryo ay pangunahing nagpalago ng kanilang kayamanan sa pamamagitan ng maraming pagbili ng mga asyenda, kagubatan, lugar ng pangingisda, at mga pagawaan ng asin, na naitala sa mga kasulatan ng pagbebenta. Mula noong 1551 , ang bawat pagbili ng lupa ay kailangang mairehistro sa Tanggapan ng Malaking Palasyo, 'kasama ang ulat sa tsar', at pagkatapos ng 1580, gaya ng nabanggit na, ang kasulatan ng pagbebenta ay nagiging legal lamang batay sa isang espesyal na charter na ipinagkaloob ng tsar. Nang opisyal na ipinagbawal ng mga dekreto ng sinodo ang pagkuha ng lupa sa pamamagitan ng pagbili, nakahanap ang mga monasteryo ng mga paraan upang makaiwas sa mga pagbabawal na ito sa pamamagitan ng iba't ibang uri ng pagpapalitan ng mga lupain. Isa pang paraan ng pagkuha ay ang pagtanggap ng mga lupain bilang kolateral, na madalas gawin ng mga monasteryo, bilang paglabag sa mga banal na kanon na nagbabawal sa usura ng mga pari at monghe. Tulad ng nabanggit na, ang mga transaksyong ito ay pinamamahalaan ng mga kasulatan ng pawn.

Ang mga rehistro ng lupa mula ika-16 hanggang ika-17 siglo at ang mga talaan ng senso ng ika-17 siglo ay may partikular na kahalagahan para sa kasaysayan ng mga lupain at ekonomiyang monastiko. Ito ay napakahalagang sanggunian na nagbibigay-daan sa atin upang suriin ang mga aktibidad sa kolonisasyon ng mga monasteryo, ang tuloy-tuloy na paglago ng kanilang mga lupain, at ang pag-unlad ng ekonomiyang monastiko[423] .

---

[421] Halimbawa, sa: AJU. 2. Blg. 178, 179, 180, atbp. Ang mga 'visiting charters' na ito ay nagsilbing sanggunian para sa mga liham ng pagkakaloob at madalas na isinama rito.

[422] Halimbawa, sa: AJU. 2. Blg. 126; SGKE. 1. Blg. 3, 6, 10 (ika-15 siglo). Partikular silang katangian ng ikalawang kalahati ng ika-16 na siglo at ng unang kalahati ng ika-17 na siglo.

[423] Ang mga rehistro ng lupa ay isang uri ng katastral na pagsukat ng mga pag-aari sa lupa, na binubuo ng senso ng populasyon (mga may-ari ng sambahayan) at paglalarawan ng kanilang mga ari-arian. Ang paglitaw at kalikasan ng mga rehistro ng lupa ay kaugnay ng pagbubuwis. Ang unang pangkalahatang senso ng populasyon (o, mas tiyak, ng mga sambahayan) sa Sinaunang Rus' ay isinagawa ng mga Tatar noong 1257 at 1275. PSRL. 1. 2 (2nd ed.). p. 474; 10. p. 152. Ang unang senso ng mga sambahayan sa Estadong Muscovite ay isinagawa noong 1538–1547 at kilala bilang 'dakilang senso'. Itinuring na hindi angkop ang censong ito, at sa pagitan ng 1551 at 1580 ay isinagawa ang isang bagong senso – ang 'bagong senso' – na naglalaman ng kadastral na paglalarawan ng mga pag-aari ng lupa; sa pagkakataong ito, bumuo ang mga klerk ng mga rehistro ng lupa. Ang ilan sa mga ito ay naipreserba hanggang sa kasalukuyan at bumubuo ng isang mahalagang pinagkukunan tungkol sa kasaysayan ng ugnayang panglupa sa Estadong Muscovite, lalo na tungkol sa kasaysayan ng mga lupang pag-aari ng mga monasteryo at simbahan. Noong ika-17 siglo, dalawang senso ang isinagawa: isa noong dekada 1620, at ang isa pa mula 1646 hanggang 1678. (AAE. 4. Blg. 14). Ang unang senso ay isinagawa ayon sa lumang sistema: ang pangunahing yunit ng paglalarawan ay ang teritoryal na yunit – ang 'soha' – na may kasamang paglalarawan ng lupa at ng mga katangian nito. Sa pagitan ng 1646 at 1678, inihanda ang mga rehistro ng senso ng mga sambahayang nagbabayad ng buwis, nang walang paglalarawan ng lupa. Ang isang 'soha' sa mga lupain ng opisyal ng korte ay binubuo ng 800 'chvart', samantalang sa mga lupain ng simbahan at monasteryo ay binubuo ito ng 600 'chvart', na nangangahulugang mas mataas ang buwis dito. Ang 'chvart' o 'chet' ang terminong ginamit noon para sa lupang itinaniman ng isang 'chvart' (150 litro) ng rye; ang isang 'chetvert' ay katumbas ng kalahating 'desatina' (1 desatina = 1.9 ektarya); 400–1,000 'chetverts', depende sa kalidad ng lupa, ang bumubuo sa isang 'soha'; may tatlong uri ng lupa: 'mabuti', 'katamtaman' at 'mahirap'. Ang 'soha' ang bumubuo sa pangunahing yunit ng pagbubuwis – ang 'pososhnaia podati' – sa estadong Muscovite hanggang sa huling bahagi ng dekada 1620. Lumitaw ang sistemang ito sa kalagitnaan ng ika-16 na siglo, nang binago ang pamamaraan ng pamamahagi ng mga lupain sa mga tauhang militar (ang Kodigo ng 1556). Nasa Kronika ang mga sanggunian: PSRL. 13. mga pahina 268–269. Ihambing: Borodin, A. 'Ang Kodigo ng 1556 sa Serbisyong Militar', sa: Koleksyon Bilang Pagpupugay kay S. F. Platonov (1922). mga pahina 143–153. Isang komprehensibong pag-aaral ng kadastral na rehistro ('soshnoe pis'mo') ang makapaloob sa akda: Veselovsky, S. The Soshnoe Pismo. 2 tomo (1915–1916), tingnan dito: tomo 1, p. 97; tomo 2, pp. 348, 363 ff. At pati na rin: Nikitsky, A. 'Tungkol sa Usapin ng

2. Ang Oprichnina at ang krisis sa agrikultura ng ika-16 na siglo

Bago lumipat sa paglalarawan ng agrikulturang monastiko, babanggitin namin ang dalawang karagdagang pangyayari na lubhang mahalaga sa usaping pinag-uusapan. Ang una ay ang tinatawag na Oprichnina ni Tsar Ivan IV, na nagdulot ng paglilipat ng maraming lupain ng mga boyar sa mga kamay ng mga monasteryo; ang pangalawa ay ang krisis sa agrikultura sa rehiyon ng Moscow sa ikalawang kalahati ng ika-16 na siglo.

Ang Oprichnina, ang kakila-kilabot at madugong reporma ni Tsar Ivan, ay tunay na pinag-aralan lamang sa simula ng ika-20 siglo, pangunahin sa mga akda ng historyador na si S. F. Platonov at ng kanyang mga estudyante[424] . Sa isang banda, ang repormang ito ay politikal ang kalikasan at isang pagpapatuloy lamang ng matagal nang patakaran ng mga Dakilang Prinsipe ng Moscow , na nakatuon laban sa mga prinsipe ng appanage at kanilang mga inapo ('knyazhat') at idinisenyo upang palakasin ang autokrasya ng tsar; sa kabilang banda, ito ay isang repormang agraryo. Maraming lupain, na sinamsam mula sa mga prinsipe at boyar, ang hinati sa maliliit na parsela at ipinasa sa mga tauhang militar bilang mga manor. Tinanggalan ng Oprichnina ang mga boyar ng kanilang kahalagahan sa lipunan at pulitika at nagdulot ng kanilang pagkasira. Ang mga bagong patakaran sa serbisyo militar (1570) ay mahirap at halos hindi matiis para sa mga boyar at maraming tauhang militar. Pinilit nito ang mga pamilyang boyar na ibenta o ipagpalit sa utang ang kanilang mga minanang lupain. Ang tanging posibleng mamimili ay ang mga monasteryo: sila lamang, sa kalagitnaan ng ika-16 na siglo, ang may hawak ng kapital na salapi; tanging ang mga monasteryo ang hindi naapektuhan ng Oprichnina[425] .

Ang krisis sa agrikultura noong ika-16 na siglo, na nakaagaw ng pansin ng mga awtoridad at, ayon sa napatunayan ni S. F. Platonov[426] , napilitan silang magsagawa ng ilang hakbang (mga taong 1570), ay, sa esensya, ang lohikal na resulta ng masigasig na pagsisikap pampulitika at pang-ekonomiya ng Estadong Muscovite sa unang kalahati ng paghahari ni Tsar Ivan IV. Ang pakikipaglaban sa mga Kazan Tatar, ang Digmaang Livonian—na sa simula ay matagumpay ngunit kalaunan ay nabigo—at ang pagtatanggol sa mga hangganang timog laban sa mga pagsalakay ng mga Crimean Tatar at Nogai—lahat ng ito ang bumubuo sa politikal na aspeto ng krisis; Ang Oprichnina, ang bagong sistema ng serbisyo militar at ang kaugnay na mga pagbabago sa pamamahagi ng mga lupain—ang pangunahing pinagkukunan ng kapital ng pamahalaan—at ang malawakang kolonisasyon ng mga nasakop na lupain ang bumubuo sa ekonomikong aspeto ng krisis at nagpalalim pa rito. Ang kalagayan ng mga naninirahan sa mga sentral na rehiyon—pangunahing ang lugar sa pagitan ng mga ilog Oka at Volga—ay lalong naging mahirap sa bawat lumipas na taon. Para sa mga mababang

---

Mga Sukat sa Sinaunang Rus', sa: ZhMNP. 1894. 4. mga pahina 414–415; Rozhkov. 'Ang Araro', sa: Granat's Encyclopaedic Dictionary. Bol. 40, Blg. 3 (1925). p. 275; Lappo-Danilevsky, A. 'Ang Organisasyon ng Direktang Panukol ng Buwis sa Estadong Muscovite' (1890). pp. 220, 229–233; Milyukov, P. Mga Pinagtatalunang Isyu sa Kasaysayan ng Pananalapi ng Estadong Muscovite (1892). pp. 35–76 (sa akdang ito, kinritika ang mga pahayag ni Lappo-Danilevsky). Tungkol sa mga rehistro ng buwis bilang historikal na sanggunian, tingnan si Rozhkov. Agrikultura sa Muscovite Russia (1899). pp. 221–231; Kaufman, A. 'Tungkol sa Tanong ng Paraang Estadistika sa Pananaliksik na Pangkasaysayan-Pang-ekonomiya. Tungkol sa Paggamit ng mga Rehistro ng Buwis bilang Materyal na Pangkasaysayan'. Bol. 1, Blg. 1 (1913). pp. 10–39; Gnevushev, A. 'Ang Paraang Pangkalahatan sa Pagsusuri ng mga Rehistro ng Buwis ng Estadong Muscovite', sa: *New Historical Journal*. 2 (1914). Blg. 3. pp. 16 at sumunod. Isang magandang maikling pangkalahatang-ideya ng mga natuklasan sa pananaliksik ang makikita sa aklat: Yakovlev, A. *Ang Utos para sa Pagre-recruit ng mga Sundalo* (1917). Kabanata 1.

[424] Tingnan ang monograpo: Platonov, S. F. Ivan the Terrible (1923; edisyong Berlin 1924), kung saan si Platonov, sa pambungad, ay nagbibigay ng isang kritikal na pagsusuri ng historiograpiya tungkol kay Ivan IV at iniaalok ang kanyang sariling paglalarawan ng personalidad ni Ivan—na nagdulot ng maraming debate sa mga historyador—batay sa malawakang pananaliksik. Ang Kabanata 4 ay nagbibigay ng maraming-aspektong pagsusuri sa pinagmulan ng Oprichnina. Tingnan din: Platonov, Essays (1899) at ang parehong may-akda, History of Russia (1927), p. 157; pati na rin ang Stöhl, K., vol. 1, pp. 270–278, na pangunahing kumukuha kay Platonov. Dapat tandaan na ang paglalarawan at pag-uuri ni Klyuchevsky sa Oprichnina sa kaniyang *History of Russia* (*Geschichte Russlands*, Vol. 2), ayon sa ipinakita nina Platonov at ng kaniyang mga estudyante, ay hindi maaaring ituring na kasiya-siya. Tingnan din ang aklat ni Vipper, V., *Ivan the Terrible* (1922), na kamakailan lamang inilathala sa Ingles. Maaari ring banggitin ang akda ni I. Budovnik, na isinasaalang-alang halos lahat ng literatura tungkol kay Ivan IV at sa Oprichnina.

[425] Tungkol sa paksang ito, tingnan: Lyubavsky, M. *Lectures on Ancient Russian History up to the End of the 16th Century*. Ika-3 ed. (1918). pp. 255–270; Rozhdestvensky, S. *Servant Landownership in the Muscovite State* (1897).

[426] Platonov, Ivan the Terrible (1924). p. 116. Tungkol sa pangkalahatang mga sanhi at daloy ng krisis, tingnan: ibid. pp. 117–127; Grekov, Yuryev Day. p. 75, kung saan binibigyang-diin ng may-akda ang kahalagahan ng Digmaang Livonian; Klyuchevsky, The Boyar Duma (5th ed.). p. 305 at mga sumunod; para sa wastong pag-unawa sa mga ugnayang panlipunan at pang-ekonomiya sa estadong Muscovite sa ikalawang kalahati ng ika-16 na siglo, inirerekomenda naming sumangguni sa *Essays* ni Platonov; bukod pa rito: Rozhkov. *Agriculture* (1899), na sumusuri sa halos lahat ng aspeto ng estrukturang agrikultura at ang mga sanhi ng krisis.

ranggong lingkod-militar, na ang mga lupain ay kaunti lamang ang kita (bahagyang dahil sa primitibong pamamaraan ng pagsasaka), gayundin para sa mga magsasakang naninirahan sa lupang ito na labis na nagdusa sa kahirapan sa ekonomiya, ang paghahanap ng mas mabuting kalagayan sa pamumuhay ay naging isang agarang pangangailangan. Hindi rin naging mas mabuti ang kalagayan sa mga minanang lupain o sa mga magsasakang naninirahan doon. Kasabay nito, ang mga lupain sa magkabilang gilid ng Gitnang Volga, sa rehiyon ng Mababang Volga, at sa mga kapatagan sa timog ay nag-alok ng walang limitasyong oportunidad para sa mga maninirahan. Higit pa rito, nangangailangan ang pamahalaan ng libu-libong tao para sa sandatahang pagtatanggol at pagpapaunlad ng agrikultura sa mga rehiyong ito. Ang mga bagong kolonista ay binigyan ng malalawak na lupain, habang ang mga bagong monasteryo ay nag-anyaya sa mga magsasaka na pumunta sa kanilang mga lupain at inalok sila ng mas mabuting kalagayan sa pamumuhay kaysa sa makukuha sa sentro ng Moscow. Nagsimula ang malawakang pag-alis ng mga tao mula sa gitna patungo sa mga bagong rehiyon – isang tunay na muling paninirahan, o 'pagkakalat', ayon sa mga sanggunian noong panahong iyon – na nagdulot ng krisis pang-ekonomiya at iniwan ang mga sentral na rehiyon sa isang kalagayang wasak. Marami sa mga monasteryo sa gitna ng bansa ang labis ding nagdusa dahil sa krisis na ito, samantalang nagkaroon naman ng paborableng epekto ang krisis sa pag-unlad pang-ekonomiya ng mga monasteryo sa rehiyon ng Ponizovye.

Isang pangkalahatang pagtatasa ng dalawang kalagayang ito (na, sa kasamaang palad, tayo) ay kinakailangan upang ipakita na ang usapin ng mga lupain at ekonomiya ng mga monasteryo ay nagbibigay-liwanag sa iba't ibang aspeto ng buhay pampulitika at pang-ekonomiya ng Estadong Muscovite, at ang mga monasteryo at ang kanilang mga naninirahan, na tumakas sa mundo at sa mga alalahanin ng mundo, ay muling nahila sa mga alalahanin ng mundong ito.

3. Mga tiyak na halimbawa ng pamamahala sa ekonomiya ng mga monasteryo

Ang pag-unlad ng ekonomiyang monastiko ay naimpluwensyahan ng maraming salik: ang relihiyoso at makasaysayang kahalagahan ng monasteryo—kung saan ang pangalan ng nagtatag, kung siya man ay kanonisado ng Simbahan o lubos na iginagalang ng mga tao, ay may malaking papel—ang lokal na kalagayan, at ang ugnayan sa pamilyang hari; Hindi rin gaanong mahalaga ang talino sa usaping pang-ekonomiya at pagsusumikap ng mga abbot at iba pang nasa posisyon ng awtoridad sa loob ng monasteryo, na walang pagod na nagsikap na matiyak ang kaginhawaan ng monasteryo sa usaping pang-ekonomiya at madalas, na may katatagan at pagtitiyaga na mahirap nating maunawaan, ay nagsusumikap para sa mas lalong pagyaman ng kanilang monasteryo. Magiging mali na tingnan ito bilang mga negatibong katangian lamang sa pagkatao ng mga indibidwal na abbot o monghe ng mga monasteryo sa Kyiv. Dito natin matutuklasan ang isang bagay na katangian ng relihiyon noong panahong iyon: ang paniniwala na ang karangyaan sa dekorasyon ng mga monasteryo at simbahan ay kaaya-aya sa Diyos (ito, sa totoo lang, ay matinding kinritika ng mga anti-materyalista); Ang karangyang ito ay itinuturing na paglilingkod sa kaluwalhatian ng nagtatag ng monasteryo at ng buong Simbahang Ruso. Higit pa rito, hindi dapat kalimutan na maraming monasteryo ang nakibahagi sa gawaing kawanggawa at, sa mga mahihirap na panahon, ay nagbigay ng tulong sa estado at sa mga tao.

Ang mga pangunahing katangian ng pag-unlad ng ekonomiyang monastiko noong ika-16 hanggang ika-17 siglo ay maaaring ipakita sa pamamagitan ng halimbawa ng mga indibidwal na monasteryo. Ang mga katangiang ito, na may maliliit na pagbabago, ay kitang-kita sa mga monasteryo na matatagpuan sa iba't ibang rehiyon ng bansa.

Pamilyar na tayo sa kasaysayan ng pagkakatatag ng tanyag na Trinity-Sergius Lavra. Ang nagtatag nito, si San Sergius († 1392), ay hindi nagmalasakit sa makamundong kasaganaan ng kanyang monasteryo; alinsunod sa kanyang asetikong pananaw, ang mga monghe ay dapat mabuhay nang pagtitimpi at kahirapan at suportahan ang kanilang sarili sa pamamagitan ng paggawa ng kanilang sariling mga kamay. Gayunpaman, maaaring ipalagay na noong huling mga taon ng kanyang buhay, natanggap ng monasteryo ang unang mga lupain bilang regalo[427] . Mula sa panahon ng ikalawang abbot, ang Kagalang-galang na Nikon (1392–1428), mayroon tayong mga tala ng malawakang pagkuha ng monasteryo, na ang ilan ay natanggap bilang regalo at

[427] Noong 1391, sa bisperas ng pagkamatay ni San Sergius, nakatanggap ang monasteryo ng regalo na mga minahan ng asin sa Distrito ng Soligalichsky. AJU 1, Blg. 63. Pagsapit ng kalagitnaan ng ika-15 siglo, mayroon nang tatlong pagawaan ng asin ang monasteryo doon. AAE 1, Blg. 52. Bukod pa rito, mayroon isang hindi mababawi na kasulatan na ipinagkaloob sa monasteryo ni Dakilang Prinsipe Dimitri (1363–1389), na nagpapatunay na ang monasteryo ay may pag-aari nang mga lupain. Gorsky. Description. 1 (1890). p. 210.

ang iba ay binili. Sa pagtatapos ng ika-15 siglo, ang monasteryo ay nagmamay-ari ng mga lupain na kinabibilangan ng mga nayon na tinitirhan ng mga magsasaka na nangungupahan ng lupaing ito[428] . Sa buong ika-16 na siglo, patuloy na lumago ang mga pag-aari ng monasteryo. Pagsapit ng katapusan ng siglo, ayon sa imbentaryo *ng 1593–94, ang monasteryo ay nagmamay-ari ng higit sa 2,500 nayon at maliliit na pamayanan, na karamihan dito (mga* 34) ay natanggap bilang regalo, *samantalang 14* lamang *ang binili[429] . Isang napaka-katangiang katangian ng ekonomiya ng monasteryo ay, sa unang kalahati ng ika-16 na siglo, ang mga awtoridad ng monasteryo ay pangunahing nagpaupa ng lupa sa mga magsasaka, samantalang sa huling kapat ng siglo ay hinangad nilang palawakin ang lupang mismong pinagtataniman ng monasteryo; Ang mga lupang ito ay sinasaka ng maraming lingkod at baguhan ng monasteryo, pati na rin ng mga magsasakang nagsasagawa ng sapilitang paggawa doon[430] . Sa mga taong krisis ng ika-16 na siglo at sa Panahon ng mga Suliranin noong ika-17 siglo, ang monasteryo, sa kabila ng ilang pagkalugi dahil sa mga tumakas na magsasaka at ang nagresultang pagbawas sa mga lupang taniman, ay nagawa nitong mabuhay nang pang-ekonomiya. Noong 1620, ang mga lupain ng monasteryo ay tinaniman sa parehong saklaw gaya noong* 1593–94[431] Ayon sa mga rehistro ng lupa noong 1646, mayroong 16,838 na sambahayan sa lahat ng mga lupain ng monasteryo, na tinitirhan ng mga magsasaka, mga novis ng monasteryo, mga katulong sa bukid[432] , at mga manggagawa sa sining ng monasteryo[433] . Sa paglipas ng tatlong siglo, ang maliit na monasteryo ni San Sergius ay naging isang malawak na institusyong pang-ekonomiya ng Sinaunang Rus'. Ang mga dayuhan, na bumisita sa Moscow, ay nagsulat na ang mga pag-aari ng monasteryo noong huling bahagi ng ika-16 na siglo – ayon sa pagtataya ni D. Fletcher – ay nagkakahalaga ng higit sa 100,000 rubles noong panahong iyon (mga 5 milyong gintong rubles noong 1914)[434] . Ang malalim na paggalang sa banal na tagapagtatag ng monasteryo ang naging dahilan ng napakaraming regalo at grant, pati na rin ng mga liham ng pribilehiyo at imyunidad mula sa Dakilang Prinsipe at Tsar – ang lahat ng mga pabor na ito ang bumuo sa batayan ng pagyaman ng monasteryo, at ito rin ang dahilan kung bakit ang buhay sa monasteryo noong ika-14 na siglo ay napakalayo sa buhay doon noong ika-17 siglo.[435]

Ang ekonomiya ng Monasteryo ng Kirillo-Belozersky, na isa rin sa mga pinakasikat na monasteryo sa Muscovy, ay umunlad sa iba't ibang paraan. Sa panahon ng nagtatag nito, ang Kagalang-galang na Ciril ng Belozero († 1427), ang monasteryo ay kilala sa higpit ng pamumuhay na komunal nito, na ikinagalang ng

---

[428] Sa panahon ng medyo mahabang panunungkulan ni Nikon bilang abbot, nakapagtamo ang monasteryo ng 24 na lupain sa pamamagitan ng mga kaloob at pagbili. Ibid. pp. 211–212. Rozhkov. Op. cit. p. 405. Ang pinakamaagang charter na may kaugnayan sa mga lupain ay mula *noong 1414–15. AAE. 1. Blg. 19.*

[429] Rozhkov. Op. cit. pp. 377, 402, 405, 410–415. Ayon sa imbentaryo ng 1592–1594, ang monasteryo ay nagmamay-ari ng 142,999 chetverti ng sinasakang lupa: Gauthier. The Region Beyond Moscow (1937). p. 116; pati na rin ang mga hindi tanimang lupa, kagubatan, mga pook-pangingisda at mga pagawaan ng asin. Higit pa rito, dapat ding isaalang-alang ang mga lupain sa limang uyezds, na ang mga imbentaryo ay nawala na. Mayroong 3,988 na sambahayang magsasaka at 502 na sambahayang nangungupahan sa lupain ng monasteryo. Ibid. Sa mga lupang ito, 17.3 porsyento ang nakuha noong ika-15 siglo, 66.8 porsyento noong ika-16 na siglo; ang petsa ng pagkuha para sa 15.9 porsyento ay hindi alam. Rozhkov. Op. cit., pp. 406, 410–413. Sa pagitan ng 1432 at 1633, nagbayad ang monasteryo ng 16,934 na rublo upang makakuha ng mga bagong lupain. Gorsky. Op. cit., p. 217.

[430] Rozhkov. Op. cit. p. 132. Dyakonov. Essays (1898). p. 296; Gautier. Op. cit. p. 332.

[431] Ibid. p. 329. Ayon sa imbentaryo para sa 1614–1616, ang hindi binuhing lupa ay umabot sa 54,604 chetverti, samantalang noong 1624–1640 ay umabot lamang ito sa 34,980 chetverti, ibig sabihin, mas mababa kaysa noong 1592–1594 (nang ito ay nasa 40,062. Ibid., p. 116). Dumarami rin ang bilang ng mga sambahayang magsasaka: noong 1614–1616 (ito ay, makalipas lamang ang Panahon ng mga Suliranin) mayroong 623 sambahayang magsasaka at 426 sambahayang 'bobyli', samantalang noong 1624–1640 tumaas ang mga bilang na ito sa 1,536 at 1,199 ayon sa pagkakabanggit. Ibid.

[432] Sa simula, ang salitang 'bobyl' ay tumutukoy sa isang magsasakang walang sariling lupa; ngunit noong ika-17 siglo, madalas ding inilalapat ang salitang ito sa mga magsasakang may sariling lupa rin. Dyakonov. Essays (1889), pah. 218 at mga sumunod. Ang usapin tungkol sa 'bobyli' bilang isang hiwalay na kategorya ng populasyong magsasaka ay isa sa mga pinagtatalunang isyu sa kasaysayan ng mga magsasakang Ruso. Ihambing: Shumakov, S. 'Mga Madilim na Punto sa Kasaysayan ng Batas Ruso', sa: ZhMNP. 1904. 4. Lalo na p. 206; Veselovsky, S. 'Soshnoye Pismo'. Bol. 2. p. 517; Sergeevich. 'Antiquities'. Bol. 3 (1903). pp. 135–136, 467. Stashevsky, E. 'Essays on the History of the Reign of Tsar Mikhail Fedorovich'. Bol. 1 (1913). mga pahina 47–49; Grekov, B. Mga Magsasaka sa Rusya (1946). p. 734. Tingnan din: Klyuchevsky. Ang Pinagmulan ng Pagka-alipin sa Rusya, sa: Mga Sanaysay. Bol. 1. p. 252.

[433] Nikolsky. The Kirillo-Belozersky Monastery. Vol. 1, Blg. 1 (1897). Mga Apendise VIII–XXV.

[434] Rushchinsky. Op. cit. p. 139. Tungkol sa halaga ng rublo noong panahong iyon, tingnan: Klyuchevsky. 'Ang Rublo ng Rusya ng ika-16–18 Siglo kaugnay ng Kasalukuyan', sa: Readings. 1884. Ihambing: idem. Geschichte RuЯlands. Vol. 2. p. 337.

[435] Ang pinakamahalagang materyal tungkol sa kasaysayang pang-ekonomiya ng Monasteryo ng Trinity-Sergius ay makikita sa sariling mga talaang pang-ekonomiya ('pang-superbisyon', 'buod' at iba pa), sa: Mga Monumento ng Kasaysayang Panlipunan-Pang-ekonomiya ng Estadong Muscovite noong ika-16–17 Siglo. Inedit nina S. Veselovsky at A. Yakovlev. 1 (1929).

marami; sa katunayan, nakamit nito ang pagkilala at papuri ng Kagalang-galang na Jose ng Volotsk[436] . Pagkatapos ng pagkamatay ni Cirilo at hanggang sa dekada 1480, nagsilbing halimbawa ang kanyang monasteryo ng tunay na asetikong pamumuhay monghe at malapit itong kaugnay sa ideal ng hindi pagmamay-ari. Gayunpaman, noong ika-16 na siglo, nagsimulang bumaba ang dating mataas na pamantayan ng pamumuhay, at ang mga panahon ng dakilang tagapagtatag ng monasteryo ay naging parang isang alamat sa kasaysayan[437] . Noong ika-15 siglo pa lamang, bago ang 1521, napagyaman na ang monasteryo sa pamamagitan ng maraming grant mula sa Dakilang Prinsipe at donasyon mula sa mga pamilyang boyar; bukod pa rito, bumili ito – na ang kapital ay naipon mula sa mga regalong salapi – ng napakaraming lupain, karamihan mula sa maliliit na may-lupa at maging mula sa mga magsasaka[438] . Hindi humupa ang pagnanais na makakuha ng lupa kahit pagkatapos ng mga resolusyon ng Stoglav noong 1551. Pagkatapos mismo ng Konsehong ito, nakapagtapos ang monasteryo ng maraming kasunduan sa pagbili ng lupa na sumasalungat sa mga resolusyon ng Konseho. Sa pagitan lamang ng 1551 at 1555, nakuha ng monasteryo ang 19 na bagong lupain; sa pagitan naman ng 1564 at 1572, patuloy na nakakuha pa ng mas maraming lupain ang mga awtoridad ng monasteryo. Bumili ang monasteryo ng mga pamanaing lupain ng mga boyar, mga manor ng mga lingkod, at maliliit na lupain ng mga magsasaka. Nang ipagbawal ng isang dekreto noong 1572 ang pagbibigay ng mga lupain sa mga monasteryo, nagsimulang makakuha ang monasteryo ng mga pagawaan ng asin at mga lote sa mga bayan. Kahit pagkatapos ng Konseho noong 1580, na pangkalahatang nagbawal sa mga monasteryo na magmay-ari ng lupa, nagawa ng abbot, sa pamamagitan ng malaking katusuhan, na makuha mula sa tsar ang isang charter ng pagkakaloob at imyunidad, kung saan pinayagan ang monasteryo na magkaroon ng mga bagong pag-aari[439] . Noong 1473 pa lamang, gumawa ang monasteryo ng detalyadong imbentaryo ng mga lupain nito[440] . Ang pinakamatandang nakaligtas na rehistro ng lupain ng monasteryo (para *sa 1543–44) ay nagbanggit ng 399 na nayon at munting pamayanan sa rehiyon ng Belozersk lamang na pag-aari ng monasteryo[441] . Ang lupang nakuha sa pagitan ng 1543 at 1595 ay binubuo ng hindi bababa sa 284 na nayon at maliliit na pamayanan. Noong dekada 1580, ang mga lupain ng monasteryo ay kumalat sa 13 uyezds ng Estadong Muscovite; sa walo lamang nito, may mahigit 5,000 desyatina ng sinasakang lupa[442] . Agad pagkatapos ng Panahon ng mga Suliranin, nagpatuloy ang monasteryo sa pagkuha ng mga ari-arian. Noong 1615 pa lamang, nakatanggap ang monasteryo ng isang charter mula sa batang Tsar Mikhail na nagkakaloob dito ng mga pagawaan ng asin malapit sa bayan ng Nenoksa, pati na rin ng mga lupain sa , ang mismong bayan, kabilang ang mga kagubatan, parang-dayami, mga pook-pangisda at iba pang ari-arian[443] . Ayon sa talaan ng senso noong 1646, mayroong 3,854 na sambahayang magsasaka sa mga lupain ng monasteryo[444] .*

---

[436] Ang 'Aklat ng mga Banal na Ama' ni Iosifovo, sa: LZAK. 2. p. 82.

[437] Ang mga detalye ng panahong ito ng pagbagsak ng monastisismo ay makapaloob sa akda ni N. Nikolsky (tingnan ang bibliyograpiya para sa Mga Kabanata III at IV).

[438] Para sa panahong 1397–1521, natukoy ni N. Nikolsky ang 60 na grant at 41 na pagbili ng mga lupain. Nikolsky. 1. 2 (1910). pp. 6, 11. Kasulatan ni San Cirilo (1427). A.Yu. 1. Blg. 72; 1430. Ibid. Blg. 6; Nakamit ni Abad Cassian (1448–1468) ang mga karapatan sa pangingisda. Ibid. Blg. 73; Nakamit naman ni Abad Philotheus (1469) ang isa pang hanay. Ibid. Blg. 74. 1519 – pagkuha ng ilang nayon at maliliit na pamayanan kasama ang lupa. Ibid. Blg. 77. 1539 – pagbebenta ng ilang nayon sa Monasteryo ng Savvo-Storozhevsky. Ibid. Blg. 80. Ipinapakita ng mga talaan ng probisyon ng monasteryo na napakalaki ng 'donasyon kada kaluluwa'. Sa panahon ng paghahari ni Vasily III (1505–1533), ipinagkaloob ang 1,000 rublo; sa ilalim ni Ivan IV (1547–1584), 28,201 rublo; at sa unang kwarter ng ika-17 siglo, 5,444 rublo. Nikolsky. Ibid. 1. 2. p. 170; bukod pa rito, napakaraming ginto, pilak at iba pang mahahalagang bagay ang inialay. Ang Provision Book, sa: Notes of the ORSA. 1 (1851). pp. 46–139.

[439] Nikolsky. Ibid. 1. 1. Mga Apendise XLII, LVI, LXXV, LXVII; 1. 2. XI–XIII. Grekov. Peasants in Russia (1946). p. 605; noong 1568, bumili ang monasteryo ng isang pagawaan ng asin at mga karapatan sa pangingisda sa distrito ng Dvina. AYU. 1. Blg. 85; noong 1577, dalawang karagdagang pagawaan ng asin ang binili. Ibid. Blg. 88 at 98; noong 1598, binili ang lupa sa bayan ng Kargopol. Ibid. Blg. 96.

[440] AAE. 1. Blg. 377.

[441] AI. 1. Blg. 163.

[442] Rozhkov. Op. cit. pp. 394, 391; AAE. 1. Blg. 285.

[443] Smirnov. Op. cit. 1 (1917). p. 111; AI. 3. Blg. 61.

[444] Nikolsky. Ibid. Bol. 1, Blg. 1. Mga Apendise VIII–XXV; para sa taong 1637, tingnan: AAE. 3. Blg. 274 at AI. 3. Blg. 198, kung saan, marahil sa pagkakamali, 2,101 lamang na sambahayang magsasaka ang naitala; ang lawak ng hinarow na lupa ay tinatayang 25,490 chetverti.

Ang ikatlong halimbawa natin ay isang urbanong monasteryo – ang Spassky Monasteryo sa Yaroslavl[445] , isa sa pinakamatanda sa Rus'. Unang nabanggit ito sa mga kronika noong 1216; itinatag ito ni Prinsipe Konstantin ng Yaroslavl, at kasabay nito ay inilatag ang batong pundasyon para sa batong simbahan ng monasteryo, na natapos ang konstruksyon makalipas ang walong taon[446] . Sa pagtatapos ng ika-15 siglo (1463), kasunod ng pagtuklas sa mga relikya ng mga prinsipe na gumagawa ng mga himala na sina Theodore († 1299), David at Constantine, na inilibing doon, nakamit ng monasteryo ang isang nangungunang puwesto sa hanay ng mga santuwaryong iginagalang ng mga tao[447] . Ang natatanging kahalagahan ng monasteryo ay binigyang-diin ng hirarkiya ng simbahan sa pamamagitan ng pagtaas ng abbot sa ranggo ng archimandrite[448] .

Ang mga lupain ng monasteryo ay binubuo pangunahin ng mga sinasakang lupa, napakalawak na parang damuhan na binabaha tuwing tagsibol, at batang gubat. Noong 1321–1345 pa lamang, nakatanggap na ang monasteryo ng isang charter ng imyunidad mula sa prinsipe na may appanage na si Vasily ng Yaroslavl. Sa panahon ng paghahari ni Arkhimandritong Christopher, ibig sabihin, sa pagitan ng 1464 at 1466, ipinagkaloob ng Dakilang Prinsipe Ivan III sa monasteryo ang isang charter ng imyunidad, na nagpapatunay na ang Monasteryo ng Spassky ay may sariling pagawaan ng asin; noong 1478, nakakuha ito ng isa pang pagawaan ng asin; noong 1490, 1508 at 1516, nagkaroon pa ng karagdagang pagbili ng mga sinasakang lupa, kabilang ang mga nayon at estates[449] . Noong 1538, 1545, 1547 at 1550, nakatanggap ang monasteryo ng napakalalaking donasyon para sa kapayapaan ng kaluluwa mula kay Prinsipe S. F. Kurbsky at mga grant mula sa tsar na si[450] . Pagkatapos ng Stoglav, noong 1555 at 1556, nagsagawa ang monasteryo ng pagpapalitan 'sa tsar'; kawili-wili ring tandaan na inialok ng monasteryo sa pamahalaan ang mga lupain na binubuo ng mga nayon, habang humihiling ng walang tirahang lupa para sa sarili[451] . Noong 1564, ipinagkaloob ni Tsar Ivan sa monasteryo ang lupa kasama ang mga nayon; noong 1562, tumanggap ang monasteryo ng donasyon para sa kapayapaan ng kaluluwa mula kay Boyar Prince I. V. Penkov; at noong 1564, isang regalo mula kay Prince D. Zaseikin[452] . Kaya, noong mga dekada 1550 at 1560, lubhang lumawak ang mga pag-aari ng monasteryo; ipinapakita nito kung gaano kababaw ang kautusan noong 11 Mayo 1551. Hindi ito aksidente na ipinakilala ng nakararaming Josephite sa Stoglav ang isang probisyon sa kautusang ito na nagsasaad na maaaring patuloy na tumanggap ang mga monasteryo ng mga lupain bilang kaloob para sa kapayapaan ng kaluluwa. Hindi pa ipinagbabawal ang pagpapalitan ng mga lupain, at sinamantala ito ng Monasteryo ng Spassky: nagsagawa ito ng pagpapalitan kasama ang mismong estado – isang magandang halimbawa kung gaano kadaling mailusot ang kautusan noong 11 Mayo 1551.[453]

Mula sa mga rehistro ng lupa ng Monasteryo ng Spassky para sa 1628–1631[454] , maaaring mabuo ang sumusunod na pangkalahatang-ideya ng lawak ng mga lupain ng monasteryo:

mabuhanging lupa: 15,993 *58 chveteri (7,997 desyatinas)*
mga parang ng damo: 18,745 kopens (937.*14 desyatinas)*
gubat: 994 *34 desyatinas*
mga sambahayan ng magsasaka: 1,947
mga sambahayan ng mahihirap: 1,374

---

[445] Pangunahing sanggunian: Mga Makasaysayang Akto ng Spassky Monasteryo sa Yaroslavl. Inedit ni Vakhrameev. 3 tomo (1896). Pinag-aralan namin ang ekonomiya ng monasteryong ito sa: Zur Geschichte der Wirtschaft des Spassky-Klosters in der Stadt Jaroslavl' im 16. – 17. Jahrhundert (manuskripto).

[446] PSRL. Bol. 1, pp. 186, 190; Bol. 10, p. 69.

[447] Preobrazhensky, G. Mga Monasteryo at Simbahan ng Lungsod ng Yaroslavl (1901). pp. 3, 7; Makarii. 7. p. 171; Klyuchevsky. Mga Talambuhay. p. 74.

[448] Stroev. Mga Tala ng mga Hierark at mga Abad ng mga Monasteryo ng Simbahang Ruso (1877). p. 377.

[449] AI. 1. Blg. 3, 4. OAMYU. 4. Blg. 147, 149, 253; AYU. 2. Blg. 481.

[450] AI. 1. Blg. 10; 2. Blg. 13–15.

[451] Ibid. 2. Mga Blg. 19–21.

[452] Ibid. 2. Nos. 32, 33, 30, 31, 35, 26, 27, 28.

[453] Ang mga dekreto noong 9 Oktubre 1573 at 1 Oktubre 1584 (AAE. 1. Blg. 308; SGGD. 1. Blg. 208) ay nagbawal sa pagbibigay ng mga lupain sa mga monasteryo para sa kapayapaan ng kaluluwa, habang hinihikayat ang pagpapalitan ng ganitong uri. Kahit noong 1674, nagsagawa ang monasteryo ng isang palitan kay Prinsipe I. P. Pronsky na lubos na pabor sa kanila. Kholmogorov. Ang Rusong Ika-sampu (1891). p. 64.

[454] Mga rehistro para sa 1627–1629 at 1629–1631. AI. 3. Ang pagkalkula ay ginawa namin. Kung ang bawat desyatina ay binubuo ng humigit-kumulang 20 kopens (Klyuchevsky. Course. 2 (1908). p. 366), kung gayon ang monasteryo ay may hindi bababa sa 937.*14 desyatinas (!) ng mga parang-dayami.*

mga sambahayan ng mga lingkod-monastiko: 163

Kabuuan na 3,484 na sambahayan sa 554 na nayon

Ipinapakita ng mga talaan ng lupa noong 1646 na noong panahong iyon ay may 3,183 na sambahayan ng mga magsasaka at manggagawa sa mga lupain ng monasteryo, samantalang naitala ng mga talaan ng lupa noong 1678 ang 3,915 na sambahayan[455] . Sa madaling salita, sa pagitan ng 1646 at 1678, nakapagtala ang mga lupain ng monasteryo ng pagtaas ng hindi bababa sa 732 magsasakang sambahayan, at ito ay nangyari pagkatapos ng Kodigo ng 1649, nang pormal na ipinagbawal ang pagkuha ng mga bagong sambahayan[456] . Pagkatapos ng senso noong 1678, napakaliit ng pagtaas sa bilang ng mga sambahayan, dahil noong 1696 ay 4,049 na lamang ang nasa Monasteryo ng Spassky[457] .

Ang kalikasan ng pag-unlad ng mga lupain ng monasteryo noong ika-16 na siglo ay maaari ring masubaybayan sa kasaysayan ng Monasteryo ni San Jose ng Volokolamsk. Ang monasteryong ito, na nakatamo ng natatanging kahalagahan sa simbahan at pulitika dahil sa tagapagtatag nito, si San Jose, ay nagmamay-ari ng isang masaganang lupain noong ika-16 na siglo. Sa ika-17 siglo, halos walang paglago ang ekonomiya ng monasteryo; maaaring ito ay dahil hindi na maihahambing ang kahalagahan ng monasteryo sa nakaraang siglo. Bagaman ang Monasteryo ni San Jose ay nagkaroon ng napakalaking impluwensiyang pampulitika noong ika-16 na siglo, hindi nito ginawang kasing-biyaya sa espirituwal ang lugar gaya ng, halimbawa, mga monasteryo ng Trinity-Sergius o ni San Cirilo. Iba ang pananaw ng karaniwang debosyon sa mga banal na dambana kumpara sa hirarkiya ng simbahan; madalas itong nakakagulat sa isang historyador ng Simbahang Ruso.

Itinatag noong 1479 malapit sa bayan ng Voloka-Lamska, na noong ika-15 hanggang ika-16 na siglo ay isa sa pinakamasikip na sentro ng kalakalan sa Muscovy, nagawa ng Monasteryo ni Josephov, sa loob pa lamang ng unang siglo ng pag-iral nito, na maging isang pangunahing institusyong pang-ekonomiya[458] . Natanggap ng monasteryo ang unang lupain nito bilang regalo mula kay Prinsipe Boris ng Volotsk sa pagitan ng 1488 at 1495; sa loob lamang ng 100 taon, hanggang 1591–1592, nakuha ng monasteryo ang hindi bababa sa 153 bagong pag-aari, bilang regalo o kapalit ng mga panalangin para sa kapayapaan ng kaluluwa; Ang mga donasyon para sa kapayapaan ng kaluluwa ay napakalaki para sa panahong iyon at umabot sa kabuuang 30,861 rubles (mahigit 1.5 milyong gintong rubles sa palitan ng 1914)[459] . Ang tala ng mga donasyong ito ay isinama sa sinodikon ng monasteryo. Sa isa sa mga pinakamaagang sinodikon ng monasteryo, ang sumusunod na tala ay isinulat mismo sa kamay ni San Jose: 'Sa pamamagitan ng mga aklat na ito na nagliligtas at nagliligtas ng kaluluwa, nakakamtan natin ang bawat biyaya sa buhay na ito at sa buhay na darating… Tungkol naman sa pagkain, kabuhayan, damit, at sapatos, ang pagkakaayos ng mga selda, at kung sapat ang suplay ng lahat ng kinakailangang gamit sa mga selda, pati na rin ang mga nayon, taniman ng prutas, ilog, lawa, pastulan, at lahat ng uri ng hayop at mga nilalang na may apat na paa'[460] .

Dahil dito, nagawa ng mga awtoridad ng monasteryo, noong 1543–1566 pa lamang, na palibutan ang monasteryo ng pader na bato – isang napakamahal na proyekto noong panahong iyon; itinayo rin ang iba pang mga gusaling monastiko[461] . Ang mga lupain ng monasteryo, na matatagpuan pangunahin sa mga sentral na

---

[455] Ibid. 3. pp. 130–252, 253–255. Isinagawa namin ang pagkalkula.

[456] Dahil bihira noon ang paghahati ng mga lupain sa mga anak dahil sa buwis, ang ganitong paghahati ay maaaring magdulot ng pinakamaraming 10–15 porsyentong pagtaas sa bilang ng mga lupain; ibig sabihin, higit sa 600 na lupain ang bagong nakuha.

[457] Sivkov. Sa Kasaysayan ng Pagmamay-ari ng Lupa. p. 222.

[458] Ang aming pagtataya ay batay sa gawa ni K. Shchepetov, na kumukuha ng masaganang materyal na arkibo mula sa Monasteryo ni Joseph: 'Agrikultura sa mga lupain ng Monasteryo ni Joseph-Volokolamsk sa katapusan ng ika-16 na siglo', sa: Ist. zap. 18 (1946). Ang monasteryo ay nagmamay-ari ng buong charter ng imyunidad laban sa pag-uusig – isang 'tarkhan' – na nag-ambag sa kayang pagyaman, dahil hindi ito pinapatawan ng buwis. Ibid. p. 96.

[459] Ibid. p. 95. Kasama rito ang 10,031 roubles mula sa mga dakilang prinsipe at tsar; 4,389 roubles mula sa mga prinsipe; 7,195 roubles mula sa mga klero (mga metropolitan at obispo); at 9,345 roubles mula sa mga boyar at mga tauhang may serbisyo. Si Tsar Ivan IV lamang ay nagbigay ng 7,000 roubles; 4,300 roubles sa halagang ito ay binubuo ng mga donasyon para sa kapayapaan ng kaluluwa ng mga voivode, boyar, prinsipe, maharlika, mga anak ng boyar, at lahat ng namatay sa pagkakabilanggo o napatay noong panahon ng Oprichnina. Ang anak ni Tsar Ivan, si Tsar Feodor, ay nagkaloob sa monasteryo ng 1,035 roubles; si Tsar Boris – 800 roubles; si Tsarina Irina – 500 roubles, lahat ng ito para sa kapayapaan ng mga kaluluwa. Kapansin-pansin na noong ika-17 siglo, hindi nakatanggap ang monasteryo ng kasing daming donasyon gaya ng dati; sa aming palagay, ipinaliwanag ito ng katotohanang hindi na ito gumampana ng ganoong kahalagang 'pambansa-eklesiastikong' papel gaya ng ginawa nito noong nakaraang siglo.

[460] Ibid. p. 94. Matipid na ginastos ng mga awtoridad ng monasteryo ang pera: sa 153 bagong pag-aari, 23 lamang ang binili; 12 ang ipinagpalit, at 118 ang natanggap bilang donasyon para sa kapayapaan ng kaluluwa.

[461] Ibid. p. 96. Gerontius. Ang Monasteryo ni San Jose sa Volokolamsk. p. 46. Hindi lamang noong 1510 pa nagsimula ang Monasteryo ng Trinidad-Sergius sa pagtatayo ng pader na bato, halos 200 taon matapos itong itatag. Gorsky. Deskripsyon. p. 7.

lalawigan, ay binubuo ng 26,170 dessiatines ng matatamnan na lupa, kagubatan, at parang-dayami, kasama ang 40 nayon at maliliit na pamayanan; hinati ito sa limang bahagi at pinamamahalaan ng mga mongheng may pananaw na administratibo at pang-negosyo[462] . Ang mga kautusan ng Stoglav ay halos walang epekto sa pang-ekonomiyang kasaganaan ng monasteryo . Pagkatapos ng 1550, nakatanggap ito ng higit sa 60 nayon kasama ang kanilang mga lupain bilang mga regalo at sa pamamagitan ng mga testamento. Ang katayuan ng monasteryo sa ekonomiya at pananalapi ay napakatatag kaya, hindi tulad ng ibang mga monasteryo, hindi ito nakisangkot sa pagbebenta o pag-iisang-pantian ng mga lupain nito[463] . Ang mahusay na kalagayang pinansyal ng monasteryo ay maaaring ipaliwanag sa katotohanang ang mga liham ng pagkakaloob at pagbubukod ay nagpalaya rito mula sa lahat ng buwis at singil, maliban sa 'post-station dues' at 'streltsy grain levies'[464] . Ang krisis sa agrikultura noong dekada 1560 at 1570 ng ika-16 na siglo, sa kabila ng mga reklamo ng mga awtoridad ng monasteryo na kalahati ng lupa ay hindi natutubuan dahil tumakas ang mga magsasaka, ay hindi gaanong nakaapekto sa ekonomiya ng monasteryo[465] , dahil dito, mas maaga kaysa sa ibang mga monasteryo, napagtanto nila na kapaki-pakinabang na baguhin ang sistema ng pamamahala ng lupa. Hanggang noon, alinman ay sinasaka ng monasteryo ang sarili nitong lupa o, matapos itong hatiin sa maliliit na lote, ipinapaupa ito sa mga mahihirap na magsasaka na walang sariling sakahan, o iniluklok sa mga lote ang tinatawag na 'mga mag-aaral ng monasteryo'. Nakakatanggap ang monasteryo ng taunang bayad mula sa mga nangungupahan – isang upa sa lupa na kilala bilang 'obrok'[466] . Pagkatapos ng krisis, mula pa *noong 1591–92, sinikap ng mga awtoridad ng monasteryo na palawakin ang lupang kanilang pinapatubuan nang sarili, habang inilipat ang mga magsasaka mula sa upa sa lupa patungo sa paggawa bilang corvée – mas kapaki-pakinabang para sa monasteryo na magkaroon ng sariling reserbang butil at ibenta ang mga ito*[467] *. Sa Panahon ng mga Suliranin, nakaranas ng mga suliraning pang-ekonomiya ang Monasteryo ni Josephov, at maraming magsasaka ang tumakas mula sa mga lupain nito; noong 1619, nakatanggap ang monasteryo ng pahintulot mula sa batang Tsar Mikhail na ibalik ang mga tumakas na magsasaka*[468] *. Ang ika-16 na siglo ay isang panahon ng kasaganaan para sa monasteryo; kalaunan, pagkatapos ng Panahon ng mga Suliranin, bumaba ang mga pag-aari nito. Ayon sa senso noong 1646, nagmamay-ari lamang ito ng 1,104 na sambahayang magsasaka at pumuwesto sa ika-19 sa 439 na monasteryo sa aspetong ito; noong 1661, ang mga lupain nito ay binubuo lamang ng kabuuang 991 na sambahayang magsasaka*[469] *.*

4. Ang paglago ng mga lupain ng mga monasteryo sa rehiyon ng Ponizovye noong ika-16 at ika-17 siglo bilang halimbawa ng mga aktibidad sa kolonisasyon ng mga monasteryo

Upang magkaroon ng mas malinaw na larawan ng ekonomiyang monastiko, tumutok tayo sa isang rehiyon ng bansa, ang Ponizovye; sa pamamagitan ng paggamit sa masaganang materyal na makukuha tungkol

---

Noong 1592, ang Monasteryo ng Josephov ay may napakalawak na sakahan ng mga hayop: 292 baka, 62 baka-bata, 117 toro, 153 tupa; may 385 kabayo sa mga sabsaban. Shchepetov. Op. cit. pp. 134, 137.

[462] Ibid. pp. 94, 115.

[463] Rozhkov. Op. cit. p. 418; sa karamihan, ang mga lupain ay nakuha mula sa mga lingkod-militar, bilang mga kaloob o sa pamamagitan ng pagbili. Binigyan ng Tsar ang monasteryo ng 19 na nayon, habang ang mga pribadong indibidwal ay nagkaloob ng 53 nayon. Ibid. p. 421.

[464] Shchepetov. Op. cit. p. 96. Ang buwis sa karwahe at ang buwis sa butil para sa streltsy ay sapilitan para sa lahat ng mga monasteryo. Pinahintulutan ni Tarkhan ang Monasteryo ni Joseph na bumili at mag-angkat ng iba't ibang pagkain at iba pang kalakal sa loob ng monasteryo nang walang buwis: tinapay, asin (!), isda, mantikilya, langis ng gulay, pulot, lino, balahibo at iba pa. Ibid. p. 97.

[465] Ibid.

[466] Ibid. p. 99; Rozhkov. Op. cit. p. 146.

[467] Shchepetov. Op. cit. pp. 100–102. Ang pagbabagong ito sa sistema ng pamamahala ng ekonomiya ay mapapansin din sa ibang mga monasteryo. Rozhkov. Op. cit. p. 132; para sa ika-17 siglo, ihambing: Gautier. Op. cit. (1937). pp. 329, 251. Ang iba't ibang talaan ng sakahan ('talaan ng pagtatanim', 'talaan ng pagbubunot', atbp.), na kailangang itago ng mga mongheng tagapangasiwa (mga nakatatanda sa baryo) o ng mga laykong tagapangasiwa, ay nailalarawan ng mataas na katumpakan; bawat sukat ng butil at bawat bungkos ng dayami ay narehistro sa mga ito; Ang mga buwis mula sa mga magsasaka ay naitala sa eksaktong parehong paraan; pinaalalahanan ang isang magsasaka sa bawat kopeck na utang niya sa panahon ng pag-aani o kapag kumuha pa siya ng karagdagang pautang. Ang mga talaan ng sakahan ng iba pang mga monasteryo, tulad ng Koryazhemsky, Boldinsky at Antoniev-Siy, ay may katulad na kalikasan.

[468] Ihambing: RIB. 35 (1917). Blg. 263; Dyakonov. Essays (1898). pp. 49, 52, 54, 59; Klyuchevsky. Course. Bol. 2. pp. 342 ff., 326.

[469] Nikolsky. Op. cit. 1. 1. Appendix VIII.

sa rehiyong ito, mailalantad natin nang husto ang ating paksa[470] . Dapat tandaan na, sa isang banda, malawak ang saklaw para sa kolonisasyong monastiko dito; sa kabilang banda, ang kolonisasyon sa rehiyong ito ay hindi nakaugnay sa inisyatiba ng mga indibidwal na asketiko, gaya sa hilaga, kundi sinimulan ito ng estado at ng hierarkiya ng simbahan. Sa nakaraang kabanata, tinalakay na natin kung gaano kalawak ang kolonisasyon ng mga monghe sa rehiyon ng Ponizovye noong ika-16 at ika-17 siglo; natukoy rin natin ang mga pangunahing direksyon ng kolonisasyong ito at inilatag ang bilang ng mga bagong itinatag na monasteryo, pati na rin ang oras at kalikasan ng kanilang pagtatatag. Ayon sa mga rehistro ng lupa noong 1565–1568—ibig sabihin, ang mga inihanda 13–15 taon matapos simulan ng pamahalaang Moscow ang kolonisasyon sa rehiyon ng Ponizovye—ang mga pag-aari ng simbahan at monasteryo doon ay medyo maliit pa rin. Ipinapakita ng talahanayan ang laki ng iba't ibang pag-aari sa rehiyon ng Ponizovye[471] :

Lupang taniman sa 'chvart' (1 'chvart' = *12 'desyatinas')*
May-ari Distrito ng Kazan Distrito ng Sviyazhsk
Mga pag-aari ng mga opisyal militar 18,243 20,644
Lupang pag-aari ng estado 6,225 42,191.6
Arkiyesobispo ng Kazan 2,087.5 Monasteryo 493 2,086.4
Parokya 15 174
Chuvash at Tatars ? 51,944
Mga naninirahan sa mga bayan-palisyahan 700 ?

Ang pagmamay-ari ng lupa ng mga monasteryo ay kakapagsimula pa lamang dito, ngunit ang mga lupain ng indibidwal na monasteryo ay lumalago nang napakabilis. Halimbawa nito ang Trinity Monastery (itatag noong 1551)[472] , na pinarami nang maraming beses ang mga lupain nito sa maikling panahon:

Taon Asyahan Hindi asyahan Gubat Mga nayon
1575 562.4 190 6.52 ?
1593 1,005 456 9.26 14

Ipinapakita ng magagamit na datos na ang pagtatatag ng mga bagong monasteryo noong ika-16 na siglo ay nagkaroon ng makabuluhang papel sa kolonisasyon ng rehiyon ng Lower Volga, dahil malaki ang naitulong ng mga monasteryo sa muling pagsibol ng ekonomiya ng lugar. Ang kanilang pag-unlad pang-ekonomiya ay pangunahing dahil sa katotohanang ang matabang lupa ng rehiyong ito ay nakaakit sa mga magsasaka mula sa ibang bahagi ng estado. Ang migrasyong ito patungong silangan ay kaugnay din ng krisis sa agrikultura sa gitnang bahagi noong dekada 1570 at 1580. Para sa mga bagong naninirahan, na nangangailangan ng pondo upang itatag ang kanilang mga sakahan, ang mga monasteryo ang kanilang pinakamalaking tagapagbigay-tulong. Sumulpot ang mga bagong pamayanan ng mga magsasaka sa o malapit sa lupain ng mga monasteryo. Kapag hindi umuunlad ang pagtatayo ng sakahan ng magsasaka, napipilitan ang magsasaka, dahil sa kakulangan sa pera o pagkain, na humingi ng tulong sa monasteryo. Bilang resulta, agad na naisagawa ang mga kasunduan—mga kasulatan ng garantiya sa isang monasteryo o sa iba pa[473] .

Hanggang sa katapusan ng ika-16 na siglo, ang mga magsasakang nanirahan sa lupain ng isang panginoon o sa lupang monastiko ay malayang nangungupahan; ibig sabihin, sa ilalim ng isang kontrata sa may-lupa, ipinapasa nila ang bahagi ng kanilang ani (mula *15 porsyento hanggang kalahati); karaniwang tinatawag silang 'polovniki'. Bukod dito, nagbabayad sila ng upa sa may-ari ng lupa (sa salapi o sa anyo ng produkto) at gumagawa ng iba't ibang uri ng gawain para sa kanya – sa mga monasteryo, ito ay tinatawag*

---

[470] Sa mga naunang akda ni Peretyatkovich (1877 at 1882), hindi gaanong detalyado ang tinalakay tungkol sa mga lupain ng mga monghe. Ang mga sangguniang nailathala nang mas huli ay nagbibigay ng mas kumpletong larawan ng ekonomiyang pang-monastiko.

[471] Rozhkov. Op. cit. p. 374.

[472] Ibid. p. 25; Vasilyev, A. 'Tungkol sa Kasaysayan ng Pagsasapam-pam ng Lupa sa Distrito ng Sviyazhsk', sa: Izvestiya Kazan, vol. 12 (1894). pp. 605, 608. Ihambing: Peretyatkovich. Op. cit. (1877). p. 21. Ang isa pang monasteryo sa Sviyazhsk, ang Monasteryo ng Pag-aakyat, ay nakakuha ng malaking kita mula sa kalakalang walang buwis ng asin. AAE. 1. p. 382. Ang Monasteryo ng Trinity-Sergius ay nagmamay-ari rin ng mga lupain sa Ponizovye; noong *1593–94, nagmamay-ari ito ng 1,275 dessiatines ng asembyeng lupa lamang, 3,125 dessiatines ng kagubatan at 41 dessiatines ng pastulan sa distrito ng Kazan. Rozhkov. Ibid. Malaki ang paglawak ng mga pag-aari ng Kazan Zilantov Monastery mula 1552 hanggang 1598. Kawili-wili ring tandaan na lumago ang mga pag-aari ng monasteryo dahil sa mahusay na pamamahala ng mga inabandunang lupain na dati'y ipinamigay bilang mga hacienda sa mga sundalong serbisyo ng Kazan. Mga Karta ng Monasteryo ng Zilantov. pp. 270, 278, 281–285; AI. 1. Blg. 191; Rybinsky. Isang Maikling Kasaysayan ng Lungsod ng Kazan. 1 (1898). p. 48.*

[473] Ihambing ang mga halimbawa ng ganitong kontrata sa pagitan ng Monasteryo ng Pokrovsky sa Tetyushi at ng mga magsasaka, sa: Acts. Ed. S. Melnikov. 1 (1859). Blg. 27, 31–37.

na 'monastic labour'. Ang mga kasunduan sa pag-upa – 'porodnye' – ay karaniwang hindi isinusulat; sa iba't ibang dokumento ay mayroon tayong ganitong ebidensya: 'At walang nakasulat na kasunduan sa pagitan namin; pinagtiwalaan namin siya sa katotohanan ng Diyos'[474] . Noong ika-16 na siglo, ang halaga ng upa at ang saklaw ng corvée labour ay hindi palaging eksaktong itinakda; ang mga kasunduan sa pag-upa noong ika-17 siglo, na karaniwang nakasulat na, ay hindi rin palaging mahigpit na tinukoy ang mga obligasyon ng mga nangungupahan[475] . Dahil ang kalagayan ng mga magsasaka sa iba't ibang rehiyon at sa iba't ibang lupain ng mga monasteryo ay hindi pare-pareho, ang mga lumang Ruso na magsasaka, na may likas na hilig sa paglipat-lipat[476] , ay madalas na naglalakbay upang maghanap ng mas mabuting lupa at mas mayayamang monasteryo. Nagbigay ang mga lupain ng rehiyon ng Ponizovye sa kanila ng mga pagkakataon para sa matagumpay na pagsasaka sa aspetong ito, na nagpataas ng pagdagsa ng mga magsasaka sa mga lupain ng mga lokal na monasteryo.

Isang salik na lubhang mahalaga para sa pag-unlad ng ekonomiya ng mga monasteryo ng Ponizovye ay ang katotohanang ang kaguluhan ng Panahon ng mga Pagsubok ay hindi gaanong malubha na nakaapekto sa Ponizovye kumpara sa mga kanluranin at sentral na rehiyon ng bansa[477] . Ang ilang lupain ng mga monasteryo ay labis na nasira dahil sa Panahon ng mga Pagsubok, ngunit hindi ito maihahambing sa pinsalang tinamo ng mga monasteryo sa mga sentral na rehiyon ng estado, kung saan maraming monasteryo ang tuluyang inabandona[478] . Tungkol naman sa laki ng mga lupain ng mga monasteryo sa rehiyon ng Ponizovye, sa kasamaang palad ay wala kaming eksaktong impormasyon tungkol dito. Walang anumang datos tayo tungkol sa mga lupain ng ilang monasteryo; para sa iba naman, hindi kumpleto ang ating mga sanggunian. Ang mga rehistro ng lupa noong dekada 1620 at ang mga tala ng senso mula 1646 hanggang 1678 ay hindi man lang nakaligtas nang buo o tuluyang nawala.

Mula sa mga rehistro ng senso noong 1646, makakakuha lamang tayo ng impormasyon tungkol sa 13 monasteryo sa distrito ng Kazan, na sama-samang nagmamay-ari ng lupain na sumasaklaw sa 2,573 sakahan ng magsasaka (households[479]). Ayon kay P. Smirnov, batay sa talaan ng senso noong 1646, maaaring ipalagay na ang lahat ng mga monasteryo sa distrito ay nagmamay-ari ng lupa na sumasaklaw sa 2,706 na sambahayan[480] ; ang pagkakaiba na 133 sambahayan ay dahil sa iba pang mga monasteryo. Sa kasamaang palad, wala nang masabi tungkol sa paglago ng pagmamay-ari ng lupa ng mga monasteryo. Mula sa talaan ng senso noong 1646, maaaring tapusin na sa mga distrito ng Ponizovye, ang mga monasteryo ay nagmamay-ari ng lupa na sumasaklaw sa 4,567 sambahayang magsasaka[481] . Ang talaan ng senso noong 1678 ay naglalaman ng mas detalyadong impormasyon tungkol sa mga pag-aari ng lupa at sa bilang ng mga magsasaka na kabilang sa 36 na monasteryo[482] at tungkol sa bilang ng mga sambahayan ng magsasaka sa mga lupain ng 21

---

[474] Halimbawa: RIB. 14. Blg. 275 o 302; ihambing: Dyakonov. Mga Sanaysay sa Panlipunang at Pulitikang Istruktura ng Sinaunang Rus' (1912, ika-4 na ed.). p. 105.

[475] Tungkol sa iba't ibang uri ng talaan, halimbawa sa Hilaga, tingnan: Bogoslovsky. Zemstvo Self-Government. Bol. 1; Dyakonov. Essays (1898). pp. 163–165. Tingnan din: Grekov. Peasants in Rus'. p. 725. At pati na rin: Mga Dokumentong May Kaugnayan sa Kasaysayan ng Populasyong Nagbabayad ng Buwis. Inedit ni M. Dyakonov (1897). Bolyum 1.

[476] Ayon kay Klyuchevsky. Course. Bol. 1 (1906). p. 24.

[477] Ang mga kahihinatnan ng Panahon ng mga Pagsubok ay pinakamalala na naramdaman sa mga kanlurang distrito ng rehiyon ng Ponizovye – sa mga distrito ng Arzamas, Alatyr at Sviyazhsk. Platonov. Mga Sanaysay. pp. 329, 513; ihambing din ang liham mula kay Metropolitan Hermogenes (na may petsang 24 Disyembre 1606) sa: AAE. 2. Blg. 61 at yaong kay Voivode G. G. Pushkin. Ibid. Blg. 160; at pati na rin: AAE. 2. Mga Blg. 104, 144, 149, 156; AI. 2. Mga Blg. 112, 113, 141, 145.

[478] Para sa karagdagang detalye, tingnan: Veselovsky, S. 'Seven collections of tax and tithe money in the early years of the reign of Mikhail Feodorovich', sa: Readings (1909). Vol. 1, p. 150; Gautier. The Region Beyond Moscow (1906). pp. 213, 230; Nikolsky. Op. cit. Vol. 1, 2 (1910). pp. 261, 266. Sa Panahon ng mga Pagsubok, limang bagong monasteryo ang itinatag: Zverinsky. Vol. 3, Nos. 1449, 2154, 1249; Vol. 2, No. 1110; Pokrovsky. Sa Kasaysayan ng mga Monasteryo. p. 7. Katangian na ang mga lupain ng Sede ng Kazan ay patuloy na lumago. Ang imbentaryo ng 1623 ay nagbibigay ng indikasyon kung gaano kaliit o kalaki ang pagdami ng mga lupain na ito sa pagitan ng 1603 at 1623. Noong 1612, halimbawa, nagawa ng Metropolitan ng Kazan, si Ephrem (1606–1613), na makakuha ng mga bagong lupain 'ayon sa kautusan ng buong lupain ng Estado ng Kazan (!)'; tingnan ang kahanga-hangang dokumentong ito sa: Readings. 1896. Vol. 3. Part 5. p. 9.

[479] Ang impormasyong ito ay hinango namin; tingnan ang 'Mga Materyales' sa: Pokrovsky. Tungkol sa Kasaysayan ng mga Monasteryo ng Kazan hanggang 1764, sa: Izvestiya Kazan. 18 (1902). Mga Apendise I–XXV.

[480] Smirnov. The Towns of the Muscovite State. Bol. 1, Blg. 2 (1919). pp. 298, 290.

[481] Ang rehistro ng senso noong 1646 (na may mga pag-aalis) sa: Nikolsky. Op. cit. 1. 1 (1897). Mga Apendise IV–XXV. Para sa distrito ng Kazan, may datos lamang para sa limang monasteryo.

[482] Ang impormasyong ito ay hinango namin; ihambing ang 'Materials' sa: Pokrovsky. Op. cit. Mga Apendise X–XXV.

monasteryo[483] . Habang ang 21 monghe na ito ay nagmamay-ari ng lupa na sumasaklaw sa 3,057 sambahayang magsasaka noong 1646, ang imbentaryo ng 1678 ay nagtala lamang ng 2,425 sambahayan sa mga lupain ng parehong mga monghe. At pagkatapos ng 1678, patuloy na nawalan ng mga magsasakang sambahayan ang ilang monasteryo[484] . Sa unang kalahati ng ika-18 siglo, ipinatupad ang sunud-sunod na mga hakbang na naglalayong ilagay ang mga lupain ng monasteryo sa kontrol ng estado (tatalakayin natin ito sa ibaba), gamitin ang kita mula sa mga lupain para sa layunin ng estado, at kumpiskahin ang bahagi ng mga lupain. Ayon sa datos noong 1744, 14 na monasteryo sa Diyosesis ng Kazan ang nagmamay-ari ng lupa na may populasyong magsasaka na 15,131 kaluluwa[485] . Nang, noong 1762 – labingwalong taon ang nakalipas – ay ginawa ang bagong rehistro ng mga lupain ng simbahan at monasteryo para kay Peter III, naitala ang 38 monasteryo ng Diyosesis ng Kazan na may 14,517 magsasakang kaluluwa[486] .

Ganito ang pangkalahatang larawan ng pag-unlad ng ekonomiyang monastiko sa isa sa mga rehiyon ng Estadong Muscovite noong ika-16 hanggang ika-17 siglo. Hindi naganap ang prosesong ito sa parehong paraan sa lahat ng rehiyon ng bansa; maaari pa kaming magbigay ng ilang karagdagang paliwanag upang ilarawan ang lokal na kalagayan, ngunit sa yugtong ito ay itinuturing naming angkop na ituon ang pansin sa mga lupain ng mga monasteryo sa kabuuang Estado ng Muscovite, bago lumipat sa paglalarawan ng panloob na ugnayan sa loob ng mga lupain na ito at ng papel ng komunidad ng mga monghe sa ekonomiyang monastiko.

5. Pangkalahatang-ideya ng Ekonomiyang Monastiko

Hindi posible na matukoy nang eksakto ang kabuuang dami ng lupain na pag-aari ng mga monasteryo noong ika-16 hanggang ika-17 siglo. Ang mga rehistro ng lupa – ang pinakamahalagang sanggunian hinggil sa paksang ito – ay tuluyang nawala para sa maraming lugar, samantalang para sa iba ay mga pira-piraso na lamang ang natira. Ang mga imbentaryo ng maraming monasteryo ay madalas na nagbibigay ng hindi tumpak na impormasyon tungkol sa mga pag-aari ng lupa ng mga monasteryo; higit pa rito, bagaman sinikap ng mga awtoridad ng monasteryo na panatilihin ang mga listahang hango sa mga rehistro ng lupa, nawala pa rin ang mga ito sa maraming monasteryo. Sa pamamagitan lamang ng pagsasama-sama ng impormasyon mula sa iba't ibang sanggunian—tulad ng, halimbawa, Rozhkov, Y. Gautier at iba pa, posible lamang na makabuo ng isang magkakaugnay na larawan ng ilang rehiyon ng bansa. Ang mga dayuhan na bumisita sa Moscow noong ika-16 o ika-17 siglo ay mas binase ang kanilang mga pagtataya sa mga pahayag ng iba't ibang indibidwal kaysa sa kaalaman sa mga opisyal na dokumento. Gayunpaman, maaaring tanggapin ang mga pagtatayang ito nang hindi gaanong pinupuna, sapagkat halos tumutugma ang mga ito sa katotohanan. Ang mga salita ni isang Clement Adams, na bumisita sa Moscow noong 1553, na nagsasabing 'tertiam fundorum partem totius imperii tenent monachi' [ang isang katlo ng lupain ng buong kaharian ay pag-aari ng mga monghe], ay pinatutunayan ng mga obserbasyon ng ibang dayuhan. Ang Ingles na si Jerome Gorse, na nanirahan nang tuloy-tuloy sa Moscow mula 1572 hanggang 1590, ay tumutukoy sa mga salita ni Tsar Ivan IV, na binigkas sa Konseho noong 1580, na nagsasabing ang klero ng Rusya ay 'pag-aari ang isang katlo ng buong kaharian'. Ipinahayag din ito ng Suwekong si Peter Petrei, na bumisita sa Moscow noong huling bahagi ng ika-16 at unang bahagi ng ika-17 siglo at inilathala ang kaniyang tala ng paglalakbay tungkol sa estadong Muscovite noong 1615 sa *[487] *. Sa kanyang mahusay na aklat na *Lectures on Russian History*, itinuturing ni S. F. Platonov na lubos na kapanipaniwala na, pagsapit ng katapusan ng ika-16 na siglo, hanggang 37 porsyento ng lahat ng asyahan

---

[483] Ibid. Mga Apendise I–XXV.

[484] Noong 1696, sa panahon ng paghahari ni Tsar Peter na Dakila, pinilit ang mga diyosesis at mga monasteryo na magtayo ng mga barko sa kanilang sariling gastos para sa kampanya laban sa Azov. Elagin, S. History of the Russian Fleet: The Azov Period (1864). p. 51. Hinati ang mga lupain ng klero sa 17 'kompan'ts', na bawat isa ay binubuo ng 8,000 sambahayang magsasaka; ang Metropolitan ng Kazan ay bumubuo ng hiwalay na 'kompan't' sa kanyang sariling karapatan, na may 1,126 sambahayang magsasaka, at nagbayad ng 9,800 rublo. Ibid. pp. 54, 61. Para sa layuning ito, isinagawa ang isang senso ng mga sambahayang magsasaka. Sa sensong ito sa rehiyon ng Ponizovye, apat na monasteryo ang isinama. Ihambing natin ang bilang ng mga sambahayan noong 1696 sa mga datos para sa 1646 at 1678.

[485] Milyutin. Op. cit., sa: Readings. 1860. Bol. 3. pp. 132, 142–143, 151.

[486] Zavyalov. The Question of Church Estates under Empress Catherine II (1900). pp. 246–347. Ginamit ng Chancellery ng Sinodo ang datos mula noong 1744, gaya ng makikita sa paghahambing ng dalawang senso.

[487] Clemens Adam, sa: Op. cit. p. 152; Horsey, sa: Russia at the Close of the 16th Century. London (inilathala ng Harklit Society). Binanggit sa: Makarii. 8. pp. 229; Petrejus. Regni Muschkowitici Sciographia. Stockholm, 1615 (Aleman na edisyon: *Historien und Bericht von dem Großfürstentum Muschkow durch Petrum Petrejum de Erlesunda*. Leipzig, 1620; sa Ruso: *Kasaysayan ng Gran Dukado ng Moscow*, sa: *Readings*. 1867. Bol. 2. p. 418).

ay nasa kamay ng mga pari, ng metropolitan, ng mga diyosesis at ng mga monasteryo[488] , pati na rin ang mga gubat at parang-dayami.

Sa limang distrito lamang ng rehiyon ng Moscow, pag-aari ng mga monasteryo ang 230,721.8 chvartis (115,360.9 desyatinas) ng lupa[489] . At sa rehiyon ng Novgorod, napakalawak ng mga pag-aari ng mga monasteryo noong ika-16 na siglo[490] . Malawak ang mga pag-aari ng mga monasteryo sa Pomorye (mga distrito ng Ustyug, Solvychegodsk, Dvina, Totma at Arkhangelsk) at sa rehiyon ng Vyatka noong ika-17 siglo[491] . Napag-usapan na natin ang rehiyon ng Ponizovye. Ang mga pag-aari ng monasteryo ay maliit lamang sa kanluran (maliban sa mga monasteryo ng Novgorod) at sa timog, sa hangganan ng kapatagan, kung saan ang pamahalaan ay napaka-tipid sa lupa na ipinagkakaloob nito bilang mga pag-aari sa mga sundalo[492] .

Malaking kahalagahan sa ekonomiya ng maraming monasteryo ang mga bayan at pamayanan na matatagpuan sa lupain ng mga monasteryo, na nagbabayad ng malalaking upa sa pera sa mga monasteryo. Ang bayan ng Ostashkov ay kalahati sa Sede ng Patriarka at kalahati sa Monasteryo ni San Jose ng Volokolamsk; ang bayan ng Tikhvin ay matatagpuan sa lupang pag-aari ng Monasteryo ng Tikhvin; ang pamayanan ng Nepokok ay pag-aari ng Monasteryo ng Kirillov; at ang pamayanan ng Borovsk ay pag-aari ng Monasteryo ng Pafnutiev. At ang mga ito ay ilan lamang sa mga halimbawa[493] . Halos lahat ng mga pangunahing monasteryo ay may tinatawag na 'monastic settlements', na matatagpuan sa lupain ng monasteryo at tinitirhan ng mga manggagawa na naglilingkod sa monasteryo. Lahat ng mga lungsod, pamayanan, at nayon na ito ay pinatawan ng exemption sa pagbabayad ng buwis sa estado sa pamamagitan ng mga espesyal na charter na nagkakaloob sa kanila ng pribilehiyo at imyunidad sa pag-uusig, at nagbabayad sila sa mga monasteryo ng napakalaking renta sa salapi at sa anyo ng mga kalakal[494] .

Ang lawak ng mga pag-aari ng mga monasteryo noong ika-17 siglo ay makikita sa bilang ng mga sambahayang magsasaka na matatagpuan sa lupain ng mga monasteryo – ang impormasyong ito ay hango sa mga talaan ng senso. Ipinapakita ng talaan ng senso noong 1646 na hindi bababa sa 109,267 na sambahayang magsasaka ang nasa lupain na pag-aari ng mga institusyong pang-simba[495] :

sa mga lupain ng Sede ng Patriarka: 6,481 na sambahayan

sa mga lupain ng mga diyosesis: 10,857 na sambahayan

sa mga lupain ng 439 na monasteryo: 91,829 na sambahayan

Noong *1661–62, isinagawa ang isa pang senso ng mga sambahayang magsasaka na matatagpuan sa mga lupang monastiko; Gayunpaman, dapat tandaan na ang senso ng Tanggapan ng mga Monasteryo ay nakabatay sa impormasyong ibinigay mismo ng mga awtoridad ng monasteryo; hindi maikakaila na ang aktwal na bilang ng mga sambahayang magsasaka ay maaaring mas mataas pa, ngunit itinago ng mga monasteryo ang ilan sa mga ito. Ayon sa censong ito, 476 na monasteryo ang nagmamay-ari ng lupain na sumasaklaw sa 87,907 na sambahayang magsasaka[496] , samantalang noong 1696 ay mayroong 102,476 na sambahayan sa lupain ng mga monasteryo[497] . Kung ipagpapalagay natin na bawat sambahayan ay binubuo ng apat na ganap na gulang na lalaking nasa hustong edad para magtrabaho – palaging iniiwasan ng mga magsasaka ang paghahati ng kanilang mga sambahayan dahil sa buwis – sumusunod na mahigit kalahating milyong lalaki lamang ang nagtatrabaho sa mga lupain ng mga monasteryo, at kasama ang mga kababaihan at mga bata, hindi bababa sa isa pang kalahating milyong tao[498] . Ang mga bilang na ito lamang ay*

---

[488] Platonov. Lectures (1915, ika-9 na edisyon). p. 165. Ang maliliit na lupain, pangunahin ay maliliit na feudo, ay ipinagbili o ipinangako sa mga monasteryo. Veselovsky. The Village and Hamlet in North-Eastern Rus' in the 14th–16th Centuries (1936). p. 56. Ihambing ang maraming dokumento: Ang mga Kasulatan ng Tver. Inedit ni S. Shumakov. Bol. 1 (1896) at Ang mga Kasulatan ng Uglich (1899); nagpatuloy ang prosesong ito hanggang sa ika-17 siglo.

[489] Rozhkov. Op. cit. pp. 399, 400. Para sa ika-17 siglo, tingnan: Gautier. Op. cit. (1937). pp. 251–255, 329, 351.

[490] Rozhkov. Op. cit. p. 385.

[491] Bogoslovsky. Op. cit. pp. 65–77.

[492] Gnevushev. Op. cit.; Bagaley. Op. cit.

[493] Para sa karagdagang detalye, tingnan: Smirnov. Op. cit. 1 (1917). pp. 108–134.

[494] Ibid. pp. 170–231.

[495] Tingnan ang listahang ito sa: Nikolsky. Op. cit. 1. 1 (1897). Mga Apendise VII–XXV.

[496] Ang rehistro ng 1661 (rehistro 170) sa: Mga Tala ng ORSA. 2 (1861). pp. 401–422; 348 monasteryo ang may mas mababa sa 100 sambahayan bawat isa.

[497] Sivkov. Op. cit. pp. 221–225.

[498] Ang populasyon ng Estadong Muscovite noong 1480 ay humigit-kumulang 2.1 milyong kaluluwa; isang daang taon ang lumipas, sa katapusan ng ika-16 na siglo, ito ay umabot sa 4.3 milyon, at sa katapusan ng ika-17 siglo – humigit-kumulang 12.6 milyon. Pokrovsky. Populasyon, sa: Encyclopaedia Sovietica. Bol. 40. Tinataya ni Milyukov ang populasyon sa 10–11.5 milyong katao sa

nagpapakita ng lawak ng pang-ekonomiyang aktibidad ng mga monasteryo at ng kahalagahan nito para sa kabuuang ekonomiya ng estadong Muscovite. Ipinapaliwanag nito kung bakit si Peter na Dakila, habang isinasagawa ang kanyang mga reporma – na sa katunayan ay pangunahing nilayon upang maibsan ang mga suliraning pinansyal na kaugnay ng Dakilang Digmaang Hilaga – ay nagbigay ng partikular na pansin sa mga ari-arian ng mga monasteryo. Ang masaganang lupain ng mga monasteryo ay napatunayang mahusay na pinagkukunan ng kinakailangang pondo.

6. Ang Pambansa at Legal na Balangkas ng Pagsasapam-pananginang Lupa ng mga Monasteryo

Sinikap naming magbigay ng pangkalahatang pagtingin sa ekonomiyang monastiko at sa pag-unlad nito. Upang mas maging malinaw ang larawang ito, kailangan nating ilarawan ang panloob na ugnayang pang-ekonomiya sa loob ng mga lupain ng monasteryo at ang pakikilahok ng mga monghe sa pamamahala nito. Mula sa paglalarawang ito, makikita natin kung paano maraming naninirahan sa monasteryo ang nasangkot sa mga sekular na gawain at dahil dito ay nalipat ang kanilang pansin mula sa tunay na pamumuhay-monastiko at espirituwal na ascesis.

Sa pagtalakay sa monastisismo noong ika-14 hanggang ika-15 siglo, binanggit namin ang mga tipikal na halimbawa kung paano itinatag ang mga bagong monasteryo noon: halos bawat tagapagtatag ay nagsikap na tiyakin, sa pamamagitan ng mga legal na dokumento, ang lupang pinagtayuan ng monasteryo – sa simula, binubuo lamang ito ng isang simbahan na gawa sa kahoy at ilang selda na gawa rin sa kahoy. Marahil ay hindi palaging inisip ng nagtatag na lalago at uunlad ang lupain sa lugar ng kanyang maliit na hermitage; Noong panahong iyon, ang kanyang pangunahing alalahanin ay protektahan ang monasteryo mula sa mga kapitbahay nito (babalikan natin muli ang kung minsan ay mapusok na saloobin ng lokal na populasyon sa mga bagong monasteryo), at upang mabigyan ang komunidad ng mga monghe ng kakayahang magtanim ng gulayan o maghasik ng butil. Kaya't nagsimulang lumitaw ang mga unang kasulatan na nagkakaloob ng lupa kung saan itinayo ang mga monasteryo. Sumunod ang mga kahalili: mga bagong abbot, mga bagong komunidad ng monghe; hindi na sila gaanong hinimok ng mga asetikong ideyal gaya ng tagapagtatag ng monasteryo. Ang mga buhay ng ilang mahigpit na asketiko at ang kasaysayan ng mga monasteryong kanilang itinatag ay nagpapakita ng isang padron, marahil ang pinaka-katangian ng Lumang Rusong monastisismo: ang makamundong katanyagan ng asketiko—na madalas iginagalang bilang isang lokal na santo kaagad pagkatapos ng kanyang kamatayan—ay nagdulot ng pagyaman sa monasteryong kanyang itinatag at ng pagiging makamundo ng mga monghe. Ang mga handog—mga kalakal, pera, at lupa—ay dumadaloy nang tuloy-tuloy sa monasteryo mula sa mga taimtim na deboto ng santo. Lumawak taon-taon ang teritoryo ng monasteryo; pag-aari na nito hindi lamang ang lupang katabi nito , kundi madalas pati na rin ang mga lupain na malayo sa monasteryo, kung minsan ay nasa ibang rehiyon pa[499] . Kinakailangan nang pamahalaan ang mga bagong lupain at panatilihin ang patuloy na pangangasiwa rito. Nanirahan ang mga magsasaka sa mga ipinagkaloob na lupain, at kinakailangan ding ayusin ang kanilang ugnayan sa monasteryo at sa estado.

Isang partikular na katangian ng pagmamay-ari ng lupa ng mga monasteryo ang nararapat ipaliwanag. Bilang mga may-ari ng lupa, hawak ng mga monasteryo ang buong titulo sa lupang ipinagkaloob sa kanila, na sa terminolohiyang legal ng estadong Muscovite ay karaniwang tinatawag na 'karapatan sa pagprotekta'[500] . Bilang mga may-ari ng lupa, obligado ang mga monasteryo na bayaran ang estado ng lahat ng buwis na ipinapataw sa lupang pag-aari nila; kasabay nito, ang lahat ng upa na binabayaran ng mga magsasakang naninirahan sa lupang pag-aari ng monasteryo ay napupunta sa monasteryo. Ang halaga ng buwis na

---

kalagitnaan ng ika-16 na siglo at sa 17–18 milyong katao pagsapit ng katapusan ng ika-17 siglo. Milyukov. Mga Sanaysay sa Kasaysayan ng Kulturang Ruso. Bol. 1 (ika-6 na ed.). p. 26.

[499] Ang mga buhay ng ilang mga santo ay naglalahad kung paano nakaimpluwensya ang mga usaping pambahay sa buong estruktura ng buhay monghe; halimbawa, ang salaysay ng mongheng si Innokenty tungkol sa mga huling araw ng buhay sa lupa ni Pafnutius ng Borovsk: isinulat ni Innokenty na kahit nasa kama ng kamatayan, abala pa rin si Pafnutius sa mga pang-araw-araw na usapin. Klyuchevsky. Mga Buhay. p. 437.

[500] Bilang karagdagan sa mga akdang nabanggit na nina Sergeevich (3), Vladimirsky-Budanov at Pavlov-Silvansky, tingnan din: Zagoskin, N. Kasaysayan ng Batas sa Estadong Muscovite (1877). Dyakonov, M. Mga Sanaysay sa Panlipunang at Pulitikang Istruktura ng Sinaunang Rus' (1908; ika-2 ed. 1912); Belyaev, I. 'Mga Porma ng Pagmamay-ari ng Lupa sa Estadong Muscovite', sa: Vremennik, vol. 11 (isang lumang ngunit mahalagang akda); Blumenfeld. 'Mga Porma ng Pagmamay-ari ng Lupa sa Sinaunang Rus' (1884); Rozhdestvensky. 'Pagmamay-ari ng Lupa ng mga Alipin sa Estadong Muscovite noong ika-16 na Siglo' (1897); Veselovsky, S. 'Tungkol sa Usapin ng Pinagmulan ng Sistemang Patrimonial' (1926); ang parehong may-akda. 'Pang-monastikong Pagsasapam-pam ng Lupa sa Muscovite Rus sa Ikalawang Kalahati ng ika-16 na Siglo', sa: Ist. zap. 10 (1941) (sa kasamaang palad, hindi ko magamit ang akdang ito).

binabayaran ng mga monasteryo sa kaban ng estado para sa lupa, at ang ugnayan sa pagitan ng monasteryo at ng mga magsasaka, ay pinamamahalaan ng mga kasulatan ng pagkakaloob at imyunidad, na nagbigay ng legal na bisa sa mga ugnayang ito[501] .

Depende sa may-ari nito, ang lupa—tinanim man o hindi—ay tinatawag na lupa ng soberano, o lupa ng palasyo, kung pag-aari ito ng estado; bilang lupang pamana kung pag-aari ito ng mga inapo ng mga prinsipe ng appanage o mga boyar bilang kanilang mana, ibig sabihin, isang pamana; 'lupang estate' – kung ito ay ipinagkaloob sa mga tauhang militar bilang kabayaran sa kanilang serbisyo sa estado. Ang lupaing pag-aari ng mga metropolitan, diyosesis, monasteryo, at parokya ay tinatawag na 'lupang simbahan', at, depende sa may-ari, bilang 'lupang metropolitan', 'lupang episkopal', o 'lupang monastiko'.

Ang populasyon ng estadong Muscovite ay nahati sa mga grupo ayon sa kanilang mga obligasyon sa estado at sa mga karapatang kaakibat ng mga obligasyong iyon. Bilang mga may-ari ng lupa, tinutukoy ng mga kasapi ng mga grupong ito ang legal na katayuan ng lupang pag-aari nila; kalaunan, mula sa ikalawang kalahati ng ika-16 na siglo, tinukoy ng legal na praktis ang ugnayang ito sa kabaligtaran, ibig sabihin, ang paggamit ng isang partikular na uri ng lupa ang nagtakda ng klasipikasyon ng may-ari sa loob ng isang tiyak na kategorya ng populasyon kaugnay ng kaban ng estado.

Sa pangkalahatan, hinati ang populasyon sa dalawang grupo: 1) mga may-ari ng 'puting lupa' at 2) mga taong nagbabayad ng buwis. Ang unang grupo ay binubuo ng mga klero at ng mga nasa serbisyo (mga boyar at may-ari ng lupa), na ginagampanan ang kanilang tungkulin – sa Simbahan man o sa pinuno – bilang kapalit ng kanilang lupa; ang ikalawang grupo naman ay binubuo ng mga taong obligado na magbayad ng buwis – sa salapi man o sa anyo ng produkto. Dahil dito, ang lupa sa estadong Muscovite ay nahati sa dalawang kategorya: 'puting' at 'itim' na lupa. Ang 'puting' lupa ay yaong pag-aari ng mga taong hindi pinapatawan ng buwis, samantalang ang 'itim' na lupa ay yaong pag-aari ng mga magsasakang nagbabayad ng buwis[502] .

Ang lupang pag-aari ng isang monasteryo ay maaaring 'puti' o 'itim'. Halos unibersal na tuntunin na ang lupang pinagtayuan mismo ng monasteryo—kasama ang simbahan o mga simbahan nito, ang mga silid ng abbot at mga monghe, ang refektoryo at ang mga kapilya—ay 'puting' lupa at hindi napapailalim sa sapilitang paggawa (corvée labour) dahil sa mga espesyal na sulat-patente. Karaniwan, ang lupang ito ay napapalibutan ng pader na bato o bakod na kahoy. Ang hardin ng gulay at ang asyendang sakahan ng monasteryo—na sinasaka mismo ng komunidad ng mga monghe o ng mga lingkod at magsasaka ng monasteryo na sapilitang nakikipagkontrata rito upang magsagawa ng iba't ibang uri ng gawain—ay itinuturing ding 'puting lupa'. Karaniwan, bagaman hindi palagi, itinakda rin ng mga espesyal na sulat-patente bilang 'puting lupa' ang bahagi ng mga lupain ng monasteryo na matatagpuan sa tabi ng monasteryo o sa ibang lokasyon. May buong titulo ang mga monasteryo sa 'puting lupa' na ito.

---

[501] Tingnan partikular: Veselovsky, 'On the Question' (1926).

[502] Sa opisyal na wika, ang salitang 'beliy' ay tumutukoy sa isang taong hindi pinapatawan ng buwis; ang 'obelit' ay nangangahulugang hindi pinapatawan ng buwis; ang isang 'belopomestets' ay ang may-ari ng 'belaya' na lupa, na hindi pinapatawan ng buwis sa estado. Ang karapatang magmay-ari ng ganoong lupa ay nakaugnay sa obligasyong maglingkod sa estado. Ang mga magsasakang nagbabayad ng buwis ay naninirahan sa alinman sa 'puting' lupa o sa lupa ng soberanya, at nagbabayad sila ng buwis para sa karapatang gamitin ang parehong uri ng lupa. Kaya naman, ang karapatan ng mga magsasakang nagbabayad ng buwis kaugnay ng lupa ay simpleng karapatang gamitin ang lupang pag-aari ng iba. Ang mga magsasakang nagbabayad ng buwis na naninirahan sa lupain ng soberanya at bumubuo ng mga urbanong lipunan at mga pamayanang kanayunan ay kilala bilang 'itim na tao'. Karamihan sa kanila ay mga magsasaka at mamamayan ng lungsod ng estado. Nararapat ding pansinin ang sumusunod na kalagayan: ang mga magsasakang naninirahan sa lupain ng uring naglilingkod o sa lupain ng simbahan at may ilang obligasyon sa estado ay hindi tinatawag sa opisyal na terminolohiya na 'mga itim na tao', kundi, ayon sa uri ng lupain kung saan sila nanirahan at nagtrabaho, bilang 'mga tauhan ng may-lupa' o 'mga taong monastiko'. Para sa kategoryang ito ng mga magsasaka, ang may-ari ng lupa ang nagsilbing tagapamagitan sa pagitan nila at ng estado hinggil sa kanilang mga obligasyon at, batay sa mga sulat ng imyunidad, ay nagkaroon din ng mga karapatang hudisyal. Ang mga 'itim na tao', sa kabilang banda, ay tinutupad ang kanilang mga obligasyon sa estado sa pamamagitan ng mga komunidad na kanilang kinabibilangan. Para sa karagdagang pagbabasa tungkol sa paksang ito, tingnan: Dyakonov, M. Essays (1908). Sa wika ng mga Prikazy, ang 'itim na lupa ng soberano' ay tumutukoy sa lupang ginagamit ng mga itim na magsasakang nagbabayad ng buwis, samantalang ang pariralang 'lupa ng soberano' ay tumutukoy sa lupang ipinagkakaloob ng estado sa mga tauhan ng serbisyo bilang mga lupain para sa tagal ng kanilang serbisyo at depende sa uri ng serbisyong iyon. Ihambing: Rozhdestvensky, op. cit. Gayunpaman, ang lahat ng lupa ay palaging nanatiling lupain ng pinuno – ang lupa ng tsar at ng Dakilang Prinsipe; ihambing, halimbawa, ang § 84 ng Kodigo ng 1550, AI. 1, Blg. 155. Sa kamalayan legal ng mga nasasakupan ng soberanong Moskow at sa wika ng mga legal na dokumento, ang pinakamataas na may-ari ng lahat ng lupa ay ang estado o ang tsar: kaya naman ang mga lumang salitang Ruso: 'ang lupa ay pag-aari ng tsar, ngunit ako ang may-ari nito', 'ang lupa ay pag-aari ng Diyos, ng tsar at ng Dakilang Prinsipe, ngunit ang mga bukid at ang ani ay sa amin'.

Gayunpaman, maaari ring magmay-ari ang mga monasteryo ng 'itim na lupa', na bagaman tinatawag na lupang monastiko, ay napapailalim sa ibang legal at pananalaping ugnayan sa estado – kapareho ng anumang ibang 'itim na lupa'. Madalas, sa pamamagitan ng pagbili, pagpapalitan, o mga donasyong ginawa bilang pag-alala sa mga yumao, nakakakuha ang mga monasteryo ng mga lupain na binubuo ng mga nayon at pamayanan na itinuturing na 'tyagla' o 'itim' na lupa. Nang mapasailalim ito sa pagmamay-ari ng monasteryo, nanatiling 'black land' ang lupaing ito, at tinustusan ng mga monasteryo ang pagbabayad sa estado, sa salapi at sa anyo ng produkto, ng lahat ng buwis na dati nang ipinapataw dito. Noong ika-17 siglo, lalo na sa hilaga, lumitaw ang tinatawag na 'itim na monasteryo', na itinayo mula pa sa simula sa 'itim' na lupa at ang buong pag-aari nito ay binubuo ng 'tyagly' na lupa[503] . Ipinapakita ng kasaysayan ng mga indibidwal na monasteryo na palaging sinikap ng mga awtoridad na monastiko na palawakin ang kanilang 'puting' mga lupain, na gawing 'puti' ang kanilang 'itim' na mga lupain sa pamamagitan ng mga patenteng liham, at sa gayon ay mabawasan ang kanilang mga pananalapi na obligasyon sa estado. Noong ika-16 na siglo, halos palaging matagumpay ang ganitong uri ng petisyon, ngunit noong ika-17 na siglo, dahil sa mga suliraning pinansyal na kaugnay ng Panahon ng mga Pagsubok, nagpatupad ang pamahalaan ng ganap na ibang patakaran hinggil dito at halos palaging tinanggihan ang mga petisyon ng mga monasteryo na muling uriin bilang 'puti' ang kanilang mga lupang 'itim'[504] .

Ang ilang monasteryo ay napalaya mula sa ilang obligasyon sa pamamagitan ng mga espesyal na sulat-patente, ngunit ang ganap na pagbubukod ay bihira. Ang tanyag na Monasteryo ng Trinity-Sergius ay nagtamasa ng ganap na pagbubukod mula sa lahat ng obligasyon – isang 'tarkhan' na kinumpirma noong 1551; pati ang mga magsasakang naninirahan sa lupain ng monasteryo ay hindi rin nasasailalim sa anumang obligasyon sa estado. Bukod pa rito, batay sa isang charter ng imyunidad na may petsang 1541, ang mga magsasaka ay nasasailalim lamang sa abbot ng monasteryo. Samantala, ang mga klero na naglilingkod sa mga lupain ng monasteryo, na matatagpuan sa iba't ibang distrito ng estadong Muscovite, ay hindi pinapatawan ng buwis sa metropolitan (at kalaunan sa patriyarka) at sa mga obispo ng diyosesis. Noong 1625, sa ilalim ni Tsar Mikhail, ipinakilala ng isang bagong tarhan ang ilang pagbabago: mula noon, ang monasteryong ito, tulad ng ibang mga monasteryo, ay napilitan nang magbayad ng buwis na 'yamskaya' sa Tanggapan ng Palasyo, magsuplay ng butil para sa pagpapanatili ng mga streltsy, at mag-ambag ng pondo para sa pagtatayo ng mga kuta – ang 'proyekto ng kuta'[505] . Ang Monasteryo ni San Jose sa Volokolamsk ay pinatawan din ng exemption mula sa lahat ng tungkulin noong ika-16 na siglo, maliban sa buwis na 'yamskaya' at sa suplay ng butil para sa pagpapanatili ng mga streltsy[506] .

Tinupad ng lahat ng mga monasteryo ang mga obligasyong nabanggit dito, at hindi namin alam ang anumang petisyon na humihiling ng kanilang pag-aalis.

7. Mga Bukidnang Monghe

Ang kalagayan ng mga magsasakang monastiko ay maaaring maging paksa ng isang hiwalay na pag-aaral – ilalahad lamang namin ito sa pangkalahatang mga termino, sapagkat ang masusing pagsusuri sa isyung ito ay lubos na magpapalawak sa saklaw ng aming gawain. Ang presensya ng mga magsasaka sa mga lupang monastiko ay higit pang nagdala sa mga monasteryo sa mga masalimuot na patakaran ng estado. Sa kanilang mga polemika, ang mga hindi nagmamay-ari ay nagprotesta hindi lamang laban sa kalikasan ng ugnayan sa

---

[503] Tingnan sa paksang ito: Bogoslovsky. Op. cit. 1. p. 91 ff. Isa sa ganitong 'itim' na monasteryo ay, halimbawa, ang Chelmogorsk Hermitage. Tulad ng makikita mula sa ulat ng abbot noong 1676, ang hermitage ay walang mga magsasaka; ang lupa ng monasteryo ay bahagyang inupahan at bahagyang sinakahan ng mismong komunidad ng mga monghe at ng mga manggagawang inupahan para sa pag-aani; lahat ng katamtamang-laking lupain ng monasteryo ay 'itim na lupa'. RIB. 14. p. 442.

[504] Bogoslovsky. Op. cit. pp. 93, 96. Sa timog, na kilala bilang 'ligaw na bukid', ang bawat bahagi ng lupa ay pormal na pag-aari ng tsar (lupa ng soberano); sa katotohanan, gayunpaman, ang lahat ng lupa doon ay ipinamigay sa mga tauhang pangserbisyo; ang mga bagong tatag na monasteryo ay nakatanggap lamang ng napakaliit na lupain doon. Ihambing: Nekrasov, N. 'Mga Sanaysay sa Kasaysayan ng Rehiyon ng Ryazan noong ika-16 na Siglo', sa: ZhMNP. 1914. 4; Belotserkovsky, G. 'Tula at ang Distrito ng Tula noong ika-16 at ika-17 na Siglo', sa: Univ. Kyiv. 1914–1915. Bagaman walang matabang itim na lupa roon, ang buwis ay binayaran sa estado ng mga magsasaka, mga monasteryo at, sa ilang antas, pati na rin ng uri ng nagseserbisyo sa militar. Dobroklonsky, A. 'Ang Monasteryo ng Solotchinsky', sa: Readings. 1888. 1. pp. 48, 61, 62–68.

[505] Gorsky. Deskripsyon. Bol. 1. p. 324. Isang mahalagang pagbabago ang ginawa sa charter ng imyunidad: ang abbot ng monasteryo, na dati ay nasasailalim sa hurisdiksyon ng tsar (sa mga usaping hindi pang-eklesiastiko), ay ngayo'y nasasailalim sa hurisdiksyon ng patriyarka. Sa panahon ng paghahari ni Tsar Boris, ang mga magsasakang naninirahan sa mga lupain ng monasteryo ay binigyan ng ilang bagong pribilehiyo. Ibid. p. 225.

[506] Smirnov. Op. cit. p. 96.

pagitan ng mga monasteryo at ng kanilang mga magsasaka[507] , kundi higit sa lahat laban sa mga lupang tinitirhan bilang ganoon, sapagkat dahil sa mga ito ay tuluyang naipit ang mga monasteryo sa lahat ng pagbabago-bago ng buhay pampulitika at pang-ekonomiya ng bansa.

Ang presensya ng mga magsasaka bilang puwersang paggawa sa lupain ng mga monasteryo ay isang mahalagang salik na nag-ambag sa matagumpay na pag-unlad ng agrikulturang monastiko at sa pagpapayaman ng mga monasteryo. Dapat bigyang-pansin ang ugnayan ng monasteryo at ng mga magsasaka nito pati na rin ang kalagayan ng mga huli, sapagkat makakatulong ito sa atin na matuklasan ang mga bagong katangian sa katangian ng buhay monastiko noong panahong iyon.

Hanggang sa ika-16 na siglo, nanirahan ang mga magsasaka sa lupain ng may-ari bilang malayang nangungupahan na, sa ilalim ng isang kontrata – na tinatawag na 'poradna' – na karaniwang pasalita noong ika-16 na siglo at isinulat noong ika-17, ay nagbibigay ng bahagi ng kanilang ani sa may-ari ng lupa. Bukod sa upa na ito – mula sa isang-kapat hanggang kalahati ng ani – pinilit ding gampanan ng mga magsasaka ang ilang gawain ayon sa utos ng may-ari ng lupa; madalas, sa mga tuntunin ng mga kontratang ito, makikita ang mga probisyon tungkol sa pagbabayad ng upa nang salapi o sa anyo ng produkto, at sa pagsasagawa ng corvée na trabaho nang hindi na kailangang magbigay ng bahagi ng ani. Bukod pa rito, kinakailangan ding bayaran ng mga magsasaka ang buwis ng estado na ipinapataw sa lupa. Para sa mga nangungupahan, itinakda ang mga taon ng jubilee kung kailan sila hindi pinapatawan ng upa at corvée na paggawa, habang ang may-ari ng lupa naman ang nagpapasan ng pananagutan sa pagbabayad ng buwis ng estado sa mga panahong iyon. Hindi palaging tinutukoy ang tagal ng upa sa mga kasunduan sa upa; sa ilang kaso, itinakda ito sa 10 taon, na sa pagtatapos nito, ang nangungupahan, kung nabayaran na niya ang lahat ng utang sa may-ari ng lupa, ay maaaring lisanin ang lupain. Noong ika-17 siglo, ipinakilala sa mga kasunduan sa upa ang isang pagbabagong hindi pabor sa nangungupahan: nawala sa nangungupahan ang karapatang lisanin ang lupa, at kung siya ay umalis, nagkaroon ang may-ari ng lupa ng karapatang ipa-balik siya. Ganito nabuo ang pagkakatali ng mga magsasaka sa lupang kanilang sinasaka, na kalaunan ay naging pagkakatali nila sa may-ari ng lupa at naging batayan ng pagka-alipin[508] .

Ang lahat ng ito ay naaangkop, sa pangkalahatan, sa mga magsasakang naninirahan sa mga lupain ng monasteryo, ngunit dito ay matutukoy ang ilang natatanging katangian na kaugnay ng iba't ibang kategorya ng mga magsasaka. Ang mga kategoryang ito ay lumitaw sa pag-unlad ng pagmamay-ari ng lupa ng monasteryo.

Sa pagtatatag nito, ang isang monasteryo ay, batay sa isang charter ng pagkakaloob, tumatanggap ng lupa na tinitirhan na ng mga magsasaka, kaya't sila ay naging mga magsasaka ng monasteryo o 'tao ng monasteryo'. Naglalagda sila ng pormal na kasunduan sa pag-upa sa monasteryo at nagbabayad ng upa. Noong ika-16 na siglo, naitala ang mga magsasakang ito sa rehistro ng buwis sa ilalim ng tawag na 'mga matagal nang naninirahang magsasaka'; pagkatapos noon, tinukoy sila sa ganitong pangalan sa lahat ng talaan ng monasteryo. Unti-unti, ayon kay M. Dyakonov, nabuo ang isang patakaran kung saan ang mga magsasaka sa kategoryang ito, kapag naitala na sa rehistro ng lupa, ay nawalan ng karapatang lisanin ang mga lupang kanilang inuupahan . Binigyan ng karapatan ang mga awtoridad ng monasteryo na hanapin at isauli ang tumakas na 'mga matagal nang naninirahan'[509] . Sa pamamagitan ng mga regalo o pagbili, nakapagtamo ang mga monasteryo ng mga bagong lupain na tinitirhan din ng mga magsasaka. Inuuri rin ng mga tala ng monasteryo ang mga magsasakang ito bilang 'mga matagal nang naninirahan'. Sa karamihan, nanatiling may

---

[507] Dapat tandaan na ang kalagayang pang-ekonomiya ng mga magsasaka ay madalas napakabuti kaya wala silang utang sa monasteryo. Ganito ang kalagayan ng mga magsasaka ng Monasteryo ni San Jose-Volokolamsk, lalo na noong 1573–1581, nang nag-uumapaw ang krisis sa agrikultura sa paligid, na yumanig sa sentro ng Moscow; Kapansin-pansin na nagbigay ang mga awtoridad ng monasteryo ng bayad-paghiwalay sa mga magsasakang umalis sa lupain ng monasteryo sa pagtatapos ng kanilang itinakdang panahon ng paglilingkod nang walang anumang utang. Ang mga talaan ng kita at gastusin ng Monasteryo ng Volokolamsk mula sa huling bahagi ng ika-16 na siglo, sa: Ist. arkh. 2. pp. 72, 76, 83, atbp.

[508] Tingnan: Belyaev, I. Mga Magsasaka sa Rusya (1860); Dyakonov, M. Mga Sanaysay (1898); Grekov, B. Mga Magsasaka sa Rusya (1946). Tungkol sa pinagmulan ng pagka-alipin: Grekov, op. cit.; Engelmann, I., *Die Leibeigenschaft in Russland* (1884); Klyuchevsky, V., 'Ang Pinagmulan ng Pagka-alipin sa Rusya', sa: *Russkiy Mir*, 1885, blg. 10, at pati na rin sa: *Experiments and Studies* (1918); idem, *Geschichte Russlands*, bol. 2, Kabanata 17; Debolsky, N. 'Tungkol sa Tanong ng Pag-aalipin sa mga Bukid na Magsasaka', sa: ZhMNP. 1895. 11; Belyaev, P. 'Lumang Pagmamay-ari ng Rus at ang Pag-aalipin sa mga Magsasaka', sa: ZhMNP. 1916. 8–9.

[509] Dyakonov. Mga Sanaysay (1898). mga pahina 16–39. Grekov. Op. cit. mga pahina 630, 641, kung saan dinadagdagan niya ang ilan sa mga pahayag ni Dyakonov; at pati na rin: Smirnov, I. 'Tungkol sa Usapin ng mga Matagal nang Nanayam na Magsasaka', sa: Mga Tanong sa Kasaysayan. 1946. 8–9 (hindi ko magamit ang akdang ito).

bisa ang mga kasunduan sa pag-upa na kanilang pinirmahan sa mga dating may-ari ng lupa; muling kinumpirma lamang ng mga awtoridad ng monasteryo ang mga ito, habang nagpapakilala ng ilang amyenda, na kadalasang naglalayong magaanin ang mga obligasyon ng mga magsasaka. Ang ginhawang ito ay pangunahing tumutukoy sa pagbabayad ng upa sa anyo ng produkto at sa paggawa para sa monasteryo[510] .

Ang ikalawang kategorya ng mga magsasakang monastiko ay binubuo ng tinatawag na 'mga bagong dating', o 'mga bagong naninirahan'. Una, sila ay mga magsasakang lumapit sa mga awtoridad ng monasteryo upang humingi ng pahintulot na manirahan sa lupain ng monasteryo; pangalawa, sila ay mga magsasakang inimbitahan mismo ng mga monasteryo sa kanilang mga lupain o inilipat nila mula sa isang lupain patungo sa iba. Ang pasanin ng buwis na ipinapataw sa 'itim' na lupa ay madalas na napipilitan ang mga magsasaka na lisanin ang kanilang mga nayon at manirahan sa 'puting' lupa ng mga monasteryo, kung saan maaari silang makatanggap ng pinansyal na tulong upang maitatag ang kanilang mga sambahayan at mapalaya sa buwis[511] . Halos palaging hindi pinapayagang magbayad ng upa sa lupa ang mga bagong dating sa loob ng isang tiyak na panahon – mula 3 hanggang 5 taon, o, hindi gaanong karaniwan, hanggang 10 taon – o malaki ang ibinabawas sa upa; bukod pa rito, nakatanggap sila ng pinansyal na 'tulong' mula sa monasteryo upang maitatag ang kanilang mga sambahayan. Sa kontratang pinasok nila sa monasteryo, ang tagal ng upa at ang mga kundisyong may kinalaman sa tulong pinansyal, mga obligasyong paggawa sa monasteryo, mga buwis na babayaran sa estado at ang upa na babayaran sa monasteryo – sa salapi at sa anyo ng produkto – ay itinakda nang detalyado, gayundin ang karapatan ng mga awtoridad ng monasteryo na hingin ang pagtupad ng lahat ng obligasyon at magsampa ng kaso laban sa mga magsasakang hindi nakatupad sa mga obligasyong ito. Karaniwan nang nag-iingat ang mga monasteryo ng mga espesyal na aklat-pangtala, kung saan nakatala nang may mataas na antas ng katumpakan ang lahat ng obligasyon ng mga magsasaka; ang mga aklat na ito ay bumubuo ng napakahalagang sanggunian para sa kasaysayan ng bawat pag-aari ng monasteryo at para sa paglalarawan ng kalagayan ng mga magsasakang nasa ilalim ng monasteryo; Naglalaman din ang mga ito ng detalyadong tala ng lahat ng sapilitang paggawa ng mga magsasaka; noong ika-17 siglo, kasama rito ang halagang salapi ng ganoong paggawa, sapagkat noong panahong iyon, kaugnay ng pag-unlad ng ugnayang salapi sa estadong Muscovite, hinangad ng mga awtoridad ng monasteryo na palitan ang bayad na likas-produkto ng bayad na salapi. Ang mga mayayamang monasteryo lamang, na may kapital na nagmula sa perang renta, kita mula sa pagbebenta ng asin at kalakalan, ang nakapagsagawa ng ganap na paglipat sa isang sistemang pinansyal ng pamamahala; Ang mas maliliit na monasteryo, na nangangailangan ng iba't ibang produktong agrikultura—tulad ng beans, gulay at mantikilya, keso, pulot, itlog, kabute, berry, atbp.—ay karaniwang hinihiling sa kanilang mga magsasaka na ipasa ang isang tiyak na bahagi ng kanilang buwis sa monasteryo bilang kalakal[512] . Sa hilaga, sa Pomorye, karaniwang naninirahan ang mga bagong maninirahan sa lupain ng monasteryo bilang 'polovniki', na nagbabayad ng kalahati ng kanilang ani bilang upa para sa lupang kanilang tinaniman; ipinapakita ng iba't ibang dokumento na ang kategoryang ito ng mga nangungupahan ay laganap na noong ika-15 siglo, halimbawa sa mga lupain ng Monasteryo ng Kirillo-

---

[510] Dyakonov. Ibid.; Nikolsky. Op. cit. 1, 2. pp. 37 ff.; Shchepetov. Op. cit. p. 97. Noong ika-15 siglo pa lamang, binabanggit na ng mga liham-grant ang 'mga lumang naninirahan' bilang kaiba sa mga magsasakang kalaunan ay nanirahan sa mga lupain ng monasteryo. Tingnan, halimbawa: AAE. 1. Blg. 20, 21, 51, 53; at pati na rin Blg. 5, 34, 35. Ang liham mula kay Metropolitan Cyprian (1391) ay nagbibigay ng malinaw na larawan ng paggawa na kinakailangang gampanan ng mga magsasaka para sa monasteryo. AAE. 1. Blg. 11.

[511] Mayroon tayong ilang dokumento mula sa ika-16 at ika-17 siglo na tumutukoy sa pagtakas ng mga magsasaka mula sa 'itim na mga nayon' at mula sa mga lupain ng uring naglilingkod. AAE. 1. Blg. 234 (1552), 258 (1561); AYU. Blg. 177, 178, 183 (ika-16 na siglo); 189, 194, 196 (ika-17 na siglo). Tungkol sa Monasteryo ng Trinity-Sergius: Koleksyon ng mga Tala (1614), sa: Mga Monumento ng Panlipunang at Pang-ekonomiyang Kasaysayan. 1 (1929); tungkol sa Monasteryo ng Iosifov: Mga Aklat ng Kita at Gastos, sa: Historical Archives 2. pp. 70, 74, 83, 84.

[512] Mga halimbawa ng mga promisory note: AYu. Blg. 177, 178 (ika-16 na siglo, kaugnay ng Monasteryo ng Vyazhitsky); RIB. 12. pp. 458, 1366, 1468 (kaugnay ng Monasteryo ng Prilutsky); Acts. Inedit ni Melnikov. 1. Blg. 21, 23, 26, 27, atbp. (mula sa Monasteryo ng Pokrovsky sa Ponizovye). Sa mga lupain ng indibidwal na monasteryo sa iba't ibang lugar, nagsagawa ang mga magsasaka ng iba't ibang tungkulin; nakasalalay ito sa lokal na kalagayan; tingnan, halimbawa: AAE. 1. Blg. 348 (Monasteryo ng Trinity-Sergius). Dobroklonsky. Op. cit., mga pahina 61, 69–85; Dyakonov. Essays (1898), mga pahina 131, 163. Mga aklat-pangtala: ng Monasteryo ni Joseph, sa: Ist. arkh. 2; ng Monasteryo ng Boldin, sa: RIB. 37; ng Monasteryo ng Korniliev-Komelsky, sa: LZAK. 5 (1871); Mga Gawa ng Monasteryo ng Koryazhemsky, sa: LZAK. 23 (1910).

Belozersky. Ang obligasyon ng mga 'polovniki' sa monasteryo ay karaniwang limitado sa pagbibigay ng kalahati ng kanilang ani, at kung kailangan din nilang magbayad ng upa, ito ay hindi gaanong malaki[513] .

Ang ikatlong kategorya ng mga magsasakang monastiko, ang tinatawag na 'bobyls' ([514]), ay gumanap din ng makabuluhang papel sa pagmamay-ari ng lupa ng monasteryo. Bihira sa mga Bobyls ang nangungupahan ng mga lupain ng monasteryo; binigyan sila ng lupa para lamang sa kanilang tahanan – madalas ay ang dating tahanan ng isang namatay o tumakas na magsasaka; Hindi sila pumapasok sa anumang kasunduang kontraktwal sa monasteryo at hindi nagbabayad ng buwis; kung mayroon man, nagbabayad lamang sila ng maliit na upa kung may sarili silang hardin ng gulay o maliit na bukid. Pinagkakakitaan nila ang kanilang sarili sa pamamagitan ng trabahong ginagawa para sa monasteryo: sila ay mangingisda, manggagawa ng gawaing-kamay, mananahi, beekeeper, at iba pa. Nag-iiba-iba ang bilang ng mga sambahayang bobyl sa iba't ibang lupain ng monasteryo, ngunit mayroon ang ganitong mga sambahayan sa lahat ng lupain ng monasteryo; tumaas nang malaki ang kanilang bilang pagkatapos ng Panahon ng Kagipitan, nang maraming sambahayang magsasaka ang tuluyang nasira; sa ikalawang kalahati lamang ng ika-17 siglo nang mapansin ang pagbaba sa bilang ng mga sambahayang bobyl. Para sa mga monasteryo, ang mga 'bobyls' ay nagbigay ng murang puwersang paggawa, na angkop para sa iba't ibang uri ng gawain, gaya ng malinaw na ipinapakita ng iba't ibang aklat-kawenta[515] .

Ang pagdami ng mga lupain at ang pagpapalawak ng ekonomiyang monastiko ay nangailangan ng patuloy na pagdami ng lakas-paggawa; hindi sapat ang tatlong kategorya ng mga magsasaka na nabanggit sa itaas. Napilitan ang mga monasteryo na gumawa ng dalawang hakbang: una, dagdagan ang bilang ng mga magsasaka; at pangalawa, lumikha ng dalawang karagdagang kategorya ng mga magsasakang nakadepende sa mga monasteryo – mga lingkod ng monasteryo, o 'sluzhki', at mga 'offspring' ng monasteryo.

8. Mga pag-aari ng monasteryo at ang paglitaw ng pagkaalipin

Nagpatuloy ang mga pagsisikap ng mga monasteryo na akitin ang mga bagong magsasaka sa kanilang mga lupain sa buong ikalawang kalahati ng ika-16 na siglo at unang kalahati ng ika-17 na siglo. Dahil hindi ito nakatakas sa pansin—maging sa kaso ng mga lupain at manor ng mga maharlika o ng mga lupain na pag-aari ng estado—napilitan ang pamahalaan paminsan-minsan na ipagbawal o limitahan ang pangingikil ng mga magsasaka ng mga monasteryo. Gayunpaman, kahit sa usaping ito, hindi naging pare-pareho ang patakaran ng estado, sapagkat ang tuloy-tuloy na pagdagsa ng mga bagong sulat-patente ay nagbigay ng exemption sa ilang partikular na monasteryo o nagbukas ng mga butas sa mga regulasyong dati nang ipinasa, na siyempre, pabor sa mga monasteryo.

Dahil ang paglilipat ng mga magsasaka sa lupain ng mga monasteryo ay kaugnay ng kanilang pag-alis mula sa mga pribado o pampublikong lupain, ang mga hakbang ng pamahalaan na ipinatupad noong ika-16 at ika-17 siglo ay nakatuon sa pangkalahatang paghihigpit sa migrasyon ng mga magsasaka; sa madaling salita, sa dahan-dahan at unti-unting paghihigpit sa kalayaan ng mga magsasaka, na sa huli ay nagbunga ng paglitaw ng pagkaalipin. Ipinakita ng malawakang pananaliksik sa kasaysayan na ang pagpapaalipin sa mga magsasaka ay bunga ng masalimuot na pagsasabwatan ng iba't ibang kalagayan na may kaugnayan sa estado ng agrikultura sa Muscovite Russia; sa esensya, ito ay bunga ng pangangailangang pang-ekonomiya kaysa produkto ng pagnanasa sa kapangyarihang piyudal, at ang unang yugto ng pagka-alipin sa lupa ay ang pagbubuklod ng magsasaka sa lupang kanyang pinagtamnan at tinitirhan, sa halip na sa may-ari ng lupang iyon. Ang malawakang saklaw ng pagsasaka ng mga monghe ay nagpapakita ng mahalagang papel na ginampanan sa prosesong ito ng pagmamay-ari ng lupa ng mga monghe noong ika-16 at ika-17 siglo; kinikilala ang papel na ito sa mga pananaliksik sa kasaysayan, ngunit hindi nang buong saklaw. Sa kalagitnaan ng ika-16 na siglo, hinangad ng lahat ng may-ari ng lupa na panatilihin ang mga magsasakang nagtratrabaho sa kanilang mga lupain sa kanilang mga pag-aari, at ang masiglang aktibidad pang-ekonomiya ng mga

---

[513] RIB. 12. pp. 198 (1634), 201 (1637); AI. 3. Blg. 240 (1627). Dyakonov. Essays (1898). pp. 147 ff.; Grekov. Peasants in Rus'. p. 694.

[514] Isinalin namin ang lumang salitang Ruso na 'bobyl' sa Aleman bilang 'Unglückliche' ('kamangmangan'); sa mga dokumento, madalas silang tinatawag na 'nevzgodniki'. Tingnan: Dyakonov. Mga Sanaysay (1898). pp. 206–240; Bogoslovsky. Op. cit. 1. p. 136.

[515] Tingnan din: Rozhdestvensky, S. 'Ang Populasyong Pang-kanayunan ng Estadong Muscovite noong ika-16–17 Siglo', sa: Russian History in Essays. Inedit ni M. Dovnar-Zapolsky. Bol. 3 (1912). pp. 41–44.

mayayamang monasteryo ang, sa panahong iyon, pangunahing salik na nagtulak sa mga magsasaka na lisanin ang kanilang dating tahanan at dumagsa sa mga lupain ng monasteryo[516] .

Noong ika-15 siglo pa lamang – gaya ng ipapakita sa ibaba – sinikap ng mga monasteryo na itali sa kanilang mga sarili ang puwersang paggawa sa agrikultura at gawing mahirap para sa kanila ang umalis, pati na rin ang matiyak ang legal na pagkakabit ng mga magsasaka sa kanilang lupa; sa paggawa nito, inilatag nila ang batayan para sa hinaharap na mga batas na magpapalupig sa mga magsasaka.

Hindi layunin namin dito na magbigay ng detalyadong salaysay ng buong saklaw ng mga isyu; tututok lamang kami sa ilang penomenon na direktang kaugnay ng kasaysayan ng pagmamay-ari ng lupa ng mga monasteryo.

Mahalaga para sa mga may-ari ng lupa sa pangkalahatan, at lalo na para sa mga pag-aari ng monasteryo, na limitahan ang oras na ginugugol ng mga magsasaka na malayo sa kanilang lupa at magtakda ng tiyak na limitasyon ng oras para rito. Kaya naman, sa mga dokumentong monastiko, makikita natin ang itinakdang ganitong huling araw: sa kasulatan na ipinagkaloob ni Prinsipe Mikhail ng Belozersk sa Monasteryo ng Kirillo-Belozersky noong 1450, ika-26 ng Nobyembre (ayon sa lumang estilo) – ang kapistahan ni San Jorge, 'Araw ni Yuryev' – ang itinakdang petsa para sa pag-alis ng mga magsasaka[517] . Isa sa mga sulat ng pribilehiyo na ipinagkaloob sa Monasteryo ng Trinity-Sergius (1455–1462) ay nagbigay-daan sa monasteryo na huwag palayain ang mga magsasaka mula sa ilang mga pag-aari[518] . Itinakda ng Kodigo ng 1497 ang ika-26 ng Nobyembre bilang petsa ng pag-alis ng mga magsasaka sa kanilang mga lupain, na ipinatutupad sa buong bansa; pinayagan ang mga magsasaka na lumipat sa mga bagong lupain sa loob ng walong araw bago at walong araw pagkatapos ng petsang ito. Kinumpirma ng Kodigo ng 1550 (Artikulo 88) ang probisyong ito[519] . Ang mga probisyong ito ay nagbigay sa mga monasteryo ng legal na paraan upang akitin ang mga magsasaka sa kanilang mga lupain, at malawakang ginamit ang karapatang ito. Pinayagan din ng Stoglav (1551) ang mga magsasaka na makalaya sa pag-alis tuwing Araw ni San Jorge; kasabay nito, ipinakilala ang isang probisyon na nagbibigay sa mga may-ari ng lupa at mga monasteryo ng karapatan, bago ang takdang petsang ito, na ilipat ang kanilang mga magsasaka—magsasaka man o hindi—sa bakanteng mga tahanan sa mga pamayanan[520] . Bagaman tahasang pinahintulutan ng Stoglav ang pagtanggap sa kanilang mga lupain lamang ng mga magsasakang walang utang na buwis, nilusutan ng mga monasteryo ang probisyong ito, at madalas na napipilitan ang pamahalaan, kasunod ng maraming petisyon, na magsagawa ng mga hakbang laban sa ganitong mga pang-aabuso[521] . Ang krisis pang-ekonomiya noong dekada 1570 at 1580 ay nagpasimula ng malawakang paglilipat-lipat ng mga magsasaka mula sa isang lugar patungo sa iba; pinalawak nito ang pagkakataon na akitin ang mga magsasaka sa mga lupain ng mga monasteryo. Ang pamahalaan din ay madalas na nagpapahintulot sa mga magsasaka na lisanin ang lupain ng isang may-ari at lumipat sa iba, na nagbunsod ng malaking pangkat ng mga magsasakang hindi nasisiyahan sa kanilang kalagayan sa pamumuhay, pati na rin ng mga bagong migrante na naglilibot-libot mula sa isang lugar patungo sa iba. Bukod pa rito, noong unang bahagi ng dekada 1580, dahil sa pangkalahatang pagbagsak ng ekonomiya, binawi ang kautusan noong 1550—na naglilimita sa pag-alis ng mga magsasaka sa Araw ni San Jorge—; Simula noon, pinayagan ang mga magsasaka na lisanin ang kanilang lupain sa ibang araw din, habang ipinakilala ang tinatawag na '[522] ' (mga protektadong taon ng tsar).

---

[516] Tingnan ang tala 503, pati na rin ang mga sumusunod na akda: Odinets, D. 'Ang Pagkawala ng Karapatan sa Transit ng mga Bukid na May-ari ng Lupain ng Estadong Muscovite', sa: Koleksyon Bilang Pagpupugay kay P. N. Milyukov. Paris, 1929; Mikhailov, P. 'Ang Institusyon ng Matagal na Paninirahan at Pagkaalipin', sa: ZhMNP. 1912. 1; ang parehong may-akda. 'Tungkol sa Tanong ng Pinagmulan ng Paggamit ng Lupa ng mga Matagal nang Nakatira'. Ibid. 1910. 6.

[517] AAE. 1. Blg. 48; DAI. 1. Blg. 198. Tungkol sa papel ng Araw ni San Jorge sa kalendaryo ng magsasaka sa Rusya, tingnan: Kalinsky, I. Ang Kalendaryong Simbahan-Bayan sa Rusya, sa: Proceedings of the Geographical Society, Ethnography Section. 1 (1877). p. 325.

[518] AI. 1. Blg. 59; AAE. 1. Blg. 64, 83.

[519] Para sa mga halimbawa ng paglihis dito sa praktis, tingnan, halimbawa: AYu. Blg. 186 at 290.

[520] Ang Stoglav (edisyong Kazan, 1862). pp. 412–414; AI. 1. 165; AAE. 1. Blg. 257.

[521] AAE. Bol. 1, Blg. 234 (tungkol sa mga distrito ng Vazhsky at Shenkursky, 1552); AI. Bol. 1, Blg. 193 (tungkol sa Monasteryo ng Trinidad sa Astrakhan, 1575); Dyakonov. Mga Sanaysay (1898). 6 (tungkol sa Monasteryo ng Ina ng Diyos sa Sviyazhsk, 1576). May materyal tungkol sa paksang ito rin sa mga rehistro ng buwis noong ika-16 na siglo. Ihambing: Nevolin. Tungkol sa mga Pyatinas at Pogosts. p. 167.

[522] Debolsky. Op. cit., sa: ZhMNP. 1895. 1. p. 99; Grekov. Yuryev Day. p. 78; ibid. Mga Sanaysay sa Ekonomiya ng Bahay ni Santa Sofia ng Novgorod, sa: LZAK. 34 (1927). p. 113; Odinets. Op. cit. p. 205.

Ang walang tigil na pag-alis ng mga magsasaka ay nagdulot ng pagbaha ng mga petisyon na nakalaan sa pamahalaan at mga legal na pagtatalo sa pagitan ng mga sekular na may-ari ng lupa at mga monasteryo, pati na rin sa pagitan ng mga monasteryo mismo[523] . Sa pamamagitan ng kautusan noong 1597[524] , lahat ng may-ari ng lupa, sekular man o pang-simba, ay binigyan ng karapatang hingin sa hukuman ang pagbabalik ng mga magsasakang tumakas hindi hihigit sa limang taon na ang nakalipas at nanirahan sa ibang lupain; ang mga magsasakang tumakas nang higit sa limang taon na ang nakalipas ay hindi na kailangang bumalik sa kanilang dating lugar at maaaring manatili sa kanilang mga bagong may-ari ng lupa. Nagbunga ito ng tinatawag na 'probationary periods', na gumanap ng mahalagang papel sa kasaysayan ng mga magsasaka ng Estadong Muscovite hanggang sa Kodigo ng 1649 at nagkaroon ng tiyak na impluwensya sa pag-unlad ng pagmamay-ari ng lupa ng mga monghe. Sa pamamagitan ng kautusan noong 9 Marso 1607, pinalawig ang 'nakapirming termino' sa loob ng 15 taon[525] . Agad pagkatapos ng Panahon ng mga Suliranin, nagsimulang magsampa ng petisyon ang mga monasteryo sa pamahalaan para sa pagpapalawig ng kanilang 'nakapirming termino'[]. **Kaya noong 1614, ipinagkaloob sa Monasteryo ng Trinity-Sergius ang karapatang bawiin ang mga magsasakang tumakas mula sa mga lupain nito sa nakalipas na siyam na taon . Noong 1615, pinalawig naman ang mga tuntunin ng pag-upa nito sa loob ng sampung taon. Natanggap ng Monasteryo ni San Jose sa Volokolamsk ang parehong pribilehiyo noong 1619[526] Nagdulot ng pagkadismaya sa hanay ng mga nagseserbisyo ang mga pribilehiyong ito – lalo na dahil, halimbawa, ibinabalik ng Trinity-Sergius Monastery ang mga tumakas nitong magsasaka kahit lampas na sa sampung taong takdang panahon – kaya nagpetisyon sila sa pamahalaan na bawiin ang pribilehiyong ito. Gayunpaman, pinagtibay ng mga kautusan noong 1637 at 1642 ang sampung taong panahon ng paglilingkod para sa Monasteryo ng Trinity-Sergius[527] . Hindi maikakaila na ang mga petisyon ng mga lingkod ay nakaapekto sa mga sumunod na batas. Noong 1646, kasunod ng pagpapakilala ng mga rehistro ng senso, sinabi sa mga tagubilin para sa mga nagsasagawa ng senso na ang mga magsasaka at ang kanilang mga anak na nakalista sa mga rehistrong ito 'ay permanenteng nakakabit' sa lupa nang walang itinakdang panahon ng pananatili. Dalawang taon ang lumipas, opisyal na ipinagbawal ang nakapirming termino ng paninirahan, at ang Kodigo ng 1649 (Kabanata 9, § 3; 15, § 3) ay tuluyang nagpatibay sa pagbubuklod ng mga magsasaka sa lupa at sa may-ari ng lupa, at ng may-ari ng lupa sa mga magsasaka. Ganap itong nasa pang-ekonomiyang interes ng mga monasteryo na ang mga rehistro ng senso noong 1646 ang naging batayan para sa pagbubuklod ng mga magsasaka sa lupa; kaya naman, ang mga tahanan ng magsasaka na matatagpuan sa lupang pag-aari ng monasteryo ay nanatili sa pagmamay-ari ng mga monasteryo, isang katotohanang opisyal na kinumpirma ng Kodigo ng 1649.**

9. 'Mga lingkod-monasteryo' at 'mga nasasakupan ng monasteryo'

Iba't ibang dekreto ng pamahalaan, partikular man o pangkalahatan ang kalikasan, at ang mga hatol ng mga Konseho ay hindi nakapigil—at, sa aming palagay, hindi rin naman sinadya—na pigilan ang paglago ng mga lupain ng monasteryo; kaya naman, ang mga dekreto ng tsar at ang mga Kodigo ng 1497 at 1550 Hindi ito naging tunay na hadlang sa patuloy na pagdagsa ng mga magsasaka sa mga lupain ng monasteryo. Ang pinakamalinaw na patunay nito ay ang datos na aming nabanggit sa itaas tungkol sa bilang ng mga sambahayang magsasaka sa mga lupain na ito noong huling kapat ng ika-17 siglo. Napagtanto ng mga awtoridad ng monasteryo na ang mga kautusang ito ay maaaring palaging makaiwasan sa pamamagitan ng

---

[523] RIB. 14. p. 135. Para sa ika-17 siglo, mayroon tayong saganang mga dokumento tungkol sa ganitong mga pagtatalo: AI. 3. Blg. 286 (1621). 160 (1629); AAE. 3. Blg. 141 (1623); RIB. 35. Blg. 263 (1616). Tingnan din: Dyakonov. Essays (1898). pp. 52–59.

[524] Ang kautusang ito ay dati nang maling itinuring na nagmamarka ng simula ng permanenteng pagbubuklod ng mga magsasaka sa lupa at ng pagkaalipin. Hindi na napanatili ang kautusan at ito ay muling binuo batay sa mga naunang dokumento. Ihambing: Vladimirsky-Budanov. Op. cit. p. 139.

[525] Ibid. p. 139; Rozhdestvensky. Op. cit., sa: Russian History in Essays. Vol. 3. p. 63. Ang mga probisyon ng 1597 ay kinumpirma at dinagdagan sa mga sumunod na taon ng mga bagong kautusan: na may petsang 28 Nobyembre 1601, 1 Pebrero 1606 at 9 Marso 1607. Vladimirsky-Budanov. Ibid. p. 139 ff.; Kljutschewskij. Geschichte RuЯlands. Vol. 2. pp. 342–344; Dyakonov. Essays (1898). p. 49.

[526] Tingnan ang mga tala ng monasteryo tungkol sa mga tumakas na magsasaka: Pinag-isang Tala ng Monasteryo ng Trinity-Sergius, sa: Mga Monumento ng Panlipunang-Ekonohiyang Kasaysayan ng Estadong Muscovite noong ika-16–17 Siglo, Bol. 1 (1929); AAE. Bol. 3, Blg. 66 (1615); AMG. 2. Blg. 143. Ihambing kay: Rozhdestvensky. 'Tungkol sa Kasaysayan ng "Fixed Years" para sa Paghahanap sa mga Tumakas na Magsasaka sa Estadong Muscovite noong ika-17 Siglo', sa: Koleksyon Bilang Pagpupugay kay V. O. Klyuchevsky (1909). mga pahina 152–154.

[527] AMG. 2. Blg. 143.

pagkuha ng mga espesyal na patenteng liham; at sa ilang mga kaso, salamat sa mahusay na pakikipagnegosasyon ng mga kinatawan ng monasteryo sa Moscow, nagawa nilang gawing pabor sa mga monasteryo ang mga kautusang ito. Napansin din nila kung paano patuloy na nilalabag ng mismong pamahalaan ang sarili nitong mga probisyong legal at patuloy na namamahagi ng lupa. Bagaman hindi natakot ang mga monasteryo sa pagbawas ng pagdagsa ng mga magsasaka sa kanilang mga lupain, gayunpaman ay naghanap pa rin sila ng mga bagong pinagkukunan ng paggawa. Ito ay bahagyang dahil sa kalagayang nabanggit na – ang unti-unting paglipat ng mga monasteryo sa isang bagong sistema ng agrikultura at ang pagpapalawak ng kanilang sariling mga tanimang lupain. Bukod pa rito, habang lumalaki ang mga lupain ng monasteryo, lumitaw ang mga bagong sangay ng agrikultura o lumawak ang mga umiiral sa ilang monasteryo, at mas naging maginhawa para sa mga monasteryo na mag-empleyo ng lakas-paggawa para rito na mas malapit ang ugnayan sa monasteryo kaysa sa mga magsasakang monghe. Ipinapaliwanag nito ang medyo malawakang presensya ng tatlong pangkat ng mga taong monastiko sa makitid na kahulugan ng salita: 1) mga lingkod-monastiko, o 'sluzhki', 2) mga aprentis-monastiko, at 3) mga artesano[528] .

Matagal nang ginagamit ang mga lingkod-monastiko sa mga monasteryo at sa mga lupain ng monasteryo[529] . Gumagawa sila ng iba't ibang uri ng gawain sa loob ng monasteryo, bilang tagapag-alaga ng kabayo, pastol, bantay, mangingisda, beekeeper, manggagawa ng gawaing-kamay, at iba pa. Habang lumalawak ang sakop ng monasteryo, sa pamamagitan ng pagtatayo ng mga bagong karugtong, gusali, sabsaban, kamalig, at iba pa, dumarami rin ang bilang ng mga lingkod-monastiko. Nakakatanggap sila ng matitirahan, damit, at pagkain mula sa monasteryo, pati na rin ng kaunting kabayarang salapi, karaniwang sa anyo ng mga regalo tuwing Pasko, Mahal na Araw, Linggo ng Trinidad, o sa pista nina San Pedro at San Pablo. Binubuo ang grupong ito ng mga dukhang magsasaka na hindi na kayang o hindi na gustong asikasuhin ang kanilang mga lupain , mga bagong dating, mga beteranong may kapansanan sa digmaan, at iba pa. Noong ika-17 siglo, karaniwang pumapasok ang mga lingkod-monastiko sa isang pasalitang kasunduan o nakasulat na kontrata sa monasteryo[530] .

Ang 'Detenyši' ay isa sa mga pinaka-kaakit-akit na kategorya ng mga taong naninirahan sa mga lupain ng monasteryo; bagaman madalas itong mabanggit sa mga dokumento ng monasteryo, kulang ito sa malinaw na hangganan. Wala namang malinaw na paglalarawan ang makikita sa historikal na literatura tungkol sa grupong ito; hindi natunton ang pinagmulan nito o ang kasaysayan ng pag-unlad nito[531] . Ang kakulangang ito sa kalinawan ay nagmumula sa katotohanang ang mga dokumento ay tumutukoy sa 'detnyashi' sa iba't ibang paraan: minsan ay nakalista sila kasabay ng mga lingkod ng monasteryo, na nagpapahiwatig na ginagawa nila ang parehong gawain para sa monasteryo gaya ng mga lingkod; sa ibang pagkakataon, inilalarawan ang 'detnyashi' bilang mga magsasaka na nagbubukid; naninirahan sila sa loob ng pader ng monasteryo at sa mga pamayanan ng monasteryo; minsan ay mayroon pa silang sariling bakuran sa mga nayon ng monasteryo; nagtrabaho rin sila bilang mga manggagawa sa sining – sa katunayan, noong ikalawang kalahati ng ika-17 siglo, kasangkot sila sa halos lahat ng sangay ng ekonomiya ng monasteryo[532] . Binanggit ng mga sanggunian ang 'mga batang monasteryo' mula pa noong kalagitnaan ng ika-16 na siglo[533] ; ang kanilang paglitaw at pagdami ay maaaring maiugnay sa pagpapalawak ng sariling lupain ng mga monasteryo[534] . Sa isang banda, mga nasa hustong gulang ito—mga dukhang magsasaka at maliliit na may-ari ng lupa; sinasaka nila ang mga bukid ng monasteryo, nag-aani ng damong-dayami, at nangingisda. Dahil sa pinansiyal na tulong mula sa mga monasteryo, nakakuha sila ng sarili nilang mga sakahan o binigyan ng mga bakanteng sakahan na pag-aari ng mga magsasakang tumakas o napailalim sa utang. Tulad ng mga

---

[528] Dapat pag-ibahin ang mga lingkod-monastiko at ang isang pangkat ng mga taong hindi naman lingkod, bagaman sa mga dokumento ay tinatawag din silang 'taong monastiko' – sila ay inempleyo sa pamamahala ng lupain ng monasteryo at karamihan ay mga anak ng mga boyar at mga miyembro ng maharlika. Tatalakayin sila sa ibaba, sa paglalarawan ng sistema ng pamamahala ng lupain.

[529] Maraming pagbanggit sa mga lingkod-monastiko sa liham mula kay Metropolitan Gerontius. AAE. 1. Blg. 113 (1478).

[530] Arseny, Arkhimandrita. Mga Ulat, sa: Readings. 1867. 3; Dobroklonsky. Op. cit. pp. 11–12; Mga Makasaysayang Dokumento ng Spassky Monasteryo sa Yaroslavl. 3. p. 77. Tikhomirov, M. 'Ang Monasteryo bilang May-ari ng Lupa noong ika-16 na Siglo', sa: Mga Makasaysayang Tala. 3. pp. 149–152 (tungkol sa Monasteryo ni Joseph).

[531] Tingnan lalo na: Dyakonov. Essays (1898). pp. 295–321 (na may bibliograpiya). Grekov. Peasants in Russia. p. 695 ff.

[532] Ihambing ang malawak na listahan ng mga sanggunian tungkol sa mga bata sa akda ni Dyakonov. Op. cit., pp. 295, 298; Dobroklonsky. Op. cit., p. 33; Peretyatkovich. The Volga Region in the 17th and 18th Centuries (1882). pp. 93, 117.

[533] Noong 1547, ayon sa Monasteryo ni Josephov: Grekov. Op. cit., p. 695; noong 1576, ayon sa Monasteryo ni Trinity-Sergius: The Survey Books of the Muscovite State. Vol. 1. Seksyon 1. pp. 68, 73, 82, 76, 611, 642, atbp.

[534] Grekov. Op. cit. pp. 695, 710; Dyakonov. Essays (1898). p. 303 – halos magkapareho.

monghe, ang mga 'detenyši' ay hindi pinapatawan ng buwis at ambag[535] ; tinutupad nila ang kanilang mga obligasyon sa monasteryo sa pamamagitan ng paggawa. Sa kabilang banda, ang karamihan sa mga bata (lalo na noong ika-17 siglo) ay mga ulila o mga anak ng mga magsasaka at alipin sa monasteryo. Kaya naman, noong 1636, ang Monasteryo ng Solovetsky ay nagkaroon ng isang tunay na ampunan, na tinitirhan ng humigit-kumulang 300 bata na gumagawa ng magaang na gawaing monastiko: sa hardin ng gulay, sa kusina ng monasteryo, at iba pa. – na nag-udyok ng isang espesyal na mensahe mula sa tsar sa abbot ng monasteryo, kung saan inutusan niya ang mahigpit na pangangasiwa sa mga ulila upang maiwasan ang masamang asal, pati na rin ang pagtatayo ng hiwalay na bahay para sa mga batang ito sa labas ng pader ng monasteryo[536] . Masaya ang mga magsasaka, lalo na ang mga mahihirap, na ipadala ang kanilang mga anak na lalaki sa monasteryo. Sa simula, gumagawa sila ng magaang na gawain, gaya ng sa Monasteryo ng Solovetsky; kalaunan ay nag-asawa sila ng mga babaeng magsasaka, nagkaroon ng sariling mga sakahan at nagtrabaho sa mga bukid ng monasteryo, ngunit sa mga talaan ng monasteryo ay patuloy silang nakalista bilang mga 'anak' ng monasteryo – kapwa dahil sa tradisyon at sa mga kadahilanang pinansyal. Noong ika-17 siglo, may mga kontratang natagpuan (sa kasong ito, karaniwang tinatawag na hindi 'poradnye' kundi 'zhiletskiye' na talaan) sa pagitan ng monasteryo at ng mga ganap nang matatandang 'detnyats' nito, na naglalahad ng mga magkasanib na obligasyon ng magkabilang panig[537] . Ang mga rehistro ng lupa noong ika-17 siglo ay naglalaman ng masaganang impormasyon tungkol sa grupong ito ng mga indibidwal na nakadepende sa mga monasteryo, at tungkol sa mga lupain ng mga 'deteni'[538] .

Ang mga monasteryo ay palaging nangangailangan ng iba't ibang uri ng gawang-kamay, na dahil sa sistemang pang-ekonomiyang pang-kabuhayan noon, kinailangan nilang gawin mismo. Ipinapaliwanag nito kung bakit napakaraming manggagawa ng gawang-kamay ang nanirahan at nagtrabaho para sa monasteryo, alinman sa loob mismo ng mga monasteryo o sa mga kalapit na pamayanang monastiko. Kasama rito ang mga karpintero, mason, panday-kahoy, panday-bariles, panday-bakal, sapatosero, mananahi, panday-silya at iba pang mga manggagawa na gumagawa ng mga kasangkapan, araro, karitong at pala para sa monasteryo, at madalas para rin sa mga magsasaka ng monasteryo; Ang mga panadero at sapatosero ay nagtatahi ng damit at sapatos para sa mga monghe, sa mga lingkod ng monasteryo, at sa mga bata.

Sa Monasteryo ni San Jose, may mahigit 100 ganoong manggagawa, kung saan 37 ang mga aprentis[539] . Noong 1628–1629, ang Monasteryo ng Spassky sa Yaroslavl ay nagmamay-ari ng 27 sambahayan, kung saan 27 manggagawa ang nanirahan at nagtrabaho para sa monasteryo. Sa pamayanan, mayroong 194 na sambahayan, kung saan, muli, nanirahan ang mga manggagawa ng monasteryo; 25 sa kanila ay mga aprentis, at ginawa nila halos lahat ng kailangan ng monasteryo at ng mga lupain nito[540] . Ang Monasteryo ng Solotchinsky sa distrito ng Ryazan ay ginawa halos lahat ng kailangan nito sa pamamagitan ng paggawa ng sariling mga manggagawa, at ang ilan sa mga kalakal ay naibenta pa[541] . Ang mga aklat-pangtala ng Monasteryo ng Boldino sa Dorogobuzh, sa rehiyon ng Smolensk, ay nagbibigay ng masaganang materyal para masuri ang kahalagahan ng mga gawaing isinagawa ng mga manggagawa ng monasteryo, ang pamamahala sa pananalapi nito, at ang kabayarang ibinigay sa mga manggagawa. Tumatanggap sila hindi lamang ng salaping sahod para sa kanilang paggawa kundi pati na rin, bilang insentibo, ng mga regalo—karaniwang sa anyo ng pera—tuwing Pasko at Pasko ng Pagkabuhay[542] .

Ang mga dalubhasang mananahi ay gumagawa ng kasuotang pang-pari, samantalang ang mga panday-ginto at panday-pilak ay gumagawa ng mga sisidlan para sa pagsamba; sa malalaking monasteryo, na palaging may sariling pukyutan, ay gumagawa ng kandila.

Napakahalaga ng papel ng bayarang paggawa, halimbawa, sa malawak na lupain ng Monasteryo ng Solovetsky, kung saan, ayon sa mga dokumentong monastiko, 700 bayarang manggagawa ang naka-empleyo

---

[535] Grekov. Op. cit. p. 711.

[536] AAE. Vol. 3, Blg. 262. Makatarungan ang mga pagwawasto ng tsar: ayon sa monastikong charter, hindi pinapayagan ang mga batang lalaki na manirahan o manatili sa mga monasteryo. Mahigpit na ipinagbawal ng Stoglav ang gawi na ito: Stoglav. Edisyong Kazan. pp. 229, 233, 236. Tungkol sa mga ulilang nasa Monasteryo ng Trinity-Sergius, na umabot sa 600 ang bilang, tingnan: Arseny. Op. cit. pp. 8, 56.

[537] Dyakonov. Essays (1898). p. 333.

[538] Ibid. pp. 298, 303, 306; Dobroklonsky. Op. cit. p. 33.

[539] Tikhomirov. Op. cit. p. 151.

[540] Mga Makasaysayang Dokumento ng Monasteryo ng Spassky, bol. 3, pp. 77–85; Nikolsky. Op. cit., bol. 1, bol. 2, Apendis 'D'.

[541] Dobroklonsky. Op. cit. p. 74.

[542] Mga Talaan ng Kita at Gastos ng Monasteryo ng Boldino, sa: RIB. 37. pp. 20–22, 36–38, 43–46, 64–69, atbp.

noong 1621, na tumatanggap ng tirahan, damit, at pera mula sa monasteryo. Sila ay inempleyo sa iba't ibang gawaing pang-ekonomiya: pangingisda, sa pagawaan ng asin at sa transportasyon ng asin[543] .

10. Kalakalang pang-monasteryo

Dahil sa patuloy na pagpapalawak ng mga lupain ng mga monasteryo at sa pag-unlad ng agrikulturang monastiko, madalas na nagkakaroon ang mga monasteryo ng labis na iba't ibang kalakal, na ang dami ay lumalampas sa kanilang sariling pangangailangan, na pumipilit sa kanila na makisali sa kalakalan. Sa kabilang banda, nangangailangan ang mga monasteryo ng iba't ibang pagkain at kalakal para sa kanilang mga monghe. Ang unang at pinakamahalagang kalakal ay tinapay. Ang ilang monasteryo ay may labis nito, samantalang ang iba naman, sa kabaligtaran, ay napilitan itong bilhin para sa kanilang komunidad. Dahil madalas na may malaking kapital ang mga monasteryo, na binubuo ng mga donasyong salapi—pangunahing para sa kapayapaan ng mga kaluluwa— nagawa nilang gamitin ang kapital na ito para sa mga layuning pangkalakalan.

Kinailangan ng maliliit at mahihirap na mga monasteryo na ibenta ang bahagi ng ani mula sa kanilang mga sakahan upang makabili ng mga kinakailangang suplay ng pagkain. Ang mga monghe ng Pechenga Trinity Monastery sa Malayong Hilaga ay sumulat sa isang petisyon kay Tsar Ivan IV na, dahil sa matinding klima at pagka-steril ng lupa, hindi nila magawang magsasaka, ngunit 'kumikita sila sa monasteryo na iyon… kapag nahuhuli sila ng isda sa dagat at pinakukuluan ito para gawing asin, at dinadala nila ang asin na iyon upang ipagbili… At kapag nabenta na nila ang asin na iyon sa Vologda at sa distrito ng Vologda, ginagamit nila ang perang nakukuha nila mula sa asin upang bumili… ng lahat ng uri ng suplay para sa pangangailangan ng monasteryo: trigo rye, harina, barley, oats, giling na butil, groats, mantikilya, tela, sapatos, at lahat ng uri ng mga probisyon para sa monasteryo'[544] . Ang mga monasteryo sa matabang mga distrito sa timog ay kumukuha rin ng mga kalakal kung hindi lubusang makasapat ang kanilang sariling mga sakahan sa kanilang mga pangangailangan[545] . Upang makipagkalakalan, maraming monasteryo ang nagtayo ng sarili nilang mga tindahan at himpilan ng kalakalan sa Vologda—na naging isang pangunahing sentro ng kalakalan noong ika-17 siglo—kung saan ang mga espesyal na itinalagang monghe o pinagkakatiwalaang ahente ang nagsasagawa ng pagbili at pagbebenta. Kaya naman, noong 1626, may hindi bababa sa 36 na tindahan at bodega ng mga monghe sa Vologda[546] .

Ang asin ang pinakamahalagang kalakal para sa mga monasteryo at sa buong ekonomiya ng Muscovy; pangunahing ginagamit ito sa pag-asin ng isda, na siyang pangunahing pagkain tuwing araw ng pag-aayuno, na mahigpit na sinusunod noon hindi lamang sa mga monasteryo kundi pati na rin ng lahat ng mga Ruso. Sumunod sa listahan ng mga paninda ng mga monasteryo ang isda, pulot, at waks. Ang mayamang Monasteryo ng Kirillo-Belozersky, na hindi makapagtanim ng sapat na butil sa sarili nitong mga bukid, ay bumili nito habang sabay na nagbebenta ng asin mula sa sarili nitong pagawaan ng asin, na nagdala sa kanila ng malaking kita; bumili rin ito ng iba pang pagkain, mga gawang-kamay, mga produktong agrikultura, damit at sapatos para sa mga monghe at mga lingkod ng monasteryo[547] .

Sa rehiyon ng Trans-Volga at rehiyon ng Pomor, partikular na aktibo ang mga monasteryo sa kalakalan. Pag-aari nila ang maraming minahan ng asin at pagawaan ng asin, mga lugar ng pangingisda at mga bubuyan, na ang mga produkto ay mabilis na nauubos sa mga pamilihan ng Moscow; sa kanilang bahagi, nangangailangan din sila ng mga suplay ng pagkain at mga gawang-kamay. Ang mga monasteryo sa rehiyon

---

[543] Klyuchevsky. Ang Mga Gawaing Pang-ekonomiya ng Monasteryo ng Solovetsky sa Rehiyon ng White Sea, sa: Moscow University Bulletin. *1866–67. Blg. 7. p. 574; at pati na rin sa: Research Studies (1913).*

[544] Savich. Mga Pangunahing Tala. p. 55.

[545] Halimbawa, ang Monasteryo ng Solotchinsky sa Distrito ng Ryazan: Dobroklonsky, op. cit., pp. 89–93; o ang Monasteryo ng Boldinsky sa Rehiyon ng Smolensk: RIB, vol. 37. pp. 188, 192, 219, 240 atbp., pati na rin ang Blagoveshchensky Monasteryo sa Nizhny Novgorod: RIB. 2. Blg. 51; ihambing: Mga Akto ng Koryazhemsky Monasteryo, sa: LZAK. 23 (paglalarawan lamang ng mga akto).

[546] Storozhev. Pagmamay-ari ng Lupa ng mga Monasteryo sa Vologda, sa: Koleksyon Bilang Pagpupugay kay V. O. Klyuchevsky (1909). pp. 362, 366. Nagpapanatili rin ang mga malalayong monasteryo ng sarili nilang mga tindahan doon.

[547] Noong katapusan pa ng ika-15 siglo, ang Monasteryo ng Kirillov ay bumibili ng hindi bababa sa 2,400 pood ng butil taun-taon sa Vologda. AAE. 1. Blg. 126, ihambing sa Blg. 283; Nikolsky. Op. cit. 1. 1. Seksyon 'D'. p. 248. Pinapatakbo ng monasteryo ang mga tindahan ng asin sa iba't ibang bayan. AAE. 1. Blg. 378; noong 1566, nakapagbenta ang monasteryo ng hanggang 10,000 pood ng asin sa isang tindahan lamang sa bayan ng Dmitrov. Ibid. Blg. 271; ihambing sa: Makarii. 8. 2nd ed. 8. p. 267.

ng Ponizovye, na nagmamay-ari ng mga lugar ng pangingisda sa mga ilog Volga at Kama, ay nakikipagkalakalan ng caviar at puting isda—tulad ng sterlet, beluga at sturgeon—na lubos na hinanap[548] .

Naipaliwanag na natin ang mga gawaing pang-ekonomiya ng ilang mayayamang monasteryo; ngayon ay itutuon natin ang ating pansin sa ekonomiya ng tanyag na Monasteryo ng Solovetsky sa White Sea, na mabilis na naging pinakamalaking himpilan ng kalakalan sa Malayong Hilaga at, dahil sa kalakalan, ay naging isa sa mga pinakamayamang monasteryo sa Estadong Muscovite.

Itinatag ang Monasteryo ng Solovetsky sa pagitan ng 1429 at 1436 ng dalawang asketiko, ang Kagalang-galang German at Savvatiy, na naghanap ng pag-iisa mula sa mundo sa mga bakanteng pulo sa hilaga; sa panahon ng pagiging abad ni Ipinagmamalaking Zosima (1452–1478), lubhang lumago ang monasteryo, habang umunlad ang mga gawaing pang-ekonomiya nito sa ilalim ni Abad Philip (1548–1566), ang magiging Metropolitan ng Moscow, na isang taong may pambihirang talento at, ayon sa kanyang pagtatalo kay Tsar Ivan IV[549] , isang kahanga-hangang kinatawan ng hirarkiya sa prinsipyong pagtatanggol sa mga interes ng Simbahan. Noong ikalawang kalahati ng ika-15 siglo, sa batayan ng mga patenteng liham at liham ng imyunidad na ipinagkaloob ng Veliky Novgorod, nagmamay-ari ang monasteryo ng malalawak na lupain at mga pook-pangingisda sa White Sea; ang mga pag-aari na ito ay kalaunan kinumpirma bilang pag-aari ng monasteryo at pinalawak sa pamamagitan ng mga liham mula sa mga Dakilang Prinsipe. Noong 1555, sa distrito ng Sumy lamang, nagmamay-ari ang monasteryo ng 33 minahan ng asin; nakakuha pa ito ng karagdagang minahan kalaunan[550] . Dahil dito, nakapangalakal ang monasteryo ng asin sa buong estadong Muscovite. Sa kalagitnaan ng ika-16 na siglo, nakapagbenta ang Monasteryo ng Solovetsky ng 6,000 pood ng asin; Isang siglo ang lumipas, ang mga pagawaan ng asin ng monasteryo ay gumagawa na ng 130,000 pood ng asin, na inilipat sa sariling sasakyang-dagat ng monasteryo sa kahabaan ng mga ilog Dvina at Sukhona patungong Vologda at doon ibinenta. Para sa kalakalang ito, nagbayad ang monasteryo ng 658 rubles na buwis sa estado bawat taon. Ang kabuuang halaga ng lahat ng buwis na binayaran ng monasteryo noong kalagitnaan ng ika-17 siglo ay umabot sa 4,000 rubles. Ang mga pagawaan ng asin, operasyon sa pangingisda, at serbisyo sa paglalayag ng monasteryo ay nag-empleyo ng 700 manggagawa, na tumatanggap ng sahod, damit, at mga suplay mula sa monasteryo; Ipinapakita ng bilang na ito ang lawak ng mga gawaing pang-ekonomiya ng monasteryo[551] . Ang mga masigasig na abbot sa ikalawang kalahati ng ika-17 siglo ay nagtayo pa nga ng pabrika ng lubid para sa kanilang pangkat ng mga mangangalakal sa Dagat Puti at sa mga hilagang ilog[552] .

Nagtatag din ang mga monasteryo ng mga industriyal na negosyo; isang halimbawa rito ang Svensky Monasteryo malapit sa Bryansk, na may sariling pugon sa paglalagay ng bakal[553] .

Tulad ng nabanggit na, ang kapital na binubuo ng mga regalo at donasyon para sa kapayapaan ng mga kaluluwa ay napakahalaga sa mga komersyal na gawain ng mga monasteryo[554] . Bukod pa rito, sa kalagitnaan ng ika-16 na siglo, noong panahon ng Oprichnina sa ilalim ni Tsar Ivan IV, maraming boyar at mga tauhan sa serbisyo, na natatakot sa pagnanakaw o pagkakumpiska, ang nagtitiwala sa kanilang pera, ginto, at alahas sa monasteryo para sa pangangalaga[555] . Binanggit sa mga rehistro ng deposito ang parehong mailipat na ari-

---

[548] Ang mga koleksyon ng dokumento (AI, AAE, SGGD) ay naglalaman ng malawak na materyal tungkol sa paksang ito; ihambing: mga pahayag ni Hensler tungkol sa mga gawaing pangkalakalan ng mga monasteryo, sa: Readings. 1874. 4. p. 24. Tungkol sa kalakalan ng mga monghe sa Astrakhan: AI. 1. Blg. 193; at pati na rin: Kulisher. Kasaysayan ng Ekonomiyang Ruso. 2 (1925). p. 324. Ang Monasteryo ng Trinity-Sergius, halimbawa, ay nag-export sa Astrakhan ng harina na giniling sa mga gilingan nito mula sa sarili nitong butil. Gautier. Op. cit. p. 537.

[549] Makarii. Ikalawang ed. 7. p. 41.

[550] Klyuchevsky. 'Ang Mga Gawaing Pang-ekonomiya ng Monasteryo ng Solovetsky', sa: Mga Eksperimento at Pananaliksik. p. 11; Savich. Ang Ari-arian ng Solovetsky (1927). p. 148. Tungkol sa mga lupain ng monasteryo, tingnan: Bogoslovsky. Op. cit. Bol. 1. pp. 73–75.

[551] Klyuchevsky. Op. cit. sa: Experiments. p. 36 (sa: Moscow University Bulletin 7. p. 574). Ipinapakita ng mga sumusunod na bilang ang lawak ng kalakalan ng asin ng monasteryo: noong 1588, 81,201 poods ang ipinadala sa Vologda; noong 1598, – 92,990 pood ang ipinadala sa Vologda, at noong 1608 – 123,137 pood. Savich. Op. cit., p. 148. Sa Vologda, bumili ang monasteryo ng iba't ibang uri ng butil, na pagkatapos ay ibinalik sa monasteryo sa parehong sasakyang-dagat. Halimbawa, noong 1608 bumili ang monasteryo ng 15,000 chetverti ng rye para sa sariling konsumo; noong panahong iyon ay may 827 permanenteng manggagawa at 286 panahong manggagawa ito. Ibid. pp. 110, 142, 154, 213, 221.

[552] Ibid. p. 167.

[553] Hierotheos, Archimandrite. Ang Bryansk Svensky Dormition Monastery sa Oryol Governorate (1866). p. 47.

[554] Maraming materyal tungkol sa paksang ito ang makikita sa mga talaan ng monasteryo; tingnan, halimbawa: The Ledgers of the Antoniev Siy Monastery. Inedit ni A. Izyumov, sa: Readings. 1917. Vol. 1. May materyal din tungkol sa paksang ito na ibinibigay ng mga rehistro ng sambahayan ng mga monasteryo.

[555] Rozhdestvensky. Pagmamay-ari ng Lupa ng mga Pari. p. 87; Pavlov. Isang Sanaysay sa Sekularisasyon. p. 150.

arian – pera, ginto, alahas, mga pagkaing imbak, mga hayop, kabayo, pati na rin mga ikon at aklat pang-liturhiya, mga damit, atbp.[556] – at di-mailililipat na ari-arian – lupa at mga nayon. Karaniwan, ang kasulatan ng donasyon ay nagtatakda ng kundisyon na ang nagbigay ay patuloy na gagamit ng kanilang ari-arian – lupa o mga lupain – hanggang sa katapusan ng kanilang buhay, na ayon kay Pavlov-Silvansky, ay kahawig ng medieval na praecaria oblata sa Kanlurang Europa[557] . Ipinasa ng nagbigay ang buong pagmamay-ari ng kanilang ari-arian sa monasteryo at kinuha itong muli mula sa monasteryo para gamitin, hindi na bilang pag-aari kundi bilang isang kaloob mula sa monasteryo. Madalas na matatagpuan sa mga talaan ng donasyon ang sumusunod na pahayag: 'At hangga't binibigyan ako ng Diyos ng buhay, sana'y maging mabait ang arkhimandrita na huwag akong paalisin.' Noong dekada 1590, kinilala ng pamahalaan ang legalidad ng panghabambuhay na usufruct ng mga ari-arian na ipinagkaloob sa monasteryo. Sa kasamaang palad, mahirap matukoy mula sa mga tala ng donasyon at mga testamento kung paano eksaktong ginamit ng monasteryo ang ipinagkaloob na ari-arian habang buhay pa ang donor o testador, isang sitwasyong maaaring tumagal ng ilang dekada[558] . Dahil ang mga ipinamana na ari-arian ay hindi palaging matatagpuan sa isang lokasyong maginhawa para sa monasteryo o maaaring hindi ito kapaki-pakinabang sa ekonomiya, madalas na ibinebenta o ipinapalit ng mga monasteryo ang mga ganitong donasyon para sa mga lupain na mas angkop, na palaging para sa kanilang sariling kapakinabangan[559] .

Mahigpit na kaugnay sa mga transaksiyong ito ang gawi ng mga monasteryo na tumatanggap ng mga lupain bilang kolateral, dahil palaging may malalaking halaga ng pera ang mga ito. Hindi rin dapat kalimutan na, hindi tulad ng ibang may-ari ng lupa, na ang kanilang mga lupain ay labis na nagdusa dahil sa paglilingkod sa pinuno (nagastos sila ng malalaking halaga sa kagamitan militar, at ang kanilang mga pag-aari at lupain ay nagdusa dahil sa kawalan ng may-ari habang siya ay nasa mga kampanyang militar, kaya karaniwang napababayaan ang mga ito), Ang mga lupain ng monasteryo ay palaging nasa maingat na pangangasiwa. Pinilit ng pangangailangan ang mga tauhan sa serbisyo na mangutang ng pera – para sa kagamitang militar o upang maibalik ang kanilang mga lupain. Kaya naman maraming kaso ng pag-iisang-katiwala ng mga lupain sa mga monasteryo o pag-uutang ng pera mula sa mga monasteryo na may interes. Ang ganitong maling gawain, na salungat sa mga kanon ng mga Ekumenikal na Konseho, ay naging malalim na nakaugat sa pang-araw-araw na buhay ng mga klero ng Rusya; nagpatuloy ito sa buong ika-16 at ika-17 siglo, sa kabila ng mahigpit na pagbabawal ng Konseho ng Stoglav at ng Kodigo ni Tsar Alexei sa pagsingil ng interes ng mga klero[560] . Kapag nanghihiram ng pera, kumukuha ang isang monasteryo ng lupa o bahay bilang kolateral; inihahanda ang isang kasulatan ng paunang pautang (mortgage deed), na kapag nag-expire na ang termino ng pautang ay napapalitan ng kasulatan ng pagbebenta (deed of sale), sa ilalim nito, sa halip na interes, ang ilang ari-arian – mailililipat o hindi mailililipat – ay napupunta sa pagmamay-ari ng monasteryo[561] . Ang mga lupain na nakuha sa pamamagitan ng mga testamento, kasulatan ng regalo, at kasulatan ng pautang-panglupa ay madalas na ibinebenta o ipinapalit ng mga awtoridad ng monasteryo, na palaging pabor sa monasteryo; hindi bihira para

---

[556] Si Avraamy Palitsyn, na kalaunan ay naging tanyag na tagapangasiwa ng bodega ng Monasteryo ng Trinity-Sergius, nang pumasok siya sa monasteryo, ay nag-ambag ng kanyang nayon, mga aklat na pang-liturhiya, at ginto. Shumakov. Sotnitsy, sa: Readings. 1902. 2. p. 226.

[557] Pavlov-Silvansky. Feudalismo sa Appanage Rus', sa: Mga Pinag-isang Akda, bol. 3, p. 338. Ang sumusunod na parirala ay madalas na matatagpuan sa mga kasulatan ng pagbibigay-ari: 'at maninirahan ako sa nasabing lupain hanggang sa wakas ng aking mga araw'. Ihambing: Rozhdestvensky. Pagmamay-ari ng Lupa ng Alipin, pp. 104–107.

[558] Pavlov-Silvansky. Op. cit., p. 389; Rozhdestvensky. Op. cit., pp. 107, 105.

[559] Ihambing ang pananaw ni Klyuchevsky sa kalakalang monastiko, sa: The Boyar Duma (1884). p. 288.

[560] Ang Unang Ekumenikal na Konseho, ika-17 na kanon; ang Ika-anim na Ekumenikal na Konseho, ika-10 na kanon; at ang Konseho ng Laodicea, ika-4 na kanon. Ang mga kanon na ito ay matatagpuan din sa Nomocanon ni Juan Scholasticus, na kilala sa Muscovite Rus'. Noong 1416, nagpadala si Metropolitan Photius ng liham sa mga klero ng Pskov na kung saan mariing kinondena niya ang pang-aabuso na ito. AI. 1. Blg. 22, at pati na rin: Stoglav. Edisyong Kazan. p. 345; Kodigo ng 1649. Kabanata 10. Noong 1727, pinayagan ang mga klero na maningil, pagkatapos ng takdang panahon ng pautang, ng 6 na porsyento bawat taon. Milyutin. Op. cit., sa: Readings. 1859. 4. p. 101. Kinumpirma ang pahintulot na ito ng isang kautusan noong 13 Mayo 1754. PSZ. Blg. 10235. Ipinapakita ng maraming dokumento mula sa ika-15 hanggang ika-16 na siglo na ang mga monasteryo at monghe ay personal na nangongolekta ng interes. Ihambing: AYu. Blg. 15, 71, 232, 238, 241, 243, 245, 248, 255, 267, atbp.; DAI. 1, Blg. 51, 55. Para sa karagdagang detalye tungkol dito, tingnan ang aking artikulo sa: Kyrios. 4 (1939). pp. 29–38.

[561] Piniling mga halimbawa: AYu. Blg. 234, 236, 237, 241 (lahat ng tatlo ay tungkol sa Monasteryo ng Kirillov), 254; AI. 1. Blg. 104, 106, 163; DAI. 1. Blg. 157; AI. 3. Blg. 138; 5. Blg. 32, atbp.

sa isang monasteryo na ipagpalit ang mga lupain sa kaban ng estado – alinman sa utos ng pinuno o kasunod ng petisyon mula sa monasteryo[562] .

Lahat ng ganitong uri ng transaksyon ay nagdulot ng pagyaman sa mga monasteryo, napilitan ang mga monghe na makisangkot sa iba't ibang gawain sa labas ng pader ng monasteryo at, sa huli, nagkaroon ng nakasasamang epekto sa disiplina ng mga monghe.

11. Ang pamamahala ng mga lupain ng monasteryo at ang mga obligasyon ng mga monasteryo sa estado

Upang mapataas ang kita mula sa maraming malawak na lupain ng mga monasteryo – isang usaping ikinabahala ng halos lahat ng mga abbot – kinakailangan ang isang malaking administratibong kawani. May dalawang tungkulin ang kawalang-gawaing ito: tiyakin nang masusi na hindi nagkakaroon ng pinansyal na pagkalugi ang monasteryo, at higit na masusi pa, tiyakin na hindi nagbabayad ang monasteryo sa estado nang higit sa kinakailangan, upang hindi hindi sinasadyang mabigyan ng dahilan ang mga awtoridad ng estado na humingi ng higit pa mula sa monasteryo kaysa sa nakasaad sa charter ng pribilehiyo.

Ang abad ang namamahala sa parehong espiritwal at administratibong pamamahala ng monasteryo. Nang maupo sa tungkulin, inako ng abad ang pamamahala sa ari-arian ng monasteryo ayon sa isang napaka-detalyadong imbentaryo, o 'talaan ng dakilang kayamanan'. Kasama sa listahang ito ang pondo ng monasteryo, mga kasangkapan sa simbahan na may detalyadong imbentaryo ng mga sisidlang pang-liturhiya, mga ikon, lahat ng uri ng maililipat na ari-arian, at mga dokumento – kabilang ang listahan ng lahat ng kontrata ng monasteryo sa mga magsasaka, mga titulo ng pagbebenta at talaan ng pautang, atbp.[563] Sa lahat ng usapin kaugnay ng pamamahala ng monasteryo, tinulungan ang abbot ng tesorero, na ang direktang responsibilidad ay pangasiwaan ang mga ari-arian ng monasteryo.

Ang mga lupain ng monasteryo ay pinamamahalaan alinman ng matatandang monghe o ng mga pinagkakatiwalaang kasapi ng komunidad monghe. Ang mga mongheng ito, na karaniwang hinahalal ng kapatiran at paminsan-minsan ay itinalaga ng abad, ay tinutukoy sa mga dokumentong monastiko bilang 'mga nakatatanda ng konseho'[564] . Ipinapadala sila sa mga lupain o nayon ng monasteryo bilang 'matatandang ng nayon', kung saan kinakatawan nila ang awtoridad ng monasteryo. Sa loob mismo ng monasteryo, isinasagawa nila ang iba't ibang tungkulin: ang nakatatanda sa sabsaban ay nangangasiwa sa mga sabsaban at sa mga tagapag-alaga ng kabayo, habang ang nakatatanda sa kainan naman ang nangangasiwa sa kainan.

Unti-unti, lalo na noong ika-17 siglo, pinalitan sila ng mga laykang lingkod na kilala bilang 'beltsy'. Sila ay mga taong kaugnay ng monasteryo. Ang mga taong monastiko, o maging mga lingkod-monastiko, ay hindi dapat ipagkamali sa mga lingkod-monastiko na nabanggit sa itaas. Ang mga lingkod na ito, na pangunahing nakatuon sa administrasyon, ay karamihang nagmula sa mga dukhang pamilyang boyar at maharlika; sa mga dokumento, madalas silang tinatawag na 'mga anak na boyar ng monastiko'. Hindi na bihira na ang anak ng ganitong boyar ay ilipat ang kanyang lupain na maraming utang sa monasteryo bilang handog o para sa kapayapaan ng kanyang kaluluwa; pagkatapos ay maninirahan siya sa pamayanan ng monasteryo at kikita ang kanyang kabuhayan sa pamamagitan ng paglilingkod sa monasteryo bilang tagapangasiwa ng nayon o tagapamahala sa mga lupain at nayon ng monasteryo. Ang bilang ng ganitong 'mga taong monastiko', o mga lingkod ng monasteryo, sa malalaking monasteryo ay napakahalaga. Sa mga pamayanang monastiko, mayroon silang sariling permanenteng bakuran; bukod pa rito, paminsan-minsan ay ipinapadala sila nang isang buong taon sa mga liblib na nayon at lupain upang gampanan ang iba't ibang tungkuling administratibo. Noong

---

[562] AAE. Bol. 2, Blg. 42 (1646); Bol. 4, Blg. 26 (1648); DAI. 1. Blg. 21, 113, atbp. AYu. Blg. 108. Sinubukan ng Kodigo ng 1649 (Kabanata 16, §§ 4–5) na ipagbawal ang mga ganitong palitan, ngunit nabigo ang pagtatangka.

[563] RIB. 32. Blg. 229 (1567, tungkol sa Monasteryo ng Koryazhemsky) o RIB. 35. Blg. 470 (1638, tungkol sa Monasteryo ng Prilutsky).

[564] Kinakailangan linawin ang iba't ibang kahulugan ng salitang 'starets' sa sinaunang panitikang pang-simba ng Rusong Lumang. Una, ang terminong 'starets' ay madalas gamitin upang tumukoy lamang sa isang matandang monghe na walang banal na orden – hindi isang hieromonk; sa kahulugang ito natin binabanggit si Starets Philotheus, ang may-akda ng mga akda tungkol sa Moscow – ang Ikatlong Roma; Pangalawa, ang terminong 'starets' ay inilapat sa tinatawag na 'matatandang katedral' – yaong mga monghe na, kasama ang abbot, ay namamahala sa monasteryo at gumaganap ng mga tiyak na tungkulin; at sa wakas, ang terminong 'starets' ay inilapat din sa mga matatanda at may karanasang monghe na nagbibigay ng espirituwal na gabay sa mga baguhan at iba pang monghe – sila ang mga 'starets' sa tunay na kahulugan ng salita. Isang halimbawa ng paggamit ng salitang 'elder' sa iba't ibang kahulugan ay matatagpuan sa isang liham mula kay Arsobispo Simeon ng Novgorod patungong Snetogorsk Monastery, kung saan sa dalawang pagkakataon ang salitang 'elder' ay tumutukoy sa isang espirituwal na tagapayo, samantalang sa dalawa naman ay tumutukoy ito sa isang nakatatanda sa konseho. RIB. 6. Blg. 45; ihambing din: Smirnov. Ang Lumang Rusong Espirituwal na Ama, sa: Readings. 1914. 2. p. 26.

dekada 1420 pa lamang, ang Monasteryo ng Trinity-Sergius ay may 'pamayanang serbisyo', na unti-unting lumago at naging Sergiev Posad. Noong 1594, may 159 na ganoong lingkod-monastiko ang monasteryo, kung saan 43 ang nakatuon sa mga usaping administratibo, habang 116 ang bumubuo sa nakasakyang rehimento ng monasteryo. Sa Panahon ng mga Pagsubok, habang ang monasteryo ay sinasakop ng mga Polako, matagumpay silang nakipaglaban sa mga pader ng monasteryo; Noong 1692, mayroon nang 160 sambahayan sa pamayanan, at noong 1651 ang monasteryo ay may 371 na mandirigmang nakasakay; ang talaan ng buwis noong 1646 ay naglista ng 217 na mandirigmang nakasakay, na 60 sa kanila ay mula sa lahing boyar o maharlika; binanggit sa talaan ng buwis noong 1677 ang 242 sambahayan ng mga lingkod ng monasteryo. Noong 1651, kumuha si Tsar Alexei ng 230 mandirigmang nakasakay mula sa monasteryong ito para sa isang kampanyang militar. Kasama rin sa mga lingkod ng monasteryo ang mga anak ng pari at mga mangangalakal; ang tanging grupong wala rito ay ang mga magsasaka, na itinuring na kabilang sa ibang kategorya ng mga lingkod ng monasteryo o bilang 'detnyashi' ([565]). Ang mga anak ng pari ay naglingkod sa mga opisina ng monasteryo bilang mga manunulat – mga diakono o klerk – pati na rin bilang mga kusinero ng monasteryo. Ang huli ay gumanap ng mahalagang papel sa lahat ng pangunahing monasteryo. Sila ang opisyal na kinatawan ng mga monasteryo sa Moscow, kung saan sila naninirahan sa mga lupain ng monasteryo at, sa ngalan ng mga monasteryo, nakipag-ugnayan sa Tanggapan ng Palasyo, at kalaunan sa Tanggapan ng mga Monasteryo, sa iba't ibang usapin. Sila ay mga indibidwal na lubos na aktibo at may kakayahan na, dahil sa kanilang kaalaman sa lokal na kalagayan at pamilyaridad sa masalimuot na takbo ng mga administratibong opisina sa Moscow, ay halos hindi mapapalitan para sa mga monasteryo. Malaki ang kanilang impluwensya, at palagi namang tinutugunan ng mga abbot ang kanilang mga hangarin at kahilingan[566] .

Ang kasalimuutan ng pamamahala sa mga lupain ng malalaking monasteryo ay makikita, halimbawa, sa katotohanang noong unang bahagi ng ika-18 siglo sa Trinity-Sergius Monasteryo ay may 60 administratibong departamento; hinati naman ng St Joseph-Volokolamsk Monasteryo ang mga lupain nito sa limang administratibong departamento, na pinamumunuan ng tig-isang nakatatanda ng nayon[567] . Sa loob ng mga lupain at nayon ay may mga monastikong himpilan kung saan naninirahan ang mga nakatatanda ng nayon; ito ay mga sentrong administratibo kung saan inaayos ng mga kinatawan ng mga magsasaka ang mga usapin kasama ang mga awtoridad ng monasteryo, kung saan binabayaran ang upa sa pera at sa anyo ng kalakal, at kung saan ang mga nakatatanda ng nayon, batay sa mga sulat ng imyunidad, ay namamahala ng katarungan sa mga magsasaka[568] .

Ang mga charter, at higit sa lahat ang mga 'immunity' charter, ang bumubuo sa legal na batayan ng kapangyarihan ng monasteryo at ng abád nito sa mga magsasakang naninirahan sa mga lupain ng monasteryo. Ang Tanggapan ng Malaking Palasyo – at, sa pagitan ng 1649 at 1677, ang Tanggapan ng Monasteryo – ang sangay ng pamahalaan na responsable sa usaping pinansyal at hudisyal na may kinalaman sa mga lupain ng monasteryo[569] . Tulad ng tinalakay na kanina sa Kabanata VI, nailarawan na ang Tanggapan ng Malaking Palasyo; dito ay tatalakayin lamang natin ito kaugnay ng panloob na administrasyon ng mga lupain ng monasteryo.

Ang mga grant ng charter ay nagkaloob ng mga karapatang pinansyal sa mga monasteryo, ngunit hindi nito tinukoy ang saklaw o lawak ng mga obligasyon ng mga naninirahan sa lupain ng monasteryo; ito ay usapin na ang mga awtoridad ng monasteryo mismo ang magpapasya. Malinaw mula sa maraming kasunduan sa pagitan ng mga monasteryo at ng mga naninirahan sa kanilang mga lupain na nag-iiba-iba ang saklaw ng mga obligasyong ito mula sa isang monasteryo patungo sa iba at maging sa iba't ibang pag-aari ng iisang monasteryo. Sa pamamagitan ng mga kinatawan nito – mga nakatatanda sa baryo o mga tagapangasiwa – minomonitor ng monasteryo ang pagganap ng corvée labour at ang napapanahong pagbabayad ng buwis sa salapi at sa anyo ng produkto; ang mga lokal na kalagayan o natural na sakuna – hamog na nagyelo, tagtuyot o baha – ay maaaring maging batayan para sa pagbabawas ng halaga ng buwis, at ito ay nasa pagpapasya ng

---

[565] I. A. Ang Simbahan ng Kapanganakan ni Kristo sa Sergiev Posad, sa: Readings. 1891. 3. pp. 4–8, 17, 28, 33. Para sa listahan ng mga ganitong monghe, tingnan: Arseny. Op. cit., sa: Readings. 1867. 3.

[566] Kitang-kita ito, halimbawa, sa mga dokumento ng Monasteryo ng Solotchinsky. Dobroklonsky. Op. cit. pp. 28–29. Tungkol sa mga tagapangasiwa ng monasteryo, tingnan: Vvedensky, A. 'Ang Mga Gawaing Paggawa ng mga Tagapangasiwa sa Mga Monasteryo sa Hilagang Rusya noong ika-16–17 Siglo', sa: Sever (1923). mga pahina 36–64 (sa kasamaang palad, hindi ito magagamit sa akin).

[567] I. A. Ang Simbahan ng Kapanganakan ni Kristo. p. 8; Shchepetov. Op. cit. p. 115.

[568] Dobroklonsky. Op. cit. pp. 24 ff.; ihambing sa: Makariy. 2nd ed. Vol. 8. pp. 260–262.

[569] Gorchakov. Ang Opisina ng mga Monghe. mga pahina 40 at sumusunod.

monasteryo. Ang pamahalaan at ang monasteryo ay may iisang layunin – pigilan ang mga magsasaka na umiwas sa pagbabayad ng buwis, 'upang ang mga may pananagutan sa corvée labour ay hindi makaiwas sa kanilang tungkulin'. Ang Tanggapan ng Malaking Palasyo ang nag-ingat ng mga rehistro ng buwis; kalaunan, noong panahon ng Tanggapan ng Monasteryo, ginampanan ng mga rehistro ng senso ang parehong tungkulin; para sa pamahalaan, nagsilbing legal na batayan ng pamamahagi ng pasanin sa buwis ang mga ito.

Ang mga buwis na binabayaran ng monasteryo sa estado ay tinutukoy batay sa bilang ng 'sohas' (ang 'soha' ay isang sukat ng sinasakyang lupa) na nakasaad sa mga rehistro ng buwis; sa mga lupain ng monasteryo, maliban sa ilang bihirang pagkakataon, ang isang 'soha' ay katumbas ng 600 'chvart's'. Nag-iiba-iba ang halaga ng buwis na sinisingil sa iba't ibang monasteryo. Isang charter na ipinagkaloob sa Pesnoshsky Monastery (malapit sa Moscow) noong *1557–58 ay nagtakda ng buwis na 1 rublo bawat soha. Sa kabilang banda, ang Solotchinsky Monastery, halimbawa, ay nagbayad ng 3.27 rublo bawat soha sa huling kwarter ng ika-17 siglo.*[570] *Tulad ng nabanggit na, noong 1679, batay sa mga bagong talaan ng senso mula 1676–1678, pinalitan ang buwis kada araro ng buwis na ipinapataw sa bawat pag-aari ng monasteryo. Samantala, para sa mga pag-aari ng monasteryo, ipinakilala na ang buwis na ito noong 1623–1630. Sa wakas, ito ay naregula sa pamamagitan ng dekreto noong 19 Mayo 1630. Kawili-wili ring tandaan na ang hakbang na ito, na kapaki-pakinabang sa estado ngunit pabigat para sa mga lupain ng monasteryo, ay naipatupad na noong panahon ng patriyarkado ni Filaret. Sa ilalim ng kautusan noong 19 Mayo 1630 hinggil sa tinatawag na 'living quarter', ang buwis ay siningil hindi batay sa lawak ng lupa kundi sa bilang ng mga sambahayan na matatagpuan sa loob ng mga lupain ng monasteryo; sa madaling salita, isinama rin sa pagkalkula ang mga sambahayan ng mga taong hindi kasali sa agrikultura—tulad ng mga arawang manggagawa o mga artesano. Malinaw na ang bagong kaugaliang ito ay labis na nakapinsala sa mga monasteryo*[571] *. Gayunpaman, noong ika-17 siglo, naging mas matatag ang pamahalaan sa mga usaping pinansyal kaysa noong ika-16 na siglo, nang ang mga espesyal na charter ay nagkaloob sa ilang mga monasteryo—tulad ng Trinity-Sergius at St Joseph's ng Volokolamsk—ng pagbubukod sa lahat ng buwis, habang ang iba naman ay binukod mula sa ilang uri ng buwis sa loob ng itinakdang panahon. Ganap na ipinagbawal ng Kodigo ng 1649 ang mga pribilehiyong ito.*

Bukod sa buwis sa lupa, ang mga monasteryo ay napapailalim sa iba pang obligasyon sa estado. Kaugnay ng mga obligasyong ito, matagal nang naging malinaw na habang nagkakaloob ng mga charter ang estado sa mga monasteryo, layon nitong ipataw sa kanila ang ilang tungkulin, na pangunahing may kinalaman sa serbisyo militar at sa pamamahala ng mga bilangguan. Noong ika-15 siglo pa lamang, sa mga sulat-patente ay itinakda na ang mga kondisyon kung saan ang mga monasteryo, bagaman hindi pinapatawan ng buwis, ay kinakailangang magbigay ng pinansiyal at materyal na tulong sa pagtatayo ng mga kuta[572] . Ayon kay S. Rozhdestvensky, ang mga sulat-patente noong ika-16 na siglo ay palaging nagtatakda ng pakikilahok ng mga monasteryo sa mga gawaing pambansa at militar. Nang pinagtibay ang mga lumang sulat-patente, madalas na binawi ang ilan sa mga naunang pribilehiyo[573] . Ang pag-aalis ng mga tarhans sa pamamagitan ng kautusan noong 1584 ay ipinagtanggol sa batayan ng pangangailangan sa pagtatanggol. Pinilit ng pamahalaan ang mga mayayamang monasteryo na magpanatili ng maliliit na yunit militar o lumahok sa pagtatayo ng mga kuta. Halimbawa, kinailangan ng Monasteryo ng Solovetsky na magpanatili ng 100 mamamana; bukod pa rito, nagtayo ito ng mga pinatibay na bantayan sa mga pampang ng Dagat Putî, kaya't napalaya ito sa buwis na pososhny matapos ang digmaan laban sa Sweden. Ang Monasteryo ng Trinity-Sergius, gaya ng nabanggit na, ay kinailangang maglaan ng isang pangkat ng mga mandirigmang nakasakay para sa serbisyo militar. Ang Monasteryo ng Belopesotsky sa timog, malapit sa bayan ng Kashira, ay nagtayo ng malalaking pader na bato na may mga kanyon na pinatatakbo ng mga novis ng monasteryo. Ang Monasteryo ng Trinidad sa bayan ng Tetyushi sa Ponizovye ay nagbigay ng mga bantay sa kahabaan ng isang pinatibay na linya – ang linyang pangdepensa. Ang Monasteryo ng Ipatiev sa Kostroma[574] ay mayroon ding malalaking pader na bato at isang

---

[570] Tungkol sa pagbubuwis sa mga pag-aari ng mga monghe, tingnan: Rozhkov. Agrikultura. pp. 221–231; Veselovsky. The Ploughing Letter. Vol. 1, Blg. 1. p. 300; Vladimirsky-Budanov. Op. cit. p. 189; Dobroklonsky. Op. cit. p. 61.

[571] Dyakonov. Mga Sanaysay (1898). pp. 312–316. Ibid. 'Ang Paninirahan sa Makasaysayang Panitikan', sa: Russian Historical Journal. 5 (1918). pp. 154–176; Veselovsky. Op. cit. Bol. 1, Kabanata 1; Bol. 2, p. 660. Lappo-Danilevsky. The Organisation of Direct Taxation. p. 530 (sa katunayan, ang gawaing ito ay napakahalaga rin sa mga historyador ng simbahan). Ang kautusan ng 1630 ay nakalimbag sa: Storozhev. The Decree Book of the Local Office. pp. 101–103.

[572] AAE. 1. Blg. 28, 131; AYu. 1. Blg. 31. 4; AI. 1. Blg. 71, 74; ihambing: Rozhdestvensky. Servile Landownership. p. 138.

[573] Ibid. p. 138; AAE. 1. Blg. 200; AI. 1. Blg. 143; Milyukov. Mga Pinagtatalunang Isyu. p. 17.

[574] Rozhdestvensky. Op. cit. pp. 140–143; Smirnov. The Towns of the Muscovite State. Vol. 1 (1917). p. 108; Storozhev. On the History of Agricultural Life at the Kostroma Ipatiev and Bogoyavlensky Monasteries, in: Readings. 1894. p. 137.

pangkat militar na hinango mula sa komunidad ng mga monghe. 'Ang mga lupain ng monasteryo,' ayon kay S. Rozhdestvensky, 'ay pinatawan ng mas mabigat na buwis sa ikalawang kalahati ng ika-16 na siglo kaysa sa mga patrimonial at manorial na lupain', bagaman binigyan sila ng iba't ibang pribilehiyo sa pamamagitan ng mga patenteng liham[575] . Sa Panahon ng mga Pagsubok (1605–1613), maraming monasteryo, dahil sa kanilang makapangyarihang pader ng kuta, ang naging mahalaga sa pagtatanggol at ginamit ng mga tropa ng Estadong Muscovite upang labanan ang mga detatsmentong Polish[576] ; sa gayon, napatunayan ang kahalagahan ng mga hakbang na isinagawa noong ika-16 na siglo. Ang pag-salakay sa Monasteryo ng Trinity-Sergius ay partikular na tanyag; ang mga puwersang Polish na nagkubkob sa monasteryo ay nakaranas ng mabigat na pagkalugi at napigil ng mga tagapagtanggol ng monasteryo – mga lingkod-monastiko, mga monghe, at mga naninirahan sa mga karatig-nayon[577] . Sa Panahon ng mga Suliranin, ginamit din ng estado ang pondo at reserbang butil ng mga monasteryo upang mapanatili ang mga tropa nito[578] . Noong ika-17 siglo, madalas ding ginamit ng pamahalaan ang pondo at reserbang butil ng mga monasteryo para sa layuning militar; hindi rin nakaligtas ang mga monasteryo sa mga paminsan-minsang buwis upang suportahan ang mga tropa[579] . Dahil dito, walang batayan ang mga kritikal na puna ng mga historyador o ang mga reklamo ng mga kapanahunan hinggil sa mga kilos ni Pedro na Dakila, na ginamit ang pondo ng mga monasteryo para sa layuning militar. Pinagpapatuloy lamang ni Peter ang naunang patakaran ng pamahalaang Moscow, at noong 1696, inutusan niya na isumite ang mga aklat-kawastuhan ng mga monasteryo sa Tanggapan ng Malaking Palasyo, na nagbabawal sa mga monasteryo na gumastos nang walang pahintulot mula sa kanya, Walang bago sa hakbang na ito para sa mga monasteryo, sapagkat dati nang sinuri ng Tanggapan ng mga Monasteryo ang kanilang mga talaan; gayunpaman, naging mas mahigpit ang tono ng estado sa pagkakataong ito[580] .

Kasama rin sa mga obligasyong pambansa ang tinatawag na buwis na 'yamskaya'; ipinataw ang pagbabayad nito sa lahat ng mga monasteryo sa pamamagitan ng mga sulat-patente mula ika-15 hanggang ika-17 siglo[581] . Ganoon din sa pangongolekta ng pera para sa pantubos ng mga bihag: parehong ang mga monasteryo at ang lahat ng mga institusyong eklesiastiko sa pangkalahatan ay pinilit na magbayad ng 'pera para sa bihag'; kinumpirma rin ng Stoglav ang obligasyong ito[582] .

12. Hurisdiksyon sa mga pag-aari ng monasteryo

[583]Ngayon ay tatalakayin natin ang usapin ng hurisdiksyon sa mga taong naninirahan sa mga lupain ng monasteryo. Legal na, ang ugnayan sa pagitan ng mga monasteryo at monghe sa isang banda, at ng Simbahan at ng estado sa kabilang banda, ay ganito: ang mga monghe, bilang mga klero, ay nasasakupan ng hurisdiksyon ng mga metropolitan at diyosesis na obispo sa mga usaping pang-eklesya, samantalang ang mga monasteryo, bilang mga may-ari ng lupa, ay nasasakupan ng estado—ibig sabihin, ng mga Dakilang Prinsipe at, kalaunan, ng mga tsar. Ang huling kalagayang ito ay hindi nagdulot ng pagtutol mula sa hirarkiya ng simbahan; hindi sina Joseph ng Volotsk ni ang mga obispo sa Konsilyo ng Tserna Reka ay tumutol sa hurisdiksyong ito. Sa praktika, gayunpaman, ang legal na ugnayan sa pagitan ng mga monasteryo at ng mga obispo ng diyosesis, sa isang banda, at sa pagitan ng mga monasteryo at ng estado, sa kabilang banda, ay tinutukoy ng mga liham ng imyunidad na inilabas ng mga Dakilang Prinsipe o Tsar. Nag-iiba-iba ang nilalaman ng mga liham na ito: ang

---

[575] Rozhdestvensky. Op. cit. p. 144; Ipinahayag din ni Milyukov ang parehong pananaw (Mga Isyung Pinagtatalunan. pp. 48, 79).
[576] AAE. 3. Blg. 34, 97–99; DAI. 2. Blg. 26, 33 (Monasteryo ng Kirillov); AAE. 3. Blg. 97 (Monasteryo ng Pskov-Pechersk); AAE. 2. Blg. 160 (Monasteryo ng Prilutsky).
[577] Avraamiy Palitsyn. Alamat, sa: RIB. 13.
[578] AAE. 2. Blg. 135. Lalo nang malalaking halaga ang kinuha mula sa sakristiya ng Monasteryo ng Trinity-Sergius; kumuha si Tsar Boris ng 15,400 rubles, si Palsong Dmitry – 30,000 rubles, si Tsar Vasily Shuisky – 20,000 rubles, na ayon sa pamantayan noon ay isang napakalaking kayamanan. Makarii. 10. p. 223. Ang mga dayuhan na bumisita sa Moscow pagkatapos ng Panahon ng mga Pagsubok ay nagsulat tungkol sa pangongolekta ng pera mula sa mga monasteryo. Rushchinsky. Op. cit., sa: Readings. 1871. 3. p. 144.
[579] AI. 4. Blg. 3; Makarii. 11. p. 204; DAI. 10. Blg. 34; RIB. 12. pp. 1046–1065, 1188–1215; Milyutin. Op. cit., sa: Readings. 1861. 2. pp. 465, 471–477. Kaya naman, noong Digmaang Polako, kinuha ni Tsar Alexei ang 100,000 rublo mula sa Monasteryo ng Trinity-Sergius at 10,000 rublo mula sa Monasteryo ng Kirillov, habang ang Distrito ng Patriarka (kasama ang mga monasteryo) ay nagbigay ng 10,000 sundalo.
[580] AAE. Bol. 1, Blg. 298; Stoglav. Edisyong Kazan. pp. 235, 297; AI. Bol. 1, Blg. 154, 2; AAE. Bol. 4, Blg. 315; PSZ. Bol. 3, Blg. 1664; Gorchakov. Utos ng Monasteryo. pp. 41–55.
[581] AI. 1. Blg. 115 (1505), 147 (1547); AAE. 1. Blg. 164 (1517), 179 (1534); AYU. 1. Blg. 30. 4 (1554) atbp.
[582] AYU. 1. Blg. 30. 4; 209. 5; 211; Stoglav. Edisyong Kazan. Mga Kabanata 5 at 72.
[583] DRV. 14. p. 196; Stoglav. Edisyong Kazan. pp. 235, 297.

ilan sa mga ito ay ganap na nag-exempt sa mga monasteryo mula sa hurisdiksyon ng obispo ng diyosesis, samantalang ang iba naman ay nag-exempt sa kanila mula sa hurisdiksyon sa lahat ng bagay maliban sa mga purong usaping pang-simbahan. Ang hirarkiya ng simbahan ay, siyempre, tutol sa unang uri ng mga sulat ng imyunidad, sapagkat sumasalungat ang mga ito sa mga kanon ng simbahan at nagpapahiwatig ng pakikialam ng estado sa hurisdiksyong pang-simbahan. Idineklara ng Stoglav na hindi na dapat maglabas ng ganitong mga sulat ng imyunidad. Gayunpaman, malapit nang makalimutan ang dekretong ito, at nagpatuloy si Tsar Ivan IV sa pag-isyu ng mga ganitong sulat[584] .

Sa mga sulat ng imyunidad, na naglilipat ng hurisdiksyon sa hudikatura sa mga naninirahan sa monasteryo at sa mga lupain nito sa abbot, tatlong uri ng kaso ang pinag-iiba: 1) mga kasong kriminal – pagpatay, pagnanakaw at pandarambong, na nahuli sa akto, ay nasasakupan ng hurisdiksyon ng mga awtoridad ng estado batay sa pangkalahatang kodigo ng estado; 2) ang iba pang mga kasong kriminal at mga alitan sa pagitan ng mga magsasaka ng monasteryo ay dininig ng abbot o ng kanyang kinatawan; 3) kung ang mga panig sa isang alitan ay nasasakupan ng iba't ibang awtoridad, itinatag ang isang 'halong hukuman', na binubuo ng isang kinatawan ng abbot o ng mismong abbot at isang opisyal ng estado. Karaniwan, hindi mismo ang abbot ang nagsasagawa ng paglilitis, na magiging imposible para sa kanya dahil sa lawak ng mga lupain ng monasteryo. Ipinagkatiwala niya ang kanyang kapangyarihan sa mga nakatatanda ng nayon, na namumuno sa hukuman at nagbibigay ng mga hatol sa harap ng ilang (tatlo hanggang lima) na kinatawan ng mga magsasaka. May karapatan ang mga magsasaka na mag-apela laban sa isang hindi makatarungang hatol sa harap mismo ng abbot[585] .

Ang mga pagtatalo sa pagitan ng mga monasteryo, o sa pagitan ng mga monasteryo at mga sekular na may-ari ng lupa, tungkol sa iba't ibang pinagtatalunang isyu—tulad ng hangganan ng mga lupain, mga tumakas na magsasaka at iba pa—ay nasasakupan ng hurisdiksyon ng Tanggapan ng Malaking Palasyo, at pagkatapos ng 1646, ng Tanggapan ng Monasteryo[586] . Ang hudisyal na pagsusumupala ng mga pag-aari ng monasteryo sa mga sekular na institusyong ito ay tiyak na hindi nagustuhan ng mga klero, dahil madalas na nakikialam ang mga sekular na awtoridad sa mga usaping, sa pananaw ng hirarkiya ng simbahan, ay lampas sa kanilang hurisdiksyon; kasabay nito, maraming monasteryo (lalo na ang mga 'itim na monasteryo' na nabanggit na) ang naghangad ng ganoong pagsunod sa mga sekular na kagawaran. Partikular na mariing tumutol si Patriarka Nikon sa pag-iral ng Kagawaran ng mga Monasteryo at sa mga gawain nito[587] . Ang mga hatol ng mga Konseho noong 1667 at 1675 nagmarka ng pansamantalang tagumpay para sa hirarkiya ng simbahan laban sa estado, sapagkat ang mga hatol na ito, na pinagtibay ni Tsar Alexei, ay nagwakas sa hurisdiksyon ng Tanggapan ng mga Monghe sa mga klero, at ang mga monasteryo ay napailalim sa hurisdiksyon ng mga obispo ng diyosesis sa lahat ng usapin na may kinalaman sa mga lupain ng monasteryo[588] . Mula noon, ang Tanggapan ng mga Monasteryo ay nakatuon na lamang sa pangongolekta ng buwis mula sa mga lupain ng mga monasteryo; ipinagpatuloy nito, gaya ng dati, ang pagsusuri sa mga aklat-kuwenta ng mga monasteryo at pagmamanman sa pagtupad sa mga obligasyong pambansa, nagpanatilih ng imbentaryo ng mga ari-arian ng mga monasteryo para sa layunin ng pagbubuwis, at iba pa. Noong 1677, ipinagbawal ang Tanggapan ng mga Monastiko, at muling inilipat ang lahat ng mga usaping ito sa Tanggapan ng Malaking Palasyo. Nanatili ang sitwasyong ito hanggang sa katapusan ng ika-17 siglo, nang, kaugnay ng mga reporma ni Peter na Dakila

---

[584] Ibid. Mga Kabanata 5 at 67; DAI. 1. Blg. 46, 48, 114, 130. Mga halimbawa ng mga di-hudisyal na kasulatan: 1471 – sa Monasteryo ng Kirillov. AAE. 1. Blg. 95; 1494 – sa Monasteryo ng Trinity-Sergius. Ibid. Blg. 131; 1500 – sa Monasteryo ng Josephov. Ibid. Blg. 136; 1535 at 1551 – sa Trinity-Sergius Monasteryo. AJU. 1. Blg. 97 at 75; 1542 – sa Monasteryo ni San Nicolas sa Korel. AI. 1. Blg. 141; 1547 – sa Hermitage ng Strokinskaya. Ibid. Blg. 147; 1573 – sa Trinity Monastery sa Astrakhan. Ibid. Blg. 184 at iba pa. Mga halimbawa ng paglilipat ng hurisdiksyon sa mga usaping pang-simba sa mga obispo: AAE. 1. Blg. 386; 2. Blg. 16, 62; 3. Blg. 67; AI. 2. Blg. 58, 69, 77, 86; AI. 2. Blg. 65; DAI. 2. Blg. 37, atbp. Gayunpaman, madalas na ipinagkakaloob nang personal sa obispo ng diyosesis, sa pamamagitan ng isang charter ng imyunidad, ang hurisdiksyon sa mga usaping pang-iglesia, sa halip na sa kanyang mga opisyal na hudisyal (decani), halimbawa: DAI. 1. Blg. 44 (1548); ihambing: Makarii. Ikalawang ed. 8. p. 223.

[585] Makarii. Ikalawang edisyon. Tomo 8. pp. 263–265.

[586] Ibid. p. 265; Gorchakov. The Monastic Office. pp. 43, 48, 54–57, 66 ff.

[587] Ibid. p. 91.

[588] AAE. Bol. 1, Blg. 155 (1667), 204 (1675); PSZ. Bol. 1, Blg. 412; Gorchakov. Ibid. pp. 96 ff.

hinggil sa hurisdiksyon ng klero, pati na rin sa pangkalahatang usapin ng mga lupain ng mga monastiko, naganap ang ilang pagbabago[589] .

Kabanata IX. Ang Organisasyon ng Buhay-monastiko noong ika-16 hanggang ika-17 Siglo

1. Mula sa Kasaysayan ng Mga Patakaran ng Monastiko sa Sinaunang Rus' mula sa Kanyang Pinagmulan hanggang sa ika-16 na Siglo

Habang ang nakasisirang impluwensya ng mundo ay sumalakay sa buhay monghe mula sa labas, sa loob ng mga pader ng monasteryo ay paminsan-minsan na hindi nauunawaan ang mga saligan ng ascesis ayon sa diwa ng tradisyong eklesiastikal, kundi ayon sa sariling pagkaunawa. Kinilala na ang panganib na ito sa pinakamaagang panahon ng Kristiyanong asetikismo, na pinatutunayan ng pinakamatandang mga sulat-asetiko at ng mga gawain ng mga nagtatag ng monastisismo. Sa kanilang mga sinulat at sa kanilang mga gawain, binigyang-pansin ng mga Banal na Ama ang panganib ng sariling kalooban sa pagsasanay ng pag-aasceta, sapagkat ang pagnanais na makamit ang kaligtasan ayon sa sariling pagkaunawa ay karaniwang nauna sa pagiging makalupa ng buhay monghe. Upang labanan ito, binuo ang iba't ibang tuntunin para sa buhay monghe na nakapaloob sa mga monastikong batas. Ang mga batas na ito ay unti-unting um -unlad, na naiimpluwensyahan ng mga kondisyon ng panahon at lugar, at sumasalamin sa indibidwal na katangian ng mga pananaw na asketiko ng kanilang mga may-akda. Ngunit sa kanilang pinakapuso, nakaugat ang lahat ng ito sa maagang tradisyong Kristiyano sa diwa ni San Pachomius na Dakila, ang nagtatag ng mga monasteryo at ang may-akda ng kauna-unahang tuntunin. Pinagpatuloy ng mga sumunod na henerasyon ng mga asketa ang gawain ni San Pachomius at ginabayan ang monastikong Kristiyanong Silangang sa tunay na landas ng tunay na Kristiyanong asketismo[590] .

Mas maaga (tingnan ang Kabanata II), habang inilalarawan ang mga unang yugto ng monastisismo sa Lumang Rusyang Ruso, tinalakay na natin ang mga tuntunin ng mga unang monasteryo ng Kievan Rus'. Ngayon ay tatalakayin natin ang usapin ng mga monastikong patakaran noong ika-16 hanggang ika-17 siglo. Sa simula pa lamang, dapat nating ituro na ang kasaysayan ng mga monastikong patakaran ng Simbahang Ruso mula ika-14 hanggang ika-17 siglo ay napaka-pira-piraso at medyo malabo.

Ang Patakaran na ipinakilala ni San Teodosio sa Monasteryo ng Kiev Caves ay ang Patakaran ni San Teodoro ang Studite, na binago ni Patriyarka Alexius; ito ay naglalaan ng komunal (kinovian) na organisasyon

---

[589] Ibid. pp. 99–102; PSZ. 2. Blg. 699 (1677). Kawili-wili ring pansinin na kahit pagkatapos ng mga dekreto noong 1667 at 1675, ang ilang mga monasteryo ay nagpatuloy na mag-apela sa Tanggapan ng Malaking Palasyo sa iba't ibang usapin; halimbawa, AI. 4. Blg. 166.

[590] Ihambing ang Kabanata I, 1. Ang mga tuntunin nina San Pachomius at San Basil na Dakila ang bumuo sa batayan ng buhay monghe sa Simbahan. Nagsimula ang isang bagong panahon sa tuntunin ni San Savvas, na inihanda ni San Savvas na Pinabanal († 532) para sa kanyang monasteryo sa Palestina. Nailimbag ito sa *Monumenta Ecclesiae Graecae* ni Cotelerii. Bol. 3, p. 222 ff.; ihambing din: Bardenhewer. Bol. 5, p. 127; Welzer. *Kirchenlexikon*. Ikalawang ed., Bol. 10, p. 1434; Fischer, W. 'On the Typikon of St Sabbas', sa: BZ. 8 (1890), p. 306 ff.; Kurz, E. Op. cit. 3 (1894), pp. 167–170; at pati na rin: Oltarzhevsky. Palestinian Monasticism from the 4th to the 6th Centuries (1896) at si Theodosius, Hieromonk. Palestinian Monasticism in the 4th Century, sa: TKDA (1899). Ang Patakaran ni Sabbas ay naglalaman ng ilang liturhikal na tagubilin, dahil ito ay inilaan para sa mga mongheng naninirahan sa mga indibidwal na selda. Ang liturgical na tuntunin ni San Savvas ay naging batong panulukan ng Orthodox All-Night Vigil. Mansvetov, I. Ang Tuntunin ng Simbahan (Typikon): Ang Pagsusulat at Kapalaran nito sa mga Simbahang Griyego at Ruso (1885). pp. 168 ff. Pinagsama-sama ni San Teodoro ng Studite († 826) ang isang espesyal na tuntunin para sa kanyang monasteryo, na kilala bilang Tuntunin ng Studite. Kaiba sa tuntunin ni Savvas, na inilaan para sa mga mongheng naninirahan sa sariling selda, ang tuntunin ni Teodoro ay isang komunal na tuntunin (PG 99. P. 1704 ff.). Sa huling kwarter ng ika-10 siglo, lumitaw ang tinatawag na 'Statute of the Holy Mountain', na inihanda ni San Atanasius, tagapagtatag ng Lavra sa Bundok Athos (cf.: Meyer, Ph. *Die Haupturkunde für die Geschichte der Athosklöster* (1894). pp. 101 ff.). Ang Patakaran ng Athos ay isang adaptasyon ng Patakaran ng Studite: binibigyang-diin din nito ang pangangailangan ng pamumuhay nang sama-sama, ngunit bukod pa rito, nagtatakda ito ng partikular na mahigpit na regulasyon hinggil sa pag-aayuno at disiplina sa monastiko (Mansvetov. Op. cit., p. 222). Sa mga sumunod na siglo, ang mga komunal na monasteryo ng Byzantine ay karaniwang namuhay ayon sa Patakarang Studite, bagaman ang kanilang mga gawi sa liturhiya ay higit na tinukoy ng Patakarang Jerusalem, na karaniwang kilala bilang Patakaran ni Savvas. Sokolov. Ang Panloob na Kalagayan ng Monastisismo sa Simbahang Byzantine mula Gitnang ika-9 hanggang Maagang ika-13 Siglo, 842–1204, sa: Prav. sob. 1893. 3. p. 122; Leclercq, H. Cénobitisme, sa: Dictionnaire d'Archéologie chrétienne et de liturgie. 2. pp. 3049–3248 at Monachisme. Ibid. 11. 2. pp. 1774–1974. Sergius. Op. cit. 1. pp. 33–46, 113 ff.; Golubinsky. 2. 2. p. 429.

ng buhay monghe[591] . Gayunpaman, ang kapalaran ng Patakaran ng Studite, lalo na ang bahagi nito hinggil sa disiplina na nag-aatas ng mahigpit na cenobitikong pagsunod, ay naging lubhang malas: ang mga saligan ng komunal na buhay monghe ay agad na nalimot, at halos sa lahat ng lugar ay inampon ng monastisismo ang idiorhythmikong pamumuhay. Gayunpaman, hindi rin palaging naging batayan ng buhay monghe ang idiorhythm; maaaring ilarawan ang mga siglo ng ika-12 hanggang ika-15 bilang isang panahon na walang patakaran sa monastikismo, at malinaw itong ipinapakita sa kahanga-hangang akda ni Serebryansky tungkol sa monastikismo sa rehiyon ng Pskov noong mga siglo ng ika-13 hanggang ika-15[592] Mayroon, gayunpaman, isang traktado na pinamagatang 'Ang Mga Alituntunin ni San Cirilo, Metropolitan ng Rus', tungkol sa disiplina ng mga monghe at lahat ng usapin ng pag-uugali, na malamang na isinulat nga ni Metropolitan Cirilo, isang Griyego sa pinagmulan (ika-13 siglo); lumilitaw ito sa mga manuskrito mula pa noong ika-16 at maging ika-17 siglo at naglalaman ng medyo detalyadong monastikong charter. Malamang na hindi kilala ang charter na ito noong ika-14 hanggang ika-15 siglo; sa katunayan, kaduda-duda kung ito ay kailanman ipinakilala sa anumang monasteryo man[593] . Malamang, hindi rin ito alam ni San Sergius ng Radonezh nang ayusin niya ang buhay monastiko sa Muscovy. Sa simula, gaya ng nabanggit, ipinakilala niya ang patakaran ng hiwalay na pamumuhay sa kanyang monasteryo at kalaunan lamang, hindi nang walang pagtutol mula sa mga kapatid, muling inayos ang buhay monastiko batay sa komunal na patakaran. Sinundan ng kanyang mga alagad ang halimbawa ng kagalang-galang at, nang magtayo ng mga bagong monasteryo, ipinakilala nila rito ang mahigpit na cenobitikong tuntunin; gayunpaman, hindi ito tumubo sa lahat ng lugar[594] . Ang usapin ng mga saligan ng buhay monghe ay hindi ganap na malinaw sa mga monghe sa Rusya noong ika-14 hanggang ika-15 siglo, tulad ng makikita, halimbawa, sa kasaysayan ng Monasteryo ng Spaso-Kamenny, kung saan unang ipinakilala ni Abad Dionysius (bago ang 1389 at hanggang 1418) ang mahigpit na komunal na patakaran ng Athonite, ngunit kalaunan ay pareho siyang sumunod at pinayagan ang ilan sa mga monghe na sumunod sa idiorhythm[595] . Sa Monasteryo ng Trinity-Sergius, hindi nagtagal ang komunal na tuntunin. Nang manirahan doon nang ilang sandali si San Jose ng Volotsk noong 1478, sinusunod ng monasteryo ang tuntuning idiorhythmic, ayon sa pagkumpirma ng ilang dokumento[596] . Bagaman alam natin na noong ika-14 hanggang ika-15 siglo ay unti-unting napalitan ng idiorhythmic ang cenobitic na paraan ng pamumuhay, halos wala tayong materyal na makakatulong na masagot kung ano talaga ang nilalaman ng indibidwal na pamumuhay sa isang lumang Rusong monasteryo. Gayunpaman, mayroon tayong masaganang ebidensya na nagpapahiwatig na hindi tumubo nang malawakan ang pamumuhay na komunal sa maraming monasteryo; ang sistemang monastiko na umusbong noon ay lubhang pinuna, na nangangahulugang sa katotohanan ay hindi rin ito umayon sa mga pamantayan ng tunay na idiorhythm o sa mga kinakailangan ng patakarang cenobitic[597] .

Kasabay nito, sa panitikan ng panahong iyon ay makikita natin hindi lamang ang mga kritisismo sa buhay monghe, kundi pati na rin ang mariing panawagan para sa mahigpit na pagsunod sa komunal na tuntunin. Ang pangangailangan na ipakilala ang Kinovian Rule ay binigyang-diin ng maraming miyembro ng eklesiastikal na hirarkiya noong ika-14 hanggang ika-15 siglo: Arsobispo Dionysius ng Suzdal (1382), Arsobispo Simeon ng Novgorod (1417–1421), mga Metropolitanong Photius (1418), Iona (1455) at Theodosius (1461–1464)[598] . Bagaman ipinapahiwatig ng kanilang mga liham sa mga indibidwal na monasteryo at ng metropolitan charter (ca. 1500)[599] na kinilala ang Kinovian Rule bilang pundasyon ng buhay

---

[591] Golubinsky. Bol. 1, Bahagi 2. pp. 320–371, 502–608; Bol. 2, Bahagi 2. p. 428; Mansvetov. Ibid. pp. 113 ff., 121 ff.

[592] Serebryansky. Op. cit. p. 261.

[593] Gorchakov, M. 'Tungkol sa Kasaysayan ng mga Nomokanong Penitensyal ng Simbahang Orthodox' (1874). pp. 104–110.

[594] Golubinsky. Ang Kagalang-galang na Sergius ng Radonezh at ang Trinity-Sergius Lavra na itinatag niya, sa: Readings. 1909. Bol. 2. pp. 47, 75–86; Bol. 3. p. 103; RIB. Bol. 6. Blg. 21.

[595] Ang Alamat ng Monasteryo ng Spaso-Kamenny, sa: Prav. Sob. 1861. Bol. 1. pp. 203, 206.

[596] Ang 'Espirituwal na Epistola' ni Jose, sa: VChM. Setyembre. Bahagi 1. p. 551; AI. 1. Blg. 274; AYu. 2. Blg. 126.

[597] Epistola (1382) mula kay Dionysius, Arsobispo ng Suzdal, sa mga kapatid ng Monasteryo ng Snetogorsk, sa: RIB. 6. Blg. 24 (at pati rin sa: AI. 1. Blg. 5); epistola mula kay Simeon, Arsobispo ng Novgorod, sa parehong monasteryo. Ibid. Blg. 45; isang liham mula kay Arsobispo Fotios na may petsang 1488. Ibid. Blg. 46; isang liham mula kay Arsobispo Jonah patungong Monasteryo ng Bogolyubsky sa Vladimir (c. 1455). Ibid. Blg. 75 (nasa AI. 1. Blg. 265 din); isang liham mula kay Metropolitan Theodosius patungong Pesnoshsky Monasteryo (*1461–64). Ibid. Blg. 96 (nasa AI. 1. Blg. 276 din).*

[598] Ihambing ang naunang tala. Gayunpaman, katangian na halimbawa, hindi pinagtatalunan ni Arsobispo Philip ang karapatan ng mga monghe na magmay-ari ng ari-arian kahit pagkatapos magpanata. RIB. 6. Blg. 104 (1472), ang kaso tungkol sa kabayo ni Monghe Pamva.

[599] Kartang Metropolita, sa: RIB. 6. Blg. 128 (at pati rin sa: AAE. 1. Blg. 381).

monghe, gayunpaman noong ika-15 siglo ay walang hakbang na ginawa upang matiyak ang unibersal nitong pagpapatupad.

Ang dahilan nito ay bahagyang dahil halos imposibleng subaybayan ang buhay ng napakaraming monasteryo na nakakalat sa malalayong rehiyon sa gitna at hilaga, at bahagya rin sa katotohanang ang Lumang Rusong monastisismo noong panahong ito ay nagbigay ng maraming halimbawa ng mahigpit na askeetismo sa landas ng pag-iisa at nag-iisang pamumuhay, na nagbigay-diin sa anyong ito ng pamumuhay na monastiko. Nagkaroon din ng bahagi ang matinding pag-ayaw sa nakasulat na mga patakaran ng monastiko, na katangian ng komunidad ng mga monghe noong panahong iyon. Napansin ng Kagalang-galang na si Jose ng Volokolamsk na iginiit nang buong determinasyon ng kanyang mga kapanahunan, ang mga monghe ng mga monasteryo sa hilaga, na ang mga banal na ama, na matagal nang nagsilbi sa lupain ng Rusya, ay hindi gumawa ng nakasulat na mga tuntunin o batas, kundi tinuruan ang mga monghe sa pamamagitan ng buhay na salita; at samakatuwid, iginiit nila, hindi dapat isulat ang mga patakaran ng pagkamonastiko kahit ngayon, kundi dapat turuan ang mga kapatid nang pasalita[600] . Hindi magiging pabigla-bigla kung sasabihin na ang ganitong mga pananaw ay karaniwan hindi lamang sa mga kapanahunan ni Joseph, kundi sa buong ikalabing-limang siglo. Ayon ito sa debosyon ng mga sinaunang Rusong asketa, na higit sa lahat ay pinahahalagahan ang personal na halimbawa ng abbot o nagtatag ng monasteryo, ang kanyang mga gawa, ang kanyang mga aral, at ang kanyang saloobin sa mga kapatid.

Gayunpaman, kinilala ng ilang asketiko, kabilang ang mga nagtatag at mga abbot ng mga monasteryo, ang pangangailangang ipakilala ang isang patakarang monastiko. Una sa lahat, nararapat munang banggitin dito si San Euphrosynus ng Pskov († 1481). Ang kanyang hagiograpiya ay hindi lamang isang talambuhay ng isang mahigpit na asketiko at tagapagtatag ng isang monasteryo, kundi isang napakahalagang kabanata sa kasaysayan ng simbahan sa Rusya, bagaman ang saklaw ng aming gawa ay hindi nagpapahintulot sa amin na talakayin nang detalyado ang hagiograpiyang ito[601] . Si San Euphrosynus ang nagsama-sama ng pinakamatandang panuntunang pangkomunidad, na ipinatupad niya sa monasteryong itinatag niya sa rehiyon ng Pskov[602] . Mahirap tukuyin kung anong mga sanggunian ang ginamit niya sa pagbuo ng kanyang tuntunin; bukod sa mga sipi mula sa Lumang Tipan at Bagong Tipan, binanggit ni Euphrosynus ang mga akda nina San Basil na Dakila, San Juan Climacus, at San Isaac na Siryano. Ang natatanging katangian ng kanyang tuntunin ay nakapaloob lamang ito sa mga disiplinaryong kinakailangan at hindi nito binabanggit ang banal na pagsamba[603] . Ang tuntunin ay nahahati sa 28 seksyon, o talata (partikular, isang pambungad at 27 tuntunin). Ang mga pananaw ng may-akda sa asetikong pamumuhay kaugnay ng organisasyon ng buhay monghe ay maaaring ilarawan sa mga sumusunod: 1) ang pangunahing kinakailangan ng mahigpit na pagsunod sa patakaran ng cenobitic (§§ 1–4, 8); 2) ganap na pagsunod sa kalooban at mga tagubilin ng abbot (§§ 5, 7, 18); 3) patuloy na manu-manong paggawa, na isinasagawa ng mga kapatid nang may pag-ibig at paggalang sa isa't isa (§ 8, 9, 27); 4) mga asetikong tuntunin na karaniwan sa lahat ng monghe, tungkol sa panalangin, pag-aayuno, kalinisan at hindi pagmamay-ari (§ 10–15, 4, 17, 26, 27); at 5) tulong sa mga mahihirap at nangangailangan (§ 24 at 25). Ang Patakaran ay tumutukoy din sa abbot ng monasteryo at sa kanyang mga tungkulin (§§ 5, 21, 23, 20). Bagaman inihanda ni San Euphrosynus ang Patakarang ito para sa kanyang sariling monasteryo, maaari rin itong gamitin ng ibang mga monasteryo, dahil ito ay medyo pangkalahatan ang kalikasan at binibigyang-diin ang pangangailangan para sa mahigpit na pagsunod sa pamumuhay na komunal. Gayunpaman, hindi natin alam kung ipinatupad ito sa ibang mga monasteryo, at hindi rin alam kung gaano katagal nanatili ang mahigpit na komunal na tuntunin ni Euphrosynus sa kanyang sariling monasteryo. Si mong Philotheus, na kilala sa atin sa pamamagitan ng kaniyang mga sinulat, ay isang monghe, at marahil ay abbot pa, ng Monasteryo ng Eleazar noong unang bahagi ng ika-16 na siglo, ibig sabihin, dalawa o tatlong dekada matapos ang pagkamatay ni Euphrosynus. Ang kaniyang mga sinulat, na nakatuon lamang sa mga usaping pang-simbahan at pampulitika, ay hindi nakatutulong sa atin na linawin ang tanong na kinahihiligan natin. Hindi natin alam kung ang organisasyon ng kanyang monasteryo ay napakahusay na walang puwang para sa kritisismo, o kung siya ay lubos na nakatuon sa mga usaping pang-eklesya at pampulitika kaya hindi

---

[600] VChM. Setyembre. Bahagi 1. pp. 548, 547.

[601] Ang Buhay ni Euphrosyne, sa: Mga Monumento ng Sinaunang Panitikang Ruso. 4 (1862). pp. 67–119, 172–179. Tungkol kay Euphrosyne, tingnan: Serebryansky. Op. cit. Ihambing: Makarii. Ikalawang ed. 8. pp. 129 ff.

[602] Serebryansky. Op. cit. p. 508.

[603] Ibid. pp. 275–278, 271.

na siya nababahala sa mga 'maliit na bagay' ng pang-araw-araw na buhay monghe. Sayang na hindi tinalakay ni Philotheos, isa sa mga pinaka-kawili-wili at talentadong manunulat ng panahong iyon, ang isyung ito.

Sa pagtalakay sa usapin ng patakaran ng pagkamonastiko, nararapat din nating magbigay ng ilang salita tungkol sa Matandang Nilus ng Sor, na ang mga pananaw sa pag-aascetismo ay detalyadong inilatag sa Kabanata IV, 2. Mas pinili ng masigasig na tagapagtanggol at tagapagtaguyod ng tunay na buhay monghe na ito, na kapanahunan ni San Euphrosynus, ang tuntunin ng skete kaysa sa cenobitic, ngunit ang kanyang mga pananaw sa pang-araw-araw na buhay ng isang monghe—sa paggawa ng kamay, panalangin, at hindi pagmamay-ari—ay halos kapareho ng kay Euphrosynus. Pareho silang esensyal na nagsusumikap tungo sa iisang layunin: ayusin ang buhay monastiko sa paraang maprotektahan ito mula sa pagiging makalupa, ngunit naglatag sila ng magkaibang landas patungo rito. Ang wika ng Patnubay ni Euphrosynus ay tuwiran at medyo tuyo, samantalang sa akda ni Nilus na Matanda ay makikita natin ang detalyadong paglalarawan ng espirituwal na pakikibaka laban sa mga tukso na hinaharap ng isang monghe sa kanyang landas tungo sa Kristiyanong kaganapan, kasama ang mga tagubilin kung paano isagawa ang pakikibakang ito.

Hindi lamang si Nilus na Nakatatanda ang nagbigay-diin sa natatanging halaga ng buhay sa skete. Mayroong Patakaran ng Skete na inipon ng isang hindi kilalang may-akda, marahil bago mamatay si Nuno Nilus, sa ikalawang kalahati ng ika-15 siglo[604] Posibleng isinulat ang Patakarang ito sa isang panahon nang hindi na ginagamit ang komunal na pamumuhay ng mga monghe sa Rus', at hinangad ng hindi kilalang may-akda, sa pamamagitan ng kanyang Patakaran, na labanan ang mga pagbaluktot ng idiorhythm. Ang Patakaran ng Skete ay naging praktikal na aplikasyon sa maliliit na eremiteryo sa Hilagang Rusya, kung saan laganap ang nag-iisang pamumuhay at kung minsan ay nagkakaroon ng katangian ng pamumuhay sa skete, lalo na noong ika-15 siglo at unang kapat ng ika-16 na siglo, nang umusbong doon ang mahigpit na aske-tismo; ang pagkakaroon ng maraming kopya ng Patakaran ng Skete ay nagpapahiwatig na malawak itong ginamit[605] .

Sa kabaligtaran, iginiit ng Kagalang-galang na si Joseph ng Volokolamsk († 1515) ang mahigpit na pagsunod sa pamumuhay na komunal. Ang patakarang monastikong inihanda niya, na kilala bilang 'Espirituwal na Liham'[606] , ay naipaliwanag na namin nang pangkalahatan (Kabanata IV, 1). Ang Patakaran ni Jose, tulad ng kay Euphrosyne, ay isang patakarang pangkomunidad; ngunit habang masyadong maikli ang Patakaran ni Euphrosyne, ang Patakaran ni Jose ay isang uri ng koleksyon ng mga aral tungkol sa mga pangunahing tuntunin ng buhay monghe. Ang natatanging katangiang ito ng tuntunin—ang pagkakahawig nito sa isang koleksyon ng mga aral o sermon na maaaring magsilbi sa higit sa isang henerasyon ng komunidad ng mga monghe—ay marahil ipinaliwanag ng katotohanang, ayon sa mismong obserbasyon ni Joseph, ang mga monghe noong kanyang panahon ay pinakinggan lamang ang , ang personal na mga tagubilin ng abbot; marahil ito mismo ang dahilan kung bakit tinawag ni Joseph ang kanyang gawa na 'espiritwal na testamento', ibig sabihin, isang pamana, sa halip na 'patakarang monastiko'.

Ang unang siyam na kabanata ng kanyang tuntunin ay nasa anyo ng mga katuruan, na sinusuportahan ng mga sipi mula sa Banal na Kasulatan at ng mga asetikong sinulat ng mga Banal na Ama. Ang Kabanata 11 ay naglalaman ng isang espesyal na tagubilin para sa abbot, na naglalahad ng kanyang mga tungkulin sa monasteryo, at isang katuruan para sa mga kapatid. Ang karaniwang pang-unawa at relihiyosong pormalismo ng tagapagtatag ng Orden na Josephite ay nagtulak sa kanya na ulitin ang unang siyam na aral sa anyo ng maiikling tuntunin, na nilayon namang pamahalaan ang buong buhay ng monasteryo mula madaling araw hanggang sa paglubog ng araw.

Sinundan ito ng dalawang karagdagang kabanata[607] ; ang una rito ay naglalaman ng siyam na 'tradisyon' – mga tagubilin kung paano dapat sundin ng konseho ng mga nakatatanda ang tuntunin, samantalang ang pangalawa ay naglalaman ng siyam na 'pagbabawal' na maaaring ipataw ng abbot at ng konseho ng mga nakatatanda sa mga miyembro ng kapatiran na lumabag sa tuntunin. Sa pamagat ng kabanatang ito, binibigyang-diin ni Joseph na ang mga tuntunin ng pamumuhay-komunidad ng mga monghe

---

[604] Mansvetov. Op. cit. pp. 298–300. Ang charter na ito ay kilala lamang sa pamamagitan ng detalyadong paglalarawan nito. Deskripsyon. 2. 3. pp. 730–732; ang mungkahi ni Makarii (2nd ed., vol. 6, pp. 77–78) na maaaring isinulat ang patakarang ito ng isang disipulo ni Nilus ng Sora ay mali, sapagkat ang pinakamaagang mga kopya nito ay nagmula pa noong kalagitnaan ng ika-15 siglo.

[605] Mansvetov. Op. cit. pp. 301–303, 299.

[606] VChM. Setyembre. Bahagi 1. pp. 499–615. Isang buod sa: Khrushchev. Iosif Volotsky. pp. 59–63, 75–80. Makarii. Ikalawang ed. 7. pp. 61–66.

[607] Sa ilang kopya ng 'Espirituwal na Epistola', ang mahahabang pamagat lamang ng dalawang kabanatang ito ang kasama, nang walang mismong teksto. Paglalarawan. Bol. 2, Bahagi 2. p. 520.

ay binuo niya ayon sa modelo ng mga tuntunin at mga instruksyong asketiko ni San Basil na Dakila at ng tuntuning monastiko ni San Theodore na Studite.

Sa huling kabanata, upang bigyang-diin ang pangangailangan ng mahigpit na pag-aascetismo, binanggit ni Joseph ang mga halimbawa ng mga gawaing monastiko na isinagawa ng mga santo na nagningning sa buong lupain ng Rusya, na ang kanilang mga buhay ay magsisilbing 'patnubay' at 'halimbawa' para sa monastisismo ng Rusya. Ayon kay Joseph, nalaman niya ang tungkol sa mga asetikong ito habang naglalakbay siya sa mga monasteryo. Sa pambungad, isinulat niya na ang mga banal na ama ay nagbigay ng mga tagubilin sa mga monghe na naninirahan sa komunal na silid hindi lamang sa pasalita kundi pati na rin sa pamamagitan ng sulat. Dahil, dagdag pa niya, ang paraan ng pamumuhay ng mga monghe ay hindi karapat-dapat tularan sa lahat ng monasteryo, dapat gawin din ito ng mga kasalukuyang abbot – magbigay ng pasalita at nakasulat na mga tagubilin sa kapatiran, na kasing-tali para sa kanila gaya ng mga aral ng mga banal na ama[608] .

Ang 'Espirituwal na Liham' ni Joseph ay isang detalyadong patakarang monastiko, na nagreregula sa pang-araw-araw na buhay ng mga monasteryo hanggang sa pinakamaliit na detalye, habang binibigyang-pansin ang panlabas na pag-uugali ng monghe.

Iba namang diwa ang bumabalot sa 'Mga Tagubilin sa Kaniyang mga Alagad tungkol sa Buhay sa Skete' ni San Nilus ng Sora († 1508), na, sa aspekto ng nilalaman, ay hindi isang patakarang monastiko, sapagkat tinatalakay lamang nito ang mga pangunahing aspeto ng buhay monghe, lalo na ang pakikibaka ng monghe laban sa mga tukso at kasalanan. Tinalakay na natin nang masinsinan ang nilalaman ng 'Mga Turo' sa itaas (Kabanata IV, 2). Dito ay babanggitin lamang natin na ang pananaw ni Nilus sa buhay monghe ay lubhang naiiba sa kay Joseph, sapagkat mas pinipili niya ang buhay skete kaysa sa buhay cenobitiko, gaya ng ginawa ni Joseph.

Makikita natin ang isang pagtatangka na pagsamahin ang parehong anyo ng buhay monghe at kunin ang kapaki-pakinabang para sa kapatiran mula sa pareho sa tuntunin ng monghe ni San Cornelius ng Komel († 1538). Ang kanyang 'Konstitusyon, o Mga Alituntunin ng Paggawi' (para sa mga monghe)[609] , na ginamit namin nang ilarawan ang buhay ng kilalang asetikong ito ng Sinaunang Rus' (Kabanata III, 4), ay kinuha ang mahigpit na komunal na pamumuhay ni Joseph at ang perpektong kawalan ng pag-aari ni Nilus bilang saligan ng asetikismo sa monastiko. Ipinatupad ni Cornelius ang parehong prinsipyong ito sa kanyang monasteryo.

Isang karagdagang komunal na tuntunin ay nagmula sa kalagitnaan ng ika-16 na siglo. Ang kuwento ng pinagmulan nito ay ganito: ang Kagalang-galang Gerasimus ng Boldino († 1554), na nagtatag ng apat na monasteryo sa rehiyon ng Smolensk, ay minsang tinipon ang mga monghe ng kanyang Monasteryo ng Banal na Trinidad sa Boldino at ang mga abbot ng tatlong iba pang monasteryo, at inutusan ang isa sa mga monghe na isulat, ayon sa kanyang didiktahan, ang kanyang mga alaala ng kanyang sariling buhay monghe. Idinagdag niya rito ang isang 'Testamento', na nagsasalita tungkol sa pangangailangang panatilihin ang pamumuhay na sama-sama sa mga monasteryong itinatag niya[610] . Hindi sumasalamin ang Patakarang ito sa indibidwal na katangian ng mga pananaw na asketiko ni Gerasim; naglalaman lamang ito ng pangkalahatang prinsipyo ng pamumuhay na sama-sama . Ang seksyon na tumatalakay sa abbot ng monasteryo ay partikular na kawili-wili. Binibigyang-diin ni Gerasim na dapat sundin ng kapatiran ang kalooban ng abbot sa lahat ng bagay; gayunpaman, kung ang abbot mismo ang lalabag sa alituntunin, maaaring magpadala ang kapatiran ng monasteryo ng isang delegasyon sa kanya, na binubuo ng mga pinakamarangal na monghe na kilala sa higpit ng kanilang pamumuhay, upang ituro sa kanya, sa diwa ng pag-ibig at kababaang-loob, ang kanyang mga pagkakamali o pagmamalabis. Higit pa rito, iniuutos ni Gerasimus na manatili ang mga monghe sa iisang monasteryo sa lahat ng oras, sa halip na lumipat mula sa isang monasteryo patungo sa iba.

Ang lahat ng mga monastikong batas na ito ay nagmula sa personal na inisyatiba ng mga indibidwal na asketiko. Sa esensya, nag-ugat ang mga ito sa pagsisikap ng mga asketiko na ayusin, sa pamamagitan ng

---

608 Ang mga kabanatang ito (VChM, pp. 546–563), na kilala bilang 'Isang Sagot sa mga Mausisa', ay madalas na inilalathala nang hiwalay, halimbawa, sa: LZAK, vol. 2 (1862) o sa: Chteniya, 1847, no. 7 (sa pinaikling anyo). Ang mga pananaw ni Joseph tungkol sa buhay monghe ay naipahayag din sa ikapitong homiliya ng kanyang pangunahing akda – 'Ang Tagapaghayag' – at sa isang liham sa isang hindi kilalang monghe (DAI. 1. Blg. 211).

609 Ang Patakaran, sa: IRI. 4. pp. 673–704; isang detalyadong salaysay sa: Konoplev. Op. cit. 96–100 at Makarii. 2nd ed. 7. p. 67; at pati na rin sa Muravyov. Russian Thebaid. p. 20.

610 Ang 'Huling Habilin' ni Gerasim sa: Deskripsyon ng Diyosesis ng Smolensk (1864), pp. 291–295; IRI. 3, p. 413; Klyuchevsky. Mga Buhay, p. 305; Kadlubovsky. Op. cit. pp. 290 ff. Kitang-kita mula sa Buhay ni Antonio ng Siy na ipinakilala rin sa kanyang monasteryo ang isang komunal na tuntunin. Kadlubovsky. Op. cit. p. 311.

mga ito, ang panloob na buhay-monastiko sa mga monasteryong kanilang itinatag sa paraang pinakakatugma sa kanilang mga asketikong ideyal; nilayon din ng mga patakarang ito na matiyak na ang itinatag na kaayusan ay mapapanatili nang matagal hangga't maaari pagkatapos ng pagkamatay ng nagtatag ng monasteryo. Tinalakay na natin sa itaas kung gaano kahalaga ang personal na awtoridad ng nagtatag ng isang monasteryo, at kung paano siya pinararangalan pagkatapos ng kanyang kamatayan. Bagaman ang lahat ng mga patakarang ito—na isinulat bilang isang patotoo para sa mga kapanahunan ng nagsama at para sa mga susunod na henerasyon ng mga monghe—ay may malinaw na katangiang hagiograpiko, gayunpaman ay labis din silang pinagyayaman ng lokal na kulay. Dahil dito, tinanggal ang posibilidad na gayahin ang mga ito o ilapat ang mga patakaran ng isang monasteryo sa iba, lalo na't ayaw ng mga sinaunang mongheng Ruso sa mga nakasulat na patakarang namamahala sa bawat maliit na detalye. Ipinapaliwanag nito ang kahanga-hangang pagkakaiba-iba sa organisasyon ng buhay monghe sa iba't ibang monasteryo, kahit na maaaring naninirahan silang lahat ayon sa isang komunal na tuntunin, gayundin ang mga pagkakaibang napapansin sa istruktura ng buhay monghe sa loob ng iisang monasteryo sa iba't ibang panahon, depende sa tagal ng panahon mula nang pagkamatay ng nagtatag ng monasteryo o ng isang partikular na abbot na may matibay na kalooban at dakilang kaloob sa espirituwal na gabay. Ang lahat ng mga patakarang ito ay mas malapit na nauugnay sa kasaysayan ng bawat indibidwal na monasteryo at sa moral na teolohiya ng Sinaunang Rus' kaysa sa pangkalahatang kasaysayan ng monastisismo ng Lumang Rusya. Bagaman lumitaw silang lahat sa loob ng kalahating siglo – ang 'Tradisyon' ni Nil sa katapusan ng ika-15 siglo, at ang 'Testamento' ni Gerasim bago pa man ang 1554 – hindi naman naging lubos ang kanilang impluwensya, at hindi sila nagdulot ng anumang reporma sa buhay monghe. Ginagawang mas kaakit-akit ng ganitong tuntunin ang espirituwal na imahe ng may-akda nito, ngunit naging epektibo at mabunga lamang ito sa maikling panahon. Ang tanging katangiang pareho sa lahat ng tuntuning ito, maliban sa tuntunin ni Nil ng Sorsk, ay ang pagbibigay-prayoridad sa cenobitikong paraan ng pamumuhay.

2. Mga patakaran ng monastiko noong ika-16 at ika-17 siglo

Ang unang pagtatangka ng hirarkiya ng simbahan na baguhin ang buhay monghe at itaas ang pamantayan nito sa espiritwal ay hindi naganap hanggang sa katapusan ng unang kapat ng ika-16 na siglo. Ang inisyatiba ay nagmula kay Makarii, Arsobispo ng Novgorod, ang magiging Metropolitan ng Moscow. *Noong 1526–27, nagpadala siya ng liham kay Dakilang Prinsipe Vasily III, kung saan humiling siya ng pahintulot na ipakilala ang ilang pagbabago at pagpapabuti sa organisasyon ng mga monasteryo sa kanyang diyosesis*[611] *. Sa kanyang liham, isinulat ni Makarii na apat lamang sa mga monasteryo sa diyosesis ng Novgorod ang sumusunod sa Kinovian na tuntunin, samantalang ang lahat ng iba ay sumusunod sa Idiorhythmic na tuntunin, at na, sa pangkalahatan, ay maraming kaguluhan sa buhay monghe. Mula sa kronika*[612] *, nalalaman natin na noong 1528 ay tinawag ni Macarius ang lahat ng mga abbot ng diyosesis sa Novgorod at, sa kanyang archpastoral na talumpati, inirekomenda na magsagawa sila ng mga hakbang upang baguhin ang buhay monghe at ipakilala ang mahigpit na komunal na tuntunin sa mga monasteryo na nasa kanilang pangangalaga. Labing-anim na abbot ang nangakong susunod, samantalang dalawa ang tumutol sa payo ng obispo at iginiit na panatilihin ang idiorhythmic na kaayusan sa kanilang mga monasteryo. Ayon sa kronika, hindi pinilit ng arsobispo ang mga matigas na abá, kundi sinabi lamang na mananagot sila sa Diyos sa kanilang mga ginawa. Kaugnay ng repormang ito, ipinadala ni Arsobispo Makarios sa mga monasteryo ang tinatawag na 'Charter of Rules', kung saan inulit niya ang kanyang mga tagubilin hinggil sa pagsunod sa pamumuhay na komunal. Isa sa mga estadong charter na ito, na ipinadala sa Monasteryo ng Banal na Espiritu, ay naitala hanggang sa kasalukuyan*[613] *. Ang mga tagubiling ito ni Macarius ay hindi naiiba sa iba pang mga Kinovian na estatuto, gaya ng estatuto ni San Jose; nakasaad ang mga ito nang napakalinaw. Kapansin-pansin na sa akda ni Macarius ay may tampok na muling lilitaw sa tuntunin ni San Gerasimus ng Boldino, ito ang pagbanggit sa karapatan ng mga kapatid na ituro sa abbot ang anumang paglabag niya sa tuntunin ng monastiko.*

Kasabay ng mga hakbang na naglalayong labanan ang hiwalay na pamumuhay, ipinagbawal ni Arsobispo Makarios ang tinatawag na 'dobleng monasteryo'. Walong monasteryo ng kababaihan ang nanatili sa kanyang diyosesis, ngunit pinamumunuan na ngayon ng mga abbess at hindi na ng mga abbot, gaya ng dati;

---

[611] DAI. 1. Blg. 22.
[612] PSRL. 6. p. 284.
[613] AI. 1. Blg. 292.

Simula noon, ang mga banal na paglilingkod sa mga monasteryo ng kababaihan ay maaari lamang isagawa ng mga parokyal na pari[614] . Ang mga dobleng monasteryo () ay umiiral na sa Byzantium, at kilala rin sa Kanluran noong Gitnang Panahon[615] . Ang mga pinaghalong monasteryo sa Muscovy, gaya ng sa Byzantium, ay inorganisa batay sa sistemang hiwalay na paninirahan: ang mga monghe at madre ay naninirahan sa magkakahiwalay na selda, na inayos sa paligid ng simbahan at sama-samang bumubuo sa monasteryo, na madalas ding napapalibutan ng pader; ang monasteryo ay nasa ilalim ng awtoridad ng isang abbot. Kinondena ni San Nil ng Sora ang pang-aabusong ito[616] . Mayroon ding ganitong mga monasteryo, halimbawa, sa Pskov noong huling bahagi ng ika-15 at unang bahagi ng ika-16 na siglo[617] . Ipinagbawal ng Konseho noong 1503 ang mga pinaghalong monasteryo; bukod pa rito, ipinagbawal nito na magkaroon ang mga monasteryo ng kababaihan ng mga abbot o espirituwal na ama mula sa hanay ng mga monghe; ang parokyang pari ang dapat maging espirituwal na ama[618] . Gayunpaman, malamang na walang praktikal na epekto ang pagbabawal na ito, dahil noong 1528 ay kinailangan muling ipalabas ni Arsobispo Makarii ang parehong pagbabawal. Inilarawan din ng Stoglav ang mga dual na monasteryo bilang isang pang-aabuso at muling pinagtibay ang dekreto ng 1503.[619]

Ang mga hakbang ni Macarius laban sa idiorhythm ay lokal lamang, dahil ito ay tumutukoy lamang sa kanyang diyosesis. Malinaw mula sa mga dekreto ng Stoglav na parehong patuloy na umiiral ang komunal at hiwalay na pamumuhay na mga monasteryo. Ipinapakita ng mga proseso ng Stoglav (Kabanata 52) na kinilala ang parehong uri ng monasteryo; higit pa rito, sinasabi ng Stoglav (Kabanata 85) na madalas umalis ang mga monghe sa mga cenobitikong monasteryo dahil hindi nila kayang o ayaw sundin ang mga patakaran ng komunal na kasulatan. Ipinagbawal ng Stoglav ang pagtatatag ng mga bagong maliliit na hermitage, kung saan karaniwang namumuhay ang mga monghe ayon sa patakaran ng indibidwal na pamumuhay; inutusan nito na ang mga maliliit na hermitage na magkalapit ay pagsamahin sa isang monasteryo, ngunit wala sa mga dekreto ang nagsasabi kung aling patakaran ang dapat ipatupad sa mga pinagsamang monasteryong ito. Ang Kabanata 49, na nakalaan partikular para sa 'marangal na mga monasteryo', ay naglalaman ng pangkalahatang probisyon tungkol sa buhay monghe; ang mga cenobitikong monasteryo ay napapailalim sa kinakailangang magkasanib na pagkain at sa pagbabawal na magdala ng suplay ng pagkain sa mga selda at mag-imbak doon.

Sa buong ika-16 at ika-17 siglo, patuloy na nahati ang mga monasteryo sa mga nagsasagawa ng buhay na nakahiwalay at sa mga nagsasagawa ng pamumuhay na sama-sama. Lumitaw ang ilang bagong patakaran ng monastiko na inihanda sa inisyatiba ng mga indibidwal na asketiko. Isang kilalang asketiko na si Eleazar († 1656) ang sumulat ng isang patakaran noong unang kapat ng ika-17 siglo para sa kanyang hermitage sa Isla ng Anzer sa White Sea, kung saan naninirahan ang mga monghe sa magkakahiwalay na selda. Ang tuntunin ay naglalaman ng mahigpit na mga kinakailangan tungkol sa pamumuhay ng mga monghe[620] . Ang abbot ng Monasteryo ng Simonov sa Moscow, si Archimandrite Gabriel (Dometsky), ay bumuo ng dalawang tuntunin: isa para sa indibidwal na pamumuhay (1683) at isa para sa komunal na pamumuhay (1690); maaaring ipahiwatig nito na ang monasteryo ay lumipat mula sa idiorhythmic tungo sa cenobitic na paraan ng pamumuhay noong mga panahong iyon, o na sabay na ipinatupad ang parehong mga patakaran sa loob ng monasteryo. Mahalagang tandaan na ang monasteryong ito ay isa sa pinakamalaki sa Moscow at malapit sa pamilyang hari, lalo na sa panahon ng paghahari ni Tsar Alexei Mikhailovich († 1676). Ang abbot ng isa pang monasteryo sa Moscow – ang Monasteryo ng Pagkabuhay na Muli – na si Nikanor (1688–1698), ay nagbalangkas ng kinovian na tuntunin para sa kanyang mga kapatid[621] . Maaaring ipalagay na ang tunay na motibo sa pagbalangkas ng mga tuntuning ito ay ang pagbagsak ng buhay monghe sa malalaki at mayayamang monasteryo ng kabisera (Ang Monasteryo ng Simonov ay nagmamay-ari ng malawak na lupain). Noong itinatag ang monasteryong ito noong , ipinakilala ni Teodoro ng Rostov, ang Kagalang-galang, ang mahigpit na komunal na tuntunin doon, na ayon kay Jose, ang Kagalang-galang, ay sinusunod pa rin sa ikalawang

---

614 PSRL. 6. p. 285.
615 Sokolov. Ang Panloob na Estado. p. 325.
616 'Ang Alamat' ni Nilo (1849). pp. XXI–XXII.
617 PSRL. 4. p. 278.
618 Makarii. Ikalawang edisyon. Tomo 6. pp. 123–124.
619 Stoglav. Kabanata 82. Inedit ni Kozhanchikov. p. 244.
620 Filaret. Mga Banal na Ruso (1861). Enero. p. 77. Ang Aklat ng mga Banal, sa: Mga Babasahin. 1887. 4. Blg. 324; Yakontov. Mga Buhay ng mga Asketiko sa Hilagang Rusya (1882). pp. 197–198.
621 Filaret. Review. Bol. 1. pp. 377, 363, 266; Popov, N. 'Paglalarawan ng mga manuskrito ng Monasteryo ng Simonov sa Moscow', sa: Readings. 1910. Bol. 3. p. 233.

kalahati ng ika-15 siglo; binanggit ng mongheng si Zinovy ng Otensk, sa kanyang mga sinulat, ang lubhang mahigpit at payak na pamumuhay ng mga monghe sa Monasteryo ng Simonov noong dekada 1520, nang nanirahan doon si Prinsipe-Monghe Vassian Patrikeev[622] .

Paulit-ulit na naglabas ang hirarkiya ng simbahan ng mga pangkalahatang direktiba na inuutusan ang mga abbot na tiyakin ang pagsunod sa mga monastikong batas ng parehong uri. Tinalakay ito sa mga Konsilyo noong 1667, 1675 at 1681, na nag-utos na dapat pangasiwaan ng mga obispo ng diyosesis ang pagpapatupad ng mga batas[623] . Mula noong dekada 1680 at 1690, maraming archpastoral na paalala sa iba't ibang monasteryo ang naipasa sa atin, na naghihikayat na huwag labagin ang mga monastikong patakaran[624] . Lahat ng dokumentong nakaligtas hanggang ngayon, direkta man o di-direkta tungkol sa usapin ng mga patakarang monastiko, ay nagpapahiwatig na noong ika-16 hanggang ika-17 siglo, parehong komunal at indibidwal na pamumuhay ang isinagawa sa mga monasteryo sa Rusya; sa kasamaang palad, hindi matukoy ang numerikal na proporsyon ng dalawang uri ng monasteryo. Maaari lamang hulaan na, dahil mas madalas na binabanggit ng mga sanggunian ang komunal na tuntunin, ang tuntuning ito ay alinman sa mas laganap o mas madalas na nilalabag, samantalang ang tuntunin ng indibidwal na pamumuhay, na pangunahin na isinasagawa sa mga disyertong hilaga, ay mas mahigpit na sinusunod.

3. Ang Panloob na Estruktura ng Buhay-monastiko

Ang patakaran ng monastiko ay malinaw na nilalayong maging batayan ng panloob na organisasyon ng isang monasteryo, ngunit lumilitaw ang tanong kung ito nga ba talaga ang nangyari. Kailangang pag-ibahin ang dalawang aspeto ng buhay monastiko: ang organisasyon ng administrasyon at ang pagsunod sa mga kinakailangan ng patakaran. Tungkol sa una, masasabi na, hangga't pinapayagan tayong husgahan ng mga materyal na mayroon tayo, sa pangkalahatan ay kaunti lamang ang pinagkaiba ng administratibong organisasyon sa mga monasteryo ng parehong uri sa praktika; mahalaga ang katotohanang halos lahat ng monasteryo ng parehong uri ay nagmamay-ari ng lupa, na ang pagtatanim dito ay nagdulot ng ilang kahihinatnan. Ang disiplina sa monasteryo ay naimpluwensyahan ng tatlong salik: una, ang mga pananaw noong panahong iyon tungkol sa asetikismo ng mga monghe, ang kahulugan at layunin nito; pangalawa, ang pangkalahatang saloobin sa pamumuhay na cenobitic at idiorrhythmic; at pangatlo, ang malawakang sekularisasyon ng panloob na buhay sa monasteryo at ang pagbagsak ng disiplina na nagmula sa pagmamay-ari ng lupa. Ang walang humpay na sekularisasyon ng buhay monghe ay nagkaroon ng nakasasamang epekto sa organisasyon ng administrasyon, sa mga gawain ng mga awtoridad ng monasteryo, at sa disiplina ng mga monghe. Bukod pa rito, ang kalikasan ng pamamahala ng mga monghe ay naimpluwensyahan ng mga sekular na awtoridad, na madalas na nakikialam sa mga usaping pang-simbahan, na malinaw na makikita mula sa aming pag-aaral sa ugnayan ng simbahan at estado, kolonisasyon ng mga monghe, at pamamahala ng ekonomiya ng mga monghe.

Ayon sa charter, noong ika-16 at ika-17 siglo, gaya ng dati noong ika-14 at ika-15 siglo, ang abbot ng isang monasteryo ay hinahalal ng komunidad ng mga monghe at kinukumpirma ng obispo ng diyosesis; sa tinatawag na stauropegial na mga monasteryo, na nasasakupan ng hurisdiksyon ng patriyarka, ang halalan ng abbot ay napapailalim sa kumpirmasyon ng patriyarka[625] . Isinasaalang-alang sa proseso ng pagpili hindi lamang ang personal na merito ng kandidato, ang higpit ng kanyang pamumuhay at ang kanyang edukasyon, kundi pati na rin ang iba pang mga kalagayan: ang lahing boyar at ang kakayahang pamahalaan ang mga lupain[626] . May ilang kawili-wiling dokumento na nakaligtas, na nagpapakita na sa paghirang ng bagong abbot, ang komunidad ng mga monghe ay pumapasok sa isang uri ng kontrata sa kanya; o, mas tama, inihaharap ng komunidad sa kanya ang kanilang 'dekreto', na kinakailangang pirmahan at pagkatapos ay sundin[627] . Madalas, ang abbot ay nagmula sa ibang monasteryo. Sa ikalawang kalahati ng ika-16 na siglo at sa buong ika-17 na siglo, ang halalan ng isang abbot ng komunidad ng mga monghe ay naging bihira; ang kaugaliang ito ay nanatili lamang sa mga liblib o maliliit na monasteryo. Sa malalaki at mayayamang monasteryo, pati na rin sa

---

[622] 'Espirituwal na Liham' ni Joseph sa: VChM. p. 552; Zinovy ng Otensk. Patotoo ng Katotohanan (1863). p. 901.
[623] AAE. 4. Blg. 204; AI. 4. Blg. 253; 5. Blg. 75. PSZ. 1. Blg. 412.
[624] AAE. 4. Blg. 311, 312; Karta ni Adrian, sa: Vremennik. 11. pp. 30–46.
[625] Halimbawa: RIB. 6. Blg. 54, 61, 63, 129, 113; AI. 1. Blg. 37; AAE. 1. Blg. 40, 108. Ang mga batas nina Jose at Gerasim ay tumutukoy din sa halalan ng abbot ng pamayanang monastiko; tingnan din: Stoglav. Kabanata 86. Ed. Kozhanchikov. p. 250; AYu. 2. Blg. 274; Zhmakin. Metropolitan Daniel. p. 110. Tungkol sa mga stauropegial na monasteryo: Milaљ. Op. cit. pp. 672, 675.
[626] RIB. 6. p. 54. OLDP (1881). p. 89.
[627] Dosifei. Deskripsyon ng Monasteryo ng Solovetsky (1836). p. 67.

lahat ng monasteryo sa Moscow, ang mga abbot ay hinirang sa pamamagitan ng dekreto at sa utos ng tsar o ng patriyarka. Ang ganitong uri ng pakikialam ng mga sekular na awtoridad sa panloob na usapin ng mga monasteryo ay nangyari na dati, noong paghahari ni Dakilang Prinsipe Vasily III (1505–1533), ngunit ang gawi ay lalong tumibay sa ilalim nina Tsar Ivan IV (1547–1584) at Alexei (1645–1676)[628] . Ang Stoglav (Kabanata 86) ay nagsasaad ng sumusunod: ang abá ay itinatatalaga ng metropolitan o obispo ng diyosesis sa kahilingan ng komunidad ng mga monghe, sa pahintulot ng tsar. Maraming hagiograpiya ang nagpapakita kung gaano kadalas itinalaga ng metropolitan ang mga nagtatag ng mga monasteryo, at pagkatapos ay ng patriyarka[629] .

Bagaman ang mga estatutong nabanggit sa itaas ay nagtuturo sa komunidad ng mga monghe tungkol sa pangangailangang sumunod sa kalooban ng abbot, sabay nitong inilalagay ang ilang limitasyon sa kapangyarihan at inisyatiba ng abbot; ang kapangyarihang ito ay nililimitahan ng konseho ng mga nakatatandang monghe – isang konseho na binubuo ng mga pinaka-nakaranasang nakatatandang monghe, na karaniwang may bilang na 12[630] . Ang tuntunin ni Euphrosyne ay hindi man lang binabanggit ang konsehong ito; kabaligtaran, sa tuntunin ni San Jose, ang konseho ng mga nakatatandang monghe ay binigyan ng mahalagang papel sa pamamahala ng monasteryo (mga kabanata 13 at 14). Malinaw mula sa mga kabanatang ito na ang institusyon ng konseho ng mga nakatatanda ay gumana nang kasabay ng kalooban at awtoridad ng abbot. Sa mahigpit na pagsasalita, hindi pa nililimitahan ng konseho ang awtoridad ng abbot, ngunit sa mga usapin ng disiplina sa monasteryo ay halos kapareho ang karapatan nito sa abbot, sapagkat ipinagkaloob ni San Jose sa konseho ang karapatang parusahan ang mga kapatid para sa paglabag sa tuntunin at, sa pangkalahatan, na pangasiwaan ang pagsunod dito. Ang katangiang 'konstitusyonal' na ito ay mas malinaw pang naipahayag sa kasulatan ni San Gerasim ng Boldino; gaya ng nabanggit na, sa ilalim ng kasulatang ito ay maaaring magbigay ng mga obserbasyon at saway ang konseho ng mga nakatatanda sa abbot. Ang karapatan ng konseho ng mga nakatatanda na ituro ang mga pagkakamali ng abbot ay binanggit din sa charter ni Arsobispo Makarios, na inihanda para sa Monasteryo ng Banal na Espiritu. Ang pagsunod ng isang monghe sa abbot ay ibang-iba sa walang-kundisyong pagsunod ng isang monghe sa kanyang espirituwal na ama. Marahil ito ang dahilan kung bakit, noong ika-16 at ika-17 siglo, hindi naging laganap ang sistema ng espirituwal na gabay (lalo na sa mga cenobitikong monasteryo)[631] .

Ang pagkapantay ng mga karapatan ng abbot sa mga karapatan ng konseho ng mga nakatatanda ay naglalaman ng binhi ng alitan. Alam natin ang maraming pagkakataon kung saan ang isang abbot, na nagsusumikap na labanan ang mga paglabag sa mga ascetic na kinakailangan ng monastic charter, ay nabigo nang makatagpo ng pagtutol mula sa komunidad ng mga monghe, na ayaw sumunod sa mga tagubilin ng abbot at isuko ang kanilang mga gawi na sumasalungat sa charter. Si Nakatatandang Paisius Yaroslavov, na namuno sa Monasteryo ng Trinity-Sergius sa loob ng ilang taon (1479–1482), ay napilitan magbitiw bilang abbot at bumalik sa mga gubat ng Belozero. Si Matandang Artemy ay nagawang pamunuan ang monasteryong ito nang kalahating taon lamang (1551), at dahil sa kawalang-sunod ng mga monghe, nagbitiw siya sa tungkulin bilang abbot[632] . Napilitan ding makipagkonflikto si Banal na Joseph sa komunidad ng mga monghe. Si Metropolitan Daniel (1522–1539), sa kanyang panunungkulan bilang abbot ng Monasteryo ni San Jose, ilang taon matapos ang pagkamatay ni San Jose, ay nakaranas din ng mga kahirapan sa kanyang ugnayan sa komunidad ng mga monghe at gumawa pa nga ng isang espesyal na traktado kung saan ipinaliwanag niya ang mga pangunahing

---

[628] Golubinsky. 2. 1. p. 700. Hiniling ni Joseph ng Volotsk kay Basil III na magtalaga ng isang abbot at ipinadala sa kanya ang isang listahan ng 10 kandidato. Gayunpaman, inutusan ni Basil na ang mongheng si Daniel (mula sa parehong monasteryo), na hindi kasama sa listahan, ang itinalaga bilang abbot. Zhmakin. Op. cit. p. 110; PSRL. 6. pp. 288, 289; AAE. 1. Blg. 238; AYU. 1. Blg. 381; RIB. 6. p. 61. Gorsky. Deskripsyon ng Lavra ng Trinity-Sergius. 1 (1890). pp. 77, 80, 84, 85, 88, 97, 130, 156. Tungkol sa panahon ni Tsar Alexei: AAE. 3. Blg. 262, 307, 331; 4. Blg. 37, 225, 253, 275, 322.

[629] Ang Kagalang-galang na Sergius ng Radonezh, si Cyril ng Belozero, si Paphnutius ng Borovsk, si Joseph ng Volotsk, si Gerasimus ng Boldino, si Eleazar ng Anzer, si Macarius ng Kalyazin, si Anthony ng Siy, si Euphrosynus ng Pskov at iba pa.

[630] Noong ika-17 siglo, nang ang abbot ay itinalaga na ng tsar, unti-unting nawala sa mga nakatatanda ng katedral ang dating tungkulin nila sa pamamahala ng monasteryo. Sa Monasteryo ng Savvo-Storozhevsky, na tinamasa ang espesyal na pabor ni Tsar Alexei, mayroon lamang, halimbawa, tatlong nakatatandang tagapayo noong 1688, samantalang ang bilang ng mga monghe ay higit sa 150. Belokurov. Mga Materyales para sa Kasaysayan ng Rusya (1888). p. 161.

[631] Tingnan ang Kabanata XV.

[632] Gorsky. Op. cit. 1. p. 73; AAE. 1. Blg. 237. p. 247. Kurbsky. The Tale (1842). pp. 134, 132. Tungkol sa pagsuway sa abbot, tingnan: AI. 1. Blg. 265 at 276 (pareho tungkol sa ika-15 siglo).

kaalaman ng pamumuhay-komunidad sa mga kapatid at pinagtwiran ang kanyang mga kautusan[633] . Halos lahat ng mga traktado na tumatalakay sa mga negatibong pangyayari sa buhay monastiko noong ika-17 siglo ay binabanggit ang kawalang-sunod ng komunidad monastiko[634] . Ang pagpapalit ng halalan ng abbot sa pamamagitan ng kanyang pagtatalaga—na naging karaniwang gawi noong ika-17 siglo—ay likas na nagpalakas sa kanyang posisyon sa loob ng monasteryo, bahagyang sa kapinsalaan ng konseho ng mga nakatatanda.

Ang konseho ng mga nakatatandang monghe[635] , na karaniwang binubuo ng 12 miyembro, ay kinabibilangan hindi lamang ng pinakamatatandang monghe ng monasteryo kundi pati na rin ng mga mongheng humahawak ng mga tiyak na tungkulin kaugnay ng pamamahala ng monasteryo. Nangunguna rito ang tagapangalaga ng bodega (). Ang kanyang katungkulan sa loob ng monasteryo ay lubhang responsable at prestihiyoso; siya ang namamahala sa lahat ng usaping may kinalaman sa panloob na administrasyon ng monasteryo, at, kung nagmamay-ari ang monasteryo ng lupa, pinangangasiwaan din niya ito nang pangkalahatan. Kaugnay ng pangangasiwang ito, ang tagapangalaga ng bodega (mula sa katapusan ng ika-15 siglo pataas) ay may awtoridad na hudisyal sa komunidad ng mga monghe at sa mga magsasaka ng monasteryo, na ipinatutupad niya nang personal o sa pamamagitan ng kanyang mga kinatawan. Sa metropolitan charter (mga taong 1500), ang tagapangalaga ng bodega ay binanggit kaagad pagkatapos ng abbot. Ang mga dokumento mula sa Trinity-Sergius Monastery na nagmula pa noong 1495–1505 ay nagpapahiwatig na ang cellarer ay pinagkatiwalaan sa pamamahala ng mga lupain ng monasteryo; siya rin ang may pananagutan sa pagkuha ng mga bagong lupain at sa pagpapalitan o pagbebenta ng mga luma. Noong ika-16 na siglo, isang espesyal na selyo ng tagapangalaga ng bodega ang inilakip pa sa mga dokumento ng Monasteryo ng Trinity-Sergius na may kinalaman sa administrasyon o usaping pinansyal. Sa ikalawang kalahati ng ika-17 siglo, ang tagapangalaga ng bodega ng Trinity-Sergius Monastery ay nagsilbi rin bilang klerk sa Tanggapan ng mga Monghe[636] . Ang malalaking monasteryo ay palaging may posisyon ng tagapangalaga ng bodega[637] . Sa kasulatan ng St Joseph, ang selda ng tagapangalaga ng bodega ang itinakdang lugar para sa mga pagpupulong hinggil sa pinakamahalagang usapin[638] . Isang kautusang tsaristang ipinadala sa Monasteryo ng Spaso-Euthymian sa Suzdal (1640) ang naglalahad nang detalyado ng lahat ng tungkulin ng bursar: pamamahala sa panloob na ekonomiya at mga lupain ng monasteryo, pangangalaga sa kaban ng monasteryo, pagbabayad at pagtanggap ng pera, pagsusuperbisa sa maagap na pagbabayad ng upa at pagtupad ng lahat ng obligasyon ng mga magsasaka ng monasteryo, pangangasiwa sa pagtatala ng mga talaan ng monasteryo, paggamit ng kapangyarihang hudisyal sa mga lingkod at magsasaka ng monasteryo, pagiging kinatawan ng monasteryo sa mga tanggapan at administratibong katawan ng Tsar, at iba pa.[639]

Sa ikalawang kalahati ng ika-16 na siglo, at lalo na sa ika-17 na siglo, karaniwang gawi na ang maliliit at dukhang monasteryo ay kaanib sa malalaki at mayayamang monasteryo – ang tinatawag na 'kaakibat na mga monasteryo'; Ginawa ito ng maliliit na monasteryo upang mapabuti ang kanilang kalagayang pinansyal at mapasailalim sa pananggalang ng isang makapangyarihang monasteryo, na nagnanais palawakin ang mga pribilehiyo nito sa mga nakakabit na monasteryo. Ang tagapangasiwa ng pangunahing monasteryo ang may hawak ng kapangyarihang administratibo at hudisyal sa mga kaakibat na monasteryo; bukod pa rito, ipinasa rin sa kanya ng mga abbot ng mga kaakibat na monasteryo ang karapatang hurisdiksiyong eklesiastiko[640] .

Ang aktwal na pamamahala ng mga ari-arian ng monasteryo – ang silid-imbakan ng alak, mga bodega, kusina, mga sabsaban at bakuran ng mga baka – ay ipinagkatiwala sa tagapangasiwa, o tesorero; siya ang pinakamalapit na katulong ng tagapangasiwa ng bodega at direktang nag-uulat sa kanya. Siya ay isang

---

[633] Ang Buhay ni Jose, ng isang hindi kilalang may-akda, sa: Readings. 1903. Bol. 3. p. 18; Zhmakin. Op. cit. p. 664. Gawa ni Daniel: ibid. Apendis. pp. 55–57. Iba pang mga gawa ni Daniel ay nagbibigay-diin din sa pangangailangan ng pagsunod.

[634] AI. 5. Blg. 75; AAE. 4. Blg. 311, 312; PSZ. 1. Blg. 412.

[635] Uspensky, N. 'Tungkol sa mga Dakilang Tagapagtayo ng Monasteryo ng Kirillo-Belozersky', sa: Readings. 1897. Bol. 1. pp. 3, 4, 11–12, 17.

[636] Golubinsky. Bol. 1, Blg. 2, p. 692; AI. Bol. 1, Blg. 100, 192, 292; Bol. 3, Blg. 69; DAI. Bol. 3, Blg. 87; AAE. Bol. 1, Blg. 381; Bol. 3, Blg. 47, 104, 294, atbp.; Kedrov. Avraamy Palitsyn, sa: Readings. 1880. Bol. 6. p. 18. Gorchakov. The Monastic Office. p. 78.

[637] VChM. Setyembre. p. 607; AAE. 1. Blg. 221; 3. Blg. 298; AI. 1. Blg. 212; Makarii, Obispo. Makasaysayang Paglalarawan ng Krasnogorsk Monasteryo, sa: Readings. 1880. 3. p. 81; Bogoslovsky. Op. cit. 1. p. 72; Belokurov. Materials (1888). p. 164; Dobroklonsky. Op. cit. p. 11.

[638] VChM. Setyembre. p. 607.

[639] AAE. 3. Blg. 298.

[640] AI. Bol. 1, Blg. 25, p. 178; Bol. 5, Blg. 65, p. 195; AAE. Bol. 4, Blg. 144.

matandang, kagalang-galang na monghe na hinirang ng kapatiran para sa tungkuling ito sa isang itinakdang panahon; at malamang kabilang din siya sa konseho ng mga nakatatanda. Sa kanyang pamumuno naman, ang mga mongheng responsable sa iba't ibang aspeto ng ekonomiya ng monasteryo ay nasa kanyang pamumuno: ang katulong na tagapangasiwa, na namamahala sa mga silid-imbakan at bodega; ang panadero; ang pinuno ng refektoryo; ang tagapamahala ng sabsaban; ang sakristan; at madalas ang katulong na sakristan, at iba pa. Upang pamahalaan ang mga lupain ng monasteryo, mayroon ding buong kawani ng mga katulong ang katiwala: ang katulong na katiwala, ang mga nakatatanda ng nayon, o mga tagapangasiwa. Sa malalaking monasteryo, napakarami ng mga mongheng inatasang gumanap sa mga tiyak na tungkulin. Halimbawa, noong ika-17 siglo, may hindi bababa sa 46 sa Monasteryo ng Solotchinsky (Distrito ng Ryazan) at 51 sa Monasteryo ng Savvo-Storozhevsky; ang ilan sa kanila ay nagsasagawa ng iba't ibang tungkulin, kabilang ang mga nauugnay sa banal na paglilingkod[641] .

Sa espirituwal na pangangalaga ng komunidad ng mga monghe, ang pinakamalapit na katulong ng abbot ay ang tagapagtapat ng kumbento, at sa ilang kumbento ay mayroon ding mga espiritwal na nakatatanda; nagsilbing mga tagapayo at ama sa espirituwal ang mga espiritwal na nakatatanda para sa mga baguhan at mga bagong ordinadong monghe. Ang mga banal na paglilingkod sa mga monasteryo ay isinasagawa lamang ng mga hieromonk at hierodeacon; ang mga parokyal na pari (maputing pari, o 'beltsy') ay nagseserbisyo lamang sa mga monasteryo ng kababaihan, ayon sa itinakda ng mga Konsilyo noong 1503 at 1551. Ang ecclesiarch (ustavshchik) ang may pananagutan na matiyak na ang mga serbisyo ay isinasagawa alinsunod sa mga patakaran; siya ay isang matandang monghe na bihasa sa Typikon (patakarang monastiko); tinutulungan siya ng canonarch (golovshchik) – sa malalaking monasteryo ay may dalawa o tatlong canonarch anumang oras – pati na rin ng tagabasa ng mga salmo at ng paramonar (ponomar); mayroon ding mongheng tagapagising – isang monghe na nagigising sa mga kapatid para sa mga panalangin sa gabi; isang tagapagdala ng kandila, o nakatatandang tagapagdala ng kandila – isang monghe na namimigay ng kandila para sa mga panalangin (halimbawa, sa panahon ng Mahal na Araw); isang tagapangasiwa ng simbahan, o nakatatanda sa simbahan, na nagsisiguro na ang kapatiran ay kumikilos nang maayos sa panahon ng mga paglilingkod at na ang simbahan ay nananatiling malinis, isang tagagawa ng prosphora, at isang kampanaryo[642] .

Malinaw na ang bilang ng mga monghe na may partikular na tungkulin ay nag-iiba sa pagitan ng malalaki at maliliit na monasteryo; sa mga komunal na monasteryo, lalo na yaong may malawak na lupain, maraming monghe ang inilagak sa iba't ibang sangay ng ekonomiya. Kung, bukod pa rito, sila ay ipinadala bilang mga tagapamahala o tagapangasiwa sa malalayong nayon o sa mga negosyo (tulad ng gilingan, pagawaan ng asin, pangingisdahan o lugar ng pagtotroso), sila ay tuluyang naputol sa panloob na buhay ng monasteryo; bagaman nananatili silang matibay na nakakabit sa monasteryo, ang ugnayang ito ay hindi na espiritwal o relihiyoso, kundi purong sekular – nakasentro sa pangangalaga at pamamahala ng mga lupain ng monasteryo. Sa maliliit na monasteryo at mga hermitage, karaniwang mas mataas ang pamantayan ng espiritwal at hindi gaanong nalalabag ang mga patakaran ng monastiko, bagaman hindi ito maaaring gawing pangkalahatan. Ang mismong estruktura ng buhay monastiko ay may dalang binhi ng sekularisasyon, at iilan lamang na mga asketa ang nakayang umangat sa pangkalahatang antas ng espiritwal.

4. Ang Ritwal ng Paggupit ng Buhok at ang Espiritwal na Gabay sa mga Novis

Ang pagpasok sa isang monasteryo at ang kasunod na paggupit ng buhok bilang isang monghe ay palaging isang napakahalagang hakbang para sa isang taong naghahangad na bigyan ang kanyang buhay ng isang espesyal na Kristiyanong-asketikong kahulugan at layunin. Ang kahalagahan ng hakbang na ito ay nakaugnay sa panrelihiyong responsibilidad na likas sa buhay monghe. Ang panloob na espirituwal na responsibilidad para sa hinaharap na monghe ay lalo pang pinalakas ng katotohanang sa Simbahang Silangang at sa loob ng Ortodoksong monastisismo, ang tonsura ay matagal nang itinuturing na isang sakramento. Si Dionysius the Areopagite (huling bahagi ng ika-5 o unang bahagi ng ika-6 na siglo), na ang mga gawa ay lubos na pinahahalagahan ng monastikismo ng Orthodox, ay itinuring ang tonsura bilang ikalima sa anim na

---

[641] Serebryansky. Op. cit. p. 472; VChM. Setyembre. pp. 600, 605, 588–590; ang Buhay ni Varlaam ng Khutyn, sa: OLDP (1881). mga pahina 72, 78, 80, 93; AAE. 2. Blg. 298; IRI. 7. mga pahina 193, 194; Dobroklonsky. Op. cit. mga pahina 11, 14; Makarii, Obispo. Op. cit. pahina 81; Bogoslovsky. Op. cit., p. 72; Belokurov. Materials, p. 164; AI. 1. Blg. 212; AAE. 1. Blg. 56, 75.

[642] Golubinsky. Bol. 1, Blg. 2, p. 689. Nag-iiba-iba ang bilang ng mga hieromonk at hierodeacon: halimbawa, sa Monasteryo ng Kirillov noong *1582–83 ay mayroong 7 hieromonk at 3 hierodeacon; samantalang sa Savvo-Storozhevsky Monasteryo noong 1688 ay may 20 hieromonk at 15 hierodeacon. AI. 1. Blg. 212; Belokurov. Materials. p. 164.*

sakramento; si San Theodore the Studite († 826) ay nagbigay rin ng sakramental na kahalagahan sa tonsura: para sa bagong-tonsuradong monghe, ito ay parang ikalawang binyag. Ang mga pananaw na ito ay makikita sa ritwal ng tonsura sa Simbahang Silangang Kristiyano: kapag ipinaliwanag ng abbot sa hinaharap na monghe ang relihiyoso at sakramental na kahalagahan ng tonsura, tinutukoy niya ang ritwal na ito bilang 'ikalawang binyag'. Gayunpaman, sa doktrina, tinuturing ng Simbahang Silangang Kristiyano ang tonsura bilang isang simpleng ritwal na liturhikal[643] .

Sa Sinaunang Rus', lahat ng uri ng lipunan ay nagpakita ng hilig sa Kristiyanong asetikismo at buhay monghe. May sapat na ebidensya nito sa buhay ng mga sinaunang Rusong asketiko; sa hanay ng mga monghe, sa sinaunang panahon man o sa mga sumunod, ay may mga taong marunong at payak; hindi nagkakaiba ang mga monasteryo sa pagitan ng mga uri ng lipunan[644] .

Ipinapakita rin ng mga hagiograpiyang ito na hindi maaaring pag-usapan ang partikular na limitasyon sa edad sa pagpasok sa monasteryo; malinaw lamang na ang isang monghe ay pumasok sa monasteryo sa kanyang kabataan o sa kanyang pagtanda[645] . Sa Muscovite Rus', kaugalian na gugulin ang huling mga taon ng buhay sa isang monasteryo; nagbigay ng kontribusyon sa kaban ng monasteryo, gaya ng nabanggit na, at nakipagkasundo sa abbot, kung saan ang nagbigay ay binigyan ng karapatan, bilang kapalit ng kontribusyong ito, na ipagpalipas ang natitirang bahagi ng kanyang buhay, 'hangga't buhay ang ipinagkaloob ng Diyos sa kanya ', bilang isang monghe sa monasteryo. Ito ang tinatawag na 'kontribusyon para sa tonsura'[646] . Noong ika-16 at ika-17 siglo, laganap din ang kaugalian na ang isang komunidad ng mga mamamayan ng bayan o mga magsasaka ('mir') ay nagpapadala ng petisyon sa tsar, humihiling ng pahintulot na magtatag ng isang monasteryo, na ang mga miyembro ng komunidad na ito ay 'inilaan… para sa kanilang sarili, sa kanilang mga anak at apo, para sa ordinasyong monastiko at para sa kanilang mga seremonya ng libing'[647] . Sa mga ganitong monasteryo, ang tonsura ng mga monghe ay isinasagawa lamang sa katandaan; bukod pa rito, dito rin tinatonsuran ang mga beteranong may kapansanan sa digmaan at iba pang mga taong may kapansanan. Kaugalian, sa pagpasok sa isang monasteryo, ay ang magbigay ng isang tiyak na kontribusyon na salapi o mga kalakal. Ang ilang mga monasteryo, karaniwang mga komunal, ay humihiling ng medyo malalaking halaga; may mga kilalang kaso kung saan may mga reklamo na isinumite sa tsar tungkol dito[648] .

Hindi palaging isinasagawa ang tonsura ayon sa kagustuhan ng taong tinutonsura; minsan, ipinag-uutos ng pamahalaan na ipadala sa mga monasteryo ang mga indibidwal na itinuturing nitong hindi kanais-nais sa pulitika at tinitiyak ang kanilang tonsura upang hindi na sila makilahok sa sekular at pampamahalaang buhay. Si Prinsipe-monghe Vassian Patrikeev, na nabanggit na natin, ay kabilang sa mga ganitong pinarusahan at ipinatapon. Sa mga monasteryo sa hilaga, at partikular sa Kirillo-Belozersky, marami sa mga monghe ang nagmula sa mga pamilyang boyar. Ang ganitong paggupit ng buhok ay naganap kapwa sa panahon ng paghahari ni Dakilang Prinsipe Ivan III (1462–1505) at sa ilalim ni Tsar Ivan IV (1533–1584)[649] .

Pagpasok sa monasteryo, nagsisimula ang isang panahong pagsubok – ang novisiyato. Mula sa mga indibidwal na katotohanang nabanggit na dito, malinaw na madalas napipilitan ang mga abbot na isagawa ang ritwal ng tonsura sa mga indibidwal na hindi dumaan sa panahong novisiyato sa monasteryo; kaya naman, sa katotohanan, tanging ang mga pumasok sa monasteryo nang kusang-loob at sa murang edad ang tinonsura nang buong pagsunod sa lahat ng mga kinakailangan ng charter ng monasteryo.

Ayon sa asetikong kaayusan, ang lahat ng monghe sa Simbahang Ruso ay nahahati sa tatlong antas: 1) mga riasophore, 2) mga monghe ng mas mababang schema, at 3) mga monghe ng mas mataas na schema; ang mga antas na ito ay maaari lamang maabot nang sunud-sunod. Kaugnay ng tatlong antas na ito, may tatlong ritwal ng paggupit ng buhok.

---

[643] Tingnan: Stiglmayr, J. 'Die Lehre von den Sakramenten und der Kirche nach Pseudo-Dionysios', sa: Zeitschrift für Katholische Theologie. 22 (1898). p. 246 ff.; Holl, K. *Enthusiasmus und BuЯgewalt* (1898). p. 205 ff.; Heiler. *Urkirche und Ostkirche*. 1 (1937). p. 375; Lebedev, P. *The Science of Divine Worship in the Orthodox Church*. 2 (1881). p. 169; Anthony (Khrapovitsky), Metropolitan. Isang Pagsusumikap para sa isang Kristiyanong Ortodoksong Katekismo (1924). p. 65.

[644] Tingnan ang tala 67.

[645] Golubinsky. Bol. 1, Bol. 2. p. 668.

[646] Rozhdestvensky. Op. cit. pp. 105–107; Bogoslovsky. Op. cit. pp. 82, 77.

[647] AI. 1. Blg. 211; AAE. 2. Blg. 11; RIB. 12. p. 1218 at iba pa.; Zverinsky. 2. Blg. 1247, 122, 924.

[648] Halimbawa, hiniling ng abbot ng Khlynovskoye Dormition Monastery, na isa ring 'sekular' na monasteryo, ang kontribusyon na 10 rublo, na malaking halaga noong panahong iyon (1559). AAE. 2. Blg. 11.

[649] Nikolsky. Buhay Pangkomunidad at Pang-selda, sa: Christian Readings 1907. 8. pp. 181, 184; AI. 1. Blg. 214.

Ang mga pumapasok sa monasteryo ay tinatawag na mga baguhan. Sa pagtatapos ng kanonikong panahon ng pagkabaguhan, sila ay tinatapyas bilang mga rasophorong monghe, at ang pagtapyas na ito ay isinasagawa nang walang monastikong panata. Gayunpaman, obligado silang sundin ang patakarang monastiko nang may parehong higpit tulad ng mga monghe na may mas mataas na ranggo; at bagaman hindi sila nagpapahayag ng mga panata ng monastiko, moral nilang tungkulin ang sumunod dito. Pagkatapos gumanap ng isang partikular na ritwal, binibigyan ang mga mongheng rasophoro ng karapatang magsuot ng rasus () at kamelaukion (). Ang mga bagong gupit na monghe ay binibigyan ng rosaryo () – na tinatawag na 'lestovky' sa mga monasteryo sa Rusya – na may 103 buhol. Sa panahon ng seremonya ng paggupit, ginugupitan ng abá ang ulo ng monghe sa hugis krus at pagkatapos ay binibihisan siya ng mga kasuotang monastiko. Ang mga baguhan na tinuli bilang rasophor ay ipinagbabawal na iwanin ang buhay monghe sa kanilang sariling kagustuhan[650] .

Ang ikalawang antas ay binubuo ng mga monghe ng mas mababang eskemang (parvi habitus,); lumitaw ang titulong ito upang kilalanin sila mula sa mga monghe ng mas mataas na eskema. Ang eskema () ay nagpapahiwatig ng panlabas na kababaang-loob, na sumasagisag sa panloob na espirituwal na pagsisisi. Depende sa antas ng pagsisising ito, may pagkakaiba sa pagitan ng mas mababang schema () at ng mas mataas na schema (). Sa panahon ng ritwal ng pagtuli para sa mas mababang schema, ang monghe ay nagbibigay ng mga pangakong monastiko. Dapat niyang: a) talikuran ang lahat ng nagbibigay-kasiyahan sa laman; b) maging masunurin sa lahat hanggang kamatayan; c) huwag kailanman maghangad na magkaroon ng ari-arian[651] . Sa ritwal ng tonsura para sa mas mababang eskemang , inilalagay sa monghe ang isang ; sa mga lumang monasteryo ng Russia ito ay tinatawag na 'svitok', at kalaunan ay 'vlasyitsa', na sumasagisag sa kusang-loob na kahirapan; Sa ibabaw ng vlasyitsa ay inilalagay ang paraman (), isang apat na sulok na tela na may apat na lubid sa mga sulok, na isinusuot sa dibdib at balikat; ang paraman ay nilalayong paalalahanan ang monghe ng kusang-loob na , ng pag-ako sa pinagpalang pangkalahatan ni Cristo at na magaan ang pabayat na ito; ang paraman ay itinatali nang mahigpit, na sumasagisag sa pagbabalot sa lahat ng makamundong pagnanasa; Sa ibabaw nito ay isinusuot ang isang balabal () at, sa wakas, isang espesyal na pang-ulo na may buntot na nakakabit sa kamelauka – (o, sa Ruso, isang klobuk). Ang mga monghe ng mas mababang schema ay hindi maaaring talikuran ang kanilang mga pangakong monghe, samantalang posible pa ito para sa mga monghe ng ranggong ryasophore sa pamamagitan ng espesyal na pahintulot at para sa napakahalagang dahilan; ayon sa kanon at moralidad, obligado silang tuparin ang mga pangakong kanilang ginawa hanggang sa kamatayan.

Sa panahon ng tonsura para sa Dakilang Schema, isang tela na katulad ng paraman ngunit mas malaki ang sukat, na tinatawag na analav (), ay inilalagay sa kandidato; sa halip na kowl, isinusuot ang kukul ()— isang uri ng takip na sumasakop sa ulo at balikat; May limang krus sa kukul: sa noo, sa dibdib, sa balikat at sa likod; sa unang pitong araw pagkatapos ng seremonya, hindi ito maaaring tanggalin ng monghe. Ang isang monghe na tumanggap ng Dakilang Eskema (sa Ruso, isang 'skhimnik') ay nangangako na mamumuhay nang may labis na mahigpit na pag-aayuno at walang patid na panalangin; hindi na siya gumaganap ng anumang tungkulin sa labas ng kanyang selda. Isang kinakailangan para sa pagtanggap ng Dakilang Eskema para sa bawat monghe ay ang isang walang kapintasang asetikong pamumuhay; Pagkatapos ng 30 taon ng ganitong pamumuhay sa monasteryo, kung taglay niya ang mataas na birtud na monastiko, tinatanggap niya ang pahintulot at pagpapala mula sa abbot na magpagupit para sa Dakilang Eskema; ang paggupit ay isinasagawa ayon sa sariling kusang-loob ng monghe. Ang mga mongheng nakasuot ng ryasofor ay maaaring kumuha ng Dakilang Eskema kaagad pagkatapos ng 30 taon ng walang kapintasang askeisis. Kung ang isang monghe ay naordinahan nang hieromonk bago kumuha ng Dakilang Eskema, pinananatili niya ang karapatang magdiwang ng Liturhiya; gayunpaman, ayon sa Nomokanon, hindi na maaaring gampanan ng obispo ang kanyang ministeryo bilang obispo pagkatapos kumuha ng Dakilang Eskema[652] .

---

[650] Golubinsky. 1. 2. pp. 668–670; Milaљ. Op. cit. p. 657. Tungkol sa ritwal ng paggupit ng buhok sa: Maltzew. Begrбnis-Ritus (1898). pp. 202–203; Ang ritwal ng tonsura noong ika-17 siglo, sa: OLDP. 24 at 63; Innokenty, Archimandrite. Tonsura patungo sa Pamumuhay na Monastiko (1899); Palmov, I. Mga Ritwal ng Tonsura sa Simbahang Silangang Ortodokso (1914). Tungkol sa relihiyosong simbolismo ng mga indibidwal na bahagi ng kasuotang monastiko: Oppenheimer, Ph. Symbolik und religiöse Wertung des Mönchskleides im christlichen Altertum (1932). Tingnan din: Golubinsky, Bol. 1, Bahagi 2, pp. 675–686.

[651] Milaљ. Op. cit., p. 658.

[652] Ibid.; Maltzew. Op. cit. pp. 203–204, 280; Heiler. Op. cit. Vol. 1, pp. 382–384. Tungkol sa ritwal ng tonsura sa makabagong Simbahang Griyego, tingnan si Spunda, F. *Griechische Mönche* (1928). pp. 27–44 (na may mga sipi mula sa liturhikal na pagkakasunod-sunod). Raevsky. *Euchologion*. Bol. 3. pp. 199–217; Kattenbusch. Bol. 1. pp. 529–536.

Bago manumpa ng mga monastikong panata, ang isang baguhan ay dapat manatili sa ilalim ng espirituwal na gabay ng isang karapat-dapat at may karanasang matandang monghe. Sa madaling salita, kinakailangan na ang magiging monghe, kahit man lang hanggang sa kanyang paggupit ng buhok, ay sumailalim sa espirituwal na pagsasanay sa ilalim ng gabay ng isang nakatatanda. Mahirap matukoy kung hanggang saan natupad ang kinakailangang ito noong ika-16 at ika-17 siglo. Ang kalikasan at paglaganap ng gabay ng nakatatandang monghe sa panahong ito ay tatalakayin nang mas detalyado sa Kabanata XV; dito, itututuro lamang natin na dalawang akda na nakatuon sa espirituwal na paghubog ng mga baguhan ang nagmula sa panahong ito.

Ang unang akda ay pinamagatang 'Ang Turo ng Nakatatanda sa mga Baguhang Monghe: Paano Dapat Mabuhay sa Pagsunod sa Nakatatanda'[653] . Ang buhay ng magiging monghe ay dapat binubuo ng panalangin, pagbabasa ng Banal na Kasulatan (kung marunong siyang magbasa; kung analfabeto, panalangin lamang) at paggawa ng kamay; at ang lahat ng ito ay dapat gawin ayon sa utos ng nakatatanda. Ang baguhan, ayon sa 'Tradisyon', ay 'hindi dapat gumawa ng kahit isang hakbang tungo sa anumang gawain nang walang pagpapala' ng nakatatanda; ang isang monghe ay hindi dapat magkaroon ng libreng oras; ang kanyang buhay ay dapat palaging puno ng mga gawaing kaaya-aya sa Diyos, sapagkat 'ang tunay na monghe ay walang araw ng pista sa lupa, ni Pasko ng Pagkabuhay; para sa kanya, ang Pasko ng Pagkabuhay ay kapag lumipat siya mula sa (lupang) kahangalan tungo sa walang hanggang kapahingahan'.

Ang isa pang трактато ay pinamagatang 'Ang Turong ng Isang Partikular na Nakatatanda sa Kaniyang Alagad Tungkol sa Pamumuhay na Monastiko at sa Alituntunin ng Selda, na Hinango mula sa Banal na Kasulatan'; ito ay isinulat noong ika-15 siglo sa Monasteryo ni San Pablo ng Obnorsk, kung saan namayagpag ang tradisyon ng nakatatanda noong panahong iyon. Ang pag-iral ng mga manuskrito mula pa noong ika-17 siglo ay nagpapahiwatig na ang akdang ito ay praktikal na ginagamit noong panahong iyon[654] . Malinaw mula sa pambungad na ang pokus ay nasa espirituwal na gabay ng isang bagong tonsuradong kapatid—ibig sabihin, isang mongheng nakasuot ng rasophora—na taliwas sa unang akda, na marahil ay inilaan para sa mga baguhan. Ang pagkakaiba ay nasa katotohanang ang unang traktado ay higit na tumatalakay sa pangkalahatang isyu ng ascesis, na nakatuon pangunahin sa panlabas na aspeto ng pag-uugali ng isang baguhan, habang ang pangalawa naman ay nagbibigay ng payo sa isang monghe na mayroon nang ilang karanasang espiritwal, binibigyang-diin ang espesyal na kahalagahan ng Panalangin kay Hesus, at inilalatag ang mga pangunahing tuntunin para sa patuloy na komunikasyon sa pagitan ng monghe at ng kanyang espirituwal na ama.

5. Ang Panuntunang Monastikong Liturhikal at ang Pang-araw-araw na Buhay ng mga Monghe

Mula sa praktikal at asketikong pananaw, para sa isang baguhan o bagong inumpisahang monghe, hindi lamang ang umiiral na patakarang monastiko sa monasteryo o ang gabay na ibinibigay ng abbot ang napakahalaga, kundi pati na rin ang buong espiritwal na atmospera ng monasteryo, pati na rin ang estruktura ng pang-araw-araw na buhay monastiko. Sa ganitong konteksto, ang batayan para sa paghahati ng araw sa pagitan ng iba't ibang tungkulin ay ang kaayusan ng mga banal na paglilingkod, na nagtatakda ng mga oras para sa panalangin, manwal na paggawa, at pahinga.

Ang nilalamang liturhikal ng taunang siklo ng mga banal na paglilingkod ang nagtatakda ng kaayusang liturhikal ng buong Simbahang Silangang, kasama na ang Simbahang Ruso. 'Bagaman ang mismong nilalaman ng Banal na Liturhiya mismo, hindi tulad ng sa ating Simbahan, ay nanatiling halos hindi nagbago, – isinulat ni P. Kilian Kirchhoff sa kanyang maikli ngunit makabuluhang sanaysay tungkol sa taunang siklo ng pagsamba sa Simbahang Silangang – ang buong kayamanan ng espiritwalidad ng Silangan, na sumisidhi sa mga ritmo ng pagsamba, ay naipapahayag halos eksklusibo sa mga serbisyong kaugnay ng Banal na Eukaristiya. Ang buong saklaw ng mga banal na paglilingkod ng Simbahan ay nakapaloob sa apat na siklong liturhikal na nagtutugma at nagsusumalan sa isa't isa: dalawa taun-taon, isa lingguhan, at isa araw-araw[655] . Ang mayaman at magkakaibang kalikasan ng mga liturhikal na serbisyo ng Simbahang Orthodox ay nag-iwan ng natatanging marka sa buhay monghe, kung saan ang lahat ng inatas na serbisyo ay kinakailangang isagawa, at sa katunayan ay maisasagawa. Dahil dito, hindi nagkaroon ng monotonia, na maaaring lalong nakapipiga

---

[653] Sa: Serebryansky. Op. cit. mga pahina 265–267 (mga sipi).

[654] Ibid. pp. 571 ff. (sa Aleman: ang aking aklat na *Leben und Lehre der Starzen*, pp. 65–70).

[655] Kirchhoff, P. Kilian, O. F. M. 'Ang Banal na Taon – ang Banal na Ministeryo', sa: *Der christliche Osten*. Inedit ni G. Wunderle (1939). p. 75. Para sa karagdagang impormasyon tungkol sa nilalaman at pag-unlad ng mga banal na paglilingkod: Heiler. Bol. 1, pp. 335–364; Kattenbusch. Bol. 1, pp. 447–456. Lebedev. Op. cit., Bol. 2, pp. 44–82.

para sa isang baguhan o hindi pa sanay na monghe – at kasabay nito, ang kasaganaan ng mga banal na awit, na pinagyayaman ng dogmatikong katuruan ng Simbahan at bumubuo sa diwa ng pagsamba ng mga Ortodoks[656] , ay nagbukas isang pagkakataon para sa espirituwal na kaliwanagan[657] . Dalawang taunang siklo – ang siklo ng mga pabagu-bagong kapistahan na kaugnay ng Pasko ng Pagkabuhay, at ang siklo ng mga nakapirming kapistahan na inialay sa Tagapagligtas, sa Ina ng Diyos at sa paggunita sa mga santo – ang bumubuo sa batayan; Pinagyayaman ito ng lingguhan at pang-araw-araw na siklo, na pinupuno ng nilalamang liturhikal ng mga taunang siklo, sapagkat ang bawat araw ng linggo ay iniaalay sa isang partikular na pangyayari mula sa Banal na Kasaysayan o sa paggunita sa mga santo, habang ang mahigpit na itinakdang oras ng panalangin ay binibigkas sa buong araw[658] . Ang mga pista ng taunang siklo ay mga araw na nagaganap lamang nang isang beses sa isang taon, samantalang ang mga serbisyo ng pang-araw-araw at pang-lingguhang siklo ay binubuo ng mga paulit-ulit na himno na may napakalaking kahalagahan para sa monastikong pagsasanay[659] , para sa buong estruktura ng monastikong buhay sa buong araw, na, simula sa ika-6 ng gabi, ay nahahati sa pitong bahagi[660] . Tinutukoy ng patakarang monastiko ang disiplinaryong aspeto ng buhay monghe , samantalang ang pang-araw-araw na gawain sa monasteryo ay itinatakda ng patakarang liturhikal. Ang pundasyon nito ay ang Typikon (sa Ruso: 'ustav') ng Simbahang Ortodokso, na umunlad sa paglipas ng ilang siglo[661] .

Ang mga nabanggit na patakaran nina San Savva at San Teodoro ang Studita ay sumasaklaw sa parehong aspekto—disiplinari at liturhikal—at nang makarating ito sa Rus', naging batayan ito para sa liturhikal na batas ng Simbahang Ruso[662] . Ang liturgical na bahagi ng tuntunin ay medyo iba ang pag-unlad

---

[656] Tingnan ang mahusay na mga salin ng mga himno ng Orthodox ni P. K. Kirchhoff: 1. *Die Ostkirche betet*. 4 na tomo (1934–1937); 2. *In paradisum*. Mga Himno para sa mga Patay (1939); 3. *Ehre sei Gott. Dreifaltigkeitshymnen* (1940). 4. *Uber Dich freut sich der Erdkreis. Marienhymnen* (1940); naglalaman ito ng isang makabuluhang pambungad. Tingnan din: Zankow. Op. cit. pp. 93–99. 'Walang bagay,' sabi ni San Juan Crisostomo, 'ang nakapagpapataas at nakapagbibigay-inspirasyon sa kaluluwa, naghihiwalay nito sa lupa, nagpapalaya rito mula sa mga tanikala ng katawan, at naghahanda rito upang pagnilayan at hamakin ang lahat ng bagay sa mundo, gaya ng magkakatunog na pag-awit at isang mahusay na ginawang banal na himno. Ang ating kalikasan ay labis na nagagalak sa mga himig at lubos na nahihilig dito na kahit ang mga sanggol, kapag sila'y umiiyak at magulo, ay nahihimbing sa tulong nito.' Homily on Psalm 41; binanggit sa: Kayser, Joh. *Beiträge zur Geschichte und Erklärung der älteren Kirchenhymnen*. 2nd ed. 1881. p. 47. Tungkol sa himnolohiyang Griyego (Ortodokso), tingnan din: Christ, W. 'On the Significance of Hirmoi, Troparia and Kanon in Medieval Greek Poetry', in: Proceedings of the Bavarian Academy of Sciences 1870. 2; Jacobi, L. 'Tungkol sa Kasaysayan ng mga Himno ng Simbahan sa Griyego', sa: Z. f. KG (1882); Meyer, W. 'Ang Mga Pagsisimula at Pinagmulan ng Ritmikong Tula sa Latin at Griyego', sa: Proceedings of the Bavarian Academy of Sciences 17. 2 (1885). Krumbacher (1897). p. 655 ff.

[657] Tingnan Wunderle, G., *From the Holy World of Athos: Studies and Memoirs* (1937. *Eastern Christianity*, vol. 2).

[658] Ihambing ang tala 651; at pati na rin: Büdumer, S. *Kasaysayan ng Breviaryo* (1895); Leclercq, H. *Bréviaire*, sa: *Dictionnaire d'Archéologie chrétienne et de liturgie*. 2. 1 (1925). pp. 1262–1316.

[659] Ang bawat araw ng linggo ay inialay sa isang partikular na pangyayari sa kasaysayan ng ating kaligtasan o sa mga santo: Lunes – sa mga banal na anghel; Martes – kay Juan na Nanguna at Tagapagbinyag; Miyerkules – sa pagtataksil ni Hudas; Huwebes – sa mga banal na apostol, tagapagmulat ng mga himala at banal na hierark; Biyernes – sa Pasyon ni Cristo at sa Banal na Krus; Sabado – sa mga banal na nagkumpisal, martir at sa lahat ng mga santo; Linggo – sa Pagkabuhay na Muli ni Cristo at sa Banal na Trinidad. Lahat ng araw ng linggo ay inialay sa Pinakabiyayaang Ina ng Diyos, si Maria, ngunit lalo na ang Miyerkules, Biyernes at Linggo. Tingnan ang mahusay na mga pagninilay hinggil sa paksang ito: Cyprian, Hieromonk. 'Prayerful Lilies'. Belgrade, 1928. pp. 57–208.

[660] Sa Simbahang Orthodox, ang mga araw ng linggo ay binibilang hindi mula Linggo kundi mula Lunes; ang araw ay itinuturing na nagsisimula hindi sa hatinggabi kundi sa ika-6 ng gabi; ang mga oras ay binibilang mula ika-6 ng umaga. Sa buong araw, inaatasan ang mga monghe na ipagdiwang ang mga sumusunod na pagsisilbi: sa gabi (alas-6) ang Vespers, na sinusundan ng Compline; sa madaling araw (alas-12) ang Matins; maagang umaga (alas-3) ang Matins; sa umaga (alas-6) ang Unang Oras; sa alas-9 – ang Ikatlong Oras; sa tanghali – ang ikaanim na oras; at sa alas-3 ng hapon – ang ikasiyam na oras. Ang Liturhiya ay ipinagdiriwang sa pagitan ng ikatlo at ikaanim na oras. Ang pagkakasunod-sunod ng mga serbisyong ito sa araw ay naiiba sa ilang aspekto mula sa mga serbisyong araw-araw ng Simbahang Romano Katoliko. Ihambing: Bdumer. Op. cit. pp. 31–130.

[661] Ang pagkakasunod-sunod ng pang-araw-araw na siklo ng mga serbisyo ay itinakda ng Typikon. Tungkol sa pag-unlad at komposisyon ng Typikon, tingnan: Mansvetov. Op. cit., pp. 269 ff. Tungkol sa maraming kopya ng mga sinaunang Typikon, tingnan ang pangunahing akda: Dmitrievsky, A. Deskripsyon ng mga Manuskritong Liturhikal na Napanatili sa mga Silangang Aklatan. 2 tomo (1894, 1916). Tingnan din: Kattenbusch, tomo 1, pp. 479 at sumunod; Sergius, Archimandrite. Op. cit., 2 tomo (*1875–76); Nikolsky, K. Isang Gabay sa Pag-aaral ng Typikon (1884, 1908); Skaballanovich, M. Isang Paliwanag na Typikon. 2 tomo (*1911–13); Bdumer, p. 31 ff.; Heiler, vol. 1, pp. 297, 299 ff.

[662] Mansvetov. Op. cit., pp. 78, 127, 294–296, 298 ff.; Odintsov, N. Ang Kaayusan ng Pampubliko at Pribadong Banal na Paglilingkod sa Sinaunang Rusya hanggang sa ika-16 na Siglo (1881); Dmitrievsky, A. 'Banal na Paglilingkod sa Simbahan ng Rusya sa Unang Limang Siglo', sa: Prav. Sob. 1882–1883; ang parehong may-akda. 'Banal na Paglilingkod sa Simbahan ng Rusya noong ika-16 na Siglo' (1884). Leonid, Arkhimandrita. 'Tungkol sa mga Salin sa Slavonic ng Kaayusang Liturhikal ng Simbahan',

sa mga komunal at nag-iisang monasteryo. Malamang na noong ika-14 na siglo, unti-unting napalitan ang liturgical na bahagi ng Tuntunin ng Studite ng tinatawag na Tuntunin ng Jerusalem. Ito ang Patakaran ni San Savvas (sa liturhikal na bahagi nito) na may ilang amyenda at karagdagan, na ipinakilala pangunahin nina Patriarka Alexius (1025–1043) at Philotheos (1354–1355, 1362–1376). Sa Sinaunang Rus' noong ika-14 hanggang ika-15 siglo, kilala ang tatlong bersyon ng Batas na ito na nagkakaiba lamang sa maliliit na detalye[663] . Alinsunod sa Batas na ito, ipinagdiriwang sa mga parokyal na simbahan sa bisperas ng Linggo at ng mga pangunahing pista ang Liturhiya, Vespers, Matins, at ang Pagbabantay sa Buong Gabi. Sa mga monasteryo, ipinagdiriwang din ang mga Oras—ang Unang Oras at Ikasiyam na Oras, Vespers at Opisina ng Hatinggabi; karaniwan, pinagsasama ang huling dalawang serbisyo sa isa, habang ang Ikatlong Oras at Ikaanim na Oras ay pinagsasama sa Liturhiya: binabasa ang Ikatlong Oras bago ang Liturhiya, at ang Ikaanim na Oras pagkatapos nito. Ang kaayusang ito ng mga banal na paglilingkod ay umiiral pangunahin sa mga komunal na monasteryo[664] . Ang ilang mga monasteryo ay may sarili nilang liturgical na batas, halimbawa, ang Trinity-Sergius Lavra o ang Kirillo-Belozersky Monasteryo[665] . Ipinapahiwatig ng iba't ibang dokumento mula sa ika-15 hanggang ika-16 na siglo na ang mga probisyon ng batas (typikon) ay hindi palaging sinusunod sa mga monasteryo[666] . Itinatag ng Stoglav na sa mga parokyal at monastikong simbahan, ang mga banal na paglilingkod ay hindi isinasagawa ayon sa tipikon (mga kabanata 6, 8, 41, 5, 7, 16). Sa maliliit na hermitahyo sa Hilaga, kung saan nangingibabaw ang Skete Typikon, may ilang natatanging katangian sa pagsasagawa ng mga banal na paglilingkod. Ito mismo ang patakarang nagbigay ng malaking kahalagahan sa liturhikal na aspeto kumpara sa disiplinaryo; lalo itong totoo sa mga Oras at sa Banal na Pagbabantay sa Gabing-biyernes ng Linggo at ng mga pangunahing pista, samantalang sa mga komunal na monasteryo, tuwing Linggo at pangunahing pista, madalas na tanging ang Vespers lamang ang ipinagdiriwang; Sa aspetong ito, mas malapit ang Patakaran ng Skete sa orihinal na Patakaran ni San Savva[667] .

Ang tinatawag na 'monastic manuals' ay nagbibigay ng napakaraming kawili-wiling materyal tungkol sa kaayusan ng banal na paglilingkod sa mga monasteryo, na nagpapakita sa atin ng larawan ng pang-araw-araw na buhay sa monasteryo. Lumitaw ang mga aklat na ito kaugnay ng mga monastic diptych, na sumasaklaw sa buong liturhikal na taon at nagsilbing isang uri ng kalendaryong monastiko. Batay ang mga ito sa taunang siklo ng mga pabagu-bagong at di-pabagu-bagong pista, na dinagdagan ng mga tala mula sa buwanang kalendaryo. Kaugnay ng mga pista ng Panginoon, ng Ina ng Diyos, at ng mga santo, naglalaman ang 'obikhodniki' ng mga tala na naglalahad kung aling mga paglilingkod ang dapat ipagdiwang sa monasteryo sa bisperas ng pista. Kasama rin ang mga pangalan ng mga yumao at nabubuhay na dakilang prinsipe at tsar, lalo na kung nagbigay sila ng mga kawanggawang kontribusyon sa monasteryo, pati na rin ang mga pangalan ng iba pang mga tagapagkaloob mula sa lahat ng antas ng buhay; ang mga pangalang ito ay ginunita sa panahon ng mga banal na paglilingkod sa simbahan. Ang pang-araw-araw na iskedyul ay nagbibigay ng mahusay na pananaw sa pang-araw-araw na buhay sa isang partikular na monasteryo. Ipinapakita nila na sa mga komunal na monasteryo sa , tulad ng Monasteryo ni San Jose, ang Trinity-Sergius Lavra o ang Novospassky Monasteryo, ang All-Night Vigil ay ipinagdiriwang lamang sa bisperas ng Linggo o ng mga pangunahing pista; samantalang sa maliliit na hermitage na may tuntunin ng nag-iisang pamumuhay, ipinagdiriwang din ito tuwing Miyerkules, hangga't walang malaking pista na bumabagsak sa araw na iyon sa loob ng linggo[668] .

Ang mga pang-araw-araw na iskedyul na ito ay nagbibigay din ng masaganang mahalagang materyal tungkol sa kasaysayan ng monastikong ascesis, sapagkat naglalaman ang mga ito ng pang-araw-araw na tagubilin hinggil sa pagkain, na mahigpit na sumusunod sa mga kinakailangan ng tuntunin tungkol sa pag-

---

sa: Chteniya. 1867. 2; Mansvetov, I. 'Metropolitan Cyprian in His Liturgical Activity' (1882); Lisitsyn, M. 'The Original Slavonic-Russian Typikon' (1911). Ang unang nakaimprentang Typikon ng Simbahang Ruso ay inilathala sa Moscow noong 1610.

663 Mansvetov. Ibid. pp. 269, 275, 284, 304; Golubinsky. Bol. 1, Blg. 1. pp. 320–329, 330–377, 507; Bol. 2, Blg. 2. p. 406; Makarii. Ikalawang ed. 8. p. 77.

664 Golubinsky. Bol. 2, Bahagi 2. pp. 428–433; Odintsov. Op. cit. p. 40. Mansvetov. Op. cit. p. 271.

665 Makarii. Ikalawang edisyon. Bol. 8. p. 78.

666 Serebryansky. Op. cit. pp. 368–371; AI. 1. Blg. 478.

667 Mansvetov. Op. cit. p. 301; Makarii. Ikalawang ed. Bol. 8. p. 77.

668 Para sa mga diptych, tingnan si Leclercq, H., *Manuel d'archéologie chrétienne depuis les origines jusqu'au VIIIe siècle*. Vol. 2 (1917), p. 333 ff. Mga mesa ng mga monghe: 1. Ang Monasteryo ni San Jose (*1589–90), sa: Archimandrite Leonid, *Monastic Refectory Menus*, sa: *Readings*. 1880. 3. pp. 5–22; 2. Ang Novospassky Monasteryo sa Moscow (ikalawang kalahati ng ika-17 siglo). Ibid. p. 24; 3. Ang Monasteryo ng Trinity-Sergius (1 – sumasaklaw sa mga taong 1445–1533, 2 – sumasaklaw sa mga taong 1533–1547), sa: Gorsky. Historical Description. 2 (1900). pp. 16–44. Mansvetov. Op. cit. p. 301.*

oobserba ng mga pag-aayuno na sapilitan sa Simbahang Silangang Kristiyano. Kahit sa Simbahang Byzantine, ang usapin ng mga pag-aayuno at ang pag-oobserba rito ay gumanap ng mahalagang papel[669] . Ang mga disiplinaryong patakaran ng monastiko ay nagbigay ng partikular na pansin sa pag-oobserba nito bilang isa sa pinakamahalagang tungkulin ng isang monghe. Ang mga tao sa Lumang Rus', at lalo na ang mga monghe, ay maaaring nagbigay ng labis na kahalagahan sa pag-aayuno kumpara sa iba pang anyo ng asetikong pagsasanay.

Ang Simbahang Ruso ay nag-oobserba ng apat na mahahabang panahon ng pag-aayuno: ang Dakilang Kwaresma bago ang Pasko ng Pagkabuhay (ang Apat na Pulong Araw), na nagsisimula sa Lunes pagkatapos ng Linggo ng Keso; ang Pag-aayuno sa Kapanganakan (bago ang Pasko), na nagsisimula sa araw pagkatapos ng paggunita kay Apostol Felipe (14 Nobyembre), kaya ito ay karaniwang tinatawag na Pag-aayuno ni Felipe; ang Pag-aayuno ni San Pedro, mula Lunes ng ikalawang linggo pagkatapos ng Pentekost hanggang sa kapistahan nina San Pedro at San Pablo (29 Hunyo); sa wakas, ang Pag-aayuno ng Pagpapasya – na tumatagal ng dalawang linggo bago ang Pagpapasya ng Ina ng Diyos (15 Agosto). Ang mga pag-aayuno ay ginaganap din tuwing Miyerkules (bilang pag-alala sa pagtataksil ni Hudas) at tuwing Biyernes (bilang pag-alala sa Pagpapako sa Krus ni Kristo); pag-aayuno sa Pista ng Pag-aangat ng Banal na Krus (14 Setyembre), bilang pag-alala sa Pagpapugut kay San Juan na Mabinyag (29 Agosto), sa bisperas ng Pasko at sa bisperas ng Epipanya (5 Enero). Alinsunod sa mga patakaran ng Typikon sa pag-aayuno, naglalaman ang mga monastikong kalendaryong liturhikal ng tumpak na mga tagubilin tungkol sa pagkain ng mga monghe sa buong taon.

Inaalam ng Typikon ang apat na uri (o antas) ng pag-aayuno, na mahigpit na dapat sundin ng mga monghe, at hinihiling na ganap silang mag-ayuno mula sa pagkain ng karne ([670]). Ang pinakamataas na antas ng pag-aayuno ay ang ganap na pag-ayuno mula sa pagkain, na inuutos tuwing Lunes at Martes ng unang linggo ng Dakilang Kwaresma at tuwing Biyernes Santo. Sa ibang araw ng pag-aayuno, pinapayagan ng Typikon ang isang kainan sa isang araw, sa gabi pagkatapos ng paglubog ng araw. Ang ikalawang antas ng pag-aayuno ay ang tuyong pag-aayuno, na isinasagawa sa panahon ng Dakilang Kwaresma. Ang tanging mga eksepsiyon ay ang Sabado at Linggo, kapag maaaring kumain ng pinakuluang gulay nang walang langis. Ang pagkain ng pinakuluang gulay na may langis (ng gulay) ang bumubuo sa ikatlong antas ng pag-aayuno, samantalang ang pagkain ng isda ang bumubuo sa ikaapat at huling antas; maaaring kumain ng isda sa Kapistahan ng Pagpapahayag (basta hindi ito mahuhulog sa Mahal na Araw) at sa Kapistahan ng Pagpasok ng Panginoon sa Jerusalem.

Tinutukoy ng Typikon ang mga araw na pinapayagan ang alak at langis; sa mga araw na ito, maaaring uminom ng alak na hinaluan ng tubig at kumain ng pagkaing inihanda gamit ang langis na gulay. Sa Simbahang Silangang Kristiyano, mahigpit na ipinagbabawal sa mga monghe ang pagkain ng karne; sa panahon ng pag-aayuno at sa lahat ng araw ng trabaho, kinakailangan din ang pag-iwas sa mga produktong gatas at itlog. Ang mga pagkaing gatas o gulay na may mantikilya, porridge na may gatas o mantikilya, puting tinapay o mga pie na may palaman na repolyo o isda ay lumalabas lamang sa hapag-kainan ng mga monghe tuwing Linggo at mga araw ng pista. Sa mga pista ng Panginoon at ng Ina ng Diyos, ang pagkain ng mga monghe ay mas masarap at mas sagana (binubuo ng tatlo hanggang apat na putahe) kaysa sa mga pista na inialay sa pag-alala sa mga santo o sa araw ng pangalan ng Tsar. Naglalaman ang mga aklat ng patakaran ng monasteryo ng isa pang katangiang katangian ng debosyon noong panahong iyon: isang partikular na 'mabuti at magaan' na pagkain ang inuutos para sa mga pista ng Ina ng Diyos; Inireseta rin ang mas masaganang pagkain sa mga pista na inialay sa mga partikular na iginagalang na ikon ng Ina ng Diyos – halimbawa, ang Vladimir at Kazan na ' '. Ang araw ng pagpanaw ng tagapagtatag ay ipinagdiriwang nang maringal, na naging pista ng simbahan matapos siyang kanonisa, gayundin ang araw ng kanyang kapanganakan.

Halimbawa, ipinagdiriwang ng Monasteryo ni San Jose ang paggunita ng pagpanaw ni San Jose tuwing ika-9 ng Setyembre. Sa araw na ito, pinakain ang mga monghe ng mas masaganang pagkain kaysa noong nakaraang araw, ika-8 ng Setyembre, ang Pagkasilang ng Ina ng Diyos; sa araw ng paggunita kay San Jose, inilatag sa mga mesa ang pinakamagagandang mantel. Pareho noong ika-8 at ika-9 ng Setyembre, kumain ang

---

[669] Tungkol sa pag-aayuno sa Simbahang Silangang Kristiyano: Mansvetov. 'Tungkol sa Pag-aayuno sa Simbahang Ortodoksong Silangang Kristiyano', sa: Pribavleniya. 1885. 36. pp. 355–399; 37. pp. 630–698; Holl, K. 'Ang Pinagmulan ng Apat na Dakilang Panahon ng Kwaresma sa Simbahang Griyego', sa: Mga Pinagsama-samang Sanaysay. 2 (1928) (nasa Proceedings of the Berlin Academy 1923 din; Phil-hist. Kl. Blg. 5); Büdumer. Op. cit. pp. 63–67; Golubinsky. Bol. 1, Bahagi 2, pp. 399–462; Bol. 2, Bahagi 2, p. 607.

[670] Lebedev. Op. cit., pp. 84–91.

mga monghe ng puting tinapay, ngunit noong ika-9 ng Setyembre ay pinakain sila ng tatlong putahe ng pritong isda, samantalang noong ika-8 ng Setyembre ay dalawang putahe lamang ng nilagang isda ang kanilang inihain, na may dalawang panghimagas, horseradish at mustasa; Noong ika-9 ng Setyembre, kumain din sila ng pie na may palaman at mga pastries na may itlog at pulot – bilang parangal sa nagtatag ng monasteryo – samantalang noong ika-8 ng Setyembre, ang meron lamang sila ay sopas na repolyo at porridge na may gatas; bilang paggunita kay San Jose, uminom ang mga monghe ng mas masarap na kvass na pulot kaysa noong Kapanganangan ng Ina ng Diyos. Kung ang ika-9 ng Setyembre ay nagkataon na Miyerkules o Biyernes – ibig sabihin, araw ng pag-aayuno – ang mga kapatid ay pinakain lamang ng sopas na gisantes na may paminta[671] , isang-kapat na tinapay at isang tasa ng kvass para sa tanghalian, habang ang pagdiriwang na kainan ay ginanap kinabukasan, ika-10 ng Setyembre. Noong ika-9 ng Setyembre, lahat ng pulubi, mahihirap, at peregrino ay nakatanggap ng masaganang pagkain sa monasteryo, samantalang ang mga nakatatandang monghe, pagkatapos ng Liturhiya, ay nagbibigay sa mga pulubi ng maliliit na barya mula sa kaban ng monasteryo. Kawili-wili, ang mga monghe mismo ay nakatanggap din ng pinansiyal na regalo mula sa monasteryo sa araw na ito (isang kopeck bawat isa).

Sa unang araw ng Pasko ng Pagkabuhay, ang hapag-kainan ay partikular na marangya at 'magaan': Mga keyk ng Pagkabuhay, puting tinapay, na maaaring kainin ng mga monghe nang walang limitasyon, 'hanggang sa kanilang kabusugan', pinakuluang at kinulayan na itlog, sariwang isda (dalawang uri, inihanda sa dalawang paraan – pritong at pinakuluang), porridge na gatas, kvass na pulot para sa tanghalian at kvass na puting tinapay para sa hapunan; Isang putahe ng isda ang muling inihain para sa hapunan. Noong ika-15 ng Agosto, ang Kapistahan ng Pagpapasya ng Ina ng Diyos, ang patronal na pista ng simbahan ng monasteryo, lahat ng pagkain ay ibinigay sa gastos ng tsar (tulad ng sa ika-16 na siglo); ito ang kanyang espesyal na regalo sa monasteryo. Tungkol naman sa Lunes at Martes ng unang linggo ng Dakilang Kwaresma at ng Banal na Semana, ang patakaran ng mga monghe ay nagsasaad: walang pagkain, walang tinapay, walang tubig[672] .

Ginamit namin ang kalayaan na magbanggit ng napakakabang sipi mula sa mga aklat ng patakaran ng mga monghe upang ipakita kung gaano kababaw ang pagkaunawa sa kahalagahan ng askeytisismo ng mga monghe, at kung gaano ito kaligaw. Oo, mahigpit at eksaktong sinusunod ang mga patakaran ng Typikon tungkol sa pag-aayuno, ngunit sa ibang mga araw ang hapag-kainan ng mga monghe ay hindi tumutugma sa kahulugan at mga kinakailangan ng askeytisismo ng mga monghe. Naunang nabanggit na natin ang pananaw ni Nakatatandang Nilus hinggil sa kahulugan at anyo ng pag-aayuno (Kabanata IV, 2). Malinaw rin mula sa mga sinulat ni Nakatatandang Artemius na, kahit sa kalagitnaan ng ika-16 na siglo, hindi nawalan ng mga hindi nagmamay-ari ng personal na ari-arian ng wastong pag-unawa sa relihiyoso at asketikong kahalagahan ng pag-aayuno[673] .

Ngunit higit sa lahat, ang alaala ng nagtatag ng monasteryo ay ginunita nang liturhikal. Sa bisperas ng pista, ipinagdiriwang ang Banal na Pagbabanté na tumatagal halos buong magdamag. Ang mga babasahin na itinakda ng Tipikon para sa Matins ay hinati sa tatlo o apat na bahagi, at ang huling babasahin, kasunod ng ika-anim na ode ng canon, ay naglalaman ng buhay ng santo – ang iginagalang na nagtatag ng monasteryo – na nilayong magsilbing paalala at pagtuturo muli sa mga kapatid. Ang Banal na Pagbabantay ay madalas na nagpapatuloy hanggang umaga; pagkatapos ng maikling pahinga na nananatili ang mga kapatid sa simbahan, nagsimula ang mapagdiwang na Liturhiya. Pinangunahan ito ng abbot ng monasteryo kasama ang isang hieromonk. Nagpatuloy ang Liturhiya hanggang tanghali at nagtapos sa isang espesyal na paglilingkod-panalangin bilang parangal sa santo, na may panalangin para sa proteksyon ng monasteryo. Pagkatapos ng paglilingkod, ang mga kapatid, na pinamumunuan ng abbot, ay naglakbay patungo sa refectory – nang dahan-

---

[671] Itinuturing na isang masarap na pagkain ang paminta noong ika-16 na siglo. Sa kanyang liham sa Monasteryo ng Solovetsky, partikular na binanggit ni Metropolitan Philip ang handog na isang libra ng paminta para sa mga kapatid ng monasteryo; tingnan ang liham na ito sa: Fedotov, G. Saint Philip, Metropolitan of Moscow (1928). p. 222.

[672] Ang Mga Regulasyon sa Pamamahay ng Monasteryo ng Josephov. pp. 7, 8, 17, 22, 13, 16. Kung ikukumpara natin ang mga Regulasyon sa Pamamahay na ito sa mga Regulasyon ng Monasteryo ng Novospassky, makikita natin kung gaano na kalayo ang pag-sekularisasyon ng buhay monghe doon. Doon, pinakain ang mga monghe ng pinakamahuhusay na uri ng isdang Volga, pinakamahusay na atsarang kabute, pie na keso, caviar, lugaw na may pulot, at iba pa. Samantalang sa Monasteryo ni San Jose noong ika-16 na siglo ay magkakasamang kumakain ang komunidad ng mga monghe at ang mga lingkod-monghe (p. 9), sa Monasteryo ng Novospassky ay pinakain ang mga lingkod-monghe ng ibang, mas simpleng pagkain (p. 24).

[673] RIB. 4. pp. 1210, 1419. Ang kahalagahan ng pag-aayuno bilang isang asetikong gawain ay partikular na binibigyang-diin sa 'Traktado sa Pag-aayuno ni Felipe', na isinulat noong huling bahagi ng ika-15 o unang bahagi ng ika-16 na siglo; Arkhangelsky. Nil Sorsky. pp. 215, 217.

dahan at maringal, habang inaawit ang salmo na 'Purihin ang Panginoon, O kaluluwa ko' (Salmo 145). Sa refektoryo, sa harap ng kaban ng tipan o sa harap ng ikonostas (madalas na itinayo ang refektoryo bilang simbahan na may altar at ikonostas), inawit ang tropario ng araw. Bininyagan ng abbot ang pagkain, na nakahanda na sa mga mesa, at ipinamigay sa mga monghe ang prosphora na dinala mula sa simbahan – ito ang kanilang unang tikim ng pagkain matapos ang m , maraming oras ng pag-aayuno: ang huling pagkain ng mga kapatid ay noong gabi bago ang Banal na Pagbabantay sa Gabing-gabi. Sinundan ang abbot, at ang mga monghe, habang gumagawa ng tanda ng krus, ay naupo sa mga mesa at nagsimulang kumain nang tahimik. Ang katahimikan ay nabasag lamang ng mga yapak ng mga kapatid na naglilingkod at ng pagbasa ng buhay ng santo o ng ibang teksto na itinakda ng abbot. Binubuo ang pagkain ng mga pagkaing itinakda ng tuntunin ng monasteryo; nagtatapos ito sa isang panalangin ng pasasalamat at paulit-ulit na pag-awit ng troparion. Sa parehong pagkakasunod-sunod, aalis ang mga kapatid mula sa refektoryo patungo sa simbahan, habang inaawit ang salmo na 'Kakaibig-ibig ang iyong mga tinitirhan, O Panginoon ng mga hukbo!' (Salmo 83) o 'Nagagalak ako nang sabihin nila sa akin: "Magsiya tayo sa bahay ng Panginoon"' (Salmo 121). Sa simbahan, isa sa mga hieromonk o ang abbot mismo ang magbibigay ng pagpapalabas, at maaari nang magtungo ang mga kapatid sa kanilang mga selda upang magpahinga hanggang sa susunod na banal na paglilingkod[674] .

6. Ang Kalagayan ng Buhay Monghe

Ang pangunahing hadlang sa isang tunay na asketiko na pagsasaayos ng buhay monghe ay hindi ang kawalan ng isang karaniwang tuntunin para sa mga monasteryo na magkakasama o magkakahiwalay ang paninirahan, ni ang katotohanang hindi ito ipinakilala ng mga pangunahing pastol ng Simbahan, ni ang pagkakaiba-iba ng mga tuntuning ipinatutupad sa bawat monasteryo, kundi ang isang wastong pag-unawa sa panloob na kahulugan ng Kristiyanong asetikismo sa pangkalahatan, at ng monastikong asetikismo sa partikular, ay napreserba lamang sa ilang indibidwal na monghe o grupo ng mga monghe. Ang kontrobersiya sa pagitan ng mga Josephite at ng mga Non-Acquirers, na makikita sa mga sinulat nina Joseph at Nilus, ay nakaapekto sa organisasyon ng buhay monghe sa mga sumunod na panahon. Si San Jose, na siya mismo ay isang mahigpit na asketa at na, sa kanyang Patakaran, ay nagtakda ng mahigpit na mga kinakailangan para sa organisasyon ng buhay monghe, ay nauunawaan ang asketismo sa panlabas at pormal na kahulugan[675] . Ang kanyang pagwawalang-bahala sa panloob na pundasyon ng buhay espirituwal o ng liturhikal na buhay ng monasteryo ay talagang nakakagulat. Nagbibigay siya ng tumpak na mga tagubilin kung paano dapat kumilos ang isang monghe sa panahon ng banal na paglilingkod o sa pribadong panalangin, habang sabay niyang pinapabayaan ang pangangailangan para sa espirituwal na kapanatagan ng monghe. Ang lawak ng paglaganap ng relihiyosong pormalismo ay makikita rin sa mga kritikal na puna sa buhay monghe na ginawa kalahating siglo pagkatapos nina Maximus the Greek at Elder Artemius[676] .

Ang pormalismong relihiyosong ito ay nagdulot ng anino hindi lamang sa debosyon ng mga espiritwal na ama ng mga Josephite; naipakita rin ito sa pagkatao ng masunuring Tsar Fyodor Ivanovich (1584–1598)[677] o Tsar Alexei Mikhailovich (1645–1678), na nagbigay ng napakalaking kahalagahan sa mga ritwal; at ito ay nakita ang pinakahuling pagpapahayag sa pagkakabaha-bahagi ng ika-17 siglo, nang higit sa isang henerasyon ng mga tao ang nagpatotoo sa kanilang paninindigan sa relihiyosong pormalismo sa pamamagitan ng pagdurugo at pagsunog sa sarili.

Ang pagbagsak ng buhay monghe ay kitang-kita hindi lamang sa atin, mula sa makasaysayang pananaw, kundi kinilala rin ng mga kapanahunan. Hindi lamang ang mga hindi nagmamay-ari, tulad ni Prinsipe-mongheng Vassian o ng nakatatandang Artemy, kundi pati na rin ni Metropolitan Daniel, isa sa mga pinakatapat na alagad ni San Jose, at ni Tsar Ivan IV ay lantaran nilang tinalakay ang pagbagsak na ito. Ang mga kautusan ng Stoglav at ilang iba pang pinagkukunan mula sa panahong iyon ang bumubuo sa kabuuang larawan ng buhay monghe noong ika-16 na siglo; dahil dito, nawawala ang bahid ng pagkiling sa panig sa matinding kritisismo na inihagis ng mga non-possessor o ni Maximus the Greek, na nakikiramay sa kanila.

---

[674] Paglalarawan. 2. 1. p. 239; Vinogradov. Mga Inatasang Babasahin, sa: BV. 1912. 4. p. 785.

[675] VChM. Setyembre. pp. 505–513; ihambing din ang kanyang sanaysay na 'Tungkol sa mga Pagsusukli' sa: Smirnov. Ang Lumang Rusong Espirituwal na Ama (1899). Apendis VI. Lalo na sa mga pahina 109, 110, 111. Matatagpuan din ito sa tuntunin ni San Kornelyo ng Komel, sa: IRI. 4. p. 669.

[676] Maximus ang Griyego. Mga Gawa 2. pp. 241, 243; Epistola ni Artemius 'Sa Hindi Kilala', sa: RIB. 4. p. 1399.

[677] Ihambing ang kanyang talambuhay sa RBS.

Sa mga nabanggit na sinulat ng prinseng monghe (bagaman wala tayong duda na ang ilan sa kanyang mga pahayag ay bunga ng pagkabigo sa kanyang sariling kapalaran at kaugnay ng kanyang pagkatao), ang sekularisasyon ng monastisismo ay iniuugnay sa materyal na pagyaman ng mga monasteryo. Nanatili siyang tapat sa pananaw ni Nuno Nilus, kaya hindi niya binibigyan ng anumang halaga ang makamundong kayamanan ng mga monghe o ng Simbahan sa pangkalahatan: 'Ang mga palamuti ng Simbahan ay nasusunog ng apoy, at ninanakaw ng mga barbaro at mga magnanakaw. 'Ngunit kung ibibigay mo sa mahihirap, hindi ito makakawawala kahit ng diyablo,' wika niya[678] . Ang kasalanan ng materyal na pagyaman ay katangian hindi lamang ng mga monasteryo kundi pati na rin ng mga indibidwal na monghe, ayon kay Vassian, at dahil dito ay nalalabag ang panata ng kahirapan—na dapat ay pundasyon ng buhay monghe. Ang paglabag na ito sa patakaran ng monastiko ang pinakamalaganap na kasamaan. Binanggit ito nina Vassian at Maximus the Greek, pati na rin nina Metropolitan Daniel at ng Stoglav[679] . Kahit sa mga monasteryo kung saan ang mga monghe ay naninirahan sa hiwalay na selda, nagpanatilih ang mga monghe ng napakaraming ari-arian at pera matapos pumasok sa monasteryo[680] . Ilang dokumento mula sa ika-16 na siglo ang naglalarawan kung gaano kaseryoso ang paglabag sa mga patakaran ng komunal na kasulatan at sa panata ng kahirapan[681] . Ang mga bisyong ito ay patuloy na matatagpuan sa mga komunal na monasteryo noong ika-17 siglo, kaya't napilitan ang Konseho noong 1667 na igiit ang kanilang pag-aalis sa pinakamahigpit na paraan, habang muling binigyang-diin ng Konseho noong 1681 ang obligasyong sundin nang walang pag-aalinlangan ang mga komunal na tuntunin[682] . Napansin ang labis na pagkain, gayundin ang kawalan ng komunal na pagkain para sa komunidad ng mga monghe sa maraming monasteryo. Madalas inuutusan ng mga abbot na ihanda ang mga espesyal na putahe at inihahanda ang hiwalay na pagkain para sa kanilang sarili, mga bisita, kamag-anak, at mayayamang mananamba. Ang paglaganap ng maling gawain na ito ang nagtulak sa batang Tsar Ivan, sa isa sa kanyang mga tanong na iniharap sa Konseho ng Stoglav, na ituon ang pansin ng Konseho sa iskandalong ito[683] . Sa Monasteryo ng Kirillo-Belozersky, na dating kilala sa higpit ng mga ascetic na gawain ng mga monghe nito, napansin din ang pagbagsak noong ika-16 na siglo, na naipakita sa mga pagsisisi na binigkas ng tsar sa kanyang tanyag na liham noong 1573; naganap din ang katulad na mga pangyayari sa Monasteryo ng Trinity-Sergius[684] . Sa pagitan ng 1547 at 1551, na, bago pa man ang Stoglav, lumitaw ang isang kawili-wiling akda na pinamagatang 'Petisyon ng mga Monghe kay Tsar Ivan Vasilyevich', kung saan isinulat ng may-akda o mga may-akda ang tungkol sa mga paglabag sa patakaran ng pagkamonghe sa mga monasteryo malapit sa Moscow at hiniling na magsagawa ng mga hakbang upang matiyak na ang buhay sa mga monasteryo ay naaayon sa patakaran[685] . Marahil ito mismo ang 'Petisyon' na nag-iwan ng matinding impresyon sa batang tsar kaya sa Konseho ay nagtaas siya ng napakaraming katanungan tungkol sa patuloy na paglabag sa mga pangunahing tuntunin ng buhay monghe.

Isa sa mga karaniwang bisyo ay ang pagkalasing. Mahigpit na kinokondena ng mga patakarang monastiko na nabanggit na ang bisyong ito at ipinagbabawal sa mga monghe ang pag-iingat o pag-inom ng alak sa kanilang mga selda[686] . Pinatutunayan ng Stoglav (Kabanata 49) na laganap ang pag-inom ng alak sa mga monasteryo. Malamang na hindi epektibong naipatupad ang mga pagbabawal na nakapaloob sa mga dekreto ng Stoglav, sapagkat makalipas ang dalawang dekada, sa kanyang liham (1573) sa Monasteryo ng

---

[678] Mga Pinagsama-samang Akda 1863. Bol. 3. p. 209.

[679] Vassian, sa: Collection of Canons 1863. Bol. 3. p. 109; Maximus the Greek. Mga Gawa. Bol. 2. pp. 37, 89, 41, 110, 131, 104, 262; Daniel, Metropolitan. Tungkol sa Batas ng Monastiko at ang Alituntunin ng Karaniwang Buhay, sa: Zhmakin. Mga Pinag-isang Akda. Apendis. pp. 644, 666 ff.; Stoglav. Kabanata 5.

[680] Zinovy Otensky. Ang Patotoo ng Katotohanan (1863). p. 899.

[681] Ihambing ang aking artikulo, sa: *Kyrios*. 4 (1939). mga pahina 29–38; Zhmakin. Op. cit. Apendise. mga pahina 39–44.

[682] PSZ. 1. Blg. 412. AAE. 4. Blg. 161; AI. 5. Blg. 112; at pati na rin AAE. 4. Blg. 311, 312.

[683] Stoglav. Kabanata 5. pp. 49, 52; Zinovy Otensky. Op. cit. p. 899; isang paglalarawan ng mga monghe ng mga komunidad ng monghe na naninirahan sa hiwalay na mga tirahan ni Metropolitan Daniel sa kanyang akdang 'Tungkol sa Mga Pagkakaiba sa Buhay Monghe', sa: Zhmakin. Op. cit. Apendise. p. 660. Tungkol sa mga Monasteryo ng Kirillov at Trinity-Sergius (1590), sa: DAI. 1. Blg. 135.

[684] Nikolsky. Pamumuhay sa Komunidad at Selda, sa: Christian Readings 1907. 224. pp. 157, 173 ff.; AI. 1. Blg. 204. Tungkol sa petsa ng liham na ito: Nikolsky. Kailan isinulat ang liham ng pagwawasto ni Tsar Ivan Vasilyevich IV sa Monasteryo ng Kirillo-Belozersky?, sa: Christian Readings 1907. 223. p. 852.

[685] Tingnan ang 'Petisyon'. Inedit ni G. Kuntsevich (1912).

[686] Ang Alituntunin ni Euphrosyne, kabanata 11; ni Joseph, kabanata 2; ni Cornelius, kabanata 13; ihambing sa: RIB. 6. mga pahina 209, 602; at pati na rin: 'Pag-uusap'. Inedit ni Druzhinin. mga pahina 13, 21.

Kirillov, muling isinulat ng tsar ang tungkol sa pagkalasing ng mga monghe[687] . Ang mga dekreto ng mga Konseho noong 1667 at 1682 ay nagpapahiwatig na ang bisyong ito ay nananatiling laganap noong ika-17 siglo.[688]

Inialay ni Arsobispo Daniel (1522–1539) ang anim na liham sa mga negatibong aspeto ng buhay monghe sa unang kalahati ng ika-16 na siglo, kung saan tinalakay niya ang mga paglabag sa mga patakarang komunal. Ang mga liham na ito ay nakalaan sa mga tiyak na indibidwal o monasteryo. Hindi lamang binabanggit ng may-akda ang ganito o ganoong bisyo, kundi nagsusumikap siyang ipaliwanag sa kanyang mga tinutukoy ang mga saligan ng ascesis, ipakita ang pagkakaiba ng cenobitik at idiorrhythmik na paraan ng pamumuhay, at bigyang-diin ang kahusayan ng pamumuhay na komunal. Sinusuportahan niya ang kanyang mga argumento ng mga sipi mula sa Banal na Kasulatan at mga sulating asketiko. Ang mga akdang ito ni Daniel ay nagbibigay ng masaganang materyal hindi lamang para sa pagsusuri ng buhay monghe, kundi pati na rin para sa paglalarawan ng sariling pananaw na asketiko ng may-akda. Dito, nananatiling nakatali si Daniel sa mga pananaw ng kanyang guro, ang Kagalang-galang Joseph; walang orihinal sa kanyang mga sinulat, at wala ring anumang indibidwal na katangian na maaaring nagbago sa dignitaryong ito ng simbahan na uhaw sa kapangyarihan—na bihasa sa pakikitungo sa mga awtoridad ng estado—para maging isang malayang tagapag-isip[689] .

Ang pormalistikong pamamaraan sa pag-unawa sa mga ascetic na pundasyon ng buhay monghe, na katangian nina Metropolitan Daniel at ng mga obispo ng Stoglav, ay hindi nakatulong upang mapagtagumpayan ang mga bisyo at pang-aabuso na nasaksihan sa buhay monghe. Wala ring epektibong hakbang na isinagawa sa sumunod na siglo upang pigilin ang proseso ng sekularisasyon ng monastisismo; at wala rin tayong kaalaman sa anumang sulatin mula sa panahong iyon na nagsikap linawin ang panloob na kahulugan ng ascesis. Ang mga marangal na halimbawa ng tunay na asetikong debosyon mula sa ika-14 at ika-15 siglo ay naglaho na sa kamalayan ng mas malawak na pamayanang monastiko. Ilang indibidwal na lamang ang nanatili sa sinaunang tradisyong asetiko, ngunit sa kanilang hanay ay walang sinumang may talento sa organisasyon o pagnanais para sa reporma. Ang hirarkiya ng simbahan, gayundin, ay hindi gumawa ng anumang hakbang upang linisin ang buhay monghe. Ang panahong ito – mula sa Panahon ng mga Pagsubok hanggang sa mga reporma ni Peter na Dakila sa lahat ng aspeto ng buhay Ruso – ay itinutok ang pansin, enerhiya, at mga pagnanasa nito sa ibang bagay.

Sa paglalarawan ng buhay monghe noong ika-16 at ika-17 siglo, makakatulong na matukoy ang bilang ng mga monghe sa Muscovy. Pagsapit ng katapusan ng ika-17 siglo, may mahigit 1,200 na monasteryo[690] , ngunit walang opisyal na datos tungkol sa kabuuang bilang ng mga monghe. Tanging mga hiwalay na dokumento at sanggunian lamang ang nagpapahintulot na tantiyahin ang bilang ng mga monghe sa ilang partikular na monasteryo.

Karaniwan, maliit ang komunidad ng mga monghe. Maraming monasteryo ang may pagitan ng 3 at 10 monghe. Si Makarii, sa kanyang *Kasaysayan ng Simbahang Ruso*, ay nagsulat na noong ika-16 na siglo, 10 lamang sa mga monasteryo ang may pagitan ng 20 at 50 monghe, samantalang 8 o 10 monasteryo naman ang may higit sa 50 monghe bawat isa[691] . Noong *1582–83,* ang Monasteryo ng Kirillov *ay tinitirhan ng 52 monghe: kabilang sa mga ito ang abá, ang tagapangasiwa ng bodega, ang nakatatanda ng simbahan, dalawang sakristan, pitong hieromonhe, tatlong hierodeakono at 36 na karaniwang monghe[692] . Noong panahong iyon, dalawang monasteryo lamang ang may malaking komunidad ng mga monghe: ang Monasteryo ng Solovetsky at ang Monasteryo ng Trinity-Sergius. Ang Monasteryo ng Solovetsky ay may humigit-kumulang 270 monghe sa pagitan ng 1584 at 1594, at humigit-kumulang 350 noong 1649[693] . Ang mga dayuhang bumibisita sa Moscow ay nagsulat na noong unang quarter ng ika-16 na siglo, humigit-kumulang 300 monghe ang naninirahan sa Trinity-Sergius Monastery, na umakyat hanggang 700 pagsapit*

---

[687] AI. 1. Blg. 204; Stoglav. Kabanata 52.
[688] AAE. 4. Blg. 161. Tingnan din: Ibid. Blg. 311, 312; AI. 5. Blg. 7, 75.
[689] Zhmakin. Op. cit. pp. 650–690. Kasama rito ang mga epistola ni Daniel.
[690] Chudetsky, sa: TKDA. 1877. Bol. 4. p. 73.
[691] Makarii. Ikalawang edisyon. Bol. 7. p. 54.
[692] AI. 1. Blg. 212. Noong 1508, labindalawang monghe lamang ang nasa Hermitaheng Nilo-Sorsk. Makarii. Ikalawang edisyon. 7. p. 44.
[693] Klyuchevsky. Essays (1913). p. 36; noong 1568, 200 monghe ang nagtungo sa Monasteryo ng Solovetsky. Fedotov. Op. cit. p. 224.

ng katapusan ng siglo[694] . Noong ika-17 siglo, sa kabila ng pagdami ng bilang ng mga monasteryo, nanatiling kakaunti ang bilang ng mga monghe sa lahat ng ito. Karaniwang kakaunti ang naninirahan sa mga monasteryo sa hilaga[695] . Ang mga komunidad ng monghe sa mga urbanong monasteryo ng Moscow ay medyo marami. Sa Monasteryo ng Savvo-Storozhevsky malapit sa Moscow, na tinangkilik nang espesyal ni Tsar Alexei (1645–1676), mayroong 165 monghe noong 1688, kabilang ang 20 hieromonk at 15 hierodeacon, habang 54 monghe ang inatas sa iba't ibang tungkuling administratibo[696] . Inutos ng Konseho ng Stoglav na ang maliliit na monasteryo na magkakalapit ay dapat pagsamahin sa isang monasteryo (Kabanata 5); gayunpaman, noong ika-17 siglo, nananatiling karaniwan ang mga monasteryo na may pagitan ng 3 at 10 monghe[697] . Batay sa lahat ng datos na ito, tinatayang ang kabuuang bilang ng mga monastikong naninirahan, mga monghe at madre, ay humigit-kumulang 25,000[698] .

7. Hurisdiksyon sa mga monasteryo sa mga usaping pang-eklesiastika

Ang pagbagsak ng buhay monastiko at disiplina sa monasteryo ay maaaring bahagyang ipaliwanag ng kawalang-katiyakan hinggil sa hurisdiksyon sa komunidad monastiko.

Ang mga paglabag sa disiplina ng mga monghe ay nasasailalim sa eklesiastikal na hurisdiksyon ng mga obispo ng diyosesis. Gayunpaman, may malaking hindi pagkakapareho sa ugnayan ng mga monasteryo at mga obispo, lalo na sa usapin ng pagsunod at hurisdiksyon.

Ang tinatawag na mga stauropegial na monasteryo[699] ay ganap na inalis mula sa hurisdiksyon ng obispo, at napailalim sa halip sa hurisdiksyon ng metropolitan at, mula noong 1589, ng Patriarka ng Moscow. Ang mga natitirang monasteryo ay nasasailalim sa hurisdiksyon ng kani-kanilang obispo ng diyosesis sa lahat ng usaping pang-simba at obligado silang magbayad ng mga multa na itinakda ng hukuman. Ang ganitong mga ugnayang eklesiastiko-legal ay itinatag ng mga kanon ng Simbahang Silangang Kristiyano; kinilala at pinagtibay ang mga ito ng mga batas at patenteng sulat ng mga pinuno ng Rusya[700] . Gayunpaman, ang mga pinunong ito mismo, habang nagkakaloob ng mga patenteng sulat at sulat ng imyunidad sa mga monasteryo, ay nilalabag ang kanilang sariling iba pang mga batas at patenteng sulat na inilabas para sa metropolitan.

Napag-usapan na ang kahalagahan ng mga patenteng liham at liham ng imyunidad para sa legal na katayuan ng mga pag-aari ng mga monasteryo. Gayunpaman, naglabas din ng ilang liham ng imyunidad na nagdulot ng pagbabago kahit sa saklaw ng hurisdiksiyong eklesiastikal. Nag-iiba-iba ang nilalaman ng mga sulat ng imyunidad na ito: ang ilan ay ganap na nag-eeksempto sa mga monasteryo mula sa hurisdiksyon ng obispo ng diyosesis; ang iba naman ay iniiwan ang mga monasteryo sa ilalim ng hurisdiksyon ng obispo sa mga usaping pang-simbahan; samantalang ang iba naman ay nag-eeksempto sa mga monasteryo mula sa hurisdiksyon ng mga opisyal ng obispo, ngunit hindi mula sa hurisdiksyon ng mismong obispo[701] .

Ang tanong ni Tsar Ivan sa Konseho ng Stoglav (Kabanata 5, Tanong 14) tungkol sa pagiging lehitimo ng mga sulat na hindi napapailalim sa pagsusuri ng hukuman ay naitaas hindi dahil sa impluwensya ni Metropolitan Makarii, sapagkat ang mga sulat na ito ay hindi kanais-nais para sa mga obispo mula sa praktikal na pananaw kaysa sa kanonikal. Kaya't malinaw na mariing tumutol ang mga obispo sa Konseho ng Stoglav laban sa mga ito, at nagpasya ang Konseho na 'mula ngayon ay hindi na dapat umiiral ang ganitong mga kasulatan' (Kabanata 67). Sa katotohanan, nanatili lamang sa papel ang resolusyong ito, sapagkat nagpatuloy

---

[694] Makarii. Ikalawang edisyon. Bol. 7. p. 55; Readings. 1884. Bol. 4. p. 23.

[695] Bogoslovsky. Op. cit. Bol. 1. p. 72; sa Krasnogorsk Monasteryo (Distrito ng Kholmogory), na itinatag noong 1606, mayroong 9 monghe noong 1624 at 12 noong 1677, bagaman noong 1661 pa lamang, 17 monghe mula sa Mitropoliya ng Kiev ang lumipat doon. Makarii, Obispo. 'Historikal na Paglalarawan ng Krasnogorsk Monasteryo', sa: Readings. 1880. Bol. 3. pp. 62, 81. Tungkol sa migrasyon ng mga monghe mula sa Timog Rus' patungo sa mga monasteryo sa Hilagang Rus', tingnan din: Kharlamovich, K. 'Ang Paaralan ng Rtishchev', sa: BV. 1913. Bol. 5. p. 8.

[696] Belokurov. Materials. p. 164.

[697] Itinatag ang Monasteryo ng Voznesensky sa Ilog Svir; noong 1684 ay may limang monghe rito, samantalang 3–4 km ang layo ay may isa pang monasteryo, ang Nikolsky, na tatlo lamang monghe ang naghanap ng kanlungan dito. Belokurov. Ibid. p. 445.

[698] Noong 1724, naitala ng Sinodo ang 14,534 monghe sa mga monasteryo ng lalaki at 10,673 madre sa mga monasteryo ng babae. Chudetsky, sa: TKDA. 1877. 10. p. 46.

[699] Milaљ. Op. cit. pp. 672, 675.

[700] Ihambing: Goetz, L. K. *Staat und Kirche in AltruЯland. Kiever Periode. 988–1240* (1908). pp. 151–154; (ang Batas ni San Prinsipe Vladimir), at pati na rin: Makarii. Ikalawang ed. Bol. 8. pp. 143–168, 176, 202; Hermann. Op. cit. pp. 23 ff.

[701] Makarii. Bol. 8, p. 220; Bol. 10, pp. 207, 209; AI. Bol. 1, Blg. 224, 232, 234, 235, 240; Bol. 2, pp. 58, 86, 77; AAE. Bol. 1, Blg. 386; Bol. 2, Blg. 14, 62; Bol. 3, Blg. 67; RIB. Bol. 2, Blg. 190.

si Tsar Ivan sa pag-isyu ng mga sulat ng imyunidad kahit pagkatapos ng Konseho[702] . Nagpatuloy ang pagbalewala sa resolusyong ito hanggang sa ika-17 siglo[703] . Ang patakarang ito ng pamahalaan ay nagmula sa katotohanang, sakaling may alitan sa obispo ng diyosesis, ang mga abbot ng mga monasteryo ay magsusumite ng petisyon hindi sa metropolitan, kundi sa tsar. Ang kawalang-katiyakan na ito at ang magkasalungat na kalikasan ng mga ugnayang ito, na sumasalungat sa kanonikong kaayusan ng Simbahan at sumisira sa espiritwal na awtoridad ng mga obispo sa paningin ng komunidad ng mga monghe, ay hindi maaaring hindi magdulot ng mga kahihinatnan; hindi nito pinalad ang pagsasagawa ng mga obispo ng patuloy at mahigpit na pangangasiwa sa pagsunod sa disiplina ng mga monghe[704] . Habang ang kilalang kasulatan noong 1625, na inilabas ng batang Tsar Mikhail para kay Patriarka Filaret, ay sa isang diwa ay ibinalik ang mga karapatang hudisyal ng hirarkiyang eklesiastikal[705] , ang Kodigo ng 1649 at ang pagtatatag ng Tanggapan ng mga Monghe ay nagdulot ng karagdagang kalituhan sa normal na ugnayan sa pagitan ng mga obispo ng diyosesis at ng mga monasteryo. Hindi nagtagumpay ang mga protesta ni Patriarka Nikon at ang kanyang mga pagtatangka na ganap na maibalik ang kanonikong karapatan ng hierarkiya[706] . Ang Konseho ng 1667, na ang mga miyembro ay dumalo rin sa Konseho noong 1666 at noon ay pumabor sa tsar sa alitan niya at ni Patriarka Nikon, sa pagkakataong ito, hinggil sa usapin ng hurisdiksiyong eklesiastikal, ay sumang-ayon sa pananaw ng pinatalsik na patriarka at naglabas ng isang hatol kung saan pinanatili ng hirarkiyang eklesiastikal ang lahat ng karapatang hudisyal nito. Alam na pinagtibay ni Tsar Alexei ang hatol na ito[707] . Ito ay isang ganap na tagumpay para sa Simbahan; ang monastisismo ay ngayo'y nasasailalim sa lahat ng aspeto sa kanyang mga arkipastol, napagtibay ang mga karapatang hudisyal ng mga obispo ng diyosesis, at ang ugnayan ng mga obispo at mga monasteryo ay nagkaroon ng normal na kanonikong katangian. Ang Konseho noong 1675 at ang mga patenteng liham na inilabas para sa mga obispo nina Tsar Ivan Alekseevich at Peter noong kanilang magkasanib na paghahari ay nagpapatibay sa lehitimasyon ng hatol noong 1667; nanatiling ganoon ang mga bagay hanggang sa katapusan ng ika-17 siglo[708] .

Ang kawalan ng normal, maayos, at tuloy-tuloy na ugnayan sa pagitan ng mga obispo ng diyosesis at ng mga monasteryo sa kanilang hurisdiksyon ay likas na nagkaroon ng nakasasamang epekto sa pagsasagawa ng mga legal na paglilitis ng simbahan. Ang mga abad ng mga monasteryo, na madalas napipilitang maglaan ng labis na pansin sa mga usaping administratibo, ay walang sapat na oras o sapat na kapangyarihan upang mapanatili ang mahigpit na disiplina. Ang kanilang mga karapatan at tungkulin ay hindi gaanong nagmula sa monastic charter o sa mga kautusan ng obispo ng diyosesis kundi sa mga pribilehiyong ipinagkaloob sa monasteryo, at sa bahagi ay simpleng nagmula sa kaugalian. Binigyang-diin na natin ang konseho ng mga nakatatanda, na, halimbawa, binigyan ng Kabanata 14 ng kasulatan ni Joseph ng Volokolamsk ng karapatang magpataw ng mga hakbang pangdisiplina sa mga lumalabag sa kasulatan. Kung maganda ang ugnayan ng abad at ng konseho ng mga nakatatanda sa isa't isa, maayos ang takbo ng mga gawain; ngunit kung may alitan at pagtatalo sa pagitan nila, nawawala ang pagkakaisa at maaaring magkaroon ng kaguluhan sa loob ng monasteryo. Lahat ng mga kalagayang ito ay nagpapahirap sa pagpapanatili ng mahigpit na disiplina sa mga monasteryo. Ang pangkalahatang kalagayan ng mga monasteryo ay nangangailangan, sa isang banda, ng ilang

---

[702] AI. 1. Blg. 46, 114, 130, atbp.

[703] AI. 1. Blg. 46, 114; AAE. 2. Blg. 62. Kasabay nito, inilabas ang mga liham ng pagtatalaga para sa bagong patriyarka at ilang mga obispo: SGGD. 2. Blg. 73; AAE. 3. Blg. 109; AI. 1. Blg. 148.

[704] AAE. 2. Blg. 17; Dositheus. Deskripsyon ng Monasteryo ng Solovetsky. 3. p. 205. DAI. 1. Blg. 148; AAE. 2. Blg. 14; 3. Blg. 285.

[705] AAE. 2. Blg. 164 (tingnan din sa SGGD. 3. Blg. 7). Naglalaman ang kasulatan ng isang tiyak na probisyon hinggil sa mga kasong kriminal, na nananatiling sakop ng sekular na hurisdiksyon.

[706] Gorchakov. Mon. Order. p. 91. Ihambing ang iba't ibang dokumento sa: Notes of the ORSA. 2 (1861); AAE. 3. Blg. 225, 262, 275.

[707] PSZ. 1. 412.

[708] Gorchakov. Op. cit. p. 95. PSZ. 1. Blg. 442 (1669, hatol sa mga kasong kriminal), o AAE. 4. Blg. 204 (1675). Sa pagitan ng 1667 at 1675, bilang resulta ng mga gawain ng Espirituwal na Tanggapan (isang departamento ng Tanggapan ng mga Monghe), na malamang na itinatag pagkatapos ng 1667, nilabag ang hatol noong 1667, na nag-anyaya ng hatol mula sa Konseho noong 1675. Kapterev. Mga Sekular na Opisyal ng Arsobispo. p. 211. Lumitaw ang mga bagong tensyon sa ilalim ni Pedro ang Dakila, na nagtulak kay Patriarka Adrian na bumuo ng isang koleksyon ng mga dekreto hinggil sa usapin ng hurisdiksyong eklesiastikal. Kalachov, N. 'Tungkol sa Kahalagahan ng Kormchaya sa Sistema ng Lumang Batas ng Rusya', sa: Readings. 1847. 4. Apendis 4. pp. 11–80: 'Mga Artikulo tungkol sa Hukuman ng Patriarka'. Ang mga 'Artikulo tungkol sa Hukuman ng Patriarka' na ito ay batay sa mga dekreto ng Stoglav, sa charter ng 1625 (kinumpirma noong 1657) at sa mga dekreto ni Patriarka Joasaph noong 1668 at 1671. Ibid. pp. 15, 16, 67, 69. Higit pa rito, muling tinipon ng Patriarkado ang isang koleksyon ng mga dekreto ng mga khan ng Tatar hinggil sa mga karapatan ng Simbahan, na gayunpaman ay hindi isinumite sa Tsar para sa pag-apruba (ibid., p. 2).

hakbang mula sa mga awtoridad ng simbahan at, sa kabilang banda, ng pagsusulong ng mga may kakayahang indibidwal mula sa loob mismo ng komunidad ng mga monghe. Sa kasamaang palad, gayunpaman, hindi nangyari ang alinman sa mga ito.

8. Ang Episkopado

Noong ika-16 at ika-17 siglo, nagawang makilahok ang pamayanang monastiko sa pangkalahatang buhay simbahan ng bansa at kumilos sa labas ng mga pader ng monasteryo. Karaniwan na ang mga abbot ng malalaking monasteryo ay nakikilahok sa mga pagdinig ng mga konsilyong eklesiastiko. Kahit sa mga zemsky council—na, lalo na noong ika-17 siglo, ay pinagtitibay paminsan-minsan ng pamahalaan upang talakayin ang iba't ibang usapin—naroroon ang mga abbot ng mga monasteryo kasama ng mga obispo[709] . Mula sa mga pirma sa ilalim ng mga dekreto ng konseho at mula sa paglalarawan sa Arkibo ng Tsar para sa mga taong 1575–1584, malinaw na ang lahat ng mga monasteryo ay inuri ayon sa ranggo. Ipinapakita ng pag-uuri na ito kung aling mga monasteryo ang tinatamasa ng espesyal na paggalang at pagdadakila, alin ang pinamumunuan ng mga arkhimandrita, at alin naman ng mga igumen. Simula noong 1561, nang itinaas ang abbot ng Trinity-Sergius Monastery sa ranggo ng archimandrite, nagkaroon siya ng karapatan sa prayoridad sa lahat ng mga abbot. Pangalawa sa ranggo ay ang arkhimandrita ng sinaunang Monasteryo ng Nativity sa Vladimir, na sinundan ng mga abbot ng Monasteryo ng Novospassky sa Moscow, ng Monasteryo ng Yuryevsky sa Novgorod, at ng mga Monasteryo ng Chudov at Simonov sa Moscow. Ang arkhimandrita ng Monasteryo ng Kirillo-Belozersky ay nasa ika-12 puwesto, samantalang ang ng Monasteryo ng Iosifo-Volokolamsky ay nasa ika-19[710] . Dahil ang lahat ng dokumentong ito ay naglalaman lamang ng mga pangwakas na dekreto, hindi posible na makabuo ng malinaw na larawan ng aktwal na papel na ginampanan ng bawat indibidwal batay sa mga ito.

Sa Rus', alinsunod sa mga kanon ng Simbahang Silangang Kristiyano, tanging mga monghe ang maaaring ordinahan bilang mga obispo; dahil dito, may malapit na ugnayan sa pagitan ng hirarkiya ng simbahan at ng mas malawak na pamayanang monghe. Noong ika-16 at ika-17 siglo, at gayundin sa mga naunang panahon, ang isang obispo ng Rusya ay ginugugol ang ilang taon sa isang monasteryo bago ang kanyang konsagrasyon bilang obispo. Ang titulong metropolitan o arsobispo ay, sa katunayan, isang karangalang titulo lamang na kaugnay ng dangal ng katedral; Sa usaping eklesiastikal at administratibo, pantay ang karapatan ng mga metropolitanong diyosesis, arsobispo, at obispo. Karaniwang gawi na agad itinaas ang abbot ng isang monasteryo sa ranggo ng metropolitan, arsobispo, o obispo. Halimbawa, noong 1491, si Zosima, ang arkhimandrita ng Monasteryo ng Simonov sa Moscow, at noong 1495, si Simon , ang abbot ng Monasteryo ng Trinity-Sergius, ay agad na kinonsagra bilang mga Metropolitan ng Moscow. Ang kahalili ni Simon, si Metropolitan Varlaam, na dating arkhimandrita ng Monasteryo ng Simonov, ay naging Metropolitan[711] sa utos ng Dakilang Prinsipe. Si Metropolitan Daniel ay dating abbot ng Monasteryo ni San Jose-Volokolamsk, at si Metropolitan Joasaph ay dating abbot ng Monasteryo ng Trinity-Sergius; Si Macarius, ang magiging Metropolitan ng Moscow, ay naging arkhimandrita ng Monasteryo ng Luzhetsky sa Mozhaisk, at kalaunan ay Arsobispo ng Novgorod. Si Arsobispo Athanasius (1564–1566) ay isang monghe sa Monasteryo ng Chudov sa Moscow, at bago iyon ay naging punong-paring at espirituwal na kumpesor ng tsar; siya ay tinonsura bilang monghe bago pa man siya itinalaga sa katungkulan[712] . Si San Felipe, Metropolitan ng Moscow (1566–1569), ay nagsilbing abbot ng Monasteryo ng Solovetsky (1548–1566) sa loob ng 18 taon bago ang kanyang konsagrasyon. Noong ika-17 siglo, si Joseph, arkhimandrita ng Monasteryo ng Simonov, ay nahalal na Patriarka ng Moscow at ng buong Rusya (1642–1652)[713] .

Ang mga taong ginugol sa monasteryo ay tiyak na nakaapekto sa pananaw ng isang tao, lalo na noong panahong iyon. Ang monasteryo ay naging paaralan para sa kanya, kung saan hindi lamang niya natutunan ang mga pangkalahatang prinsipyo ng asetikong pamumuhay, kundi nakilala rin niya ang mga pananaw at perspektibo sa mga usaping pang-simbahan at pampulitika na nangingibabaw doon, at ang mga pananaw na ito ay nakaapekto sa kanya. Pagkatapos noon, sa bawat larangan ng buhay sa labas ng monasteryo, pinananatili

---

[709] Makarii. Ikalawang edisyon. 7. mga pahina 84–86; at pati na rin sa: Readings. 1912. 2. 2. Miscellany. mga pahina 39–41.
[710] Makarii. Ikalawang edisyon. 7. p. 85.
[711] PSRL. Bol. 4, pp. 157–158, 165; Bol. 8, pp. 219, 230; Bol. 6, p. 252.
[712] AI. Bol. 1. Blg. 173.
[713] Makarii. 11. p. 96.

niya ang espiritwal na atmospera ng kanyang monasteryo, kumikilos alinsunod sa diwa nito, at sinusuri ang lahat ng aspeto ng buhay simbahan batay sa mga tradisyon ng kanyang monasteryo.

Ang ganitong espiritwal na pag-iisip ay gumanap ng mahalagang papel noong ika-16 na siglo. Sa ganitong aspekto, ang Monasteryo ni San Jose ng Volokolamsk ay may natatanging lugar sa kasaysayan ng simbahan sa Rusya. Ang pinaka-maimpluwensyang kilusan sa buhay ng simbahan noong ika-16 na siglo ay nauugnay kay San Jose at sa kanyang monasteryo. Sa buong kasaysayan ng Simbahang Ruso, walang ibang monasteryo ang gumanap ng ganoong kahalagang papel sa buhay ng Simbahan, pansamantala man o pangmatagalan, gaya ng monasteryong ito; bukod pa rito, ang kilusang Josephite ay patuloy na nakaimpluwensya sa pangkalahatang takbo ng buhay simbahan sa Rusya hanggang sa kasalukuyan – kung minsan nang mahina, kung minsan nang malakas. Sa buong ika-16 na siglo – o, upang maging mas tiyak, mula pa noong 1522 – hindi bababa sa 19 na monghe at abbot ng monasteryong ito ang umalis sa mga pader nito upang manungkulan sa iba't ibang diyosesis at upang lubusang itanim ang mga pananaw ng tagapagtatag ng monasteryo sa buhay ng Simbahan. Pito sa mga obispo na ito ay dating mga abbot ng monasteryo; ang iba naman ay pinahirang mula sa hanay ng mga karaniwang monghe[714] . Mula 1555 hanggang 1581, ang Arsobispado ng Kazan ay tuluy-tuloy na pinamunuan ng mga taong mula sa Monasteryo ni Joseph. Noong ika-17 siglo, tumigil ang Monasteryo ng Volokolamsk sa pagganap ng dati nitong papel sa pagpuno ng mga upuan ng obispo. Isang pagkakataon lamang ang kilala na ang abbot ng monasteryo, si Alexander (1682–1688), ay nahalal na Arsobispo ng Veliky Ustyug (1688–1699)[715] . Ang mga monghe mula sa Monasteryo ng mga Josephite, tulad nina Arsobispo Daniel, mga Obispo Vassian (Sanin), Vassian (Toporkov) at Savva (Cherny), pati na rin si Metropolitan Makarii, na nagmula sa Pafnutiev Monastery—na may diwang Josephite—ay nagpalaganap at nagpatibay ng mga pananaw ng kanilang paaralan sa pamamagitan ng kanilang mga gawa at mga sinulat. Ang mga pananaw na nangibabaw sa Konseho ng Stoglav ay yaong inihayag ng mga kinatawan ng kilusang ito[716] . Ang diwa ng monasteryo ay kalaunan napangalagaan sa mga gawain ng isang serye ng mga hierark. Sa parehong paraan, ang mahigpit na asetikong komunidad ng Monasteryo ng Trinity-Sergius noong panahon ni San Sergius ay nag-alaga sa napakaraming tagapagtatag ng mga bagong monasteryo, na ipinakilala sa kanilang sariling mga monasteryo ang parehong kaayusan ng buhay monghe na isinagawa sa monasteryo ni San Sergius. Ang eskwela ng pag-aascetismo ng mga Non-Possessor ay hindi maisip nang wala ang mga damdamin at pananaw na nangibabaw sa mga disyerto sa kabila ng Volga noong ikalawang kalahati ng ikalabing-limang siglo. Sa sandaling kumupas ang diwang ito – maging kapaki-pakinabang man o nakasasama sa pag-unlad ng monastisismo – walang natatanging personalidad na lumitaw na nagkaroon ng makabuluhang impluwensya sa buhay ng simbahan.

Noong ika-17 siglo, ilang obispo ang nagmula sa Monasteryo ng Solovetsky, ngunit hindi sila maaaring bigyan ng kredito sa pagkakaroon ng anumang partikular na kapansin-pansing epekto sa buhay ng simbahan. Gayunpaman, napatunayan ni San Felipe, Metropolitan ng Moscow (1566–1568), na malapit na kaugnay sa Monasteryo ng Solovetsky, sa pamamagitan ng kanyang mga gawa at pagkamatay bilang martir na hindi tuluyang nawala ang diwa ng pananagutang panrelihiyon sa hanay ng mga monghe[717] .

Labintatlong abbot ng Monasteryo ng Trinity-Sergius ang naging obispo noong ika-16 at ika-17 siglo[718] , ngunit dalawa lamang sa kanila ang gumanap ng makabuluhang papel sa buhay ng Simbahan. Sila ay sina Metropolitan Job ng Novgorod (1697–1716), na ang mga pagsisikap sa pagtatatag ng mga bagong paaralan at pagsasanay sa sekular na klero ay karapat-dapat sa mataas na papuri, at si Patriarka Joasaph II (1667–1672), na sa loob ng 11 taon (1656–1667) ay nagsilbing abbot ng monasteryo na ito; gayunpaman, ang matandang patriyarka ay hindi isang partikular na aktibong pigura. Ang kanyang papel sa Konseho ng 1667, na masigasig at matagumpay na ipinagtanggol ang mga karapatan ng Simbahan, ay hindi partikular na makabuluhan.

Kapag isinasaalang-alang ang proseso ng sekularisasyon ng buhay monghe, hindi maiiwasang lumitaw ang tanong kung bakit hindi kumilos nang matatag ang episkopado upang pigilan ang prosesong ito, at kung

---

[714] Gerontius, Arkhimandrita. Ang Monasteryo ni San Jose sa Volokolamsk. pp. 44–45.

[715] Gerontius. Ibid. p. 45.

[716] Ihambing: Klyuchevsky. Mga Buhay. p. 291. Hindi ito pagkakataon na tinutukoy si Jose sa troparion bilang 'bituin ng Rusya'. Gerontius. Ibid. p. 48. Noong ika-19 na siglo pa lamang, gumagawa na ang mga monghe ng mga kopya ng Patnubay ni Jose. Popov, N. 'Koleksyon ng mga Manuskrito mula sa Monasteryo ng Simonov', sa: *Readings*. 1910. 2. pp. 14, 15.

[717] Makarii, Obispo. Kristiyanismo sa loob ng Arkidiyosesis ng Arkhangelsk, sa: Readings. 1878. Bol. 3. p. 52.

[718] Gorsky. Deskripsyon. Bol. 2. pp. 122–123.

bakit walang hakbang na ginawa upang pagandahin ang kalagayan sa mga monasteryo, kahit man lang ng bawat obispo sa kanyang sariling diyosesis. Gayunpaman, ang mga obispo mismo ay nanirahan sa mga monasteryo kung saan ang mga gawi ng pag-aascetismo ay binigyan ng napaka-tiyak at limitadong puwang, at kung saan ay nakaugat na ang relihiyosong pormalismo – isang mahigpit na 'pagka-obsesyon sa ritwal'. Noong ika-17 siglo, wala tayong makitang natatanging tagapagtanggol sa hanay ng hirarkiya ng simbahan para sa paglilinis at pagpapabuti ng buhay monghe. Si Metropolitan Hilarion ng Ryazan (1657–1673) ay isa sa iilang preladong diyosesis na nagtagumpay na itaas ang pamantayan ng buhay monghe sa mga monasteryo ng kanyang diyosesis[719] . Isa pang Hilarion, ang Metropolitan ng Suzdal (1682–1705), na noong kalagitnaan ng ika-17 siglo ay namuhay nang napakasimple sa Florishcheva Hermitage (malapit sa Vladimir), nagsulat noong 1694, sa isang liham sa abbot ng hermitaheng iyon—kung saan naging madalas ang paglabag sa mga patakarang pangkomunidad—tungkol sa mga hakbang na ginawa niya, si Hilarion, laban sa mga paglabag na iyon noong panahon ng kanyang pagiging abbot. Sa ilalim ng kanyang pamumuno, naging kilala ang hermitaheng ito sa higpit ng mga alituntunin nito. Lubos na iginagalang ni Tsar Fyodor Alekseyevich ang mapagkumbabang abbot, at hindi ito naganap nang walang pahintulot ng Tsar nang itinaas si Hilarion mula sa ranggo ng abbot ng isang maliit na hermitaheng hanggang sa tungkulin bilang Metropolitan ng Suzdal[720] . Ang dalawang pinakamahuhusay at tunay na maalam na hierarkya ng ikalawang kalahati ng ika-17 siglo – Job, Metropolitan ng Novgorod (1697–1716), at Athanasius, Arsobispo ng Kholmogory (1682–1702) – inilaan nila ang kanilang pansin pangunahin sa pagpapabuti ng buhay parokya at sa pagsasanay ng mga klero[721] .

Ang kakulangan ng pansin ng mga obispo ng diyosesis sa mga usapin ng buhay monghe ay lalong nag-ambag sa sekularisasyon ng buhay monghe. Kasunod ng pagtatanggal ng Tanggapan ng mga Monghe at ng Konseho noong 1667, nabigyan ang mga obispo ng diyosesis ng mas malawak na pagkakataon na isagawa nang epektibo ang kanilang gawain sa kanilang mga diyosesis, ngunit ang kawalan ng angkop na mga indibidwal para sa tungkuling ito ay humadlang sa kanilang tagumpay.

Dalawang hierarkiya ang partikular na namumukod-tangi mula sa hanay ng mga obispo ng Rusya: si San Felipe, Metropolitan ng Moscow (1566–1568), at si Patriarka Nikon (1652–1666). Ang kanilang kapalaran ay may iisang sinulid: ang banggaan sa awtoridad ng estado. Ang eklesiastikal at historikal na kaligiran ng mga banggaan na ito ay may ibang, masasabi pang kabaligtaran, kalikasan. At ang mismong kalikasan ng pakikibakang ito – maikli sa kaso ni San Felipe, ngunit matagal sa kay Patriarka Nikon – ay iba rin. Hindi maaaring sabihin na pantay ang bahagi ng dalawang arkipastor sa kasaysayan ng monastisismo sa Rusya. Magkaiba ang kinalabasan ng kanilang personal na monastikong talambuhay.

Para kay Nikon, ang marangyang kasuotan ng isang marangal na prinsipe ng Simbahan ay lubos na sumalungat sa payak na kasuotang monghe; ang kalikasan ng kanyang mga kilos ay hindi rin tumutugma sa diwa ng pagkamonghe. Ang kanyang mga alalahanin at layunin ay higit na nakaugnay sa mga usaping pangkalahatang buhay ng simbahan; sa malawakang programang nais niyang isakatuparan, na may mayabang na pag-asa sa kanyang sariling enerhiya, talento, at hindi matitinag na paniniwala sa katuwiran ng kanyang adhikain, ay walang puwang para sa mga bagay na may kinalaman sa buhay monghe. Si Nikon ay isang dakilang pigura; nagmula siya sa mismong puso ng sambayanang Ruso, at ang paglitaw ng ganitong tauhan ay nagpapatunay k , kung anong mga puwersa ang nakatago sa loob ng bayan; samantalang ang kanyang mga kalaban – sapat nang alalahanin ang hindi gaanong kilalang Punong Pari Avvakum at iba pang mga pinuno ng pagkakabaha-bahagi – ay nagpakita ng siglang mayroon ang mga puwersang ito sa kanilang pagpapakita. Tulad ng karaniwang nangyayari sa mga dakilang pigura sa kasaysayan, ang likas na talento ni Nikon ay sinamahan ng espiritwal na katigasan; ang kanyang enerhiya, na madalas nauwi sa despotismo, ay sinamahan ng katamaran; at ang kanyang prinsipyadong paninindigan ay sinamahan ng pansariling interes. Ang taong ito ay hinamak at pinuri ng kanyang mga kalaban at tagahanga, mga manunulat at iskolar. Sa kabila ng napakalawak na literatura na inialay kay Nikon, hindi masasabing ang kanyang personalidad at mga gawa ay pinag-aralan nang lubus-lubusan[722] .

---

[719] Filaret. Pagsusuri. Bol. 1. p. 234.

[720] AAE. 4. Blg. 311; Barsukov. Mga Pinagkunan ng Rusong Hagiograpiya. p. 218. Ang Buhay ni Hilarion sa: Proceedings of the Vladimir Academic Archival Commission. 10 (1908). Isang maikling akda: Jerome. Ang Buhay ni Hilarion, Metropolitan ng Suzdal (1867) – ay hindi ko nakuha.

[721] Chistovich, I. 'Metropolitan Job of Novgorod', sa: Stranik. 1861. 2; mga gawa: Postnikov. 'Athanasius, First Archbishop of Kholmogory' (1866); Veryuzhsky. Athanasius, Arsobispo ng Kholmogory (1914) – ay, sa kasamaang palad, hindi rin magagamit sa atin. Tingnan din: PBE. 1. p. 1087; 2. pp. 181, 182.

[722] Para sa pangunahing literatura tungkol kay Nikon, tingnan ang Kabanata XII.

Sa kasaysayan ng monastisismo sa Rusya, hindi namumukod-tangi si Nikon; ang mga taong ginugol niya sa monasteryo bago siya itinalaga bilang obispo ay walang kabuluhan sa kanyang buhay, at ang asetikong pagsasanay (kung maaari ngang sabihin na may ganoong pagsasanay si Nikon) na tinamo niya sa Monasteryo ng Solovetsky at sa skete ni Eleazar ng Anzer ay walang anumang impluwensya sa kanyang masidhing pagkatao. Ang simpleng kapa ng monghe ay hindi angkop na kasuotan para sa kanyang kalikasan, na mas nababagay sa marangyang gintong regalia ng Patriarka ng Moscow, sapagkat sa panlabas ay sumasalamin ang mga ito sa kanyang pananaw sa relihiyon. Imposible na ilarawan ang mga gawa at kapalaran ni Nikon sa isang maikling sanaysay, sapagkat hindi ito maaaring maunawaan batay lamang sa eklesiastiko-pulitikal o makasaysayang klima ng Rusya noong ikalabimpitong siglo; – ang mga ito ay bunga, o mas tama, ang kasukdulan, sa isang banda, ng pagsisikap ng hirarkiyang eklesiastikal na lutasin ang suliranin ng ugnayan ng estado at Simbahan sa isang estadong Kristiyano; sa kabilang banda, ang kanyang mga reporma ay nakatuon laban sa ilang penomena sa buhay ng simbahan na masyadong nakaugat sa kasaysayang eklesiastikal ng bansa.

Ang buhay ni Metropolitan Philip ay lumilitaw sa ibang liwanag; ang kanyang mga gawain ay tiyak na maaaring isaalang-alang sa konteksto ng kasaysayan ng monastisismo sa Rusya. Ang monastisismo na ito ang aktibong lumahok sa pagbuo ng ideya ng 'Moscow – ang Ikatlong Roma' at siyang nagmungkahi kay San Philip, ang punong pastol ng Simbahan, upang subukan ang ideyang ito sa praktika. Ang alitan nina San Felipe at Tsar Ivan ay nagpakita kung gaano kalayo ang agwat ng teorya at praktis, at kung gaano kadalas na binabaluktot ng praktis ang teorya. Para kay San Felipe, ang isyu ay tungkol sa mga tungkulin ng isang primado kaugnay ng sekular na awtoridad, at nilutas niya ang usapin ayon sa hinihingi ng kanyang tungkulin, mula sa perspektibong asetikong-iglesia.

Si San Felipe ay nagmula sa pamilyang boyar ng mga Kolychevs (ipinanganak noong 1507); ang kanyang sekular na pangalan ay Fyodor, at ginugol niya ang kanyang mga unang taon sa Moscow noong paghahari ni Vasily III, sa panahong ating nabanggit na. Sa kanyang talambuhay ni Metropolitan Philip, *[723] *, binigyang-diin ni G. Fedotov ang tindi ng alitang pampulitika na naganap sa Moscow noong panahong iyon; hindi nakaligtas dito ang batang si Kolychev, at sa edad na tatlumpung taon, nagpasya si Fyodor na lisanin ang Moscow. Naglakbay siya patungong hilaga at pumasok sa Monasteryo ng Solovetsky bilang baguhan (1537). Ayon sa kanyang hagiograpiya, namukod-tangi siya sa kanyang kahandaang magsagawa ng anumang uri ng pisikal na gawain at tinupad niya ang lahat ng kanyang tungkulin nang may kababaang-loob. Sa kalaunan, siya ay tinonsura bilang isang monghe. Ang kanyang espirituwal na gabay ay si matandang Jonas. Gumugol si Monghe Philip ng ilang taon sa ganap na pag-iisa, sa isang masisikip na gubat sa labas ng monasteryo. Pagkalipas ng 11 taon bilang monghe, nang 41 anyos na si Philip, hinirang siya ng kapatiran, sa mungkahi ng abbot na magreretiro na, bilang bagong abbot ng monasteryo (1548). Noon lumitaw ang mga bagong katangian sa pagkatao ng mapagkumbabang asketiko na ito: sinimulan niyang ayusin ang mga gawain ng monasteryo nang may matinding sigasig at ipinamalas ang isang natatanging talento para sa gawaing ito. Marahil sa gawaing ito unang nailabas ang masiglang kalikasan ng anak ng isang boyar noong ika-16 na siglo, na pansamantalang pinigil ng kasuotang monghe. Ang mga taon ni Philip sa tungkulin ay isang panahon ng kasaganaan at pagyaman para sa monasteryo. Ipinatayo niyang muli ang mga gusali ng monasteryo, nagtayo ng bagong, mas maluwang na kulungan ng mga hayop, isang pagawaan ng ladrilyo at isang malaking gilingan, naglatag ng pagawaan ng sapatos at maging, ayon sa kanyang hagiograpiya, nagdisenyo ng isang medyo kumplikado at mahusay na gumaganang makina para sa pag-aani ng mga pananim. Gayunpaman, tiniyak din ng abbot na ang komunidad ng mga monghe ay namumuhay nang mahigpit.

Pinamahalaan ni Philip ang monasteryo sa loob ng 18 taon. Noong 1566, nakatanggap siya ng mensahe mula sa tsar na nag-uutos na pumunta siya sa Moscow. Hindi malinaw kung batay sa anong dahilan pinili ng tsar si Philip. Sa Moscow, napakasikip ng sitwasyong pampulitika at pang- . Ito ang panahon ng kilalang-kilala na Oprichnina – isang panahon ng pagbitay sa mga boyar at iba pa na, sa isang dahilan o iba pa, o walang dahilan man lang, ay nagpasiklab sa galit ng tsar at nahulog sa kanyang disbiyembre. Ang atmospera sa mga usaping pang- ay magulo rin. Si Arsobispo Atanasio (1565–1566), na marahil ay walang sapat na lakas o pagkakataon upang pigilan o kahit pakalmahin ang nagwawalang pagnanasa ni Ivan, ay iniwan ang upuan ng arsobispo – 'dahil sa karamdaman', ayon sa isa sa mga dokumento ng panahong iyon – at nagretiro sa Monasteryo ng Chudov. Ang bagong kandidato para sa katungkulan ng metropolitan, si Arsobispo German ng Kazan, ay nakipagnegosasyon sa tsar bago ang kanyang konsagrasyon—kung lubos na mapagkakatiwalaan

[723] Fedotov, G. Santo Felipe, Metropolitan ng Moscow (1928). Partikular sa mga pahina 120–137, 206–220; Rozhdestvensky, S. Metropolitan Felipe, sa: RBS.

ang salaysay ni Prinsipe A. Kurbsky—at dahil dito, tinanggihan ang kanyang kandidatura. Bagaman nakatanggap si Abad Felipe ng paanyaya sa Moscow habang nasa tungkulin pa si Athanasius, malamang na hinirang ni Ivan si Felipe, kung hindi man para sa Katedra ng Moscow, ay para sa ibang katedra. Ipinapakita ng opisyal na dokumento na nagtatala ng pagluklok kay Felipe bilang Metropolitan ng Moscow na, kahit pagkatapos ng mungkahi ni Ivan na italaga si Felipe bilang metropolitan, nanatiling tensiyonado ang sitwasyon, sapagkat ang bagong kandidato ay nagreklamo sa tsar tungkol sa Oprichnina, at pumayag lamang siyang tanggapin ang katungkulan kung ito ay mawawalang-bisa. Bagaman nagalit ang tsar sa panukalang ito, muling pinagtibay niya ang kanyang hangarin na maging metropolitan si Philip. Tinanggihan ng tsar ang kahilingan na ipawalang-bisa ang Oprichnina, at idineklara sa Konseho na hindi sakop ng tungkulin ng metropolitan ang Oprichnina, ngunit pumayag siya na si Philip, bilang metropolitan, ay dapat panatilihin ang sinaunang karapatan (at tungkulin) ng pagluluksa, na pormal at epektibong ipinawalang-bisa noong panahon ng Oprichnina. Ang konsesyong ito ni Ivan, at marahil ang presyur mula sa Konseho ng mga Obispo, ang nagpilit kay Felipe na bawiin ang kanyang kahilingan at payagan ang kanyang pagluklok. Ang kautusan noong 20 Hulyo 1566 ay kapansin-pansin din dahil naglalaman ito ng pangako ng magiging metropolitan na hindi makikialam sa mga gawain ng Oprichnina, na pinagtibay ng mga pirma ni Felipe at ng mga obispo. Ang kahanga-hangang kautusang ito ay natatangi sa uri nito sa ugnayan ng Simbahan at ng estado sa Muscovy. Kung nabuhay tayo sa panahong iyon, maiintindihan natin kung gaano kabigat na dagok ang idinulot nito sa marangyang ideolohikal na balangkas ng 'Moscow – ang Ikatlong Roma'![724]

Mula pa sa simula, naging mahirap ang posisyon ng Metropolitan, dahil ayaw niyang ipikit ang mata sa mga krimen ng Tsar. Ang mga taon ng 1566–1568 ay panahon ng partikular na madalas na pagbitay at iba pang kalupitan. Ayon sa hagiograpiya ng Metropolitan, sa wakas ay pinilit siya ng lahat ng ito na gamitin ang karapatang magluksa na ipinagkaloob sa kanya. Nang ito ay halos walang naging bunga, nagpasya ang Metropolitan na magsagawa ng bukas na aksyon. Isang araw noong Marso 1568, pumasok ang Tsar sa simbahan kung saan nagdiriwang ng Misa ang Metropolitan, na napapaligiran ng mga Oprichniki at siya mismo ay nakasuot ng itim na kasuotan ng isang Oprichnik. Tinanggihan ng Metropolitan na biyayaan ang Tsar, at nang paalalahanan siya ng mga boyar na nagsisilbing Oprichniki na naghihintay ang Tsar sa kanyang pagpapala, nagbigay si Philip ng mahigpit na babala sa malakas na tinig. Ang susunod na banggaan sa pagitan ng Metropolitan at ng Tsar, na naganap din habang may seremonya, ay lalo pang nagpainit sa galit ng Tsar; subalit noong panahong iyon ay hindi niya nangahas na kumilos nang hayag laban kay Felipe, na pinatibay ng kanyang paniniwala na tinutupad niya ang kanyang tungkulin bilang pangunahing pastol. Detalyadong inilalahad ng hagiograpiya ang pakikibaka ng dalawang awtoridad, habang ang iba pang mga sanggunian ay dinadagdagan ang malungkot na larawang ito ng mga salaysay tungkol sa mayabang at nagagalit na mga kilos ng tsar at sa mapagkumbaba at matatag na paninindigan ng metropolitan. Ang tsar, na nakaramdam ng insulto, ay napalitan ng uhaw sa paghihiganti ang kanyang galit. Ang mga kamag-anak ng metropolitan ay pinag-uusig, kinumpiska ang kanilang mga ari-arian, at pinatay; Ang mga kaaway ni Felipe sa hanay ng mga obispo, kasama ang mga huwad na saksi mula sa kapatiran ng Monasteryo ng Solovetsky, ay ininsulto ang Metropolitan, inakusahan siya, bukod sa iba pa, ng malirong paratang ng pagsasagawa ng salamangka; sa wakas, isang eklesiastikal na paglilitis ang isinagawa laban sa Metropolitan, na nagsimula na sa landas ng pagkamartir. Hinukuman siya ng korte na tanggalin sa tungkulin at ikulong sa Monasteryo ng Otroch sa Tver. Noong ika-23 ng Disyembre 1569, lumitaw sa monasteryo ang kilabot na si Malyuta Skuratov—pangunahing katulong ni Tsar Ivan IV sa kanyang mga kalupitan at direktang tagapagpatupad nito—at binigti ang martir.

Noong 1590, humingi ng pahintulot ang abbot ng Monasteryo ng Solovetsky kay Tsar Fyodor, anak ni Ivan, na ilipat ang kabaong na naglalaman ng mga labi ng martir sa kanyang monasteryo, na ipinagkaloob naman sa kanya. Nang buksan ang libingan, natuklasan na hindi nabubulok ang mga labi ng martir. Nagkaroon ng mga pagpapagaling at iba pang mga himala sa kanyang libingan sa Monasteryo ng Solovetsky. Noong 1636, kinanonisa ang martir, at noong 1646 ay inilipat ang kanyang mga relikya sa katedral ng monasteryo. Ilang taon ang lumipas, noong 1652, nagpadala si Tsar Alexei ng isang espesyal na embahada sa Monasteryo ng Solovetsky, na pinamunuan ng magiging Patriarka na si Nikon, na noong panahong iyon ay Metropolitan ng Novgorod . Dinala ng embahada ang mga relikya ng santo sa Moscow. Sa banal na paglilingkod bilang parangal kay San Felipe, tinutukoy siya ng Simbahan bilang 'tagapagtanggol ng katotohanan' at sa gayon ay ipinapahayag nito ang hatol nito kay Tsar Ivan.

[724] Fedotov. Ibid. p. 104.

9. Asetisismo sa ika-16 at ika-17 siglo

Bagaman ang ika-16 at ika-17 siglo ay maaaring ilarawan lamang bilang isang panahon ng krisis at sekularisasyon para sa monastisismo ng Rusya, naganap pa rin sa panahong ito ang mga penomenang ibang uri. Tulad ng mga baga na nanliliyab sa ilalim ng abo, ang mga tanglaw ng tunay na Kristiyanong askeytismo ay nakatago sa loob ng mga pader ng monasteryo. Sa makapal na belo ng relihiyosong pormalismo at kawalang-interes, sumirit ang diwa ng tunay na ascesis, at mula sa hanay ng mga monghe ay lumitaw ang mga indibidwal na kumatawan sa arketipo ng asketiko sa madilim na panahong ito. Karaniwan, naghahanap ng kanlungan ang mga asketang ito nang malayo sa malalaki at kilalang monasteryo, na noong ika-14 hanggang ika-15 siglo ay naging mga sentro ng monastikong ascesis at pagtalikod sa mundo. Unti-unting umatras ang debosyon at kabanalan ng mga Ruso mula sa mundo, upang muling lumitaw sa mga susunod na panahon, noong ika-18 at ika-19 na siglo, ay lumitaw nang maingat at, wari, mahiyain sa harap ng mundo, na parang nagliliyab na mga kislap o sinag ng araw, na nakikita lamang ng kaluluwang mapagmahal sa Diyos na matiyagang hinahanap ang mga ito, o ng mananaliksik na nagsusumikap na masilip nang malalim ang buhay monghe sa panahong iyon.

Ang kahirapan para sa mananaliksik ay nagmumula rin sa katotohanang ang hagiograpikong panitikan ng Rusya tungkol sa panahong ito ay hindi kasing lawak ng sumasaklaw sa ika-14 at ika-15 siglo. Dapat isaalang-alang dito ang dalawang salik. Ang mga gawain ni Metropolitan Makarii at ang masiglang tradisyon ng pag-aascetismo ay nag-ambag sa lumalaking interes sa mga siglo ng ika-14 hanggang ika-15, at sa mga panitikang salaysay ng mga gawa ng mga santo ng panahong iyon. Gayunpaman, kalaunan, dahil sa sekularisasyon ng buhay monghe at sa pagkaabala ng kapatiran sa mga usaping pang-ekonomiya, wala nang natirang oras o enerhiya para sa gawaing panitikan. Noong ika-17 siglo, hindi nakalikha ang komunidad ng mga monghe ng mga tagapagsulong at manunulat na kasinghusay ng mga kilala natin mula sa unang kalahati ng nakaraang siglo. Gayunpaman, maaaring naipahayag sa panitikan ang ilang anyo ng espiritwalidad noong ika-17 siglo kung hindi sana nanginig nang ganoon kalakas ang mismong buhay ng Simbahan dahil sa kaguluhan ng panahon ni Petrine. Marami ang nawala, habang ang ilang bagay ay nanatili lamang sa mga pira-piraso o sa mga alamat at sa popular na alaala; gayunpaman, napasama ang materyal na ito sa mga kuwentong-bayan dahil hindi ito naitala sa papel ng masigasig na kamay ng isang monghe. Hindi na napansin o pinahalagahan ng mismong komunidad ng mga monghe ang maraming pagpapakita ng espiritwalidad sa kanilang hanay. Ang paghanga sa mga gawaing asketiko at ang pag-unawa sa kahalagahan nito ay hindi na, tulad ng dati, isang bagay na ipinagkaloob. Mula sa lahat ng ito, malinaw na ang ating kaalaman tungkol sa iilang asketiko ng ika-16 hanggang ika-17 siglo ay labis na kulang.

Ang mga pangalan ng ilang asketiko, na sa diwa ay kabilang pa rin sa monastisismo ng ikalabing-limang siglo, ay nabanggit na (Kabanata IV). Namuhay sila sa isang panahong transisyonal nang nagsimula nang magpakita ang krisis ng monastisismo. Kabilang sila sa parehong panahon, sapagkat isinakripisyo nila ang huling sinag ng kislap ng mga gawaing asketiko ng monastikong tradisyon ng Muscovy, at ang buhay ng mga asketikong ito na may debosyon, na nakatayo sa pasukan ng isang bagong panahon, ay napuno ng kislap na ito.

Sa kalendaryo ng Simbahang Ruso, iilan lamang ang mga santo mula sa ikalawang kalahati ng ika-16 at ika-17 siglo na iginagalang ng buong Simbahan; mas marami ang mga santong iginagalang sa lokal na antas. Maaaring ipaliwanag ito sa katotohanang noong mga panahong patriyarkal at sinodal, paminsan-minsan lamang binigyang-pansin ng Simbahang Ruso ang usapin ng kanonisasyon, bagaman patuloy na iginagalang ng debosyong popular ang maraming asetikong hindi pa pinararangal bilang mga santo. Ang inisyatiba para sa kanonisasyon na nagmumula sa itaas, gaya ng nangyari noong panahon ni Metropolitan Makarii, ay napakabihira noong ika-17 hanggang ika-19 na siglo. Bunga nito, kilala ng Simbahang Ruso ang maraming asketikong tunay na nagpasaya sa Diyos ngunit hindi opisyal na pinarangalan; gayunpaman, sa kanila sumisikat ang diwa ng Kristiyanismo, at ang liwanag na ito ang nagpapalambot sa mga anino ng panahong iyon[725] .

Ang diwa ng pag-aascetic—isang diwa ng mahigpit na pagtanggi sa mundo, na sumusunod sa halimbawa ng mga ascetic noong ika-14–15 siglo—ay nanatili sa Kagalang-galang Ciril ng Novoezersk (†

[725] Tungkol sa kanonisasyon sa ika-17 hanggang ika-19 na siglo, tingnan: Golubinsky. A History of Canonisation in the Russian Church (1903).

1532), Cornelius ng Komel († 1537) at Alexander ng Svir († 1533)[726] . Sa simula ng ika-17 siglo, naisulat ang hagyograpiya ni San Cirilo, kasama ang mga salaysay (hanggang 1648) ng 17 postumong himala na naganap sa kanyang libingan; noong 1648, siya ay pinarangalan at tinanggap ang pangkalahatang paggalang sa simbahan[727] . Ang pangkalahatang-eklesiastikal na pagluluwalhati kay San Kornelio, na agad pagkamatay niya ay nagkaroon ng lokal na paggalang sa , ay isinagawa noong 1600 ni Patriarka Job[728] . Si San Alexander ng Svir ay pinarangal nang maaga pa sa Konsilyo noong 1547. Sa Malayong Hilaga, namukod-tangi si Anthony, na kilala bilang 'ng Sii', sa paghihirap ng kanyang buhay; bilang isang hieromonk, nagtatag siya ng isang hermitage sa pampang ng Ilog Sii (Bayan ng Kholmogory), na kalaunan ay lumago at naging isang monasteryo na may malawak na lupain. Kilala rin si Anthony bilang pintor ng mga ikon, at ang kanyang ikon ng Banal na Trinidad, na nakaligtas sa apoy nang walang galos, ay kabilang sa pinakadakilang banal na kayamanan ng Hilagang Ruso. Noong 1579, kinanunahan si Anthony bilang santo ng buong Rusya[729] .

Dalawang tauhan ang partikular na makabuluhang para sa sentro ng Moscow: si Nil ng Stolobensk († 1554) at si Nicander ng Pskov († 1581). Pareho silang namuhay bilang mga eremita: ang una ay nanirahan nang mahigit 20 taon sa ganap na pagtanggi sa mundo sa isang kuweba sa isang pulo sa Lawa ng Seliger, samantalang ang huli ay nagsagawa ng ascesis bilang isang tahimik na eremita. Hindi nagtatag si Nilus ng isang monasteryo o hermitanyo; pagkatapos lamang ng kanyang kamatayan na itinatag ang isang hermitanyo sa lugar ng kanyang mga gawaing asketiko, na kalaunan ay naging isang masiglang monasteryo at nakaakit ng maraming peregrino; noong ika-19 na siglo, ito ay isa sa mga pinakagalang na banal na lugar sa gitnang Rusya. Malamang na noong katapusan pa ng ika-16 na siglo, si Nilus ay sinamba bilang isang lokal na iginagalang na santo[730] . Hindi kasing payapa ang buhay ni Nikandr gaya ni Nil; ilang ulit siyang lumipat-lipat ng tirahan upang makatakas sa mga bisitang nais siyang makita. Itinatag kalaunan ang Annunciation Hermitage sa lugar ng kanyang pahingahan, at noong 1686 ay ipinahayag na banal si Nikandr dahil sa mga himalang naganap sa kanyang libingan[731] .

Bukod sa mga asketang nabanggit na, ang kalendaryo ng mga santo ng Simbahang Ruso ay naglalaman ng mga pangalan ng maraming santo na kabilang sa orden ng monastiko at na, dahil sa kanilang mapagkumbabang pamumuhay, pagtanggi sa mundo at kabanalan, ay iginagalang ng lokal na populasyon bilang mga taong nagpasaya sa Diyos, at kalaunan ay pinarangalan bilang mga santo na iginagalang sa lokal na antas[732] .

Kapag binabasa natin ang mga salaysay ng mga gawa ng mga santo ng Rusyang noong ika-17 siglo, natutuklasan natin ang dalawang natatanging katangian: una, isang medyo malawakang hilig sa pag-iisa at paglayo sa mundo; at pangalawa, ang pagnanais na parusahan ang laman sa pamamagitan ng pisikal na pagdurusa, tulad ng pagsusuot ng mabibigat na tanikala – dati, ang mga gawi na ito ay hindi gaanong laganap sa mga Rusong asketa.

Si Galaktion ng Vologda († 1612), na malamang ay hindi tinonsura bilang monghe, ay namuhay bilang isang eremita at estilita sa kanyang kubo: kinadena niya ang sarili sa pader at tumatanggap ng pagkain, na binubuo ng tinapay at tubig, sa pamamagitan ng isang maliit na bintana; hinulaan niya na ang lungsod ng Vologda, kung saan siya nanirahan, ay sasakupin ng mga Polako, na nga nga nangyari noong 1613, habang si Galaktion mismo ay namatay bilang isang martir sa kamay ng mga sundalong Polako[733] . Ang kapanahunan niya, si Irinarkh († 1616) ng Monasteryo ng Borisoglebsky malapit sa Rostov, ay napilitan na lisanin ang

---

[726] Ihambing. Kabanata III, 4.

[727] Klyuchevsky. Mga Buhay. p. 319; Golubinsky. Kasaysayan ng Kanonisasyon. p. 130.

[728] Ibid. p. 120; Konoplev. Op. cit., sa: Readings. 1895. 4. pp. 86–101.

[729] Golubinsky. Op. cit. p. 117; Makarii, Obispo. Historical Information on the Monastery of St Anthony of Siy, in: Readings. 1878. 3.

[730] Golubinsky. Op. cit. pp. 155, 314; 'Ang Hermitage ng Nile', sa: Readings. 1875. 3; Uspensky, V. 'Isang Makasaysayang Paglalarawan ng Nile Stolobensk Hermitage' (1867; ika-3 ed. 1886).

[731] Golubinsky. Op. cit. p. 132; Klyuchevsky. Op. cit. p. 392; Serebryansky. Op. cit. pp. 317–326, 538–545, 568 ff. (ang buhay ni Nicander).

[732] Banggitin natin ang ilan lamang sa mga partikular na kilalang asketiko: Gennadius ng Vologda († 1565), Herodion ng Iloezersk († 1564), Joseph ng Zaonikievsk († 1612); Adrian ng Andrusovo († 1549), Adriano ng Poshekhonsk († 1550), Simon ng Soigino († 1561), Zosima ng Vorbozom († ikalawang kalahati ng ika-16 na siglo), Leontius ng Lekhnovo († 1611), Arsénio ng Novgorod († 1570), Martir na si Zelenetsky († 1603), Agapitus Markushevsky († 1584), Ignatius Vologodsky († 1592), Sergius Shukhtovsky († 1609), Christopher Koryazhemsky († c. 1572), Teodosio ng Totma (nam. 1568), Ferapont ng Monzen (nam. 1591). Tingnan din: Historical Dictionary of Saints (1836; ika-2 edisyon 1862); Golubinsky, op. cit.; Barsukov, op. cit.

[733] IRI. 4. p. 64; ang salaysay tungkol sa kanyang pagmula sa pamilyang Belsky ay maalamat.

kanyang monasteryo dahil hindi nasiyahan ang mga kapatid sa partikular na higpit ng kanyang pamumuhay. Ang kanyang hagyograpiya ay nagpapatotoo sa pagbagsak ng buhay monghe noong Panahon ng mga Pagsubok. Lumipat si Irinarkh sa ibang monasteryo at ikinandado ang sarili sa kanyang selda, naglagay ng mabibigat na kadena sa kanyang mga binti at balikat. Tatlong taon ang lumipas, gayunpaman, nakabalik siya sa Monasteryo ng Borisoglebsky at muling ikinandado ang sarili sa kanyang selda, na nakakadena sa isang bangko; nanirahan siya sa ganitong kalagayan nang mahigit 30 taon[734] . Si Vassian († 1624), na kilala bilang Totemsky o Tiksensky, ay nagsagawa ng katulad na mga kabayanihan ng pag-a-ascetic sa Distrito ng Totemsky sa Rehiyon ng Vologda; siya ay isang taong nag-iisa na nanirahan sa kanyang selda, nakakadena sa pader ng isang mabigat na kadena, tumatanggap ng kanyang pagkain sa pamamagitan ng isang maliit na bintana, at paminsan-minsan lamang pumupunta sa simbahan upang tumanggap ng Banal na Komunyon. Si Diodorus († 1633), isang monghe ng Monasteryo ng Solovetsky, ay namuhay bilang isang eremita . Hindi nasiyahan sa buhay monghe, lumipat siya sa isang maliit na pulo sa White Sea, pagkatapos ay pumasok sa makakapal na gubat sa kahabaan ng Ilog Onega at sa wakas ay nagtatag ng isang eremiteryo malapit sa bayan ng Olonets. Ang pagkadismaya sa paraan ng pamumuhay sa Monasteryo ng Chudov ang nagtulak sa isa pang monghe na nagngangalang Nicodemus na lisanin ang monasteryo; naglakbay siya patungong hilaga at pumili ng isang lugar para sa kanyang sarili sa gitna ng malawak na latian ng Distrito ng Kargopol. Nakarating sa Moscow ang balita tungkol sa kabagsikan ng kanyang pamumuhay. Ginugol ni Nicodemus ang mahigit 30 taon sa gitna ng mga latian at namatay noong 1640.[735] Si Simon Volomsky († 1641) ay isa ring eremita; naghanap siya ng kanlungan sa masisikip na gubat ng Vologda at pinatay siya ng mga magsasaka mula sa mga kalapit na nayon, nang magpasya ang mga ito na balak niyang magtayo ng isang monasteryo at ang kanilang lupa ay mapupunta sa monasteryo; Bukod pa rito, nariyan si Simeon ng Verkhoturye († 1642), isang mahigpit na asketiko na nangaral ng Kristiyanismo sa mga katutubong Vogul, at si Leonid ng Ust-Nedum († 1654), na nagtatag ng isang hermitage sa hindi matatawirang gubat ng Perm[736] .

Ang pamumuhay sa Monasteryo ng Solovetsky ay napilitan si monghe Eleazar, na nagnanais ng tunay na asetikong pamumuhay, na lisanin ang monasteryo. Nanirahan siya sa Isla ng Anzer (mga 25 km mula sa monasteryo); ilang taon ang lumipas, nang ang iba pang mga monghe na may hilig sa mahigpit na aske-tismo ay nagtipon sa kanyang paligid, nagpasya si Eleazar na magtatag ng isang skete. Ang mga selda ng mga monghe ay nakalagay nang isang verst ang pagitan ng isa't isa. Tuwing Sabado ng gabi lamang nagsasama-sama ang mga naninirahan sa eremiteryo para sa komunal na gabing paglilingkod at sa Linggong Liturhiya; pagkatapos noon, muling nagkakalat sila sa kani-kanilang selda. Napakahigpit ng disiplina sa eremiteryo, at nagsilbing halimbawa sa kapatiran ang sariling buhay ni Eleazar. Tulad ng nabanggit na, bumuo si Eleazar ng isang tuntunin para sa kanyang skete. Namatay siya noong 1656[737] Sa buhay ni Eleazar, ang monghe ng skete, nakikita natin ang isang pagtatangka, matapos ang mahabang pagitan, na bumalik sa kaayusang monastiko na nakabatay sa sinaunang mga tuntunin ng skete, na taliwas sa mga komunal na monasteryo, na noon ay sumailalim na sa makabuluhang sekularisasyon.

Sa pagsusuri sa buhay ng mga asketang nabanggit dito, napapansin natin na hindi lahat ay nasisiyahan sa mga kondisyong umiiral sa mga monasteryo noon; ang pagkadismayang ito ang nagtulak sa kanila na lisanin ang kanilang mga monasteryo upang maghanap ng kanlungan sa ganap na pagtalikod sa mundo. Ang paghahanap ng malalayong, liblib na mga lugar—sa gitna ng masisikip na gubat at latian—kung saan maaaring magsagawa ng pag-aasceta para sa kapakanan ni Cristo nang walang sagabal ay hindi gaanong nagsasaad ng isang bagong kilusang pag-aasceta kundi ng pagkadismaya sa sekularisasyon ng buhay monghe. Ang mga asetikong ito noong ika-17 siglo ay hindi na nagawang magdulot ng pangkalahatang muling pagsibol ng buhay monghe. Nanatili silang mga hiwalay na indibidwal, bawat isa ay may kanya-kanyang sariling katangian, ngunit hindi nila ipinahiwatig ang anumang pagbabago sa pangkalahatang damdamin at pananaw ng komunidad ng mga monghe noong ika-17 siglo.

---

[734] Klyuchevsky. Op. cit. p. 323; Dictionary (1862). pp. 105–107; Golubinsky. Op. cit. p. 158; Platonov. Old Russian Tales of the Time of Troubles. p. 293.

[735] IRI. 6. p. 366; Klyuchevsky. Op. cit. p. 334; Dictionary (1862). p. 181.

[736] Klyuchevsky. Op. cit. p. 346; IRI. 3. p. 607; Golubinsky. Op. cit. pp. 129, 136.

[737] Yakhontov. Mga Buhay ng mga Asketikong Hilagang Ruso. p. 197 at sumunod; Ang Aklat ng mga Santo, sa: Mga Babasahin. 1887. 4. Blg. 324. Ang Buhay ni Eleazar sa: Mga Pinagsama-samang Akda. 1860. 1.

10. Ang misyonerong gawain ng mga monghe

Ang teritoryal na pagpapalawak ng Estadong Muscovite at ang pagsasama ng mga pagano at mga tribo ay nagbigay sa Simbahang Ruso ng pagkakataon na ipangaral ang Kristiyanismo sa mga taong ito. Ang komunidad ng mga monghe, siyempre, ay inaasahang gampanan ang karapat-dapat nitong papel sa pagsisikap na ito. Sa kasamaang palad, mas kaunti ang ginawa nitong pagsisikap sa larangang ito kaysa sa kinakailangan. Hindi gaanong kumilos ang hirarkiya ng simbahan upang ituon ang espirituwal na enerhiya ng komunidad ng mga monghe sa pagtupad sa misyong ito, kahit na paulit-ulit na binigyang-diin ng pamahalaan ng Moscow ang kahalagahan ng mga gawaing misyon para sa mga obispo at mga monasteryo[738] . Sa larangang ito rin, mas malaking kahalagahan ang mayroon ang mga sariling inisyatiba ng mga indibidwal na monghe. Napreserba ng mga monumento ang mga pangalan ng hindi lahat ng mga misyonerong nakasuot ng monghe; lalo na ito'y totoo sa mga liblib na rehiyon, gaya ng Siberia.

Si Kornilii, ang abbot ng Pskov-Pechersk Monasteryo, na aking nakasalamuha na, ay isa sa mga misyonerong lubos na nagtagumpay sa kanilang pangangaral. Nangaral siya sa mga paganong Estonian, habang nakikipagtalo rin sa mga Calvinistang nakarating sa mga pook na ito noong kalagitnaan ng ika-16 na siglo[739] .

Sa mga lupain sa hilaga at hilagang-kanluran, sa mga lugar sa paligid ng Lawa ng Ladoga, ipinangaral ng mga monghe mula sa Monasteryo ng Valaam ang Kristiyanismo sa mga paganong Karelian; nararapat bigyang-pansin si Arsenius ng Konev († 1447). Sa mga pagano sa Hilaga, isinagawa ni Kagalang-galang Cirilo ng Chelmogorsk († 1367) ang kanyang misyonaryong gawain nang may malaking tagumpay[740] .

Sa mga rehiyon ng Perm at Vyatka, kung saan naglingkod si San Esteban na Obispo († 1396) para sa layunin ng pangangaral ng Kristiyanismo nang may malaking pag-aalay sa sarili, at patuloy na isinagawa ni Obispo Pitirim († 1455) ang kanyang gawain nang matagumpay, naglingkod si San Trifon ng Vyatka († 1613) sa katapusan ng ika-16 na siglo; malaki rin ang nagawa ng mga monghe ng Monasteryo ng Pyskor sa pagpapalaganap ng Kristiyanismo. Sa Malayong Hilaga, sa Pomorye, kung saan noong ika-15 hanggang ika-16 na siglo ay naging kuta ng pananampalatayang Kristiyano ang Monasteryo ng Solovetsky[741] , dalawang pangalan ang may espesyal na lugar sa kasaysayan ng misyong Kristiyanong Ruso: sina Teodoreto ng Kola at Trifon ng Pechenga.

Si Teodoreto, na ipinanganak noong mga taong 1480, ay pumasok sa Monasteryo ng Solovetsky nang siya ay 14 na taong gulang, nagpanumpa ng mga monastikong panata at nanatili roon nang 15 taon sa ilalim ng espirituwal na patnubay ni Zosima; lumipat siya sa Monasteryo ni San Alexander ng Svir, at mula doon sa Monasteryo ng Kirillo-Belozersky; noong mga 1529, bumalik siya sa Monasteryo ng Solovetsky at, kasunod ng pagkamatay ni Zosima, nagpasya siyang mamuhay bilang isang eremita; Natagpuan ni Theodoret ang isang liblib at ligaw na lugar sa pampang ng Ilog Kola at nanirahan doon nang halos 12 taon, kasama ang isa pang eremita na si Mitrofan, sa ganap na pagtalikod sa mundo at pag-iisa. Noong 1540, naglakbay ang magkasamang eremita sa Novgorod upang makita si Arsobispo Makarii, na nag-ordina kay Theodoret bilang isang hieromonk at hinirang siyang kanyang espirituwal na ama. Noong 1542, nang maging Metropolitan ng Moscow si Macarius, bumalik si Theodoret, kasama ang ilang monghe, sa Peninsula ng Kola at itinatag doon ang Monasteryo ng Trinidad. Habang nasa Monasteryo ng Solovetsky pa, natutunan ni Theodoret ang wikang Lappish, at ngayon ay sinimulan niyang ipangaral sa kanila ang mga katuruan ni Cristo; Nagpatunay na napaka-matagumpay ng kanyang gawain bilang misyonero, ngunit hindi ito nagtagal. Ang mga alitan sa pamayanang monghe, na hindi nasisiyahan sa mahigpit na pag-a-ascetic ng eremita, ay humadlang sa kanyang mga gawain, at sa huli ay napilitan si Theodoret na lisanin ang monasteryo na kanyang itinatag at itigil ang kanyang pangangaral bilang misyonero. Pagkatapos ay ginugol niya ang ilang taon bilang abbot ng isang maliit na hermitage sa rehiyon ng Belozersk, kung saan siya ay naging malapit na kakilala kina Artemy at ng mga non-possessors. Noong 1551, nang pansamantalang pamunuan ni Artemius ang Monasteryo ng Trinity-Sergius, inatasan ng tsar, sa kanyang rekomendasyon, si Theodoret bilang arkhimandrita ng Monasteryo ni

---

[738] Tingnan, halimbawa, ang liham mula kay Ivan IV kay Guriy, Arsobispo ng Kazan, sa: AI. Bol. 1, Blg. 241; at pati na rin ang Kodigo ng 1649, Mga Kabanata 20, 21, 26; DAI. Bol. 5, Blg. 241–244; Makarii. 10. p. 72; AI. 5. Nos. 69, 75; isang liham sa Arsobispo ng Siberia, sa: Ivanov. Deskripsyon ng Estado ng Arkibo ng Lumang Kasosyo. 1 (1850). p. 263.

[739] Dobroklonsky. Isang Gabay sa Kasaysayan ng Simbahang Ruso. Bol. *12 (1889). pp. 131, 132.*

[740] Makarii. 2nd ed. 6. p. 357; Golubinskii. History of Canonisation. p. 148; Serebryanskii. Op. cit. pp. 342–344; Klyuchevskii. Lives of the Saints. p. 236.

[741] Ang Simbahang Ruso sa Hilagang Pomorye noong ika-15 hanggang ika-17 siglo, sa: Prav. Sob. 1860. 2. mga pahina 3 at sumusunod.

Euthymius sa Suzdal. Sa Konseho noong 1554, sa pagtalakay ng kaso laban kina Bashkin at Artemy, nabanggit din ang pangalan ni Theodoret; siya ay maling hinatulan bilang kasabwat ni Artemy at ipinagpalayas sa Monasteryo ng Kirillov. Noong 1557, gayunpaman, sa utos ng tsar, naglakbay siya sa Constantinople at dinala pabalik ang isang liham mula sa patriyarka na nagpapatunay sa koronasyon ni Ivan IV bilang tsar. Pagbalik niya mula sa Constantinople, naghanap ng kanlungan si Teodoreto sa Prilutsky Monastery malapit sa Vologda, at mula roon ay muling bumiyahe patungong Kola upang ipangaral ang Kristiyanismo. Namatay si Teodoreto bandang 1577. Sa gayon, ang buhay ng mahigpit na asetikong ito ay naabala sa kaguluhan ng mga pangyayaring pang-simba at pampulitika ng kanyang panahon, habang nananatili siyang isang kahanga-hangang halimbawa sa kasaysayan ng monastisismo sa Rusya[742] .

Mas payapa ang buhay ng isa pang misyonaryo, ang Kagalang-galang na Trifon ng Pechenga, kaysa kay Theodoret. Napanatili sa atin ang kanyang agiograpiya. Sa kanyang kabataan, iniwan niya ang tahanan ng kanyang mga magulang at nanirahan bilang isang eremita sa mga gubat ng Novgorod. Pagkatapos ay naglakbay siya pa-hilaga sa rehiyon ng Kola, kung saan, sa pampang ng Ilog Pechenga, nangaral siya sa mga katutubong paganong Lapland bago pa man nagsimula ang misyonaryong gawain ni Teodoreto. Pagkatapos nito, nagsagawa si Trifon ng mahabang paglalakbay patungong Novgorod upang kumuha ng pahintulot na magtayo ng simbahan at ng pagpapala upang ipangaral ang Ebanghelyo. Bumalik siya kasama ang ilang bihasang manggagawa, at itinayo nila ang simbahan. Sa Kola, na noon ay naging isang pamayanang Ruso, natagpuan ni Trifon ang isang hieromonk na nagkonsagra sa simbahan at nag-tonsura sa kanya bilang isang monghe. Ngayon ay nagawa na niyang binyagan ang mga pagano, at ang kanyang simbahan ang naging sentro ng kanyang gawain bilang misyonaryo. Kalaunan, nagtatag si Trifon ng isang monasteryo na kaakibat ng simbahan at, noong 1556, nakatanggap siya ng isang charter mula sa tsar na nagkaloob sa kanya ng mga kalapit na lupain at mga lugar-pangisda. Nagtayo siya ng pangalawang simbahan para sa mga katutubong na naging Kristiyano at nagpatuloy na mangaral ng Kristiyanismo nang halos 30 taon pa, hanggang sa kanyang kamatayan noong 1583.[743]

Binigyan ng pamahalaan ng Moscow ng partikular na pansin ang misyong Kristiyano sa rehiyon ng Ponizovye, na naipakita sa masinsinang kolonisasyong monastiko sa lugar na ito (tingnan Kabanata VII). Nang itinalaga si Obispo Gury (1555–1563) bilang kauna-unahang Arsobispo ng Kazan noong 1555, inutusan siyang bigyang-pansin ang pagbabalik-loob ng mga pagano at Muslim sa Kristiyanismo[744] . Maraming maharlikang Tatar ang ipinadala sa iba't ibang monasteryo para sa Kristiyanong edukasyon at pagbabalik-loob; ang mga nabinyagan, ang mga bagong binyagan, ay pinanatili ang kanilang mga lupain[745] . Ang mga monasteryo at maging ang mga parokyal na simbahan ay nakatanggap ng malalawak na lupain; halimbawa, sa distrito ng Kazan noong katapusan pa lamang ng ika-16 na siglo, 65 porsyento ng mga lupang sinasaka ay pag-aari ng mga institusyong pang-simbahan. Mas maaga (sa Mga Kabanata VII at VIII) sinuri natin nang detalyado ang proseso kung paano yumaman ang mga monasteryo sa rehiyon ng Ponizovye at ipinaliwanag kung bakit pinursigi ng pamahalaan ang ganitong patakaran. Gayunpaman, ang gawain ng misyonaryo, ayon sa mga ulat ng Metropolitan ng Kazan, si Hermogenes (1589–1606), ay hindi gaanong nagtagumpay, dahil unti-unti nang naibalik ng mga Muslim na pari ang kanilang impluwensya sa populasyong Tatar[746] . Wala ring partikular na aktibong gawain ng misyonerong isinagawa ng maraming monasteryo noong ika-17 siglo; higit

---

[742] Shestakov, P. 'Archimandrite Theodoret, Tagapaghayag ng Liwanag sa mga Lopar, at Santo Trifon ng Pechenga', sa: ZhMNP. 1868. 7. pp. 242 ff.; Makarii. 2nd ed. 6. pp. 330–332.

[743] Ang Buhay ni Trifon sa: Prav. Sob. 1859. 2. pp. 89–120; IRI. 4. p. 582; Golubinsky. Op. cit. p. 156; Shestakov. Op. cit.

[744] AAE. 1. Blg. 241; DRV. 5. p. 241; Pokrovsky, I. Ang Tirahan ng Obispo ng Kazan (1902). p. 6. Ang Arsobispo (at kalaunan ay Metropolitan) ng Kazan ay may ikatlong puwesto sa pagkakasunod-sunod ng prayoridad sa mga obispo (1st – Moscow; 2 – Novgorod). DAI. 4. Blg. 102; SGGD. 2. p. 59.

[745] DAI. 1. Blg. 97; Hessen, G. 'Ang Buhay ng mga Bilanggo sa Estadong Muscovite', sa: *Russian Past*. 2 (1923). p. 61. Tungkol sa kasaysayan ng Kristiyanong misyon sa rehiyon ng Ponizovye, tingnan: Mozharovsky, A. 'Isang Salaysay ng Pag-unlad ng Gawaing Misyonaryo para sa Pagpapaliwanag ng mga Hindi-Ruso sa Kazan mula 1552 hanggang 1867', sa: Readings. 1880. 1; Nikolsky, N. V. 'Kristiyanismo sa mga Chuvash ng Gitnang Rehiyon ng Volga noong ika-16 hanggang ika-18 Siglo', sa: Kazan Bulletin. 28. 1 (1912); Smirnov, I. N. 'Ang mga Cheremis', sa: Proceedings of the Kazan Academy of Sciences 6 (1889); ibid. 'Ang mga Votyaks', sa: Proceedings of the Kazan Academy of Sciences 8. 2 (1890); ibid., 'Ang mga Permyaks', sa: Proceedings of the Kazan Academy of Sciences 9. 2 (1891); ibid., Ang mga Mordvin, sa: Proceedings of the Kazan Society 10–12 (1892–1895); Peretyatkovich, G., op. cit. (1877 at 1882); pati na rin ang mga naunang akda nina N. N. at N. A. Firsov (1864 at 1868). Tungkol sa pagbibigay ng mga lupain sa mga bagong binyagang maharlikang Tatar, tingnan ang maraming dokumento sa: The Archive of Prince V. I. Bayushev. Historical and Legal Materials from the District of the Former Kazan Palace Office. 1 (1882).

[746] 1. Makariy. 10. p. 72; Mozharovsky. Op. cit. pp. 7, 23; AAE. 1. Blg. 358.

pa rito, anumang pagtaas ng tensyon sa pulitika—tulad ng pag-aalsa ni Razin (1667–1671), na dinaluhan ng maraming Tatar—ay nagdulot ng apostasiya ng mga taong nabinyagan na, at napilitan ang pamahalaan na magsagawa ng mga hakbang na panlaban[747] . Sa timog-kanlurang bahagi ng rehiyon ng Ponizovye, na sakop ng Diyosesis ng Ryazan, ang katutubong populasyon ay binubuo ng mga paganong Mordvin at mga Muslim na Tatar. Dito, kaugnay ng kolonisasyong sumulong patimog sa kalagitnaan ng ika-17 siglo (mga distrito ng Shatsky, Tambov, at Kadomsky), inilunsad ng Arsobispo ng Ryazan na si Misail (1651–1656) ang isang lubos na masigasig na kampanyang misyonero. Ilang monasteryo ang itinatag sa rehiyong ito, ngunit tanging ang Purdishchevsky Monasteryo[748] ang nararapat na mabigyan ng espesyal na pagbanggit.

Sa Siberia, sabay na itinayo ang mga monasteryo at mga bayan. 'Kung saan may bayan,' ayon kay Slovtsov, ang unang historyador ng Siberia, 'doon may administrasyon ng voivode, mga baril at isang monasteryo, bukod pa sa isang simbahan'[749] – ngunit napakabagal ng proseso ng Kristiyanisasyon dito; noong 1620 pa lamang, nang itinatag ang isang hiwalay na diyosesis sa Tobolsk, ang unang obispo nito, si Cyprian (1621–1624), ay nakatanggap ng mga tagubilin mula kay Patriarka Filaret na bigyang-pansin ang pagbabalik-loob ng mga pagano at Muslim, Dumala pa nga si Cyprian ng ilang monghe sa Tobolsk upang partikular na ipangaral ang Ebanghelyo. Ang kanyang kahalili, si Obispo Macarius (1624–1635), ay nakatanggap ng isang espesyal na mensahe ('Pamjat') mula sa Moscow na nagpapaalala sa kanya tungkol sa pagbabalik-loob ng mga pagano[750] . Dapat bigyang-pansin ang Monasteryo ng Pagpapahinga sa mga pampang ng Iset (itinatag noong 1644 ng mongheng si Dalmat kaya't kilala bilang Monasteryo ni Dalmat); ang mga mongheng naglingkod doon ay hindi estranghero sa gawain ng misyonaryo. Hindi ito naganap hanggang sa katapusan ng siglo (1681) nang isang espesyal na misyon ang inorganisa para sa Silangang Siberia – ipinadala si Hegumen Theodosius at 12 monghe sa Selenginsk upang i-convert ang lahat ng taong may ibang pananampalataya sa pananampalatayang Orthodox, habang, ayon sa kanilang tagubilin, ginagawa ito nang walang sapilitan. Kapansin-pansin na iminungkahi ni Tsar Fyodor sa Konseho noong 1682 na magtatag ng isang bagong diyosesis sa Silangang Siberia para sa pagbabalik-loob ng mga taong may ibang pananampalataya, ngunit tinanggihan ng mga obispo ang panukalang ito; napagpasyahan lamang na magpadala paminsan-minsan ng mga monghe at pari mula sa Tobolsk patungong Silangang Siberia[751] .

Ang mga dahilan ng limitadong saklaw ng misyonaryong gawain ay nakasalalay pangunahin sa hindi sapat na edukasyon ng mga monghe at sa halos ganap na kakulangan ng inisyatiba at sigasig ng hirarkiya ng simbahan sa pagpapalaganap ng Ebanghelyo. Hindi ito nagsimulang muling umusbong hanggang sa sumunod na siglo, ngunit ang inisyatiba rito ay nasa pamahalaan, na hinihimok ng mga konsiderasyong pampulitika.

11. Mga gawaing panlipunan at kawanggawa ng mga monasteryo

Ipinapakita ng iba't ibang makasaysayang dokumento na ang mga monasteryo ay nakibahagi sa gawaing kawanggawa bago pa man ang ika-16 hanggang ika-17 siglo. Ang mga rehistro ng lupa noong ika-16 na siglo, sa paglalarawan sa mga lupain at pag-aari ng mga monghe, ay madalas na binabanggit ang mga espesyal na silungan para sa mahihirap, na sinusuportahan ng limos o ng kawanggawa ng monasteryo[752] . Inialay ni San Euphrosynus ang isang hiwalay na kabanata (24) sa kawanggawa sa kanyang tuntunin para sa mga monghe; ayon sa kanyang tuntunin, dapat pakainin ng mga monasteryo nang libre ang mga peregrino sa unang tatlong araw ng kanilang pananatili sa monasteryo[753] . Ang mga asketiko tulad nina Nil ng Sora at Artemius ay nagsulat sa kanilang mga akda na kung ang isang monasteryo ay may pag-aari, dapat itong gamitin upang tulungan ang mga mahihirap. Ang mga Josephite na sina Pafnutius ng Borovsk at Joseph ng Volotsk ay hindi lamang nagpakain sa mga mahihirap sa kanilang mga monasteryo, kundi noong mga taon ng mababang ani ay tumulong din sila sa mga kalapit na nayon ng tinapay at iba pang pagkain. Ganoon din ang

---

[747] Mozharovsky. Op. cit. pp. 23, 30, 32. PSZ. 2. Blg. 867; Ang Kodigo ng 1649. Kabanata 16. § 44; 20. § 70–71; 25. § 24. Tungkol sa pagtalikod sa pananampalataya ng ilang prinsipe ng Tatar, tingnan: Velyaminov-Zernov. A Study of the Kasimov Tsars. 3 (1866). pp. 207–215.

[748] Vozdvizhensky, I. Kasaysayan ng Hierarkiya ng Ryazan. p. 122.

[749] Slovtsov. Historical Survey of Siberia. 1 (1836). p. 58.

[750] Ang liham na ito ay matatagpuan sa: Ivanov. Description. 1 (1850). p. 263.

[751] AI. 5. Blg. 69, 75; Bystrov, F. Ang mga Unang Kristiyano sa Rehiyon ng Siberia (1586–1631), sa: Prav. ob. 1866. 2. p. 377; Sumarokov. 'Gawaing Misyonaryo sa Siberia', sa: Christian Readings 1883. 9–10; 1884. 5–6.

[752] Mga Rehistro ng Sensus ng Estadong Muscovite. Bol. 1, Blg. 1. pp. 76, 279, 611, atbp.

[753] Serebryansky. Op. cit. p. 325.

ginawa ng Monasteryo ng Kirillov[754] . Nabanggit na natin na noong ika-15 ng Agosto, sa Kapistahan ng Pagpapahinga ng Ina ng Diyos – ang patronal na pista ng simbahan ng monasteryo – ay namigay ng pera sa mga mahihirap sa Monasteryong Josephite. Ang Monasteryong Trinity-Sergius ay partikular na kilala sa mga gawaing kawanggawa. 'Doon,' isinulat ni Herberstein (sa ikalawang kwarter ng ika-16 na siglo), 'isang napakalaking bilang ng mga tao ang nagtitipon taun-taon upang sambahin ang santuwaryo… At gaano man karaming tao ang magtipon, laging may sapat na pagkain para sa lahat, at laging may natitira pa para pakainin ang mga lingkod ng monasteryo, kaya hindi kailanman nagkakaroon ng kakulangan o labis doon.' Nagsulat din ang mga dayuhan tungkol sa mga gawaing kawanggawa ng iba pang mga monasteryo[755] . Ayon sa Kodigo ng 1649, ang mga dukha na naninirahan sa loob ng teritoryo ng monasteryo at pinapakain nito ay nasasailalim sa hurisdiksyong eklesiastikal[756] .

Pagkatapos ng pagsakop sa Kazan, inutusan ng Tsar na ipadala ang mga bihag sa mga monasteryo para sa pagtuturo ng Kristiyanismo, at ang mga bagong binyagan ay sinuportahan sa gastos ng mga monasteryo[757] . Noong ika-17 siglo, gamit ang kita mula sa mga lupain ng monasteryo sa Distrito ng Patriarka, itinatag sa Moscow ang isang silungan para sa mahihirap na may kapasidad na 412 katao, at namigay ng limos sa mga simbahan tuwing malalaking pista. Tuwing Pasko, Pasko ng Pagkabuhay, at Linggo ng Pagpapatawad, nagpapadala ang Monasteryo ng Chudov ng tinapay, pritong isda, lugaw, kvass, at mga regalong salapi sa mga preso sa bilangguan ng Moscow. Si Metropolitan Job ng Novgorod (noong huling bahagi ng ika-17 siglo) ay nagpadala ng malaking pondo mula sa kaban ng mga monasteryo ng diyosesis upang panatilihin ang isang kanlungan para sa mahihirap, dalawang ospital at dalawang silungan sa gabi sa Novgorod[758] . Sa Monasteryo ng Savvo-Storozhevsky malapit sa Moscow, may dalawang silid-pasyente na may 48 kama para sa mga monghe at mga layko. (Upang ilarawan ang kapanahunan, at ipakita kung gaano kasinsin ang pakikialam ng mga sekular na awtoridad at ng mismong tsar sa pang-araw-araw na buhay ng monasteryo, mahalagang tandaan na noong 1688 inutusan ng tsar na bawasan ang bilang ng mga kama sa 30[759] .)

Pagkatapos ng Panahon ng mga Pagsubok, nagsimulang lumitaw ang mga ampunan sa ilang monasteryo. Malugod na tinanggap ng pamahalaan ang kanilang pagtatatag, at sa kalagitnaan ng siglo (1651) maraming ulila ang ipinadala sa Monasteryo ng Trinity-Sergius – mga anak ng mga sundalong nasawi sa labanan; noong panahong iyon ay may hanggang 600 ulila doon, na hindi lamang nakatanggap ng tirahan at pagkain, kundi tinuruan din silang magbasa, magsulat, at magsanay sa mga gawang-kamay. Maraming mga bata, ayon sa isang liham noong 1636, ang inilagay sa isang bahay na itinayo nang espesyal para sa kanila sa Monasteryo ng Solovetsky, kung saan pinondohan sila ng monasteryo, ngunit bilang kapalit ay kinailangan nilang magsagawa ng magaang gawain sa hardin ng gulay ng monasteryo[760] . Ang ampunan sa Monasteryo ng Kirillo-Belozersky ay partikular na maayos ang pagkakaayos. Ang mga bata ay inilagay sa mga selda; tumatanggap sila ng pagkain, damit, at mga regalo tuwing Pasko ng Pagkabuhay mula sa monasteryo. Pinamamahalaan ang ampunan ng isang espesyal na mongheng-guro – ang 'nakatatanda para sa mga ulila'. Gumagawa ang mga bata ng iba't ibang gawain; ang mga mas matanda ay nagtatrabaho sa hardin o bilang mga aprentis sa kusina ng monasteryo. Pagsapit ng edad na 18–20, tinatawag na silang 'mga binata' (tingnan Kabanata VIII) at binigyan sila ng mga lote ng lupa ng monasteryo, kung saan itinatag nila ang sarili nilang sambahayan habang patuloy na gumagawa ng ilang gawain para sa monasteryo. Ang ilan ay naging karitero; ang mga nakatutunan ng isang hanapbuhay ay nanirahan sa pamayanan ng monasteryo at binibilang sa mga manggagawa ng monasteryo. Karamihan sa mga ulila ay nagmula sa mga nayon na matatagpuan sa paligid ng monasteryo (land[761]).

Ilang indibidwal na kaso lamang ang nabanggit dito, na siyempre, ay hindi makapagbigay ng buong larawan ng kawanggawa ng monasteryo sa kabuuan, ngunit kahit ang mga ito ay nagpapahiwatig na maraming kabutihan ang nagawa sa ganitong paraan. Nakasulat na natin ang tungkol sa napakalaking kontribusyong ibinigay mula sa mga kaban ng iba't ibang monasteryo noong Panahon ng mga Pagsubok at sa mga panahon

---

[754] Makarii. 7. pp. 299; AI. 1. Blg. 204.
[755] Herberstein. Moskovia. Inedit ni V. F. D. Steinen (1926); p. 92; Chteniya. 1884. 4. p. 24.
[756] Filaret. Kasaysayan ng Simbahang Ruso. Bol. 3, p. 211.
[757] DAI. 1. Blg. 149; Zverinsky. 3. Blg. 2231; Hessen. Op. cit. p. 61.
[758] Filaret. Op. cit. Bol. 4, p. 240; Readings. 1863. Bol. 4, Apendis, p. 22.
[759] Belokurov. Mga Materyales. pp. 163, 166.
[760] Arseny. Op. cit. p. 3; Dosifey. Deskripsyon ng Monasteryo ng Solovetsky. Bol. 1 (1853). p. 267 ff.
[761] Petrov, V. 'Monastic Rags', sa: Deeds and Days. 1923. 3.

ng digmaan; umabot ang mga kontribusyong ito sa napakalaking halaga. Sa ganitong paraan, kapwa ang estado at ang lipunan ay nakinabang mula sa mga lupain ng mga monasteryo.

Kabanata X. Monastisismo at Panitikang Simbahan ng mga Siglo XVI–XVII.

1. Mga Apolohetikal at Polemikong Akda. Hegumen Joseph ng Volotsk

Ang mga gawain ng mga kinatawan ng komunidad ng mga monghe sa larangan ng pamamahayag na pang-eklesiastiko at pampulitika ay napakahalaga sa buhay pang-eklesiastiko at pampulitika ng Muscovy sa unang kalahati ng ika-16 na siglo, bagaman aktibo rin ang komunidad ng mga monghe sa iba pang larangan. Sa kabila ng proseso ng sekularisasyon, patuloy na naglabas ang komunidad ng mga monghe ng maraming kahanga-hangang personalidad na alinman sa aktibong lumahok sa buhay simbahan ng bansa o itinuring na tungkulin nilang isulat ang kanilang mga pananaw sa iba't ibang aspeto ng buhay simbahan. Ang pakiramdam na ito ng pananagutang pangrelihiyon ay lalong naging halata sa mga mongheng napilitan na magsulat ng mga akdang pangdepensa nang, sa huling kapat ng ikalabing-limang siglo at unang kalahati ng ikalabing-anim na siglo, sumiklab ang mapanganib na kaguluhang pangrelihiyon sa iba't ibang bahagi ng mga mananampalataya. Sa isang banda, ang kaguluhang ito ay hindi lumitaw nang walang impluwensiyang dayuhan; sa kabilang banda, maaari rin itong ipaliwanag sa pamamagitan ng purong mga kondisyong Ruso ng buhay simbahan. Dahil ang mga bagong kilusan na lumitaw noon ay nagpakita ng malinaw na paglihis mula sa mga katuruan ng Simbahang Orthodox, agad na nagsimula ang mga kinatawan ng hirarkiya ng simbahan at ng komunidad ng mga monghe na masigasig na labanan ang mga heretikal na paglihis na ito. Bilang resulta, lumitaw ang mga apologetikal at polemikal na akda na nagpapatotoo sa teolohikal na edukasyon ng kanilang mga may-akda at, kasabay nito, sumasalamin sa mga katangiang katangian ng relihiyosidad sa loob ng mga sirkulong eklesiastikal.

Ang heretikong kilusan ng mga Hudayisador, na nabanggit na kanina (Kabanata IV, 3), nagbunsod ng panganib ng malawakang paglaganap at pinilit ang Simbahan na magsagawa ng matinding pakikibaka laban dito, lalo na't ang ilang miyembro ng klero ng Novgorod ay nasangkot sa erehe, at maging si Metropolitan Zosima (1490–1494) ay nagpakita ng tiyak na hilig sa mga pananaw ng mga Hudayisador[762] .

Sa pakikibaka laban sa mga kasapi ng sektang ito at sa mga katuruan nito, gumanap si Hegumen Joseph ng Volotsk ng isang natatanging papel – bilang isang polemista, apolohista, at pinaka-aktibong kalaban ng erehe. Nagsulat siya ng isang napakalawak na traktado, na kalaunan ay nakilala bilang *Ang Tagapagpaliwanag*. Ang aklat na ito ay, walang duda, isa sa pinakamahalagang akda ng sinaunang Rusong panitikang eklesiastikal, gaya ng pinatunayan ng mga Rusong historyador[763] at ng masusing pananaliksik na isinagawa kamakailan ni Holzwart[764] .

Binubuo ang 'Ang Tagapaghayag' ng 16 kabanata, o 'mga salita', at nahahati sa dalawang bahagi. Ang unang 12 kabanata ang bumubuo sa polemikal at apologetikong seksyon, samantalang tinatalakay ng huling apat ang mga hakbang para labanan ang mga erehe. Ang 'Ang Tagapagpaliwanag' ang pangunahing sanggunian kung saan maaaring makabuo ng ideya tungkol sa pananaw ng mga Judaizer[765] ; kasabay nito,

---

[762] Para sa panlabas na kasaysayan ng kilusang panrelihiyong ito, tingnan: Gehring, Joh. *Die Sekten der russischen Kirche* (1898). pp. 11–16; Arndt, A., sa: *Z. f. Kath. Th.* 38 (1914). Kostomarov, N. *Russische Geschichte in Biographien*. Leipzig, 1886. mga pahina 292–322; Makarii. 6. mga pahina 81–118; Golubinsky. 2. 1. mga pahina 560–607; Panov. 'Ang Heresiya ng mga Judaizer', sa: ZhMNP. 1877. 2; Nikitsky. Isang Sanaysay sa Panloob na Kasaysayan ng Simbahan sa Veliky Novgorod, sa: ibid. 1879. 7; Ilyinsky, F. 'Metropolitan Zosima at Deakong Fyodor Kuritsyn', sa: BV. 1905. 10. mga pahina 212–235; Dolgov, S. 'Ang Konseho ng Moscow noong 1490 laban sa mga Judaizer', sa: Chteniya. 1902. 3. p. 113; Sedelnikov, A. 'Ang Konseho ng 1490 tungkol sa Inquisition', sa: Proceedings of the Commission on Old Russian Literature. 1 (1932). pp. 33–58: at pati na rin: *Religion in Geschichte und Gegenwart*. 4 (1930). pp. 2159–2165 (na may mga pagkakamali); isang mas lumang akda: Servitsky. *Isang Pagsusumikap na Pag-aralan ang Heresiya ng mga Heretiko ng Novgorod*, sa: *Prav. ob.* 1862. 6–8, – ay lipas na ngayon.

[763] Makarii. Ikalawang ed. pp. 7, 184; Golubinsky. Bol. 2, Blg. 1, p. 606; Bol. 2, Blg. 2, p. 219. Ihambing ang akda ni P. Znamensky (inilathala nang walang pangalan), na hanggang ngayon ay hindi nawalan ng halaga, 'Ang Tagapaghayag, ang Kagalang-galang na Jose ng Volotsk', sa: Prav. sob. 1859. 3; Khrushchev. Op. cit. p. 133.

[764] Holzwart. Op. cit., p. 264.

[765] Hindi masasabing tuluyan nang nalinawan ang mga relihiyosong ugat ng kilusang ito. V. Bochanovsky ('Mga Ruso na Malayang Tagaisip ng ika-14–16 na Siglo', sa: *Novoe Slovo*, 1896, blg. 12, p. 170) ay inuugnay ang mga pananaw ng mga Judaizer sa mga pananaw ng mga Hussite; si F. Ilyinsky, sa kabilang banda, ay pinagmulan niya ito sa mga pananaw ng mga Bogomil (Russian Bogomils of the 15th Century, in: BV. 1905. 6. p. 447). Sa esensya, ang mga pananaw ng sektang ito ay may malinaw na katangiang

nagbibigay ito sa atin ng pananaw sa teolohikal na edukasyon ni Joseph at sa pangkalahatang kaalaman sa teolohiya ng kanyang panahon.

Sa unang traktado, pinabulaanan ni Joseph ang mga erehe na tumanggi sa Banal na Trinidad at inilatag ang ortodoksong doktrina ng Banal na Trinidad, na halos salitang-bawat-salita niyang hiniram mula sa mga sinulat ni Nikon ng Montenegro (ika-11 siglo)[766] . Ang pagtanggi ng grupong nakatuon sa Hudaismo sa Banal na Trinidad ay kaugnay din ng kanilang pagtanggi sa Pagpapakatawang ng Anak ng Diyos: Para sa kanila, si Cristo ay isang propeta lamang na katulad ni Moises. Tinanggihan din ng mga Hudyisador ang katuruan ng Simbahan tungkol sa Kanyang Pagkabuhay na Mag-uli. Inialay ni Jose ang kanyang ikalawang sermon sa kamaliang ito, kung saan, upang talunin ang mga erehe gamit ang kanilang sariling mga argumento, kumuha siya ng mga sipi mula sa mga propeta ng Lumang Tipan. Sa ikatlong sermon, pinabulaanan ng may-akda ang mga pahayag na dapat sumunod lamang sa Batas ni Moises, samantalang sa ikaapat na sermon ay tinalakay niya ang banal na probidensya ng Diyos at ang Kanyang makapangyarihang kapangyarihan, na itinanggi ng mga Judaizer. Ang tatlong kasunod na sanaysay (ang ikalima, ika-anim, at ikapito) ay pangunahing tumatalakay sa paglaloob sa mga ikon, kung saan ginamit ni Jose ang maraming sipi mula sa mga Ama ng Simbahan (Juan Crisostomo, Juan ng Damasco, Andres ng Crete, Juan Climacus, at iba pa). Ang ikapitong diskurso ay partikular na detalyado, kung saan nagbibigay si Joseph ng mga paliwanag tungkol sa mga ikon na may iba't ibang paksa at tinatalakay ang kahulugan ng pagbibigay-pugay sa mga ikon sa pangkalahatan. Ang kanyang mga paliwanag ay hindi ganap na orihinal (kumukuha siya rito mula sa kilalang mga sinulat ni Damascene laban sa mga ikonoklasta), ngunit namumukod-tangi ang diskursong ito dahil sa kadalisayan at kalinawan ng istilo nito, pati na rin sa tibay ng pananampalatayang ipinahayag dito. Ang ikasiyam at ika-sampung kabanata ay inilaan sa pagtutol sa mga argumento ng mga tumanggi sa mga kasulatang Apostoliko at sa mga gawa ng mga Ama ng Simbahan. Sa ika-labing-isa at ika-labing-dalawang talumpati, ipinaliwanag ni Joseph ang relihiyosong kahalagahan ng monastisismo.

Ang labindalawang talumpating ito, na bumubuo sa teolohikal na seksyon ng *The Enlightener*[767] , ay nagpapakita rin ng kabihasa-an ni Joseph. Palagi siyang tumutukoy sa Lumang Tipan at Bagong Tipan at madalas na kumukuha ng sipi mula sa Banal na Kasulatan. Ang maraming sipi mula sa Lumang Tipan ay nagpapatunay sa husay ni Joseph sa polemika: pinabulaanan niya ang mga pahayag ng mga Hudyaisador, na tumanggi sa Bagong Tipan, sa pamamagitan ng pagbanggit sa Lumang Tipan, na kinilala mismo nila. Sa kanyang mga pananaw na panrelihiyon at dogmatiko, si Joseph ay nagsisimula sa pagkilala sa kawalang-kamalian hindi lamang ng Banal na Kasulatan, kundi pati na rin ng lahat ng 'banal na kasulatan', na kinabibilangan niya ang mga gawa ng mga Banal na Ama, ang mga gawa ng mga martir, ang mga buhay ng mga santo, at maging ang ilang apokrifang kasulatan[768] . Sa ganitong paraan, si Joseph ay lumalabas sa atin bilang isang tipikal na teologo ng Lumang Rusiya, na ipinapahayag ang kanyang pananampalataya nang may matibay na paninindigan, bilang isang tao ng Sinaunang Rusiya na para sa kanya ay pantay ang kahalagahan at kapangyarihan ng Banal na Kasulatan at ng tradisyong simbahan; Hindi pinaghiwalay ni Joseph ang dogma, pagsamba, at maging ang tradisyong liturhikal; para sa kanya, magkakaugnay ang mga ito at, kapag pinagsama, bumubuo sa diwa ng pagtuturo at pananampalatayang relihiyoso. Kapansin-pansin na inilaan ni Joseph ang tatlong buong kabanata (ang ikalima, ika-anim, at ikapito) sa paksa ng pagluluksa sa mga ikon, na nagbibigay-diin kung gaano ito kahalaga sa buhay panrelihiyon ng mundong Orthodox. Sa huli, makikita natin kung paano ipinagtanggol ng isa pang tagapagtaguyod ng relihiyosidad ng Russia noong ika-16 na siglo, ang matandang Artemy—na ang mga Kristiyanong pananaw ay iba sa maraming aspeto kaysa kay Joseph—ang

---

rasyonalista; ang kanilang doktrina ay nakabatay pangunahin sa Lumang Tipan at tinanggihan ang mga katuruan ng Bagong Tipan tungkol sa Trinidad at sa Pagkatao ni Cristo, pati na rin ang pagbibigay-pugay sa Krus at mga ikon; bukod pa rito, tutol sila sa hirarkiya ng simbahan at sa monastisismo. Para sa akademikong talakayan, tingnan din: Peretz, V. 'New Studies on the Judaizers of the 15th Century and Their Literature', sa: University of Kyiv, 1908, blg. 10; Bederzhitsky. 'Notes on the Literature Concerning the Judaizers', sa: Russian Philological Journal, 1911, blg. 3–4; ibid. 'Ang Gawaing Panitikan ng mga Hudayisador', sa: ZhMNP, 1912, blg. 3; pati na rin sina Speransky, op. cit., at Petukhov, op. cit.

[766] Makariy. Ikalawang edisyon, bol. 7, p. 187.

[767] Ipinahayag ng tagapaglathala ng *Prosvetitel* (ika-4 na edisyon, Kazan, 1904) ang pananaw na ang unang 11 salita ay binuo bago ang huling lima (12–16), kaagad pagkatapos ng Konseho ng 1490 (p. 15).

[768] 'Bukod sa mga sinulat ng Lumang Tipan at Bagong Tipan, na dinagdagan niya ng mga apokrifa at di-kanonikong aklat, iniuugnay ni Joseph ang kawalang-kamalian sa mga gawa ng mga Ama ng Simbahan, sa mga gawa ng mga martir at sa mga buhay ng mga santo… Ang kawalang-kamalian ng banal na Kasulatan at ng tradisyong eklesiastikal, at ang hindi pagtanggap ng anumang uri ng kritisismo hinggil dito, ay malinaw na totoo para kay Joseph,' iginiit ni Holzwart (Holzwart. Op. cit. pp. 266, 268); ihambing sa listahan ng mga indibidwal na seksyon ng mga aral ni Joseph (Ibid. pp. 293, 311).

paglalo sa mga ikonang may pantay na sigasig, at binigyan ito ng kasing-halagang kahalagahan sa relihiyon gaya ng ginawa ni San Joseph.

Ang pagsasanib na ito ng dogma at pagsamba sa isang buo ay isang katangiang katangian ng relihiyon ng Muscovite Russia. Sa panahon ng pagkakahiwalay noong ika-17 siglo, ang ganitong pagkakakilanlan ay magdudulot ng mga trahedyang pangyayari, na magtutulak sa mga tao, na matatag sa kanilang paniniwala, sa pagkamartir. Mali na tawagin itong pormalismo at iuugnay ito sa katigasan ng buhay panrelihiyon. Ang ganitong uri ng debosyon, kung saan ang makalangit ay nakikita sa makalupa at ang Banal sa makatao, ay nangangailangan pa rin ng interpretasyon at masusing pag-aaral.

Ang huling apat na salita ng 'Ang Tagapagpalinaw' ay inilaan sa mga paraan ng paglaban sa erehe. Ito ay naglalarawan sa personalidad ni Joseph sa isang tiyak na paraan. Ang mga pananaw na ito nga ang nagpasiklab ng isang mainit na debate tungkol sa kung ano ang maaaring at dapat gawin ng Simbahan at ng hirarkiyang eklesiastikal, pati na rin ng mga sekular na awtoridad, upang tuluyang puksain ang erehiya at parusahan ang mga nagpasimula nito. Higit pa rito, lumitaw ang tanong kung may awtoridad ba ang mga sekular na awtoridad na magsagawa ng mga hakbang laban sa mga malayang-isip na eklesiastikal – mga erehe. Sinagot ni Joseph nang oo ang parehong tanong. Bilang isang Kristiyanong pinuno na ang kapangyarihan ay nagmumula sa Diyos, obligado ang Dakilang Hepe na pangalagaan ang kadalisayan ng pananampalataya mula sa mga heretikal na pagbaluktot at parusahan ang mga erehe. Ang pananaw na ito ay ipinahayag nang may matinding diin sa ika-labing-apat na sermon, kung saan hinihiling ni Joseph na ilagay ng Dakilang Hepe ang mga erehe sa 'malupit na parusa at kamatayan'[769] .

Iginiit din ni Joseph ang parusa sa mga erehe sa tatlong partikular na liham. Sa isang liham kay Obispo Niphon (1493), isinulat ni Joseph na ang mga erehe ay nararapat hindi lamang ikulong kundi pati na rin bitayin; ang tanging eksepsiyon ay ang mga obispo na napatunayang nagkasala ng erehe[770] . Upang hikayatin si Dakilang Prinsipe Ivan III na magsagawa ng matibay na aksyon laban sa mga erehe, sumulat si Joseph ng liham noong 1504 sa kanyang espirituwal na tagapayo, kung saan muling tinalakay niya ang parusa at pagbitay sa mga erehe[771] . Nagsusulat siya tungkol sa parehong paksa sa isang liham kay Grand Prince Vasily (pagkatapos ng 1505), na nagsasaad na ang mga makasalanan at erehe ay maaaring wasakin at parusahan kapwa ng kamay ng tao at ng eklesiastikal na ekskomunikasyon: iisa at pareho ang mga ito[772] . Ang ganitong mga pananaw ay hinati rin ng iba pang mga tagasunod ni Joseph. Halimbawa, si Metropolitan Daniel, sa kanyang sanaysay na 'Paano Dapat Sumunod sa mga Awtoridad at Magbigay-pugay sa Kanila', ay nagsulat nang malawig tungkol sa pangangailangang labanan ang mga erehe sa tulong ng sekular na awtoridad[773] .

Ang mga pananaw ni Joseph sa mga pamamaraan ng paglaban sa erehe ng mga Judaizer, lalo na ang kanyang mariing panawagan na patayin ang mga erehe, ay nagdulot ng matinding pagtutol sa iba pang mga sirkulo ng mga monghe, partikular sa mga hindi nagmamay-ari mula sa mga monasteryo sa kabila ng Volga. Itinuring nilang tungkulin hindi lamang na punahin ang mga argumento ni Joseph, kundi ipahayag din ang kanilang sariling pananaw hinggil sa usaping ito. Ang 'Traktado ng mga Nakatatanda ng mga Monasteryo ng Vologda laban kay Joseph' ay malamang na isinulat sa patnubay o tulong ng mongheng-prinsipe na si Vassian[774] . Mula sa pambungad ng 'Traktado' ('nagtipon-tipon ang mga nakatatanda ng lahat ng mga monasteryo ng Vologda at sinimulan ang gawaing ito'), malinaw na ang posisyon ng mga Hindi Nagmamay-ari, sa huling anyo nito, ay bunga ng paunang mga talakayan. Una sa lahat, iginiit ng mga Hindi Nagmamay-ari na dapat magkaroon ng pagkakaiba sa pagitan ng 'mga heretikong hindi nagsisisi' at 'yaong mga nagsisisi at sinumpa ang kanilang sariling erehiya'. Habang ang mga una ay karapat-dapat, sa pinakamalala, sa pagkakakulong, ang mga huli ay 'tinanggap ng Simbahan ng Diyos nang may nakaladlad na mga kamay', sapagkat 'ang Anak ng Diyos ay nagkatawang-tao para sa ikapangliligtas ng mga makasalanan, na dumating upang iligtas ang mga nalilipod', 'ngunit sa atin, sa bagong biyayang ito, inihayag ng Panginoon ang isang Kristiyanong pagkakaisa na mapagmahal, upang hindi natin husgahan ang kapatid laban sa kapatid, kundi iwan ito sa nag-iisang Diyos upang husgahan ang mga kasalanan ng tao'.

---

[769] 'Prosvitiatel' (1857). pp. 539, 597, 601, 604, 588.
[770] Epistola kay Niphon, sa: RIB. 6. p. 825.
[771] Mga Babasahin. 1847. 1.
[772] DRV. 16 (1791). pp. 423–424.
[773] Zhmakin. Op. cit. pp. 406–424 (isang akda ni Daniel).
[774] DRV. 16 (1791). pp. 424, 428; tungkol sa pakikilahok ni Vassian sa pagbalangkas ng liham, tingnan: Khrushchev. Op. cit. p. 188; Zhmakin. Op. cit. p. 69.

Habang ang 'Kasulatan' ng mga nakatatanda mula sa kabila ng Volga ay, masasabi, isang taimtim na deklarasyon, hinanap ni prinsipe-monghe Vassian na magbigay ng praktikal na tulong sa mga hinatulang erehe[775] at ipalaganap ang mga pananaw ng mga hindi nagmamay-ari. Bilang isang likas na polemiko, isinulat ni Vassian na dapat munang subukang gabayan ang mga naliligaw patungo sa tunay na landas sa pamamagitan ng kapangyarihan ng salita—ito ay, tila, sa pamamagitan ng pangangaral at debate. Tulad ng mga nakatatanda ng rehiyon ng Volga sa kanilang 'Sulat', kinikilala ni Vassian ang karapatan at tungkulin ng Simbahan na ilagay sa eklesiastikal na ekskomunikasyon ang mga heretikong hindi nagsisisi, habang ang mga sekular na awtoridad ay maaaring ikulong o bitayin sila gamit ang sarili nilang kapangyarihan; ngunit kung, ayon kay Vassian, ang mga erehe na nagsisi na ay pinapatay, hindi na sila mga erehe kundi mga martir, at ang kasalanan para sa mga pagbitay na ito ay bumabagsak sa kanilang mga tagapagpatupad[776] .

Agad nitong itinataas ang tanong: bakit nga ba may kontrobersiyang ito, kung saan ang mga kinatawan ng magkasalungat na panig, sina Joseph at Vassian—ayon sa kani-kanilang kalikasan—ay napakatalas ng paglalahad ng kanilang mga pananaw, kung sa huli ay parehong itinuturing nilang payag ang pagbitay sa mga erehe? Gayunpaman, bagaman magkapareho ang kanilang mga posisyon sa unang tingin, sa katotohanan ay hindi magkatulad ang kanilang saloobin sa mga erehe, kundi kabaligtaran.

Para kay Joseph, ang isang Kristiyanong naligaw sa landas ng maling doktrina ay tuluyang itinapon sa labas ng Kristiyanong komunidad; dahil sa kanyang pormalismong panrelihiyon, kulang siya sa panloob na lakas upang subukang muling iunat ang tulong sa naliligaw na kaluluwa. Para naman sa mga Non-Acquirers, kasama si Vassian, nananatiling Kristiyano ang mga erehe hangga't hindi pa sila na-excommunicate mula sa Simbahan; tungkulin ng Simbahan at ng lahat ng mga Kristiyano na tulungan ang mga kaluluwang naligaw. Dito, sa praktika, dapat ipamalas ang pag-ibig – ang pinakamataas, grasya-puno na kapangyarihan ng katuruan ni Kristo. Ang saloobin ni Joseph sa mga erehe, gayunpaman, ay nagpapakita ng parehong kalupitan at katigasan ng puso na bumabalot sa mga patakaran ng kanyang monastikong charter tungkol sa parusa sa mga nagkasalang monghe – sa parehong kaso, may pag-aatubili na unawain ang kaluluwa ng naliligaw at tulungan siya sa kanyang paghihirap. Ang ganitong pormal na higpit sa relihiyon ay hindi katangian lamang ni Joseph. Madalas ding makita ang katangiang ito sa relihiyosidad ng mga Ruso sa mga sumunod na panahon. Katangian din ito ni Nikon – kahit na labis niyang hindi inaprubahan si Joseph – gayundin nina Avvakum, Patriarka Joakim, at halos lahat ng mga nangungunang pigura sa pagkakabaha-bahagi ng Simbahan sa Rusya.

May isa pang usapin kung saan nagiging maliwanag ang mga pagkakaiba nina Joseph at ng mga Non-Acquirers. Sa paghahanap ng mga paraan upang labanan ang erehe, hindi nagbigay si Joseph ng pagkakaiba sa pagitan ng Simbahan at estado, tinitingnan lamang ang mga ito bilang mga awtoridad na may kapangyarihang magdisiplina at magparusa. Ang kabiguang ito na magbigay ng pagkakaiba sa pagitan nila ang nasa puso ng kanyang mga pananaw tungkol sa ugnayan ng estado at Simbahan, sa kanilang magkatuwang na suporta, at sa paglilingkod ng tsar sa Simbahan at ng Simbahan sa tsar. Sa paniniwala namin, narito ang seryosong pagkakaiba sa pagitan ng Josephismo at ng ideya ng 'Moscow – ang Ikatlong Roma', na hindi ipinagpalagay ang tiyak na pagsasanib ng mga karapatan at tungkulin ng sekular at simbahaning awtoridad; sapagkat binigyang-diin ng ideolohiya ni Philotheus ang mga tungkulin, sa halip na mga karapatan, ng Ortodoksong pinuno. Hindi rin natin dapat kalimutan na ang mga sinulat ni Philotheus, kung saan niya ipinahayag ang kanyang mga ideya, ay lumabas sa isang panahon na malawakang ikinakalat ang mga sinulat ni Joseph laban sa mga erehe at noong ang mga alaala ng mga pangyayaring kaugnay ng pag-aalsa ng mga Judaizer ay sariwa pa sa Moscow, sapagkat ang mongheng si Philotheus ay halos kapanahunan ng mga pangyayaring iyon. Dahil hindi niya binigyang-diin ang sarili niyang pananaw sa mga natatanging karapatan at tungkulin ng isang Ortodoksong pinuno sa pakikibaka laban sa erehe—o sa katunayan ay iniiwasan pa nga ang isyu nang buo—malamang na hindi nagtugma ang kanyang mga pananaw sa mga pananaw ni Joseph. Upang buodin ang ating paghahambing ng mga pananaw ni Joseph at ng mga Non-Acquirers sa usaping ito, masasabi natin na itinuturing ng mga Non-Acquirers ang ekskomunikasyon bilang pinakamataas na parusang eklesiastikal para sa mga erehe at iniiwasan nila ang mga hakbang na maaaring ipataw ng mga sekular na awtoridad laban sa kanila.

Isang katulad na saloobin tungo sa erehe at mga erehe ang ipinahayag sa kaniyang mga sinulat ni Nanak Artemius[777] . Mamaya, nang nanirahan si Artemius sa Lithuania at sumulat ng isang serye ng mga

[775] Tingnan: Zhmakin. Op. cit. p. 69; Mga Apendise. 10. p. 506.
[776] Pinagsama-samang mga Batas, 1863, Bol. 3, pp. 199, 201, 204.
[777] AAE. 1. Blg. 239. p. 253.

apologetiko at polemikal na traktado laban sa mga Lutheran doon, Paulit-ulit niyang ipinahayag ang paniniwala na ang mga sanhi ng relihiyon at sikolohikal ng erehiya ay nakapaloob sa mga paghahanap sa relihiyon, na hindi maiiwasan sa buhay ng mga indibidwal at sa buong pamayanang simbahan, at na ito ay isang pagpapakita ng malayang kalooban ng tao, na nag-aalinlangan sa pagpili sa pagitan ng mabuti at masama. Sa pananaw ni Artemy, ang mismong kasalanan ng nasirang kalikasan ng tao ang siyang nagiging paunang kinakailangan para sa hilig ng tao na madaling maligaw sa landas ng kamalian[778] . Ang mga argumento ni Artemy, na sa isang diwa ay nagwawakas sa kilusan ng mga hindi nagmamay-ari, ay naglalaman ng isang bagay na hindi pangkaraniwan para sa relihiyosidad ng panahong iyon, nang ang mga usaping panrelihiyon ay karaniwang nilulutas sa isang labis na pormal na paraan. Ang kanyang hilig sa sikolohikal na paggalugad sa proseso ng buhay panrelihiyon ay nagpapalapit kay Artemius sa Matandang Nilus ng Sora. Ang mga pananaw nina Artemius at Nilus ay sumasalamin sa impluwensya ng mga Ama ng Simbahan, at sa maraming usapin ay kitang-kita ang isang espirituwal na pagkakahawig sa pagitan nila; kapansin-pansin din ang impluwensya ni Nilus kay Artemius, ngunit ang mga sinulat ni Artemius ay nagpapahayag din ng mga temang hindi gaanong makikita sa mga akda ni Nilus. Tatalakayin ito sa ibaba; sa ngayon, upang mas lalo pang linawin ang katauhan ni Artemy, suriin natin nang mas detalyado ang kanyang talambuhay, na lumalabas na kaugnay ng tinatawag na erehe ni Matvey Bashkin, na naging huling kabanata sa kasaysayan ng alitan sa pagitan ng mga Josephite at ng mga Non-Acquirers.

Sa isang banda, Ang kaso ni Bashkin ang bumubuo sa likuran ng kaso ni Artemy; sa kabilang banda, ipinapakita ng erehiya ni Bashkin na nagaganap din ang mga paghahanap at kilusang panrelihiyon sa loob ng opisyal na Ortodoksiya, at naranasan ng Ruso noong ika-16 na siglo ang isang tiyak na espirituwal na pagkadismaya na nagtulak sa kanya na maghanap ng mga sagot sa kanyang mga tanong sa labas ng kanyang Simbahan. Bagaman walang direktang ugnayan sa pagitan ng mga Hudyisador at ni Matvey Bashkin, pinagbubuklod sila ng kanilang pagtanggi sa tradisyong eklesiastikal.

Ipinanganak si Bashkin sa isang mayamang pamilya at, para sa kanyang panahon, ay isang taong mahusay magbasa. Habang binabasa niya ang Banal na Kasulatan, siya ay nabigla sa iba't ibang tanong at pagkalito. Sa paghahanap ng paraan upang makalabas sa ganitong kalagayan ng isip, lumapit siya sa isang pari sa Moscow at ipinagtapat sa kanya ang kanyang mga pagdududa tungkol sa iba't ibang talata ng Banal na Kasulatan. Ang pagtitiyaga ni Bashkin sa kanyang mga tanong ay ikinagulat ng pari, na marahil ay hindi sanay makinig sa kumpisal ng mga espiritwal na batang tulad nila, kaya nagpasya siyang iulat si Bashkin kay Padre Silvestr, na malapit sa tsar. At sa ganoong paraan, lumabas ang buong pangyayari. Si Bashkin at ilan sa kanyang mga tagasunod na kapareho ng pananaw ay sumailalim sa interogasyon, at sa Konsehong itinayo sa Moscow noong 1553, inilatag ni Bashkin ang kanyang 'heretikong doktrina'[779] . Sa paghahambing ng mga pag-amin ni Bashkin sa mga testimonya ng mga kapanahunan na naroroon sa Konseho, maaaring ilarawan ang kanyang pagtuturo nang sumusunod: ipinagtanggol ni Bashkin ang pananaw na parehong posible at kinakailangan na bigyang-kahulugan ang Banal na Kasulatan – ang Ebanghelyo at ang mga Epistola ng mga Apostol – ayon sa sariling pagkaunawa. Batay dito, tinanggihan ni Bashkin ang tradisyon ng Simbahan at ang mga katuruan ng mga Banal na Ama; sa pagtanggi sa dogmatikong doktrina, tumanggi rin siyang kilalanin ang mga dekreto ng mga Konsilyo. Itinakwil niya ang buong Kristolohikal na doktrina: ayon kay Bashkin, ang Anak ng Diyos ay hindi katumbas ng Diyos Ama, at samakatuwid ay dapat lamang nilang ipanalangin ang Ama sa kanilang mga panalangin; Para sa kanya, hindi rin umiiral ang Pagkakatawang-tao at ang makapagligtas na gawa ni Cristo. Ang Simbahan ay isang malayang pamayanan lamang ng mga mananampalataya; ang pagsisisi at ang Eukaristiya ay hindi mga sakramento, at sa Eukaristiya ay binibigyan ang mga mananampalataya ng simpleng tinapay at alak; Hindi kinakailangan ang pagsisisi para sa kapatawaran ng mga kasalanan – para sa mga mananampalataya, sapat na ang pagsunod sa mga pamantayang moral sa buhay, at hindi na kailangan ang pagsamba. Tinanggihan din ni Bashkin ang pagbibigay-pugay sa mga santo, sa Krus at sa mga ikon.

Ang erehe ni Bashkin ay binubuo sa kakanyahan ng parehong mga rasyonalistang ideya gaya ng sa mga ereheng Judaising. Hindi ipinataw ng Konseho noong 1553 ang mga parusang ipinataw sa mga ereheng Judaising: si Bashkin at ang kanyang mga kapwa nag-iisip na tagasunod ay hinatulan ng habambuhay na pagkakakulong. Sa panahon ng pagsisiyasat kay Bashkin at sa kanyang mga tagasunod, lumabas na nakipag-

[778] RIB. 4. pp. 1221, 1384, 1232.

[779] Tungkol sa mga pananaw ni Bashkin: AAE. Bol. 1, Blg. 239, 238. Makarii. Ikalawang ed., Bol. 6, pp. 250–258; Golubinsky. Bol. 2, Blg. 1, pp. 821–825

ugnayan siya sa ilang monghe mula sa mga disyerto sa kabila ng Volga at nakipag-usap sa kanila tungkol sa iba't ibang paksa. Dahil malaganap ang Calvinismo at Socinianismo sa Lithuania noong panahong iyon, malinaw na ang malayang pag-iisip ni Bashkin ay nasa ilalim ng impluwensiyang Kanluranin[780] .

Sa pagsisiyasat kina Bashkin at ng kanyang mga tagasunod, lumitaw na nakipag-ugnayan siya sa ilang monghe mula sa mga disyertong lampas sa Volga at nakipag-usap sa kanila tungkol sa iba't ibang paksa. Nabanggit ang pangalan ng matandang Artemy. Sapat na iyon para siya'y tawagin sa Konseho upang tanungin. Si Artemy, isang masigasig na mangangaral ng mga pananaw ng mga hindi nagmamay-ari, ay isang tinik sa tagiliran ng hirarkiyang may hilig sa mga Josephite. Sa kanyang panahon bilang abbot sa Monasteryo ng Trinity-Sergius, kung saan sinikap ni Artemy na itaas ang pamantayan ng pamumuhay ng mga monghe, nakalikha siya ng maraming kaaway na sabik na samantalahin ang naganap na sitwasyon.

Sa huling bahagi ng 1551 o unang bahagi ng 1552, nagbitiw si Artemy sa kanyang tungkulin bilang abbot at umatras sa isang hermitage sa rehiyon ng Trans-Volga. Naniniwala si E. E. Golubinsky na unang tinawag si Artemy sa Konseho laban kay Bashkin bilang isang maalam na monghe[781] ; gayunpaman, nang siya ay ininsulto at inakusahan nina Bashkin at ng iba pang inakusahan, na nagsasabing siya mismo ay 'hindi sumusunod sa batas Kristiyano', lihim na tumakas si Artemy mula sa Moscow, ngunit nahuli sa daan at bumalik sa Moscow, ngayon bilang akusado. Sa Konseho, ang mga saksi—mga monghe mula sa mga monasteryo ng Trinity-Sergius at Kirillov—ay nagpatotoo at inakusahan si Artemy ng malayang pag-iisip sa relihiyon: Sinasakdal siya ng paggawa ng mga mapang-kritikong pahayag tungkol kay Joseph ng Volotsk at sa kanyang mga sinulat, ng hindi pag-apruba sa pag-uusig sa mga erehe ng Novgorod (ibig sabihin, yaong nagsasagawa ng Hudaismo), at ng iba pang 'mga pahayag na blasphemous at heretikal'. Lahat ng mga paratang na ito ay walang patunay, madalas walang batayan, at binaluktot ang tunay na pananaw ni Artemy. Hindi pinabulaanan ni Artemy ang ilang paratang, gaya ng paglabag sa kanyang pag-aayuno; inamin niya sa Konseho na minsan siyang kumain ng karne sa isang salu-salo na inihandog ng tsar. Hindi rin pinabulaanan ni Artemy na, habang nanatili sa Monasteryo ng Pechersk malapit sa Pskov, tinalakay niya ang iba't ibang usaping pangrelihiyon kasama ang mga 'taong Lithuanian'. Walang erehiya sa mga pananaw ni Artemius, ngunit siya ay isang taong ayaw limitahan ang kanyang buhay-relihiyon sa makitid na hangganan ng pormalismong Josephite; Tutol siya sa pagmamay-ari ng lupa ng mga monghe, at ang kanyang mga pananaw sa mga saligan ng buhay monghe ay naiiba sa mga pananaw ni Metropolitan Makarii, ng mga obispo sa Konseho, at ng mga mapaghiganting huwad na saksi. Nakatakda si Artemius na maging biktima ng nagwaging mga Josephite, sapagkat ang kanyang paghatol ay nagsilbing dobleng suntok sa fraksiyon ng mga Hindi Nagtamo: upang alisin ang kanilang pinakamalakas na kinatawan at maghain ng paratang ng erehiya laban sa lahat ng mga Hindi Nagtataglay, na siyempre, nag-alis sa kanila sa buhay ng simbahan at pulitika at tiniyak ang walang kondisyong dominasyon ng mga Josephite rito.

Sa kanyang *Kasaysayan ng Simbahang Ruso*, isinulat ni Makarii Bulgakov ang tungkol sa mga gawain ng mga Hindi-Tagapag-ari nang may pagkamuhi at kahit pagkiling, ngunit hindi niya nangahas na ideklara si Artemius na erehe, dahil walang batayan para dito ang mga sanggunian, at itinuturing siya bilang isang taong 'karaniwang mahilig magpalaya-layang maghinuha tungkol sa mga banal na bagay ng pananampalataya', na, wari, isang relihiyosong liberal – at gayon pa man, pinagtatwiran ni Makarii ang hatol ng Konseho[782] . Si E. E. Golubinsky, matapos ang masusing pagsusuri sa lahat ng magagamit na materyal, ay hindi matukoy kung ano ang nilalaman ng erehiya ni Artemy, at may tendensiyang ituring siyang biktima ng intriga sa simbahan at pulitika[783] .

---

[780] Noong dekada 1530 pa lamang, nagsimulang lumitaw sa Moscow ang mga unang ulat tungkol kay Luther, na pinatutunayan ng sanaysay na 'Tungkol kay Luther at ang Kaniyang Heresiya', na isinulat noong 1536. Popov, A. *Review of Russian Chronographs*. 2 (1869). p. 130. Isinulat ni Maxim na Griyego ang isang pagtutol kay Luther, na pangunahing tumatalakay sa pagbibigay-pugay sa mga ikon (Mga Gawa 1, pp. 485–494). Bago pa man ang Polish Sejm noong 1552, na nagkaloob sa szlachta ng kalayaan sa relihiyon, nakapasok na sa Poland at Lithuania ang mga aral ni Calvin, habang mabilis ding kumakalat doon ang Socinianismo. Ihambing sa: Völker, K. *Kirchengeschichte Polens* (1930); Grabowsky, Th. Mula sa Kasaysayan ng Panitikang Calvinista sa Poland (1906); Lyubovich, N. Kasaysayan ng Repormasyon sa Poland. Calvinismo at ang mga Antitrinitaryano (1883); Wotschke, Th. Kasaysayan ng Repormasyon sa Poland (1901); Sokolov. Ang Ugnayan ng Protestantisismo at Rusya noong ika-16 at ika-17 Siglo (1880).

[781] Tingnan ang pagtatangka ni Golubinsky na muling buuin ang talambuhay ni Artemius (vol. 2, no. 1, pp. 832–836); at pati na rin: Sadkovsky. Op. cit., pp. 60–85.

[782] Makarii. Ikalawang edisyon. Tomo 6, p. 265.

[783] Golubinsky. Bol. 2, Bahagi 1, p. 835.

2. Nakatatandang Artemy. Ang kaniyang mga asetik-mistikal at apologetikong sinulat

Kung ikukumpara sa magaan na hatol na ipinataw sa kaso ni Bashkin—kung saan ang nasasakdal ay tunay ngang itinakwil ang mismong mga saligan ng doktrinang Orthodox—si Matandang Artemy ay hinatulan nang napakabigat, ito ay ang pagtanggal sa pagka-hieromonk (siya ay isang hieromonk) at pagkakulong sa Monasteryo ng Solovetsky. Hindi nagtagal si Artemy sa monasteryong ito, kung saan ang hinaharap na Metropolitanong Philip ang abbot noon. Sa mga hindi pa malinaw na pangyayari, tumakas siya at napadpad sa Lithuania. Doon ay nagsulat siya ng maraming akdang apologetiko at polemikal na nakatuon laban sa Calvinismo at, sa bahagi, laban kay Theodosius na Baluktot[784] . Ang mga akdang ito ay kawili-wili hindi lamang dahil sa kanilang nilalaman, kundi higit sa lahat dahil nagbibigay ang mga ito ng pananaw sa mga relihiyoso at asetikong kaisipan ni Artemy.

Karapat-dapat ang mga ideyang ito ng ating pansin, sapagkat inilalarawan nila ang pananaw ni Artemius sa buhay asetik at dito ay matutuklasan ang isang paglihis mula sa mga kaisipan ni Nilus na Matanda. Itinuturing ni Nilus ang 'intelektwal na panalangin' () bilang sentro ng espirituwal na pagsisikap sa landas tungo sa kaligtasan at pagdidiyos. Si Artemius naman ay mas nagsasalita tungkol sa 'espiritwal na pag-ibig', na itinuturing niyang pundasyon ng mga pagsisikap sa pag-aascetiko at ng buhay monghe, at na naglalaman ng paglilingkod sa kapwa[785] . Sa paggawa nito, inilalahad ni Artemius ang kanyang konsepto ng buhay monghe. Ayon kay Artemius, upang makamit ang espiritwal na pag-ibig, kailangang munang lumayo sa mga kapwa at maglaan ng sarili sa monastikong pag-iisa; doon lamang lalitaw ang tunay na pangangailangan para sa pag-ibig. Siyempre, tinutuligsa at tinatanggihan ni Artemius ang pamumuhay na komunal, lalo na't halos unibersal na nawasak ang mga saligan ng pamumuhay na cenobitic dahil sa hindi pagsunod sa patakaran ng monastiko. Higit pa rito, ang pamumuhay na komunal ay humahantong sa 'karneong spekulasyon', na kung saan ang kayamanan ng mga monastiko ay nagiging matabang lupa[786] . Ang pagkamit ng espiritwal na pag-ibig ay posible lamang para sa isang taong 'naninirahan nang hiwalay', para sa isang monghe sa skete, kung saan, sa pag-iisa o, sa pinakamarami, sa pares, sa pagtanggi sa mundo, sa katahimikan at espiritwal na pagninilay, unti-unting makakamit ang espiritwal na pag-ibig. Ang pag-iisa, ang pagbabasa ng Banal na Kasulatan at mga sinulat na asketiko, ang katahimikan at panalangin ang dapat punuin ang buhay sa hermitage. Ang panlabas na kahirapan at ang pakiramdam na isa ka lamang naglalakbay sa mundong ito ay may partikular na halaga dahil, dahil sa mga ito, nagkakaroon ng pagkakataon na palayain ang sarili mula sa mga alalahanin sa lupa at itaguyod nang lubos ang pagtitipon ng kaluluwa[787] .

Matapos ilarawan ang mga panlabas na kinakailangan para sa pagtitipon ng kaluluwa ng isang taong nagpasiyang mamuhay nang asketiko, inilarawan naman ni Artemius ang espiritwal at moral na kalikasan ng asketa. Tatlo ang sangay ng kalikasang ito: ang pandama, ang sikikal, at ang espiritwal. Sa landas tungo sa espiritwal na kaganapan, dumaraan ang likas na katangian ng tao sa tatlong yugto, na tinatawag ni Artemius, batay sa mga asetikong sulatin ng mga Ama—lalo na ni Isaac na taga-Syria—na 'pagpapako sa sarili'.

Sa unang yugto, ang moral na sensibilidad ng isang tao ay ginigising ng takot sa Huling Paghuhukom, at siya ay napipilit, ayon sa kanyang makakaya, na gumawa ng mababuting gawa. Ang gawi na ito, na tinatawag ni Artemius na 'pagpapako sa laman', ay hindi iba kundi ang pakikibaka laban sa mga makamundo at sikolohikal na pagnanasa. Sa kalagayang ito, karaniwang sumisibol ang tukso na mawalan ng pag-asa, ngunit nalalampasan ito sa pamamagitan ng pagtitiis, katatagan, at panalangin para sa mapagpalang tulong ng Diyos. Lalo pang kinakailangan ang panalangin, sapagkat palaging dinirinig ng Panginoon ang walang patid na panalangin at dumarating upang tulungan ang asketiko sa kanyang espirituwal na pakikibaka. Unti-unti, natatagpuan ng isang ascetic na Kristiyano ang bagong saligan para sa paggawa ng mababuting gawa: hindi na niya ito ginagawa bilang alipin – dahil sa takot – kundi bilang lingkod – para sa gantimpala. At pagkatapos ay nabibigyan ang asketiko ng pagkakataong umakyat sa ikalawang baitang[788] . Kung ang bagong kalagayang

---

[784] RIB. Bol. 4. Labing-apat sa mga akda ni Artemius ang inilathala rito. Limang dito ay nagmula sa panahong nasa Moscow siya (pp. 1359–1373, 1382–1390, 1390–1400, 1400–1420, 1432–1441); siyam ang naisulat sa Lithuania (pagkatapos ng 1555): ang 1st: pp. 1201–1266; ang 2nd: pp. 1266–1273; ang 3rd: pp. 1273–1287; ang 4th: pp. 1287–1328; ang ika-5: pp. 1423–1432; ang ika-6: pp. 1420–1423; ang ika-7: pp. 1441–1448; ang ika-8: pp. 1328–1359; ang ika-9: pp. 1373–1381. Lalo nang mahalaga ang: 1. Para sa mga guro ng mga Lyutoryano; 4. Para sa erehe na si Simon Budny; 5. Para sa kaniya rin. Tingnan din: Pliss, V. 'Simon Budny at ang Repormasyon sa Lithuania', sa: Christian Readings 1911, 2, 9, 10.

[785] RIB. 4. pp. 1228, 1259, 1261, 1249.

[786] Ibid. pp. 1223, 1260, 1224, 1261, 1236, 1271.

[787] Ibid. p. 1261.

[788] Ibid. pp. 1232, 1275, 1342.

ito ay matibay nang naitatag sa loob niya, tunay nga siyang umaakyat sa ikalawang baitang na ito – ang baitang ng 'aktibong espirituwal na pag-ibig'. Nauunawaan niya ang pangangailangang panatilihin ang mga utos ng Panginoon, hindi dahil sa takot sa Huling Paghuhukom o para sa gantimpala, kundi dahil sa pag-ibig sa Diyos. Ang pag-ibig sa Diyos, nang makapasok sa kaluluwang tao, ay winawasak ang mga makamundong pagnanasa, pinapabanal ang kaluluwa at binabago ito. Unti-unti nang bumabalik ang asketiko sa kalagayan ng 'orihinal na kadalisayan'. Kung hindi siya natitinag sa kanyang pagnanais na manatili sa pag-ibig sa Diyos, hindi lamang ang kanyang kaluluwa ang nagbabago, kundi pati na rin ang kanyang isipan, na dahil dito ay nagkakaroon ng kakayahan para sa espiritwal na pagninilay. Ang panalangin ang pinakamainam na paraan upang makamit ang kakayahang ito; sa pamamagitan ng isang nagbago nang isipan, napagtatanto ng isang tao na siya ay anak ng Diyos. Pinapalakas ng pakiramdam na ito ng pagiging anak ang ugnayan sa pagitan ng Kristiyano at ng Diyos, isang ugnayang itinatag sa binyag ngunit naputol dahil sa kasalanan. Ang pakiramdam ng pagiging anak sa Diyos ay isang biyayang kaloob sa puso na sumasaklaw sa buong espiritwal na pagkatao ng isang tao; Itinataas ng banal na liwanag ang taong naglalakad sa landas ng pagpapapako sa sarili hanggang sa hangganan ng ikatlong yugto ng espiritwal na kaganapan, na tinatawag ni Artemy na 'ang kaluwalhatian ng Krus'. Tinuturing ni Nakatatandang Artemy ang hangganang ito sa pagitan ng ikalawa at ikatlong yugto ng pagpapapako sa sarili bilang isang hangganan na maaari lamang tawirin ng isang Kristiyano sa kabilang buhay. Doon, sa buhay na walang hanggan, ipinagkakaloob ng Panginoon sa mga nagpanatili ng kanilang pagiging anak ng Diyos ang pagmamasid s ng mga Banal na hiwaga, na pumupuno sa nagkakaroon nito ng di-mailarawan at walang patid na kagalakan. Sa buhay sa lupa, iilan lamang—ang mga perpekto, ang mga santo—ang tumatanggap ng kaloob ng 'kaluwalhatian ng Krus', ang biyaya ng Diyos, at nananatili sa ikatlong baitang[789] .

Ang pagpapako sa sarili ang pinagmumulan ng grasya-puno ng kaliwanagan ng isang tao; ginagawa nitong tagamasid ng Banal na katotohanan na nakapaloob sa Banal na Kasulatan. Tanging ang isang nagkakaroon ng kaliwanagan ang makakakita sa katotohanan at wastong mauunawaan ang Kasulatan. Kaya, ang pagpapapako sa sarili ang panulukan ng tunay na pag-unawa sa mga utos ng Panginoon at ng Banal na Kasulatan sa kabuuan. Ang mga Kristiyanong hindi nakamit ang tagumpay ng pagpapapako sa sarili ay nanganganib na mali ang pagkaunawa sa Banal na Kasulatan at mahulog pa sa erehesiya. Ang pagpapapako sa sarili ay isang gawa ng pagpapakumbaba at pagsisisi. Ang isip na hindi naliwanagan ay pugad ng kayabangan; ito ay isang makamundong isip, na hindi kayang maunawaan nang tama ang mga utos ng Panginoon; hindi nito nauunawaan ang mga ito dahil hindi nito hinahanap ang Banal na katotohanan, kundi tinutugis ang sarili nitong layunin, at sa gayon ay nananatili sa labas ng Banal na biyaya. Ang taong may makalamang kaisipan ay binabasa ang Banal na Kasulatan, ngunit hindi niya ito lubos na nauunawaan o mali ang pagkakaintindi niya rito. Ang ganitong baluktot na pag-iisip ay nagtutulak sa isang tao sa bisig ng manunukso, si Satanas, at ginagawang erehe siya[790] .

Ang mga asetikong pagninilay na ito ni Artemius, na nakakalat sa kanyang mga apolohetiko at polemikal na sinulat, ay nagbibigay-daan sa atin upang ilarawan ang kanyang personal na pananaw, ngunit hindi ito naglingkod sa layunin ng pagtatanggol sa Ortodoksong doktrinang eklesiastikal noong panahon niya sa Lithuania. Ang mga taong isinusulatan niya tungkol sa mga katuruan ng Simbahan ay nasa ilalim ng matinding impluwensya ng mga Calvinista at anti-Trinitaryano na aktibo sa Lithuania, kaya hindi lamang hindi nila tinanggap ang mga pananaw ni Artemius, kundi hindi rin nila kayang maunawaan ang kanyang mga pananaw na asketiko at mistiko, na hinango mula sa mga pinagmumulan ng asketismong patristiko at mistisismong Orthodox. Ang isa pang bahagi ng kanyang mga sinulat, kung saan tinalakay ang iba't ibang usapin ng buhay panrelihiyon, ay napatunayang may praktikal na kahalagahan. Lalo nang mahalaga ang kanyang mga sinulat na inihandog sa Calvinistang pastor na si Simon Budny at sa iba pang mga Lithuanian[791] .

Sa mga sulating ito—o, mas tama, mga epistola, na ang ilan ay napakaikli—binibigyang-diin ni Artemius ang pangangailangan ng mga Kristiyano na kilalanin ang Banal na Kasulatan at pag-aralan ito nang

[789] Ibid. pp. 1278, 1343, 1298, 1299.

[790] Ibid. pp. 1341, 1335, 1406, 1303, 1324, 1275, 1301, 1444, 1384, 1407.

[791] Si Simon Budny ay malamang na orihinal na naniniwala sa Griyegong Orthodox; kalaunan ay naging Kalvinista siya at, sa kalagitnaan ng ika-16 na siglo, naglingkod bilang pastor ng mga Kalvinista sa bayan ng Kletsk (malapit sa Minsk sa Lithuania), kung saan masigasig niyang ipinangaral ang doktrinang Kalvinista. Nagsulat siya ng dalawang akda: 1. Katekismo (1562, sa Belarusian) at 2. Tungkol sa Pagpapawalang-sala ng Tao (sa wikang Ruso). Pagkatapos noon, sumali si Budny sa mga Anti-Trinitaryano; Malyshevsky, I. 'Isang Pinalsipikang Liham mula sa Polovtsian na si Ivan Smera kay Dakilang Prinsipe Vladimir', sa: TKDA. 1876. 2. mga pahina 507–513; Pliss, V. Op. cit.

regular upang maunawaan nang tama at mapangalagaan laban sa erehe; gayunpaman, mariing tinututulan niya ang labis na pagtutok sa Lumang Tipan sa kapinsalaan ng Ebanghelyo[792] . Ang Ebanghelyo ay lubhang mahalaga dahil ang pangangaral ni Cristo sa Bagong Tipan ay nagpawalang-bisa sa Lumang Batas[793] . Dahil itinanggi ni Simon Budny, sa kanyang mga anti-Trinitaryong pahayag, ang doktrina ng Trinidad, napilitan si Artemy na pabulaanan ang kanyang mga argumento[794] . Matindi niyang tinututulan ang doktrinang Calvinista at binibigyang-diin ang pangangailangan ng mababuting gawa para sa kaligtasan. Ang pananampalataya na walang mababuting gawa ay hindi tunay na Kristiyanong pananampalataya, kundi mapagmalabis na pagmamataas at pagtalikod sa Diyos, bagaman binibigyang-diin din ni Artemy ang sukdulang kahalagahan ng pagpapabuti ng moralidad, ang pakikibaka laban sa mga pagnanasa, at ang kahalagahan ng pagpapapako sa sarili, na kung wala nito ay hindi posible ang kaligtasan[795] . Sa kanyang mga sinulat, ipinagtatanggol ni Artemy ang Kristiyanong liturhiya. Pareho sa kanyang mga kalaban, sina Simon Budny at Ivan Zaretsky, ay tinanggihan ang Banal na Eukaristiya at ang biyayang dulot nito sa mga mananampalataya, pati na rin ang lahat ng anyo ng pagsamba sa pangkalahatan. Sa pagtutol sa mga kamaliang ito, kumukuha si Artemy ng mga sipi mula sa mga Sulat ni Apostol Pablo at tumutuligsa sa mga pananaw ng Protestante tungkol sa mga sakramento at sa liturhikal na buhay ng mga Kristiyano sa pangkalahatan[796] . Sa parehong liham kay Budny, isinulat niya ang pangangailangang panatilihin ang tradisyon at binanggit sa kontekstong ito na ang tradisyon[797] ay kinilala rin sa Lumang Tipan . Kaugnay ng pangangailangan para sa moral na pag-unlad, binibigyang-diin ni Artemius kung gaano kahalaga ang pag-iwas sa sarili at ang pagsunod sa katamtaman sa lahat ng bagay para sa mga Kristiyano, at pinag-uusapan ang pang-edukasyong kahalagahan ng pag-aayuno; pinaalalahanan niya ang kanyang mga kalaban na ang Mismo si Cristo ay pumasok sa disyerto at nag-ayuno doon. Samakatuwid, ang buhay monghe ay isang gawaing nakalulugod sa Diyos; tinutulungan nito ang mga tao sa landas ng kaligtasan, sapagkat ang mga saligan nito ay katamtaman at pagtanggi sa sarili, at ang pakikibaka laban sa mga pagnanasa at kayabangan[798] . Panghuli, dapat tandaan na ipinagtatanggol ni Artemius ang Kristiyanong kaugalian ng paggawa ng tanda ng krus, at ang pagbibigay-pugay sa mga santo at mga ikon[799] .

Malinaw mula sa lahat ng apologetikal na sinulat ni Artemius na siya ay isang tapat na anak ng Simbahang Orthodox. Marahil ay may batayan ang mga paratang laban sa kanya sa Konseho *ng 1553–54 maaaring may batayan ito noon, ngunit kalaunan ay tuluyang isinuko ni Artemy ang kanyang malayang pag-iisip sa relihiyon (kung ito man ay kailanman naging katangian niya) at tinubos ito sa pamamagitan ng kanyang mga gawaing polemikal na nakatuon laban sa propaganda ng Protestante sa Lithuania.*

3. Zinovy ng Otensk at ang kaniyang mga sinulat

Bagaman pangalawa ang papel ng purong teolohiya sa apologetics ni Artemy, ito ay pangunahing lugar sa mga sinulat ng mongheng si Zinovy ng Otensky Monastery (sa rehiyon ng Novgorod). May mga puwang sa talambuhay ni Zinovy, at ang proseso ng kanyang espirituwal na pag-unlad ay nananatiling hindi pa ganap na nalilinaw hanggang ngayon. Namatay siya noong 1568 sa Oten Monastery, kung saan tila siya ay ikinulong: noong dekada 1520, si Zinovy ay kaugnay ng mongheng si Maxim na Griyego at, kasunod ng pagkakakondena nito, malamang ay pinalayas o ikinulong sa Oten Monastery. Ang mga dahilan kung bakit iniwan ni Zinovy ang Moscow (kung kusang-loob man o utos ng mga awtoridad) ay nananatiling hindi malinaw hanggang ngayon. Ang katotohanang si Zinovy, pagkatapos ng kanyang kamatayan, ay inilibing sa katedral ng Otensky Monastery malapit sa libingan ni San Jonah, ay nagpapatotoo sa mataas na paggalang na ipinagkaloob sa kanya ng komunidad ng mga monghe[800] . Maaaring isipin na hindi mangahas ang mga awtoridad ng

---

[792] RIB. 4. pp. 1442 (Blg. 4: kay Simon Budny), 1231 (sa isang guro ng Lutheran), 1343 (Blg. 8: sa isang hindi kilalang tao); at pati na rin: RIB. 4. pp. 1265, 1309.
[793] Ibid. pp. 1205–1208, 1278, 1350.
[794] Ibid. p. 1314.
[795] Ibid. pp. 1203, 1265, 1326, 1342, 1443.
[796] Ibid. pp. 1251, 1277–1279.
[797] Ibid. pp. 1253, 1264, 1268, 1348.
[798] Ibid. pp. 1210, 1255, 1358–1359, 1265, 1422.
[799] Ibid. pp. 1211, 1250, 1295–1297, 1444–1445, 1243, 1247, 1270, 1284, 1446.
[800] Tingnan: Andreev, N. 'Ang Monghe Zinovy ng Oten hinggil sa Pagpupugay sa Ikon at Pagpipinta ng Ikon', sa: *Seminarium Kondakovianum*. 8 (1936). pp. 259–262; sinisikap ng may-akda na muling buuin ang talambuhay ni Zinovy. Ang pangunahing akda tungkol kay Zinovy: Kalugin, F. Zinovy, ang Monghe ng Otensk, at ang Kaniyang Mga Teolohikal-Polemik at Eklesiastikal-

monasteryo na ipagkaloob ang ganitong karangalan sa isang pinalayas. Gayunpaman, sa kabilang banda, mahigit 40 taon na ang lumipas mula nang dumating si Zinovy sa Oten Monasteryo, at sa panahong iyon ay nakamit ng kanyang kabihasaang-agham ang paggalang ng pamayanang monghe at ng mga abbot; bukod pa rito, dapat isaalang-alang ang damdamin ng mga lokal sa Novgorod, na madalas na naipapahayag bilang pagtutol sa mga awtoridad sa kabisera[801] .

Hindi lumahok si Zinovy sa buhay pang-iglesia at pampulitika ng kanyang kapanahunan[802] ; ang kanyang pag-iisa sa kanyang selda sa monasteryo ay napatunayang isang malaking biyaya para sa kasaysayan, sapagkat dahil sa kanya natin lamang nalalaman ang tanging teologo noong ika-16 na siglo na nagpakita ng tiyak na antas ng kasarinlan at pagiging orihinal sa kanyang mga sinulat[803] . Ang kanyang mga sinulat, tulad ng *The Enlightener* ni Joseph, ay inakda para sa mga layuning polemikal, ngunit ang mga polemika ni Zinovy ay ganap na naiiba ang kalikasan. Hindi ito punô ng mga sipi, gaya ng sa kaso ni Joseph. Mas pinipili ni Zinovy na magsagawa ng sarili niyang independiyenteng imbestigasyon sa mga isyung pinag-uusapan; sa kanyang mga polemika, inilalantad niya ang isang malinaw na konsepto, sinasalakay niya ang kanyang kalaban gamit ang sariling sandata, gumagawa ng lohikal na konklusyon at, upang patunayan ang kanyang mga pahayag, hindi niya pinababayaan ang ebidensiyang nagmumula sa rason. Nagsulat si Zinovy ng dalawang pangunahing akda: 'Isang Pagtatanghal ng Katotohanan sa Mga Nagtanong Tungkol sa Bagong Doktrina' at 'Isang Mahabang Sulat Tungkol sa Kabaluktutan ni Kosoy'[804] . Ang unang akda, na napakalawak, ay may partikular na kahalagahan, sapagkat, sa isang banda, nililinaw nito ang kalikasan ng mga heretikal na pananaw ni Kosoy, habang sa kabilang banda, inilalarawan nito si Zinovy bilang isang bihasang polemista at teologo.

Ang nabanggit na Konseho ng Moscow *noong 1553–54, habang iniimbestigahan ang mga maling aral ni Bashkin—kung saan maraming monghe mula sa mga monasteryo sa kabila ng Volga ang tinawag bilang mga saksi—ay nabaling pansin sa isang mangangaral ng isa pang 'heresiyang walang Diyos', isang mongheng nagngangalang Theodosius Kosoy, at masusing inusisa siya. Sa kasamaang palad, nawala ang tala ng interogasyon, at ang akda ni Zinovy na *The Testimony of Truth* ang nananatiling nag-iisang pinagkukunan ng impormasyon tungkol kay Theodosius Kosoy at sa kanyang mga paniniwalang panrelihiyon.*

Ang mga detalyeng biyograpikal tungkol kay Kosy ay naglalarawan sa kanya sa hindi kanais-nais na liwanag: siya ay naging lingkod ng isang boyar ng Moscow, nagnakaw sa kanyang amo at tumakas patungong rehiyon ng Belarus. Kalaunan, pumasok si Kos sa isang monasteryo at nagpanumpa ng mga panata ng pagka-monastiko. Matapos siyang dalhin sa Moscow at litisin, tumakas siya muli at lumitaw sa Lithuania, kung saan siya nanirahan at matagumpay na ipinangaral ang kanyang mga pananaw.

Isinulat ni Zinovy na sa pamamagitan ng pagkakataon niya lamang nalaman ang mga heretikal na aral ni Kosoy. Sa isang pagkakataon – bandang 1554 ngunit bago ang 1566, nang isinusulat ni Zinovy ang kaniyang sanaysay, – dalawang monghe mula sa isang katabing monasteryo, na sinamahan ng isang layko, ang dumalaw sa kanya sa Otensky Monasteryo at tinanong siya ng iba't ibang tanong tungkol sa doktrinang pang-simbahan, kaligtasan, Banal na Kasulatan at ang pagiging tunay nito, at kung ang Lumang Tipan at Bagong Tipan ay tunay ngang maaaring ituring na 'Banal na Kasulatan'. Nagpatuloy ang pag-uusap, at sa kabuuan ay naganap ang 12 na pag-uusap. Sa mga pag-uusap na ito, binanggit ng mga nagtatanong kay Zinovy ang pangalan ng mongheng si Theodosius na Baluktot at detalyadong inilahad ang kanyang mga pananaw tungkol sa doktrina ng Simbahan. Bagaman tinutukoy ni Zinovy si Kosoy bilang alagad ni Artemius (ibig sabihin, ang Kagalang-galang Artemius na kilala natin), hindi maaaring sang-ayunan ang pananaw ni Zinovy, sapagkat ang mga pananaw ni Kosoy, na may halong magaspang na rasionalismo, ay kaunti lamang ang pagkakatulad sa mga pananaw ni Artemius na makikita sa kaniyang mga sinulat. Mas marami ang pagkakatulad sa pagitan ng mga pananaw nina Kosoy at Bashkin, bagaman imposibleng matukoy nang

---

Moral na Akda (1894) – ay, sa kasamaang palad, hindi ko nagamit. Tingnan ang pagsusuring Ruso ng akdang ito: Bochanovsky, V., sa: ZhMNP. 1894. 11; at pati na rin: Kalugin, F. 'Ang mga Homiletiko na Akda ni Monghe Zinovy ng Oten', sa: ZhMNP. 1893. 2 at 5; Tarasiy, Hieromonk. 'Isang Pangunahing Yugto sa Lumang Teolohiyang Ruso' (1927).

[801] Ihambing: Pomyalovsky, M. 'Tungkol sa Usapin ng Ugnayan ng Moscow at Novgorod noong ika-15–16 na Siglo', sa: ZhMNP. 1898. 9.

[802] Rzhiga. Maxim the Greek as a Publicist. p. 8.

[803] Golubinsky. 2. 2. pp. 224–225, 227–228; at pati na rin: Tarasiy, Hieromonk. Op. cit.

[804] Zinovy ng Otensk: 1. 'Ang Tunay na Patotoo', sa: Prav. sob. 1863–1864 (Kazan, 1863) at 2. 'Ang Mahabang Epistola', sa: Chteniya. 1880. 2; Golubinsky (2. 1. p. 827; 2. 2. p. 230) itinuturing si Zinovy bilang may-akda lamang ng unang akda. Ihambing: Gudziy. Kasaysayan ng Lumang Panitikang Ruso (1938). p. 282.

eksakto kung kailan at saan nagkita ang dalawang 'heresiarka', o kung talagang magkakilala sila[805] . Hindi maiiwasan – at halos tiyak kami rito – na si Kosoy, nang mag-isa man o sa pamamagitan ng ilang kakilala sa Moscow, ay nagsimulang pumuna sa doktrina ng simbahan at bumuo ng sarili niyang mga aral. Ang erehe ni Kosoy naman ay nagpapakita sa atin, sa kabilang banda, na ang ilang paniniwalang panrelihiyon ng mga Judaizer ay hindi pa tuluyang naglaho sa lipunang Moscow, sapagkat inuulit ng mga aral ni Kosoy, na may ilang paglihis at pagbabago, ang mismong mga paniniwalang iyon. Kinikilala rin ni Kosoy ang mga kasulatan ng Lumang Tipan, 'ang Batas ni Moises', bilang may awtoridad at totoo, at tinatanggihan ang mga kasulatan ng Bagong Tipan. Idineklara ni Kosoy na walang bisa ang mga kanon ng Simbahan at ang mga gawa ng mga Banal na Ama, bagaman sinisikap niyang ipagtanggol ang ilan sa kanyang mga paniniwalang panrelihiyon sa pamamagitan ng mga sipi mula sa mga sinulat nina Basil na Dakila o Juan Chrysostom. Mariing itinanggi ni Kosoy ang doktrina ng Trinidad, ang pagka-Diyos ni Cristo at ang Kanyang gawaing tagapagligtas, at ang mga sakramento; tinatanggihan niya ang pagmamahal sa Ina ng Diyos at sa mga santo; tinatawag niyang idolatriya ang pagsamba ng Simbahan at ang lahat ng ritwal na pang-liturhiya sa pangkalahatan; at hindi rin niya kinikilala ang hirarkiya ng Simbahan. Mula sa mga pag-uusap ni Zinovy sa mga taong naimpluwensyahan ng mga pananaw ni Kosoy, mas kitang-kita ang mapanuring aspeto kaysa sa positibong aspeto ng kanyang pagtuturo; ang huli ay binubuo lamang ng napakalabo at hindi tiyak na mga pahayag na ang tunay na relihiyon ay dapat nakatuon sa pagsamba sa iisang Diyos 'sa espiritu'[806] .

Ang 'The Demonstration of Truth' ay inakda ni Zinovy sa anyo ng isang dayalogo sa pagitan niya at ng kanyang mga nagtatanong. Gayunpaman, ang masusing pagsusuri sa nilalaman ng aklat ay nagpapakita na ang positibong bahagi nito, na binubuo ng mga sagot ni Zinovy at ng kanyang mga pagtutol, ay hindi partikular na nakatuon laban sa erehe ni Kosoy, gaya ng ipinagpipilit ng mga historyador ng Simbahang Ruso[807] , kundi isinulat ni Zinovy para sa iba pang mga kadahilanan. Sa isang banda, ipinahihiwatig ito ng panloob na lohika ng mga sagot, na, masasabi, ay bumubuo ng magkakaugnay na teolohikal na sistemang ; sa kabilang banda, ang kanyang mga sagot ay mas malawak kaysa sa kinakailangan upang pabulaanan lamang ang maling pananaw ni Kosoy. Ang Monasteryo ng Otensky, kung saan naghanap ng kanlungan si Zinovy at kung saan niya nakasalamuha ang mga tagasunod ni Kosoy, ay matatagpuan sa rehiyon ng Novgorod. Dito, anim na dekada na ang nakalipas, unang lumitaw ang sekta ng Judaising, at ang mga maling aral nito, sa kabila ng mga hakbang na isinagawa ng pamahalaan at ng mga awtoridad ng simbahan, ay hindi tuluyang nawala. Sa rehiyon ng Novgorod, mas malakas at mas buhay ang naramdaman ng ugnayan sa Kanluran kaysa sa sentro ng Moscow; ang mga dayuhang pananaw at opinyong panrelihiyon mula sa Kanluran ay nakarating sa Novgorod sa iba't ibang paraan; ang populasyon doon ay nasa mas mataas na antas ng kultura kaysa sa Moscow; ang mga ugnayang panlipunan doon ay lubhang naiiba rin sa mga umunlad sa ibang bahagi ng Hilagang-Silangang Rus', at nagbunga ng ganap na ibang uri ng mga tao; at sa buhay panrelihiyon ng lipunang Novgorod ay mayroon tayong makikitang ilang natatanging katangian at malaking orihinalidad: bukod sa mga Hudayisador, maaaring banggitin ang mga pananaw ng mga kronikador ng Novgorod sa mga usaping pang-simbahan at ang natatanging katangian ng hagyograpiya ng Novgorod[808] . Nang dumating si Zinovy sa Otensky Monasteryo, hindi maaaring hindi napansin ang lahat ng pagka-natatangi ng mga lokal na kalagayan. Malinaw na unang-una niyang pinansin ang mga usaping pang-relihiyon at pang-simbahan. Naramdaman niyang obligasyon niyang paglingkuran ang Simbahan ayon sa kanyang buong kakayahan at kaalaman. Ang pagdating ng mga tagasunod ni Kosoy sa kanyang selda at ang kanyang pag-uusap sa kanila ay nagbigay ng pagkakataon upang batikusin ang bagong erehe at sa gayon ay bigyan ang kanyang gawa ng napapanahon at makabagong

[805] Ihambing: Golubinsky. Bol. 2, Bahagi 1, pp. 819, 820.

[806] Zinovy. Ang Patotoo ng Katotohanan. Mga Kabanata 4, 21, 22, 8, 29, 26, 30, 23, 27, 43, 44, 45. Ihambing: Makariy. Ikalawang edisyon. 6. pp. 275–278; Emelyanov, I. 'Ang Mga Katuruan ni Theodosius na Baluktot', sa: TKDA. 1862. 6; Golubinsky. 2. 1. pp. 820, 825–830; Sadkovsky. 'Matandang Artemy', sa: Readings. 1891. 4. pp. 106–109; Malyshevsky. Op. cit. pp. 518–524; Sokolov, I. 'Ang Saloobin ng Protestantisismo sa Rusya noong ika-16 at ika-17 Siglo' (1880). pp. 266–267.

[807] Ihambing: Makarii. Ikalawang ed. Bol. 6, p. 273; Bol. 8, p. 467; Golubinsky. Bol. 2, Blg. 1, p. 826; Bol. 2, Blg. 2, p. 225. Hindi malinaw kung ang akdang ito ay talagang naganap nang aksidente, dahil lamang dumating ang mga monghe kay Zinovy at nagsimulang ikuwento sa kanya ang mga pananaw ni Kosoy. Ihambing: Zinovy. 'Isang Mahabang Epistola', sa: Readings. 1880. Bol. 2. Panimula ni N. Popov. p. 1.

[808] Ihambing: Bestushev-Ryumin. *Geschichte RuЯlands*. 1 (1877), mga pah. 230 ff., 265, 273 ff.; Lyubavsky, M. *Ancient Russian History up to the End of the 16th Century* (1918); Nikitsky. Mga Sanaysay tungkol sa Buhay ng Veliky Novgorod, sa: ZhMNP. 1869. 10; Grekov, B. Ang Bahay ni St. Sophia sa Novgorod (1914).

kabuluhan. Kaya, ang kanyang teolohikal at apolohetikal na gawa ay lumago at naging isang pangunahing apolohetikal at polemikal na traktado.

Kitang-kita ang isang tiyak na lohika sa paglalahad ni Zinovy ng kanyang teolohikal na sistema. Bagaman walang pag-aalinlangan sina Theodosius na Baluktot at ang kanyang mga tagasunod tungkol sa pag-iral ng Diyos, pinili pa rin ni Zinovy na simulan ang pagtalakay sa dogmang ito. Sa paggawa nito, ipinakita niya ang isang katangiang hindi matatagpuan sa ibang sinaunang Rusong manunulat sa simbahan, ito ay ang pagnanais na ipaliwanag at patunayan ang kanyang mga pahayag gamit ang ebidensiyang hinango sa rason, o ratio. Ang tendensiyang patunayan ang kanyang mga tesis sa pamamagitan ng lohikal na wastong paghihinuha ay kitang-kita sa mga sinulat ni Zinovy sa maraming pagkakataon; makikita rin ito sa kanyang matalino at angkop na pagbanggit sa Banal na Kasulatan, na nagpapahiwatig na ang akda ay naisulat matapos ang paunang pananaliksik sa isang napiling paksa, sa halip na kusang lumitaw sa mga pag-uusap. Ang kanyang kakayahang gamitin nang wasto ang 'agham na aparatong' ay isang kahanga-hangang katangian ng kanyang mga sinulat. Nangunguna si Zinovy sa mga pamantayan ng pag-aaral ng kanyang panahon; tunay siyang maaaring iturin na unang kinatawan ng siyentipikong teolohiya sa Sinaunang Rus'.

Pinapatunayan niya ang pag-iral ng Diyos sa pamamagitan ng pagsusuri sa kosmos. Ang kusa-paglikha ng mga buhay na nilalang sa mundo ay hindi maisip; samakatuwid, may Diyos na lumikha sa kanila. Lahat ng tao at lahat ng mga bansa ay naniniwala sa Diyos, tunay man o hindi. Ibig sabihin nito, ang pakiramdam ng pananampalataya ay likas sa likas na katangian ng tao at itinanim sa kaluluwa ng tao ng Diyos. Ang walang-buhay na kalikasan, gayundin, ay hindi walang dahilan; hindi ito maaaring lumitaw nang kusang-loob mula sa wala – samakatuwid, mayroong Diyos na lumikha ng sansinukob. Ang pagpapanatili ng mundo, kung saan ang iba't ibang elemento ay patuloy na nagkakasalungatan ngunit nananatiling matatag sa pagkakaisa, ay posible lamang sa pamamagitan ng Pangangasiwa ng Maylalang – binanggit din ni Zinovy ang argumentong ito bilang patunay sa pag-iral ng Diyos. Ang ugnayan sa pagitan ng nilikha at ng Maylalang ay nahahayag sa Pangangasiwa ng Maylalang[809] . Matapos ilahad ang mga kosmolohikal at telolohikal na patunay ng pag-iral ng Diyos, at batay rito, ipinaliwanag ni Zinovy ang Trinidad ng Diyos at ang Banal na Diwa. Ang Diyos, bilang unang sanhi ng lahat ng bagay, buhay man o walang-buhay, at bilang Maylalang at Tagapangalaga ng sansinukob, ay maaari lamang maging isang Buhay na Diwa, isang Buhay na Diyos. Kung gayon, kung ang Diyos ay Buhay, Siya ay kailangang magkaroon sa Kanyang Sarili ng Salita at ng Espiritu. Kung ang Banal na Diwa ay hindi nagmamay-ari ng Salita at ng Espiritu, hindi Siya ang Buhay na Diyos. Dahil ang Diyos ang unang sanhi ng lahat ng bagay, Siya ay walang hanggan, walang simula, walang hangganan, at makapangyarihan sa lahat; ang Kanyang Salita at ang Kanyang Espiritu ay mayroon ding mga katangiang ito. Pinagtitibay ni Zinovy ang kanyang mga argumento sa pamamagitan ng ilang sipi mula sa Aklat ng Genesis at iba pang sanggunian. Binigyan ni Zinovy ng malaking pansin (mga kabanata 23–27) ang pagtuturo ng Simbahan tungkol sa Pagkakatawang-tao ni Cristo at ang Kanyang 'pagtatayo ng sambahayan' ( ), na tinanggihan ng mga Judayisador, sina Bashkin at Kosoy. Batay sa mga pangako ng Lumang Tipan, isinulat ni Zinovy na alam ng Diyos mula pa sa simula ang hinaharap na pagbagsak ng tao at inasahan ang Pagkakatawang-tao ng Kanyang Anak, na paulit-ulit at sa maraming paraan Niyang ipinahayag sa Israel noong panahon ng Lumang Tipan. Dahil ang tao ang pinakamataas at pinakaperpektong nilikha ng Diyos, ang kaligtasan ng sangkatauhan ay maaari lamang makamtan sa pamamagitan ng Anak ng Diyos, si Cristo; sapagkat ang perpekto ay maaari lamang iligtas ng pinakaperpekto, at ang mahalaga ay ng pinakamahalaga. Ang posibilidad ng kaligtasan, ang hiwaga ng Pagkakatawang-tao ng Diyos—na lampas sa abot ng pag-unawa ng isip ng tao—at ang posibilidad ng pagsilang ng Anak ng Diyos mula sa isang Birhen ay lahat ng ito ay nasa loob ng makapangyarihang kapangyarihan ng Diyos. At sa Lumang Tipan ay maraming pangako hinggil dito, ayon kay Zinovy, upang kumbinsihin ang mga kalaban na higit na umasa sa Lumang Tipan.

Ang teolohikal na bahagi ng mismong akda ay nagtatapos sa pagpapaliwanag ng mga isyung ito. Sa mga sumusunod na kabanata (28–42), ipinagtatanggol ni Zinovy ang pagbibigay-pugay sa mga ikon, ang mga relikya ng mga santo, ang Krus at ang tradisyong eklesiastikal, pati na rin ang pangangailangan para sa mga Kristiyano na magsagawa ng pagsisisi, panalangin at pag-aayuno; sinusuportahan niya ang huli nang pangunahin sa pamamagitan ng mga sanggunian sa mga sulatang asketiko ni San Basil na Dakila. Ginamit din ni Zinovy ang mga akdang ito upang ipagtanggol ang pag-iral ng episkopado, mga monasteryo at monastisismo sa pangkalahatan (mga kabanata 43–46). Dito, napilitan si Zinovy na talakayin ang isyu—na

[809] Ang Patotoo ng Katotohanan. Mga Kabanata 5–12, 14–19, 20.

kontrobersyal noong panahong iyon—ng mga lupain ng mga monasteryo, partikular ang karapatan ng mga monasteryo na magmay-ari ng lupang may tirahan at kumita mula rito[810] .

Sa kanyang ikalawang akda – ang 'Mahabang Epistola', na mas maikli kaysa sa una – tinutugunan ni Zinovy ang iba't ibang usaping hindi dogmatiko. Ang akda ay isang uri ng koleksyon na binubuo ng walong tugon ni Zinovy sa mga liham na ipinadala sa kanya ng iba't ibang indibidwal mula sa Lithuania na humihingi ng kanyang opinyon tungkol sa erehe ni Kosog. Ang mga ito ay mga tanong tungkol sa kung kinakailangan ba ang mga simbahan para sa panalangin nang sama-sama, ang pagbibigay-pugay sa mga ikon, ang pangangailangan ng binyag at ng Eukaristiya para sa mga mananampalataya, ang pagbibigay-pugay sa mga santo at sa kanilang mga relikya, at ang pagka-pari. Sa kanyang huling tugon, isinulat ni Zinovy ang tungkol sa karapatan ng Simbahan na labanan ang erehiya at ang mga erehiya. Ang akdang ito ay kulang sa sistematikong estruktura na katangian ng *The Truth of Testimony*. Malamang na isinulat ni Zinovy ang mga tugon sa iba't ibang panahon at kalaunan ay pinagsama sa isang koleksyon, kaya madalas ang pag-uulit dito.

4. Arsobispo Daniel

Isang kilalang personalidad sa mga sirkulo ng panitikan sa Moscow si Metropolitan Daniel (1522–1539), na marami nang beses nang nabanggit sa akdang ito. Ang kanyang mga gawaing pang-simbahan at pampulitika, pati na rin ang kanyang mga sinulat, ay detalyadong tinalakay sa isa sa mga pinakamahusay na monograp tungkol sa kasaysayan ng Simbahang Ruso, na isinulat ni V. Zhmakin. Ang mahusay na pulitika eklesiastikal ni Daniel, na madalas siyang napipilitan na magpakumbaba sa harap ng awtoridad ng gran duke; ang kanyang pakikipaglaban laban sa mga non-possessors, na kanyang isinagawa nang may alab at poot; ang kanyang kayabangan; ang kanyang paghanga sa mga pananaw na Josephite at ang kanyang pagnanais na ipatupad ang mga ito sa buhay ng Simbahang Ruso – lahat ng ito ay naglalarawan kay Daniel bilang isang tao at bilang isang prinsipe ng Simbahan. Ngunit kasabay nito, siya ay lumalabas sa mananaliksik bilang isang modelo ng edukasyon at kabihasaang Old Muscovite. Ang mga opinyon ng kanyang mga kapanahunan tungkol kay Daniel ay labis na magkasalungat: itinuring siya ng boyar na si Ivan Beklemishev-Bersen na isang hindi kompeten-teng pinuno ng simbahan[811] ; mas obhetibo naman ang ideolohikal na kalaban at biktima ng kanyang pagkamuhi, ang mongheng si Maxim ang Griyego, na inilalarawan siya bilang isang taong may teolohikal na edukasyon[812] . Si E. E. Golubinsky ay sumang-ayon din sa pananaw ni Maxim the Greek sa kanyang *History of the Russian Church*; itinuturing ng mga historyador ng panitikan si Daniel bilang isa sa mga pinakamahalagang manunulat ng Lumang Ruso, na binibigyang-diin ang sigla ng kanyang wika at ang kanyang talento sa pampublikong pagsulat[813] . Bukod sa mga akdang inialay sa buhay monghe na naipaliwanag na natin , sumulat pa si Daniel ng ilang karagdagang traktado at epistola[814] . Ang mga ito ay pinagsama sa dalawang koleksyon, na tinawag nang naaayon: ang isa ay ang *Sobornik* at ang isa naman ay ang *Sbornik*. Ang 'Sobornik' ay binubuo ng 16 na sermon, kung saan anim rito ay tumatalakay sa mga usapin ng buhay monghe; ang 'Sbornik' naman ay naglalaman ng 14 na epistola. Tinutugunan ng mga akdang ito ang mga isyung dogmatiko at etikal[815] .

Apat na homiliya (ang ika-5–7 at ang ika-11) ay inialay sa mga usaping dogmatiko; ang mga ito ay may kalikasan na apologetiko at isinulat ni Daniel na may malinaw na pagtukoy sa erehiya ng mga Judaizer. Ang nilalaman ng mga homiliyang ito ay binubuo ng pagpapaliwanag sa mga dogma tungkol sa Pagkakatawang-tao at sa sambahayan ni Cristo. Ang ika-5 homiliya ay inilaan sa paglalahad ng katuruan ng Simbahan hinggil sa dogma ng Pagkakatawang-tao; nagsisilbi itong pambungad sa tatlong homiliya. Sa tulong ng mga maingat na piniling sipi mula sa mga sinulat ng mga Banal na Ama (kapansin-pansin na ang may-

---

[810] Tingnan din: Makarii. 2nd ed. 7. pp. 467–492 at Golubinsky. 2. 2. pp. 225–229. Para sa isang paghahambing na paglalarawan kina Zinovius at Joseph, tingnan: Makarii. 2nd ed. 7. pp. 492–494; at pati na rin sa: Tarasius, Hieromonk. Op. cit. pp. 7–16, 32–40, 98–110, 137, 146. Si Hieromonk Tarasiy, na isinumite ang akdang ito *noong 1899–1900 bilang tesis para ipagtanggol sa Kazan Theological Academy, ay nagbabahagi ng mga pananaw na Josephite tungkol sa monastisismo at mga pag-aari ng mga monghe (pp. 40–46). Ito ay isang napakalinaw na palatandaan kung gaano kalalim na nakaugat ang mga pananaw na ito sa monastisismo ng Rusya.*

[811] AAE. 1. Blg. 172. p. 142; Makarii. Ikalawang ed. 6. pp. 169, 170, 171, 172.

[812] Maximus the Greek. Works, vol. 1, p. 530.

[813] Golubinsky. Bol. 2, Blg. 1, p. 703; Bol. 2, Blg. 2, p. 221. Speransky, M. Kasaysayan ng Lumang Panitikang Ruso. Panahong Moskwa (1921). p. 146; Gudzii. Op. cit. (1938). p. 279; Makarii. 2nd ed. Vol. 7. p. 295; Zhmakin. Op. cit. p. 259 atbp.

[814] Tungkol sa mga akda ni Daniel, tingnan: Zhmakin. Op. cit. pp. 263–270.

[815] Ibid. p. 263.

akda, hindi tulad nina Joseph at Zinovy, ay halos eksklusibong tumutukoy sa Bagong Tipan at sa mga Banal na Ama, at kung minsan ay pati na rin sa mga aklat ng liturhiya) Inilalatag ni Daniel ang dogmatikong pagtuturo tungkol sa Anak ng Diyos bilang ganap na Diyos at ganap na Tao, at binibigyang-diin na ang mga spekulasyon na makikita sa mga maling katuruan ng mga erehe—na ang Cristo ay tila lamang nagkunwaring kumuha ng likas na pagkatao—ay maling-gabay at erehe. Si Cristo ay isang banal-taong Persona na may dalawang kalikasan at dalawang kalooban (ang unang tesis ay mas malinaw at mas mahusay na ipinahayag ni Daniel), kapwa-sustansiya sa hindi-ipinanganak na Ama at sa nilikhang tao, maliban sa kasalanan, Siya mismo ay hindi hindi-pinanganak at hindi rin nilikha, kundi 'ipinanganak bago pa ang lahat ng panahon' – ganito kalinaw na binubuo ni Daniel ang Kristolohikal na dogma. Dapat kilalanin na wala sa mga dogmatikong pananaw ni Daniel ang kalabuan o kadiliman na karaniwang makikita, halimbawa, sa mga pananaw ng prinsipe-mongheng si Vassian[816] . Ang ika-6 na homiliya ay malapit na kaugnay ng ika-5. Dito, sinasabi ni Daniel na ang Pagkakatawang-tao at ang Pagpapako sa Krus ni Cristo ay patotoo sa walang-hanggang pag-ibig ng Tagapagligtas para sa makasalanang sangkatauhan, at samakatuwid ang mga pahayag ng mga sumunod sa Hudaismo—na ang pag-aangkin ng likas na pagkatao at ang nakahihiyang Paghihirap sa Krus ay hindi karapat-dapat sa Diyos—ay lubos na mali; bumubuo ito ng isang pagtatangka na maliitin ang mapagpalang pag-ibig ng Diyos at ng Kanyang Anak sa atin. Sa Pagkakatawang-tao ng Anak, ipinagpapatuloy ni Daniel ang kanyang mga pagninilay sa Ika-7 na Homiliya, na parehong ang walang-hanggang karunungan ng Diyos at ang Kanyang walang-kayang pag-ibig ay naipahayag; sapagkat dahil sa Pagkakatawang-tao ni Cristo, nagawa nang 'lampasan ang katusuhan ng masama', 'nagapos si Satanas', 'nawasak ang impyerno', at ang sangkatauhan ay tinubos at nailigtas. Ang huling sermon ay inialay sa Banal na Paggabay, ang kahulugan nito at ang mga pagpapakita nito sa buhay ng tao.

Ang mga natitirang sermon sa unang koleksyon (*Sobornik*) ay tumatalakay sa mga isyu ng moral na teolohiya. Itinuturo ni Daniel na ang isang tao ay dapat maniwala at kumilos sa lahat ng bagay alinsunod sa Banal na Kasulatan (ika-1 sermon). Ito ay lalong kinakailangan para sa mga pastor ng simbahan, na obligado na tumindig nang hindi natitinag at matatag para sa katotohanan ng Simbahan (ika-2 sermon). Bukod sa Banal na Kasulatan, dapat igalang ang tradisyong eklesiastikal at sundin ang mga reseta, ritwal, tuntunin, batas, at kanon na nakapaloob dito, sapagkat dito tayo nagiging Kristiyano sa diwa, at hindi lamang sa panlabas na anyo, sa ating buhay (ikatlong homiliya). Ang ika-walong kasabihan ay partikular na kawili-wili, kung saan pinag-uusapan ni Daniel ang saloobin ng mga Kristiyano sa makamundong awtoridad at ang banal na pagtatatag ng mga awtoridad na ito. Ang awtoridad ng estado ay may tungkuling hingin ang pagsunod sa mga banal na batas—ibig sabihin, ang mga batas ng pananampalataya—mula sa mga nasasakupan nito, at, kung sakaling hindi ito masunod o baluktutin ng sinumang erehe o huwad na guro, parusahan ang mga may sala. Ang pagpapanatili ng kadalisayan ng pananampalataya at ang pagtatanggol dito laban sa mga erehe ay tungkulin ng lahat ng mananampalataya. Ang mga natitirang salita (ang ika-9, ika-10 at ika-12–16) ay nakatuon sa mga ugnayan ng mga tao sa buhay-publiko; dito ay pinag-uusapan ang pangangailangang malampasan ang mga panloob na tukso, na madalas na nagpapakita rin sa labas: kasinungalingan, galit, kayabangan, pagmamataas, pagtatalo, paninirang-puri at intriga, sapagkat sinisira nito ang mga ugnayan ng mga tao at binubulok ang buhay panlipunan. Binibigyang-diin ni Daniel ang natatanging kahalagahan sa relihiyon at edukasyon ng pag-amin para sa mga mananampalataya (ang ika-12 salita).

Hindi pinalalabis na sabihin na ang ika-13 na salita, na may pamagat na 'Tungkol sa Mundo at sa mga Nasa Mundo', ang pinaka-orihinal. Dito, sinasagot ng may-akda ang isang tanong na labis na ikinabahala ng mga tao noong panahong iyon: posible bang maligtas habang nananatili sa mundo (ibig sabihin, nang hindi kumukuha ng monastikong panata)? Tiyak na sinasabi ni Daniel na kung ang isang Kristiyano ay namumuhay ayon sa mga utos ng Panginoon sa buhay-publiko at buhay-pamilya, ang mga pintuan ng Kaharian ng Langit ay laging bukas para sa kanya. Sa mahusay at maganda, matingkad na pananalita , inilalatag ni Daniel ang mga saligan ng Kristiyanong asetikismo para sa mga namumuhay sa mundo. Ang pagtalikod sa lahat ng makamundong bagay ay hindi nangangahulugang dapat itigil ang lahat ng gawain; sa kabaligtaran, dapat maging aktibo ang isang tao, ngunit ang mga makamundong halaga ay hindi dapat magdulot ng matinding pagkahumaling dito, at hindi kailanman dapat kalimutan ang walang hanggang kaligayahan ng Kaharian ng Langit. Ang kapabayaan sa mga bagay na makamundo ay kasalanan kaysa birtud para sa isang Kristiyano. Masasabi na inilatag ni Daniel nang napakagaling ang mga usapin ng etika sosyal at sa gayon ay nag-ambag

[816] Makarii. Ikalawang edisyon, tomo 6, p. 203.

sa pag-unlad ng sinaunang Kristiyanong sosyolohiyang Ruso; sa ika-13 na sermon, makikita natin ang maraming katangi-tanging detalye at halimbawa na naglalarawan sa moral na klima at panlipunang buhay ng ika-16 na siglo, na ginagawang mahalagang sanggunian ang akdang ito sa kasaysayan ng kulturang Lumang Ruso[817] .

Ang ikalawang koleksyon, na pinamagatang 'Collection', ay naglalaman ng anim na epistola na nabanggit na, na tumatalakay sa buhay monghe; Ang natitirang mga epistola, na nakalaan sa iba't ibang indibidwal, ay tumatalakay sa mga isyung moral; medyo maikli ang mga ito (ang ika-13 na epistola lamang ang medyo mahaba) at, sa kanilang kahalagahan, ay hindi kasinghalaga ng mga akda sa unang koleksyon, ang *[818] *. Sa pagbabasa ng 'Collection' ni Metropolitan Daniel, lubos na sumasang-ayon ang isang tao sa pagtatasa ni E. E. Golubinsky na nabanggit na rito, habang sabay na namamangha muli sa pagkakaiba-iba ng mga tauhan ng mga Ruso noong ika-16 na siglo at sa sari-saring papel nila sa makasaysayang buhay ng panahong iyon. Sa pagbabasa ng mga akdang ito, nakakalimutan ng isa na ang may-akda nito ay isang mapagmataas, mapanlinlang, at mapaghiganting prinsipe ng Simbahan at isang politiko; at kahit na maalala pa ito, namamangha ang isa kung paanong ang pinakamalalang uri ng pampulitikang katusuhan ay maaaring pagsamahin sa napakagandang talento sa isang tao lamang. Si Daniel, isang tapat na disipulo ni Jose, sa ilan sa kanyang mga akda ay lumalampas sa mga hangganan ng paaralang Joseita at nalalampasan ang pormalismong panrelihiyon nito.

Ngunit kung babalikan natin ang kanyang talambuhay, makikita natin na ang mga 'paglayo sa paaralan' na ito, na kitang-kita sa kanyang mga sinulat, ay tunay ngang nakaapekto sa kanyang karerang eklesiastiko at pampulitika. Isa sa kanyang mga epistola, na hindi isinama sa *Collection*, ay nakatuon laban sa alitan sa loob ng fraksiyon ng mga boyar at sa pagmamalabis ng mga boyar noong menor de edad pa ang magiging Tsar Ivan IV. Ang epistola na ito, na isinulat noong Enero 1539 at ipinamahagi bilang isang liham na pang-arkipastoral sa lahat ng diyosesis, ang nagmarka ng kasukdulan ng kanyang gawaing pampanitikan at teolohikal; nagdulot ito ng pagkawala ng kanyang katungkulan bilang metropolitan, na napilitan siyang isuko isang buwan matapos ipadala ang dokumento. Wakas ang buhay ni Daniel sa Monasteryo ni San Jose, kung saan niya minsang inialay ang kanyang mga pangakong monghe[819] .

Si Abad Joseph, si Artemy na nakatatanda, ang mongheng si Zinovy at si Arsobispo Daniel ang pinakatanyag na manunulat na eklesiastiko ng ika-16 na siglo. Gayunpaman, sa listahang ito ay dapat ding idagdag ang pangalan ng mongheng si Philotheus, na ang mga sinulat ay may katangiang eklesiastiko at pampulitika. Lahat ng ito ay mga lubhang kawili-wiling personalidad, bagaman nag-iiba ang lawak ng kanilang mga gawain at ang kanilang impluwensya sa buhay ng simbahan. Sila ay kabilang sa isang panahon kung saan masusundan ang mga ugat ng lahat ng kasunod na kasaysayan ng simbahan at espirituwalidad sa Rusya. Ang tindi at tensyon ng mga pangyayaring eklesiastiko at pampulitika ay naipakita sa apologetics at polemics, sa asceticism at dogmatics ng lahat ng mga sulatin noong panahong iyon. Sapagkat sa panahong iyon mismo, habang nabubuhay ang henerasyong iyon na nakatuklas na sa Rus' lamang, sa Moscow lamang, ang Ikatlong Roma, ay napangalagaan ang kadalisayan ng Orthodox na pananampalataya – sa panahong iyon mismo lumitaw ang mga taong pinagdudahan ang kadalisayan ng pananampalataya, inatake ang mga katuruan ng Simbahan, nagsimulang mangaral ng mga bagong erehe at, ang pinakamalala sa lahat, nakakuha ng napakaraming tagasunod. Lahat ng mga teolohikal na akda ng panahong iyon ay malapit na kaugnay sa penomenong ito. Malinaw na ang mga tagapagtanggol ng Simbahan ay nagmula sa komunidad ng mga monghe. Kinuha nila ang kanilang espirituwal na lakas hindi lamang mula sa kanilang paniniwalang makatarungan ang kanilang adhikain; kumangwa sila sa mga espiritwal na pinagkukunan ng nakaraang panahon, ang ika-14 at ika-15 siglo, nang maranasan ng monastisismo sa Rusya ang kaniyang kasikatan – isang panahon na umabot sa teoretikal na kasukdulan sa mga asketikong sinulat ni San Nilus ng Sora, at na sa kasaysayan ay nagwakas sa pagtatalo sa pagitan ng mga Josephite at ng mga Non-Acquirers. Sa mga teolohikal na akda ng panahong iyon, matatanaw ang mga ugat ng mga susunod na pag-unlad. Napagtatanto natin na marami sa mga naisulat noon ay hindi orihinal at hindi tumutugma sa ating kasalukuyang pananaw sa akademikong teolohiya. Gayunpaman, hindi nito binabawasan ang kahalagahan ng teolohikal na pag-aaral noong ika-16 na siglo, sapagkat ang mga tagapanguna ay hindi maaaring husgahan ayon sa pamantayan ng

[817] Zhmakin. Op. cit. p. 263 ff.
[818] Ihambing: Makariy. Ikalawang edisyon, bol. 7, pp. 345–367.
[819] Mga Monumento ng Sinaunang Panitikang Ruso. Bol. 4. pp. 194–199 ('Ni Daniel, Metropolitan ng buong Rusiya, hinggil sa Kababaang-loob at Pagkakaisa'). Tingnan din: Macarius. Bol. 6. pp. 206–207.

isang mas maunlad at hinog na panahon. Para sa kanyang panahon, ito ay isang napakatalas na ningning na, sa kasamaang palad, ay nangupas sa sumunod na siglo. Sa ikalawang kalahati ng ika-16 na siglo at sa buong ika-17 na siglo, walang kahit isang makabuluhang manunulat na pang-eklesya ang lumitaw mula sa komunidad ng mga monghe sa Rusya: ang komunidad ng mga monghe, na abala sa pamamahala ng mga gawain ng kanilang mga monasteryo, ay nanahimik. Ang tanging nagbasag sa katahimikang ito ay ang mga pagtatangka sa reporma na isinagawa ni Patriarka Nikon at ang teolohikal na pagtatalo tungkol sa oras ng transubstansiyasyon ng Banal na mga Handog, na sumiklab sa huling kapat ng ika-17 siglo. Ngunit una, kailangan nating isaalang-alang ang ilang karagdagang penomena na may kaugnayan sa mga gawaing eklesiastikal at panitikan ng komunidad ng mga monghe noong ika-16 at ika-17 siglo.

5. Mga hagiograpiko at historikal na akda

Kung ikukumpara natin ang gawaing pampanitikan ng komunidad ng mga monghe noong ika-16 at ika-17 siglo, makikita natin ang isang napakalinaw na pagbagsak noong ika-17 siglo. Mula noong unang bahagi ng dekada 1570 hanggang sa katapusan ng ika-17 siglo, hindi tayo makakakita ng kahit isang manunulat na maaaring ihanay, sa usapin ng edukasyon, talento, at talas ng pananalita, sa mga nabanggit sa mga naunang talata. Sa isang banda, kulang ang mga bagong henerasyon sa panloob na ugnayan sa nakaraan at lubos silang nalubog sa pinakamatinding mga pangyayari ng kanilang panahon; sa kabilang banda, hindi maiiwasan na magkaroon ng negatibong epekto sa espiritwal na kalagayan ng komunidad ng mga monghe ang proseso ng sekularisasyon ng buhay monghe. Bagaman ang isang detalyadong listahan ng lahat ng mga akdang naisulat sa siglong ito at ng kanilang mga may-akda ay maglalaman ng maraming pangalan ng mga miyembro ng komunidad monastiko, ang mga manunulat na ito ay hindi partikular na mahalaga para sa panitikang eklesiastikong Ruso[820] . Banggitin lamang natin dito ang mga akdang, sa aming pananaw, ay pinakamahalaga at orihinal.

Ang panitikang hagiograpiko, na umunlad noong panahon ni Metropolitan Makarii, ay unti-unting lumubha pagkatapos ng kanyang panahon. Mula ika-11 siglo hanggang sa panahon ni Makarii—ito ay hanggang 1528, nang, habang nasa Novgorod pa, hinihikayat niya ang mga edukadong monghe at iba pa na sumulat ng mga akdang hagiograpiko—isang kabuuang 33 hagiograpiya lamang ang naisulat sa Sinaunang Rus'; Sa panahon ni Makarii, 49 na hagiograpiya o iba pang akdang may nilalamang hagiograpiko ang naisulat, kung saan 28 rito ay isinulat ng mga monghe[821] . Sa mga hagiograpiyang naisulat sa ikalawang kalahati ng ika-16 na siglo at unang kapat ng ika-17 na siglo, ang mga sumusunod ay karapat-dapat banggitin.

Ang monghe na si Misail ng Monasteryo ng Solovetsky ay nagsulat ng isang hagiograpiya ni Basil na Pinagpala at isang kanon para sa santo, na parehong naging napakasikat sa mga tao. Sa Monasteryo ng Antoniev sa Novgorod, nirebisa ang hagiograpiya ni San Antonio ng Romano, at noong 1558, isang monghe mula sa parehong monasteryo na si Nikifor ang sumulat ng isang bagong, napakalawak na hagiograpiya ni Antonio. Batay sa mga tala ni monghe Herman, isang kapanahunan ni Venerable Nilus ng Stolobensk, isinulat ni Philotheus Pirogov, isang monghe ng Monasteryo ng Boldino, ang talambuhay ng banal na ito at isang kanon noong huling bahagi ng ika-16 na siglo. Noong 1590, sa Monasteryo ng Solovetsky, kaugnay ng paglilipat ng mga labi ni San Felipe na Metropolitan sa nasabing monasteryo, isang hindi kilalang monghe ang nagsulat ng talambuhay ng santo. Pinagsama-samang isinulat nina Monghe Sergius ng Danilov Monasteryo sa Pereyaslavl at ni Voivode S. R. Olferyev ang 'Aklat ng Kwento ni San Prinsipe Roman ng Uglich' at isang kanon para kay San Prinsipe Daniel ng Moscow. Hindi nagtagal bago sumapit ang taong 1600, isinulat ng mongheng si Nathanael mula sa Korniliev Komel Monastery ang hagiograpiya ng nagtatag ng monasteryo, ang Kagalang-galang Kornilius, at isang kanon bilang parangal sa kaniya. Sa utos ni Patriarka Job, inihanda ni Arkhimandrita Ion Dumyn ng Vologda ang isa pang (ikatlo sa serye) hagiograpiya ni San Prinsipe Alexander Nevsky, na sa esensya ay isang muling pagsasaayos lamang ng unang dalawang hagiograpiya[822] .

Sa pagitan ng 1627 at 1632, isinagawa ang pagbuo ng isang malawakang koleksyon ng mga hagiograpiya. Si Hieromonk German Tulupov († 1637) ang patnugot ng malawak na gawaing ito. Ginamit niya bilang batayan ang Menaia ni Metropolitan Makarii at dinagdagan ito ng mga buhay na hindi kasama rito; isinama rin niya sa kanyang koleksyon ang ilang buhay sa iba't ibang bersyon. Dahil kinopya ni German

[820] Para sa pinakamahusay na paglalarawan nito, tingnan: Filaret. Review. 1–2.
[821] Golubinsky. 2. 2. pp. 181–182, 184–187.
[822] Makarii. 10. pp. 226–227.

nang buo ang mga buhay, nang walang anumang pag-ikli, ang kanyang koleksyon ay may tiyak na halagang pang-akademiko[823] .

Kaugnay ng pagliluwalhati kay Metropolitan Philip, sumulat ang mongheng si Gerasim Firsov ng Solovetsky Monasteryo ng tatlong akda noong 1652: ang hagiograpiya ng santo, isang papuri para sa kanya, at isang kanon[824] .

Ang hagiograpikong panitikan ng ika-16 hanggang ika-17 siglo ay pinatapos ng Chetii-Minei ni San Demetrio ng Rostov († 1709), na ang unang tomo ay naimprenta noong 1689. Ang mga Menaia na ito, na mula pa sa simula ay malawakang naipalaganap at minahal ng mga Ruso, ay nasa anyong salaysay, na nangangailangan ng malawak na paunang pananaliksik sa mga pinagkunan. Ang kanilang kasikatan sa mga Ruso ay walang kapantay, at ang pangalan ng kilalang tagapag-ayos ng mga Menaia na ito ay kilala kahit sa pinakamalalayong sulok ng Rusya. Isang tubong Timog Rus' (ipinanganak malapit sa Kyiv noong 1651) at alagad ng Paaralang Kyiv-Bratsk[**], inialay ni Dimitri Tuptalo ang buong buhay niya sa masigasig at walang pagod na paglilingkod para sa Kristiyanong kaliwanagan ng mga Ruso; isa siyang mahusay na mangangaral – hindi nawalan ng bisa ang kanyang mga sermon hanggang sa kasalukuyan – at saan man siya naglingkod sa Simbahan, namunga nang mabuti ang kanyang mga gawain. Bilang abbot ng isang monasteryo sa Southern Rus', pagkatapos bilang Metropolitan ng Siberia (1701–1702) at, sa wakas, Bilang Arsobispo ng Rostov (1702–1709), namukod-tangi siya sa kadalisayan ng kanyang kaluluwa at kaisipan, pati na rin sa kanyang kaalaman, talino, at napakatalas ng kanyang pananalita, na puspos ng malalim na debosyon. Sa kanyang mga diyosesis, binigyang-pansin ng Metropolitan ang edukasyon ng mga pari sa parokya at ang pag-oorganisa ng mga paaralan. Kasabay nito, inilaan niya ang malaking bahagi ng kanyang oras sa kanyang malawak na mga gawaing panitikan. Ang kanyang profile ay hindi karaniwan para sa komunidad ng mga monghe sa Muscovy; kabilang si San Dimitri sa orden ng mga monghe sa Timog Rusya ng Mitropoliya ng Kyiv, kung saan ang pamumuhay ng mga monghe, ang pananaw sa mundo ng mga sirkulo ng simbahan, at ang kanilang edukasyon ay hinubog ng mga historikal na kondisyong iba sa mga umunlad sa Moscow[825] .**

Dapat ding tandaan na noong unang kalahati ng ika-16 na siglo, ang komunidad ng mga monghe ay nakatuon sa pagsulat ng mga akdang may kaugnayang pangkasaysayan. Higit pa rito, gaya ng nabanggit na, ang mga monghe, dahil sila ay marunong bumasa't sumulat, ay nagsilbing mga tagapagsama-sama at tagakopya ng mga kronikang Lumang Ruso. Noong huling bahagi ng dekada 1520, ang tinatawag na 'Sophia Chronicle' – ang Novgorod Chronicle – ay inihanda sa Novgorod. Ang inisyatiba para rito at ang pangkalahatang pangangasiwa ng gawaing ito ay pangunahing nasa Arsobispo Makarii. Saklaw ng kronikang ito ang kasaysayan ng Rusya hanggang 1538; natatangi ito sa kasaklawang nilalaman at sa historikal na katumpakan nito[826] . Ang 'Aklat ng mga Antas', na pamilyar na sa atin – na ang pinagmulan at pagkakabuo ay malapit ding kaugnay sa pangalan ni Metropolitan Makarii – ay maaari ring ituring na isang uri ng historikal na akda, kung saan malawakang ginamit ang hagiograpikong materyal.

Sa larangan ng historiograpiya ng Lumang Ruso, ang mga gawa ng isa pang Metropolitan ng Moscow – si Joasaph – ay nararapat na bigyan ng natatanging paggalang. Si Joasaph Skripitsyn ay unang isang payak na monghe; kalaunan, mula 1529 hanggang 1539, siya ay nagsilbing abbot ng Monasteryo ng Trinity-Sergius. Noong 1539, siya ay iniluklok bilang Metropolitan ng Moscow, ngunit hinawakan lamang niya ang mataas na tungkuling ito hanggang 1542, nang, dahil sa presyur ng isang grupo ng mga boyar habang menor de edad si Ivan IV, siya ay sapilitang tinanggal sa luklukan at ipinagbanalag sa Monasteryo ng Kirillov. Noong 1547, si Joasaph, sa pamamagitan ng proteksyon ni Metropolitan Macarius, ay pinayagang bumalik sa Trinity-Sergius Monastery, kung saan siya namatay noong 1555 o 1556, noong ika-26 ng Hunyo[827] . Sa usapin ng kanyang mga pananaw na asketiko at eklesiastiko-pulitikal, malapit siya sa mga Non-Acquirers at nagpanatili ng malapit na ugnayan sa tanyag na si Maximus the Greek, na dahil sa kanyang paghahain, ay pinalaya mula sa

---

[823] Klyuchevsky. Lives. pp. 297, 298; tungkol sa koleksyon ng Menologion ni I. Milyutin, tingnan: Ibid. p. 298 at Makarii. 11. p. 222.

[824] PDP. 188 (1916). Tungkol sa iba pang hindi gaanong mahalagang hagiograpikong akda: Filaret. Review. 1. pp. 303, 316, 319, 351, 354, 360, 367, 369; Makarii. 11. pp. 220–222.

[825] Tungkol kay San Demetrio ng Rostov, tingnan ang monograpiya: Shlyapkin, I. A. San Demetrio ng Rostov at ang Kaniyang Panahon. 1651–1709 (1891).

[826] Golubinsky. Bol. 2, Bahagi 2. p. 192; Ang Kronikang Sofia, sa: PSRL. Bol. 6.

[827] Makarii. Ika-2 ed. 6. mga pahina 207–209; Nikolsky. Kirillo-Belozersky Monasteryo. 1. 1. pahina LXVIII; Golubinsky. 2. 1. pahina 740.

kulungan ng monasteryo. Ang mga pananaw ni Joasaph na kontra-Josephite ay malinaw na makita sa hagiograpiyang inipon niya tungkol kay Arsobispo Serapion ng Novgorod at sa kanyang mga kritikal na pahayag hinggil sa Stoglav[828] . Ang kanyang mga pananaw sa simbahan at saloobin sa ideolohiyang 'Moscow – ang Ikatlong Roma' ay naipahayag nang may natatanging katangian sa kanyang 'Confession', kung saan binibigyang-diin niya ang kanyang sariling kanonikong ugnayan, bilang Metropolitan ng Moscow, sa , ang Patriarka ng Constantinople[829] . Para sa kanyang panahon, si Joasaph ay isang lubos na edukadong obispo; mayroon siyang sariling aklatan at kasangkot sa pag-edit ng Typikon (ang liturhikal na bahagi nito), na binabago sa Trinity-Sergius Lavra. Kamakailan lamang, napagpasyahan ng mga historyador ng panitikang Ruso na si Joasaph ay isa sa mga may-akda, o maging ang pangunahing may-akda, ng Kanlurang Ruso na bersyon ng Chronograph at ng Nikon Chronicle, na inihanda noong kalagitnaan ng ika-16 na siglo[830] .

Si Cornelius, abbot ng Pskov-Pechersk Monastery (1529–1570), ay karapat-dapat ding bigyang-pansin[831] . Bilang igumen, napatunayan ni Cornelius na siya ay isang natatanging personalidad. Pinangasiwaan niya ang organisasyon ng buhay monghe, pinangasiwaan ang pagtatayo ng mga bagong gusali sa monasteryo, matagumpay na nakibahagi sa gawaing misyonaryong Kristiyano sa mga paganong populasyon ng Estonia, at naglaan ng malaking pansin sa pagsusulong ng paggawa ng mga icon sa loob ng monasteryo. Ang mga bagong estrukturang itinayo niya – o, mas tiyak, ang kahanga-hangang pader-pangdepensa na pumapalibot sa monasteryo – ay nagkaroon ng mapagpasyang papel sa kanyang kapalaran. Sa isang pagbisita sa monasteryo noong 1570, inakusahan ni Tsar Ivan IV—na noon ay nakikipagdigma sa isang nakakapagod at hindi matagumpay na digmaan laban kay Haring Stefan Batory ng Poland—ang abbot ng pagtataksil: iginiit niya na itinayo ni Cornelius ang pader na batong ito laban sa kanyang mga tropa bilang suporta kay Stefan; Pinukpok ng Tsar ang matanda at kagalang-galang na abbot ng martilyo at pinatay siya. Inilalahad ng synodicon ng monasteryo ang pangyayaring ito nang ganito: 'Mula sa mortal na buhay na ito, siya ay ipinadala ng lupaing Tsar sa Makalangit na Hari sa kanyang walang hanggang tahanan sa taong 7078 (1570), sa ika-20 araw ng Pebrero'[832] . Ang mga labi ng martir ay nanatiling hindi nabubulok, at si Cornelius ay sinamba sa monasteryo at sa mga karatig-lugar bilang isang santo[833] . Kamakailan lamang, natuklasan na si Abad Cornelius ang pangunahing tagapagsama-sama ng Pskov Chronicle, na bahagi ng 1547 Compilation[834] . Nagsulat din si Cornelius ng 'Kronika ng Pechersk Monasteryo'. Kapansin-pansin na habang pinag-aaralan ang kasaysayan ng pagkakatatag ng kanyang monasteryo, sinailalim ni Cornelius ang mga pinagkukunan—na madalas ay puno ng mga kuwentong-bayan—sa mahigpit, masasabi pa ngang siyentipiko at makasaysayang kritisismo, at isinulat ang kanyang 'Krónika' batay sa masusing beripikadong materyal. Sa ganitong diwa, si Cornelius ay isa sa mga unang gumamit ng kritikal na pamamaraan sa historiograpiya sa Rus'. 'Ang 'Krónika ng Monasteryo ng mga Kuweba ng Kiev', sa kasamaang palad, ay hindi nagbibigay-daan sa atin upang makabuo ng konklusyon tungkol sa mga pananaw na eklesiastikal at pampulitika ng may-akda nito – kung siya ay malapit sa mga Josephite o sa mga Non-Acquirers – sapagkat sa kanyang maigsi at malinaw na salaysay, na tapat sa mga makasaysayang katotohanan, iniiwasan niyang magpahayag ng opinyon tungkol sa mga isyung naghati sa dalawang paksyon na ito. Si San Kornelio na Hegumeno ay lumalabas sa atin bilang isang edukadong tao ng kanyang panahon, na may masigla at praktikal na pagkatao, at bilang isang mahigpit na abbot na ang pamamahala sa Monasteryo ng Kiev Caves ay nailalarawan ng isang tiyak na mahigpit na pag-aascetismo. Ang kanyang pagkamatay bilang martir ay nagbunsod ng maraming alamat tungkol sa kanyang pagkatao, na masigasig na pinangalagaan ng mga sumunod na henerasyon ng komunidad ng mga monghe at nagpatibay sa paggalang ng mga tao sa santo. Gayunpaman, pinahahalagahan ng historyador si

---

[828] Rozanov, S. 'Ang "Nikonians" na kompilasyon ng kronika at si Joasaph bilang isa sa mga tagapag-ayos nito', sa: IORAS. 1930. 13. p. 277; Stoglav. Kabanata 100; Shakhmatoff, A. 'Ang Krónika ni Ioasaph', sa: ZhMNP. 1904. 5.

[829] Golubinsky. 2. 1. p. 740.

[830] Ibid. p. 620. Rozanov. Ibid. pp. 268–270. Lavrov, N. 'Mga Tala sa Kronika ni Nikon', sa: LZAK. 34 (1927). 1. p. 55. Kilala ang kronikang ito bilang Kronika ni Nikon dahil ang manuskrito nito ay pag-aari ni Patriarka Nikon.

[831] Serebryansky. Op. cit. pp. 21, 39–46, 339–341, 345, 370. Malaki ang utang ko sa sining na si N. E. Andreev (Prague) para sa karamihan ng impormasyon tungkol kay Abad Cornelius, na nagsabi sa akin ng kanyang pananaliksik na isinagawa sa Pskov-Pechersk Monastery noong 1937–1938, at ng kanyang monograp na batay sa mga natuklasan ng pananaliksik na ito, na, sa kasamaang palad, ay kinumpiska nang walang anumang katwiran ng mga awtoridad na Aleman noong digmaan ng 1939–1945 at mula noon ay nawala na.

[832] Ang Aklat ng mga Santo, sa: Readings. 1887. 4. p. 55 (Blg. 157).

[833] Golubinsky. Isang Kasaysayan ng Kanonisasyon. p. 332.

[834] Nasonov, A. 'Mula sa Kasaysayan ng Pagsusulat ng Krónika sa Pskov', sa: Historical Notes 18 (1945). p. 261.

Hegumen Cornelius kahit na wala ang mga alamat na ito bilang isa sa mga huling kinatawan ng pinakamahuhusay na hanay ng monastisismo sa Muscovy noong ika-16 na siglo.

6. Ang mga Akda ng Monghe Ermola-Erasmus

Ang isang pangkalahatang-ideya ng mga iba't ibang gawain ng mga manunulat noong ika-16 na siglo na kabilang sa orden monastiko ay hindi magiging kumpleto kung hindi mababanggit ang isa sa mga pinaka-orihinal na may-akda sa kanilang hanay. Kamakailan lamang na nakuha ng pigura na ito ang pansin ng mga historyador ng panitikan: tinutukoy namin si Ermolaï ang Makasalanan, o si Ermolaï-Erasmus. Kaunti lamang ang nalalaman tungkol sa kanyang buhay, mga hiwalay na detalye lamang. Alam lamang natin na umabot ang kanyang karera sa kalagitnaan ng ika-16 na siglo; malamang na siya ang punong-paring ng Simbahan ng Tagapagligtas sa , Moscow sa pagitan ng 1550 at 1555, at kalaunan ay nagpanumpa ng pagiging monghe; Kabilang si Yermolai sa sirkulo ni Metropolitan Makarii noong dekada 1550, nang unang nag-iwan ng bakas ang 'intelligentsia' ng Rusya sa mga akdang pampanitikan; dahil sa kanilang edukasyon natupad ang mga dakilang proyektong pampanitikan ng Metropolitan. Sa loob ng sirkulong ito, lumitaw si Ermolai-Erasmus bilang isang natatanging pampublikong manunulat, na nag-alok ng orihinal na mga tugon sa ilang mga tanong na may kinalaman sa mga ugnayang panlipunan ng kanyang panahon[835] . Siya ay kinikilala sa 16 na iba't ibang akda, kung saan 11 dito ay walang dudang isinulat niya.

Una sa lahat, nararapat banggitin ang 'Paalala sa Sariling Kaluluwa': isang lirikal na pagninilay sa kahulugan ng pagsisisi sa pangkalahatan, at partikular para sa mga pinagkalooban ng kapangyarihan at karapatang humatol, sa kanilang panrelihiyong responsibilidad, at sa moral na panganib ng kayabangan ng mga klero, ang 'karangalan ng makamundong kadakilaan'. Kasabay nito, hindi niya nakakaligtaan na paalalahanan tayo na ang espiritwal na awtoridad ang namamahala sa kaluluwa, samantalang ang sekular na awtoridad ay namamahala lamang sa katawan[836] . Ang kanyang 'Aklat tungkol sa Banal na Trinidad' ay kahanga-hanga rin. Dito, sinisikap ni Hermolaus na ipakita na ang prinsipyo ng Trinidad ay nakapundar sa 'lahat ng bagay'. Sa unang bahagi ng 'Aklat', inilatag niya ang doktrinang Ortodokso ng Banal na Trinidad, gamit ang mga maingat na piniling sipi mula sa Banal na Kasulatan. Ngunit, ayon kay Hermolaus, ang prinsipyo ng Trinidad ay likas sa buong sansinukob – isang puntong tinatalakay niya sa ikalawang bahagi ng 'Aklat'. Ang tao, bilang pinakamataas na nilikha, ay hindi maisip nang wala ang pagkakaisa sa loob ng Trinidad, sapagkat ang kanyang mga bumubuo na bahagi – espiritu, kaluluwa, at katawan – ay maaari lamang umiiral dahil sa ganoong pagkakaisa; kabaliktaran, kung wala ang tatlong bahaging ito, ang tao ay hindi maaaring maging buo at maayos. Ang ikatlong bahagi ng 'Aklat' ay binubuo ng mga panalangin na nakatuon sa Banal na Trinidad, na inilahad sa anyong makabuluhan[837] . Ang mga pagninilay ni Ermolai, na isinulat nang may kalinawan at panloob na lohika, ay nailalarawan ng kasimplehan ng wika at mga pahayag; hindi maikakaila ang kaalaman at teolohikal na edukasyon ng may-akda.

Ipinakita rin ni Ermolai ang interes sa mga isyung panlipunan. Napanatili ang kanyang moral at teolohikal na traktado na may pamagat na 'Isang Talumpati Tungkol sa Pag-ibig at Katotohanan at sa Pagwawagi Laban sa Poot at Kabulaanan'[838] ; dito, inihahayag ng may-akda ang kanyang mga pananaw sa hindi pagkakapantay-pantay sa lipunan ng Moscow noong dekada 1550. Inakusahan niya ang elit ng Moscow, ang mga 'nobles', ng kakulangan sa Kristiyanong pag-ibig; dumarami ang kanilang kayamanan sa kapahamakan ng iba, ang tunay na nagpupursiging sektor ng lipunan, lalo na yaong nagpapanatili ng kanilang payak na kabuhayan sa pamamagitan ng mabigat na pang-araw-araw na paggawa. Ang mga pahayag na ito ni Yermolai-Erasmus ay nagpapaalala sa atin ng mga obserbasyon ni Prinsipe-Monghe Vassian tungkol sa hindi pagkakapantay-pantay sa lipunang Moscow at ng mga salita ni Arsobispo Joasaph hinggil sa pasanin ng buwis na nagpahirap sa mga magsasaka noong kalagitnaan ng ika-16 na siglo.[839] Mas natatangi pa rito ang kanyang 'Epistola kay Tsar Ivan', pati na rin ang traktado tungkol sa kahalagahan ng uring magsasaka sa ekonomiya, na iniharap niya sa Tsar. Dito ay inilatag niya ang isang programa ng agarang repormang panglupa na, sa

---

[835] Shlyapkin, I. 'Ermolai the Wise, a New Writer of the Time of Ivan the Terrible', sa: Collection in Honour of S. F. Platonov (1911). pp. 550, 553. Nikolsky, N. 'Karagdagang Puna sa Erasmus na Makasalanan', sa: Bibliographic Chronicle 1 (1914); Rzhiga. 'Ang Gawaing Panitikan ni Ermolaï-Erasmus', sa: LZAK 33 (1926). pp. 103–200; Yavorsky, A. 'Tungkol sa Tanong ng Gawaing Panitikan ni Ermolay-Erasmus', sa: *Slavia*. 9 (*1930–31). pp. 59–80, 273–299.*

[836] Shlyapkin. Op. cit. pp. 555–562.

[837] Rzhiga. Op. cit. pp. 173–176.

[838] Ibid. p. 157.

[839] Ihambing ang Kabanata VI; Stoglav. Kabanata 100. (832) Rzhiga. Op. cit. pp. 173–176.

pamamagitan ng makatarungang pamamahagi ng lupa at pagbawas ng buwis (sa *15 porsyento ng ani!), ay maaaring pagbutihin ang kalagayan ng mga magsasaka at sa gayon ay palakasin ang kanilang kakayahang produktibo. Bilang resulta, naniniwala si Erasmus na lalago ang pangkalahatang kapakanan ng kaharian at matutupad ang mga Kristiyanong utos ng katarungan at pag-ibig, para sa mas dakilang kaluwalhatian ng tsar. Kasabay nito, nagbigay ang may-akda ng ilang obserbasyon sa kalagayan ng kalakalan at nagmungkahi ng iba't ibang pagpapabuti*[840] .

Ang mga sinulat ng kakaibang 'espesyalista' na ito na nakasuot ng monastikong kapa ay katangian, marahil, hindi tanto ng monastisismo kundi ng pangkalahatang larawan ng panahon – isang panahon na hindi bababa sa tensiyong historikal kumpara sa panahon ng reporma ni Pedro, at hindi rin bababa sa kahalagahan para sa kapalaran ng Rusya. Kapag sinubukan ng isang historyador na tukuyin sa mga reporma ni Peter ang mga sanhi at ugat ng iba't ibang penomena sa kasaysayan ng Rusya – pampulitika, panlipunan, pang-ekonomiya, at pampulitika-eklesiastikal – napagtatanto niya na ang mga ugat na ito ay mas malalim , na nagmula pa noong ika-16 na siglo, lalo na sa unang kalahati ng siglong iyon. Bagaman, ayon sa pamantayan at pananaw ngayon, ang lahat ng mga taong ito na lumitaw sa eksenang eklesiastiko-pulitikal at kultural ay maaaring mukhang hindi gaanong mahalaga, para sa kanilang sariling panahon – at para sa atmosperang kultural at eklesiastiko-pulitikal nito – sila ay mga pangunahing at natatanging personalidad.

7. Panitikan ng Ika-17 Siglo

Ang ika-17 siglo ay isang mas mapurol, mas impersonal, at hindi gaanong malikhaing panahon. Sa mga bilog na monastiko, napapansin natin ang pagbagsak ng interes sa espiritwal at kultural. Ang mga suliraning panlipunan at pang-ekonomiya ng siglong ito ay hindi maaaring ipaliwanag nang lubusan sa pamamagitan lamang ng mga kahihinatnan ng Panahon ng mga Pagsubok[841] . Sa esensya, ang mga sanhi ay nakasalalay sa mga kalagayan ng nakaraang siglo. Sa isang tiyak na diwa, pinatutunayan nito ang mga pananaw at pagtataya na nabanggit na dito, na ipinahayag ng mga pampublikong manunulat na, bagaman binigyang-pansin ang mga umiiral na kalagayan, ay hindi pa nagkaroon ng kaalamang kinakailangan upang mahulaan ang mga susunod na kaganapan at makabuo ng angkop na konklusyon. Hindi tumugon ang komunidad ng mga monghe sa mga suliraning ito, at ang iilang mga sulating pamamahayag hinggil dito ay hindi na kailangang banggitin. Sa buhay ng simbahan at pulitika, walang kasing-tindi ng mga problemang gaya ng, halimbawa, ang usapin ng pagmamay-ari ng lupain ng simbahan, na labis na nag-alala sa mga tao isang siglo na ang nakalipas.

Sa hanay ng mga monghe ng Monasteryo ng Trinity-Sergius—na ang komunidad ay hindi gaanong namayagpag sa larangan ng panitikang pang-simba noong ika-16 na siglo—ay may ilang manunulat na karapat-dapat banggitin. Ang tagapangasiwa ng kaban ng monasteryo na ito, si Avraam Palitsyn († 1627), ay sinulat ang kanyang tanyag na 'Salaysay ng Pagkubkob sa Trinity-Sergius Monastery' noong Panahon ng mga Pagsubok. Ang akdang ito ay, sa pangkalahatan, isang napakagandang sanggunian sa kasaysayan ng Panahon ng mga Pagsubok, at hindi maikakaila ang talento sa panitikan ng may-akda nito[842] .

Isa pang tagapangasiwa ng bodega ng monasteryo na ito, si Simon Azarin (namatay noong 1665), ay kilala pangunahin bilang may-akda ng gawaing *Tungkol sa Mga Bagong Ibinunyag na Milagro ng Kagalang-galang na Sergius* (ng Radonezh), na nagsisilbing karagdagan sa mga naunang hagiograpiya ng santong ito[843] . Isa pang akda ni Azaryin, ang *Ang Buhay at Mga Gawa ng Aming Ama, Arkhimandritong Dionysius*, ay naging lubos ding tanyag; inilalahad nito ang mga gawain ng natatanging taong ito. Ang akdang ito ay nagpapayaman sa *Tale* ni Palitsyn, at magkasama silang nagbibigay ng larawan ng pakikilahok ng monasteryo sa mga pangyayaring may pambansang kabuluhan noong Panahon ng mga Pagsubok, nang si

---

[840] Tungkol sa gawaing ito, tingnan: Rzhiga. Op. cit. pp. 193–199; pati na rin sa pp. 152, 158, 186; bahagyang nasa: Zhmakin. Op. cit. pp. 69–71. Ihambing: Sobolevsky, A. 'Mga Materyales at Tala sa Lumang Panitikang Ruso', sa: IORAS. 17 (1912). pp. 2, 94–96.

[841] Tinutukoy namin ang akda: Platonov, S. F. Mga Sanaysay sa Kasaysayan ng Panahon ng mga Pagsubok sa Estadong Muscovite (1899).

[842] Ang 'Aklat-Salaysay' (unang inilathala noong 1784) ay binubuo ng 86 kabanata, kung saan ang mga kabanata 1–6 ay inialay sa panahong 1584 hanggang 1611; ang mga kabanata 7–58 ay naglalaman ng detalyadong salaysay ng pag-uupa sa monasteryo; Ang huling mga kabanata, 59–86, ay naglalarawan ng kalagayan ng buong Rus' noong Panahon ng mga Pagsubok. Tungkol kay Avraamy, tingnan: Kedrov. Op. cit. at ang parehong may-akda. 'Avraamy Palitsyn bilang Isang Manunulat', sa: Russkiy Arkhiv 1886. 8; 'Ang Kwento' sa: PDP. 8 (1883).

[843] Klyuchevsky. Lives. pp. 350–351.

Arkhimandritong Dionysius (1610–1633) ang abbot ng monasteryo[844] . Hindi gaanong kilala ang ikatlong akda ni Azaryin, ang *Ang Kwento ng Pagkasira ng Estadong Muscovite*, kung saan isinulat ng may-akda ang mga sanhi ng Digmaang Ruso-Polish noong 1654 – isang pagtatangka na ipagtwiran ang pangangailangan ng digmaang ito sa mata ng mga tao, na posibleng inatas ng pamahalaan[845] . Si Azarin rin ang may-akda ng isang malawak na buwanang kalendaryo ng mga taunang pista at mga santo ng Rusya, na nakaligtas lamang sa anyo ng manuskrito. Ang 'Kanon ng Panalangin kay San Dionysius' ang nagwakas sa karerang pampanitikan ni Azarin[846] .

Partikular na kawili-wili ang mga tala sa paglalakbay sa isang peregrinasyon sa Jerusalem (*1651–52), na isinulat ni Hierodeacon Iona, na tinawag na 'Ang Maliit'*[847] *. Ang salaysay ni Iona ay naglalaman ng napaka-detalyadong paglalarawan ng Jerusalem at ng mga banal nitong lugar; ito ay nailalarawan ng kasimplehan at katotohanan at malaya sa mga kathang-isip na elemento na karaniwan sa ibang 'paglalakbay sa mga banal na lugar' ng mga manunulat ng Lumang Ruso.*

Isang napakalawak na akda ang inihanda ng mongheng si Arseny Sukhanov, na siya ring tagapangasiwa ng bodega ng Monasteryo ng Trinity-Sergius. Kaugnay ng planong rebisyon ng mga aklat ng liturhiya, inutusan ni Patriarka Nikon si Arseny na maglakbay sa Constantinople upang personal niyang pamilyarin ang sarili sa mga ritwal at aklat ng liturhiya ng . Inilahad ni Arseny ang mga resulta ng paglalakbay na ito (1649–1653) sa isang aklat na pinamagatang *Proskynitar*[848] . Ang *Proskynitarion* ni Arsenius ay nahahati sa tatlong bahagi; ang una ay naglalaman ng kanyang talaarawan sa paglalakbay (binisita ni Arsenius ang Iași sa Moldavia, Constantinople, maraming pulo ng Griyegong arkipelago, Ehipto at Jerusalem, at bumalik sa Moscow sa pamamagitan ng Caucasus at Georgia); ang ikalawang bahagi ay nakalaan nang buo sa paglalarawan ng Jerusalem at ng mga banal nitong lugar, samantalang inilalarawan ng ikatlong bahagi ang mga ritwal na pang-liturhiya ng Simbahang Griyego. Bukod pa rito, nagdala si Arsenius pabalik ng malaking bilang ng mga manuskrito (hanggang 700) na may nilalamang pang-liturhiya at teolohikal, na nilayong maging batayan para sa pagsisikap ni Patriarka Nikon na rebisahin ang mga aklat-liturhiya.

Tungkol naman sa teolohikal na literatura, walang natira na mga akdang may natatanging orihinalidad mula sa ika-17 siglo. Ang bilang ng mga akdang naisulat noong panahong iyon ay medyo malaki, ngunit hindi sila makabuluhan sa nilalaman[849] . Ngunit mas nararapat na bigyang-pansin ang mga akdang nagmula sa pagtatalo tungkol sa oras ng konsagrasyon ng Banal na mga Regalo o isinulat kaugnay ng rebisyon ng mga aklat na pang-liturhiya na isinagawa ni Nikon. Ang unang isyu ay tinalakay pangunahin ng mga kinatawan ng komunidad ng mga monghe, samantalang sa napakalawak na panitikan na lumitaw kaugnay ng rebisyon ng mga aklat, hindi na nanguna ang komunidad ng mga monghe. Ngunit bago natin pangalanan ang mga pinaka-kapansin-pansing mga akda, nararapat munang magbigay ng pangkalahatang obserbasyon tungkol sa panitikang eklesiastikal ng ika-17 siglo. Natatangi ang wika ng panitikang ito. Ang mga manunulat ng panahong iyon ay nailalarawan ng partikular na hilig sa paligoy-ligoy at retorika, na gayunpaman ay kulang sa tunay na talumpati; sinira nila ang wika sa pamamagitan ng napakaraming salitang Polish na naging Rusyano, Latin at, sa ilang bahagi, Griyego, na isang negatibong bunga ng mga impluwensiyang Kanluranin at timog-kanluranin. Sa kabuuan, nakakapagod ito sa mambabasa at nakahahadlang sa pag-unawa; dahil dito, nabawasan ang praktikal na halaga ng mga gawaing ito kahit para sa kanilang mga kapanahunan. Marahil ay dahil dito kaya karamihan sa mga ito ay nanatili sa anyong manuskrito at kilala lamang sa atin mula sa mga katalogo o maiikling paglalarawan sa arkibo.

Ang 'Ang Salita tungkol sa Kaharian ng Langit' (1626), na isinulat ng mongheng si Anthony na kilala bilang Podolsky, na maaaring nagmula sa Timog-Kanlurang Rus'[850] , ay hindi nawawalan ng orihinalidad. Sa anim na kabanata ng 'Salita', unang tinalakay ng may-akda ang kalikasan ng Banal na Trinidad at ang

---

[844] Ang akdang ito, *Ang Buhay at Mga Gawa ng Amahan Nating si Arkhimandrita Dionysius*, ay nailathala nang maraming beses (1st ed. 1809) at napakapopular.

[845] 'Ang Kwento ng Pagkasira ng Estadong Muscovite at ng Buong Lupain ng Rusya', sa: Readings. 1881. 2 (1st ed.).

[846] Gorsky. Isang Makasaysayang Paglalarawan ng Lavra ng Banal na Tatlo-Sergius. Bol. 2 (1890). p. 15.

[847] Ang akdang ito, *Ang Kwento at Alamat ng Paglalakbay sa Jerusalem at Constantinople*, ay muling inilimbag nang maraming beses: 1836; 1849; sa: *Readings*. 1871. 1; PDP (1882); ang pinakamahusay na edisyon sa: PPS. 42. Inedit ni S. Dolgov, na may impormasyon tungkol kay Ion sa introduksyon.

[848] Arseny Sukhanov. *Proskynitarion*, sa: *PPS* (1889). Tungkol kay Sukhanov: S. Belokurov, *Arseny Sukhanov* (1891).

[849] Ihambing: Filaret. Obzor. 1–2, kung saan nakalista ang mga gawaing ito sa halip na suriin.

[850] Ihambing: Makarii. 11. pp. 223–227; inilathala sa: Prav. sob. 1864. 1. pp. 108–126, 227–246. Tingnan din ang Makarii. 10. p. 195.

Pagkakatawang-tao ni Cristo – ang Pinagmulan ng ating kaligtasan; sinubukan niyang ilarawan ang Kaharian ng Langit, ilarawan ang kaligayahan ng mga santo, ang kanilang hindi pagkabulok at ang kanilang 'edad' (mga kabanata 1–4); ang ikalawang bahagi (mga kabanata 5 at 6) ay naglalaman ng isang paghahambing na pagsusuri ng mga makamundong halaga at kaligayahan sa langit. Bagaman ang *Word* ni Anthony ay hindi walang panloob na lohika at taos-pusong debosyon, ang labis na retorika at magarbong wika ay nagpapababa sa halaga ng akdang ito[851] . Nararapat ding banggitin ang gawaing eksegetikal sa Aklat ng Genesis – *The Six Days* ni Athanasius, Arsobispo ng Kholmogory (1682–1702) – at ang kanyang *Confession of Faith* – isang paliwanag sa Kredong Apostoliko[852] .

Si Ignatius Rimsky-Korsakov ay isang lubos na maraming talento na manunulat. Ipinanganak sa hanay ng maharlikang naglilingkod, at matapos maglingkod nang ilang panahon bilang chamberlain sa korte ni Tsar Alexei, pumasok siya sa Monasteryo ng Solovetsky noong 1677; noong 1685 ay siya nang archimandrite ng Monasteryo ng Novospassky, at sa panahon ng kontrobersiya hinggil sa paglilipat ng Banal na mga Handog, isa siya sa mga pinaka-masigasig na tagasuporta ni Patriarka Joakim. Hindi naging maganda ang kanyang ugnayan sa bagong Patriarka na si Adrian, at ang kanyang pagtatalaga bilang Metropolitan ng Siberia ay maaaring isang uri ng marangal na pagkatapon. Nagtapos nang trahedya ang kanyang buhay: nawalan ng katinuan si Ignatius, siya ay pinatalsik noong 1700, at namatay noong 1701. Noong dekada 1780 at 1790, siya ay sumulat ng tatlong hagiograpiya: 1) 'Ang Buhay ni Santa Prinsesang Anna ng Kashin', 2) 'Ang Buhay ni San Simeon ng Verkhoturye' at 3) 'Ang Buhay at Testamento ni Patriarka Joakim'. Ang huling akda, na isinulat nang may tiyak na layunin – itaguyod ang kanonisasyon ni Joachim, isang plano na hindi inaprubahan ni Patriarka Adrian – ay malapit na kaugnay sa posisyon ng 'Partido ng Orthodox' sa pagtatalo hinggil sa paglilipat ng mga Regalo; Ang akdang ito ay hindi lubos na obhetibo, na nasa anyo ng isang papuri, subalit nananatili itong mahalagang sanggunian para sa kasaysayan ng kanyang kapanahunan. Bukod dito, si Ignatius ay may-akda ng 'Isang Paliwanag sa Icono ni Sophia, ang Karunungan ng Diyos', dalawang polemikal na akda na nakatuon laban sa Protestantisimo at Katolisismo, tatlong akda laban sa pagkakabaha-bahagi ng simbahan na lubos na nakilala, at, sa wakas, 'Balita tungkol sa Pamumuno ng Tsar ng Rusya' at 'Isang Salita para sa Hukbo', na isinulat kaugnay ng kampanyang Krimea noong 1685. Ang huling dalawang akda ay pampulitika ang kalikasan; nilayon ang mga ito na suportahan ang pamahalaan ni Prinsesa Sophia; Ang 'Isang Interpretasyon ng Larawan ni Sophia' ay naglalaman din ng mga pahiwatig sa 'kabantugan' ni Prinsesa Sophia[853] .

Isang halimbawa ng isang obispo na nagmalasakit na panatilihin ang kaayusan sa kanyang diyosesis ay si Pavel, Metropolitan ng Ryazan (1681–1686). Siya ang may-akda ng isang mahabang 'Circular Epistle' para sa mga klero ng kanyang diyosesis. Sa epistolang ito, isinulat ng Metropolitan para sa mga pari sa parokya na habang naglilibot siya sa diyosesis at bumibisita sa mga simbahan, natuklasan niya ang maraming iregularidad sa pagdaraos ng mga banal na seremonya; pinatitibay niya ang kanyang mga tagubilin sa pamamagitan ng mga sipi mula sa Banal na Kasulatan at mga kanonikong aklat, na nagpapatunay ng kanyang mahusay na edukasyon. Mariing iniuutos ni Paul na isagawa ng mga parokyal na pari at mga abbot ng mga monasteryo ang mga banal na paglilingkod alinsunod sa mga aklat ng liturhiya na nirebisa sa ilalim ni Patriarka Nikon at ng mga sumunod, na tila hindi nagagawa sa lahat ng lugar. Si Arsobispo Pablo ay isa sa iilang mga obispo noong panahong iyon na nagbigay ng pasalitang sermon[854] .

Alam na kaunti ang pansin na ibinibigay sa mga sermon mula sa ambo sa Muscovite Rus', at ipinaliwanag ito hindi lamang sa kakulangan sa edukasyon o kapabayaan ng mga pari, kundi pati na rin sa

---

[851] Si Anthony ng Podolsk ay sumulat pa ng ilang mga akda na may moral at nakapagpapatibay na katangian; Makarii. 11. p. 224; bukod pa rito, ang polemikal na traktado na 'Tungkol sa Nagpapalinis na Apoy' (Makarii. 10. p. 195), na isinulat kaugnay ng rebisyon ng mga aklat sa unang kwarter ng ika-17 siglo.

[852] Filaret. Review. 1. Blg. 367.

[853] Shlyapkin. St Demetrius of Rostov. pp. 168–169; 'The Life and Testament of Patriarch Joakim', in: OLDP (1879) at PDP. 1880. Blg. 2. Mga polemikal na akda: Lebedev, A. 'Pang-historiyang Pananaliksik sa mga Arkibo ng Katimugang Rusya', sa: Readings. 1884. 3; tingnan: Tsvetaev. 'Mula sa Kasaysayan ng mga Dayuhang Kumpisal sa Rusya' (1866). pp. 215–236. Mga sinulat laban sa pagkakabaha-bahagi: Mga Sulat (Kazan, 1855); ang natitirang mga gawa ay naisaligtas lamang sa anyo ng manuskrito. Ang gawa: Abramov, N. 'Metropolitan Ignatius Korsakov', sa: Stranik, 1862 – ay hindi ko magamit. Tungkol sa ugnayan nina Ignatius at Patriarka Adrian: Ustryalov. Kasaysayan ni Peter the Great, bol. 3, Apendis 7, p. 536.

[854] Matatagpuan ang liham na ito sa: Piksanov, A. Ancient Charters and Acts of the Ryazan Region (1854). Blg. 51 at Vozdvizhensky, T. Historical Review of the Ryazan Hierarchy (1820). pp. 171–181. Ihambing: Filaret. Review. Bol. 1, Blg. 236; at pati na rin: Solovyov. Kasaysayan ng Rusya. Bol. 14, p. 90.

natatanging katangian ng relihiyosidad ng Lumang Rusya[855] . Kung ihahambing sa mga siglo 11–13 – sapat nang balikan sina Lucas na Hudyo, San Teodosio ng mga Kweba, Metropolitan Hilarion, Cirilio ng Turov at San Abraham – malayo ang pagkaantala ng huling panahon sa aspetong ito. Noong ika-17 siglo, pagkatapos ng 1654 at lalo na pagkatapos ng 1686, nang mapasailalim ang Metropoliya ng Kyiv sa hurisdiksyon ng Patriarka ng Moscow[856] , nagsimulang masidhing tumagos sa buhay sa Moscow ang mga impluwensiyang eklesiastiko at relihiyoso mula sa Kyiv. Bilang resulta, nagkaroon ng isang tiyak na muling pagsibol ng pangangaral na eklesiastiko. Nararapat na mabigyan ng espesyal na pagbanggit si San Dimitri ng Rostov; bagaman siya ay may napakahalagang puwesto sa kasaysayan ng edukasyong eklesiastiko sa huling kapat ng siglo, hindi siya, gayunpaman, isang tipikal na pigura ng komunidad ng mga monghe sa Moscow, sapagkat ang kanyang espirituwal na paghubog ay naganap sa Timog-Kanlurang Rus' na may natatanging sistema ng espirituwal na edukasyon[857] . Ang monastisismo ng Moscow at ang episkopado mismo ay kakaunti lamang ang nagawa upang isulong ang pag-unlad ng pangangaral sa simbahan. Ilan lamang sa mga sulat-pampubliko ang maaaring mabanggit, na binasa sa mga tao mula sa pulpito at nagsilbing kapalit ng sermon. Ilan sa mga ito: dalawa ang isinulat ni Patriarka Nikon at isa ni Metropolitan Ion ng Rostov (1652–1691). Karaniwan nang si Patriarka Nikon mismo ang naghahatid ng kanyang mga sermon, na isang pambihirang pangyayari noon; sa kasamaang palad, nawala ang kanyang mga sermon[858] , ngunit may dalawang sirkular na liham (1656) na naisalba. Isa sa mga ito ay isinulat bilang pagdiriwang ng pagkakatatag ng Monasteryo ng Krus. Nagsusulat ang Patriarka tungkol sa makaligtas na kahalagahan ng Kamatayan ni Kristo sa Krus at nagbibigay ng dogmatikong interpretasyon sa tatlong-daliring tanda ng krus[859] . Ang ikalawang liham ay isinulat noong panahon ng epidemya sa Muscovy (1656); ito ay nakalaan para sa mga tao at nananawagan sa mga mananampalataya na magsisi at linisin ang kanilang sarili sa moral na paraan. Dito, pinabulaanan ni Nikon ang malaganap noon na pamahiing paniniwala na kasalanan ang gumawa ng anumang hakbang laban sa epidemya, na itinuturing na parusa ng Diyos; pinagtatwiran niya ang mga ganitong hakbang gamit ang mga sipi mula sa Banal na Kasulatan[860] . Ang malawak na arkipastoral na liham ni Metropolitan Jonah ay naglalaman ng moral na pagninilay na nakatuon sa parokyal na klero at sa mga tao ng kanyang diyosesis. Sa liham na ito, isinulat ni Jonah ang tungkul sa mga tungkulin sa ministeryo at wastong pamumuhay ng mga pari, inilatag ang mga saligan ng Kristiyanong moralidad para sa mga layko, at mariing kinondena ang malaganap na bisyong pagkalasing[861] .

Si Hieromonk Karyon Istomin (namatay noong 1717) ng Monasteryo ng Chudov sa Moscow ay isang kahanga-hangang personalidad. Nasa pagitan siya ng dalawang panahon, nang yugyugin ng mga reporma ni Pedro ang Dakila ang mga tradisyon at pananaw sa mundo ng Muscovy at nagsimulang lumitaw ang mga bagong katangian sa espiritwal na karakter ng lipunan. Si Karion ay isang masigasig na tagapagtaguyod at tagasagawa ng Kaliwanagan. Isa sa mga unang mag-aaral sa paaralang pinatatakbo nina mga kapatid na sina Ioannikios at Sofronios Likhudov sa Monasteryo ng Zaikonospassky[862] , nag-aral siya nang ilang panahon sa Akademya ng Kiev (noong 1681 at 1687)[863] . Sa Moscow, naglingkod siya bilang tagasuri ng kopya sa Royal Printing House, kabilang sa pinakamalapit na lupon ng lubhang konserbatibong Patriarka Joakim (1674–1690) – na maaaring magpahiwatig ng 'diplomatikong' talento ni Karion – at isinagawa ang ilan sa kanyang mahahalagang tungkulin. Pinagkatiwalaan din ni Carion nang lubos ni Adrian, ang kahalili ni Joachim bilang Patriarka (1690–1700), at naglingkod siya rito bilang katulong na parang pribadong kalihim. Pagkatapos noon, pinamunuan niya ang Royal Printing House. Noong 1712, naglakbay si Karion sa Novgorod upang magturo sa isang paaralang itinatag ni Metropolitan Job, ngunit hindi siya nagtagal doon. Siya ay matalik na kaibigan ni San Demetrio ng Rostov at tinulungan niya ito sa pag-compile ng mga hagiograpikal na materyal para sa

---

[855] Filaret. Obzor. Vol. 1, Blg. 367; Petukhov. Op. cit., p. 234.
[856] PSZ. Bol. 2, Blg. 1198 at 1199.
[857] Ihambing ang tala 820 at Popov, M. Saint Dimitri of Rostov and His Works (1910).
[858] Makarii. 12. p. 269 ff.
[859] IRI. 4. pp. 831–860; Makarii. 12. pp. 255–257.
[860] PSZ. 1. Blg. 188.
[861] AI. 4. Blg. 172–177.
[862] Mirkovich. Tungkol sa mga Paaralan at Edukasyon sa Panahong Patriarkal, sa: ZhMNP. 1878. 7. Smentsovsky, M. Ang Mga Magkapatid na Likhuda. Isang Pagsusuri sa Kasaysayan ng Edukasyong Simbahan at Buhay Simbahan noong Huling Bahagi ng ika-17 at Maagang Bahagi ng ika-18 Siglo (1899); tungkol sa mga magkapatid na Likhuda, tingnan ang Kabanata XI.
[863] Shlyapkin. Op. cit. Apendis. pp. 77–79. Tungkol kay Karyon Istomin: Brailovsky, S. Karyon Istomin. Ang Kaniyang Buhay at mga Gawa, sa: CHOLDP. 1889. 4–6; ibid. Tungkol sa Talambuhay ni Karyon Istomin, sa: ZhMNP. 1891. 8.

kanyang Menologion. Nagsulat si Karion Istomin ng ilang sermon at iba pang mga akda, na tinipon sa isang antolohiyang manuskrito na may kakaibang pamagat na 'Veseliti' (isang pamagat na katangian ng wikang nasira noong panahong iyon), maraming tula, isang 'Primer' na inilaan para sa edukasyon hindi lamang ng mga 'binata' kundi pati na rin ng mga 'dalaga' (!), at maging ang 'Civics of Good Manners' – isang manwal sa etiketa[864] . Kinakatawan ni Karion ang isang bagong uri ng mongheng Ruso noong huling bahagi ng ika-17 siglo. Makakatagpo tayo ng mga katulad na tauhan mamaya kaugnay ng iba pang mga tema sa ating aklat. Noong panahong iyon, umiiral ang uso ng pagsusuot ng monastikong kapa upang mapausbong ang karera. Gayunpaman, dahil sa kalagayan ng kapanahunan na nangangailangan ng muling pagsibol ng pangkalahatan at simbahaning edukasyon, positibo pa rin ang kalikasan ng mga gawain ng mga indibidwal na ito.

Kabanata XI. Mga Kanluraning Impluwensya at ang Teolohikal na Pagtatalong tungkol sa Transubstansiyasyon ng Banal na mga Handog

1. Ang Pagsusulod ng mga Kanluraning Impluwensya noong ika-17 Siglo

Sa huling kwarter ng ika-17 siglo, muling naging aktibo ang komunidad ng mga monghe sa buhay panrelihiyon ng Moscow. Ang teolohikal na pagtatalo tungkol sa oras ng konsagrasyon ng Banal na mga Handog sa panahon ng Banal na Liturhiya ay kapansin-pansin dahil malinaw nitong ipinapakita ang dalawang magkaibang daloy sa loob ng komunidad ng mga monghe sa Moscow: ang 'Griyegong Orthodox' at ang 'Kanluranin', o 'Romanong Katoliko', na mga daloy. Ang paglaganap ng mga dogmatikong doktrina ng Romano Katoliko ay hindi isang biglaan o hindi inaasahang pangyayari; sa kabaligtaran, ito ay bunga ng isang buong serye ng mga makasaysayang pangyayari, na kilala sa panitikan sa pangkalahatang terminong 'impluwensiyang Kanluranin'. Hindi ito ang lugar para sa detalyadong pagsusuri ng kanilang buong pagkakaiba-iba at ng kanilang epekto sa iba't ibang aspeto ng buhay at kultura ng mga taga-Moscow bago pa man ang mga reporma ni Pedro ang Dakila[865] . Maaari lamang nating ituon ang pansin sa mga impluwensiyang nagpakita sa larangan ng panrelihiyong pananaw sa mundo.

Tulad ng maliwanag mula sa aming salaysay, dalawang paniniwala ang naging malalim na nakaugat sa isipan ng mga taga-Moscow noong ika-16 at ika-17 siglo: una, ang paniniwala na ang Kristiyanismo ay nanatiling dalisay at hindi nadungisan lamang sa loob ng pananampalatayang Griyegong Orthodox, o maging sa anyo nitong 'Russian Orthodox'; at pangalawa, na ang buhay ng lipunang pantao ay dapat itayo sa pundasyon ng mga aral ni Kristo at umunlad alinsunod dito. Matagal nang naitatag ang mga pananaw na ito sa mga Ruso, mula pa sa mismong simula ng Kristiyanisasyon – sapat nang alalahanin ang *Slov* ni Metropolitan Hilarion (ika-11 siglo) (Kabanata I) – at patuloy lamang itong umunlad at humugot ng ugat mula noon. Ang mga sinulat ng mongheng si Philotheus at ang ideya ng Moscow bilang 'Ikatlong Roma' na naipahayag rito ay isang maringal na proklamasyon lamang ng mga pananaw na ito.

Kasabay ng paninindigan sa ortodoksiya ng sariling pananampalataya at, bilang bunga nito, sa sariling pagiging natatangi, sumisibol din ang isang uri ng pagmamalaki sa relihiyon. Ang tiwala sa katotohanan ng Ortodoksiya ay, sa sarili nito, isang ganap na normal at hindi makasalanang pagpapakita ng relihiyosidad; gayunpaman, ang mga hindi kailangang pagpapalabis ay madalas na lumalampas sa hangganan ng tunay na debosyong eklesiastikal. Pinagsama ng mga Ruso ang kanilang paniniwala sa kanilang sariling ortodoksiya sa matinding pagkamuhi sa ibang denominasyong Kristiyano at tinawag na erehe ang anumang anyo ng Kristiyanismo na hindi Ruso-Ortodokso. Ang ganitong uri ng kamalayang panrelihiyon ay hindi, sa kakanyahan, tipikal na Ruso; kung tutuusin, katangian ito ng lahat ng relihiyosidad noong Gitnang Panahon,

---

[864] Shlyapkin. Op. cit. pp. 256, 263, 283, 368, 370, 442; Apendis. p. 79.

[865] 'Ang impluwensiyang Griyego ay pang-eklesiastiko,' ayon kay V. O. Klyuchevsky, 'samantalang ang impluwensiyang Kanluranin ay pampulitika. Ang impluwensiyang Griyego ay sumapi sa buong lipunan nang hindi sumasaklaw sa buong tao; ang impluwensiyang Kanluranin ay sumapi sa buong tao nang hindi sumasaklaw sa buong lipunan' (Geschichte Russlands. Vol. 3, p. 283). Para sa gabay, babanggitin ko lamang ang pinakamahalagang mga akda na makatutulong na magbigay ng malinaw na larawan ng mga impluwensiyang Kanluranin: S. Platonov, *Moscow and the West* (1925); N. Petrov, 'On the Influence of Western Russian Literature on Old Russian Literature', sa: *TKDA*. 1872. Blg. 4, 5 at 7 (ang lumang akdang ito ay ganap pa ring may kaugnayan); Klyuchevsky, V. 'Western Influence in Russia in the 17th Century: A Historical-Psychological Essay', sa: Questions of Philosophy and Psychology. 36, 38 at 39 (1897); idem. *Geschichte Russlands*. 3. pp. 281–307; Milyukov, P. *Sketches of Russian Cultural History*. 2 tomo (1898–1901); Brückner, A. The Europeanisation of Russia (1888); Luther, A. History of Russian Literature (1925); Winkler, M. Russian History since the Beginning of the 17th Century, sa: Propylaea World History. 9 (1933). pp. 310–420.

ngunit nagkaroon din ng ambag na negatibo ang mga Ruso sa kasaysayan ng hindi maiiwasang 'Una Sancta' [Isang Banal na Simbahan]. Ang mga katangiang ito ng kamalayang panrelihiyon ng mga Ruso ay nagbunga ng apologetics—na sa sarili nito ay makatwiran—na naging labis na mabagsik ang katangian, kaya ang pagtatanggol sa salita at gawa ay isinagawa nang may labis na pagkamuhi, habang sabay na inilalantad ang kakulangan sa kaalaman tungkol sa Kristiyanismong Kanluranin.

Bilang resulta ng paglaganap ng impluwensiyang Romano Katoliko, una sa buhay ng simbahan ng Metropoliya ng Kyiv at pagkatapos ay, sa pamamagitan ng Kyiv, sa Metropoliya ng Moscow, nakakuha ng mga tagasunod ang doktrinang Romano Katoliko kahit sa hanay ng komunidad ng mga monghe sa Rusya. Noong ika-14 na siglo pa lamang, ang bahagi ng sambayanang Ruso na Griyegong Orthodox ang pananampalataya ay nanatili ang pagkakaisa sa Simbahang Ruso sa usapin lamang ng pagkakaisa sa pananampalataya at mga kanon, ngunit hindi sa antas ng hirarkiya, sapagkat naputol sila mula sa kanilang Inang Simbahan dahil sa pagtatatag ng hiwalay na Mitropoliya ng Kyiv (1448, pinal noong 1458)[866] . Noong 1569, nagsanib ang Lithuania at Timog-Kanlurang Rus' sa isang estado bilang resulta ng Unyon ng Lublin, at ang mga diyosesis ng Griyegong Orthodox ng Metropoliya ng Kyiv ay napailalim sa gayon sa ilalim ng pampulitikang awtoridad ng mga hari ng Poland. Ang Poland ay isang Romano Katolikong bansa; ang mga ugnayang pang-ekonomiya at pangkultura sa pagitan ng mga Katoliko at Orthodox na populasyon ang nagbukas ng daan para sa impluwensiyang Katoliko, lalo na't nakatanggap ang mga ito ng matatag na suporta mula sa pamahalaang Poland.

Mula sa pananaw ng kasaysayan, naging mapaminsala na hinusgahan ng Rus' ang Simbahang Romano Katoliko ayon sa pamantayan ng Katolisismong Polako, sapagkat nagdulot ang Katolisismong Polako ng paghahati sa mga taong Ruso, ang Simbahang Ruso, sa isang banda, at ang Simbahang Romano Katoliko, sa kabilang banda – nahadlangan ang magkabilang pag-unawa at obhetibong pagtataya at naging imposible pa nga. Bumuo ang mga Ruso ng kanilang impresyon sa Simbahang Katolika sa pamamagitan ng kanilang mga pakikipag-ugnayan sa Katolisismong Polako. Ang patakaran ng pamahalaang Polako sa sa mga purong lupain ng Rusya na nasa ilalim ng kanilang kontrol ay nagdulot ng hindi mapaghihiwalay na pagkakaugnay ng mga usaping pampulitika at pang-simbahan, habang ang mga salitang 'Polako' at 'Katoliko' ay naging magkasingkahulugan para sa mga Ruso. Ang pakikialam ng Poland sa Panahon ng mga Pagsubok sa Rusya (isang hindi matalinong patakaran kasunod ng paglitaw ni Pekeng Dmitry) at ang magaspang na pagtatangka ng mga paring Polish na ipalaganap ang Katolisismo sa Rusya ay nagkaroon ng partikular na malubhang kahihinatnan. Sa mga siglo kasunod ng Panahon ng mga Pagsubok, ang ugnayang Ruso-Polish, ang mga pagtatalo at digmaan ay sa panlabas lamang na may pambansang-pulitikal na katangian; sa katotohanan, ang mga isyung pinagtatalunan ay lumampas sa mga hangganan ng estado at mga saklaw ng impluwensya; ang mga pangyayaring ito ay may mas malalim na kahalagahan sa kasaysayang-eklesiastikal, sapagkat nagbunga ang mga ito ng pagkawala ng anumang posibilidad na pagkaisahin ang mga Simbahan. Ang mga pagkakamali ng parehong pamahalaan at ng hierarkiyang simbahan, na nagbigay ng padalus-dalos na hatol batay sa mga pangyayaring may lokal na kahalagahan; ang kapaitan ng mga pinuno ng iba't ibang paksiyon at ang kanilang mga hindi karapat-dapat na gawa, na naghulma ng madilim na anino sa buong kasaysayan ng Unyon sa Poland at Kanlurang Rus' – lahat ng ito ang nagdulot upang maging magkaaway ang dalawang Kristiyanong denominasyon. Ang mga 'iskismatik' at 'heretiko' ay mula noon ay pinagtalunan, at walang ibang kilusang pampulitika, walang ibang kontrobersiyang pampanitikan, ang kasing-tampok ng ganitong magkabilang

[866] Simula noong 1037, ang sentro ng pinuno ng Simbahang Ruso, ang Metropolitan ng Kyiv, ay nasa Kyiv. Namuhay nang salitan sa Kyiv at Vladimir sa Klyazma si Metropolitan Cyril II (1240–1280); ang kanyang kahalili, si Metropolitan Maxim (1283–1305), ay tuluyang lumipat sa Vladimir noong 1299. Inilipat ni Metropolitan Peter (1308–1325) ang kanyang tirahan mula sa Vladimir patungong Moscow. Ang mga diyosesis sa timog-kanlurang Rusya ay matatagpuan sa Lithuania noong panahong iyon. Noong 1448, hinirang si Jonah bilang Metropolitan ng Moscow. Kinilala ni Casimir IV, Hari ng Poland at Dakilang Dukes ng Lithuania, ang kanonikong hurisdiksyon ni Jonah sa mga diyosesis ng Lithuania sa pamamagitan ng isang espesyal na kasulatan (1451). Noong 1458, Si Gregorio Mamma, Patriarka ng Constantinople, ay nagtalaga ng isang espesyal na 'Metropolitan ng Kyiv' – si Gregorio Bulgarin – upang pamahalaan ang siyam na diyosesis ng Lithuania (Bryansk, Smolensk, Przemyśl, Turov, Lutsk, Volodymyr-Volynskyi, Kholm at Halych). Pagkatapos ng pagkamatay ni Metropolitanong Jonah (1461), ipinagkaloob sa mga Metropolitan ng Moscow ang titulong 'ng Moscow at ng buong Rus'. Mula noon, sinundan ng Metropoliya ng Kyiv ang sarili nitong natatanging landas sa kasaysayan. Tingnan tungkol sa paksang ito: Sokolov, D. *Ang Kasaysayan ng Paghahati ng Rusong Metropoliya* (1900); Sokolov, P. *Ang Rusong Obispo mula sa Byzantium at ang Karapatan sa Kaniyang Paghirang hanggang sa Simula ng ika-15 Siglo* (1913); at pati na rin: Makarii, mga tomo 4–5, at Golubinsky, tomo 2, p. 1.

pagkiling, paratang, at paninirang-puri. Ito ay dalawang magkaaway na kampo na, gayunpaman, ay hindi maaaring mabuhay nang wala ang isa't isa.

Ang mga impluwensiyang kultural ng Kanluran, at partikular na ang edukasyong Kanluranin, ay lalo pang lumalim sa buhay espirituwal ng Timog-Kanlurang Rus'; ito ay lalong naging maliwanag sa ikalawang kalahati ng ika-16 na siglo. Unti-unti, naabot ng mga bagong tendensiyang ito ang Muscovy, at nagpatuloy ang prosesong ito hanggang sa sumunod na siglo[867] . Ang mga impluwensiyang ito ay lalong tumimo sa larangan ng edukasyong pang-paaralan; sumibol ang mga paaralan sa maraming bayan, na karamihan ay itinatag ng mga Ortodoksong kapatiran, na ang kanilang kurikulum at mga pamamaraan ng pagtuturo ay nagpapakita ng impluwensiyang Kanluranin. Noong 1615, itinatag ang Paaralan ng Kyiv Brotherhood; noong 1631, nagtatag si Metropolitan Petro Mohyla ng isang kolehiyo, na kalaunan ay naging Kyiv Theological Academy. Batay sa kasaysayan ng Kyiv College, halos kapareho ang sistema ng akademikong at teolohikal na edukasyon doon sa mga kolehiyo ng Heswita, kasama ang kanilang mga pamamaraang eskwelastikong pagtuturo. Unti-unti, ang ilang doktrinang teolohikal ng Katoliko ay nagsimulang makapasok sa teolohikal na panitikan ng Timog Rusya. Maraming miyembro ng klero, pamayanang monghe, at episkopat na nag-aral doon o nagpalawak ng kanilang kaalaman sa pamamagitan ng pagbabasa ng ganitong panitikan ang naging hilig na tanggapin ang mga doktrinang ito at sa gayon ay naging tagapagtaguyod ng mga pananaw na Katoliko sa buhay ng simbahan sa Metropoliya ng Kyiv[868] . Gayunpaman, dahil ang ibang mga monghe[869] at mga obispo ay matibay na nanindigan sa mga katuruan ng Simbahang Ortodoksong Griyego, isang medyo mabagsik na kontrobersiya ang sumiklab kahit doon, sa loob ng Metroplis ng Kyiv, na nagbunga ng paglalathala ng maraming teolohikal na sanaysay[870] .

Mahigpit itong minonitor sa Moscow, at halos lahat ng mga sulating pang-eklesya na ginawa sa Metropolis ng Kyiv ay pinaghihinalaang may 'heresiyang Latin'; nagsagawa rin ng mga hakbang pangdepensa. Babanggitin lamang natin ang pinakanatatangi sa mga ito. Kaya naman, noong 1620, sa ilalim ni Patriarka Filaret, isang Konseho ang pinatawag sa Moscow, na nagpasiya na ang sakramento ng binyag ay dapat muling ipagkaloob sa mga Katoliko at Uniate kung nais nilang magbalik-loob sa Simbahang Ruso; sa ilalim ni Patriarka Joasaph (1634–1641), ang kautusang ito ay isinama pa sa Trebnik (1639), at hindi lamang noong Konseho ng 1667 nang tuluyang ipinagbawal ang muling binyag sa mga Katoliko[871] . Noong 1628, inutusan nina Tsar Mikhail at ng Patriarka ang pagsunog sa mga akda ni Archimandrite Cyril Tranquillion ng Chernihiv; kasabay nito, ipinagbawal ang lahat ng aklat mula sa imprentang Lithuanian—ibig sabihin, ang mga inilathala sa Lithuania o Ukraine. Bago ito, malawak ang paglaganap nila sa Moscow, napunta sa mga

---

[867] Mula sa malawak na literatura hinggil sa paksang ito, maaari nating banggitin: Sobolevsky, A. Western Influence on the Literature of Muscovy in the 15th–17th Centuries (1899); Shlyapkin, A. Op. cit.; Florovsky, A. The Conflict of Two Traditions in Intellectual Life in Eastern Europe in the 16th–17th Centuries. Prague, 1937; Chodnicki, K. The Orthodox Church and the Polish-Lithuanian Commonwealth. 1370–1632 (1934).

[868] Shlyapkin. Op. cit., pp. 108 ff.; Kharlamovich, K. Western Russian Orthodox Schools of the 16th and Early 17th Centuries (1905); Golubev. Metropolitan Peter (Mogila) of Kyiv and His Associates. Vol. 1 (1883); Makarii (Bulgakov). Kasaysayan ng Akademya ng Kyiv (1843); Titov, F. Mas Mataas na Edukasyon sa Kyiv Ukraine (1924); Golubev. Kasaysayan ng Teolohikal na Akademya ng Kyiv. Ang Panahong Mohyla (1886); Petrov, N. Ang Akademya ng Kyiv sa Ikalawang Kalahati ng ika-17 Siglo (1885).

[869] Isang kawili-wiling personalidad sa partidong Griyegong Orthodox ay ang mongheng si Ioann Vishensky (namatay sa unang kwarter ng ika-17 siglo). Tingnan: Zhitetsky, I. Ang Gawaing Panitikan ni Ioann Vishensky (1890); Franko, I. Ivan Vyshenskyi at ang Kaniyang mga Gawa (1895); ang ilan sa kaniyang mga sinulat ay inilathala sa: AYUZR. 2 (1865). pp. 205–270; Arkh. YUZR. 1. 7 (1887). pp. 19 ff. at sa: Golubev, S. Metropolitan Peter (Mogila) of Kyiv. 1 (1883). Apendise. pp. 67 ff. Nagbibigay ang mga sinulat ni Vishensky ng masaganang materyal tungkol sa mga ugnayang panlipunan at buhay monghe sa Katimugang Rus' noong panahong iyon.

[870] Napakalawak ng panitikang ito. Babanggitin lamang namin ang mga sumusunod: 'Mga Monumento ng Polemikong Panitikan sa Kanlurang Rus", sa: RIB. 7 at 19; Arkhangelsky, A. 'Ang Laban Laban sa Katolisismo at Panitikan ng Kanlurang Rus' noong Huling Bahagi ng ika-16 at Unang Bahagi ng ika-17 Siglo', sa: Readings. 1888. 1; karagdagan: Makarii. 10; at pati na rin ang gawa ni A. Florovsky na nabanggit sa itaas. Mga espesyalisadong monograpo: Zavitevich, V. Ang Palinodia ni Zacharias ng Kopysten at ang Kanyang Lugar sa Kasaysayan ng Polemikang Kanlurang Ruso noong ika-16 at ika-17 Siglo (1883); Sumtsov, N. Ioannikiy Galyatovsky (1884); ang parehong may-akda. Tungkol sa Kasaysayan ng Panitikang Timog-Ruso ng ika-17 Siglo. 1. Lazar Baranovich (1885); Sichevskaya, K. Pamva Berinda, sa: Mga Babasahin ng Samahan ni Nestor na Kronikador. 23. 1 (1912); Otrokovsky, V. 'Taras Zemka, isang pigura mula sa Timog Rusya noong ika-17 siglo', sa: Koleksyon ng Departamento ng Wikang Ruso. 96. 2 (1921).

[871] Makarii. 11. pp. 25 ff.; 12. pp. 171, 195–197; Grenkov, A. 'Ang Konseho na ginanap sa Rusya sa ilalim ni Patriarka Filaret noong 1620, at ang mga kautusan nito', sa: Prav. sob. 1864. 1. pp. 153–180. Tungkol sa mga hakbang laban sa mga Katoliko na ipinatupad sa panahon ng paghahari ni Tsar Alexei, tingnan: Makarii. 11. p. 232.

silid-aklatan ng mga monasteryo at nakuha ng mga pari at obispo[872] . Noong 1644, inilathala ang isang koleksyon na kilala bilang 'Aklat ni Cyril', na nilayong batikusin ang 'mga Romano at mga Latino, pati na rin ang mga Lutherano at Calvinista', upang 'patahimikin ang mga heretikong dila'[873] . Gayunpaman, mas malawak na naipalaganap ang isa pang koleksyon – ang 'Aklat ng Pananampalataya', na kalaunan ay naging napakahalaga sa mga Lumang Mananampalataya (mga skismatiko). Isinulat ito ni Nafanail, igumen ng Monasteryo ni San Miguel sa Kyiv, mga taong 1644, at naimprenta sa Moscow na may ilang pagbabago noong 1648.[874]

Hindi napigilan ng pamahalaan at ng mga awtoridad ng simbahan ang paglaganap ng impluwensiya ng Timog Rusya. Isa pang makabuluhang salik ay noong dekada 1330 at 1340 pa lamang, maraming monghe, dahil sa pag-uusig ng mga Polako, ang tumakas nang paisa-isa o nang paisa-isang grupo mula sa Mitropoliya ng Kyiv patungong Muscovy at nagkalat sa iba't ibang monasteryo[875] . Kailangan ni Patriarka Nikon ng mga taong may edukasyon para sa rebisyon ng mga aklat na pang-liturhiya na kanyang isinagawa, at tanging sa Metropoliya ng Kyiv lamang niya sila natagpuan. Ipinapaliwanag nito kung bakit, noong panahong iyon, maraming monghe mula sa mga monasteryo ng Timog Rusya ang lumitaw sa Moscow, na lumahok sa rebisyon ng mga aklat bilang mga manunulat, tagapagbasa ng kopya, at tagasalin[876] . Si Tsar Alexei Mikhailovich, sa kabila ng kanyang konserbatibong pananampalataya, ay kinilala na ang buhay ng simbahan ay naghihirap dahil sa kakulangan ng edukasyon at kaalaman sa hanay ng mga klero. Nakarating pa nga ang impluwensiyang Kanluranin sa pamilyang hari: pinalalaki sina Prinsesa Sophia at Tsarevich Fyodor sa diwang lubos na naiiba sa dati[877] . Noong 1649, nagpadala si Tsar Alexei ng isang espesyal na mensahe sa Metropolitan ng Kyiv na humihiling na magpadala sa Moscow ng 'mga guro upang isalin ang Bibliyang Griyego sa wikang Slavonic, upang maglingkod sa amin, ang Dakilang Pinuno, nang pansamantala'. Tulad ng pag-anyaya ng Moscow kay Maxim upang gampanan ang parehong tungkulin sa simula ng ika-16 na siglo, gayon din ngayon ay kinakailangan ang mga angkop na tao mula sa labas – ganoon kaliit ang mga nagawa sa edukasyon sa nakalipas na siglo mula noon. Kabilang sa iba, may tatlong monghe na dumating sa Moscow noong panahong iyon na nararapat bigyang-pansin. Sila ay sina Arseny Satanovsky, Damaskin Ptitsky at Epiphany Slavinsky[878] .

Ang mongheng si Epiphanius Slavinetsky ay gumanap ng isang partikular na mahalagang papel kapwa sa rebisyon ng mga aklat ng liturhiya na isinagawa sa ilalim ni Patriarka Nikon at sa kontrobersiyang sumunod hinggil sa paglilipat ng mga Banal na Regalo. Hindi siya namukod-tangi sa Moscow sa pamamagitan ng anumang gawain na partikular na kapansin-pansin sa karaniwang tagamasid; sa kabaligtaran, siya ay isang mapagkumbaba, talentado, at matuwid na tao na palaging nanatili sa anino. Siya ay isang tipikal na taong may kabihasaang akademiko, na iniiwasan ang ingay at abala ng Moscow. Gayunpaman, dahil sa kanyang pagkatao at edukasyon, nagawa niyang impluwensyahan ang iba at gabayan ang mga estudyanteng kalaunan ay naging aktibo sa buhay-publiko.

Si Epiphanius ay malamang na ipinanganak sa bayan ng Pinsk, sa Kanlurang Rus', sa isang mayamang pamilya. Nag-aral siya sa Paaralan ng Kiev Brotherhood bago ang 1631, ibig sabihin, bago ito nireporma ni Metropolitan Peter (Mogila), noong nangingibabaw pa roon ang tradisyong Greko-Slavonic. Sa panahong iyon, natanggap niya ang kaniyang edukasyo , at nakamit ang malawak na kaalamang pilolohikal sa mga wikang Griyego at Slavonic. Gumugol si Epiphanius ng 10 o 12 taon sa iba't ibang paaralan sa kanlurang Poland, na nagbigay-daan sa kaniya upang masusing pag-aralan ang wikang Polish at Latin. Noong unang bahagi ng dekada 1640, siya ay nagpanumpa ng kanyang pangakong monghe sa Kyiv-Pechersk Lavra, at pagsapit ng 1642 ay naging guro na siya sa parehong Paaralan ng Broederschap kung saan siya dati ring nag-aral. Nagturo siya roon hanggang 1649. Sa panahong ito, namukod-tangi si Epiphanius dahil sa siglang ipinamalas niya sa kanyang mga gawaing pang-akademiko. Ngunit hindi lamang dahil dito siya nakakuha ng

---

[872] SGGD. 3. Blg. 77; Makarii. 11. mga pahina 48 at sumusunod; Shlyapkin. Op. cit. mga pahina 108, 100.
[873] Makarii. 11. p. 122.
[874] Ibid. 11. p. 124.
[875] Bagaley. Op. cit., sa: Readings. 1887. 2. p. 162; Makarii, Obispo. 'Makasinaysay na Paglalarawan ng Krasnogorsk Monasteryo', sa: Readings. 1880. 3. p. 81; Belokurov. Mga Materyales (1888). pp. 79, 162, 164.
[876] Kapterev, N. 'Si Patriarka Nikon bilang Tagapagbago ng Simbahan at ang Kaniyang mga Kalaban', sa: Prav. Sob. 1887. 1. p. 145.
[877] Ihambing ang paglalarawan kay Alexei sa: Kljutschewskij, V. *Geschichte RuЯlands*. Vol. 3.
[878] AYUZR. Bol. 3. Blg. 259. pp. 323–324: Einhorn, V. 'On Relations', sa: Readings. 1893. Bol. 2. pp. 38–39; Kljutschewskij. Bol. 3. p. 302.

pansin sa Moscow. Mula sa isang akdang isinulat kalaunan ng kanyang alagad, ang mongheng si Euthymius, 'Tungkol sa Pinakamatalinong Hieromonk Epiphanius ng Slavintsy', malinaw na kabilang si Epiphanius sa maliit na pangkat ng mga iskolar ng Kyiv na umiwas sa impluwensiyang Polish-Katoliko, nanatiling mahigpit na Orthodox, at nanatiling tapat sa mga aral ng Simbahang Orthodox ng Griyego[879] . Dahil dito, pinagkatiwalaan at kinilala siya sa Moscow; hindi malabong ang pananaw niya sa pangangailangang itama ang mga aklat na pang-liturhiya ay nagpatibay sa determinasyon ni Nikon na isagawa ang reporma, gaya ng mababasa rin sa akda ni Euthymius na 'On the Most Wise Hieromonk Epiphanius'. Sa halos 30 taon – namatay si Epiphanius noong 1675 – siya ay nakatuon sa Moskow sa pagrebisa ng mga aklat at pagsasalin ng mga gawa ng mga Ama ng Simbahan[880] .

2. Ang Monghe Euthymius at si Patriarka Joachim bilang mga kinatawan ng konserbatismo ng Moscow

Hindi makatarunganang sabihing tanging mga taong ignorante lamang ang nanirahan sa Moscow noong panahong iyon. Kasabay ng kilalang konserbatismo sa simbahan at mahigpit na debosyon, mayroon ding matinding uhaw sa edukasyon at kaalaman. Habang ang ilan ay tumingin sa Kanluran, ang iba naman ay naghangad na humugot ng kaalaman mula sa sinaunang pinagmulan, ang mundo ng Griyegong Ortodokso. Isang grupo ng mga taong naaakit sa kulturang Griyego ang nagtipon sa paligid ni Epiphanius, na aktibo sa Monasteryo ng Chudov – mahirap sabihing ito ay isang tunay na paaralan[881] – at sa pamamagitan ng patuloy na pakikipag-ugnayan kay Epiphanius, pagtulong sa kanya sa pagkopya ng mga aklat at pagbabasa ng iba't ibang akda, nagawa nilang palawakin ang kanilang pananaw.

Isang kahanga-hangang tauhan sa hanay ni Epiphanius ay ang mongheng si Euthymius, na kalaunan ay tumulong kay Patriarka Joakim sa kanyang pakikipaglaban laban sa 'erehe ng pagsamba sa tinapay'. Si Euthymius († 1705) ay isang payak na monghe sa Monasteryo ng Chudov, ngunit marahil ay higit pa sa simpleng pagkakataon ang nagdala sa kanya kay Epiphanius, na naghanap ng kanlungan at nagtatrabaho rin sa parehong monasteryo. Si Euthymius ay isang taong likas na may talento at lubos na mausisa; mahusay niyang naging bihasa sa wikang Griyego at naging pangunahing katulong ni Epiphanius; pagkatapos ay lalo niyang pinagyaman ang kanyang kaalamang teolohikal at nagpatuloy na maglingkod bilang tagasalin at manunulat na pang-eklesya[882] . Ang kanyang katunggali sa teolohikal na pagtatalo at tagasuporta ng 'Latin Party', si Hieromonk Sylvester Medvedev, ay tumukoy sa kanya sa kanyang *Confession of Repentance* bilang 'isang masigasig na tagapagtanggol ng katotohanan, tagapagtanggol ng Simbahan, at tagapagtanggol ng pananampalataya'[883] , at bagaman ito ay sinabi hindi nang walang tiyak na antas ng tusong paraan at pagkalkula, Ang buhay at gawa ni Euthymius ay nagpapatotoo na siya ay namumukod-tangi sa kanyang paninindigan, isang partikular na tuwirang pagpapahayag ng kanyang pananaw, at paglayo sa lahat ng di-Ortodoxong impluwensya na halos maging pagkamuhi. Nang, noong dekada 1880, sumiklab ang isang matinding pagtatalo sa lipunan ng Moscow tungkol sa paglilipat ng Banal na mga Regalo, Naging isa si Euthymius sa mga nangungunang kalahok nito at ang pinaka-masigasig na katulong ng hindi gaanong marunong na Patriarka Joakim; sa katunayan, maaaring siya nga ang tunay na nagpasimula ng mabagsik at mahigpit na mga hakbang ni Joakim laban sa 'erehe ng pagsamba sa tinapay'. Sina Euthymius at Joachim ang huling Mohikan ng konserbatismo ng Moscow, ang huling tagapagtanggol ng ideya na 'ang Moscow ang Ikatlong Roma'.

Walang ibang katawan ang nagpakita ng namamatay na konserbatismo ng Moscow nang may ganoong lakas at tindi kundi si Patriarka Joachim (1674–1690). Ipinanganak siya noong 1620 sa pamilyang Savelov, isang pamilyang militar na may katamtamang kabuhayan, at unang naglingkod sa militar sa Timog Rus', hindi kalayuan sa Kyiv. Matapos pumanaw ang kanyang asawa at mga anak, nagpasya siyang magpanumpa ng

---

[879] Tingnan ang traktado ni Euthymius tungkol kay Epiphanius, sa: Evgeny. Dictionary of Clerical Writers. Vol. 1. pp. 178–183; at sa: Osten (1865). p. 70; Shlyapkin. Op. cit., p. 149; Einhorn. Op. cit., p. 1113. Tungkol kay Epiphanius, tingnan: Pevnitsky, V. 'Epiphanius ng Slavintsy, isa sa mga nangungunang pigura ng panitikang pang-simbahan ng Rusya noong ika-17 siglo', sa: TKDA. 1861. 2–3; Rotar, I. 'Epiphanius of Slavintsy, isang pigura sa panitikan ng ika-17 siglo', sa: Kyiv Articles 1900, pp. 10–12.

[880] Eingorn. Op. cit., sa: Readings. 1899. 2. pp. 1013–1026; Rotar. Op. cit. 11. p. 199 ff.

[881] Rotar. Op. cit., vol. 12, p. 383.

[882] Bukod sa iba pa, inilipat ni Euthymius ang ilang akda ni Dionysius ng Alexandria, ilang katolikong talumpati ni San Cyril ng Jerusalem, at siya mismo ang sumulat ng ilang akdang moral at nakapagpapatibay ng diwa. Filaret. Review. Ikalawang ed. Bol. 1. pp. 259–261; Brailovsky, S. 'Ang Sermon sa Awa ni Euthymius, monghe ng Chudov', sa: PDP. 100 (1894); Pagsasaysay. 2. 3. Panimula. pp. 424, 447, 461, 501, atbp.

[883] Paglalarawan. 2. 3. p. 501; Osten (1865). p. 93; Shlyapkin. Op. cit. p. 231.

monastikong panata at noong 1655 ay pumasok sa Monasteryo ng Mezhigorsk sa Kyiv. Hindi alam kung paano niya nakilala si Patriarka Nikon—marahil habang nasa Moscow para sa isang bagay—ngunit alam na noong 1657 ay hinirang siya ni Nikon bilang tagapagtayo ng Monasteryo ng Iversky, na itinatag niya. Isang kapanahunan at kaaway ni Joakim, si Diakono Theodore—na sa simula ay isa sa mga 'nagsasamba ng tinapay' at kalaunan ay naging masigasig na tagasuporta ng pagkakababaha-bahagi—ay nag-angkin nang may mapait na pag-uuyam na si Joakim ay dati raw na analfabeto at nagsimulang matuto lamang sa Monasteryo ng Iversky; bago iyon, hindi siya marunong bumasa o sumulat, wala siyang alam sa usaping pang-simbahan at hindi niya lubos na nauunawaan ang serbisyo (marahil ang ibig sabihin ni Theodore ay hindi talaga relihiyoso si Joachim sa kanyang kalikasan. – I. S.), siya ay isang sundalo na naninirahan sa mga liblib na nayon at nanghuhuli ng kuneho (!), at bihira siyang pumasok sa simbahan, tuwing malalaking pista lamang[884] . Kahit na nagmamalabis si Theodore, kailangang aminin na, kahit sa kanyang panahon, si Joachim ay isang taong walang pormal na edukasyon; gayunpaman, taglay niya ang praktikal na pag-iisip at karaniwang katwiran, na, kasabay ng talento sa panitikan ni Euthymius—na nagsilbing parang personal na kalihim niya—ay nagbigay-daan sa kanya upang makibahagi sa mga teolohikal na debate. Marahil sa karaniwang pag-iisip na ito – o, ayon sa mga salita ni Theodore, tuso – nakamit ni Joachim ang mabilis niyang pag-angat sa tuktok ng kapangyarihang simbahan.

Dahil sa suporta ni Boyar F. Rtishchev, na siya mismo ay isang malaking tagapagtaguyod ng edukasyong Kanluranin – na nagpapahiwatig na nagawang makipagkaibigan at makahanap ng mga tagapagtangkilik si Joachim kahit sa mga hanay na hindi kapareho ng kanyang pananaw – – hinirang siyang abbot ng Monasteryo ni San Andres sa Moscow, pagkatapos ay bursar sa Monasteryo ng Novospassky, na partikular na malapit sa pamilyang hari, at noong 1664, si Joachim ay naging arkhimandrita na ng Monasteryo ng Chudov sa Moscow. Nakuha niya ang espesyal na pabor ni Tsar Alexei sa pamamagitan ng kanyang 'pagpapakasigasig sa ritwal' at ng kanyang kabaitan, gaya ng sarkastikong puna ni Diakono Theodore. Noong 1673, nang si Joachim—marahil hindi ito naganap nang wala ang pakikialam ng Tsar—ay itinalaga bilang Metropolitan ng Novgorod, siya ay nasa pinakamataas na hanay na ng hirarkiyang simbahan. Doon, napatunayan ni Joachim na siya ay isang may awtoridad na hierark, pinamumunuan ang kanyang diyosesis nang mahigpit at inilaan ang kanyang pangunahing pansin sa pagsunod sa mga pormalidad ng simbahan. Gayunpaman, ang ilan sa mga hakbang administratibo ni Joachim ay napatunayang kapaki-pakinabang; halimbawa, ang kanyang mga kautusan tungkol sa mga pari sa parokya at ang bagong sistema ng pagbubuwis sa mga pari, na kanyang ipinakilala kalaunan (noong 1675 at 1687) para sa buong Simbahang Ruso. Maingat niyang tiniyak ang materyal na kapakanan ng mga pari sa parokya sa pamamagitan ng pamimigay ng lupa sa mga parokya; sa ilalim ng kanyang pamumuno, ipinagbawal ang Tanggapan ng Monasteryo (1677), at sa usapin ng hurisdiksyon ng mga pari, nagtagumpay si Joachim na tuluyang alisin ang mga sekular na awtoridad sa pakikialam sa mga hukuman ng simbahan[885] .

Sa mahigpit na pagsasalita, utang ni Joachim ang kanyang karera kay Patriarka Nikon; gayunpaman, ang pagtrato niya sa dating patriarka habang nasa huling lugar ng kanyang pagtatapon sa Monasteryo ng Kirillov (na gawa ni Joachim), ay naglalarawan sa kanya bilang isang taong may masamang ugali. Lahat ng pagtatangka at maging ng mga kahilingan ni Tsar Fyodor na maibsan ang kalagayan ni Nikon ay tinanggihan ng matigas ang ulo at makasariling si Joachim. Kasabay nito, si Joachim ay masigasig na tagasuporta ng mga reporma ni Nikon at tagapagtuligsa ng kanyang mga kalabang ideolohikal. Pinag-uusig niya ang mga skisma sa pamamagitan ng kalupitan, relihiyosong fanatismo, at pagiging matigas ang ulo. Ngunit ang lahat ng mga aspeto ng buhay sa Moscow na kitang-kita ang impluwensiyang Kanluranin ay hinarap din ni Joakim ng matatag na pagtutol at pagkondena. Ang mga 'dayuhan' at 'Latino' ay palaging itinuturing niyang erehe; tumanggi siyang tanggapin ang mga dayuhang embahador, umupo o kumain kasama nila sa hapag ng tsar, at hindi niya pinayagan ang mga dayuhan na dumalo sa mga banal na paglilingkod na kanyang pinamumunuan. Sa pagbasa ng kanyang testamento, nakikita natin sa harap natin ang larawan ng isang relihiyosong fanatiko at pormalista, at ito ay sa panahong ang kultural at relihiyosong pormalismo sa Moscow ay unti-unti nang nanghihina. Bagaman ang mga tauhang tulad ni Ioakim ay hindi karaniwan noong , huling kapat ng ika-17

---

[884] Mga Materyales para sa Kasaysayan ng Pagkakahati. Inedit ni N. Subbotin. 6 (1879). p. 227. Shlyapkin. Op. cit. pp. 140–141. Ihambing ang walang batayang pahayag tungkol sa edukasyon ni Joachim sa: Lyubimov, S. 'Ang Labanan ng mga Kinatawan', sa: ZhMNP. 1875. 180. p. 127; at pati na rin sa akda: N. A. A. 'Ang mga Patriyarka ng Moscow. Patriyarka Joachim', sa: Readings. *1847–48. pp. 123–136.*

[885] AI. 4. Blg. 175, 259, 228, 204, 253; 5. Blg. 135, 167, 156, 183, 186; partikular na 4. Blg. 204 at 5. Blg. 75.

siglo, ang mismong pag-iral nila ay nagpapatunay na ang relihiyosong konserbatismo at pormalismo ng Moscow ay nagbigay-daan sa mga bagong tao at bagong pananaw, hindi nang walang pakikibaka[886] .

3. Sina Simeon ng Polotsk at Silvestr Medvedev bilang mga tagapagdala ng mga impluwensiyang Kanluranin

Ang pagpasok ng mga impluwensiyang Kanluranin sa buhay sa Moscow ay pinaluwag hindi lamang dahil sa kanilang nilalaman, kundi higit na dahil sa mga aktibidad ng kanilang mga tagasuporta, na lubos na nagtagumpay. Nakatayo si Hieromonk Silvestr Medvedev sa sentro ng 'Kanluranin', o 'Latin', na pakpak; ang kanyang teolohikal na edukasyon, at sa katunayan ang buong proseso ng kanyang espirituwal na pag-unlad, ay hinubog ng patuloy na personal na pakikipag-ugnayan sa mga taong ito, sa pamamagitan ng kanila niyang natutunan ang pamamaraan ng pag-iisip ng Kanluran at nakamit ang edukasyong Kanluranin, nang siya ay kumbinsido na sa mga kalamangan nito.

Ganito ang kilalang si Simeon ng Polotsk, na nagkaroon ng malawak na impluwensya sa buhay kultural sa Moscow, at ang mga gawain niya ay nagbabalik sa atin sa paunang kasaysayan ng teolohikal na pagtatalo tungkol sa transubstansasyon ng Banal na mga Handog. Si Simeon Petrovsky-Sitnianovich, na ipinanganak noong 1629 sa rehiyon ng Polotsk sa Belarus at karaniwang tinatawag sa kasaysayan ng panitikan bilang Simeon ng Polotsk, ay naging nangungunang tagapagtanggol ng Kanluraning kaliwanagan sa Moscow mula nang siya ay manirahan doon noong 1663. Kung ikukumpara sa kanyang kapanahunan at ideolohikal na kalaban, si Epiphanius Slavinetzky, siya ay isang ganap na ibang tao; ang edukasyong natanggap niya ay lubos ding naiiba sa kay Epiphanius. Noong dekada 1640, nag-aral siya sa Kyiv Collegium, kung saan ang kilalang tagapangaral at iskolar ng Timog Rusya na si Lazar Baranovich (1620–1693), na kalaunan, bilang Arsobispo ng Chernihiv (1657–1692), ay gumanap ng makabuluhang papel sa buhay ng simbahan ng Mitropoliya ng Kyiv[887] . Nararapat na mabanggit ang kanyang pangalan dito dahil, sa kanyang mga huling liham kay Patriarka Joakim tungkol sa transubstansiyasyon ng Banal na mga Handog, ipinagtanggol ni Lazar Baranovich ang doktrinang Romano Katoliko, at maaaring ipalagay na nabuo ang teolohikal na pananaw ni Simeon habang nag-aaral siya sa Kyiv College. Noong panahong iyon, umunlad sa kolehiyo ang sistemang eskolastikong pagtuturo; nakaapekto ito sa espiritwal na katangian ng kanyang pagkatao at naipakita sa kanyang mga sinulat. Pagkatapos magtapos sa kolehiyo, bumalik si Simeon mula Kyiv patungong Polotsk, kung saan siya nagpanumpa ng monastikong panata at naging guro sa lokal na paaralan. Sa pagbisita ni Tsar Alexei sa lungsod, ipinagkaloob kay Simeon ng Polotsk ang karangalan na direktang makausap ang Tsar at iharap sa kaniya ang isang tula ng pagtanggap na isinulat nang sadyang para sa okasyong iyon, kung saan niya nakuha ang pansin ng Tsar. Sa gayon, nagsimula ang kanyang hinaharap na karera habang siya ay nasa Polotsk pa lamang.

Noong 1660, napadpad si Simeon ng Polotsk sa Moscow, at muling hindi niya pinalampas ang pagkakataon na ihandog sa Tsar ang isang panegyric sa tula at akitin ang kanyang pansin. Kasunod ng pagsakop ng mga tropang Polish sa Polotsk (1661), lumipat si Simeon sa Moscow noong 1663. Dahil sa mga liham ng rekomendasyon mula kay Arsobispo Lazar Baranovich para kay Metropolitan ng Gaz, Paisius Ligaris—na naninirahan noon sa Moscow at tinatamasa ang espesyal na pabor ni Tsar Alexei—nagawang makipag-ugnayan si Simeon sa korte ng tsar, at mahusay niyang ginamit ang kanyang talento sa tula sa prosesong ito. Kasabay nito, sinimulan niya ang kanyang karerang pagtuturo sa paaralan ng Monasteryo ng Zaikonospassky, kung saan isa sa kanyang mga mag-aaral ay si Silvestr Medvedev, na kalaunan ay naging Hieromonk[888] . Hindi natin tatalakayin nang malalim ang mga purong pampanitikan na gawain ni Simeon,

---

[886] Ang Buhay at Testamento ni Patriarka Joachim. Inedit ni N. Barsukov, sa: OLDP. 62 (1879). Shlyapkin. Op. cit., pp. 139–144; Belov. Op. cit., sa: ZhMNP. 1887. 1; Smentsovsky. Ang Mga Kapatid na Likhuda (1899).

[887] Malinaw na makikita ang impluwensiyang eskolastiko sa mga sermon ni Baranovich. Dalawang koleksyon ng mga sinulat ni Baranovich ang partikular na kilala at malawakang ipinamigay noong ika-17 siglo: *Ang Espiritwal na Tabak* (Kyiv, 1666; ikalawang edisyon noong 1686 pa lamang) at *Ang mga Trompetang Salita ng Sermon* (Kyiv, 1674; 2nd ed. 1686). Bagaman sumasang-ayon si Baranovich sa doktrinang Romano Katoliko ng transubstansiyasyon ng Banal na mga Regalo, itinakwil niya, tulad ng maraming teolohikal na iskolar sa Timog Rusya, ang Filioque sa kanyang mga polemikal na akda. Tungkol kay Baranovich: tingnan ang tala 865, at pati na rin: Einhorn. Op. cit. at Makarii. 12. mga pahina 535–540, 553.

[888] Maikov. Essays (1889). pp. 8–17; Makarii. 12. p. 640; Tungkol kay Simeon ng Polotsk: Popov, V. Simeon of Polotsk as a Preacher (1886); Tatarsky, I. Simeon of Polotsk: His Life and Work (1886); at pati na rin ang isang naunang akda: Pevnitsky. Simeon of Polotsk, sa: Pravda Obraztsova 1860. Bol. 10, pp. 193–232; Bol. 11, pp. 327–356.

kundi tututok lamang sa mga aspeto ng kanyang buhay sa Moscow na may kaugnayan sa mga pangyayaring eklesiastikal ng panahong iyon.

Dumating si Simeon sa Moscow sa panahong ang ugnayan nina Tsar Alexei at Patriarka Nikon ay lubhang naging tensiyoso[889] , at kasabay nito'y sumiklab ang isang polemika laban sa mga pinuno ng pagkakahiwalay. Ipinagkatiwala kay Simeon ang masusing pagsusuri sa mga pananaw ng mga gurong schismatik. Sa ganitong paraan, nabuo ang kanyang unang pangunahing akda – *Ang Sceptre ng Pamamahala* – na sa simula ay itinuring na opisyal na dokumento ng Konseho ng 1666 laban sa pagkakabaha-bahagi. Isinulat ni Simeon ang akdang ito nang may malalim na kaalamang eskolastiko at husay sa polemika, na nagpapakita ng mahusay na pagkaunawa sa panitikang eklesiastikal; sa katunayan, gumamit pa siya ng mga sipi mula sa mga sinulat nina Maximus the Greek at Zinovy of Otena, pati na rin mula sa mga dekreto ng Konseho ng Stoglav, ngunit kasabay nito, ang kanyang akda ay hindi malaya sa ilang mga pagkakamali, sa pagpapaligoy-ligoy sa mga pananaw at pahayag ng mga kinatawan ng kalabang panig, sa mabagsik na paghatol sa mga pinuno ng pagkakabaha-bahagi, at maging sa paggamit ng napakaraming panlalait—isang gawi na karaniwan din sa mga polemikal na akda noong medyibal[890] .

Umunlad ang kanyang karera; hinirang siyang guro ng mga anak ng tsar: ang panganay, si Tsarevich Alexei, at, kasunod ng kanyang pagkamatay (1669), ang magiging Tsar Fyodor at Tsarevna Sophia. Ang hilig ng huli sa kulturang Kanluranin at ang kanilang simpatiya sa mga pagpapahayag nito ay tiyak na maiaakda sa impluwensya ni Simeon. Ito ang nagmarka ng pagsisimula ng pinakamagandang yugto ng kanyang buhay; namuhay siya sa karangyaan, at ang korte ng tsar ang naging sentro ng kanyang mga gawain, kung saan siya ay nangaral, nagsulat ng mga tula ng pagbati, mga dula, at iba pang mga akdang pampanitikan. Masigasig niyang sinuportahan ang panukala na magtatag ng isang akademya sa Moscow, na ayon sa isang planong iginuhit niya mismo o ng kanyang estudyanteng si Silvestr Medvedev, ay dapat ayusin ayon sa modelo ng Kiev Collegium. Hanggang sa kanyang kamatayan noong 1680, si Simeon ay isang iginagalang na personalidad, isang kinikilalang iskolar at isang kilalang-kilala na taong panitikan.

Ang malawak na gawain ni Simeon ng Polotsk sa korte ng tsar at sa lipunan ng Moscow (nakipagkilala siya sa maraming pamilyang boyar at mga miyembro ng klero), pati na rin ang kanyang lumalaking kasikatan, ay nagpapatotoo sa lumalawak na impluwensya ng kulturang Kanluranin sa Moscow. Ang kanyang monastikong kapa, na aksidenteng isinulot niya, ang kanyang mga sermon na *[891] *, na punong-puno ng retorika at patos, at ang kanyang diplomatikong galing sa pakikitungo sa mahigpit na Patriarka Joakim—na ayon sa kanyang kalikasan at paninindigan ay kalaban ni Simeon—lahat ng ito ay nagpanatili sa kanya mula sa anumang hinala sa mata ng mga konserbatibong bilog sa Moscow. Nagtagumpay siya sa pagpapatunay ng kanyang 'ortodoksiya' sa kanyang akdang *Ang Korona ng Pananampalataya* (1670). Ang *Korona* ay, sa isang diwa, isang pagtatangka na ilahad ang dogmang Ortodokso. Ipinagbase ni Simeon ang paliwanag na ito hindi sa Kredong Nicene-Constantinopolitan, kundi sa 'Kredong Apostoliko' (mga kabanata 4–16), na, nakapagtataka, ay hindi agad nagdulot ng pagdududa sa mga konserbatibo sa Moscow, kahit na sa Moscow ay maaari na sanang itinuring itong isang 'heretikal na tendensiya'—bagaman, Matindi ang pagbatikos ni Simeon sa doktrinang Romano Katoliko ng Filioque dito. Sa mga mas huling polemika lamang hinatulan siya ng mongheng si Euthymius dahil sa pagkakamaling ito at sa paggamit niya ng ebidensya mula sa mga akda nina Anselmo, Duns Scotus, Tomas ng Aquino, at Bellarmine. Noong panahong iyon, lahat ng 'paglayo sa Latin' na nakapaloob sa mga sermon ni Simeon ay inipon ni Euthymius bilang ebidensiyang paninisi[892] . Malinaw na ang buong pananaw sa mundo ni Simeon ay hindi katulad ng sa Moscow, at ang mga taong nakisalamuha sa kanya o nag-aral sa ilalim niya ay unti-unting naging tagasunod ng Kanluraning kaliwanagan, at sa isang antas, ng kanyang 'pagkahilig sa Latin', lalo na't hindi lamang si Simeon ng Polotsk ang nagpapalaganap ng ganitong mga pananaw sa Moscow.

Kabilang sa mga matatag na tumanggi sa kultural na konserbatismo ng Moscow at kinilala ang paghihigit ng kulturang Kanluranin ay, siyempre, ang hieromonk na si Simeon Medvedev, na kilala sa sekular

---

[889] Makarii. Bol. 12, pp. 443, 592.

[890] Maikov. Op. cit., pp. 27 ff.; Makarii. Vol. 12, p. 681. Ang unang edisyon ay inilathala noong 1667.

[891] Ang mga koleksyon ni Polotsky na *Obed Dushevny* at *Vecherya Dushevnaya*, na inilathala noong *1682–83, ay naglalaman ng: ang una – mga sermon para sa Linggo; ang huli – mga sermon para sa mga pista ng Panginoon at ng Ina ng Diyos; ang mga ito ay may moral at nakapagpapatibay na katangian, naglalaman ng matitinding pagbatikos sa mga kasamaan, pamahiin at mga pananaw ng mga skismatiko, atbp. Pevnitsky. Op. cit. 11. p. 327 ff.*

[892] Pevnitsky. Op. cit. 10. pp. 218 ff.; Osten (1865). pp. 130–137.

na pangalang Silvestr, isang kahanga-hangang personalidad hindi lamang dahil sa kanyang trahedyang kapalaran kundi pati na rin sa kanyang pagkatao. Ang kahalagahan ng papel na ginampanan niya sa mga teolohikal na debate ng kanyang panahon ang nagtulak sa kanyang matagumpay na kalaban, ang mongheng si Euthymius, na bumuo ng isang talambuhay ng espirituwal na pag-unlad ni Silvestr, na kalaunan ay dinagdagan ng iba pang mga pag-aaral[893] . Noong 1665, si Silvestr Medvedev ay naging klerk sa Secret Council sa ilalim ni Tsar Alexei[894] . Hindi siya nagtagal doon; noong 1672 ay nanirahan na siya sa Molchanskaya Hermitage, at mula pa noong 1675 ay kilala na siyang monghe. Isang taon ang lumipas, natagpuan siya sa Monasteryo ng Zaikonospassky sa Moscow, kung saan naninirahan noon si Simeon ng Polotsk. Palagi silang nagkakaroon ng ugnayan, at mula noon ay naging halata ang impluwensya ni Simeon kay Sylvester. Ang mga pag-uusap kay Simeon ng Polotsk at ang pagbabasa ng mga aklat mula sa kanyang personal na silid-aklatan—na naglalaman ng maraming akda mula sa Timog Rusya at Kanluran (tunay na pinagalitan ni Euthymius, ang kanyang kalaban, si Silvestr dahil sa pag-aaral ng mga aklat na Latin na ito)—ay nagpayaman sa edukasyon ni Silvestr at nagpasigla sa kanyang kuryosidad. Tumulong siya kay Simeon ng Polotsk sa iba't ibang proyektong pananaliksik[895] . Pagkatapos ng pagkamatay ni Simeon ng Polotsk (25 Agosto 1680), marahil sa kanyang rekomendasyon, hinirang si Sylvester bilang punong tagapagtayo ng Monasteryo ng Zaikonospassky at pinamunuan ang paaralan ni Simeon, kung saan siya ang pinagkatiwalaang magturo ng Latin[896] .

Noong taong iyon din, unang nagbigay si Silvestr ng pampublikong talumpati tungkol sa mga usaping teolohikal. Ayon sa kuwento: bago pa man ito, dumating sa Moscow si Jan Belobotsky; kaugnay ng mga plano ni Polotsky na magtatag ng isang mataas na paaralan sa Moscow, naghahanap siya ng posisyon bilang guro sa paaralang iyon na wala pa. Ang kanyang pinagmulan at paniniwalang panrelihiyon ay medyo malabo; nagmula siya sa Kanlurang Rus', ngunit hindi siya Katoliko, at lumilitaw sa kanyang mga salita na hindi siya kabilang sa anumang partikular na denominasyon, habang sabay na mariing tinanggihan niya ang sakramento ng Banal na Komunyon ng Simbahang Kristiyano. Nakarating sa Patriarka ang mga tsismis tungkol sa 'Lutheranong erehe' ni Belobotsky, at iginiit ni Joachim na ilahad niya ang kanyang 'pagpapahayag ng pananampalataya'. Ipinagkatiwala kay Medvedev ang pagtutol sa nakasulat na 'pagkumpisal ng pananampalataya' ni Belobotsky; ang katotohanang ito ay nagpapahiwatig, sa isang banda, na si Medvedev ay walang anumang pinaghihinalaan noon, at sa kabilang banda, na ang kanyang teolohikal na edukasyon ay lubos na iginagalang. Noong ika-11 ng Hulyo 1681, ginanap ang isang pagpupulong sa silid ng Patriarka kung saan pinabulaanan ni Medvedev ang mga pananaw ni Belobotsky, na may kalikasang Kalvinista, sa pamamagitan ng paglalahad ng katuruan ng Simbahang Silangang tungkol sa sakramento ng Banal na Komunyon[897] . Malamang na ang tagumpay na ito sa teolohikal na debate ang nagbigay-inspirasyon kay Medvedev at nagtulak sa kanya sa karagdagang pananaliksik sa teolohiya. Nagsulat siya ng isang traktado na pinamagatang 'Ang Buhay na Tinapay', sa anyo ng isang dayalogo sa pagitan ng isang guro at ng kanyang mag-aaral, kung saan lantad niyang inilatag ang Katolikong pagtuturo tungkol sa sandali ng

---

[893] Ito ang kilalang 'Osten', na inihanda ayon sa utos ni Patriarka Joakim ng mongheng si Euthymius mula sa iba't ibang dokumento at dinagdagan ng mga paliwanag at sulatin ni Euthymius mismo (1690). Ang unang edisyon ay inilathala sa Kazan noong 1865. Isang maikling talambuhay ni Silvestr Medvedev ang ibinigay ni S. Belokurov sa paunang salita ng kanyang akda *Izvestie istinnoe* sa: *Chteniya*. 1885. 4; isang komprehensibong monograpiya: Prozorovsky, A. *Silvestr Medvedev*, sa: *Chteniya*. 1896. 2–4; at pati na rin: Kozlovsky, I. 'Silvestr Medvedev', sa: TKDA. 1895. 2, 3, 5.

[894] Ang Lihim na Utos ay simpleng tanggapan ng Tsar; hindi nito tinago ang anumang partikular na lihim ng pamahalaan, gaya ng dati nang ipinapalagay. Tingnan: Zaozersky, A. I., *Tsar Alexei Mikhailovich in His Household* (1917).

[895] Osten (1865). 74; Deskripsyon. 2. 2. Blg. 151.

[896] Prozorovsky. Op. cit., sa: Readings. 1896. 2. pp. 183–185. Marahil sa pagitan ng 1681 at 1684, sumulat si Medvedev ng dalawang akda: 1. 'Talaan ng mga Nilalaman ng mga Aklat at Sino ang Nagkompila Nito', sa: Readings. 1846. 3. Bahagi 4. pp. 1–90; 2. 'Isang Maikling Pagninilay sa Mga Taong 7190, 91 at 92 (i.e. 1682–1684 – I. S.), at ang Mga Nangyari sa Mga Usaping Sibil sa Panahong Ito', sa: Readings. 1894. 4. mga pahina 1–197. Inedit ni S. Belokurov. (Isa pang mas huling edisyon sa: Unibersidad ng Kyiv. 1895–1896. Inedit ni I. Kozlovsky.) Ito ay isang napakabuti at obhetibong salaysay ng pag-aalsa ng Streltsy noong 1682; ihambing sa: Panimula. pahina XXXVI. At saka: Shmurlo, E. 'Tungkol sa mga Tala ni Silvestr Medvedev', sa: ZhMNP. 1889. 262. pp. 335–369. Sinulat ni Medvedev ang 'Pagninilay' na ito sa kahilingan ni Prinsesa Sophia. Isang napakahalagang sanggunian sa kasaysayan ng mga pangyayari noong 1682–1684. Ang mga mas lumang edisyon (sa: Tumansky. Tala sa Buhay ni Peter na Dakila. Bol. 1, Bahagi 6; at sa: Sakharov, A. Tala ng mga Ruso. Bol. 1, 1841) ay hindi ligtas sa mga pagkakamali.

[897] Prozorovsky. Op. cit. pp. 198, 203, 205, 208; Shlyapkin. Op. cit. p. 145. Ang 'Pagpapahayag ng Pananampalataya' ni Belobodsky at ang 'Pagsusuri' ni Medvedev sa: Mga Monumento sa Kasaysayan ng Protestantisismo sa Rusya, sa: Mga Babasahin. 1884. Bol. 3, Blg. 20. Tingnan din: Gavrilov, N. 'Mga Manggagawa ng Paniniwalang Aleman sa Moscow at ang Pananaw ni Patriarka Joakim sa Kanila', sa: Stranik. 1873. Bol. 3, pp. 125–137.

transubstansiyasyon ng Banal na mga Regalo: 'Ang tanong ng mga mag-aaral: Sa anong sandali sa panahon ng Banal na Liturhiya ay nagiging transubstansiya ang tinapay sa Pinakadakilang Katawan at ang alak sa Pinakadakilang Dugo ni Cristo? Ang sagot ng guro: Ang Pinakadakilang Katawan at Dugo ay nagiging transubstansiya sa pamamagitan ng mga salita ni Cristo, na binibigkas ng pari sa panahon ng Banal na Liturhiya sa ibabaw ng tinapay: 'Tanggapin'[898] .

4. Ang kontrobersiya tungkol sa oras ng konsagrasyon ng Banal na mga Regalo

Ang doktrinang Romano Katoliko na inilatag ni Medvedev sa kanyang akda ay matagal nang nakapasok sa mga liturhikal at eklesiastikong sulatin ng Timog Rusya. Malinaw itong nakasaad sa Aklat ng Serbisyo ni Gedeon Balaban (1604) at sa edisyong Vilnius ng Aklat ng Serbisyo (1610). Ang pinakamalawak na ipinamigay na Aklat ng Serbisyo ni Metropolitan Peter Mohyla (edisyong 1629) ay naglalaman pa rin ng pagtuturo ng Griyegong Orthodox, ngunit ang mga muling paglimbag noong 1639 at 1646 ay Romano Katoliko na. Bukod pa rito, inilatag ang doktrinang ito sa iba't ibang teolohikal na akdang Timog Ruso na malawakang ikinalat sa Muscovy[899] . Kabilang sa mga ito, nararapat banggitin ang aklat ni Theodosius Safanovich na *Exposition on the Holy Church* (1667), na nailathala nang apat na beses sa Timog Rusya sa pagitan ng 1667 at 1674; ang mga salin ng aklat na ito sa wikang Ruso (isinulat ito sa diyalektong Maliit na Rusya, o Ukrainiano) ay naingatan sa mga manuskritong mula pa noong ika-17 siglo. Para sa kanyang mga interpretasyon ng mga pang-liturhiyang serbisyo ng Simbahang Silangang Kristiyano, ang may-akda ay higit na kumunsulta sa mga gawa ni Simeon ng Tesalonica († 1429)[900] at iba pang mga manunulat; bukod dito, ang pagtuturo tungkol sa oras ng konsagrasyon ng Banal na mga Regalo ay inilatag alinsunod sa doktrinang Romano Katoliko[901] . Tulad ng nabanggit na, inilatag ni Simeon ng Polotsk ang katulad na pagtuturo halos sa parehong panahon sa kanyang akdang *The Sceptre of Government* (1666) at sa isang pag-uusap kasama si Epiphanius Slavinsky na naganap noong 1673. Ngunit noong panahong iyon, nananatiling makapangyarihan si Polotsky; higit pa rito, kasunod ng pagkakalupang-sisi ni Nikon, walang matibay na awtoridad ng simbahan sa Moscow[902] . Noong 1682, namatay si Tsar Fyodor; si Prinsesa Sophia, na siya nang humawak ng pamahalaan, at ang paborito niyang si Prinsipe V. V. Golitsyn, ay may simpatiya sa mga impluwensiyang Kanluranin[903] , kaya sa loob ng ilang panahon ay walang hakbang na ginawa ang mga awtoridad sa simbahan.

---

[898] Shlyapkin. Op. cit., p. 146; Deskripsyon. Bol. 2, Blg. 3, p. 470. Ang tugunang ito ay nagpahiwatig ng paglayo mula sa pagtuturo ng Simbahang Ortodoksong Griyego, kung saan, sa panahon ng Banal na Eukaristiya, ang konsagrasyon ay nagaganap hindi pagkatapos mabigkas ang mga salita ng institusyon, kundi pagkatapos lamang ng epiklesis, ibig sabihin, ang panalangin sa Banal na Espiritu para sa pagbabago ng tinapay at alak tungo sa mga Banal na Regalo. Tingnan: Makarii (Bulgakov). Ortodoksong Dogmatikong Teolohiya. 2 (1868). p. 381. At pati na rin: Hoppe, A. *Die Epiklesis der griechischen und orientalischen Liturgien und der römische Konsekrationskanon* (1864); Gass. *Symbolik der griechischen Kirche* (1872); Franz J. Th. Ang Eukaristikong Transubstansiyasyon at Epiklesis sa mga Griyego at Silangang Liturhiya (1879); Höller, J. Ang Epiklesis sa mga Griyego-Silangang Liturhiya (1912); Streitz. Ang Doktrina ng Eukaristiya sa Simbahang Griyego, sa: Jb. d. deutsch. Th. 9–13 (1864); Spain, Th. *Doctrina Theologiae orientalis separati de S. Eucharistia*, sa: *OCA* 13. 3 (1928); 14. 1 (1929). Isang historikal-teolohikal na pangkalahatang-ideya ng doktrinang Ortodokso ng liturhiya ang makikita sa: Heiler, Fr. *Urkirche und Ostkirche*. 1 (1937). pp. 250–262. Tingnan din: Casel, O. *Die ostkirchliche Opferfeier als Mysteriengeschehen*, sa: *Der Christliche Osten* (1939). pp. 59–74, lalo na 68–71.

[899] Shlyapkin. Op. cit. pp. 115, 117–118; Golubev, S. Peter Mogila. 1 (1883). p. 373; S. P. Peter Mogila, in: Readings. 1877. 1. pp. 142, 124. Tungkol kay Mogila, tingnan din ang monograpiya: Viller, M. *La Confession orthodoxe de Pierre Mogilas*; at pati na rin sa: Jugie, *Theologia dogmatica christianorum orientalium*. 3 (1930).

[900] Prozorovsky. Op. cit. pp. 221–222. Si Simeon, Arsobispo ng Tessalonika († 1429), dahil sa kanyang mga sinulat (Migne. PG. 155), na bumubuo sa 'mistikal na teolohiya' ng Simbahang Griyegong Orthodox, ay kabilang sa mga pinakakilala at pinakapinapahalagahang teologo ng Simbahang Silangang Kristiyano. Inilatag ni San Cirilio ng Jerusalem († 386) ang mga saligan ng mistikal na teolohiya sa pamamagitan ng kaniyang 'Catechetical Orations'. Ang pinakamahalagang kinatawan ng mistikal na teolohiya ay sina Dionysius the Areopagite (ika-5 siglo), Maximus the Confessor (namatay noong 662), Sophronius ng Jerusalem (namatay noong 638), Germanus ng Constantinople (namatay noong 738), Theodore ng Andida (ika-11 siglo) at Nicholas Cabasilas (namatay noong 1371). Tingnan din ang napaka-interesanteng akda: Engdahl, R. 'Beiträge zur Kenntnis der byzantinischen Liturgie', sa: Neue Studien zur Geschichte der Theologie und Kirche. 5 (1908).

[901] Shlyapkin. Op. cit. p. 134.

[902] Pagkatapos ng pagpapatalsik at pagpapatapon kay Nikon, nagkaroon ng ilang kalituhan sa Moscow; ang bagong Patriarka na si Joasaph II (1667–1672) ay napakatanda; pagkatapos ay nagsilbi si Pitirim bilang patriyarka sa loob ng maikling panahon (Oktubre 1672 – Abril 1673), na sinundan ng isang 'interregnum' hanggang 26 Hulyo 1674, nang maupo si Joakim. Higit pa rito, ang buong pansin ng pamahalaan at ng mga awtoridad ng simbahan ay naubos sa pakikipaglaban sa pagkakabaha-bahagi.

[903] Ang pinakamahusay na pangkalahatang-ideya ng mga dekada 1680 at unang bahagi ng 1690 ay makikita sa: Belov, E. A. 'The Moscow Turmoil at the End of the 17th Century', sa: ZhMNP. 1887. Vol. 9, pp. 99–146; Vol. 10, pp. 319–365.

Nagawang ipagpatuloy ni Sylvester Medvedev ang kanyang mga gawaing pang-akademiko nang walang istorbo, at sa panahong ito niya isinulat ang sanaysay na 'Ang Tinapay ng Buhay', na nabanggit na rito.

Sumiklab ang tunay na teolohikal na pagtatalo ilang taon pagkatapos, nang makatanggap ang ortodoksong fraksiyon ng malaking suporta mula sa 'pinaka-maalam na mga monghe', ang mga Griyegong sina Ioannikios at Sofronios Likhudov. Dumating sila sa Moscow noong 1685 na may liham ng rekomendasyon mula sa Patriarka ng Constantinople upang magturo sa akademya, na noon ay hinihintay pa ang pagbubukas nito[904] . Mula pa sa simula, tinuring nang may pagkamuhi ni Silvestr Medvedev ang magkapatid dahil naantala ng pagdating nila ang kanyang mga plano. Ang totoo, si Polotsky, o si Silvestr, ang naghanda ng charter ng akademya na iniharap sa tsar. Gayunpaman, hindi inaprubahan ang charter, at pinayagan lamang si Sylvester na ipagpatuloy ang pamamalakad ng paaralan sa Monasteryo ng Zaikonospassky; dalawang gusaling itinayo para sa paaralan lamang ang naitayo, na tila naganap hindi nang walang pakikialam ni Joachim[905] , at itinuring ito ni Sylvester na isang personal na insulto. Samantala, nirebisa ang charter ng akademya (posibleng nakilahok din sa rebisyong ito ang mongheng si Euthymius), at dahil dito, napagpasyahan na Turong Griyego ang ituturo sa halip na Latin. Ang akademya ay magiging tagapangalaga ng kadalisayan ng pananampalatayang Griyego at isang sandata sa pakikibaka laban sa mga erehiya[906] . Ipinagbawal din ang pag-anyaya sa mga taong mula sa lupain ng Lithuania at Timog Rus' upang magturo, 'dahil sa simula ay tila lubos na deboto ang mga taong ito, ngunit unti-unti silang naghahasik ng bulok na mga aral at sinisira ang integridad ng pananampalataya'[907] .

Malayo rin sa pagiging magiliw ang personal na ugnayan nina Medvedev at ng mga Likhud. Para sa mga kapatid na Griyego, na ang mga paghahabol ay may pagkakatulad sa mga paghahabol ni Simeon ng Polotsk, isang espesyal na bahay na bato ang itinayo sa Monasteryo ng Zaikonospassky—kung saan naglingkod bilang abbot si Sylvester Medvedev—kasunod ng ilang pagsisikap mula sa kanilang panig. Sa katunayan, ang mga kalaunan ay magiging magkalaban sa mainit na pagtatalo ay nanirahan at sumulat ng kanilang mga polemikal na akda sa iisang monasteryo. Gayunpaman, nabuo ang malapit na ugnayan sa pagitan ng mga Likhuda at ni Euthymius, sapagkat nagawang makuha ni Euthymius ang kaalamang teolohikal mula sa kanila at samantalahin ang kanilang pagkamuhi kay Medvedev.

Gayunpaman, sa simula si Euthymius—na malamang ay agad na nakilala ang akda ni Medvedev na *The Animal Bread*—ang mismong umatake kay Medvedev at sumulat ng tugon sa *The Bread*, na pinamagatang *From the Holy Fathers in Defence of the Eastern Church*[908] . Sa pagtutol sa mga pahayag ni Medvedev, kumukuha si Euthymius ng mga sipi mula sa mga Ama ng Simbahan at sa kanyang sariling mga pag-uusap kay Epiphanius Slavinsky; naniniwala siya na ang doktrina ng transubstansiyasyon ng Banal na mga Regalo, ayon sa inilatag ni Medvedev, ay hiniram mula sa 'Orthodox Confession' ni Peter Mohyla noong 1645, na sa pananaw ni Euthymius, ay 'Latin'. Mahirap sabihin kung hanggang saan naging malaya si Euthymius sa kanyang pangangatwiran[909] . Gayunpaman, ang talatang pinupuri ni Euthymius ang 'matibay na pangangatwiran' ng teolohiyang Griyego ay maaaring magpahiwatig ng tulong na natanggap niya mula sa mga maalam na magkapatid na Likhud.

Si Medvedev, na marahil ang pinaka-nainis sa mapanuyang puna ni Euthymius tungkol sa 'Latinhang karunungan' – bagaman ganap itong makatwiran, sapagkat ang *Ang Tinapay ng Buhay* ay isinulat sa isang propesyonal at akademikong istilo – ay ngayon sumulat ng *Ang Aklat tungkol sa Manna ng Tinapay ng Buhay* nang may matinding inis at mapagpamulong na sigasig. Pagkatapos, sa panahon ng pagtatanong (noong taglagas ng 1689), sinabi ni Medvedev k[910] na isinulat niya ang *Manna* 'ayon sa kautusan ni Prinsesa Sophia Alekseyevna'[911] . Sa *Manna* — na kilala lamang mula sa mga kopya, sapagkat ito ay sinunog sa utos

---

[904] Tungkol sa mga kapatid na Likhud, tingnan ang mahusay na akda: Smentsovsky, M. The Likhud Brothers (1899); at pati na rin: Smirnov. History of the Moscow Slavonic-Greek Academy (1855).

[905] Smentsovsky. Op. cit. pp. 37 ff.

[906] Ang binagong charter (ang burador ni Medvedev, na sa kasamaang palad ay nawala – marahil ay sinira ng kanyang mga kalaban) sa: DRV. Ikalawang edisyon. Bol. 6. pp. 397 at sumunod, ihambing sa: Smentsovsky. Op. cit. pp. 42–46.

[907] Shlyapkin. Op. cit. p. 147.

[908] Mga Babasahin. 1885. 4. p. xvii.

[909] Shlyapkin. Op. cit. p. 148.

[910] Mga Imbestigasyong Kaso Tungkol kay F. Shaklovit. 1 (1884). Blg. 15. p. 544.

[911] Si Sofya Alekseyevna (ipinanganak noong 1657), anak na babae ni Tsar Alexei Mikhailovich, ay isang may talento, matalino, at ambisyosang babae; madalas at masigasig siyang dumadalo sa mga aralin na ibinibigay ni Simeon ng Polotsk sa kanyang mga kapatid na lalaki, sina Tsarevich Alexei at Fyodor; Ang prinsesa ay may simpatiya sa Kanluraning edukasyon at masigasig at

ng Konseho noong 1690 — ang doktrinang Romano Katoliko ng transubstansiyasyon ng Banal na mga Regalo ay muling inilatag nang detalyado, na may maraming sipi mula sa mga akda ng mga Ama ng Simbahan, mula sa mga sulatin ng Timog Rusya at maging mula sa *Service Book* ni Goar[912] .

Ang traktadong *Ang Tinapay ng Buhay* ang nag-udyok kay Euthymius na hindi lamang pumasok sa polemika, kundi pati na rin kunin ang mga magkapatid na Likhudov, kasama ang kanilang kaalamang teolohikal, bilang kanyang pinakamalakas na sandata. Dahil hindi marunong mag-Ruso ang magkapatid, isinalin ni Euthymius ang traktado ni Medvedev para sa kanila—na malabong nangyari—o ipinakilala niya sa kanila ang mga pangunahing katuruan ng 'heretiko'. Isinulat ng magkapatid ang kanilang sagot sa Griyego, na kalaunan ay isinalin sa Slavonic sa Royal Printing House sa ilalim ng pag-eedit ni Euthymius[913] . 'Akos, o Lunas upang Labanan ang Nakalalasong Kagat ng Ahas' – ito ang pamagat na ibinigay ng mga may-akda sa kanilang traktado[914] , na nagbibigay-diin na ito ay isinulat sa utos ng parehong tsar at ni Prinsesa Sophia, at sa pagpapala ng patriyarka. Ipinapakita nito na noong Nobyembre 1688, nakilahok din ang pinuno ng Simbahang Ruso sa teolohikal na pagtatalo.

Ngunit hindi nag-iisa si Medvedev. Halimbawa, isang pari na nagngangalang Savva Dolgii ang masigasig na nagpamigay ng mga sipi mula sa *Manna* at mga kopya nito sa buong Moscow. Mayroon ding isang Diakono na si Athanasius, na naghanda ng mga kopyang ito at gumawa ng mga sipi sa selda ni Medvedev; at, upang pabilisin ang paglaganap ng akda, kumuha siya ng tulong mula sa ilang iba pang manuskritor. Sa pagsisiyasat, isang kantoro mula sa Monasteryo ng Zaikonospassky ang nagpatotoo na noong taglamig *ng 1687–88* 'maraming maharlika (marahil ilang boyar – I. S.*) at mga miyembro ng kumpanya ng mga bisita ang dumating sa kanya, Seliverstka, maraming maharlika (marahil ilang boyar – I. S.) at mga opisyal ng guwardya ang dumalaw… at ang kanilang mga pag-uusap, ayon sa sabi, ay tungkol sa mga salita ni Cristo' (ibig sabihin, tungkol sa panahon ng Pagbabagong-anyo)[915] .

Mula sa mga sirkulong ito, na alinman ay sumang-ayon sa mga pananaw ni Medvedev o nagpakita ng tiyak na interes dito, lumitaw ang isa pang traktado na pinamagatang 'Isang Paratang sa mga Bagong Nakatagong Lobo', kung saan mariing tinutuligsa ng may-akda ang mga 'dayuhang may madilim na pag-iisip' (ibig sabihin, ang mga Likhud), gamit ang mga panlalait tulad ng 'mga asong baliw', 'maruming paniki', 'bulag na kuwago' at 'mga lobo na hindi napawi ng kawan ni Cristo'. Pagkatapos ng isang medyo mahabang pambungad, inilatag ng may-akda ang doktrinang Romano Katoliko, na higit na hinango mula sa mga sulatin ng Timog Rusya[916] . Bagaman itinuturing ng mga magkapatid na Likhuda na si Medvedev ang may-akda ng 'Exposure', hindi naman ito ang kaso. Ang wika ng akda, ang saganang panlalait, at ang mga sipi mula sa mga manunulat ng Timog Rusya – lahat ng ito ay nagpapatunay na hindi si Medvedev ang may-akda; hindi ito tumutugma sa kanyang pagkatao o sa istilo ng kanyang mga akda. Pati si monghe Euthymius ay tumukoy sa may-akda ng akdang ito bilang 'ang walang pangalan'.

Noong panahong iyon, abala si Medvedev sa kanyang sariling polemikal na traktado, na nilayong pabulaanan ang mga pahayag ng *Akos*, na malinaw at malinaw na inilatag ang doktrinang Orthodox tungkol sa panahon ng Transubstantiation, gamit nang malawakan ang teolohikal na literatura; sapagkat hindi

---

masigasig siyang nagbasa nang malawakan. Noong 1682, kasunod ng pagkamatay ni Tsar Fyodor, nang ideklara bilang mga tsar sina Ivan at Peter – dapat tandaan na si Patriarka Joakim mismo ang personal na nagpadali sa pag-akyat sa trono ng batang Tsarevich Peter (Ustryalov. History of Peter the Great. Vol. 1, p. 16; Belov. Op. cit., sa: ZhMNP. 1887. Vol. 1, p. 109 ff.) – Inisip ni Sophia na paborable ang sandali upang hawakan ang kapangyarihan sa sarili niyang kamay, maging regent ng estado at personal na pamunuan ang bansa, dahil sa pagiging menor de edad ng parehong tsar, na kanyang ginawa. Sa kanyang paghahari (1682–1689), ipinakita ni Sophia ang malinaw na hilig sa mga impluwensiyang Kanluranin at sa edukasyong Kanluranin. Nang siya ay pabagsakin ni Peter noong 1689, siya ay ikinulong sa Novodevichy Convent sa Moscow at ginawang madre; doon siya namatay noong 1704. Tungkol kay Sophia, tingnan ang: Aristov, *The Moscow Turmoil during the Reign of Princess Sophia* (1871); Belov, E., op. cit.; Shmurlo, E., 'The Fall of Princess Sophia', sa: *ZhMNP*, 1896, blg. 1; at pati na rin: Solovyov, *History of Russia*, mga tomo 13–14.

912 Shlyapkin. Op. cit., p. 150. Napakalawak ng kaalaman ni Medvedev sa teolohiya; sa kanyang akdang *The True Gospel* makikita natin ang mga sipi mula sa maraming Ama ng Simbahan at mga sanggunian sa kanila. Pagkatapos ng kanyang pag-aresto, ginawa ang isang imbentaryo ng kanyang personal na aklatan, na naglalaman ng 603 aklat – sa Aleman, Latin at Polish – at sa mga ito, 18 lamang ang nasa Slavic na wika. *Readings*. 1885. 4. Paunang Salita. p. XXXV.

913 Paglalarawan. 2. 3. Blg. 299. p. 461; ang manuskrito ay isinulat mismo ni Euthymius.

914 'Akos, o Pagpapagaling' ay kilala lamang mula sa mga manuskrito. Tingnan ang detalyadong paglalarawan sa: Katalogo. 2. 3. Blg. 299, 300 at 301.

915 Mga file ng imbestigasyon kaugnay kay F. Shaklovit. 1. Blg. 29.

916 Shlyapkin. Op. cit. p. 154 ff.

maaaring itanggi sa mga kapatid na Griyego ang kanilang kaalamang teolohikal. Noong unang bahagi ng taglagas ng 1688, sa wakas ay natapos ni Medvedev ang kanyang kritika sa *Akos*. Pinamagatan ito ng *Isang Tunay na Ortodoksong Salaysay at isang Sekular na Patotoo Tungkol sa Bagong Regulasyon ng mga Sinaunang Aklat sa Kaharian ng Muscovite*. Ito ay isang malawak na akda[917] na binubuo ng dalawang bahagi. Ang unang bahagi, na bumubuo ng halos isang-kapat ng kabuuang akda, ay inialay sa kasaysayan ng rebisyon ng mga aklat na pang-liturhiya mula pa noong unang bahagi ng ika-17 siglo, pangunahin sa panahon ni Patriarka Nikon at nagpatuloy hanggang sa Konseho noong 1667, na hindi rin nakaligtaan ng makatarungang puna ng may-akda hinggil sa gawaing ito. Hindi lubos na malinaw kung bakit isinulat ni Medvedev ang pambungad na ito; marahil nais niyang ipakita na maraming pagkakamali ang nakalusot sa mga akdang ginagamit ng kanyang mga kalaban. Kasunod nito, nang walang kaugnayan, ang ikalawang bahagi, na isang akademikong pag-aaral sa teolohiya[918] , kung saan matatag na ipinagtatanggol ng may-akda ang kanyang pananaw. Maaaring ang mismong katigasan ng ulo ni Medvedev ang naging dahilan kaya nawalan siya ng posisyon bilang tagasuri ng kopya sa Royal Printing House noong taglagas ng 1688, kung saan siya at si Euthymius ang pinaka-maalam at pinakakakayahan na mga espesyalista[919] .

Ang 'Partido Ortodokso', gayunpaman, ay nagpatuloy sa polemika laban kay Medvedev. Lumitaw ang isang akdang pinamagatang *Ang Patotoo ng Katotohanan*, na walang duda na isinulat ni Euthymius, bagaman ang may-akda ay nagsasalita rito sa ngalan ni Sophronius Likhud[920] . Sa akdang ito, nakipagtalo si Euthymius sa *True News* ni Medvedev at sa *Exposure* ng 'anonymous na may-akda', na sa pagkakataong ito ay iniuugnay ni Euthymius kay Medvedev at hinahatulan siya para sa mga proposisyong nakapaloob sa akdang iyon. Bukod pa rito, isang kinatawan ng hirarkiya ng simbahan – si Arsobispo Athanasius ng Kholmogory, na ang ilan sa kanyang mga teolohikal na akda ay nabanggit na rito – ay pumasok sa debate. Dalawa sa kaniyang mga akda, na sa kasamaang palad ay naiwan lamang sa anyong manuskrito at kilala lamang mula sa mga hindi kasiya-siyang paglalarawan, ay nakatuon sa usapin ng transubstansiyasyon ng Banal na mga Handog ayon sa pagtuturo ng Simbahang Griyegong Orthodox[921] .

Gayunpaman, unti-unting lumampas ang isyung ito sa hangganan ng isang teolohikal na pagtatalo. Ang parehong pananaw ay naging malawakang tinanggap ng mga tao. Maraming iba't ibang tao ang bumisita kay Medvedev at nakipagtalakayan sa kanya; nagkaroon din siya ng mga kaalyadong kapareho ng pananaw sa hanay ng mga klero ng Moscow: ang pari na si Savva, ang mga diakono na sina Athanasius at Jacob, at ang mongheng si Anton Muromets. Kahit sa loob ng garnisyon ng Moscow, sa mga rehimentong streltsy, nagdulot ng interes at nakakuha ng mga tagasunod ang 'Latin faction'[922] . Isang tampok na katangian ng klima ng relihiyon noong panahong iyon ay ang kalagayan—na tila hindi maipaliwanag sa unang tingin—na ang 'Latin faction' ay nakatanggap ng suporta mula sa mga lupon na malapit sa pagkakabaha-bahagi. Sa paglipas ng mga repormang isinagawa ni Nikon, bumaba ang awtoridad ng mga Griyego at ang kanilang teolohiya sa paningin ng mga kalaban ni Nikon at maging ng mga nag-aalinlangan. Muling isinailalim ni Medvedev, sa unang bahagi ng *Izvestie Istinnoye*, ang awtoridad na ito sa matinding kritisismo, na itinuro ang mga pagkakamali sa mga pagwawasto ni Nikon. Isa pang mahalagang salik ay ang 'Griyego', o 'Ortodokso', na paksyon ay pinamunuan ni Patriarka Joachim, na ang mabibigat na hakbang at pag-uusig ay nagdulot ng poot at galit sa mga skismatiko at sa mga lihim na sumasang-ayon sa kanila. Sa *Osten*, na inedit at bahagyang isinulat ni Euthymius, binanggit ang mainit na pagtatalo sa mga tao. Pagkatapos ng lahat, may panlabas ding aspeto ang teolohikal na pagtatalo na ito na nagbigay ng pagkain sa ganitong mga talakayan, na napakahalaga para sa mga taga-Moscow. Ayon sa ritwal ng Banal na Misa, kapag binigkas ang mga salitang 'Kunin, kainin', yumuyuko ang pari na nagdiriwang ng Misa at sa sandaling iyon ay tumutunog ang mga kampana. May malawakang kaugalian na ang mga taong hindi nakadalo sa Liturhiya, nasa bahay man o nasa kalye noon, ay nagpapako ng

---

[917] 'Ang Tunay na Balita', sa: Mga Babasahin. 1885. 4. pp. 1, 79.

[918] Shlyapkin. Op. cit. p. 157.

[919] Belokurov, sa: Readings. 1885. Bol. 4. p. 19.

[920] Ihambing ang opinyon ni A. Gorsky sa: Description. Bol. 2, Blg. 3, Blg. 299, p. 469.

[921] Ang mga ito ay: 1) 'Isang Maikling Aklat ng Ortodoksong Kumpisal… hinggil sa Transubstansiyasyon ng Katawan at Dugo ni Cristo' at 2) 'Ang Kaayusan ng mga Serbisyo sa Huwebes Santo… hinggil sa Konsagrasyon ng mga Misteryo at sa Transubstansiyasyon'; ihambing: Shlyapkin. Op. cit. p. 164.

[922] Mga file ng imbestigasyon. Blg. 29, 30 at 26.

tanda ng krus. Noong panahong iyon, ang mga panlabas na ritwal ay binigyan ng 'liturhikal' na kahalagahan, at lalo pang pinatindi ng panahon ng pagkakababa-bahagi ang paniniwalang ritwalistikong ito[923] .

Ang teolohikal na pagtatalo ay unti-unting naging usapin ng buong lipunan at napatunayang kaugnay ng pampulitikang klima sa Moscow. Ang ugnayan nina Prinsesa Sophia at ng batang Tsar Peter ay lalong naging tensiyoso[924] . Kasapi si Medvedev sa kampo ni Sophia: madalas siyang nakikihalubilo sa pinuno ng Departamento ng Streltsy, ang okolnichy na si Fyodor Shaklovity, na utang ang kanyang karera sa prinsesa at ginanyak ang mga rehimen ng Streltsy upang suportahan siya; bukod pa rito, Pinaboran si Medvedev ng makapangyarihang Prinsipe V. V. Golitsyn, ang paborito ng prinsesa[925] , at ng mismong prinsesa. Ito ang naging batayan para isampa ang mga paratang pampulitika laban kay Medvedev. Ang Patriarka noon ay nasa panig ni Peter; ang pagkahilig ni Peter sa Kanluran ay hindi pa gaanong halata gaya ng kina Sophia at Golitsyn; bukod pa rito, bata pa si Peter, samantalang ang kampo ng kanyang ina, si Tsarina Natalia, ay palaging pabor sa mga lumang kaugalian ng Moscow, na siya namang kinakatawan ng Patriarka. Nagkaroon din ng personal na alitan si Ioakim kay Medvedev; may mga balita na nakarating sa Patriarka na pinagtatawanan ni Medvedev siya, ayon sa patotoo ng ilang saksi sa pagsisiyasat. Bukod pa rito, kumalat ang mga tsismis na nagpasya ang entourage ni Golitsyn na italaga si Medvedev bilang Patriarka kapalit ni Ioakim o, sa pinakamaliit, gawing kahalili ni Ioakim[926] . Magiging kakaiba kung, pagkatapos nito, hindi napoot si Ioakim kay Medvedev.

Noong 8 Agosto 1689, nabuwag ang pamahalaan ni Sofya, at ginugol niya ang huling 15 taon ng kanyang buhay bilang madre sa Kumbento ng Novodevichy; siya ay namatay noong 1704. Noong 9 Setyembre, ipinag-exile si Prinsipe Golitsyn, habang inaresto sina Shaklovity at iba pang tagasuporta ni Sophia at sumailalim sa may kinikilingang interogasyon at pagpapahirap. Noong 12 Setyembre, pinatay si Shaklovity. Napilitan si Medvedev na tumakas, ngunit nakilala at nahuli sa daan. Bilang isang traidor at sabwatan laban kay Tsar Peter, hindi rin nakaligtas si Medvedev sa interogasyon at pagpapahirap; higit pa rito, nabigyan ng gintong pagkakataon ang kanyang mga kaaway na magbigay ng maling testimonya laban sa kanya, sapagkat sa katotohanan, ayon sa imbestigasyon sa kaso ni Shaklovity, wala namang kaugnayan si Medvedev sa kanyang sabwatan. Sa kabila nito, hinatulan ng kamatayan si Medvedev. Nabiktima siya ng mga pampulitika at panrelihiyosong damdamin. 'Tila ang nag-iisang kasalanan ni Medvedev,' ayon kay E. Belov, na masusing pinag-aralan ang 'mga tala ng imbestigasyon', 'ay ang Prinsesa Sophia at V. V. Golitsyn, na nirerespeto ang kanyang talino, ay nangangarap na italaga siyang Patriarka kung magtatagumpay ang kanilang mga plano'[927] . 'Si Medvedev,' ayon kay I. Shlyapkin, na obhetibo at masusing pinag-aralan ang buong kasaysayan ng pagtatalo hinggil sa paglilipat ng Banal na mga Handog, 'ay hindi naging biktima ng kanyang sariling pagkatao o ng pagkakamali, kundi ng mga historikal na pangyayaring lumaban sa kanya at ng mga pakana ng mga Likhud'[928] .

Gayunpaman, hindi agad pinatawan ng parusang kamatayan si Medvedev; sa simula, siya ay ipinasuko sa Patriarka upang harapin ang isang paglilitis sa simbahan. Noong Enero 1690, ginanap ang isang Konseho na, 'sa mahigpit na pagsasalita, ay hindi isang Konseho,' gaya ng tama niyang obserbasyon ni I. Shlyapkin, sapagkat apat na obispo lamang at ang Patriarka ang lumahok sa pagdinig nito. Tinanggalan si Medvedev ng tungkulin (siya ay isang hieromonk) at hinatulan ng habambuhay na pagkakakulong; sinunog ang kaniyang

---

[923] Sa *Service Book* ni Peter Mohyla (1639) at sa iba pang mga akdang Timog Ruso, partikular na binibigyang-diin ang kilos na ito ng pari sa pag-aalay ng mga Regalo. Shlyapkin. Op. cit., p. 115; Prozorovsky. Op. cit., p. 225.

[924] Platonov. Lectures (1915). pp. 474, 478; karagdagang detalye: Shmurlo, E. Op. cit., sa: ZhMNP. 1896. 1.

[925] Si Prinsipe Vasily Vasilyevich Golitsyn (1643–1714) ay isang taong may mabuting edukasyon; siya ay may matinding interes sa Kanlurang Europa, hinihikayat ang mga impluwensiyang kultural ng Kanluran at edukasyong istilong Kanluranin, at inayos ang kanyang pribadong buhay ayon sa pamantayang Kanluranin. May mga plano si Golitsyn para sa iba't ibang reporma. Mula 1682 hanggang 1689, siya ang namahala sa ugnayang panlabas (ang Tanggapan ng mga Embahador) at tinamasa ang walang hanggang tiwala at personal na pabor ni Sofia. Pagkatapos ng pagbagsak ni Sofia (8 Agosto 1689), pinalayas si Golitsyn patungong hilaga, kung saan siya namatay noong 21 Abril 1714. Tungkol kay Golitsyn, tingnan: Brückner, A. *Beiträge zur Kulturgeschichte Russlands im 17. Jahrhundert* (1887); Petrovsky, 'Prince V. V. Golitsyn', sa: *Russkiye Staty*, 1875, blg. 5; Gordon, General. Tagebuch; at pati na rin: De la Neuville (ambahador ng Pransya sa Moscow). Relation curieuse et nouvelle de Moskovie. Paris, 1698 (pinaikli sa wikang Ruso sa: Russkiye Statye 1891, blg. 9 at 11); Solovyov. 12–14.

[926] Mga tala ng imbestigasyon. 1. Blg. 26 at 30; Belov. Op. cit., p. 365, tala. Sa kilalang akda ni Arsobispo Arseny ng Kholmogory, *Ang Kalasag ng Pananampalataya*, sinasabi pa nga na ginanyak ni Medvedev ang mga tao na maghimagsik at pumatay kay Patriarka Joakim at iba pa, na sa aming palagay ay hindi maaaring totoo. Ihambing: Katalogo. 2. 3. Blg. 310. p. 503.

[927] Prozorovsky. Op. cit. pp. 324–377; Belov. Op. cit. p. 365; Pareho rin ang pananaw ni Shlyapkin (Op. cit. pp. 208, 211, 234).

[928] Shlyapkin. Op. cit. p. 235.

akdang *Manna*[929] . Sa kabila ng hatol na ito, ipinasa siya ng mga sekular na awtoridad upang ipapatay; pinatay siya noong 11 Pebrero. Naniniwala si Shlyapkin, marahil ay may katwiran, na hindi ito nangyari nang walang pakikialam ni Joachim[930] .

Ang 'Osten' ay naglalaman ng isang artikulong may pamagat na 'Tungkol sa Rostrig, ang dating mongheng si Silvestr Medvedev', kung saan nakakabit ang kanyang 'Pagkumpisal ng Pagpapakumbaba'[931] . Hindi alam kung ang 'Pagpapahayag ng Pagpapakumbaba' na ito ay tunay na isinulat mismo ni Medvedev. Wala itong pirma, hindi tulad ng 'Pagpapahayag ng Pagpapakumbaba' ni Savva Dolgoy, na bilang tagasunod ni Medvedev ay lumitaw din sa harap ng hukuman ng simbahan; ang matinding paghatol sa sarili niyang teolohikal na pananaw, ang pagtanggap sa doktrinang Ortodokso tungkol sa oras ng transubstansiyasyon, at, sa wakas, ang anatema laban sa sarili niyang mga sinulat—na isinulat nang may matinding sigasig at katiyakan—lahat ng ito ay nagdudulot ng pag-aalinlangan sa isipan ng mambabasa. Posibleng binasa sa kay Medvedev ang 'Kumpisal' nang dumating ang mga kinatawan ng Patriarka sa kanyang selda upang pilitin siyang umatras sa kanyang paninindigan. Alam nilang mabilang na ang kanyang mga araw, kaya maaaring hindi na pinirmahan ang 'Kumpisal'. Para kina Ioakim at Euthymius, ang 'Kumpisal' na ito ay talagang hindi mapapalitan. Para kay Joakim – dahil ito ay isang matinding dagok sa mga tagasuporta ni Medvedev, sapagkat sa kanilang paningin, ang kanyang kamartir na kamatayan ay nagpapatibay lamang sa katuwiran ng kanyang mga paniniwala, at ngayon ay pinawalang-bisa ng 'Pagkumpisal' ang lahat ng kanyang mga teolohikal na argumento. Para kay Euthymius, nagsilbi itong kumpirmasyon na ang 'Partido Ortodokso' ay nasa tama at maaaring ituring na isang uri ng gantimpala para sa mga pagsisikap na ginawa niya habang nakikilahok sa polemika.

Ang *Confession* ni Medvedev ay nakatulong sa pagpapahina ng posisyon ng 'Latin party', sapagkat ang ilang obispo sa Metropoliya ng Kiev ay hayagan o lihim na sumasang-ayon sa mga teolohikal na pananaw ni Medvedev[932] , at sa katunayan ay malayo sa pagiging tuwiran ang sitwasyon sa episkopado ng Moscow. Bagaman si Arsobispo Athanasius ng Kholmogory ay walang alinlangan na sumuporta sa 'Partido Ortodokso'—tulad ng pinatutunayan ng kaniyang mga nabanggit na sulatin—ang posisyon ni Metropolitan Adrian ng Kazan, ang magiging Patriyarka, pati na rin ang kay Job, ang arkhimandrita ng Monasteryo ng Vysokopetrovsky, na kalaunan ay Metropolitan ng Novgorod, ay hindi lubos na malinaw, kung, siyempre, mapagkakatiwalaan ang mga obserbasyon nina Arkhimandrite Gabriel at Hierodeacon Damascene (ang una ay kabilang sa 'Latin Party', at ang huli ay sa 'Orthodox Party')[933] . Ang 'Ortodoksong kampo' ay matibay na sinuportahan ni Arkhimandrita Ignatius Rimsky-Korsakov (na, sa pagitan ng 1692 at 1700, siya ang Metropolitan ng Siberia), na sumulat ng *Ang Buhay at Testamento ni Patriarka Joakim*, kung saan pinupuri ang patriarka bilang isang santo—isang hakbang na malamang na nilayon ng may-akda upang ihanda ang daan para sa kanyang kanonisasyon[934] . Isang katamtamang posisyon sa alitan sa pagitan ng dalawang kampo ang inangkin, halimbawa, ni Markell, Metropolitan ng Pskov (1681–1690) at Kazan (1690–1698), isang taong may kabiasnan na marunong ng Latin, Pranses at Italyano, at na, kasunod ng pagkamatay ni Joakim, ay naging isa sa mga kandidato para sa luklukan ng patriyarka[935] . Si Metropolitan Pavel (Moravsky) ng Ryazan (1681–1686), ayon sa kanyang paikot na liham sa mga pari ng kanyang diyosesis, ay nagbahagi ng mga 'Latin' na pananaw[936] . Ang Archimandrite Gavriil Dometsky ng Monasteryo ng Simonov ay kabilang din sa 'Latin party'. Sa simula ay nanatili siyang tahimik, ngunit pagkatapos ng pagbitay kay Medvedev ay inilipat siya sa Monasteryo ng Iversky. Noong 1704, si Dometsky ay naging abbot ng Yuryev Monastery sa Novgorod, sa sakop ng diyosesis ni Metropolitan Job, at sa panahong iyon niya isinulat ang traktadong '105 Questions', kung saan ipinagtanggol niya ang doktrinang Romano Katoliko ng transubstantiation. Ang traktado ni Hierodeacon

[929] AI. 5. Mga Blg. 194, 339.
[930] Shlyapkin. Op. cit. p. 201; Solovyov. 14. p. 137.
[931] Osten (1865). pp. 83–90; isa pang bersyon sa: Readings. 1870. Vol. 2. pp. 1–12. Ihambing ang pananaw ni Shlyapkin (Op. cit., p. 208).
[932] Shlyapkin. Op. cit. pp. 176–201.
[933] Ibid. pp. 165–166.
[934] Ibid. pp. 169, 212. Tingnan din ang anti-Katolikong sanaysay ni Ignatius Korsakov, sa: Readings. 1884. Vol. 3.
[935] Shlyapkin. Op. cit. p. 167.
[936] Solovyov. 14. p. 90; Shlyapkin. Op. cit. p. 168; Filaret. 1. Blg. 236; Piskarev. Op. cit. Blg. 51.

Damaskin ng Monasteryo ng Chudov, '105 Sagot kay Dometsky', ang nagwakas sa kontrobersiya tungkol sa oras ng transubstantiation[937] .

Ang pagtatalo sa pagitan ng mga 'Griyego', o 'Ortodokso', at 'Latin', o 'Kanluranin', na mga paksiyon ay lubos na katangian ng huling kapat ng ika-17 siglo. Ang mga pananaw at sinulat ni Medvedev ay walang dudang nagkaroon ng tiyak na impluwensya sa buhay ng simbahan. Ano ang dahilan ng impluwensyang ito? Ito ba ay ang pagpasok ng Katolisismo sa buhay simbahan ng Muscovy? Nagbukas ba ito ng anumang bagong posibilidad para sa pagkakaisa ng mga Simbahan? Ang sagot sa huling tanong ay tiyak na hindi. Kahit na naipagtibay ang isa sa mga teolohikal na doktrina ng Simbahang Romano Katoliko (sabihin nating nagwagi sina Medvedev at ang kanyang mga tagasunod, at tinanggap at pinagtibay ng mga nakatataas ang kanilang mga pananaw), marami pang ibang isyu ang kailangang lutasin. Higit pa rito, hindi dapat kalimutan na hindi naman lubos na iginagalang ni Peter ang Simbahang Romano Katoliko, dahil malinaw siyang naimpluwensyahan ng mga Protestante. Bilang resulta ng pagkakababaha-bahagi noong ikalawang kalahati ng ika-17 siglo, ang lahat ng usaping pangrelihiyon ay naging lubhang matindi at masakit. Ang 'Partido Latino' ay bunga ng impluwensiyang eklesiastikal ng Timog Rusya, at bagaman maraming tagasuporta ng Katolikong doktrina ng transubstansasyon sa Maliit na Rusya, napakalaki ng pagkamuhi sa Simbahang Romano Katoliko. Halimbawa, si Lazar Baranovich ay sumasang-ayon sa doktrinang Katoliko, ngunit siya ay matinding kalaban ng Simbahang Romano Katoliko. Mula mismo sa Timog Rus' na, kasabay ng impluwensiya ng mga Katoliko, nakarating din sa Moscow ang mga anti-Katolikong polemikal na literatura. Habang ang una ay maaaring ituring na salik na pabor sa pagkakaisa, ang huli naman ay, siyempre, isang paraan upang tutulan ito.

Ang mga gawain at pananaw ni Medvedev at ng kanyang mga tagasunod ay dapat tingnan sa ganap na ibang liwanag. Hindi ito iba kundi ang pagpasok ng isang ganap na bagong sistema ng pag-iisip sa intelektwal na mundo ng Muscovy. Ang konserbatismo ng Muscovy, na nasa ikalawang kalahati ng ika-17 siglo, lalo na matapos ang mga kaguluhan ng panahon ni Nikon, ay hindi na maaaring manatiling nakapirming mahigpit. Pinagyaman ng mga impluwensiyang Kanluranin ang paglago ng mapanuring pag-iisip, gaya ng, noong kalagitnaan ng ika-16 na siglo, pinagyaman ng mga impluwensiyang Protestante ang mapanuring pag-iisip nina Bashkin o Kosoy; at ang usapin ng preposisyon, lalo na dahil sa magkakaibang pananaw dito, ang nagbigay sa bagong umuusbong na paraan ng pag-iisip na naghahangad ng kalayaan ng unang pagkakataon para sa praktikal na aplikasyon. Sa hindi inaasahan, naging dogmatiko ang isyung ito. Hindi tayo magkakamali kung sasabihin na para kay Medvedev—bagaman hindi para sa kanyang mga kalaban—hindi ito isang dogmatiko kundi isang siyentipikong isyu ng . Napansin ni Medvedev na ang mga katuruan ng Simbahang Orthodox ay hindi kasing sistematikong inayos gaya ng sa mga Romano Katoliko[938] . Dahil dito, ang akdang *The True News* ay partikular na katangian niya. Sa biyograpiya ni Medvedev, sa isang banda, dapat hanapin ang pinagmulan ng akademikong teolohiya sa Rusya; sa kabilang banda, ito ay kumakatawan sa isang kabanata sa kasaysayan ng kritikal na pag-iisip ng mga Ruso—isang palagiang katangian ng pagkatao at kaisipan ng mga Ruso, na may mga paghahangad at kawalang-kasiyahan. Mas naaangkop sana si Medvedev sa entablado ng kasaysayan ng bagong Petrine Russia; doon sana ay nakatagpo siya ng papel na angkop sa kanyang edukasyon, talino, at kuryosidad, at maaaring naging isa sa mga katulong ni Peter sa kanyang mga reporma. Si Ioakim, na walang dudang may pananagutan sa pagkamatay ni Medvedev, ay nagkait kay Peter ng isa sa kanyang mga magiging kasamahan – marahil sinadya, dahil sa pagkamuhi at pagkasuklam sa lahat ng bagay na pumapasok sa Muscovy mula sa Kanluran.

Kabanata XII. Ang Pagkakahati at Monastisismo

1. Mga sanhi ng hiwalay sa relihiyon at sikolohikal

Ang ika-labimpitong siglo ay isang 'mahirap na siglo' para sa parehong estado ng Rusya at sa Simbahan ng Rusya. Nagsimula ito sa Panahon ng mga Pagsubok at nagtapos sa pagkakababaha-bahagi at sa unos ng mga reporma ni Pedro. Ang Panahon ng mga Pagsubok ay nagbunsod ng isang bagong pambansa at pang-estadong pagkakakilanlan: ang dating pagkakakilanlang nakabatay sa uri ay yumanig hanggang sa pinakapundasyon

[937] Shlyapkin. Op. cit. pp. 164–166; RBS. p. 54; tungkol kay Damaskin: Yakontov, I. Hierodeacon Damaskin, isang polemistang Ruso noong ika-17 siglo (1884) (hindi ko magamit); ihambing ang pagsusuri ni N. Petrov sa: ZhMNP. 1884. 4.

[938] Ihambing ang mga paliwanag sa doktrina ng transubstansiyasyon ng Simbahang Silangang Kristiyano: Heiler. Op. cit. Bol. 1, pp. 257 at sumunod; o: Gass. Symbolik, pp. 225 at sumunod.

nito, at ang mga pampulitika at panlipunang kaguluhan ay nagbunga ng pagsilang ng isang tunay na pambansang pagkakakilanlan – sa wakas, kinilala ang mga pangunahing tungkulin ng estado at ng bayan. Ang mga kahihinatnan ng Panahon ng mga Pagsubok ay naramdaman sa buong ika-17 siglo, na parang isang bagyong dagat: ang mga suliraning pang-ekonomiya at pinansyal ng pamahalaan, ang kaguluhan ng mga tao, ang maraming zemsky sobors, ang mga pagtatangka ng pamahalaan na baguhin ang iba't ibang aspeto ng buhay-publiko o, sa pinakamaliit, magpakilala ng ilang pagpapabuti, ang mga digmaan sa mga kapitbahay na nilayong lutasin ang mga isyung pambansa na nagmula pa noong ika-15 at ika-16 na siglo, at sa wakas, ang patuloy na pagpasok ng mga impluwensiyang Kanluranin sa buhay ng bansa, na nagpahina sa tradisyunal na paraan ng pamumuhay sa lumang Moscow kasama ang matagal nang itinatag na mga kaugalian at pananaw, pati na rin sa buong estruktura ng kulturang Muscovite – marahil ay labis na ito para sa isang yugto ng isang daang taon lamang. Ang lahat ng mga penomenang ito ay naglalaman ng mga binhi ng hinaharap na reporma ni Pedro, at gayon pa man, ang Rusya ni Pedro ay nabuo sa gitna ng matinding pagdurusa…[939]

Ang buhay ng Simbahang Ruso sa panahon ng 'mahirap na siglo' na ito ay magulong din. Hindi lamang dahil kailangang umiral ang Simbahan sa ilalim ng mga kondisyong ito, kundi dahil ang mga pag-aalboroto sa pulitika at lipunan ay hindi rin pinalampas ang panloob na kaayusan ng Kristiyanong Simbahan—at ng mga klero—na hindi nasaktan. Ang kaisipan at pananaw sa mundo ng mga klero ay nagsimulang mawalan ng dating katatagan at kalinawan. Hindi pa nakakakilala ng pag-aalinlangan ang ika-16 na siglo: sina Bashkin at Kosoy, ang mga tagapanguna ng mga susunod na paghahanap sa relihiyon sa Rusya, ay hindi karaniwan sa kanilang panahon; ang kritisismo ng mga Non-Possessors ay nagmula hindi sa pagdududa, kundi sa isang malusog na pagnanais para sa reporma; ngunit pagkatapos ng Panahon ng mga Pagsubok, ang ideya ng 'Moscow – ang Ikatlong Roma' ay nawalan ng dating kalinawan at natatanging alindog, at tumigil na maging isang pambansa at panrelihiyong ideal, sapagkat hindi ito nakaligtas sa mga pampulitika at panlipunang kaguluhan. Sa isang diwa, ang ikalabimpitong siglo ay isang panahon ng pagsubok para sa ideyang ito, isang pagsubok kung gaano kalayo ito mailalapat sa praktika, kung talagang kailangang manatiling hindi nagbabago ang lahat dito, at kung ang lahat sa ideyang ito ay walang pag-aalinlangan na totoo. Kasabay nito, lumalaki ang pag-aalinlangan kung ang lahat ay may pantay na kahalagahang panrelihiyon; kinakailangan tukuyin kung ano ang walang hanggan at hindi nagbabago, at kung ano ang pansamantala at maaaring magbago. Ang mga pag-aalinlangan at katanungang ito ay nagdulot ng pagkabahala sa hirarkiyang eklesiastikal, sa iba pang mga pari, at maging sa mga laykong mananampalataya.

Nag-aalangan ang hirarkiya sa pagitan ng pag-iingat sa kasalukuyang kalagayan at pagwawasto sa mga kamalian: sa isang banda, lumaban ito sa mga dayuhang impluwensya – gaya ng sa unang kwarter, sa ilalim ni Patriarka Filaret, at sa huli, sa ilalim ni Patriarka Joakim; sa kabilang banda, napilitan itong kumuha ng mga iskolar mula sa Timog Rus' na malinaw na nasa ilalim ng impluwensiyang Kanluranin, at, higit pa rito, magsagawa ng iba't ibang pagpapabuti at pagwawasto sa buong siglo. Kaya naman, hindi nakapagtataka na hindi palaging tuwid ang landas na sinunod ng hirarkiya ng simbahan; maraming matatag na tagapagtaguyod ng ideya ng 'Moscow – ang Ikatlong Roma' sa kanilang hanay, ngunit iilan lamang sa mga hierarkiya ang handang makipaglaban nang buong tapang para sa ideyang ito. Kaya naman, sa mga mapagpasyang sandali, hindi ang hirarkiya ng simbahan kundi ang mga nasasakupang pari at ang masa ng mga laykong mananampalataya ang nakipaglaban nang may paninindigan at katatagan, kung hindi man para sa buong ideolohiyang 'Moscow – ang Ikatlong Roma', ay para man lang sa mga indibidwal nitong elemento. At nangyari ito hindi lamang dahil sinisikap ng mga nasa kapangyarihan na baguhin o pinuhin ang mga elementong ito sa anumang paraan, kundi dahil ang mga elementong ito mismo ang malapit sa damdaming panrelihiyon ng mga tao.

Ang buhay liturhikal ang sentro ng debosyon sa panahong iyon: ito ang pumalit sa kamalayan at kaalaman sa mga dogma; ang buong pananampalataya ng mga tao ay naisalalay rito; ito ang pinakamalambot na bahagi ng puso ng mananampalataya. Sa kabila ng kakulangan sa kaalaman sa dogma, ang isang Ortodoksong Kristiyano sa Moscow ay lubos na pamilyar sa nilalaman ng mahahabang banal na paglilingkod, na sa mga ito ay nakabuo siya ng panloob na ugnayan; alam niya ang mga salita ng mga panalangin at ang mga ritwal na liturhikal. Madaling tumubo sa kaluluwa ng mananampalataya ang mga ritwal na panrelihiyon;

---

[939] Ihambing: Platonov. Lectures (1915). mga. 315 at sumunod, lalo na 317–318; at pati na rin: Shmurlo, E. History of Russia. Munich, 1922. pp. 190–248, kung saan matatagpuan ang isang maikling salaysay ng pinakamahalagang mga kaganapan ng ika-17 siglo. Tingnan din ang isang kawili-wiling paglalarawan ng siglong ito sa: Florovsky, G. The Paths of Russian Theology. Paris, 1937. pp. 57 ff.

mas madali ang pagkaunawa sa mga ito kaysa sa mga dogma, lalo na kung iningatan ng Simbahan at ng hirarkiyang eklesiastikal ang pagpapanatili nito. Ngunit nang subukan ng hirarkiyang simbahan na baguhin ang mga ritwal na lubos na minamahal ng karaniwang debosyon, lumitaw ang tanong: hindi ba't sa paggawa nito ay napasama ang hirarkiya sa isang maling at mapaminsalang landas; hindi ba't hahantong ang kanilang mga gawa sa apostasiya, sa erehiya? Ang mismong pagtalakay sa mga tanong na ito ay yumanig sa relihiyosong kamalayan ng maraming kapanahunan. Kaya naman, dahil sa kakulangan ng kaalaman sa dogma at labis na pagpapahalaga sa kahalagahan ng mga ritwal at kaugalian ng simbahan, nabuo ang mahigpit na ugnayan sa pagitan ng dalawang ganap na magkaibang bagay. Ang reporma sa mga ritwal ay itinuring na pagbabago sa pananampalataya at kinondena bilang pagtataksil dito. Sa paniniwalang panrelihiyon at sikolohikal na ito, nanlagi ang kaguluhang eklesiastikal ng ika-17 siglo—na kilala bilang ang Pagkakahati—na naging mapaminsala para sa sambayanang Ruso. Si Patriarka Nikon mismo ay buong tapang na ipinaglaban ang rebisyon ng mga aklat ng liturhiya (isinagawa sa kanyang utos, bagaman hindi niya ito inisip) hindi dahil sa prinsipyadong pagkilala sa pangangailangan ng rebisyong ito kundi dahil sa pagmamataas at pagmamalaki.

2. Mga Rebisyon sa mga Aklat ng Liturhiya Bago si Patriarka Nikon

Ang mga hakbang ni Nikon na baguhin ang mga aklat ng liturhiya at alamin ang ilang ritwal ng liturhiya ay, sa kakanyahan, walang bago; ito ay huling hulihang bahagi lamang sa mahabang sunud-sunod na magkakatulad na hakbang, na alinman ay naisagawa na bago pa siya o isasagawa pa sa hinaharap. Naging masyadong mabagsik at walang-awang kumilos si Nikon; hindi ito dahil sa anumang agarang pangangailangan, kundi dahil sa kanyang sariling pagkatao. Sa pangkalahatan, kakaunti ang kanyang pag-unawa sa espiritung panrelihiyon ng kanyang mga nasasakupan, kaya naman ang kanyang mga 'reporma' ay nagdulot ng isang sakuna na nagdulot ng hindi nagagamot na sugat sa Simbahang Ruso at nagdulot ng pagkakabaha-bahagi, na naghiwalay sa isang bahagi ng mga miyembro nito[940] . Ang presensya ng grupong naghiwalay ('Old Believers', gaya ng tawag nila sa kanilang sarili, o 'schismatics', gaya ng matagal na tawag sa kanila ng opisyal na Simbahan) ang pag-iral ng hiwalay na grupo ('Mga Lumang Mananampalataya', gaya ng tawag nila sa kanilang sarili, o 'mga skismatiko', gaya ng tawag sa kanila ng opisyal na Simbahan sa napakahabang panahon)

Matapos ang pagbabagong-loob ng Rus' sa Kristiyanismo, ang mga aklat na kinakailangan para sa pagsasagawa ng banal na paglilingkod, pati na rin ang mga ritwal na pang-liturhiya mismo, ay hiniram mula sa mga Griyego o sa mga Timog Slav. Sa pamamagitan ng matagal na paggamit, napabayaan ang mga aklat; ang mga bagong kopya ay ginawa sa pamamagitan ng pagkopya sa mga luma, na, dahil sa kakulangan ng edukasyon ng mga manunulat—na karamihan ay mga monghe—nagdulot ng paglitaw ng mga pagkakamali at kamalian. Ang mga pagwawasto sa mga aklat, na isinagawa sa inisyatiba ng mga indibidwal na manunulat, ay lalo lamang nagpaparami sa bilang ng mga depekto. Maging ang iba't ibang manuskrito ng Banal na Kasulatan mula sa panahong iyon ay madalas na magkaiba nang malaki sa isa't isa . Mas masahol pa ang sitwasyon sa mga aklat na pang-liturhiya – ang Service Book, ang Typikon (Statute), ang Triodion, ang Book of Hours, ang Octoechos at iba pa[941] – dahil may mga pagkakamali at hindi pagkakatugma na natagpuan kapwa sa mga ritwal na pang-liturhiya mismo at sa mga paliwanag na kaakibat nito. Isa pang mahalagang salik ay hindi palaging ginagamit ang iisang kodigo ng liturhiya; sa halip, gaya ng nabanggit na (Kabanata VIII), ang Kodigo ng Studite, na unang ginamit, ay pinalitan ng Kodigo ng Jerusalem[942] . Wala ring pagkakaisa sa praktisang liturhikal ng mga Griyego at mga Slav, na maaaring pagkuhanan ng gabay.

---

[940] Gayunpaman, mali na ipaliwanag ang paghihiwalay ng simbahan sa Rusya bilang protesta lamang laban sa pagbabago ng mga kasulatan. Ipinapakita ng kasaysayan ng paghihiwalay na ito na ito ay isang napakakumplikadong penomenon sa buhay panrelihiyon ng Rusya, na ang maraming aspeto, sa kasamaang palad, ay hindi maaaring lubusang masuri nang detalyado rito. Inirerekomenda namin sa mambabasa ang mga sumusunod na akda, na maaaring makatulong sa bagay na ito: Melnikov, P. Mga Liham tungkol sa Pagkakahati (1862) (nasa *Severnaya Pchela*, 1862 din); Gilyarov-Platonov, N. Ang Lojika ng Pagkakahati. Mga Liham kay Ivan Aksakov, sa: *Russkoe Obozrenie*, 1895, blg. 10; Gromoglasov, I. 'Ang Pagkakahati ng mga Ruso at ang Pangkalahatang Ortodoksiya', sa: BV, 1898, blg. 4–5; Golubinsky, E. 'Tungkol sa Ating Polemika sa mga Lumang Mananampalataya' (1905); Rozanov, V. 'Ang Sikolohiya ng Pagkakahati ng mga Ruso', sa: Relihiyon at Kultura (1901); Borozdin, A. Russian Religious Dissent (1907); The Truth of the Old Faith (koleksyon) (1916); Kartashov, A. 'The Meaning of Old Belief', sa: Collection in Honour of P. B. Struve. Prague, 1925; Florovsky, G. The Paths of Russian Theology (1937).

[941] Para sa mga aklat na pang-liturhiya, tingnan sina Heiler. Op. cit. 1. pp. 297 ff.; Kattenbusch. 1. p. 498; at pati na rin: Lübeck, K. *Die christlichen Kirchen des Orients* (1911). pp. 120 ff.

[942] Kapterev. Patriarka Nikon at Tsar Alexei Mikhailovich. Bol. 1 (1909), pp. 213–216; Makarii. Bol. 8, pp. 75 at sumusunod.

Ang mga unang pagtatangka na itama ang mga pagkakamaling nakalusot sa mga aklat na pang-liturhiya ay ginawa pa noong ika-14 na siglo sa ilalim nina Metropolitanong Alexius (1354–1378) at Cyprian (1390–1406). Gayunpaman, noong ika-15 siglo, naganap ang dalawang pangyayari na nagbigay ng trahedyang katangian sa kasunod na kasaysayan ng pagwawasto sa mga aklat: ang Unyon ng Florence (1439) at ang pagbagsak ng Constantinople (1453). Bilang resulta ng mga pangyayaring ito, nagkaroon ng pag-aalinlangan sa Moscow tungkol sa kadalisayan ng pananampalataya ng mga Griyego. At bagaman ang mga aklat na Griyego ay kalaunan ginamit bilang batayan para sa rebisyon ng mga aklat ng simbahan, mayroon pa ring mga tinig mula sa mga hindi itinuturing na dalisay na 'Ortodokso' ang mga aklat na ito. Nang ang mongheng si Maximus, isang Griyego ang nasyonalidad, ay pinagkatiwalaan ng tungkulin na rebisahin ang mga aklat, natuklasan niya, habang inihahambing ang mga aklat na pang-simbahan ng Rusya sa mga aklat na Griyego, ang maraming malalaking pagkakamali na, sa ilang kaso, ayon sa kanyang opinyon, ay halos may bahid ng erehiya[943] . Para sa mga tagapagtaguyod ng ideya ng 'Moscow – ang Ikatlong Roma', ang mga ganitong pahayag ay lubos na hindi kapanipaniwala, at ang mismong Griyegong iskolar ay inakusahan ng erehe na haka-haka, at bukod pa rito ay nariyan ang mga intriga ni Metropolitan Daniel, isang tagasuporta ni Joseph, na matagal nang itinuturing na tinik sa kanyang tagiliran ang malapit na ugnayan nina Maximus at ng prinsipe-mongheng si Vassian. Sinuri ng mga Konsilyo noong 1525 at 1531 ang lahat ng mga paratang laban kay Maxim (na karamihan ay walang batayan) at hinatulan siyang ikulong sa monasteryo ng[944] .

Napilitan ang Konseho ng Stoglav na aminin na ang ilang ritwal na pang-liturhiya ay isinasagawa nang iba-iba sa iba't ibang lugar. Ang batang Tsar Ivan mismo ang nagsabi sa Konseho: 'Sa ngayon nakikita at naririnig natin na, maliban sa Banal na Batas, maraming ritwal sa simbahan ang hindi ganap na isinasagawa, hindi alinsunod sa banal na mga tuntunin ni alinsunod sa batas'[945] , at pumayag ang Konseho sa pahayag ng Tsar. Nagpasya ang Stoglav na itama ang mga aklat ng simbahan gamit ang mababuting salin, ngunit walang nabanggit kung saan o paano makakakuha ng mga ito – at, pinakamahalaga, walang ginawa upang maisakatuparan ito. Bagaman binuksan ang Imperyal na Talahanayan ng Paglilimbag sa Moscow kasunod ng Konseho ng Stoglav, na nagbigay ng pagkakataon na maiwasan ang mga pagkakamaling nagmumula sa manwal na pagkopya ng mga aklat ng simbahan, sa praktika ay wala itong nagawa upang itama ang mga teksto, sapagkat ang mga unang inilimbag na aklat ay inilathala mula sa mga manuskritong may laman nang mga pagkakamali; Sa isang diwa, ang pagpi-print ng mga aklat ay nakasagabal pa nga sa layunin, sapagkat kalaunan ay itinuring na mga huwarang hindi maaaring magkamali ang mga unang naka-print na aklat.

Ang unang sistematikong pagtatangka na baguhin ang mga aklat ng simbahan ay isinagawa sa simula ng ika-17 siglo. Noong 1617, itinatag ang isang espesyal na komisyon para sa layuning ito: binubuo ito nina Arkhimandrita Dionysius ng Trinity-Sergius Lavra, ng mongheng si Arsenius na Bingi na may relatibong magandang kaalaman sa Griyego, ng mongheng si Anthony Krylov, at ng pari na si Ivan Nasadka. Pagkatapos ng isang taon at kalahating pagtratrabaho, itinama ng komisyong ito ang Aklat ng Serbisyo at, kasabay nito, napagpasyahan na naglalaman din ng mga pagkakamali ang iba pang aklat na pang-liturhiya. Ngunit ang kapalaran ni Dionysius ay naging kasing trahedya ng kay Maximus na Griyego: Inakusahan siya at ang kanyang mga katulong na nagpapakilala ng mga heretikal na pagwawasto, sapagkat sa ritwal ng pagpapala ng tubig sa kapistahan ng Epipanya (Enero 6), sa panalangin sa Banal na Espiritu, tinanggal nila ang mga salitang 'at sa pamamagitan ng apoy', na itinuturing nilang isang naantalang at walang-kahulugang pagsingit. Ang Konseho noong 1618, na sumuri sa usaping ito, ay walang kinakailangang ebidensya upang matukoy kung ang pagbabago ay tama o mali. Nanalo ang sigasig ng kanyang mga kalaban at mga mapanirang-puri. Si Dionysius at si Arsenius, bagaman ganap na inosente, ay hindi nakaligtas sa pagpapatapon sa isang

[943] Maximus the Greek. Works. Vol. 1, pp. 28, 30; Vol. 3, pp. 51–60, 62, 67, atbp. Ihambing: Makarii. 2nd ed., Vol. 6, pp. 179 ff.

[944] Ang salaysay ni Macarius tungkol sa mga pangyayaring ito (ikalawang edisyon, tomo 6, pp. 177–195) ay hindi maaaring iturin na ganap na obhetibo. Iginiit ni Golubinsky (vol. 2, bahagi 1, pp. 663, 712 ff.) na si Maximus ay naging biktima ng mga intriga at kakulangan sa kahusayan sa wikang Ruso, at ang mga paratang ng erehiya laban sa kanya ay walang batayan. Kasang-ayon kami sa pananaw na ito.

[945] Ang Stoglav. Mga Kabanata 5 at 23 (ang tanong ng tsar); mga kabanata 16, 6, 9, 10, 12, 33, 34. Pinag-uusapan din ni Zinovy ng Otensk ang parehong mga phenomena (Ang Tunay na Patotoo, mga pahina 952, 955, 958–961). Ihambing din ang ilang paratang laban kay Arsobispo Gennadius ng Novgorod (PSRL, vol. 6, pp. 221, 232), na nagpapatotoo rin sa mga pagkakaiba sa mga ritwal na pang-liturhiya; bukod pa rito, ang kilalang pagtatalo tungkol sa 'Alleluia' sa Pskov at ang tanong tungkol sa tanda ng krus – kung ito ay ginagawa gamit ang dalawang o tatlong daliri. Makarii. 8. pp. 129, 91 ff.

monasteryo[946] . Sa kabutihang-palad, dumating noon sa Moscow ang Patriarka ng Jerusalem na si Theophanes at kumbinsido niya ang bagong Patriarka, si Filaret, sa pagiging tama ng koreksyong ginawa ni Dionysius. Pinatawad ng Konseho noong 1619 ang kawawang lalaki, ngunit nanatili sa Aklat ng Serbisyo ang paglalagay na 'at sa apoy'; hindi ito tuluyang inalis hanggang 1626 nang mag-udyok ang mga liham mula sa mga Patriarka ng Jerusalem at Alexandria kay Patriarka Filaret ng Moscow para alisin ang paglalagay na ito mula sa Aklat ng Serbisyo[947] .

Bagaman kinilala ni Filaret ang pangangailangang itama ang mga aklat ng liturhiya, hinarap niya ang usaping ito nang may matinding pag-iingat at pagkaantala. Ang Batas ng Liturhiya, na naimprenta noong 1610 at kalaunan ay kinilalang aklat na naglalaman ng maraming pagkakamali, ay inalis sa paggamit at sinunog sa utos ni Filaret. Sa ilalim ni Filaret, ilang aklat ang naitama – isang gawain na isinagawa, bukod sa iba pa, gaya ng dati nina monghe Arseny Glukhoi at pari Ivan Nasadka – at naimprenta ang mga naitama at naayos na aklat. Gayunpaman, ang mga mas lumang edisyon, na naglalaman ng maraming pagkakamali, ay hindi binawi at nanatili sa paggamit sa ilang lugar, lalo na sa mga liblib na lugar, na siyempre nagdulot ng mga pagkakaiba sa ilang aklat ng panalangin at mga ritwal na pang-liturhiya[948] . Bagaman halos lahat ng aklat na pang-liturhiya ay naimprenta noong panahon ng pagka-patrarko nina Joasaph (1634–1641) at Joseph (1642–1652), hindi kayang gampanan ng mga tagasuri ang tungkulin, at ang mga edisyon ng mga taong iyon ay naglalaman ng maraming pagkakamali at malabong talata sa mga paliwanag, lalo na ang Batas ng 1633[949] Ngunit ang pangunahing punto ay, bagaman kinilala na sa Moscow ang lubos na pangangailangan na itama ang mga aklat kahit bago pa man si Patriarka Nikon, ang gawaing ito ay, sa kasamaang palad, isinagawa nang may pag-aatubili at malaking pag-aalinlangan, sapagkat kulang ang Moscow sa mga taong may pinag-aralan na kwalipikado para sa tungkuling ito, na, una sa lahat, ay kailangang magkaroon ng mahusay na pagkaunawa sa wikang Griyego, at, higit pa rito, wala silang pinakamahalagang materyales na magagamit. Noong Mayo 1649, nagpadala si Tsar Alexei ng agarang kahilingan kay Metropolitan ng Kyiv, si Silvestr (Kossov), na magpadala sa Moscow ng 'mga guro upang isalin ang Bibliyang Griyego sa wikang Slavonic'[950] .

Dito unang dumating sa Moscow ang tatlong monghe: sina Arsenius Satanovsky, Damascene Ptitsky, at Epiphanius Slavinsky, na gumanap ng mahalagang papel sa gawain ng pagrebisa ng mga aklat[951] .

3. Patriarka Nikon

Noong 15 Abril 1652, namatay si Patriarka Joseph, at sa ilalim ng kanyang kahalili, si Patriarka Nikon, pumasok sa isang bagong yugto ang kasaysayan ng rebisyon ng mga aklat ng simbahan.

Si Nikon ay anak ng isang magsasaka; ipinanganak siya noong 1605 sa Nizhny Novgorod at binyagan bilang Nikita. Namatay ang kanyang ina makalipas ang kanyang panganganak, at pinalaki si Nikita ng kanyang madrasta na mabagsik sa bata, kaya hindi naging madali ang kanyang pagkabata. Malamang na kahit noon pa, sa kanyang pagkabata, nabuo na ang matibay niyang kalooban, na sa ilang pagkakataon ay tila humihina at napapalitan ng nerbyosong kahinaan, isang katangiang madalas na nagpapakita sa kanyang pag-uugali. 'Si Nikon,' ayon sa sinulat ni V. O. Klyuchevsky, 'ay isa sa mga taong kayang tiisin ang matinding sakit nang may kapanatagan, ngunit umuungol at nawawalan ng pag-asa sa tusok ng karayom. May kahinaan siya na karaniwang nararanasan ng mga taong matatag ngunit walang pasensya: nagsasawa siya sa katahimikan at hindi makapaghintay nang may pasensya; Palagi siyang nangangailangan ng kapanapanabik na karanasan, upang madala ng isang matapang na ideya o isang dakilang gawain, o kahit na ng isang pagtatalo sa isang hindi kanais-nais na tao. Para siyang isang layag na nababuhay lamang sa bagyo, ngunit sa payapang

---

[946] Makarii. 11. pp. 173–199; Kazansky, P. 'Ang Rebisyon ng mga Aklat ng Liturhiya sa Panahon ni Patriarka Filaret', sa: Readings. 1848. 8; tungkol kay Dionysius, tingnan: Skvortsov, D. 'Si Dionysius ng Zobnikovo, Arkhimandrita ng Monasteryo ng Trinity-Sergius' (1890).

[947] Makarii. 11. pp. 10 ff.; RIB. 2. 902; 10. 189–190.

[948] Mansvetov. Ang Batas ng Simbahan. pp. 311 ff., 319 ff.; ibid. 'Paano Naitipon ang mga Aklat ng Simbahan sa Ating Bansa', sa: Mga Karagdagan. 1883. 4; Makarii. 9. pp. 43, 66, 89, 120.

[949] Mansvetov. The Church Statute. p. 319; Kapterev. Patriarch Nikon and His Opponents in the Matter of Correcting Church Books and Rites. Vol. 1. Ang Panahon ni Patriarka Joseph (1887; ikalawang edisyon, pinalawak at binago, 1913); ang unang edisyon ay inilathala rin bilang isang artikulo: 'Si Patriarka Nikon bilang Tagapagbago ng Simbahan at ang Kaniyang mga Kalaban', sa: Prav. ob. 1887. 1–2, na may maliliit na pagbabago.

[950] AYUZR. 3. Blg. 259. p. 323.

[951] Rotary. Epiphanius of Slavintsy, sa: Kiev Articles 1900. 10–12. Tingnan ang Kabanata XI.

panahon ay kumakalampag sa mastop na parang isang walang magawang basahan[952] . Si Nikita ay malakas at marilag sa pangangatawan; isang talentadong tao na may matinding kuryosidad; natutong magbasa at magsulat sa napakabatang edad, na makikita sa kanyang mga huling salita, mga sermon, at sa iilang sulatin na nakaligtas hanggang sa kasalukuyan. Ang pagbabasa ng mga libro – halos lahat noon ay may kaugnayang pangrelihiyon – ay nagbigay ng tiyak na direksyon sa kanyang espirituwal na pag-unlad: pumasok siya sa Monasteryo ng Zheltovodsk na may layuning magpanumpa ng mga monastikong panata. Gayunpaman, pinigilan siya ng kanyang ama sa planong ito, at bumalik si Nikita sa bahay. Sa edad na 20, nag-asawa siya at naging pari: sa panahong iyon ay sapat na ang kanyang kaalaman sa pagbasa at pagsulat para rito. Sa simula ay naglingkod siya sa isang parokya sa kanayunan; kalaunan, sa pamamagitan ng rekomendasyon, siya ay itinalaga sa isang parokya sa Moscow. Ang hindi niya kasiyahan sa kanyang buhay, at kasunod ang pagkamatay ng lahat ng tatlo niyang anak, ang muling nagbaling sa isipan ni Padre Nikita sa kanyang dating hangarin na maging monghe.

Hinimok niya ang kanyang asawa na pumasok sa kumbento, habang siya ay naglakbay patungong hilaga, at doon, sa skete ng mahigpit na asetikong si Eleazar (na nabanggit na natin), siya ay nagpanumpa bilang monghe. Ngunit hindi si Nikon ang uri ng taong kayang lubusang maglaan ng sarili sa disiplina ng ascesis. Si Eleazar naman ay pinamunuan ang hermitage nang may mahigpit na disiplina at iginiit na ang kanyang mga alagad ay lubusang sumunod sa espirituwal na gabay ng nakatatanda. Matapos ang pagtatalo kay Nakatatandang Eleazar, iniwan ni Nikon ang hermitage at sumapi sa Kozheezersk Hermitage. Nangyari ito noong mga taong 1639–1640. Tatlong taon ang lumipas, hinirang siya ng kapatiran bilang kanilang abbot.

Noong 1646, naglakbay si Nikon sa Moscow para sa usaping may kinalaman sa kanyang hermitage; ipinakilala siya sa batang, madaling maimpluwensyahan, at taimtim na Tsar Alexei, na nakipag-usap sa kanya sa ilang pagkakataon. Ang kabuuang pag-uugali ni Abad Nikon – ang kanyang maringal na tindig, kahanga-hangang pangangatawan, matalinong pananalita, matibay na kalooban at masiglang itsura ng mukha – ay nag-iwan ng malaking impresyon kay Alexei. Bagaman siya mismo ay mabait at tahimik sa kanyang kalikasan, may hilig ang tsar na palibutan ang sarili ng mga masigasig na tao, at itinalaga sila sa mahahalagang posisyon sa estado at Simbahan. Marahil ay napakalakas ng impresyong iniwan ni Nikon sa tsar kaya nang magkaroon ng alitan sa pagitan ng ngayo'y hinog na tsar at ng patriyarka, hindi agad nagawang tumindig nang matatag si Alexei laban kay Nikon sa loob ng mahabang panahon. Sa kahilingan ng tsar, hinirang si Nikon bilang arkhimandrita ng Monasteryo ng Novospassky sa Moscow, na malapit sa pamilyang hari. Madalas na binibisita ng debotong si Alexei ang monasteryong ito at nasisiyahan siyang dumalo sa mga partikular na solemning banal na paglilingkod ni Nikon. Lubos na nagustuhan ng tsar ang kaseremonyahang ito. Nagsimulang madalas na makipagkita si Nikon sa kanya, bumibisita sa palasyo ng tsar tuwing linggo, nagdaraos ng Matins para sa tsar at nakikipag-usap nang mahaba sa kanya. Madalas gamitin ni Nikon ang mga pagtitipong ito upang hilingin sa Tsar ang awa para sa iba't ibang tao, karamihan ay mga karaniwang mamamayan, na hindi makatarungang pinarusahan ng mga awtoridad; ang mga kahilingang ito, na sinamahan ng malinaw na salaysay ng kaso, ay hindi lamang palaging nakatagpo ng pag-unawa mula sa batang Tsar, kundi lubos ding nagiwan ng malalim na damdamin sa madaling matouch na si Alexei. Lumago araw-araw ang tiwala ng tsar kay Nikon at ang kanyang impluwensya sa korte, habang kasabay nito ay tumaas din ang kasikatan ng Arkhimandrita ng Novospassky sa mga taga-Moscow.

Noong 1649, naging bakante ang sinaunang Sede ng Novgorod, at hinirang si Nikon bilang Metropolitan ng Novgorod. Pinamahalaan niya ang kaniyang diyosesis nang masigasig, may awtoridad, at malaya. Binaha siya ng mga parangal at pribilehiyo, higit pa nga kaysa sa Patriarka mismo, at namuno si Nikon doon bilang isang tunay na prinsipe ng Simbahan. Sa pagtatatag ng Tanggapan ng Monastiko (1649), pinirmahan ni Nikon, habang siya ay isang arkhimandrita pa lamang, ang kaukulang dokumento – 'sa ilalim ng sapilitan', ayon sa kanyang paliwanag kalaunan – bagaman hindi niya inaprubahan ang pag-iral ng ganitong tanggapan, sapagkat, ayon sa kanyang mga salita, ito ay 'sumasalungat sa Banal na Ebanghelyo, sa mga tuntunin ng mga Banal na Ama at sa mga batas ng mga imperador na Griyego sa lahat ng paraan'. Tinawag pa nga niya ang Kodigo ng 1649 na isang 'illegal na aklat', at ang mga dekreto ng Orden ng mga Monghe na demonyo[953] . Sa ilalim ng kanyang pamumuno, pinalaya ang Metropoliya ng Novgorod mula sa hurisdiksyon ng Orden ng mga Monghe sa lahat ng bagay, at, salungat sa Kodigo, ipinagkaloob ng tsar sa metropolitan ang

[952] Kljutschewskij. Geschichte RuЯlands. 3. p. 327.

[953] Gorchakov. The Monastic Order. p. 77; 'Patriarch Nikon's Opinion on the Code', sa: Notes of the ORSA. 2 (1861). pp. 423–497, lalo na 449, 451, 453, 456.

maraming lupain[954] . Ipinapakita ng mga gawain ni Nikon sa Novgorod na kahit doon ay may hilig siya sa mga repormang naglalayong itama ang iba't ibang kakulangan sa buhay ng simbahan.

Nagpatuloy ang kanyang pagkakaibigan sa tsar. Naglakbay si Nikon sa Moscow, nakipagpalitan ng liham sa tsar, at lubusang sumailalim ang tsar sa espirituwal na awtoridad ni Nikon, dahil taglay ni Nikon ang matatag na pagkatao. Sa pag-aalsa sa Novgorod noong 1650, nang mawalan ng kapanatagan si voivode Khilkov, si Nikon ang nagpakita ng parehong matatag na pagkatao at determinasyon. Habang naglalakbay si Nikon patungong Monasteryo ng Solovetsky, kung saan niya kukunin ang mga relikya ni San Felipe para dalhin sa Moscow, namatay si Patriarka Joseph, at alam ng lahat sa Moscow na si Nikon, ang paborito ng tsar, ang magiging bagong patriarka[955] .

Sa kanyang pamumuno – maikli ngunit magulong – sinikap ni Nikon na lutasin ang dalawang isyu. Ang una ay ang rebisyon ng mga aklat ng liturhiya; ang ikalawang problema ay nagmula sa masalimuot na personal na relasyon sa pagitan ng tsar at ng patriyarka—o, mas tiyak, mula sa prinsipyong pananaw ng huli at sa tradisyunal na pananaw ng una tungkol sa ugnayan ng estado at ng Simbahan (tingnan Kabanata X). Hindi namin ito maaaring talakayin nang detalyado rito dahil, una, hindi ito saklaw ng aming paksa, at pangalawa, ang alitan sa pagitan ng sekular at simbahaning awtoridad ay may mahabang kasaysayan, at ang paglalahad nito ay mangangailangan ng napakaraming puwang. Gayunpaman, nais naming ihandog sa mambabasa ang isang maikling paglalarawan kay Patriarka Nikon, ang kanyang mga pananaw at mga gawain, na inihanda ni N. Kapterev batay sa apat na taong pananaliksik at na, noong kanyang panahon, ay nagdulot ng matinding kontrobersiya[956] ; sa kabila ng lahat, tumpak ang paglalarawang ito.

'Si Nikon, bilang isang repormador ng simbahan,' iginiit ni N. Kapterev, 'ay nilikha ni Tsar Alexei Mikhailovich, na ang programa ay kaniyang isinakatuparan lamang sa kaniyang mga gawain sa reporma ng simbahan. Si Nikon mismo, bagaman minsan ay lubos siyang nakatuon sa kanyang gawain sa repormang eklesiastikal, hindi niya ito itinuring na pangunahing tungkulin ng kanyang pagka-patriyarka; kaya nang lisanin niya ang upuan ng patriyarka, nawala ang lahat ng kanyang interes dito… Ang tunay at mahalagang diwa ng patriyarkado ni Nikon—na dito niya mismo nakita ang pangunahing tungkulin at ang mismong kahulugan ng kanyang pagiging patriyarko, na patuloy at matiyaga niyang pinagsikapan habang nasa puwesto, at para rito ay nakipaglaban siya nang walang pagod at buong sigasig kahit pa umalis na siya sa puwesto ng patriyarko— – ay ang kanyang hangarin na hindi lamang palayain ang awtoridad ng simbahan mula sa awtoridad ng estado, sapagkat nangingibabaw ang huli noon dito, kundi pati na rin itatag ang posisyong kanyang ipinagtanggol, na ang pagkapari ay mas mataas kaysa sa kaharian[957] .

Ang kanyang sigasig para sa isang ideya na sa kanyang sarili ay matibay ay hindi nagbigay kay Nikon ng sapat na oras upang masusing pag-isipan ang mas maliliit na detalye ng proyekto ng rebisyon ng aklat. Sa pangkalahatan, hindi pa rin malinaw kung hanggang saan kinilala ni Nikon ang pangangailangan at ang pagiging angkop ng mga rebisyon mula sa purong eklesiastikal at relihiyosong-moral na pananaw. Ipinakita ng pananaliksik ni N. Kapterev na, sa katotohanan, hindi si Nikon ang nagpasimula ng mga rebisyon ng aklat na nagaganap noong kanyang panahon. Napilitan si Nikon na ipagpatuloy ang gawain ng pagrebisa ng mga aklat, ngunit ang pagpipilit na ito ay salungat sa kanyang pagkatao at hindi nito nagising sa kanya ang anumang tunay na interes sa usapin.

Hindi maikakaila na, sa panlabas, iniharap ni Nikon ang kanyang mga hakbang para baguhin ang mga aklat sa isang napakaseryosong paraan; marahil ang 'kaseryosohan' na ito ay nagbigay sa kanya ng kaunting kasiyahan, dahil kinailangan niyang maglaan ng oras sa usaping ito, ngunit sa kalooban, dayuhan sa kanya ang lahat ng ito. Ipinapaliwanag nito ang pagmamadali sa pagsasagawa ng mga 'reporma', ang ganap na pagbalewala sa opinyon ng mga tutol sa kanya, ang pagiging magaspang sa pagpapatupad ng mga hakbang, at ang mabagsik na hakbang na ginawa laban sa kanyang mga kalaban. Sa pakikibakang ito, ipinamalas ni

---

[954] Makarii. Bol. 11. pp. 193–196; Gorchakov. Tungkol sa mga Pag-aari ng Lupa. pp. 330, 337. Tungkol sa eklesiastikal na patakaran ni Nikon, tingnan: Kapterev. Patriarch Nikon and Tsar Alexei Mikhailovich. 2 tomo (1909–1912); at pati na rin ang mga gawa nina Zyzykin at Zhukov.

[955] Para sa talambuhay ni Nikon hanggang 1652, tingnan ang Makarii. 11. pp. 162–166; ihambing din: Bonwetsch. 'Nikon', sa: PRE.

[956] Tinutukoy namin ang kontrobersiya noong dekada 1980 nina N. Kapterev at N. Subbotin; tingnan Kapterev, N. Patriarch Nikon and His Opponents (1913). pp. 185–203; ang 'pagpapatwiran' ni Subbotin sa mga gawain ni Nikon ay ipinagpatuloy sa pamamagitan ng idealisasyon sa kanya sa akda ni M. Zyzykin na *Patriarch Nikon*. 3 tomo (1931–1937).

[957] Kapterev. 'Ang Ugnayan sa Pagitan ng Kapangyarihan ng Estado at Simbahan sa Sinaunang Rus' bago ang Patriarkado ni Nikon', sa: BV. 1910. 1, 20, 21. Tingnan din ang paglalarawan ni Kapterev kay Nikon sa: Patriarch Nikon and Tsar A. M., vol. 1 (1909), pp. 60–62. Ang ilang obserbasyon ni G. Florovsky ay mahusay (The Paths of Russian Theology, p. 63).

Nikon ang buong lakas at integridad ng kanyang pagkatao: tinuring niya ang mga protesta laban sa mga reporma bilang personal na pag-uugali laban sa kanya – dapat tandaan na sa puntong ito ay may bahid ng katotohanan si Nikon – at nagbigay ito ng ilusyon (lalo na sa mga susunod na henerasyon kaysa sa kanyang mga kapanahunan) na siya ay lubos na nakatuon sa adhikain ng mga repormang ito. Ang katangiang ito ang nagbigay ng dramatikong tono sa buong kasaysayan ng rebisyon ng mga aklat sa ilalim ni Nikon at nagdulot ng trahedyang kahihinatnan[958] .

4. Ang Rebisyon ng mga Kasulatan sa Panahon ni Patriarka Nikon

Hindi tungkulin namin na magbigay ng detalyadong salaysay ng kasaysayan ng pagkakababaha-bahagi; para sa amin, mahalaga lamang na ipakita kung anong papel ang ginampanan ng pamayanang monghe sa alon ng mga protesta at sa pakikibaka laban sa mga reporma ni Nikon. Samakatuwid, kami ay naglalayong ialay sa mambabasa ang pinakamaikling balangkas lamang ng kasaysayan ng pagkakababaha-bahagi at ng pakikilahok ng pamayanang monghe sa mga protesta laban sa mga reporma.

Noong ika-25 ng Hulyo 1652, inupo si Nikon bilang Patriarka ng Moscow sa isang marangyang seremonya. Ipina-gpatuloy ang gawain sa pagrebisa ng mga aklat na pang-liturhiya, na isinagawa sa ilalim ni Patriarka Joseph: ang mga mongheng sina Epiphanius Slavinetsky, Nagpatuloy sina Arsenius Satanovsky at Damascene Ptitsky sa pagtatrabaho sa collation; ang mongheng si Arsenius Sukhanov ay ipinadala na sa Silangan noong 1650 upang pamilyarin ang sarili sa mga ritwal ng Simbahang Griyego at upang dalhin ang mga kinakailangang dokumento (mga aklat na Griyego, manuskrito, atbp.) sa Moscow. Ang *Kormchaya*[959] , na ipinadala sa pag-iimprenta noong 1649 at inilathala noong panahon ni Nikon, at ang *Shestodnev*, na naimprenta noong 1650, ay binago matapos ihambing sa mga manuskritong Griyego. Tungo sa katapusan ng 1650, dumating sa Moscow si Metropolitan Gabriel ng Nazareth, na may dalang mga liham mula sa Patriarka ng Jerusalem para sa Tsar at sa Patriarka ng Moscow; paulit-ulit na binanggit ni Gabriel ang mga 'pagkakaiba' sa mga ritwal na pang-liturhiya ng Moscow; Ang Patriarka ng Jerusalem, si Paisius, na bumisita sa Moscow, ay nagsalita rin sa Tsar at sa Patriarka Joseph tungkol sa 'mga pagkakaiba sa Moscow' bago lisanin ang Russia (1650). Si Nikon, na noo'y Metropolitan pa ng Novgorod, ay likas na nakakaalam ng mga pananaw na ito ng mga Griyego dahil sa kanyang patuloy na pakikipag-ugnayan sa Tsar. Narinig din ni Nikon ang katulad na mga pagpuna mula sa dating Patriarka ng Constantinople, si Athanasius (1633, 1633–1635, 1651), na dumating sa Moscow noong Abril 1653 at inutusan ang paglilipat-sulat, para sa kapakinabangan ni Nikon, ng '[960] ' (Ang Kaayusan ng Hirarkikal na Pagdaraos ng Liturhiya sa Silangan)[961] , na ang pagiging maringal ay lubos na nagustuhan ni Nikon.

Ginawa ni Nikon ang unang hakbang sa pagpapatupad ng kanyang mga reporma noong tagsibol ng 1653 – bago magsimula ang Dakilang Kwaresma, naglabas siya ng isang utos ('paalala') sa mga rektor ng lahat ng simbahan sa Moscow: sa pagbabasa ng panalangin ni San Efren, na may espesyal na lugar sa serbisyong Kwaresma, ay magsagawa ng mga pagyuko nang mahigpit 'ayon sa tradisyon ng mga Banal na Apostol at mga Ama'; ibig sabihin, hindi lahat ng 17 pagyuko ay dapat ganap na pagyuko, kundi apat na ganap na pagyuko lamang ang dapat gawin, at ang natitira ay mga pagyuko hanggang baywang. Ang unang 'inobasyong Griyego' na ito ay nagdulot ng malaking pagkagulat sa ilang pari sa Moscow, partikular kina protopope Ivan Neronov, Avvakum Petrov at Daniel ng Kostroma, na ang mga pangalan at gawain ay may napakahalagang puwesto sa kasaysayan ng pagkakababaha-bahagi. Inilarawan ni Protopop Avvakum[962] ang kalituhang ito nang may matinding kalinawan sa mga salitang paulit-ulit nang binanggit: 'Nagtipon kami at malalim ang aming

---

[958] Naibanggit na namin ang pinakamahalagang literatura tungkol kay Nikon at sa kanyang patakarang eklesiastikal. Nais din naming ituro nang partikular ang akdang: Palmer, William. *The Patriarch and the Tsar*. London, 1871–1876. 6 na tomo; tinitipon at isinasalin ng akdang ito ang halos lahat ng pangunahing sanggunian. Higit pa rito, isinama ni Palmer sa kanyang akda ang ilang pag-aaral tungkol kay Nikon.

[959] Tungkol sa *Kormchaya* at ang kahalagahan nito para sa Simbahang Ruso, tingnan: Hermann. Op. cit. p. 23 ff.; doon nakalista ang mga kaugnay na literatura. Tingnan din: Makarii. 2nd ed. Vol. 8. pp. 143 ff.

[960] Makarii. Bol. 11, pp. 118 at sumunod; Bol. 12, pp. 117, 125.

[961] Tungkol sa mga ugnayang ito, tingnan: Kapterev, N. The Nature of Russia's Relations with the Orthodox East in the 16th and 17th Centuries (1885).

[962] Tungkol sa Punong Pari Avvakum, tingnan: 'Das Leben des Protopopen Awwakum von ihm selbst'. Isinalin at may pambungad ni R. Yagodich (1930). Para sa karagdagang literatura, tingnan ang bibliyograpiya. Ang pinakamahusay na paglalarawan kay Avvakum ay ibinigay nina Myakotin at Melnikov. Para sa buong saklaw ng mga isyu kaugnay ng pagkakahiwalay, tingnan ang pambungad nina I. Barskov at P. Smirnov sa mga sinulat ni Avvakum, sa: RIB. 39 (1927), pati na rin ang pambungad at mga komentaryo ni N. Gudzia sa: The Life of Protopope Avvakum (1934); ihambing din: Jagoditsch, sa: Kyrios 1 (1936). pp. 410–413.

pagmumuni-muni,' isinulat ni Avvakum sa kanyang *Life*, 'nakikita naming papalapit na ang taglamig, nanlamig ang aming mga puso at nanginginig ang aming mga binti.'

Ang panloob na kaguluhang ito sa hanay ng mga unang kalaban sa Moscow ng mga inobasyong Nikonian ay magpapatuloy nang matagal; mula rito ay unang sumibol ang damdamin ng paghihikayat, at pagkatapos ay ang determinasyong makipaglaban para sa 'lumang pananampalataya' hanggang sa mapait na wakas. Nagpasya si Neronov na magsumite ng petisyon sa tsar bilang tagapagtanggol ng pananampalatayang Orthodox; ito ay isang napaka-katangiang katangian ng mga pagkakababa-bahagi – ang paghahanap ng tulong, suporta, at proteksyon mula sa mga sekular na awtoridad. Masidhing pinanindigan ng mga skismatiko ang kanilang katapatan sa ideya ng 'Moscow – ang Ikatlong Roma'. Sa kalaunan, mawawalan sila ng matibay na pananampalatayang ito sa kaharian ng Orthodox at paratangan ang imperyo ng erehe. Tatalikuran nila ang lugar na ito, na matagal nang banal para sa kanila, at maglalakbay mula disyertong-disyerto, mula nayon-nayon, upang hanapin ang nawalang 'Civitas Dei' [Lungsod ng Diyos], na ipinapahayag saanman ang nalalapit na katapusan ng mundo. Sa huli, nawalan ng pagkakaisa ang pagkakahiwalay, nahati sa magkakahiwalay na kampo at nagbunsod ng nakakatakot na pagdami ng mga sekta.

Ang petisyon ni Neronov at ang kasunod na mga pagtatalo sa may-akda nito, pati na rin ang suportang ibinigay kay Neronov ng mga klero ng Moscow[963] , ang nagpatunay kay Nikon na mas makabubuti na isakatuparan ang kanyang mga inisyatiba hindi lamang sa kanyang sariling pangalan. Hiningi niya sa Tsar na magtawag ng isang Konseho[964] upang talakayin ang rebisyon ng mga ritwal at aklat na pang-liturhiya. Noong tagsibol ng 1654, limang metropolitan, apat na arsobispo, isang obispo, ilang arkhimandrita at abbot, at 13 na protopope[965] ang nagtipon sa palasyo ng Tsar para sa Konseho, bukod pa sa Tsar at sa Patriarka. Iniharap ni Nikon sa Konseho ang mga isyu tungkol sa mga pagbaluktot sa ilang ritwal na pang-liturhiya na walang dogmatikong kahalagahan, at pinagtibay ang kanyang mga panukala gamit ang mga sanggunian mula sa mga Griyegong Typikon. Nagpasya ang Konseho na itama ang lahat ng ritwal na pang-liturhiya, alinsunod sa mga Griyegong Typicon, at mula noon ay isasagawa ang mga seremonya sa kanilang inayos na anyo; ganoon din ang pasya hinggil sa pagwawasto ng mga aklat na pang-liturhiya, at binigyan si Patriarka Nikon ng buong kapangyarihan upang isakatuparan ang mga repormang ito. Isang miyembro lamang ng Konseho, si Obispo Pablo ng Kolomna, ang nagdagdag ng tala sa kanyang pirma na nagsasaad na, tungkol sa usapin ng mga pagyukyod sa panahon ng Dakilang Kwaresma, hindi siya maaaring sumang-ayon sa mga resolusyon ng Konseho[966] .

Mula pa sa simula, mariing tinutulan ni Obispo Pablo ng Kolomna ang mga iminungkahing reporma – mahirap sabihing kung ito ay dahil sa personal na hindi pagkakasundo sa pagitan ng obispo at ng patriyarka[967] , – at siya ang naging unang biktima mula sa konserbatibong komunidad ng mga monghe; pagkatapos, sa mga sinulat ng mga Lumang Mananampalataya, siya ay pinuri bilang isang santo at itinuring na unang martir ng pagkakababa-bahagi. Hindi maaaring ipagtanggol ang mabigat na parusa kay Pablo, gaya ng sinubukang gawin ni Makarii Bulgakov sa kanyang *History of the Russian Schism* (1855)[968] . Tinanggal si Pablo sa pagkaepiskopo, ipinag-exile sa hilaga sa Monasteryo ng Paleostrovsky at, ayon sa mga sinulat ng mga Lumang Mananampalataya, binugbog pa nga sa utos ni Nikon.

---

[963] Makarii. 12. pp. 125–138; Vvedensky, S. 'Protopope Daniel of Kostroma', sa: BV. 1913. 4.

[964] Ang organisasyon ng mga Konsehong Simbahan ng Moscow noong ika-16 at ika-17 siglo ay nakasalalay nang lubos sa kalooban ng tsar, na bilang pinuno ng sekular na awtoridad, ay hawak ang lahat ng sangkapan ng kapangyarihan. Ang tsar ang siyang nagpasimula ng mga Konseho, at kung wala ang kanyang kalooban ay hindi ito magaganap. Siya ang nagtakda ng oras at lugar ng mga sesyon, pati na rin ng komposisyon at bilang ng mga kalahok; siya ang nagbukas ng mga sesyon, pinagtibay ang mga desisyon ng konseho, na nagbigay sa mga ito ng puwersa ng batas, at tiniyak ang kanilang pagpapatupad sa pamamagitan ng kanyang mga dekreto at utos. Tingnan: Kapterev. Patriarch Nikon and Tsar Alexei Mikhailovich. Bol. 1 (1912, ika-2 ed.). pp. 82, 62.

[965] Ang Mga Gawa ng Konseho ng 1654 ay unang inilathala ni Nikon bilang isang apendiks sa *The Tablets* (1656), at kalaunan ay inilabas bilang isang hiwalay na tomo: *The Acts of the Council of 1654 on the Correction of Church Books* (1873).

[966] Makarii. 12. pp. 139–145; Makarii. History of the Russian Schism. p. 160.

[967] Si Obispo Pablo ay nagmula sa parehong rehiyon tulad ni Nikon; magkakilala na sila mula pa sa kanilang kabataan; bukod pa rito, kamag-anak ni Pablo si hieromonk Anthony; ang Anton na ito, noong 1652, sa panahon ng halalan para sa bagong patriyarka, ay napili sa pamamagitan ng kapalaran mula sa tatlong kandidato at sa gayon ay naging nag-iisang kandidato para sa luklukan ng patriyarka; gayunpaman, dahil nais ni Tsar Alexei na si Nikon ang maging patriyarka, napilitan si Anton na talikuran ang tungkulin ng patriyarka. Makarii. Kasaysayan ng Pagkakahati sa Rusya. p. 178; Melnikov. Mga Sanaysay tungkol sa Pagkapari. p. 14; Pogodin, M. 'Mga Puna tungkol sa Tahanan ni Patriarka Nikon at ng Kaniyang mga Kalaban', sa: Moskvityanin. 1854. 19 (hindi ko ma-access ang akdang ito).

[968] Makarii. Op. cit. p. 180.

Naging malinaw na ngayon kay Nikon na sa lalong madaling panahon, kapag naipamahagi na sa mga simbahan ang mga naitama at bagong-limbag na aklat at naalis na ang mga luma, lilitaw ang mga bagong katunggali ng mga reporma[969] . Gayunpaman, ang desisyon ni Nikon na ipagpatuloy ang pagrebisa ng mga aklat ay pinatibay ng katotohanang sina Macarius, Patriarka ng Antioquia, at Gabriel, Patriarka ng Serbia, na bumisita sa Moscow noong 1654 at 1655, ay hindi rin itinago ang kanilang mga pananaw tungkol sa mga 'pagkakaiba' sa Moscow. Nagpasya si Nikon na magtawag ng isa pang Konsilyo at, sa pamamagitan ng pagkakaroon ng dalawang iba pang patriyarka na kasama niya, bigyan ng mas malaking awtoridad ang kanyang mga dekreto. Ang Konsilyong ito, na dinaluhan ng mga patriyarka ng Silangan, ay ginanap mula Marso 25 hanggang 31, 1655 at nagpasiya na ipagpatuloy ang pagrebisa ng mga aklat[970] .

Hindi nagtagal matapos ang Konseho, noong unang bahagi ng Mayo 1655, dumating sa Moscow ang isang sugo mula sa Patriarka ng Constantinople, si Paissios. Dinala niya ang mga liham na nakalaan para sa Tsar at kay Nikon, pati na rin ang mga katitikan ng Konseho ng Constantinople, na sadyang pinatawag ni Paissius upang talakayin at aprubahan ang ulat na ipinadala sa kanya ni Nikon tungkol sa Konseho noong 1654 at ang mga resolusyon nito. Kapansin-pansin na inaprubahan ng Konsehong ito ang pagpapahinto sa tungkulin ni Obispo Paul. Sa kanyang liham kay Patriarka Paissius, naglatag si Nikon ng 26 na tanong upang magkaroon si ng lehitimong batayan para sa kanyang mga hakbang na repormahin ang mga aklat at ritwal. Pinadala sa kanya ni Paissius ang mga sagot sa mga tanong na ito, ang teksto ng Kredong Nicena, mga paliwanag tungkol sa pag-awit ng 'Alleluia', ang tatlong-daliring tanda ng krus, at ilang ritwal na pang-liturhiya. Lalo itong naging mahalaga para kay Nikon na magkaroon ng Kredong may kasamang mga paliwanag ng Konsilyo tungkol sa hindi nagbabagong kalikasan ng Nicene (dapat sana: Nicene-Constantinopolitan. – Tala ng tagasalin) Kredong hindi maaaring dagdagan ng kahit isang salita at hindi rin maaaring bawasan ng kahit isang salita[971] . Kilalang-kilala na ang amyenda sa ikawalong artikulo ng Kredo, na nag-aalis ng salitang 'tunay', ay nagdulot ng pinakamatinding protesta mula sa mga Lumang Mananampalataya[972] at naging isang uri ng dogmatikong pagbibigay-katwiran sa pagkakahiwalay. Hindi nagtagal pagkatapos ng Konseho ng 1655 at ng epistola ni Paissius, inilathala ang binagong Aklat ng Serbisyo at ang 'Skrizhal', na may dalawang kalakip: isa tungkol sa tatlong-daliring tanda ng krus at isa tungkol sa Kredong[973] .

Noong Abril 1656, tinipon ni Nikon ang ikatlo at huling Konseho na nakatuon sa pagrepaso ng mga aklat, at ang 8 na obispo na dumalo rito, 22 archimandrite at 9 abbot, ay nagbigay ng kanilang pinal na hatol sa dalawang-daliri at tatlong-daliri na tanda ng krus: ang tanda ng dalawang-daliri ay idineklarang erehe, at ang mga gumagawa ng tanda ng krus gamit ang dalawang daliri ay hinatulan, sapagkat hindi nila sinunod ang katuruan ng Simbahan. Ang mga Gawa ng Konseho ay isinama sa 'Skrizhal' bilang isang hiwalay na kabanata:[974] .

---

[969] Sa panahon ng patriyarkado ni Nikon, ang mga sumusunod na binagong aklat ng liturhiya ay naimprenta at ipinamahagi sa mga simbahan: 1. Aklat ng Serbisyo (1655). 2. Ang Talaan (1656) – isang aklat na naglalaman ng paliwanag sa Liturhiya. 3. Maliit na Aklat ng Panalangin (1656). 4. Ang Lenten Triodion (1656). 5. Ang Irmologion (1657). 6. Ang Ebanghelyo (1657). 7. Ang Salmo (1658) at 8. Ang Aklat ng mga Serbisyo (1658). Makarii. Op. cit., p. 182.

[970] Ang ulat tungkol sa Konseho ng 1655, na inilabas sa utos ni Nikon, ay isinama sa Aklat ng Serbisyo ng 1655 bilang paunang salita; pagkatapos, inilathala ito ni P. Stroev sa kanyang *Description of the Tolstoy and Tsar's Library*. May partikular na halaga ang talaarawan-paglalakbay ni Arkidiakono Paul ng Aleppo, anak ni Patriyarka Macarius ng Antioquia, na sumama sa patriyarka sa kanyang mga paglalakbay sa Moscow noong 1654–1655 at 1666; tingnan: *Travels of Macarius*. London, 1829–1836. 2 tomo. (ang bahagi ng talaarawan ay naisalin sa Ruso: *Chteniya*. 1890. 4) at kalaunan sa: Palmer, W. 2. Tungkol sa Konseho ng 1655: *Macarius*. 12. mga pahina 172 ff.

[971] Macarius. Kasaysayan ng Pagkakahating Ruso. pp. 161–165; Macarius. 12. pp. 179 ff.; liham ni Paissius sa: Christian Readings. 1881. 1 (orihinal at salin).

[972] Ang ikawalong artikulo ng Kredong ng mga Lumang Mananampalataya ay nagsasaad: 'At sa Banal na Espiritu, ang tunay at nagbibigay-buhay na Panginoon, na nagmumula sa Ama, na sinasamba at pinupuri kasama ng Ama at ng Anak, na pinagsabian ng mga propeta, at ang Kaniyang Kaharian ay walang katapusan'. Ang mga karagdagang ito, na isinama dahil sa isang maling pagsasalin, ay hindi lumitaw sa Moscow hanggang sa ika-16 na siglo. Makarii. Kasaysayan ng Pagkakahati ng mga Ruso. pp. 23–25.

[973] Makarii. 12. p. 186.

[974] Ibid. 12. pp. 191–195; Makarii. History of the Russian Schism. pp. 170–175. Tungkol sa paglitaw ng dalawang-daliri na tanda ng krus sa Rusya: ibid. pp. 25–31; at pati na rin: Kapterev. Patriarch Nikon and His Opponents (1913). mga pahina 58–61, 78–96, 189–203; Golubinsky. Tungkol sa Ating Pagtatalong sa mga Lumang Mananampalataya (1905, pati na rin sa: Readings. 1905. 3). mga pahina 153–196; Ivanovsky (Guide. Vol. 2. pp. 126–135) ay ipinagtatanggol ang tatlong-daliri na tanda ng krus bilang nag-iisang wastong kilos; ang kanyang akda ay nagsilbing gabay na sanggunian para sa mga misyonaryo ng Sínodo. Ang hatol ng

Ang Konseho noong 1656 ay, masasabi, ang huling opisyal na kilos sa usapin ng pagrebisa ng mga aklat at ritwal ng liturhiya, na naganap sa panahon ng patriyarkado ni Nikon. Kaya't hindi hihigit sa apat na taon ang tagal ng panahong ito, na maaaring ituring na paunang yugto ng paghahating Ruso – dito na tinukoy ang mga saloobin hinggil dito sa Simbahang Ruso, at dito rin lumitaw ang mga unang tagasunod ng paghahating iyon. Kung titingnan natin ang mga pinakaunang katunggali ng mga reporma, makikita natin na halos lahat sila ay nagmula sa hanay ng 'puting' klero—ito ay ang klero ng parokya, hindi ang klerong monghe—maliban sa iisang pagbubukod na si Obispo Pavel ng Kolomna, na kabilang sa orden monghe. Sa pangkalahatan, masasabi na ang mga hakbang ni Nikon ay usapin lamang na nakakaapekto sa isang maliit na pangkat, pangunahin ang mga pari sa Moscow. Ang malawak na masa ng bayan, ang mga pari, at ang pamayanang monghe ay, sa panahong iyon, ipinapahayag ang kanilang pagtutol sa napaka-malabong paraan. Nasa rurok pa rin ng kapangyarihan si Nikon, ngunit nang magkaroon ng pagbabago sa kanyang kapalaran, nagsimulang kumalat ang kilusang protesta laban sa mga reporma, at lumago ang pagkakababaha-bahagi kahit sa pinakamalalayong sulok ng Estadong Muscovite; ito ay dahil sa katotohanang ang ilan sa mga kalaban ng mga reporma ni Nikon ay umalis sa Moscow at nagsimulang magpalaganap ng propaganda laban sa mga reporma sa buong bansa.

Noong ika-10 ng Hulyo 1658, kusang-loob at padalos-dalos na iniwan ni Nikon ang trono ng patriyarka at umalis sa Moscow, na de facto na nagtapos sa kanyang pamumuno sa Simbahang Ruso. Ang gawaing ito ay sumasalamin sa lubos na pagiging padalos-dalos ng kanyang pagkatao. Gayunpaman, ang hakbang na nilayon ni Nikon na gawin upang patatagin ang kanyang kapangyarihan at pagandahin ang ugnayan kay Tsar Alexei ay naging isang dagok para sa kanyang sarili. Ang gawaing ito ay hindi resulta ng paglamig ng kanyang ugnayan sa Tsar sa nakalipas na dalawang taon; sa halip, ito ay isang kahihinatnan o direktang pagpapakita ng pananaw ni Nikon sa ugnayan sa pagitan ng sekular at simbahaning kapangyarihan[975] .

Matapos bumaba sa puwesto ng patriyarka, umatras si Nikon sa kasunod na kasaysayan ng rebisyon ng mga aklat, ngunit hindi sa kasaysayan ng pagkakababaha-bahagi sa Simbahang Ruso. Maaaring sabihin pa nga na ang anino ni Nikon at ng kanyang mga gawa ay patuloy na bumabagabag sa kanyang mga kalaban, na ninais siyang ituring bilang Antikristo o tagapanguna ng Antikristo; lumitaw ang napakaraming sulatin na ang paksa ay hindi lamang ang kanyang mga gawain, kundi ang mismong pagkatao ni Nikon[976] . Ang pag-aaway sa tsar ay lubos na nagpahina sa mga positibong aspeto ng kanyang mga reporma hinggil sa pagrebisa ng mga aklat at, sa isang diwa, nag-ambag sa paglalalim ng pagkakahiwalay[977] .

5. Pagtutol ng komunidad ng mga monghe sa mga hakbang ni Nikon

Ang pagtutol sa mga reporma, na nabuo sa Moscow, ay kumalat nang mas malayo at mas malawak. Ipinakita ito sa iba't ibang paraan: 1) sa pamamagitan ng pagsulat ng mga polemikal na akda, 2) sa pamamagitan ng matigas na pagtanggi sa 'mga aklat ni Nikon' at, sa wakas, 3) sa pamamagitan ng bukas na pakikibaka laban sa kapangyarihang simbahan at sekular, na partikular na kitang-kita sa tanyag na pag-aalsa ng mga kapatid ng Monasteryo ng Solovetsky. Parehong ang episkopado at ang komunidad ng mga monghe ay lumahok sa pakikibaka para sa 'lumang pananampalataya' laban sa mga bagong inilimbag na aklat – ang una nang kaunti, ang huli nang mas aktibo.

Si Obispo Pablo ang kauna-unahang hierarkiya ng Simbahang Ruso na lantad na naghayag ng kanyang pagtutol sa mga reporma ni Nikon mula pa sa simula. Si Obispo Alexander ng Vyatka (1657–1674) ay lantad ding nagprotesta; bagaman pumirma siya sa resolusyon ng Konseho noong 1656, ilang taon pagkatapos (1663), sa panahong lubhang tensiyon ang relasyon sa pagitan ng Tsar at ni Nikon, na noon ay iniwan na ang kanyang diyosesis, ay nagpadala ng mahabang liham sa Tsar kung saan kinuwestiyon niya si Nikon at ang rebisyon ng mga aklat na sinimulan niya; bukod sa iba pa, tutol siya sa pagtanggal ng salitang 'tunay' mula sa

---

Konseho ay masyadong padalus-dalos, marahil inaprubahan dahil sa pagpupumilit ni Nikon, at ang mga pagbibigay-katwiran nito ay hindi makatiis sa kritisismo, sapagkat ang dalawang-daliri na tanda ng krus ay walang anumang erehe. Ihambing ang pagbibigay-katwiran sa mga hakbang na isinagawa ni Nikon: Makarii. 12. pp. 221–223.

[975] Tinutukoy namin ang mga pangunahing pananaw ni Nikon sa pangangailangan ng pagsusunod ng espiritwal na awtoridad sa sekular, at sa primasiya ng 'pagkapari' sa ibabaw ng 'kaharian'. Ang opinyon ni Patriarka Nikon tungkol sa Kodigo, sa: Tala ng ORSA. 2 (1861), lalo na sa mga pahina 456, 449, 451, 453; tingnan din: Pavlov, A. 'Ang Teorya ng Silangang Papismo', sa: Prav. ob. 1879. 12 at Undolsky, V. 'Pagsusuri ni Patriarka Nikon sa Kodigo ni Tsar A. M.', sa: Rus. arkh. 1886. 2. pp. 615–620.

[976] Peretz, V. 'Mga Usap-usapan at Haka-haka', sa: IORAS 5, 1909, blg. 1, mga pahina 123 at sumunod.

[977] Tungkol sa kapalaran ni Nikon matapos niyang iwan ang Kalupaan, tingnan: Makarii, vol. 12, pp. 326–524, 683–751; Nikolaevsky, P., The Life of Nikon in Exile (1882).

Kredong Kristiyano. Sa Konseho noong 1667, Inurong ni Alexander ang kanyang mga paratang, inamin ang pagkakamali ng kanyang mga pananaw at tinanggap ang mga dekreto ng Konseho. Gayunpaman, dapat tandaan na sa pamamagitan ng kanyang mga sinulat ay muling naipakita niya ang konserbatismo at mga salugat na damdamin ng mga obispo[978] . Napatunayan ni Alexander na mas matapang siya kaysa sa ibang mga obispo na, sa kanilang mga puso, ay tutol din sa mga reporma ni Nikon – gaya ng, halimbawa, Macarius, Metropolitan ng Novgorod († 1663), o Marcellus, Arsobispo ng Vologda († 1663) – ngunit sa halip na maghayag ng bukas na protesta, mas pinili nilang ipagpaliban ang pagpapatupad ng mga reporma o, sa isang makabagong pananalita, sirain ang mga ito[979] . Kasama rin sa grupong ito ng mga obispo ang obispo na walang pangalang nagpalaganap ng kanyang 'Exposé of Patriarch Nikon'[980] .

Dahil sa saloobin ng mga obispo ng diyosesis sa mga reporma, ang mga bagong binagong aklat ng liturhiya ay, siyempre, nakarating sa mga malalayong bayan at monasteryo, ngunit hindi nito ibig sabihin na gagamitin ito ng mga pari at ng komunidad ng mga monghe upang ipagdiwang ang Banal na Liturhiya. Napilitan si Metropolitan Jonah ng Rostov, na sumuporta kay Nikon, na magpadala ng ilang liham-pabilog sa kawan ng kanyang diyosesis, na naglalayong itama ang mga ritwal na pangdasal – halimbawa, ang pagpapala ng tubig na isinasagawa lamang sa bisperas ng Kapistahan ng Epipanya (6 Enero). Ang abbot at ang komunidad ng mga monghe ng Monasteryo ng Kirillo-Belozersky, na kalaunan ay nanlait at nanlait kay Nikon matapos siyang ipagpalayas sa kanilang monasteryo, ay tumangging sumunod sa mga tagubiling ito mula sa kanilang namumunong obispo[981] . Sa buong ikalawang kalahati ng ika-17 siglo, paulit-ulit na sumiklab ang matinding pagtutol sa 'mga aklat ni Nikon' sa maraming monasteryo, na makikita sa napakaraming liham ng mga obispo ng diyosesis[982] . Si Elijah, ang arkhimandrita ng Monasteryo ng Solovetsky, ay personal na pumirma sa dekreto ng Konseho noong 1654, ngunit bumalik siya sa kanyang monasteryo na hindi bilang tagasuporta ng mga reporma ni Nikon at, hanggang sa kanyang kamatayan († 1659), ay nanatiling ganap na sumasang-ayon sa komunidad ng mga monghe, na sa konseho ng monasteryo noong 8 Hulyo 1658, ay nagpasya na hindi tanggapin ang mga bagong aklat at isagawa ang mga banal na paglilingkod ayon sa mga lumang aklat. Walang ibang monasteryo ang tumanggi sa mga reporma ni Nikon nang may ganoong katatagan gaya ng Solovetsky.

Sa pangkalahatan, ang mga pananaw ng oposisyon ay mula sa kawalan ng pag-asa hanggang sa relihiyosong fanatismo; ang huli, gayunpaman, na isang karamdaman ng relihiyosong kamalayan ng panahong iyon, ay katangian hindi lamang ni Arkipariestro Avvakum kundi pati na rin ni Patriarka Nikon. Si Elder Bogolep Lvov ng Monasteryo ng Kozheezersky, na mula pa sa simula ay tinanggihan ang 'heretikal' na reporma ni Nikon, ay tumangging magkumpisal sa espirituwal na ama ng monasteryo sa loob ng sampung taon at hindi tumanggap ng Banal na Komunyon sa loob ng dalawampung taon, upang hindi madungisan ang 'kadalisayan' ng kanyang pananampalataya – isang pag-uugaling lubos na katangian ng ganitong fanatismo[983] . Hindi naman hiwalay ang mga ganitong kaso; dumarami ang bilang nila sa bawat lumipas na taon, at nangyayari ito bago pa man ang hatol noong 1667. Narito ang isa pang halimbawa: ang mahigpit na asketa na si Avraamy, isang hieromonk ng Monasteryo ng Ina ng Diyos sa labas ng Nizhny Novgorod, na malapit na kaugnay kay Avvakum, ay iniwan ang kanyang kubong pang-gubat, kung saan hanggang noon ay namumuhay siya nang puno ng panalangin at ganap na pagtalikod sa mundo, at pumunta sa Moscow upang iharap ang kanyang petisyon sa tsar, kung saan binatikos niya nang mabagsik ang mga reporma ni Nikon. Isa siya sa mga skismatikong tinawag si Nikon na 'Antikristo', na makikita sa kaniyang *Mga Tanong at Sagot*, na isinulat niya bilang tugon sa walang-bunga na mga panawagan ng dalawang metropolita – sina Pablo ng Krutitsy at Hilarion ng Ryazan; ang parehong pananaw kay Nikon ay naipahayag sa kaniyang iba pang mga akda: 'Liham sa Isang Mapagmahal sa Diyos' at 'Traktado tungkol sa Panlilinlang ng Antikristo'[984] . Pinadala sa Pustozersk bilang exil, ipinangaral ni Avraamy doon ang tungkol sa Antikristo na ipinanganak na, at noong 1681, sa utos ni Patriarka Joakim, siya ay sinunog sa poste kasama ang kanyang mga kapwa may paniniwala, ang mga

[978] Mga Tala ng Konseho ng 1667, sa: DAI. 5. Blg. 102. p. 447 o sa: Materials. 1. p. 79; Kapterev. Patriarka Nikon at Tsar A. M. 1 (1909). p. 494.
[979] Kapterev. Op. cit., p. 492; Melnikov. Mga Sanaysay sa Pagkapari, sa: Kumpletong Mga Gawa, bol. 7 (1909), p. 14; Makarii. Kasaysayan ng Pagkakahati sa Rusya, p. 274.
[980] Kapterev. Op. cit. p. 500; 'Isang Akusasyon laban kay Patriarka Nikon', sa: Krónika ng Panitikang Ruso. 5 (1863). Bahagi 2.
[981] Epistola ni Iona, sa: Readings. 1884. 1. Miscellany. pp. 21–22.
[982] Tingnan, halimbawa, tungkol sa Diyosesis ng Ryazan, sa: Piksanov. Ancient Charters (1851). Blg. 51.
[983] Mga Gawa, sa: DAI. 5. Blg. 102. p. 458; Mga Materyales. 1. Blg. 11.
[984] Mga Materyales. 7 (1885). Blg. 3, 4 at 5.

fanatikong Lumang Mananampalataya. Si Arkhimandrit Spiridon Potemkin († 1663) ay isa rin sa mga pinakatapat na kalaban ni Nikon; siya ang sumulat ng isang malawak na akda – *Ang Aklat ng Tunay na Pananampalataya*[985] .

Kabilang sa mga pinakatanyag na tagapaghasik ng pagkakabaha-bahagi ang dalawang karagdagang kinatawan ng komunidad ng mga monghe na, bagaman malapit ang ugnayan nila sa isa't isa, ay magkaibang tao. Si Dositheus, ang abbot ng Monasteryo ni San Nicolas malapit sa Tikhvin, ay isa sa mga unang nangaral laban sa lahat ng inobasyon. Upang mapanatili ang kadalisayan ng kanyang pananampalataya, iniwan niya ang monasteryo at nagtungo sa isang maliit na hermitage malapit sa bayan ng Poventsa (sa hilaga); mula roon (mga 1685) bumiyahe siya patimog sa mga Don Cossack, kung saan maraming tagasunod ang pagkakabahagi. Nang sinimulan ng pamahalaan na supilin ang hiwalay na pananampalataya sa Don, iniwan ni Dosifei ang Don at muling lumitaw makalipas ang ilang panahon (pagkatapos ng 1688) sa Hilagang Caucasus, kung saan siya pumanaw noong mga 1691. Si Dosifei ay isang masigasig na mangangaral ng Lumang Paniniwala saan man siya magpunta at itinuturing na isa sa mga pinakadakilang awtoridad sa mga unang Tagasunod ng Lumang Paniniwala; gayunpaman, tutol siya sa relihiyosong fanatismo at kinondena ito, kabilang ang, bukod sa iba pa, ang pagpapaslang sa sarili, na kumalat sa mga fanatikong skismatik sa dekada 1680. Tinanggihan niyang kilalanin bilang mga martir para sa pananampalataya ang mga nagpapasabog ng sarili sa apoy[986] .

Isang ibang pigura ay ang isa pang pinunong skisma, ang mongheng si Cornelius, isa sa mga pinaka-maimpluwensyang pigura sa hanay ng mga Sinaunang Mananampalataya, na iginagalang pa nga nila bilang isang santo. Ang kanyang hagyograpiya ay isa sa mga pinaka-malawakang ipinamigay na sulatin ng mga Sinaunang Mananampalataya at nagsisilbing mahalagang sanggunian sa maagang kasaysayan ng skisma. Sa edad na 15, inako ni Cornelius ang kanyang mga monastikong panata sa Korniliyevo-Komelsky Monastery at nanatili roon nang mahigit 20 taon; pagkatapos ay nagsimulang maglakbay mula sa isang monasteryo patungo sa iba pa, hanggang sa makarating sa Moscow at pumasok sa Chudov Monastery, kung saan naglingkod siya bilang panadero kay Patriarka Joseph, pagkatapos kay Metropolitan Affonii ng Novgorod, at sa huli kay Nikon, na lubos niyang nakilala nang personal. Sa Novgorod, nakilala niya ang nabanggit na Hegumen Dositheus. Mula sa Novgorod, bumalik si Cornelius kay Patriarka Joseph at itinalaga bilang tagapangasiwa ng kulungan ng monasteryo, ngunit hindi niya ito pinanatili nang matagal at agad na lumipat sa Monasteryong Chudov bilang isang karaniwang monghe. Mula pa sa simula ng rebisyon ng mga aklat ng liturhiya, tutol siya kay Nikon at, kasama si Dositheus, tumakas patungong Don. Makalipas ang tatlong taon, iniwan ni Cornelius si Dositheus at nagtungo sa Monasteryo ng Kirillov, kung saan malakas din ang pagsalungat sa mga reporma; ngunit nang sa huli ay nagsimula na silang magsagawa ng mga seremonya gamit ang mga bagong aklat na pang-liturhiya, lumipat siya sa Hermitage ng Nilov, na noong panahong iyon ay naging isa sa mga tanggulan ng mga tumututol sa mga reporma, at si Cornelius ay kabilang sa mga pinaka-aktibong pigura sa pagtutol na ito. Pinilit na lisanin ang Nilov Hermitage, tumakas siya sa mga gubat sa tabing-ilog Vyg, kung saan sa panahong iyon ay nagsama-sama na ang maraming tagapagtaguyod ng Lumang Paniniwala. Naging pinuno ng mga Lumang Mananampalataya si Cornelius. Ibinigay niya ang kanyang pagpapala para sa pagtatatag ng isang komunidad na, sa kasaysayan ng pagkakabaha-bahagi, kalaunan ay kilala bilang 'Komunidad ng Vyg'. Namatay si Cornelius noong 21 Marso 1695 sa gulang na 125, ayon sa kanyang hagiograpiya. Ang Komunidad ng Vyg, na naging pugad ng fanatikong relihiyon, ay itinatag sa pinakamahigpit na asetikong tuntunin ng paggawa at pagtalikod sa mundo: ito ang hinihingi ni Cornelius sa kanyang mga espirituwal na anak. Noong ika-18 siglo, gumanap ang komunidad ng Vygovskaya ng mahalagang papel sa pagkakabaha-bahagi ng mga 'bezpopovtsy'; halos lahat ng mga pinunong skismatik ng kilusang ito ay nagmula sa it[987] .

6. Ang pag-aalsa sa Monasteryo ng Solovetsky

Ang pagsalungat ng mga monghe sa 'mga inobasyong Nikonian' at sa binagong mga aklat ng liturhiya ay lalong naging halata sa pag-alsa ng mga kapatid ng Monasteryo ng Solovetsky[988] . Walang ibang

---

[985] Smirnov. Mga Panloob na Isyu sa Pagkakahati (1898). pp. 12, 137; Mga Materyales. 6. p. 230; ihambing kay Makarii. 12. pp. 627 at sumunod.

[986] Smirnov. Op. cit. pp. XXIV–XXVII; Makarii. Kasaysayan ng Pagkakahati sa Rusya. p. 273; DAI. 12. Blg. 130, 134, 180.

[987] Anderson, V. Lumang Paniniwala at Sektorianismo (1903). p. 131 at sumunod; Druzhinin. 'Tungkol sa Buhay ni Cornelius, ang Eremita ng Vygovsk', sa: ZhMNP. 1884. 9; Ostrovsky, D. Ang Vygovsk Hermitage at ang Kahalagahan Nito (1914); Filippov, I. Kasaysayan ng Vygovsk Hermitage (1862) (hindi ko magamit).

[988] Makarii. 12. p. 630; Makarii. History of the Russian Schism. p. 215; ilang dokumento sa: AAE. 4; DAI. 5; AI. 4; Readings. 1846. 3. Seksyon 1; Kazansky, P. 'Sino ang mga Nagsulsol ng Pag-aalsa sa Solovetsky?', sa: Readings. 1867. 4; Syrtsov, I. 'Ang Pag-aalsa

pangyayari ang nag-ambag nang kasing-laki sa paglaganap ng pagkakahiwalay gaya ng pag-aalsa ng mga monghe na ito – isang natatanging kabanata sa kasaysayang simbahan ng mga Ruso. Ang monastisismo, na sa loob ng maraming siglo ay naging tapat na kaalyado ng Simbahan at ng estado, ay gumanap ng pangunahing papel sa paghubog ng kulturang Luma ng Muscovy at pananaw sa mundo, at karaniwang naging pangunahing puwersa sa buhay ng Simbahan – bigla at lantaran itong lumaban sa parehong hirarkiya ng Simbahan at sa mga awtoridad ng estado. Hindi dapat kalimutan na ang kapatirang monghe, anuman ang kalikasan nito, ay palaging nagtamasa ng napakalaking awtoridad sa relihiyon sa mata ng mga tao, at ang lumang monasteryo ng Rusya ay nanatiling sentro ng relihiyosidad at debosyon ng mga tao. Ang mga saloobing tutol, na ipinapakita sa iba't ibang antas sa maraming monasteryo, ay sa wakas sumiklab nang buong lakas sa pag-aalsa ng komunidad ng mga monghe sa Solovetsky, na naging napakahalaga para sa kasaysayan ng mga monasteryo sa hinaharap. Pinatunayan ng pag-aaklas na ito na ang pamayanang monghe sa kabuuan ay tutol sa mga reporma ni Nikon, at bagaman tinanggap kalaunan ng mga monasteryo at monghe ang mga 'inobasyong Nikonian', hindi ito pagpapahayag ng panloob na pagkakasundong panrelihiyon sa mga reporma ni Nikon o pagpapatuloy ng kanyang gawain, kundi isang panlabas na pagsunod; Ang pagtanggap sa mga reporma ay nangangahulugang pagsuko sa kapangyarihan ng estado kaysa sa awtoridad ng Simbahan. Ang panlabas at sapilitang pagsunod ng komunidad ng mga monghe ay nagkaroon ng malaking kahihinatnan para sa kanilang hinaharap na papel sa buhay ng Simbahan sa Rusya. Sa aming pananaw, ang ugat ng bagong uri ng ugnayan na ito sa pagitan ng pamayanang monghe at ng estado, at sa pagitan ng pamayanang monghe at ng Simbahan, ay matatagpuan hindi lamang sa mga reporma ni Pedro na Dakila, na nag-urong sa mga monasteryo sa likuran ng buhay ng Simbahan, kundi pati na rin sa maagang kasaysayan ng pagkakahiwalay. Ang komunidad ng mga monghe, siyempre, ay nanatili sa sinapupunan ng Simbahang Ruso gaya ng dati, ngunit ang dating panloob na ugnayan at ang dating matibay na pagtutulungan ay nagkaroon ng malubhang sugat, na hindi lubusang naghilom sa loob ng ika-labingwalong at ika-labinsiyam na siglo. Ipinapaliwanag din ng nabanggit kung bakit ang buhay monghe sa panahong ito ay tila naparalisa.

Ang mga pangyayari sa Monasteryo ng Solovetsky ay naganap nang medyo mabagal, sapagkat nag-aatubili ang mga sekular na awtoridad na gumawa ng matibay na hakbang, habang nanatiling walang pakialam ang mga awtoridad ng simbahan. Ang pagkaantala sa pagkilos laban sa pag-aalsa ay maaari ring ipaliwanag ng pagiging malayo ng monasteryo sa Moscow, ang kakulangan ng kaalaman ng mga awtoridad sa Moscow tungkol sa sitwasyon sa monasteryo at, higit sa lahat, ang personal na saloobin ng Tsar sa mga pangyayaring ito. Hindi dapat kalimutan na ang mga taong 1658–1666 ay ginugol sa paglutas ng pinakakumplikadong sapot ng mga kontradiksyon sa pagitan ng Patriarka at ng Tsar, na walang dudang nagpahina sa posisyon ng Moscow at nagpalakas sa posisyon ng monasteryo. Mas paborable ang posisyon ng monasteryo dahil mas maalam ang komunidad ng mga monghe sa mga nangyayari sa Moscow kaysa sa kaalaman ng mga nasa Moscow tungkol sa mga pangyayari sa loob ng monasteryo. Bilang isang stauropegial na monasteryo, na direktang nasasailalim sa Patriarka, Ang Monasteryo ng Solovetsky ay palaging nagpapanatili ng sariling mga kinatawan sa Moscow, na, siyempre, agad na nagpaalam sa mga awtoridad ng monasteryo at sa komunidad ng mga monghe tungk , ng mga nangingibabaw na damdamin sa Moscow, ng pagkamuhi sa 'mga inobasyong Nikonian', at ng katotohanang ang mga kalaban ng mga inobasyong ito ay matatagpuan kahit sa mga makapangyarihang pamilyang boyar at sa loob mismo ng sambahayan ng tsar. Ang pamahalaan sa Moscow, gayunpaman, ay napilitan nang makuntento sa opisyal na ulat mula sa abbot ng monasteryo. Si Arkhimandrita Elijah, nang siya ay bumalik sa monasteryo matapos ang Konseho noong 1654—na pinirmahan niya ang mga resolusyon—ay wala namang ginawa upang ipakilala ang pagsamba ayon sa mga bagong aklat na liturhikal, at nagpatuloy ang monasteryo sa paggamit ng mga luma. Noong ika-8 ng Hulyo 1658, nagpasya ang komunidad ng mga monghe na hindi tanggapin ang mga 'aklat ni Nikon'.

Lalong pinatindi ang damdamin ng pagtutol dahil mahigit 100 na katunggali ng mga reporma ni Nikon ang ipinagpalayas mula sa Moscow patungong monasteryo; nang dumating sila, lalo pang pinainit ang usapin. Kabilang sa mga ipinagpalayas si Prinsipe Lvov, isang masigasig na tagasunod ni Arkiparihang Avvakum, at ang mongheng si Theoktist, na sumulat dito ng mga traktado tungkol sa kaharian ng Antikristo; bukod pa rito, maraming monghe na tutol sa mga inobasyon ang iniwan ang kanilang sariling mga monasteryo at dumagsa

---

ng mga Solovetsky na Lumang Mananampalatayang Monghe', sa: Prav. sob. 1880. 1, 2, 4, 5–7, 10; 1881. 1, 2, 4, 5 (at bilang hiwalay na publikasyon: Kazan, 1881); Materials. 3. Isang mahalaga, bagaman hindi ganap na obhetibo, na sanggunian ay ang akda ni S. Denisov, pinuno ng komunidad ng Lumang Mananampalataya sa Vygovskaya, *Ang Kasaysayan ng mga Ama at mga Martir ng Solovki* (1st ed. 1788; 2nd ed. 1788; 3rd ed. 1789).

sa Monasteryo ng Solovetsky. Halimbawa, ang abbot na si Savvina ng Monasteryo ng Nikanor, na kalaunan ay naging isa sa mga pangunahing nag-udyok ng pag-aalsa, ay naghanap din ng kanlungan dito.

Ngunit siyempre, may mga tumututol sa mga reporma kahit sa hanay ng mga monghe. Isa sa mga pinaka-maimpluwensyang kaaway ni Nikon ay ang mongheng si Gerasim Firsov. Siya ay isang taong matatag ang loob, isang tipikal na pinuno, lubos na may kakayahan at hindi rin kulang sa teolohikal na edukasyon. Noong 1658 pa lamang, isinulat ni Gerasim ang 'Isang Liham sa Isang kapatid tungkol sa Puwesto ng mga Daliri', na siyang kauna-unahang pagtatangka na ipagtanggol ang dalawang-daliring tanda gamit ang panitikang pang-simbahan; ang akdang ito ay kalaunan ay kumalat nang malawakan at kinilala ng mga Lumang Mananampalataya. Bagaman sa Konseho noong 1666 ay binago ni Gerasim ang kanyang mga paniniwala at nag-alay ng pag-amin ng pagsisisi—na tila hindi taos-puso—napanatili ng akdang ito ang awtoridad nito sa hanay ng mga Lumang Mananampalataya. Pinatapon si Gerasim sa Monasteryo ni San Jose, kung saan, ayon sa kautusan ng Konseho, dapat niyang isulat ang isang pagtutol sa kanyang 'Epistola sa Isang Kapatid'; ngunit nagpaliban siya, marahil dahil ayaw niyang gawin ito, at hindi niya naisulat ang naturang pagtutol hanggang sa kanyang pagkamatay noong 1667.[989]

Sa pagitan ng 1658 at 1666, nagpatuloy ang palitan ng liham sa pagitan ng Moscow at ng Monasteryo ng Solovetsky, at sa pagitan ng Moscow at ni Arkhimandrita Sergius, na ipinadala sa monasteryo nang partikular upang payuhan ang mga kapatid. Nagpadala ang mga kapatid ng limang 'petisyon hinggil sa pananampalataya' na nakalaan para sa Tsar[990] . Lalo nang kapansin-pansin ang huling petisyon, na may petsang 23 Setyembre 1667, kung saan naipahayag ang mga paniniwalang pangrelihiyon ng komunidad ng mga monghe[991] . Ang petisyong ito ay, masasabi, isang detalyadong paliwanag sa mga dahilan kung bakit hindi matanggap ng komunidad ng mga monghe ang alinman sa mga bagong aklat o sa mga kautusan hinggil sa mga pagbabago sa mga ritwal na pang-liturhiya. Sa nilalaman nito, ang petisyon noong 23 Setyembre ay hindi isang akademikong teolohikal na kritika, kundi isang paglalahad ng isang ideolohiyang may kulay na eskatolohikal, na nagsimulang mabuo noon sa hanay ng mga kalaban ng reporma ni Nikon, at kalaunan ay naging isang pangunahing katangian ng kabuuang pananaw sa relihiyon ng pagkakabaha-bahagi.

Malapit na ang katapusan ng panahon, kung kailan lilitaw ang Antikristo, ayon sa petisyon. Humihina ang pananampalataya sa buong mundo; sumulpot na sa lahat ng dako ang mga apostata at mga taksil sa pananampalatayang Kristiyano; tanging ang Rus' lamang ang, hanggang kamakailan, nagpanatilih rito sa walang kapintasang kadalisayan, ngunit dumating si Nikon kasama ang kanyang mga alagad. Ngayon ay sinusubukan nilang ipataw ang isang 'di-kilalang bagong pananampalataya' sa mga Ortodoksong Kristiyano ng Muscovite Tsardom; dinungisan nila ang 'tunay' na lumang mga aklat sa pamamagitan ng pagbabago rito, na hiniram mula sa mga Griyegong apostata, at nagpasok ng makasalanang mga pagbaluktot sa banal na paglilingkod. Kapag nakikita ang lahat ng ito, naaalala ang mga salita ni Cristo tungkol sa paghina ng pananampalataya bago ang Kanyang Ikalawang Pagparito: 'Sinasabi ko sa inyo, mabilis na ipapataw ang kabayaran sa kanila. Ngunit pagdating ng Anak ng Tao, makakakita pa kaya siya ng pananampalataya sa lupa?' (Lucas 18:8). Ngunit ang Rusya at ang kaniyang mga taong Orthodox ay maaaring mailigtas pa rin mula sa pagkawasak at bumalik sa tunay na landas, kung ang Tsar, na susunod sa halimbawa ng kaniyang mga nauna na nagpasaya sa Diyos, ay aalisin ang mga 'bagong kaayusan ni Nikon' at ibabalik ang hindi nadungisan na 'lumang pananampalataya'. Ang mga kapatid ng Monasteryo ng Solovetsky ay hindi kinikilala ang mga kautusan at panunumpa ng Konseho noong 1666–1667, sapagkat ang Konsehong iyon ay hindi kanonikal, mula sa mga obispo na lumahok dito ay mga 'Nikonian' na lumihis mula sa tunay na Lumang Pananampalataya. Mananatiling tapat sa tunay na pananampalataya ang mga kapatid ng monasteryo hanggang sa pagdurugo ng kanilang dugo, at, kung kinakailangan, handa silang isuko ang kanilang buhay at mamatay sa Lumang Pananampalataya[992] .

Ang mga may-akda ng liham na ito ay hinarap sa tunay na posibilidad ng pagbagsak ng ideya ng 'Moscow – ang Ikatlong Roma', at sa gayon, ang katapusan ng mundo. Para sa kanila, hindi ito isang ilusyon, kundi isang matibay at hindi matitinag na paniniwala. Ang ideya na ang estadong Muscovite ang huling tanggulan ng dalisay na Kristiyanismo ay malalim na nakaugat sa kamalayan ng mga tao; at para sa mga

---

[989] Mga Materyales. 3. p. 107; 2. p. 116; Nikolsky, N. 'Ang Mga Sinulat ng Monghe ng Solovetsky na si Gerasim Firsov', sa: PDP. 188 (1916).
[990] Mga Materyales. 2. Blg. 14, 30, 31, 43, 45.
[991] Ibid. pp. 213–262. Hindi naiprisinta ang petisyong ito sa Tsar. Syrtsov. Op. cit., sa: Prav. sob. 1880. 1. p. 164; AI. 4. Blg. 248.
[992] Syrtsov. Op. cit. pp. 169–173.

kalaban ni Nikon, mas nakahihikayat pa ito kaysa sa tagalikha nito, ang mongheng si Philotheus, sapagkat sa paglipas ng panahon mula nang ipahayag ang ideyang ito, napasok na ito sa lahat ng antas ng buhay, pribado man o kultural-pulitikal – sa buhay ng Simbahan, ng estado, at ng mga tao. Ang mismong Tsar Alexei, si Nikon, at ang mga obispo ng Konseho noong 1666 ay lubos na nakatuon sa ideyang ito nang buong puso at isipan. Hindi naisasaalang-alang ng mga monghe ng Monasteryo ng Solovetsky ang isang mahalagang punto. Tinuring nila ang ideyang ito bilang purong relihiyoso o mula sa ganap na relihiyosong pananaw, samantalang kinilala ng Tsar at ni Nikon ang buong kompleksidad ng estrukturang eklesiastiko-pulitikal na ito, na hindi nagpapahintulot ng paghihiwalay sa Byzantium. Ang napakadetalye na pagkakaiba sa interpretasyon ng ideyang ito ay hindi lamang nakasalalay sa pagiging filhelenismo ng tsar o ni Patriarka Nikon; ito ay kaugnay ng papel na ipinagkaloob ng ideyang ito sa bawat isa sa kanila. Ang bawat isa ay tagapangalaga, pananggalang, at pinagmumulan ng sigla para sa ideyang ito – ang isa bilang ortodoksong tsar, ang isa naman bilang Punong Pari ng Simbahan. Ipinakita ng alitan nina Tsar Alexei at Nikon, gayunpaman, na hindi rin nila pareho ang pag-unawa sa ideyang ito. Ang elementong pampulitika-pang-estado ng ideyang ito ay, siyempre, mas mahalaga kay Alexei kaysa kay Nikon, na bagaman hindi itinanggi ang kahalagahan nito, ay hinangad na gumanap ng mas makabuluhang papel sa pagtatatag ng ideyang ito kaysa sa papel na kaya at handang ipagkaloob sa kanya ng tsar.

Kaya, ang iisang ideya ay tinitingnan nang iba mula sa tatlong pananaw. Napatibay at napatunayan ang posisyon ni Alexei dahil nakisama ang mga patriyarka ng Silangan sa tsar, bagaman mas dahil sa praktikal na dahilan kaysa sa prinsipyo; sapagkat, sa isang banda, ang usapin ng ugnayan sa pagitan ng estado at ng Simbahan pagkatapos ng 1453 ay may ganap na ibang kahalagahan para sa mga patriyarka ng Silangan kaysa sa para sa Moscow; at sa kabilang banda, ayaw nilang salungatin ang kalooban ng mga sekular na awtoridad – mga awtoridad na, sa materyal at diplomatikong paraan, ay maaaring tumulong sa kanila sa pakikipaglaban laban sa mga Turko at tunay nga ay ginawa na ito nang higit sa isang pagkakataon[993] . Ang mga dekreto ng Konseho noong 1666–1667, na siyempre itinuring ng Tsar na ganap na Ortodokso at makatarungan, ay nagpapatunay sa kanya sa usaping panrelihiyon at moral sa kanyang alitan kay Nikon; kasabay nito, kumbinsido rin siya sa pangangailangang suportahan ang mga reporma ni Nikon at ipatupad ang mga ito sa loob ng Simbahang Ruso sa tulong ng mga sekular na awtoridad. Para kay Alexei, ang panahon ng pag-aalinlangan at pag-aatubili na naranasan niya sa mga unang taon ng mga reporma—halimbawa, kaugnay ni Avvakum—ay tuluyan nang nasa likod niya. Sa loob ng kanyang 20-taong paghahari (mula 1646 hanggang 1666), ang binatang nasa ilalim ng impluwensya ni Nikon ay lumago at naging isang awtokratikong pinuno, na ang mga pananaw sa estado, simbahan, at pulitika ay naging mas tiyak at malinaw. Hindi dapat kalimutan ang isa pang salik, ang mga impluwensiyang Kanluranin sa tsar at ang kaakibat na pagkaunawa na kulang ang estado sa mga taong may edukasyon. Tinuring ng Tsar ang pagpapatupad ng mga reporma ni Nikon bilang ebidensya ng tagumpay sa larangan ng teolohikal na edukasyon, na hindi lamang hindi sumasalungat sa kanyang pananaw na 'Moscow – ang Ikatlong Roma', kundi nagbigay din sa mismong ideya ng likas na kasakdalan. Ito ang sagot sa tanong kung bakit naging magkalaban ang Tsar at ang mga pinuno ng pagkakabaha-bahagi. Sa madaling sabi, maaaring buuin ito ng ganito: parehong ipinangangako ng magkabilang panig ang iisang ideya ng 'Moscow – ang Ikatlong Roma', ngunit habang tinuring ni Tsar Alexei ang ideyang ito bilang isang buhay na organismo na hindi maaaring manatiling nakapirming nasa panahon, sa isang katadwang katamaran, ipinagtanggol naman ng kabilang panig—ang mga skismatiko—ang pagpapanatili ng ideyang ito nang eksakto kung paano ito lumitaw noong ipinahayag ito, at itinuring ang anumang pagtatangka na buhayin ito muli bilang apostasiya. Ito ang nag-udyok sa mga awtoridad ng estado na sa wakas ay kumilos bilang tugon sa pagtutol ng Monasteryo ng Solovetsky, na lumabis na.

Lalong lumala ang sitwasyon dahil ang hatol ng Konseho noong 13 Mayo 1667, na ipinahayag nang hindi kinakailangang pagmamadali, ay nagbigay-katwiran sa pakikialam ng pamahalaan, samantalang itinuring ng komunidad ng mga monghe ang kanilang pagtutol sa mga reporma bilang pagkamartir para sa lumang pananampalataya. Sa huling sesyon nito noong ika-13 ng Mayo 1667, naglabas ang Konseho ng hatol na nagdulot ng napakabigat na kahihinatnan: hindi lamang tuluyang inaprubahan ang mga inobasyon ni Nikon, kundi pati na rin ang mga hindi tumanggap nito ay pinalayas sa Simbahan at pinasumpa. Kasunod ng kategorikal na kahilingan na gamitin ang mga aklat ng liturhiya na nirebisa at naimprenta sa pagitan ng 1654 at 1666, at isagawa ang mga banal na paglilingkod nang eksklusibo ayon sa mga aklat na ito, matapos ang

[993] Kapterev. Ang mga Ugnayan ng Rusya sa Ortodoksong Silangan (1885).

malinaw na pormulasyon ng lahat ng mga pagwawasto ayon sa (ginawa ito upang maiwasan ang mga hindi pagkakaunawaan at mga pagkakamali) at ang pagkondena sa kanilang mga baluktot na interpretasyon, ang hatol ng Konseho ay naglalahad: 'Ipinapahayag namin ang kautusang konsilyo at testamento na ito sa lahat ng nabanggit na mga ortodoksong klero, at iniuutos namin na panatilihin ito ng lahat nang hindi binabago at sumailalim sa Banal na Simbahang Silangang. Ngunit kung sinuman ang sumuway sa aming mga utos at hindi sumailalim sa Banal na Simbahang Silangang at sa banal na Konsilyong ito, o magsimulang magsalita laban sa amin at tutol sa amin, kami, sa pamamagitan ng kapangyarihang ipinagkaloob sa amin ng Lubos na Banal at Nagbibigay-buhay na Espiritu, ay papalayasin ang ganoong kalaban—kung siya ay kabilang sa banal na orden—at tatanggalin ang bawat banal na tungkulin at biyaya, at itatalaga siya sa anathema; ngunit kung siya ay karaniwang mananampalataya, siya ay ipagbabawal sa pakikipag-isa, at ihihiwalay siya sa Ama, sa Anak at sa Banal na Espiritu, at itatalaga siya sa sumpa at anathema bilang isang erehe at mapaghimagsik, at ihihiwalay siya mula sa Ortodoksong pakikipag-isa at kawan at mula sa Simbahan ng Diyos, na parang bulok at walang silbing galamay, hanggang sa siya'y magkamalay at bumalik sa katotohanan sa pamamagitan ng pagsisisi'[994] .

Sa hatol na ito, ang mga tagasunod ng Lumang Pananampalataya—o, mas tama, ng Lumang Ritwal—ay pinalayas sa Simbahang Orthodox; kaya't ang ika-13 ng Mayo 1667 ay maaaring ituring na simula ng pagkakababaha-bahagi sa Simbahang Ruso.

Bagaman, kasunod ng hatol na ito, maaaring itinuring ni Tsar Alexei na ganap na makatarungan ang kanyang mga hakbang laban sa mga kapatid ng Monasteryo ng Solovetsky—na hindi kinilala ang lehitimasyon ng hatol—ginatay pa rin ng pamahalaan ang pagkilos laban sa monasteryo. Nagkaroon pa ng karagdagang negosasyon kasama ang komunidad ng mga monghe. Dumating sa monasteryo ang bagong Arkhimandrita na si Joseph (*1668–69) na sinamahan ng mga streltsy upang pilitin ang komunidad na kilalanin siya bilang kanilang abbot. Ang mga monghe, gayunpaman, na may malalaking imbentaryo ng mga suplay at 90 kanyon na nakalagay sa mga pader at tore ng kuta, ay nagbarikada sa loob ng monasteryo at binaril ang mga streltsy*[995] .

Noong 1672, isang pangkat ng streltsy (775 na lalaki) ang ipinadala sa ilalim ng pamumuno ni Ievlev, na inutusan munang subukang hikayatin ang komunidad ng mga monghe na sumuko. Nang mabigo ang mga pagtatangka, inutusan ni Ievlev na pambombahin ang monasteryo, ngunit mas maraming pulbura at bala ng kanyon ang nasa monasteryo kaysa sa mga Streltsy; bukod pa rito, magulo ang kampo ng mga Streltsy, at ang pag-siklab sa monasteryo ay isinagawa nang walang sigla. Noong ika-12 ng Mayo 1673, naglabas si Tsar Alexei ng isang kautusan kung saan ipinangako niya ang ganap na kapatawaran sa mga rebelde monghe kung bubuksan nila ang mga tarangkahan ng monasteryo at sumuko sa hatol ng Konseho, ngunit nanindigan ang komunidad ng mga monghe. Ang paglaganap ng scurvy sa hanay ng mga streltsy ang sa huli'y napilitan si Ievlev na bawiin ang pag-uupa at bumalik sa Moscow.

---

[994] DAI. 5. Blg. 102. p. 487. Ang dekreto ng Konseho ay naglalaman ng mga sumusunod na punto: 1) ang mga banal na paglilingkod ay isasagawa alinsunod lamang sa mga bagong, binagong aklat, sapagkat tama ang rebisyong ito; 2) sa ika-8 na artikulo ng Kredong Niceno, inalis ang salitang 'tunay'; 3) ang 'Alleluia' sa mga doxolohiya ay dapat bigkasin nang tatlong beses, na may dagdag na 'Kaluwalhatian sa Iyo, O Diyos'; 4) inutos ang tatlong-daliring tanda ng krus; 5) ang Panalangin kay Hesus ay dapat bigkasin sa itinakdang porma: 'Panginoong Hesukristo, aming Diyos, maawa ka sa amin na mga makasalanan'; 6) isang krus na may apat na sanga ang dapat iguhit sa prosphora (ibid., pp. 485–487). Ang 'Panunumpa' ng 1667, kung saan ang mga tagasunod ng Lumang Ritwal ay nag-excommunicate sa kanilang sarili mula sa Simbahang Orthodox, ay nagkamit ng pangunahing kanonikong kahalagahan nang ang mga Lumang Mananampalataya ay bumalik sa sinapupunan ng Nag-iisang Simbahan. Ang 'Panunumpa' na ito ay nagdulot ng malaking kontrobersiya sa panitikan; ang pinakamahalagang mga akda ay kinabibilangan ng: 'Tungkol sa mga Panunumpa ng Konseho ng Moscow noong 1667', sa: *Christian Readings*, 1872, blg. 5; Filippov, T., 'Tungkol sa mga Panunumpa ng Konseho ng 1667', sa: *The Citizen*, 1876. 17; Pavel, Hegumen. 'Tungkol sa mga Panunumpa ng Konseho ng 1667', sa: Vyatka Diocesan Gazette. 1871. 4; Grenkov, A. 'Ang Dekreto ng Konseho ng Moscow ng 1666–1667', sa: Prav. Sob. 1863. 5, 9, 11 at 12; Ivanovsky. Guide. 2. p. 150; Golubinsky, E. 'Tungkol sa Ating Pagtatalo sa mga Lumang Mananampalataya', sa: Readings. 1905. 3.

[995] Dosifei. *Deskripsyon ng Monasteryo ng Solovetsky*. Bol. 1. p. 151; Syrtsov. Op. cit. pp. 281, 347; Ang Monasteryo ng Solovetsky, bilang tanggulan ng Moscow sa White Sea—pangunahing laban sa mga Suweko—ay lubos na pinatibay. P. Kazansky (*Readings*. 1867. 4. p. 6) ay naniniwala na ito mismo ang 'militarisasyon' ng monasteryo—na patuloy na tinitirhan ng malaking guwardiya ng mga streltsy—gayundin ang kalakalan ng monasteryo ang nag-ambag sa sekularisasyon nito. Gayunpaman, hindi maaaring sumang-ayon sa pananaw na ito, sapagkat ang relihiyosong fanatismo ng mga monghe ay hindi maaaring maging bunga ng sekularisasyon. Ang presensya sa monasteryo ng maraming bilang ng mga exilado—na nakikiramay sa pagkakababaha-bahagi at dahil dito ay lumahok sa paglaban—ay tiyak na nagkaroon ng papel dito. Ihambing: Syrtsov. Op. cit. p. 372 ff.

Noong taglagas ng 1674, ipinadala si Prinsipe Ivan Meshcheryakov sa Solovki bilang voivode, kasama ang 1,700 streltsy at mga kanyon, na may utos na supilin kaagad ang pag-aalsa. Muling pinaputukan ang monasteryo; ang mga monghe naman ay gumanti rin ng putok sa detatsmento ng Moscow, at hindi ito walang tagumpay. Noong 28 Disyembre 1674, sa isang pagpupulong ng komunidad ng mga monghe, napagpasyahan na huwag banggitin ang pangalan ng Tsar sa mga banal na paglilingkod; ang ilang monghe, tulad ng tagapangalaga ng kayamanan na si Gerontius, Hieromonk Paul at iba pa, ay hindi sumang-ayon dito at itinapon sa dungeon ng monasteryo. Nagpatuloy ang pag-salakay hanggang sa unang bahagi ng 1676; sa wakas, noong ika-22 ng Enero, si Meshcheryakov, sa tulong ng isang mongheng si Theoktist na tumakas mula sa monasteryo at ipinakita sa kanya ang isang lihim na lagusan papasok dito, ay nagawang salakayin ang monasteryo sa gabi. Sumunod ang isang malawakang labanan; maraming monghe ang napatay. Ang mga pinuno ng pag-aalsa, gaya ni Abad Nikanor, ay hinatulan ng kamatayan; ang mga tumangging sumunod sa hatol ng Konseho noong 13 Mayo 1667 ay ipinagpalayas sa ibang mga monasteryo, samantalang ang iilang monghe na sumuko sa Tsar at sa Konseho ay nanatili sa kanilang monasteryo. Maraming miyembro ng komunidad monghe ang nakatakas.

Nakakalat sa mga gubat ng Hilagang Rusya, naglilibot mula sa isang disyerto papunta sa iba, ang mga naglalakbay na mongheng ito ay naging pangunahing tagapagtaguyod ng pagkakabaha-bahagi at mga kampeon ng Lumang Paniniwala; sa kanilang mga salaysay, ininsulto nila si Nikon, tinatawag siyang 'anak ng ilalim ng lupa', 'apostata', 'paunang dumating ng Antikristo', at, hindi nang walang tagumpay, nanawagan sa mga tao na manatili matatag sa sinaunang kabanalan. Ang pag-uupa at pagbagsak ng Monasteryo ng Solovetsky ay nag-iwan ng malalim na impresyon sa mga tagasunod ng Lumang Paniniwala at sa kanilang mga tagahanga; ang mga mandirigmang monghe ay nakamit ang aura at kaluwalhatian ng mga martir para sa pananampalataya, at ang mga naglalakbay na monghe ay dinala ang kaluwalhatiang ito nang may matinding sigasig sa pinakamalalayong sulok ng bansa. Sa tanyag na pag-aalsa ng Streltsy noong 15 Mayo 1682, na sumiklab kasunod ng pagkamatay ni Tsar Fyodor (1676–1682), nang may kalituhan sa pamunuan at nagsimula ang pakikipaglaban para sa kapangyarihan, nagkaroon ng makabuluhang papel ang pagkakabaha-bahagi, hindi pa binabanggit ang simpatiyang ipinakita ng pinuno ng pag-aalsa, si Prinsipe I. A. Khovansky, patungo sa mga Lumang Mananampalataya[996] .

Gayunpaman, ang mga hakbang na isinagawa ng Simbahan sa ilalim ni Patriarka Joakim (1674–1690) ay napakahalaga sa paglaganap ng pagkakabaha-bahagi at sa panloob nitong pag-unlad, sa pagbuo ng ideolohiya nito, at partikular na sa ugnayan nito sa estado at sa umuusbong na imperyo. Si Patriarka Joakim ay matibay na kalaban ng pagkakabaha-bahagi, bagaman hindi gaanong naiiba ang kanyang sariling paniniwalang panrelihiyon sa mga Lumang Mananampalataya, at nagsagawa siya ng kampanya laban sa pagkakabaha-bahagi gamit ang pinakamahigpit na hakbang. Noong ika-7 ng Abril 1685, inilabas ang isang dekreto[997] na nag-uutos na usigin at parusahan ang mga tagasunod ng skisma bilang mga elementong kaaway ng estado; sa gayon, nagpasya ang estado na makialam sa mga usaping purong pang-iglesia. Binalaan ng dekreto ang mga skismatiko at ang mga may simpatiya sa skisma ng iba't ibang parusa, kabilang ang pagsunog sa mga Lumang Mananampalataya bilang mga rebelde at traidor sa estado. Kaya, ang parehong petsang ito, Mayo 13, 1667 at Abril 7, 1685, ay naging mga panimulang punto sa kasaysayan ng skisma. Ang unang petsa ay nagmarka ng relihiyosong paghihiwalay ng mga Lumang Mananampalataya, samantalang ang pangalawa ay nagpahiwatig ng sibil at ligal na paghihiwalay ng mga skismatiko sa loob ng napakahabang panahon[998] .

Para sa komunidad ng mga monghe, nagdulot ang pagkakabaha-bahagi ng iba't ibang kahihinatnan, na ang ilan ay lubhang mabigat. Ang pakikilahok ng mga monghe sa paghihiwalay bilang mga nagpasimula ng pagtutol sa mga reporma ni Nikon ay nagputol sa mga ugnayang nagbubuklod sa komunidad ng mga monghe sa hirarkiya ng simbahan at, sa panahon ng paghahari ni Pedro na Dakila, nagdulot ng hinala sa kanila ng pagkamuhi sa estado—isang hinala na, sa isang tiyak na diwa, ay hindi lubos na walang batayan; sa wakas, hindi dapat kalimutan na ang bahagi ng komunidad ng mga monghe na hindi gaanong naaapektuhan ng proseso ng sekularisasyon ay lumahok sa pagkakabaha-bahagi. Lubhang mahalaga na para sa komunidad ng

---

[996] Para sa mga detalye ng pag-uupa, tingnan ang Syrtsov o: Makarii. History of the Russian Schism. pp. 240–258.

[997] PSZ. 2. Blg. 1102.

[998] Sa pamamagitan lamang ng isang kautusan noong 17 Abril 1905 na ipinagbawal ang opisyal na tawag sa mga Lumang Mananampalataya bilang 'mga skismatik'; iniuutos na mula ngayon 'ang tawag na "Old Believers" ay ilapat, bilang kapalit ng salitang "schismatics" na kasalukuyang ginagamit, sa lahat ng mga tagasunod ng iba't ibang interpretasyon at komunidad na tinatanggap ang mga pangunahing doktrina ng Simbahang Orthodox ngunit hindi kinikilala ang ilang ritwal na inampon nito at isinasagawa ang kanilang mga banal na paglilingkod ayon sa mga lumang-limbag na aklat'. (Kinuha mula sa: Golubinsky, E. 'On Our Controversy with the Old Believers'. pp. 238–239.)

mga monghe na nanatili sa loob ng Simbahan, ang unang kalahati ng ika-18 siglo ay isang panahon ng ganap na kawalan ng panitikan; tila nabubuhay ito sa isang kalagayan ng paralisis. Ang pagkakabaha-bahagi ang ugat kung bakit, sa panahon ng imperyo, naramdaman ng komunidad ng mga monghe na hindi sila nababagay at hindi makahanap ng anumang tiyak na layunin para sa kanilang sarili. Sa medyo mahabang panahon, matatag itong nanatili sa isang sangang-daan; ang ilang monghe ay nakahanap ng daan pasulong, samantalang ang iba – ang nakararami – ay nanatili sa ganitong kalagayan hanggang 1917.

Kabanata XIII. Panahon ng Sekularisasyon (1701–1764)

1. Si Pedro na Dakila at ang kanyang saloobin sa monastisismo

Sa huling dekada ng ika-17 siglo, pumasok ang monastisismo ng Rusya sa ikatlo at huling yugto ng kasaysayan nito. Dalawang pangyayari ang nagkaroon ng mapagpasyang kahalagahan para sa panloob nitong pag-unlad at panlabas na kapalaran: ang pagkakabaha-bahagi at ang mga hakbang na isinagawa ni Peter na Dakila na karaniwang tinatawag na 'repormang simbahan'. Gayunpaman, kung ihahambing ang buhay ng Simbahang Ruso bago at pagkatapos ng reporma, maliwanag na ang terminong ito ay dapat gamitin nang may tiyak na antas ng pag-iingat. Oo, ang buhay ng simbahan sa Rusya sa katapusan ng ika-17 siglo ay malayo sa perpekto; nangangailangan nga ito ng maraming seryosong pagbabago – ngunit hindi nangyari ang mga pagbabagong ito. Kahit pagkatapos ng reporma, nanatili ang parehong mga kakulangan sa buhay ng simbahan, na nagpapahiwatig ng isang panig at hindi ganap na kalikasan ng mga reporma. Sa pinakamahalagang usapin—ang edukasyon ng mga klero—hindi man lang nagawa ang mga pinaka-madaling at pinaka-kinakailangang hakbang.

Gayunpaman, nagdulot ang reporma ng mga pangunahing pagbabago sa saloobin ng estado sa Simbahang Ruso. Napakahalaga ng mga pagbabagong ito – itinatag ng 'Mga Regulasyong Espirituwal' ang ugnayan sa pagitan ng Simbahan at ng estado sa isang ganap na bagong batayan. Naalis sa Simbahan ang legal na kalayaan nito at naging isang institusyong pang-estado – ang Kagawaran ng Orthodox na Paniniwala; nanatili ang pangalang ito sa mga opisyal na dokumento hanggang sa ika-19 na siglo. Itinatag ng 'Spiritual Regulations' ang isang bagong ugnayan sa pagitan ng estado at ng Simbahan, na nailalarawan sa pamamagitan ng pagiging tagapangalaga ng estado sa Simbahan; ang pakikialam nito sa mga usaping pang-simbahan ay naging legal na pamantayan, at tapat nitong pinanindigan ang prinsipyong ito. Siyempre, sa Muscovy—ibig sabihin, bago pa man si Peter na Dakila—madalas nang nakikialam ang mga sekular na awtoridad sa mga usaping pang-simbahan, at madalas ding nahihigpit ang Simbahang Ruso mula sa estado; gayunpaman, hindi itinuturing na pamantayan ang ganitong pakikialam; Ang mga pananaw sa ugnayan ng estado at Simbahan bago at pagkatapos ni Pedro ang Dakila ay hindi lamang magkaiba, kundi direktang magkasalungat. Ngayon, nawawala sa Simbahang Ruso ang dati nitong napakataas na katayuan sa Muscovite Russia at, dahil sa repormang eklesiastikal ni Pedro, nababawasan ito sa katayuan bilang isang simpleng institusyong pang-estado. Ang papel na ito ay ganap na naaayon sa mga intensiyon ni Pedro, sapagkat hinihiling niya sa Simbahan hindi lamang ang isang purong espiritwal na ministeryo kundi, higit sa lahat, isang pampamahalaang-politikal na tungkulin. Sa estado ni Pedro, ayon sa pananaw ng nagtatag nito, ang lahat ay dapat maglingkod sa estado at magdalang kapakinabangan dito – sa diwa ng pagkaunawa niya sa kapakinabang na iyon[999] .

Para sa hirarkiya ng simbahan, gayundin sa komunidad ng mga monghe, ang bagong sitwasyong ito na idinulot ng mga reporma ni Pedro ay hindi kanais-nais, kahit man lang dahil ang ugnayan ng estado at ng Simbahan ay nabigyan na ngayon ng malinaw at matibay na legal na depinisyon. Ang estadong Muscovite ay walang malinaw na depinisyon ng legal na ugnayan sa pagitan ng sekular at eklesiastikong awtoridad. Ang mga ugnayang ito ay nakasalig at pinatatag ng tradisyon, ng mga lumang kaugalian—maaaring sabihin pa nga, ng pakiramdam ng nakaraan—gayundin ng aktwal na kapangyarihan at lakas ng autokratikong tsar na

[999] Tungkol sa repormang eklesiastikal ni Pedro ang Dakila, tingnan ang Verkhovskaya, P. The Establishment of the Spiritual Collegium and the Spiritual Regulations. 2 tomo. (1916); bilang pambungad sa paksa, inirerekomenda ang sumusunod na akda: Stupperich, R. Staatsgedanke und Religionspolitik Peters d. Gr. (1936) (Osteuropäische Forsch. N. F. 22); Brückner, A., *Peter the Great* (1879). Ang bagong katayuan ng Simbahang Ruso at ang pagsunod nito sa estado ay tuluyang itinatag sa pamamagitan ng mga kautusang may petsang 19 Nobyembre 1817 at 15 Marso 1824. (PSZ. 34, Blg. 27106 at 39, Blg. 29919; ihambing din sa Blg. 30037 ng 26 Agosto 1824).

si[1000] . Kahit ang Kodigo ng 1649, na naglaan ng malaking bahagi sa mga usaping pang-simbahan, ay hindi rin nagbigay ng detalyadong depinisyon sa ugnayan ng sekular at pang-simbahang awtoridad, at hindi rin ito nagbigay ng malinaw na ligal na balangkas para sa mga ugnayang ito. Para sa mga sekular na awtoridad, ang praktis ng pamamahala, pati na ang ideolohiyang pampamahalaan at pampulitikang pang-simbahan, ay nanatiling pumalit sa isang ligal na kodigo. Halimbawa, sa tinatawag na Charter of 1654, na sa katunayan ay naglalatag ng mga legal na pamantayan para sa usaping piskal sa Russia, makikita ang ilang paglihis mula sa kaugalian na batas; gayunpaman, binibigyang-diin pa rin doon na ang tsar ay namamahal sa paraang 'kaaya-aya sa Panginoong Diyos at sa amin, ang dakilang soberano, nang matuwid at walang kasalanan'[1001] . Kung ang Kodigo ng 1649 ay nagbigay ng detalyadong legal na depinisyon ng ugnayan sa pagitan ng estado at ng Simbahan habang itinatag din ang primasiya ng estado, ang Simbahan, na maaaring sabihin nang may ganap na katiyakan, ay kikilalanin din ito; Ang hatol ng Konseho noong 1667, na malinaw na sumuporta sa Tsar sa kanyang alitan kay Patriarka Nikon, ay retroaktibong nagpapatunay ng aming palagay. Malinaw mula sa lahat ng nabanggit dito na ang mga pinuno ng simbahan, maliban kay Patriarka Nikon, ay hindi gaanong nabahala sa legal na depinisyon ng ugnayan ng estado at Simbahan sa prinsipyo, ngunit masigasig silang tiyakin—hindi sa prinsipyo, kundi sa praktika—kaugnay ng kanilang mga pribilehiyo, hurisdiksyon at ng mga lupang pang-simbahan—upang mapanatili para sa Simbahan ang katayuan ng 'status in statu' [isang estado sa loob ng estado], na kanilang sinikap makamit sa mga Konsilyo ng 1667 at 1675 at para dito nila nakamit ang pagtatanggal ng Tanggapan ng Monasteryo (1677).

Ang mga kalagayang ito mismo ang hindi katanggap-tanggap sa estadong pampulitika ni Pedro, at ang kanyang repormang pang-simbahan—o, mas tama, ang mga unang hakbang patungo rito—ay nakatuon pangunahin laban sa status in statu na ito, na may layuning linawin at gawing pormal nang tuluyan ang ugnayan ng estado at ng Simbahan. Para sa komunidad ng mga monghe at sa mga monasteryo, ang kontekstong ito ng repormang pang-simbahan ay nagdulot ng mas malubhang kahihinatnan kaysa sa pagkakansela ng Patriarkado at sa pagtatatag ng Pinakabanal na Namamahalang Sinodo noong 1721.

Ang mga pangyayaring eklesiastikal at pampulitika ng nakaraang siglo ay masyadong sariwa at masyadong mapanganib para kay Pedro, na siya nang humawak ng mga tali ng pamamahala ng estado. Noong ika-17 siglo, madalas na may mga sitwasyong lumilitaw na walang puwang sa mga konseptong pampamahalaan at pampulitika na kanyang binuo. Marahil ay nararapat na balikan muli ang mga penomenang gaya ng papel ni Patriarka Filaret sa pamamahala ng estado noong paghahari ni Tsar Mikhail, ang patakarang pang-simbahan ni Nikon, ang mga kautusan ng mga Konsilyo noong 1667 at 1675 hinggil sa mga pribilehiyo ng Simbahang Ruso, at ang masigasig na mga gawain ni Patriarka Joakim, na nagwakas sa Tanggapan ng Monasteryo at nagsikap sa lahat ng paraan na panindigan ang kalayaan ng Simbahan mula sa estado, at na siya, sa isang diwa, ay isang 'maliit na Nikon' sa puso; at, sa wakas, ang mga personal na banggaan ni Pedro sa huling Patriarka, si Adrian, sa mga taong 1690–1700. Ang dating malawakang pananaw tungkol sa kawalan ng kilos o pagiging pasibo ni Adrian ay hindi maaaring ituring na may matibay na saligan; gaya ng ipinakita sa isang pag-aaral na partikular na inialay sa kanyang patakarang eklesiastikal[1002] , si Adrian, bagaman sa kanyang likas na katangian ay kulang sa enerhiya ni Joakim at sa mapaglaban na ugali ni Nikon, ay nagpakita pa rin ng matatag na determinasyon na ipagtanggol ang mga pribilehiyo ng Simbahan. Ang pasibong pagtutol na ito at ang konserbatismo ng kanyang mga pananaw ay nagpapahiwatig na ang repormang eklesiastikal—at sa katunayan ang lahat ng mga repormang inisip ni Peter—ay makakasalubong ng pagtutol mula sa kanya. Hangga't buhay pa ang ina ni Peter, si Tsarina Natalia († 1694), at sinusuportahan ng kanyang konserbatibong entourage ang mga lumang kaugalian ng Moscow, paborable ang posisyon ni Adrian; bukod pa rito, abala pa si Peter sa kanyang mga 'nakakaaliw' na gawain. Ngunit pagkatapos ng 1694, lubhang lumawak ang papel ni Peter sa pamamahala ng estado. Siyempre, alam niyang mabuti ang pagkamuhi ni Adrian sa mga dayuhan at sa pangkalahatang impluwensiyang Kanluranin[1003] . Pagkatapos ng 1694, sinimulan ni Peter na pakialaman

---

[1000] Ihambing: Philipp W., *Ivan Peresvetov and his Writings on the Renewal of the Moscow Empire* (1935). mga pahina 42 at sumusunod, na nagbibigay ng maigsi na pangkalahatang-ideya ng ideolohiyang pampulitika ng estado na ito.

[1001] PSZ. 1. Blg. 122. Ang paglayo na ito mula sa tradisyon ay matatagpuan din sa 'Bagong Karta ng Kalakalan' (PSZ. 1. Blg. 408) at sa panukalang batas noong 1682 tungkol sa kawanggawa, na bago pa man si Pedro ang Dakila ay tumutukoy na sa 'kaugalian ng Europa'. Ihambing: Vladimirsky-Budanov. Pagsusuri (1888). p. 211.

[1002] Skvortsov. Patriarka Adrian. Ang Kaniyang Buhay at mga Gawa kaugnay ng Kalagayan ng Simbahang Ruso sa Huling Dekada ng ika-17 Siglo (1913) (nasa Prav. Sob. 1912–1913 din).

[1003] Sa paunang salita ng bagong edisyon ng *Orthodox Confession* ni Peter Mogila, isinulat ni Adrian na ang mga dayuhan, na parang 'mga lobo na nakasuot ng balat ng tupa', ay nakalusot sa Rusya. Sokolov. Ang Saloobin ng Protestantisimo sa Rusya noong

ang mga usaping pang-simbahan. Walang bago rito, sapagkat ganoon na rin ang ginawa ng kanyang ama, si Tsar Alexei; ngunit malinaw na agad na 'sumalakay' si Peter. Gayunpaman, lumipas pa ang dalawampung taon bago itinatag ni Peter ang bagong ugnayan sa pagitan ng estado at ng Simbahan sa pamamagitan ng 'Mga Regulasyong Espiritwal'[1004] .

Pagkamatay ni Patriarka Adrian (15 Oktubre 1700), nagtatag si Peter ng pansamantalang kapangyarihang simbahan at hinirang ang medyo batang Arsobispo ng Ryazan, si Stefan Yavorsky, bilang pansamantalang tagapangasiwa ng upuang patriarkal[1005] . Si Arsobispo Theophan Prokopovich, pangunahing katulong ni Peter sa pagpapatupad ng repormang eklesiastikal, sa kaniyang tanyag na akda na *The Truth of the Monarch's Will* (1722)[1006] ay nagsikap na patunayan at ipagtanggol ang karapatan ng monarko na maglabas ng mga bagong batas, na siyang nagbigay ng legal na batayan para sa *Spiritual Regulations*[1007] . 'Ang soberanong monarko ay may legal na karapatang utusan ang bayan,' ayon kay Theophanes, 'hindi lamang sa lahat ng bagay na kinakailangan para sa malaking kapakinabangan ng kanyang tinubuang-bayan, kundi pati na rin sa anumang kanyang nais; basta't hindi ito makasasama sa bayan at hindi salungat sa kalooban ng Diyos. Ang batayan ng kapangyarihang ito ng monarko ay nakasalalay sa naunang nabanggit na katotohanan na ang mga tao ay sumuko sa kalooban ng pinuno at isinuko sa kaniya ang lahat ng kapangyarihan sa kanilang sarili. At kabilang dito ang lahat ng uri ng sibil at simbahaning ritwal, pagbabago sa mga kaugalian, ang pagsusuot ng damit, ang pagtatayo ng mga bahay, at ang mga ritwal at seremonya sa mga pista, kasal, libing at iba pa, at iba pa'[1008] .

Tinukoy namin nang partikular ang pahayag na ito dahil lubos itong kawili-wili mula sa sikolohikal na pananaw: dito nakikita natin ang isang uri ng alingawngaw ng mga reporma ni Nikon at isang pagtatangka na bigyang-katwiran ang mga posibleng inobasyon ni Pedro sa larangan ng ritwal na pang-iglesia, bagaman dito ito ay, siyempre, isinagawa mula sa ibang pananaw kaysa sa kaso ni Nikon. Ang mismong 'Spiritual Regulations' ay may katangiang pagbibigay-katwiran at rason; gaya ng mahusay na obserbasyon ni G. Florovsky, mas isang 'diskurso' ito kaysa isang 'kodigo'[1009] , sapagkat itinuring ni Theophanes, ang may-akda ng 'Regulations', na kinakailangan na bigyang-katwiran at patunayan ang lahat ng probisyong panlegislatibo: ang multo ng oposisyon ay bumabanta kina Theophanes at Pedro! Sa katotohanan, walang ganoong panganib:

---

ika-17 Siglo. p. 139. Isinulat ng mongheng si Euthymius (isang kalaban ni Medvedev), na aking nakasalamuha na at kabilang sa pinakamalapit na bilog ni Adrian, na ang mga Lutheran at Calvinista ay nagsasagawa ng propaganda laban sa Simbahang Orthodox. 'Marami ang kaaway ng Simbahan, ngunit walang tagapagtanggol na makikita' – sa mga salitang ito tinatapos ni Euthymius ang kanyang liham. Description. 3. 2. Blg. 310. p. 496.

[1004] Hindi namin layunin na magbigay ng detalyadong paglalarawan ng mga Espiritwal na Regulasyon. Nais lamang naming bigyang-diin ang isang pangunahing punto. Nang maging batas ang mga Espiritwal na Regulasyon, ang Simbahang Ruso, bilang isang lokal na Simbahan, ay naging bahagi ng estadong Ruso, at ang Banal na Sinodo ay naging isang institusyong pang-estado sa halip na pang-simbahan. Sa doktrina at pagsamba lamang pinanatili ng Simbahang Ruso ang pagkakaisa sa mga Ekumenikal na Simbahan sa Silangan. Ang mahalaga para sa Simbahang Ruso ay hindi ang pagpapalit ni Pedro ang Dakila sa patriyarkiya ng kolheyal na pamamahala, kundi ang paglitaw ng isang ganap na bagong sistema ng ugnayan sa pagitan ng estado at ng Simbahan: ang 'Iglesia Ruso' ay naging 'Iglesia Ortodokso sa Rusya', ibig sabihin, ito ay inilagay sa ilalim ng kontrol ng estado at pinamahalaan batay sa batas ng estado. Ihambing: Temnikovsky, E. 'Isa sa mga Pinagmulan ng Mga Espiritwal na Regulasyon', sa: Koleksyon ng Kharkiv Historical and Philological Society 18 (1909). p. 5; ibid. 'Ang Katayuan ng Emperador ng buong Rusya sa Simbahang Orthodox ng Rusya kaugnay ng Pangkalahatang Doktrina ng Kapangyarihang Simbahan' (1909). p. 15; pati na rin ang gawa ni P. Verkhovsky na nabanggit sa itaas at ang aking artikulo sa: *Kyrios*. 5 (*1940–41). p. 66 ff.*

[1005] Ihambing: Stupperich. Op. cit. Kabanata 2.

[1006] Tungkol sa gawaing ito ni Theophanes, tingnan: Gurvich, D. 'Ang Katotohanan ng Kalooban ng Monarch' ni Theophanes Prokopovich at ang mga Pinagmulan nito sa Kanlurang Europa (1915). Tungkol kay Theophanes, tingnan din: Samarin, Yu. 'Stefan Yavorsky and Theophanes Prokopovich', sa: Collected Works, vol. 5 (1880) (1st ed. 1844 – na may mga pag-aalis, dahil hindi pinayagan ng mga censor ang ilang bahagi na mailathala noon); Kartashov, A. 'On the Question of Theophanes Prokopovich's Orthodoxy', sa: Collection in Honour of D. F. Kobeko (1913); Koch, H. *Die russische Orthodoxie im Petrinischen Zeitalter* (1929); Florovsky, G. *The Paths of Russian Theology* (1937). Tingnan lalo na ang mga pahina 89 at sumunod. Isang mas lumang akda ang nanatili ang halaga hanggang sa kasalukuyan: Pekarsky, P., Science and Literature in Russia under Peter the Great (1862); tungkol sa talambuhay ni Theophan: Chistovich, I., Theophan Prokopovich and His Time (1868) at Titlinov, B., Theophan Prokopovich, sa: RBS.

[1007] Tungkol sa mga Espirituwal na Regulasyon, tingnan ang pangunahing akda ni P. Verkhovsky, na nagbibigay ng detalyadong pagsusuri ng mga akda hinggil sa ugnayan ng estado at ng Simbahan sa Muscovite Russia at pagkatapos ng mga reporma ni Peter. Ang akda ni N. Kedrov na 'The Ecclesiastical Regulations in Connection with the Reforms of Peter the Great' (1886) (nasa Prav. ob. 1885 din) ay napakahina at isang panig lamang.

[1008] Ang Katotohanan ng Hiling ng Monarka, sa: PSZ. 7. Blg. 4870. p. 628.

[1009] Florovsky. Op. cit. p. 84 ff. Ihambing: Verkhovskaya. 1. p. 156.

ang panloob na puwersa ng Simbahan ay labis na naupos dahil sa pagkakabaha-bahagi; bukod pa rito, ang mga reporma ay higit na nakaapekto sa mga klero at orden ng mga monghe sa usapin ng kanilang interes bilang uri – nanatiling hindi nasagasa ang doktrina ng Simbahan, at ang karaniwang tao ay walang dahilan na tingnan ang mga inobasyon ni Pedro sa parehong pananaw na ginamit nila sa mga inobasyon ni Nikon. Ang ugat ng oposisyong may kulay na relihiyoso laban sa mga reporma ni Peter ay matatagpuan sa mga damdaming pinukaw ng pagkakabaha-bahagi, sa halip na sa diwang Protestante ng kanyang repormang eklesiastikal.

Para sa hinaharap ng Simbahan sa Rusya, at partikular na para sa monastisismo, napakahalaga na sa pamamagitan ng kanyang mga reporma, ginawa ni Peter ang Muscovy na isang estadong pulis: mula noon, lahat ng aspeto ng buhay publiko ay pinamahalaan ng estado, kabilang na ang pribadong buhay[1010] . Ang katotohanang ito – ang pagbabagong-anyo ng estado ng mga Muscovite tsar tungo sa isang estadong pulisya bilang resulta ng mga reporma ni Pedro – ay hindi nag-iwan ng walang pinsala sa Simbahan at sa mga institusyon nito. Ang pakikialam sa mga usaping pang-iglesia o ang regulasyon nito ng mga sekular na awtoridad ay, sa karamihan, hindi na nauugnay sa hangaring magpakilala ng anumang pagpapabuti, kundi nagmula sa mga alalahanin para sa kapakinabangan ng estado o ng ekonomiya; ang pag-aalala para sa kabutihang panlahat ay halos palaging pangunahing puwersang nagtutulak sa likod ng mga reporma ni Pedro. Maraming kautusan at utos hinggil sa monastisismo at mga monasteryo ang eksaktong nailalarawan ng kalikasang pulis-estado at mga konsiderasyong pangkapakinabangan. Ang mga kautusang ito ay hindi hiwalay na yugto ng isang masusing pinag-isipang, pambansang reporma sa buhay-monastiko, kundi kadalasang inilabas bilang tugon sa biglaang pangangailangan at hinihingi ng estado. May isang pangunahing prinsipyo lamang na nasa likod ng lahat ng mga dekreto tungkol sa monastisismo, mga monasteryo, at pamumuhay sa monasteryo: ang pagnanais na gawing kapaki-pakinabang ang mga monasteryo para sa estado. Bagaman, siyempre, naramdaman din ang natatanging pananaw ni Pedro sa monastisismo bilang isang Kristiyano at eklesiastikal na institusyon.

Si Peter ang Dakila ay hindi atheista. Sa kabaligtaran, siya ay relihiyoso, ngunit ang kanyang debosyon ay hindi nakatuon sa pagpunta sa simbahan. Lumaki sa isang kapaligiran ng debosyon sa Lumang Tipan sa Moscow, pinanatili ni Peter sa buong buhay niya ang paniniwalang panrelihiyon na ang Diyos ang Maylalang ng mundo at ang Tagapangasiwa nito, at ang kamalayan ng kanyang pananagutan bilang isang monarko sa harap ng Diyos ay palaging katangian ni Peter. Tinukoy niya ang sarili bilang 'Kristiyanong pinuno', hindi lamang sa 'Mga Regulasyon Espirituwal' kundi pati na rin sa Mga Regulasyon Militar (1716), at itinuring niya ang awtokratikong kapangyarihan bilang isang banal na institusyon. Tinukoy ni Theophan Prokopovich si Pedro bilang 'isang Kristiyanong monarko, tagapangalaga ng ortodoksiya at ng lahat ng banal na kaayusan sa loob ng Simbahan'[1011] ; ito rin ang matibay na paniniwala ni Pedro. Ngayon ay ginamit ni Theophan ang paniniwalang ito—na matagal nang katangian ng kanyang mga ninuno sa trono at ng buong bansa—upang bigyang-katwiran ang pagtatatag ng isang simbahan ng estado sa Rusya. Ang ideya ng isang simbahan ng estado ay ganap na naaayon sa pananaw ni Pedro tungkol sa papel at mga tungkulin ng Simbahan sa loob ng estado[1012] . Ang mga pananaw na ito ay nabuo hindi nang hindi naimpluwensiyahan ng mga dayuhang Protestante mula sa German Quarter sa Moscow. Para kay Peter, ang Simbahan ay pangunahing isang puwersang moral at pang-edukasyon na dapat maglingkod sa interes ng estado. Hindi niya itinakwil ang buhay liturhikal ng Simbahan; siya mismo ay madalas dumadalo sa banal na paglilingkod, at pagkatapos ng mga tagumpay sa digmaan ay palagi niyang inuutusan na magdaos ng mga paglilingkod ng pasasalamat; Pagkatapos ng pagsakop sa Azov (1697), nagtatag siya ng isang monasteryo doon; kalaunan, sa St Petersburg, itinatag niya ang Monasteryo ni Alexander Nevsky at inilipat ang mga relikya ni San Alexander Nevsky, ang Matuwid na Prinsipe, sa lugar na iyon – mga kilalang katotohanan mula sa kanyang buhay. Hindi rin siya ignorante sa doktrina ng Simbahan, gaya ng napag-alaman ng kanyang mga kapanahunan mula sa mga pag-uusap nila ng Tsar[1013] .

Bagaman labis na masigasig si Pedro sa pagbabago at pagpapabuti ng lahat, hindi siya nagsikap—manibatan sa kanyang sariling inisyatiba o sa ngalan ng hirarkiya ng simbahan—na ipakilala ang mga

---

[1010] Lalo nang katangian ang 'Mga Regulasyon para sa Punong Magistrado', na naglalahad ng mga tungkulin at gawain ng pulisya. PSZ, Blg. 3708. Isang maigsi at malinaw na salaysay ng mga reporma ni Peter ang makikita sa: Shmurlo, E. Kasaysayan ng Rusya (1922), pp. 270–342.

[1011] Espirituwal na Regulasyon. Bahagi 1. Panimula. PSZ. 6. Blg. 3718. Militar na Regulasyon. PSZ. 5. Blg. 3006. Artikulo 20.

[1012] Tungkol sa konsepto ni Peter ng estado, tingnan: Stupperich. Op. cit. p. 23.

[1013] Ibid., p. 32.

inobasyong ipinakilala na bago siya noong ika-17 siglo. Marahil, dahil sa kanyang praktikal na pag-iisip at matalas na isip, napagtanto niya ang kamalian sa pamamaraan ni Nikon: na bago ipakilala ang kanyang mga inobasyon, dapat ay inuna ni Nikon ang pagpapabuti ng espirituwal na edukasyon, at saka lamang ituloy ang reporma. Mas naunawaan ni Pedro kaysa sa sinuman sa kanyang kapanahunan na mahalaga na itaas ang pamantayan ng edukasyon ng parehong mga pari at ng buong populasyon; kung hindi, hindi maisasakatuparan ang planong pagbabago ng Rusya. Marahil ang dahilan ay nakasalalay rin sa katotohanang mayroon siyang ganap na ibang pananaw sa kalikasan at tungkulin ng Simbahan sa loob ng estado kaysa sa pinaniniwalaan ng mga pari at ng mga tao sa Rusya. Ang mga klero—lalo na ang mga obispo at ang orden ng mga monghe—ang hindi pinagkakatiwalaan ni Peter. Nakita niya ang pagkamuhi ng mga obispo at ng orden ng mga monghe sa kanya at sa kanyang mga reporma[1014] , hindi lamang mula sa pananaw na relihiyoso at kultural, kundi pati na rin mula sa pananaw na politikal. Hindi ba't sangkot ang mga obispo, ang mga pari, at ang orden ng mga monghe sa pag-aalsa ng Streltsy, na nagdulot sa kaniya ng napakalalim at nakakatakot na impresyon? Hindi ba't naramdaman niya na kahit ang pansamantalang tagapangasiwa ng trono ng patriyarka, si Stefan Yavorsky, ay hindi lubos na sumasang-ayon sa kaniyang mga repormang inihanda? Napagpasyahan ni Peter na, upang suportahan ng Simbahang Ruso ang kanyang mga plano para sa pag-Europang ng Rusya, kailangang lubusang baguhin at repormahin ito. Pagkatapos lamang noon, nang mabago na ang hirarkiya at ang mga klero, at nang gawing masunuring kasangkapan sila sa kanyang mga kamay sa pamamagitan ng edukasyon, saka lamang magiging posible na subukang isagawa ang mas malalim na reporma sa buhay ng simbahan. Ngunit kakaunti na lamang ang natitirang panahon ni Pedro para sa reporma ng simbahan, kaya nagawa lamang niyang makamit ang kanyang itinuturing na pinakamahalaga rito – ang paglikha ng ganap na bagong ugnayan sa pagitan ng estado at ng Simbahan at ang pagbabago ng pinakamataas na awtoridad sa simbahan.

Hindi makatarungan na ipasa kay Peter lamang ang lahat ng sisi para sa mga negatibong aspeto ng reporma sa simbahan. Kung nagkaroon man lamang ng kahit isang tao sa hanay ng hirarkiya ng Rusya noong panahong iyon na tutulong sa kanya at nagtataglay ng kanyang tiwala, ang reporma sa simbahan noong 1721 ay magkakaroon sana ng ganap na ibang katangian. Ngunit ang hirarkiya noon ay pinamumunuan ng duwag at hindi tapat na si Stefan Yavorsky, isang taong kulang sa bisyon sa pulitika at pamamahala ng estado, na higit pa rito, ay walang malinaw na pag-unawa sa tunay na pangangailangan ng Simbahan. Tungkol naman kay Theophan Prokopovich, hindi gaanong inisip ng obispo na ito ang kapakanan ng Simbahang Ruso – isang makasarili, ambisyosong may , at mapaghiganti na indibidwal; sa ilalim ni Peter ay napilitan pa siyang pigilan ang sarili sa isang antas, ngunit pagkatapos ng pagkamatay ng emperador ay lumitaw nang lubos ang lahat ng pinakamasamang katangian ng kanyang pagkatao.

Ang mga hakbang ni Peter kaugnay ng monastisismo at mga lupain ng simbahan ay maaaring ipaliwanag pangunahin sa kanyang negatibong saloobin sa Kristiyanong asetikismo at sa kanyang pagkamuhi sa lahat ng anyo ng kawalan ng kilos at katamaran sa buhay ng tao at pampubliko, na sa kanyang pananaw, ay pinakamalinaw na naipakita sa buhay monghe. Kung mas kaunti ang lupain ng mga monasteryo, o wala man, maaaring hindi gaanong nakialam si Peter sa larangang ito. Para sa kanya, ang mga lupang ito ay halos nawala na sa estado; kaya naman, nang maisakatuparan ang reporma—isang proseso na naganap kasabay ng Dakilang Digmaang Hilaga, na nangangailangan ng patuloy na pagdami ng yaman—itinutok niya ang kanyang partikular na pansin sa paggamit ng kayamanan ng mga monasteryo sa pinaka-radikal na paraan para sa kapakinabangan ng estado. Sa kabilang banda, ang mga hakbang na sa isang paraan o iba pa ay sumalakay sa panloob na kaayusan ng buhay monghe ay pinukaw ng kanyang hinala na ang orden monghe ay isang kaaway na elemento sa usaping pang-estado at pampulitika. Alam nang lubos ni Pedro ang papel ng orden monastiko sa pagkakababaha-bahagi, na tinitingnan niya hindi lamang sa usaping pang-simbaohan kundi pati na rin sa usaping pampulitika ng estado; alam din niya ang pagkamuhi ng orden monastiko sa kulturang Kanluranin. Sa madaling salita, walang pag-aalinlangan si Pedro na ang orden monastiko noong kanyang panahon ay makahahadlang lamang sa pagpapatupad ng mga reporma[1015] . Lahat ng ito ang nagpapaliwanag kung bakit, nang tuloy-tuloy sa loob ng dalawampu't limang taon, literal na pinag-uusig ni Peter ang orden monastiko at

[1014] Solovyov. 17. p. 246. Hindi lahat ng mga obispo ang negatibong tumingin sa mga reporma ni Pedro. Si Theophanes ay isa sa kanyang mga pinakatanyag na katulong. Higit pa rito, dapat ding banggitin si Obispo Mitrofan ng Voronezh, na, totoo nga, ay namatay nang maaga pa noong 1709; Metropolita Job ng Novgorod († 1716); at marahil si Arsobispo Athanasius ng Kholmogory, na nagpahayag ng paborableng pananaw sa mga reporma ni Pedro nang magsimula ang mga ito, bagaman siya ay namatay nang maaga pa noong 1702. Ihambing: Skvortsov. Patriarka Adrian. p. 112.

[1015] Platonov. Lectures (1915). p. 485.

nakialam kahit sa pinakamaliit na detalye ng buhay monastiko. Halos wala siyang ginawa para baguhin ito o magpakilala ng anumang pagpapabuti; sa halip, ginawa ni Peter ang lahat ng kanyang makakaya upang pahinain ang awtoridad ng monastisismo at gawing walang kapangyarihan ito.

2. Mga hakbang ng pamahalaan kaugnay ng mga monasteryo, mga lupain ng mga monghe at ng orden monastiko

Ang repormang iglesya ni Peter the Great ay nagtatag ng isang iglesyang pang-estado sa Russia, at ito ang naglatag ng pundasyon para ang mga institusyon, kapangyarihan, at ari-arian ng simbahan ay maglingkod hindi lamang sa Simbahan kundi pati na rin sa estado mula noon[1016] . Ang ika-25 ng Enero 1721 ay maaaring ituring na kapanganakan ng Kristiyanismong pinondohan ng estado sa Rusya, dahil sa araw na iyon naging pangunahing batas ang 'Spiritual Regulations' na naglalarawan sa katayuan ng Simbahang Ruso sa loob ng imperyo, bagaman ang mga indibidwal na reporma tungkol sa mga monasteryo ay nasa kasagsagan na noon pa man. Ang mga hakbang na ito, na ang una ay nagmula pa noong 1696–1698[1017] , ay nagbukas ng isang mahabang panahon ng sekularisasyon, na nagwakas sa ilalim ni Emperatris Catherine II noong 1764. Ang 70-taong panahong ito ay hindi lamang isang pagtatangka hindi upang pagandahin ang buhay monghe kundi upang ilagay ang monastisismo sa mga kalagayang lubos na nagbago sa kanyang katayuan sa loob ng Simbahang Ruso at sa buhay ng mga tao—isang pagtatangka na itulak ang monastisismo sa likuran ng buhay ng bansa. Ang mga hakbang na ito ay paminsan-minsan, halimbawa sa panahon ng paghahari ni Emperatris Anna Ioannovna (1730–1740), ay nagkaroon ng mismong katangian ng pag-uusig, na lubos na nagulo ang panloob na buhay ng mga monghe at nagpatuloy na magdulot ng pangmatagalang epekto, kaya sa panahon ng Synodal ay nanatiling, gaya ng sinasabi, nakaparalisa ang monastisismo. Sa loob ng 200 taon ng pag-iral nito, seryosong tinalakay ng Banal na Sinodo ang usapin ng mga monasteryo nang higit sa isang pagkakataon, ngunit walang ginawang hakbang upang itaas ang pamantayan ng pamumuhay sa monasteryo. Tila ang Banal na Sinodo—at gayundin ang kabuuang hirarkiyang simbahan ng Rusya noong Panahong Sinodal—ay lubos nang nasisiyahan sa kalagayan ng mga monasteryo. Hindi magiging pabigla-bigla kung sasabihin na hindi ang repormang eklesiastikal ni Peter o ang kanyang mga paunang hakbang ang may sala sa katotohanang nanatiling nasa paghina ang monastisismo, kundi ang administrasyong sinodal at ang episkopado ng Rusya noong ika-18 hanggang ika-19 na siglo.

Ang pananaw ni Peter sa monastisismo bilang isang institusyong simbahan ay nabuo nang medyo huli, partikular sa kautusan noong 31 Enero 1724, na pinagsamang inihanda nina Peter at Theophan Prokopovich[1018] . Kahit ang pamagat ng dekretong ito ay lubos na katangian: 'Isang Pahayag tungkol sa kung kailan at bakit nagsimula ang orden monastiko, kung ano ang pamumuhay ng mga sinaunang monghe, at kung paano dapat baguhin ang mga monghe sa kasalukuyan, bagaman alinsunod sa isang tiyak na sinaunang modelo'. Ito ay hindi iba kundi isang huling pagbibigay-katwiran para sa mga hakbang na nagawa na at, kasabay nito, ay darating pa. 'Ang tunay na mga monghe ay ganoon na hindi lamang sila humihingi ng anuman sa mga tao,' ayon sa 'Deklarasyon,' 'ngunit hindi rin nila ninanais na makita o marinig sila ng mga tao… Ang nangyari noon ay lumapit ang ilang mga makitid ang isip sa mga imperador na Griyego, at lalo na sa kanilang mga asawa (marahil tumutukoy ito sa unang asawa ni Pedro, si Emperatris Eudoxia, at sa kanyang konserbatibong entourage. – I. S.), at nagsimulang itayo ang mga monasteryo hindi sa mga disyerto, kundi sa mismong mga lungsod at sa mga kalapit na lugar, at hiniling nila ang pinansyal na suporta para sa diumano'y santuwaryong ito; mas masahol pa, ayaw nilang magpagal mismo, kundi nais nilang mabuhay sa paggawa ng iba, na ang mga emperador… ay sila mismo… napatunayang lubos na may hilig. …Nagsimulang kumalat nang malawakan ito sa ating mga hanay… Sapagkat ang kasalukuyang pamumuhay ng mga monghe ay isang pagpapanggap lamang at pang-uuyam sa ibang mga batas; at hindi maliit na kasamaan ang nagmumula rito, dahil ang karamihan sa kanila ay mga tamad, at sapagkat ang ugat ng lahat ng kasamaan ay katamaran; kung

---

[1016] Ang mga Regulasyon sa Simbahan ay inihanda ni Theophan Prokopovich ayon sa utos ni Pedro. Noong ika-25 ng Enero 1721, isang manifesto ang inilathala na nag-aanunsyo ng pagtatatag ng Collegium ng mga Usaping Simbahan (PSZ, Blg. 3718; tingnan din: PSPiR, Bol. 1, 2nd ed., No. 1), at noong 14 Pebrero ay opisyal itong inilunsad. Sa araw na iyon, pinalitan ang pangalang 'Collegium of Ecclesiastical Affairs' ng isa pa – 'Ang Pinakabanal na Namamahalang Sinodo'. Para sa karagdagang detalye, tingnan si P. Verkhovsky.

[1017] PSZ. 3. Blg. 1541 at 1664.

[1018] Chistovich. Op. cit. p. 139. Dekreto na may pamagat na 'Proklamasyon tungkol sa kung kailan at sa anong mga kalagayan nagsimula ang orden ng monastiko', sa: PSPiR. 4. Blg. 1197. Nagbigay na si Peter ng negatibong pagtatasa sa monastisismo ng kanyang panahon sa isang dekreto na may petsang 31 Disyembre 1701. PSZ. 4. Blg. 1886.

ilan ang mga pamahiin, pagkakababaha-baha, at maging mga pasaway na nagmula rito, ay alam ng lahat… Ngunit inilalaan ba nila ang kanilang sarili sa pag-aaral ng Banal na Kasulatan at doktrina? Hindi naman. At tungkol sa kanilang mga panalangin, sinasabi nilang nananalangin sila, at gayon nga, nananalangin silang lahat… Ngunit anong benepisyo ang idudulot nito sa lipunan? Sa katotohanan, ito ay isang lumang kasabihan lamang: 'hindi para sa Diyos, hindi rin para sa tao', sapagkat ang karamihan ay tumatakas mula sa buwis at mula sa katamaran, upang makakain sila ng kanilang tinapay nang libre. Ngunit may isang paraan ng pamumuhay para sa mga taong tamad na ito—hindi isang pamumuhay ng katamaran, kundi isa na kaaya-aya sa Diyos at hindi kahiya-hiya—ito ay ang paglilingkod sa tunay na mahihirap, sa matatanda at sa mga sanggol.' Ang 'Proklamasyon' ay naglalahad ng dahilan sa likod ng pananaw ni Pedro sa monastisismo at ng lahat ng kanyang mga hakbang upang bawasan ang bilang ng mga monasteryo at gamitin ang mga lupain ng mga monasteryo para sa layunin ng estado.

Ang Orden ng Monastiko, gaya ng nabanggit na, ay nawala noong 1677, at ngayon, noong 1696, Si Pedro, sa isang espesyal na kautusan, ay inatasan ang mga obispo ng diyosesis na magsumite ng tumpak na taunang ulat ng kita at gastusin ng mga monasteryo at ng mga upuan ng diyosesis sa Tanggapan ng Malaking Palasyo; Dalawang taon ang lumipas, noong 1698, kinumpirma at dinagdagan ang kautusang ito ng isang partikular na detalyadong ulat ng mga reserbang butil, pati na rin ng isang utos na walang konstruksyon o pagkukumpuni ang dapat isagawa sa mga monasteryo nang walang pahintulot ng Tsar[1019] . Noong 24 Enero 1701, muling itinatag ang Tanggapan ng mga Monasteryo[1020] . Ang kautusan noong 1701 at ang iba pang mga kautusan na sumunod ay nag-utos ng agarang pagbuo ng imbentaryo ng mga monasteryo at mga lupain ng monastiko at ng eksaktong pagtukoy sa bilang ng mga monghe; Pinayagan ang mga monasteryo na panatilihin lamang ang bilang ng mga monghe na kinakailangan para magsagawa ng banal na paglilingkod at pamahalaan ang mga lupain (ang bilang ng mga monghe na itinatag sa bawat monasteryo ay tinatawag na 'staff'); ang mga residente ng monasteryo na hindi pa nagdaos ng monastikong panata ay papalayasin; ang pagtonsura ng mga bagong monghe ay pinayagan lamang kung may idineklarang bakante sa itinakdang bilang[1021] . Ang 'Addendum sa mga Espirituwal na Regulasyon Tungkol sa mga Monghe' (1722)[1022] ay nagbawal sa pagtuli ng buhok ng mga lalaking wala pang 30 taong gulang, samantalang ang mga babae ay maaari lamang matuli ng buhok sa pagitan ng edad na 50 at 60; pinayagan lamang ang mga eksepsiyon sa pamamagitan ng awtorisasyon ng Sinodo; para sa mga tauhan ng militar at mga kawani ng sibil, ganap na ipinagbawal ang pagtuli ng buhok; Hindi rin pinayagan ang pagpasok sa isang monasteryo para sa mga may utang, sa mga kasal, o sa mga may menor de edad na anak; ang mga alipin ay maaari lamang manumpa ng monastikong panata sa pahintulot ng may-ari ng lupa; ang mga analfabeta ay pinayagang pumasok sa monasteryo lamang sa kaalaman ng Tsar o ng Sinodo[1023] .

Ang Orden ng mga Monghe ng 1701 ay, ayon kay M. Gorchakov, ang pinakamataas na sentral na institusyon para sa buong Rusya, na nakatuon, sa pangkalahatang konteksto ng mga gawain nito, sa mga layuning repormista ni Pedro[1024] . Ipinagbawal noong 1720, muling itinatag noong 1721 at nanatiling aktibo hanggang sa katapusan ng 1724. Sa panahong ito, ang Tanggapan ng Monastiko ang pinakamataas na awtoridad sa halos lahat ng usapin na may kinalaman sa buhay monastiko. Ang nabanggit na 'Addendum sa Mga Espiritwal na Regulasyon' ay nagbawal sa pagtatatag ng mga bagong monasteryo nang walang pahintulot ng Sinodo; ang pagtatayo ng mga hermitage o skete ay tuluyang ipinagbawal; ang maliliit na monasteryo o hermitanyo na may mas mababa sa 30 monghe ay dapat isara o pagsamahin sa ibang mga monasteryo; sa pagkakasara ng isang monasteryo, ang simbahan nito ay magiging parokyal na simbahan; bukod pa rito,

---

[1019] AAE. 4. Blg. 315; PSZ. 3. Blg. 1664. Itinatag ng kautusan noong 31 Disyembre 1701 ang taunang alawans para sa mga monghe na 10 rublo at 10 kwarter ng tinapay; noong 1705 ay nahati sa kalahati ang alagang ito, isang pagbabawas na tuluyang naitala sa Talaan ng 1710. Gorchakov. On Land Holdings. p. 473; Kedrov. Op. cit. p. 229. Itinakda ng Talaang ito ang taunang alawans ng isang monghe sa 6 na rublo at 5 kwarter ng tinapay, na may maliit na karagdagan para sa abbot. PSPiR. 4. Apendis. pp. 333–335; tungkol sa katotohanang hindi palaging nababayaran kahit ang alawans na ito, tingnan: ibid. 2. p. 998.

[1020] PSZ. 4. Blg. 1829; ihambing din sa Blg. 1834.

[1021] Ibid. Blg. 1834, 1839, 1886, 1948.

[1022] Ang 'Addendum' na ito ay lumalabas sa: PSPiR. Bol. 2, Blg. 596; PSZ. Bol. 6, Blg. 4022; kasama rin ito sa mga naunang edisyon ng Regulasyon.

[1023] PSPiR. Bol. 2, Blg. 596, 671; Bol. 4, Blg. 1197.

[1024] Gorchakov. Orden ng mga Monghe. p. 123; tungkol sa hurisdiksyon ng Orden ng mga Monghe, tingnan: ibid. pp. 123–128.

nagkaroon ang Sinodo ng pahintulot mula sa Tsar na isara kahit ang malalaking monasteryo kung kinakailangan[1025] .

Ang 'Addendum' (§ 35) ay nag-utos din na ang mga mongheng analfabeto ay dapat matutong magbasa at magsulat; para sa layuning ito, dapat maglaan ng mga espesyal na silid sa mga monasteryo para sa mga aralin; noong 1723 ay naglabas ng bagong kautusan, na ayon dito ay ang lahat ng monghe na wala pang 30 taong gulang ay ipapadala sa Moscow sa Monasteryo ng Zaikonospassky para sa pagtuturo. Ang katotohanang, sa pagitan ng 1723 at 1727, tatlong monghe lamang ang ipinadala para sa pagsasanay—dalawa sa kanila ang kalaunan ay tumakas, habang apat ang nagprisinta para sa pagsasanay sa kanilang sariling accord[1026] —ay nagsasalita nang malakas tungkol sa kung paano tinanggap ang dekretong ito ng mga obispo ng diyosesis. Kasama sa 'Proklamasyon' ng 1724 ang panukalang magtayo ng dalawang teolohikal na seminaryo sa St Petersburg at Moscow, na ang mga nagtapos ay magiging guro sa mga nasabing seminaryo; pagdating nila sa edad na 30, maaari silang, kung kanilang ninanais, manumpa ng pangakong pagiging monghe. Pagkatapos nito, kinailangan nilang sumailalim sa isang tatlong taong panahong pagsubok sa Monasteryo ni Alexander Nevsky at pagkatapos ay naatasan sa mga gawaing pang-kaalaman – halimbawa, pagsasagawa ng mga pagsasalin o pagbuo ng mga sermon; Ang mga iskolar na mongheng ito ay may karapatang makatanggap ng mas masarap na pagkain at mas magagandang kasuotan kaysa sa mga karaniwang monghe; kung ipapakita nila ang nararapat na kasipagan at huwarang pag-uugali, nagiging kandidato sila para sa mga posisyon bilang abbot ng mga monasteryo, rektor ng mga teolohikal na seminaryo, at mga diyosesis na obispo[1027] . Ang proyektong ito, na sa panahong iyon ay nananatiling nasa papel lamang, ay naglalaman ng binhi ng isang hinaharap na uri ng mga mongheng iskolar, na, gaya ng ipapakita nang detalyado sa ibaba, ay hindi naging positibong pag-unlad sa buhay ng Simbahang Ruso.

Kitang-kita rin dito ang hangarin ni Pedro na pagbutihin ang lahat ng sangay ng industriya, na pinagsasama ang praktikal na pag-iisip at malikhaing idealismo. Ang *Pribavlenie*, halimbawa, ay nagrerekomenda ng 'pagpapakilala ng mga sining-gawa' sa mga monasteryo ng lalaki, kung saan dapat silang mag-aral ng karpinterya at iba pang hanapbuhay; Sa mga monasteryo ng kababaihan, laganap ang pananahi, at ang 'Proklamasyon' ng 1724 ay naglalaman ng panukala na magdala ng mga 'dalubhasang' tagagawa ng puntas mula sa Brabant—ito ay mula sa lungsod ng Lille—sa Rusya at ipadala sila bilang mga guro sa mga monasteryo ng kababaihan[1028] . Kasabay nito, ginamit ang mga monasteryo at mga gusaling pang-monastiko para sa mga layuning kawanggawa: maraming monasteryo ang nagbigay-silong sa mga ulila, mga maysakit, mga may sakit sa pag-iisip, at mga beteranong may kapansanan dahil sa digmaan, na ang ilan sa mga monasteryo ay naging napakasikip kaya't wala nang maibigay na pagkain sa mga taong ito; maraming monghe ang bastos at walang seremonyang pinalayas mula sa mga monasteryo, at ang mga lupain ng mga monasteryo ay naiwan na walang nagbabantay. Pagkatapos noon, napilitan ang Kagawaran ng mga Monasteryo na tanggapin muli sa mga monasteryo ang mga ipinatalsik na monghe upang maibalik ang ekonomiya ng mga monasteryo na nasira; ang mga bagong naninirahan sa mga monasteryo, lalo na ang mga sugbo ng digmaan, ay madalas na gumagawa ng kaguluhan, at nagkakaroon ng mga away at iba pang katulad na insidente; paminsan-minsan, ang mga monasteryo ay ninarroba[1029] .

[1025] PSPiR. Bol. 2, Blg. 596, §§ 44, 45, 48; Bol. 4, Blg. 1200, 1244, 1379; Bol. 3, Blg. 1091. Ayon sa isang ulat noong 1724, ang bilang ng mga monghe ay ang mga sumusunod: sa mga monasteryo ng lalaki – 14,534, sa mga monasteryo ng babae – 10,673, na may kabuuang 25,207. Chudetsky. Isang Sanaysay sa Pananaliksik, sa: TKDA. 1877. Bol. 4. p. 46.

[1026] PSPiR. 3. Blg. 1099, 1136; 5. Blg. 1929. Mula sa tatlong monasteryo (Andronikovsky, Perervinsky at Nikolsky, lahat ay nasa Diyosesis ng Moscow) ay inalis ang komunidad ng mga monghe, at ang mga pasilidad ng monasteryo ay inilipat para gamitin bilang mga paaralan. PSPiR. 4. Blg. 1316, 1328, 1284.

[1027] PSPiR. 4. Blg. 1197. 2.

[1028] PSPiR. 2. Blg. 596. § 18; 4. Blg. 1197. 1. § 12.

[1029] PSPiR. Vol. 2, Blg. 596, §§ 46 at 47; Blg. 997; Vol. 3, Blg. 1153; 2. Blg. 536, 595; noong 1723, isang kakaibang kautusan ang inilabas na nagtatakda na ang 'mga retiradong sundalo' ay 'italaga sa bakanteng posisyon' sa kawani ng mga monasteryo, na kalaunan ay binawi. PSZ. Blg. 4141, 4455, 4672. Ayon sa 'Addendum', ang ilang monasteryo, gaya ng Chudov at Voznesensky, ay inatasan na magtayo ng mga ospital at silungan sa gabi sa kanilang mga pasilidad, samantalang ang Kumbento ng Novodevichy ay magtatayo ng ampunan. PSPiR. 2. Blg. 1279. Ang 'Proklamasyon' ng 1724 ay naglalaman ng isang plano na gawing mga ospital ang mga monasteryo, upang ang ilan sa mga monghe ay mag-alaga sa mga maysakit, habang ang iba, ang mga 'mongheng magsasaka', ay magtatanim sa lupa upang suportahan ang mga ospital na ito. PSPiR. 2. Blg. 1197. 1. §§ 1–8. Sa pamamagitan ng sunud-sunod na mga dekreto, hinangad ni Peter na ilipat ang responsibilidad sa pagsuporta sa mga sugatang sundalo sa mga monasteryo at sa kanilang mga lupain: PSZ. Vol. 4, Blg. 1856 (1701); Vol. 5, Blg. 3409 (1719); Vol. 7, Blg. 4183 (1723); Blg. 4450. Bahagi 1. §§ 1 at 3 (1724); tingnan din: 6. Blg. 3576, kung saan idineklara na hindi wasto ang kautusan noong 8 Abril 1720.

Ang mga awtoridad ng estado, habang hindi pinababayaan ang panloob na buhay ng mga monasteryo, ay naglabas ng sunud-sunod na mga dekreto na naglalayong pagandahin ito. Sinasabi sa 'Addendum to the Spiritual Regulations' na ang mga abbot ay dapat halal ng komunidad ng mga monghe[1030] . Naglalaman din ito ng kautusan na dapat mamuhay ang mga monasteryo ayon sa komunal na mga patakaran; ipinagbawal ang pagsingil ng bayad para sa pag-alay ng monastikong panata; sa pagkamatay ng isang monghe, ang lahat ng nasa kanyang selda ay napupunta sa pagmamay-ari ng monasteryo o ng Sinodo, at ipinagbawal sa mga monghe ang paggawa ng testamento; Ang paglilipat mula sa isang monasteryo patungo sa iba—na dati'y karaniwan—ay mahigpit nang ipinagbawal; pinapayagan lamang ang isang monghe na maglipat nang isang beses sa kanyang buhay, at iyon ay may nakasulat na pahintulot ng abbot. Obligado ang mga obispo ng diyosesis na tiyakin na mahigpit na masunod ang dekretong ito. Kinakailangan ng mga abbot na magtala ng rehistro ng pamayanang monastiko at managot para sa anumang mongheng tumakas; ang mga tumakas na monghe ay kinakandado ng posas kapag naaresto. Pinapayagan lamang ang pag-alis sa monasteryo sa pahintulot ng abbot at para sa panandaliang panahon[1031] . Hindi dapat guluhin ang buhay sa monasteryo ng pagbisita ng mga kakilala o kamag-anak ng mga monghe. Pinayagan naman ang mga monghe na bisitahin ang kanilang mga kamag-anak nang apat na beses sa isang taon, ngunit sa bawat pagkakataon ay kailangan ang pahintulot ng abbot; samantala, ipinagbawal ito sa mga madre, at maaari lamang silang bumisita sa kanilang mga kamag-anak kapag sinamahan ng matatanda at mapagkakatiwalaang kapwa madre, at iyon pa ay kapag may maysakit o may namatay. Upang pigilan ang mga monghe sa paggawa ng petisyon o anumang sulating may katangiang tutol, mahigpit silang ipinagbawal na magtago ng papel pang-sulat, tinta, at panulat na gansa sa kanilang mga selda[1032] .

Noong 1720, inutusan ang mga awtoridad ng monasteryo na ipadala agad sa Tanggapan ng mga Monghe ang lahat ng ipinagkaloob at hindi pinagtatalunang mga charter at iba pang 'kuryosidad' na ganitong uri na nasa mga monasteryo, at mula noon ay hindi na dapat itong itago sa mga monasteryo. Dahil sa hakbang na ito, nakatanggap ang Tanggapan ng mga Monghe ng mahahalagang dokumentasyon tungkol sa mga lupain ng mga monghe: Bago ito, palagiang kulang ang Tanggapan sa mga dokumento at hindi nito nabuo ang malinaw na larawan ng mga usaping pang-monasteryo, na pinatutunayan ng senso ng mga sambahayang magsasaka na isinagawa noong 1701, nang ang ilang diyosesis ay hindi nagsumite ng anumang impormasyon[1033] .

Ang dekretong ito ay mahigpit na kaugnay sa usapin ng hurisdiksyon sa mga monasteryo, mga lupain ng orden monastiko, at sa mga taong naninirahan dito. Sa muling pagtatatag ng Kagawaran ng mga Monasteryo, ang mga dekreto ng Konseho noong 1667 ay hindi opisyal na binawi, dahil maaari lamang itong pawalang-bisa sa pamamagitan ng bagong dekreto ng konseho; sa halip, tumigil na lamang ang bisa nito dahil sa mga dekreto ng pamahalaan. Ito ay hindi iba kundi ang muling pagpapanumbalik, sa usapin ng hurisdiksyon ng mga pari at mga lupain ng simbahan, ng mga legal na pamantayang itinakda ng Kodigo ng 1649. Bago pa man ang 1701, sa maraming paglilitis na pampulitika—lalo na kaugnay ng mga pag-aalsa ng Streltsy noong 1682 at 1698—ay inusig at nahatulan ang mga pari at monghe nang hindi nakikilahok ang mga kinatawan ng Simbahan sa mga paglilitis, na labag sa dekreto ng 1667. Madalas na hinuhusgahan ng Tanggapan ng Monasteryo ang mga kasong legal nang walang kinatawan ng Simbahan, sa pamamagitan ng mga sekular na hukom. Higit pa rito, maraming paglilitis ang isinagawa hindi man sa Tanggapan ng Monasteryo, kundi sa Tanggapan ng Pagbabagong-anyo – isang uri ng personal na kanselaryo ng tsar[1034] .

[1030] PSPiR. 2. Blg. 596. § 49. Tanging ang abad ng bagong tatag na Monasteryo ni Alexander Nevsky ang hinirang ng pamahalaan; ang probisyong ito ay pinagtibay ng mga kasunod na dekreto. PSZ. Blg. 2959; § 50 ay nag-uutos sa mga abbot na pamahalaan ang mga monasteryo alinsunod sa monastikong charter at magkaroon ng katulong na, sa kaganapan ng pagkakasakit o pagkawala ng abbot, ay maaaring humalili sa pamamahala ng monasteryo. Mga Regulasyong Espiritwal. Kabanata tungkol sa mga Obispo. § 7.

[1031] PSPiR. Bol. 2, Blg. 596, §§ 30, 51–53, 31–33; Blg. 426 at 954; Bol. 4, Blg. 1456; Mga Regulasyong Espiritwal. Kabanata tungkol sa mga Obispo. § 8; PSZ. Blg. 1834, 2985, 3172.

[1032] Karagdagan sa mga Espiritwal na Regulasyon. PSPiR. Bol. 2, Blg. 596; Bol. 2, Blg. 984; PSZ. Blg. 1834.

[1033] Znamensky. Mga Ari-arian ng Simbahan sa ilalim ni Pedro ang Dakila, sa: Koleksyon ng mga Batas 1864. Bol. 1. p. 140; Gorchakov. The Monastic Office. p. 131. Noong 1701, naitala ng Tanggapan ng Monastiko ang 137,823 lamang na sambahayang magsasaka sa mga lupang monastiko, hindi kasama ang mga diyosesis ng Astrakhan, Pskov at Siberia, na hindi nasasakupan nito.

[1034] Isang kautusan noong 16 Disyembre 1700 ang nag-utos na ang lahat ng pagtatalo sa pagitan ng mga pari at ng mga layko ay isumite sa mga may-katuturang awtoridad. PSZ. Blg. 1818. Gorchakov. Op. cit. pp. 132–136, 195. Sa pagtatatag ng Senado bilang pinakamataas na katawan ng pamahalaan ng buong imperyo, inilagay ang Tanggapan ng Monastiko sa ilalim ng kapangyarihan nito. PSZ. 4. Blg. 1829, 1834; tingnan din ang Blg. 2321, 2349, 2571, atbp. Cf.: Zavyalov. Op. cit. p. 64.

Noong ika-28 ng Enero 1725, namatay si Pedro na Dakila. Pagkatapos ng kanyang kamatayan, ang mga bagong hakbang ng pamahalaan kaugnay ng orden ng mga monghe ay hindi lamang nagpatuloy sa kanyang mga patakaran kundi naging mas mabagsik pa, lalo na sa ilalim ni Emperatris Anne (1730–1740). Sa ilalim ni Catherine I (1725–1727), ang napakaraming kautusan ni Peter ay unang-una muling pinagtibay. Halimbawa, inutusan na ang mga mongheng tumakas mula sa kanilang mga monasteryo ay tanggalan ng kanilang katayuang monastiko, dalhin sa sekular na hukuman at ipailalim sa pampublikong paghampas; inutusan din na ang mga maysakit, mga beteranong sugatan sa digmaan, mga may sakit sa pag-iisip at maging ang mga nahatulang kriminal (mga preso) ay ipadala sa mga monasteryo; pinayagan lamang ang ordinasyon bilang mga monghe para sa mga paring biyudo, samantalang ang iba ay kailangang magpetisyon sa Sinodo para sa pahintulot na manumpa ng mga panata. Muling inilabas ang isang kautusan, na dati'y hindi gaanong nagtagumpay, tungkol sa pagpapadala ng mga batang nobisyo sa paaralang kaakibat ng Monasteryo ng Zaikonospassky. Sa katotohanan, ang kautusang ito ay wala nang saysay, sapagkat dahil sa lahat ng mga hakbang na ipinatupad na, wala nang natitirang batang nobisyo sa mga monasteryo[1035] .

Dahil sa matinding pagbaba ng bilang ng mga monghe, lalo na sa mga monasteryo na kakaunti ang miyembro, inilabas noong paghahari ni Peter II (1727–1730) ang ilang dekreto na nagpapagaan sa mga naunang hakbang laban sa mga monasteryong kabilang sa kategoryang ito. Muling binuksan ang ilang maliliit na monasteryo, at bumalik dito ang pamayanang monastiko[1036] . Ang maikling panahon ng paghahari ni Peter II, kung kailan pansamantalang nawala kay Theophan Prokopovich ang dati niyang tungkulin sa Synod at sa pangkalahatang administrasyong simbahan, ay naging panahon ng iba't ibang konsesyon sa orden monastiko at muling pag-usbong ng mga salugat na damdamin. Sandali, muling nabuhay ang ideya ng pagpapanumbalik ng patriyarkado. Sa paligid ni Peter na menor de edad pa (noong 1727 ay 11 taong gulang pa lamang siya), nanguna ang konserbatibong pamilya ni Prinsipe A. G. Dolgoruky; ang kanilang bunsong anak na babae, si Ekaterina, ay ipinangako sa batang emperador. Si Peter II ay anak ng malas na Tsarevich Alexei, anak ni Peter the Great, na pinagtiwalaan din ng mga oposisyong sirkulo ng simbahan; pinangarap ng mga Dolgoruky at ilang miyembro ng hirarkiya ng simbahan na gamitin ang paghahari ng batang si Peter II upang bawiin ang mga bunga ng reporma sa simbahan ni Peter the Great. Ngunit ang biglaang pagkamatay ni Peter II dahil sa bulutong-tubig, na naganap noong 18 Enero 1730, ang pumigil sa mga planong ito[1037] .

Ang sampung taong paghahari ni Emperatris Anna Ioannovna (1730–1740) ay lubhang nakapagsubok para sa Simbahang Ortodoksong Ruso, at pinakamabigat sa lahat para sa komunidad ng mga monghe[1038] . Sa kalaunan, sa paghahari ni Emperatris Elizabeth, inilarawan ng mahusay na mangangaral na Arsobispo Dimitri Sechenov ang paghahari ni Anna bilang isang 'malungkot na panahon': 'Ang mga Kristiyanong dogma… ay nabawasan sa mga simpleng kuwentong-bayan at hindi pinapansin; ang mga banal na santo ng Diyos ay hindi pinapurihan; ang mga tradisyon ng mga Apostol at ng mga Banal na Ama ay itinakwil. At higit sa lahat, ang matinding pag-uusig laban sa mismong mga tagapagtanggol ng kabanalan – ang mga klero – ay pinahirapan, pinatay, at pinaalis sa tungkulin… Ang mga monghe, pari, at mga taong deboto ay dinala sa malalayong bayan sa Siberia… At labis silang natakot dito kaya't pati ang mga pastol mismo, ang mga mangangaral ng Salita ng Diyos, ay nanahimik at hindi nangahas na magsalita tungkol sa kabanalan[1039] . Ito ang panahon ng 'pamumuno ng mga Aleman', 'na para sa kanila ay kakapagsimula pa lamang ang gintong panahon', ayon kay K. Stelin sa kaniyang *Kasaysayan ng Rusya*. – 'Naging ganap silang mga panginoon ng malaking estado.' Si Biron 'ay minamaliit ang lahat ng bagay na Ruso', at 'ang katotohanang, sa paglipas ng panahon, ay lalo niyang hindi itinago ang paghamak na ito ay lalong nagpapalinaw sa galit ng mga Ruso laban sa dayuhang pananakop – na dati nang lubos na makatwiran; ang paghamak na ito ay malaking tulong din sa pagpapaliwanag ng hatol ng historiograpiyang Ruso sa taong ito, na malinaw na kulang sa marami sa mga kinakailangan upang maging

---

[1035] PSPiR. 5. Nos. 1678, 1778, 1492, 1787.

[1036] Ibid. Blg. 1716, 1767, 1772, 1786, 1907. Leonid, Arkhimandrita. 'Tungkol sa mga winasak na monasteryo na matatagpuan sa Diyosesis ng Kaluga', sa: Readings. 1862. Bol. 2. p. VI.

[1037] Verkhovskoy. Op. cit. 1. pp. XXVI–XXVII; Collection. 63. pp. 696 ff., 793; Georgy Dashkov, sa: RBS. p. 135; Platonov. Lectures. p. 546. Tingnan din: Bahnson. Stamm-und Regententafeln. Vol. 3, Blg. 81.

[1038] Tungkol sa patakaran ni Anna sa simbahan, tingnan: Titlinov, B. The Reign of Anna Ioannovna (1905); Chistovich, Feofan Prokopovich. pp. 316 ff.; Verkhovskoy. Op. cit. 1. p. XXXII ff. Tingnan din ang paglalarawan ng paghahari ni Anna sa Manifesto ni Emperatris Elizabeth. PSZ. 11. Blg. 8506.

[1039] Pangaral na ibinigay noong 25 Marso 1742, sa: Popov, N. Mga Tagapangaral sa Hukuman sa Panahong Naghahari si Emperatris Elizabeth, sa: Tikhonravov. Kronika. 2. p. 12. Tinukoy ni Arkhimandrita Kirill Florinsky sina Biron at ang kanyang mga ahente bilang 'mga sugo ng diyablo'. Solovyov. 21. p. 182.

isang ganap na estadista. Siya ay itinuturing na isang mahusay na tagapahalaga ng mga kabayo, ngunit hindi siya binigyan ng kredito ng mga Ruso sa pagkakaroon ng pantay na mahusay na pag-unawa sa kanyang sariling mga tao, kahit na siya ay inilagay sa isang napakataas na posisyon, na pangalawa lamang sa Emperatris mismo[1040] . Ang dominasyon ng mga Aleman ay nagdulot ng poot at pangamba sa lahat ng sektor ng populasyon. Ang mayabang na paborito na si Biron; ang walang pusong si Osterman, na pinagsama ang matibay na kasanayan sa diplomasya sa pakana; ang Emperatris mismo, na limitado ang talino at may napakamatigas at malupit na ugali[1041] ; at sa wakas, ang Lihim na Kanseloriya, kung saan ang mga ahente ni Biron ang may hawak ng kapangyarihan – sila ang namamahala sa Rusya, at ang mga kasangkapan ng kanilang kapangyarihan ay ang pagpapatapon at ang bitayan[1042] .

Sa panahong ito, ang pangunahing arkitekto ng patakarang pang-iglesia ni Peter ay si Theophanes Prokopovich, na nagawang makuha ang tiwala nina Anna at Biron[1043] . Hanggang sa kanyang kamatayan (1736), si Theophanes ay naging makapangyarihang dignitaryo sa Synod at nagawang maghiganti sa lahat ng kanyang dating mga kaaway. Pagsapit ng 1731, ang Sinodo ay ganap nang nasasailalim sa Gabinete ng mga Ministro, na pinamumunuan ni Osterman[1044] . Ang mga naunang kautusan ay muling pinagtibay at pinalakasan ng mga bago; ang mga obispo ng diyosesis ay ginawang ganap na responsable kahit sa pinakamaliit na paglabag na ginawa ng mga nasasakupan nila, na may multang 100 rublo; Pagkatapos noon, noong 1734, itinaas sa 500 roubles ang multa para sa paglapag ng mga panata ng pagka-monk sa paglabag sa batas – na tanging mga pari na biyudo at retiradong sundalo lamang ang pinapayagang gawin ito – habang ang abad ng monasteryo ay hinatulan ng panghabambuhay na pagkatapon, at ang bagong tonsuradong monghe ay tinanggalan ng kanyang ranggo bilang monghe at pinatawan ng pisikal na parusa[1045] . Ipinagbawal sa mga obispo ng diyosesis na magpadala ng mga monghe bilang kanilang kinatawan sa mga sekular na institusyon, o magsagawa ng negosasyon doon sa pamamagitan ng kanilang pakikipag-ayos[1046] . Ang mga abad ay hindi lamang obligado na panatilihin ang kaayusan sa loob ng kanilang mga monasteryo, kundi pati na ring mag-ulat nang direkta sa Sinodo tungkol sa lahat ng paglabag na ginawa ng mga monghe; ang mga napatunayang nagkasala ay ipinapatawag sa hukbo o ipinag-exile sa mga minahan sa Siberia. Ganap na hindi pinayagan ang Sinodo na humawak ng mga usaping hudisyal; tanging ang pagtanggal sa katayuang monastiko ng mga nahatulan ang inaatasan dito, ngunit kahit ito ay isinagawa lamang ayon sa utos ng pamahalaan[1047] . Isang magandang halimbawa ng buhay monghe noon ay ang sitwasyon kung saan ang Moscow Ascension Convent ay pinamunuan nang mahigit isang taon ng isang kapitan ng Semenovsky Regiment sa halip na ng abbess, na noon ay iniimbestigahan sa St Petersburg[1048] .

Ang tinatawag na 'imbestigasyon sa mga monghe' ay partikular na nakapinsala sa buhay monghe at sa komunidad monghe. Sa panahon ng mga imbestigasyong ito, maraming monghe ang pinalayas mula sa kanilang mga monasteryo, karamihan dahil sa mga paratang pampulitika – ang mga kabataan ay pinilit na sumapi sa hukbo, samantalang ang mga matatanda ay tinanggalan ng kanilang katayuang monastiko at ipinadala upang magsagawa ng sapilitang paggawa sa Ural o Siberia. Ang mga paglilinis na ito ay isinagawa ng nabanggit na Lihim na Kansilyeriya, at bilang resulta, lubhang bumaba ang bilang ng mga monghe at madre. Samantalang noong 1724, ayon sa ulat, mayroong 25,207 monghe at madre sa mga monasteryo, sa pagtatapos ng paghahari ni Anna ay 14,282 na lamang (7,829 monghe at 6,453 madre). Pagkatapos ng pagkamatay ng Emperatris, na ang paghahari ay nagdulot ng maraming paghihirap sa Simbahang Ruso,

---

[1040] Stdhlin. 2. pp. 222, 223.

[1041] Ihambing ang paglalarawan kay Anna sa: Shcherbatov, M. M., 'Tungkol sa Pagkasira ng Moralidad sa Rusya', sa: Russian Articles 1870. Bol. 7, p. 50. Tungkol sa papel ni A. I. Osterman sa pagpapatupad ng patakarang pang-simbahan ni Anna, tingnan: Monuments of Russian History. Inedit ni Kashpirov (1873). Bol. 3, p. 260; PSZ. Bol. 11, Blg. 8506.

[1042] Platonov. Lectures. p. 552; Korsakov, D. 'Anna Ioannovna', sa: RBS; tungkol kay Biron: Stroev, V. 'The Biron Era and the Cabinet of Ministers' (1909). Ang mga memoir ay napakahalagang sanggunian para sa panahon ni Anna: Manstein, General. Mga Pangkasaysayan, Pangpulitika at Pangmilitar na Memoir tungkol sa Rusya, mula 1727 hanggang 1744. Kasama ang talambuhay ng may-akda, inipon ni Hubert (Leipzig, 1771; sa Aleman: ibid., 1771; sa Ruso sa: Russkiye Izvestiya, 1875).

[1043] Chistovich. Op. cit. pp. 257, 295, 316; Titlinov. Op. cit. pp. 146, 162.

[1044] PSPiR. 7. Blg. 2505 at 2531 (parehong may petsang 1731). Itinatag ang Gabinete ng mga Ministro noong 1 Nobyembre 1731 'para sa kapakinabangan ng estado at ng aming tapat na mga nasasakupan', ayon sa kautusan. PSZ. 8. Blg. 5871; pinilit ang Sinodo na magbigay sa Gabinete ng buwanang ulat ('mga ulat').

[1045] PSZ Blg. 6177, 6189, 6574, 6561, 6585.

[1046] PSZ Blg. 7993.

[1047] PSZ Blg. 7660 at 7538, pati na rin ang Blg. 8543.

[1048] Zavyalov. Op. cit. p. 72.

naghanda ang Sinodo ng isang ulat para sa pamahalaan, na naglarawan ng nakakagulat na larawan ng pagbagsak ng buhay monghe: ang ilang monasteryo ay tuluyang walang tao, samantalang sa iba naman ay napakakaunti na lamang ng mga monghe, at sila ay napakatanda na, kaya walang makapagdaraos ng banal na paglilingkod; sa panahon ng mga imbestigasyon, maraming mga abbot ng monasteryo ang tinanggal at inaresto , at ang pamamahala ng mga monasteryo ay nasa napakasungit na kalagayan; wala man lang kahit kaunting palatandaan ng buhay monghe sa pang-araw-araw na pamumuhay; walang mga guro sa mga teolohikal na seminaryo, at walang sinuman na maimbitahan upang palitan sila. Nagtapos ang ulat ng Sinodo na ang monastisismo sa Rusya ay nasa bingit ng ganap na pagkawasak; kaya naman, hiniling ng Sinodo na muling payagan ang ordinasyon ng mga monghe, hindi pagkatapos ng tatlong taong novisiyato kundi sa loob lamang ng anim na buwang novisiyato. Malugod na tinanggap ng pamahalaan ni Regent Anna ang petisyong ito at ipinagkaloob ito[1049] .

Malinaw na, dahil sa ganoong patakarang pang-simbahan—na walang katwiran o makatuwirang batayan ang pamahalaan—ang buhay sa simbahan ay nagpakita ng nakalulungkot na larawan. Ngunit ganoon din ang nangyari noon sa iba pang aspeto ng buhay sa Rusya kaugnay ng pangkalahatang patakaran ng pamahalaan, sapagkat ang bansa at ang mga mamamayan nito ay lubos na hinamak at kinamumuhian. 'Ang pamumuno ng mga Aleman ay tumagal ng sampung taon,' ayon kay S. Platonov, 'sampung taon na ininsulto ang mga Ruso sa kanilang pinakamahuhusay na simpatiya at damdamin'[1050] .

Sa ilalim ni Emperatris Elizabeth (1741–1761), sa wakas ay nakahinga nang malaya ang Simbahan at ang orden ng mga monghe. Sa pinakamaliit, hindi ginamit ng debotong Emperatris ang mga hakbang na dati nang karaniwan bago ang kanyang paghahari, ngunit sa maraming usapin ay nanatili siyang tapat sa patakarang isinagawa ng kanyang ama, si Peter na Dakila. Pinigilan siya ng kanyang personal na debosyon sa hindi kailangang pag-atake sa Simbahan, ngunit ang kanyang patakarang pang-eklesiastikal ay hinubog ng pangkalahatang prinsipyo ng administratibong patakaran[1051] . Tumigil ang paglilinis sa mga monghe, at pinahintulutan ng Emperatris ang pagpapanumbalik, sa gastos ng estado, ng dalawang lubos na iginagalang na monasteryo – Valaam at Konevsky – na parehong tuluyang napabayaan dahil sa mga hakbang na isinagawa noong ika-18 siglo. Inutusan din niya na itinalaga ang Monasteryo ng Trinity-Sergius bilang isang lavra (1744); maraming monasteryo ang nakatanggap ng pinansiyal na tulong[1052] . Gayunpaman, ang pagkuha ng monastikong panata ay patuloy na kinokontrol ng pamahalaan; tanging sa mga diyosesis ng Timog Rusya (mga monasteryo ng Maliit na Rusya) lamang may karapatan ang mga obispo at ang abbot ng Kiev-Pechersk Lavra na isagawa ang ritwal ng tonsura ayon sa kanilang sariling pagpapasya. Hindi ito nangyari hanggang 1761, ilang sandali bago ang kanyang kamatayan, nang maglabas ang Emperatris ng isang kautusan na nagpapahintulot ng malayang ordinasyon sa pagka-monastiko. Sa kanyang paghahari, patuloy na nagsilbing kanlungan ang mga monasteryo para sa mga sugatang beterano ng digmaan, matatandang sundalo, mga may sakit sa pag-iisip, at mga kabataang salarin. Noong 1758, tinalakay ang isang plano kung saan ililipat ang mga residente na ito mula sa mga monasteryo at itatayo para sa kanila ang mga espesyal na kanlungan, na popondohan gamit ang mga lupain ng monasteryo; gayunpaman, nanatili lamang sa papel ang plano[1053] . Sa ilalim ni Peter III (1761–1762), muling ipinatupad ang pagbabawal sa kusang-loob na ordinasyon sa pagka-monk, hindi lamang sa mga diyosesis ng Great Russia kundi pati na rin sa mga diyosesis ng Southern Russia[1054] .

Bilang resulta ng lahat ng mga patakarang ito, na higit na nagwasak kaysa nagpaunlad sa buhay monastiko, nabawasan ang monastisismo sa isang kahiya-hiyang kalagayan. Pagsapit ng 1762, 7,659 na

---

[1049] N. M. Russian Monasticism in the 18th Century, sa: Stranik. 1884. Bol. 1. pp. 212, 435 ff.; PSZ. Blg. 8303, 8309, 9382.

[1050] Platonov. Lectures. p. 556.

[1051] Tungkol sa patakaran ni Elizabeth sa simbahan, tingnan: Vedenyapin, P. 'Ang mga Batas ni Emperatris Elizabeth Petrovna Tungkol sa mga Pari ng Orthodox', sa: Prav. ob. 1865. Blg. 5, 7, 10; Znamensky, P. 'Ang mga Pari sa Parokya sa Rusya Mula pa noong Panahon ng mga Reporma ni Pedro' (1873). pp. 242, 441–459; ibid. Mga Paaralang Teolohikal sa Rusya bago ang Reporma ng 1808 (1881). pp. 175 ff., 188. May isa pang kawili-wiling talambuhay ni Elizabeth: Bain, N. Ang Anak na Babae ni Pedro ang Dakila (Westminster, 1891).

[1052] IRI. Bol. 3, pp. 618, 486; Bol. 4, p. 662; PSZ. Blg. 8959; sa parehong panahon, sa pamamagitan ng isang kautusan noong 8 Hulyo 1744 (PSZ. 12. Blg. 8960), pinagtibay ni Elizabeth ang karapatan ng Lavra na pagmamay-ari ang lahat ng mga lupain nito. Gorsky. Historical Description. 2. p. 129.

[1053] PSZ Blg. 9591, 10665, 11332, 1079; ihambing sa Blg. 8583, kung saan kinakailangan ng mga opisyal na may kapansanan na panatilihin ang kaayusan sa panahon ng mga banal na paglilingkod.

[1054] PSZ. Blg. 11441, 11481.

lamang ang mga monghe at 4,733 ang mga madre, na mas kaunti pa kaysa noong 1740[1055] Kakaunti lamang ang materyal mula sa unang kalahati ng ika-18 siglo para makabuo ng malinaw na larawan ng panloob na buhay ng mga monasteryo. Ang napakaraming dekreto at kautusan ay hindi nagbibigay ng tumpak na larawan: dapat laging tandaan na ito ay inihanda nang may tiyak na pagkiling (lalo na noong paghahari ni Anna), upang bigyang-katwiran ang isang hakbang o iba pa. Hindi gaanong nakatulong ang mga pag-uusig na ito sa muling pagpapasigla ng buhay monghe. Noong panahong iyon, kulang ang espirituwal na lakas at ang masigasig at may talento na mga indibidwal na kayang hanapin ang tamang landas para sa muling pagpapasigla ng buhay monghe. Sa kalaunan, sa ikalawang kalahati ng ika-18 siglo, nagkaroon ng ilang pagsisikap sa direksyong ito, ngunit b una, kinailangan munang tiisin ng komunidad ng mga monghe ang isa na namang reporma na isinagawa ng mga awtoridad ng estado; ang pangangailangan nito, sa isang banda, ay matagal nang pinipilit, ngunit sa kabilang banda, ang pagpapatupad nito ay puno ng maraming kakulangan. Gayunpaman, tinanggal ng repormang ito ang pinakamahalagang sanhi na nag-aambag sa sekularisasyon ng buhay monastiko, kaya sa wakas ay naging posible nang isaalang-alang ang isang masusing reporma sa panloob na buhay monastiko.

3. Ang Sekularisasyon noong 1764

Ang sekularisasyon noong 1764 ang nagmarka ng kasukdulan ng isang serye ng mga hakbang na naglilimita lamang sa mga karapatan ng mga monasteryo na gamitin ang kanilang mga lupain at nag-agwat nang direkta ng bahagi ng kita mula rito patungo sa kaban ng estado, habang ang karapatan sa pagmamay-ari ay nanatili sa mga monasteryo gaya ng dati. Ang mga dahilan nito ay dahil hindi naghanda si Peter the Great ng isang tiyak na plano, at nasiyahan ang kanyang mga tagapagmana sa mga panandaliang hakbang. Ang mga lupain ng mga monasteryo ay naging pinagkukunan ng pamahalaan ng mga yaman tuwing kailangan nito ng pera. Dahil ang ekonomiya ng Rusya ay patuloy na nakararanas ng mga suliraning pinansyal—pangunahing dahil sa gastos na kaugnay ng mga reporma ni Pedro ang Dakila, at sa mga sumunod na dekada ay dahil din sa maling pamamahala—paulit-ulit na kumuha ang pamahalaan sa kita mula sa mga lupain ng monasteryo at simbahan. Ito ay katumbas ng tuwirang pagnanakaw. Naubos ang interes ng mga awtoridad sa monasteryo sa anumang pagpapabuti sa ekonomiya: maaaring isinagawa nila ang mga hakbang na iyon, ngunit ang gobyerno ay nababahala lamang sa agarang kita at ayaw maghintay na mamunga ang mga pagpapabuting ito. Ang kita mula sa mga lupain ng monasteryo ay ginamit para sa iba't ibang layunin ng iba't ibang institusyon, at ang pamahalaan mismo ay walang malinaw na ideya kung paano ito ipinamamahagi. Higit pa rito, ang pangangasiwa at pamamahala ng mga lupain na ito ay sumasailalim sa patuloy na serye ng mga reorganisasyon, na hindi nakatulong sa pagpapabuti ng sitwasyon.

Nang ipagkatiwala sa Tanggapan ng mga Monasteryo ang pangangasiwa sa mga lupain ng mga monasteryo noong 24 Enero 1701, sabay nitong nakuha ang karapatang magpatupad ng kontrol sa lahat ng mga lupain ng simbahan – ang dating pag-aari ng Patriarkado, ng mga diyosesis at ng mga monasteryo – ayon sa nakasaad sa dekreto. Gayunpaman, hindi nakatanggap ang Tanggapan ng mga Monasteryo ng tumpak na mga tagubilin tungkol sa hangganan ng kaniyang kapangyarihan. Umiral ito nang halos 20 taon at, sa panahong iyon, hindi nakabuo ng anumang tiyak na estruktura. Binubuo ang mga tungkulin nito sa pagsasagawa ng kontrol, pangongolekta ng kita—na gagamitin alinsunod sa sariling mga tagubilin ni Peter—at, sa wakas, pagsasagawa ng pagsusuri sa lupa[1056] . Tumagal ang pagsusuring ito ng halos 10 taon, at ang resulta nito ay kilala bilang ang 'Talaan ng 1710'; iilan lamang ang nakaligtas dito. Malinaw mula sa dekreto noong 30 Disyembre 1701 at sa ilang mga sumunod na dekreto na nagdaragdag rito[1057] na si Peter ay, sa katunayan, mayroon pa ring tiyak na plano sa simula tungkol sa paggamit ng kita mula sa mga lupain ng mga monasteryo: ang bahagi nito ay nakalaan para sa pagpapanatili ng mga monasteryo, habang ang isa pang bahagi ay inilaan para sa iba't ibang layuning pang-edukasyon at pangkawanggawa.

Bunga nito, sinimulan ng Tanggapan ng mga Monasteryo na pag-ibahin ang dalawang kategorya ng kita: ang 'itinakdang' kita, na nakalaan para sa pagpapanatili ng mga institusyong pang-eklesya, kabilang ang orden ng mga monghe, at ang 'hindi itinakdang' kita, na nakalaan para sa kaban ng estado para sa mga layuning

---

[1055] IRI. Bol. 2. p. 81.

[1056] Gorchakov. Orden ng mga Monghe. pp. 102, 122 ff.; Zavyalov. Op. cit. p. 50. Mga Gawa: Zavyalov. Ang Usapin ng mga Ari-arian ng Simbahan sa ilalim ni Emperatris Catherine II (1900) at Verkhovskaya, P. Ang mga Ari-arian ng Banal na Sinodo, mga Tirahan ng mga Obispo at mga Monasteryo (1909) – ang pinakamahalagang mga sanggunian sa kasaysayan ng buong panahon ng sekularisasyon, 1701–1764.

[1057] Gorchakov. Op. cit. p. 139; PSZ. Blg. 1886.

pang-edukasyon at kawanggawa na itinakda ni Peter[1058] . Ang mga monasteryo na may napakaliit na lupain ay hindi pinapatawan ng buwis at hindi isinama sa alinman sa dalawang kategoryang ito. Ang gastos sa pagpapanatili ng isang monghe noong 1701 ay itinakda sa 10 rublo at 10 kwarter ng butil bawat taon; pagkatapos, sa ilalim ng 'Talaan ng 1710' ito ay binawasan at, sa wakas, noong 1724 ay ibinaba sa 6 na rublo at 5 kwarter ng butil bawat taon, na may kaunting alawans para sa mga abbot at hieromonk[1059] . Gayunpaman, bukod dito, madalas—lalo na noong Digmaang Hilaga—ay naglalabas ng ganap na hindi inaasahang kautusan ng tsar, na tumutukoy, bukod sa iba pa, sa ekonomiya ng mga monasteryo. Kung kailangan ng Tsar ng mga kabayo para sa kabalyerya, obligado ang mga monasteryo sa mga kanlurang distrito na magbigay nito; kung kailangan ng dayami ang mga kabayo ng mga dragun, kinakailangang agad na akuin ng mga monasteryo ang responsibilidad sa pagbibigay nito; kung ang mga dalubhasa sa pagtatanim ng tabako (mga maestro ng tabako) na dinala mula sa ibang bansa ay nangangailangan ng matitirahan at pagkain, obligado rin ang mga monasteryo na tustusan ito[1060] . Ang orihinal na plano ni Peter na gamitin ang bahagi ng kita mula sa mga lupain ng monasteryo para sa mga gawaing kawanggawa ay napatunayang hindi magagawa dahil sa gastos ng digmaan, at ang pera at kita sa anyo ng kalakal ay ginamit pangunahin para sa pangangailangang militar at iba pang hindi planadong gastusin mula sa kaban ng estado[1061] . Ilang mga lupain ng monasteryo ang inilagay sa ilalim ng awtoridad ng mga partikular na departamento – ang Preobrazhensky o ang Departamento ng Posta – habang ang iba naman ay nakakabit sa mga pabrika na pinamamahalaan ng estado. Upang mapataas ang kita mula sa mga lupain na ito, ipinapaupa ng Departamento ng mga Monasteryo ang mga ito sa mga pribadong indibidwal, basta't pumayag ang mga nangungupahan na pumasok sa isang kontrata sa kundisyong magbayad ng karagdagang renta. Nakarating ito sa puntong kahit ang dating mga may-ari ng mga lupang ito – ibig sabihin, mga institusyong pang-simbahan – ay maaaring paupahan ang mga ito, basta't handa silang pumasok sa kaukulang kontrata.

Ito ang naging pinaka-karaniwang gawain pagkatapos ng 1710, habang unti-unti ring humina ang kahalagahan ng Tanggapan ng Monasteryo at ang saklaw ng mga gawain nito. Umabot sa isang dekreto noong 17 Agosto 1720 ang prosesong ito, kung saan pinawalang-bisa ang Tanggapan ng Monasteryo. Sa pamamagitan ng isang dekreto noong 16 Oktubre 1720, ibinalik ang mga lupain sa kanilang dating mga may-ari, at muling ipinagkatiwala ang pamamahala nito sa mga abad ng mga monasteryo. Nagpatuloy ang mga monasteryo na magbayad lamang ng mga buwis na dati nang itinakda ng Tanggapan ng Monasteryo, samantalang ang pangongolekta ng kita mula sa mga lupain ng monasteryo ay ngayon ay pinangasiwaan ng Chamber Collegium (ang awtoridad sa buwis)[1062] .

Para kay Peter, ang praktikal na aspeto kaysa sa legal ang pinakamahalaga; sa madaling salita, hindi siya nabahala sa tanong kung sino ang may-ari, o dapat ituring na may-ari, ng mga lupain – ang estado o ang Simbahan. Kitang-kita ito sa katotohanang kakaunti lamang ang pagbibigay-pansin ng 'Mga Espirituwal na Regulasyon' sa isyung ito. Tinutukoy lamang dito ang usapin sa pinakalahatang paraan: 'Dapat suriin ng Spiritual Collegium kung sino ang may-ari ng mga lupain ng simbahan at paano, at kung saan ginagastos ang butil at kita—kung ito ay nasa anyo ng pera. At kung may sinumang nagnanakaw ng ari-arian ng simbahan, dapat kumilos ang Spiritual Collegium laban sa taong iyon at mabawi ang ninakaw' (Bahagi 3, § 9). Malinaw na kinailangang bigyang-pansin ng Siyodo ang tanong kung sino ang dapat mag-administra ng mga lupain ng simbahan, lalo na matapos ang dekreto noong 16 Oktubre 1720. Napag-usapan na ang usaping ito sa unang sesyon ng Siyodo noong 14 Pebrero 1721, at isang kahilingan hinggil dito ang iniharap sa Tsar: Dapat bang ilagay ang mga lupain… sa ilalim ng hurisdiksyon ng Kolehiyo ng Simbahan lamang, dahil napabayaan at nasira ang mga ito sa ilalim ng mga sibil na administrador, at ang Kolehiyo ng Simbahan ay nanumpa na itaguyod ang katapatan at ang interes ng Kanyang Kamahalan ang Tsar nang hindi bababa sa ibang mga kolehiyo? At ang 'Mga Regulasyong Espirituwal' ay nagtatakda na ang naturang administrasyon ay mapupunta sa Spiritual Collegium.' Ito ay isang medyo malayang interpretasyon ng talatang nabanggit sa itaas, ngunit

[1058] Ihambing kay Milyukov. The State Economy (1890). p. 495.
[1059] PSZ. Blg. 1886; Gorchakov. Tungkol sa mga Pag-aari ng Lupa. p. 473.
[1060] Gorchakov. The Monastic Order. p. 140. Mga Apendise Blg. 6, 10 at 11.
[1061] Zavyalov. Op. cit. p. 60; PSZ Blg. 1926, 2462, 3659; Gorchakov. Imperyal na Utos. p. 165 at sumunod.
[1062] Gorchakov. Op. cit. p. 167; PSZ. Blg. 3659.

nagpasya ang Tsar: 'Ganito nga' – at ang mga lupain ay muling ibinalik sa pamamahala ng mga institusyong eklesiastikal[1063] .

Nang masusing masuri ng Sinodo ang kalagayang pinansyal ng mga lupang ito at ang organisasyon ng pangongolekta ng kita mula rito, nagpasya itong muling itatag ang Tanggapan ng Monasteryo, ngunit sa pagkakataong ito bilang isang administratibong katawan ng mismong Sinodo. Bilang tugon sa petisyon ng Sinodo noong 10 Marso 1721, inutusan ni Peter na muling itatag ang Tanggapan ng mga Monghe, ngunit sa pagkakataong ito ay nasa ilalim ng Sinodo. Inutusan ang Sinodo na kolektahin ang mga kita sa pamamagitan ng Tanggapan ng mga Monghe at ilipat ang mga ito sa Chamber College[1064] . Ang Tanggapan ng Monasteryo ng Sinodo ay muling pinangalanang Tanggapan ng Silid ng Administrasyong Sinodal noong 14 Disyembre 1724 at umiral sa pangalang ito hanggang 29 Setyembre 1726, nang muling ipangalan ito, sa pagkakataong ito bilang Kolehiyo ng Pananalapi ng Administrasyong Sinodal. Umiral ang Kolehiyong ito hanggang 15 Abril 1738, nang, sa kautusan ni Emperatris Anna, ito ay inalis mula sa hurisdiksyon ng Sinodo at inilagay sa ilalim ng awtoridad ng Senado. Mula noon, ang lahat ng mga pag-aari ng simbahan ay napasailalim sa kontrol ng mga ahensiyang pang-gobyerno[1065] .

Sa panahong ito, ang mga gawain ng Departamento ng mga Monasteryo ng Sinodo at ng Tanggapan ng Kamara ay nakatuon lamang sa pangongolekta ng kita mula sa mga lupain at paglilipat nito sa kaban ng estado. Tulad ng ipinapakita ng mga paunang purong administratibong hakbang na ito, unti-unti nang tinanggap ng pamahalaan ang pananaw na ang ari-arian ng simbahan, kabilang ang mga lupain ng mga monghe, ay dapat ituring na pag-aari ng estado; gayunpaman, ilang dekada pa ang lumipas bago maisama ang pananaw na ito sa batas ng estado.

[1066]Kahit sa mga huling taon ng paghahari ni Pedro, ang kita mula sa mga 'itinakdang' lupain ay ginastos nang eksklusibo para sa pangangailangan ng estado[1067] . Isang mahalagang hakbang tungo sa pagbabawas ng gastusin sa pagpapanatili ng mga monasteryo at pagpapalaya ng bahagi ng kita mula sa mga 'itinakdang' lupain ay ang kautusan noong 1724, na nag-utos sa paggawa ng talaan ng mga tauhan ng monasteryo – ang tanyag na kautusan, na madalas nating nabanggit, kung saan partikular na ganap na naipahayag ang saloobin ni Peter sa monastisismo at buhay-monastiko. Gayunpaman, ang dekretong ito ay may praktikal na layunin kaysa ideolohikal, ibig sabihin: nilayon nitong bawasan ang bilang ng mga monghe at sa gayon ay putulin ang gastusin ng Simbahan. Noong ika-22 ng Mayo 1724, ang Sinodo, na kumikilos ayon sa tiyak na personal na tagubilin ni Peter, ay inihanda ang tinatawag na '1724 staffing tables', ngunit sa loob ng ilang panahon ay hindi ito ipinatupad, dahil ang pagkamatay ng Emperador ay pumigil sa pagpapatupad ng dekretong ito. Ang Lupon ng Pananalapi ng Administrasyong Sinodal noong 1726, kung saan ang lahat ng usapin ay hindi na pinapasyahan ng mga pari kundi ng mga sekular na opisyal—na epektibong inalis ito sa awtoridad ng Sinodo at, sa mahahalagang kaso, iniharap ang mga usapin sa Senado—ay hindi inaprubahan ang mga regulasyon sa paghirang ng 1724 at naghain ng apela kay Emperatris Catherine I (1725–1727) na huwag itong ipatupad, na kanyang pinayagan[1068] . Ang bunga ng hindi pag-apruba sa mga regulasyon sa paghirang ng 1724 ay ginawa ng pinakamataas na awtoridad na usapin ang mga pag-aari ng mga monasteryo. Nagpasya ang Kataas-taasang Privy Council at ang Senado na panatilihin ang lahat sa dati at huwag ipatupad ang mga batas ng 1724, na sa isang diwa ay maaaring ituring na tagumpay para sa Synod, sapagkat nagpatuloy na gumana ang Lupon ng Pananalapi bilang isang kagawaran ng Synod, at ito, sa isang antas, ay nagpanatilih ng impluwensya nito sa pamamalakad ng mga gawain sa loob ng Lupon. Ang kaayusang ito ay kalaunan pinagtibay ng isang kautusan noong 6 Pebrero 1727.[1069]

[1063] PSPiR. Bol. 1, Blg. 3; PSZ. Bol. 6, Blg. 3734, § 5. Ang desisyon ni Peter ay kilala lamang mula sa kautusan noong 26 Hunyo 1741. PSZ. Blg. 8406.

[1064] PSPiR. Bol. 1, Blg. 30, 41, 79, 273, 729.

[1065] Zavyalov. Op. cit. pp. 66–70. PSZ. Blg. 4567. Tungkol sa organisasyon ng Tanggapan ng Monasteryo ng Sinodo at ng Tanggapan ng Kamara, tingnan: Barsov, T. Mga Institusyong Sinodal ng Nakaraan (1897). pp. 171–184. Ang repormang isinagawa noong Setyembre 1726 ay kaugnay ng muling pagsasaayos ng pangkalahatang administrasyon ng Sinodo; noong 15 Hulyo 1726, hinati ang Sinodo sa dalawang departamento, kung saan ang isa ay humahawak sa pang-araw-araw na gawain, samantalang ang isa naman ay humahawak sa mga hukuman ng simbahan at sa pamamahala ng mga lupain. PSZ. 7. Blg. 4559. Ihambing: Barsov. Ibid. pp. 187 at sumusunod.

[1066] PSZ. 7. Blg. 4488; PSPiR. 4. Blg. 1237, 1266.

[1067] PSPiR. 1. Blg. 313.

[1068] Tingnan ang 'Journal of the Supreme Privy Council' ng 25 Setyembre 1726, § 4, sa: Collection. 56. p. 100.

[1069] PSZ. 7. Blg. 5005; PSPiR. 5. Blg. 1907.

Bagaman opisyal na nanatiling isang katawan na may pananagutan sa Sinodo ang Lupon ng Pananalapi, sa ilalim ni Emperatris Anne, ayon sa isang kautusan noong 17 Marso 1733, inatasan itong isumite ang mga ulat nito hindi sa Sinodo kundi sa Senado, kung saan maaaring makakuha ang Sinodo ng impormasyon tungkol sa mga ulat na ito[1070] . Ang medyo kumplikadong sistemang burukratikong pag-uulat na ito ay pinawalang-bisa sa pamamagitan ng isang dekreto noong 15 Abril 1738, nang tuluyang inalis ang usapin ng mga pag-aari ng mga monghe mula sa hurisdiksyon ng Sinodo[1071] .

Mula Abril 1738 hanggang 15 Hulyo 1744, ang Lupon ng Pananalapi ay ganap na nasa ilalim ng kapangyarihan ng Senado. Nakuha nito ang lahat ng kapangyarihan ng dating Tanggapan ng mga Monghe, na hawak nito bago ang 1677 at pagkatapos ng 1701[1072] . Para sa mga lupain ng simbahan at mga monghe, ito ang pinakamahirap na mga taon. Gayunpaman, itinuring ng Sinodo na lubhang hindi katanggap-tanggap ang dekreto noong 2 Enero 1739. Dati, ayon sa 'Addendum sa mga Regulasyong Simbahan', ang personal na ari-arian at pera ng mga namatay na obispo at abbot ay napupunta sa pagmamay-ari ng Sinodo; ngayon naman, ipinakilala ang isang pamamaraan kung saan ang buong ari-arian ay agad na ililipat sa pamamahala ng Lupon ng Pananalapi at hindi ito palalayan mula roon nang walang dekreto mula sa Kanyang Kamahalan[1073] . Sinira ang mga lupain dahil pinatawan ang mga ito ng buwis na lumampas sa kanilang kita; bukod pa rito, patuloy na tumaas ang mga buwis na ito, halimbawa upang tustusan ang gastos ng mga establisyadong stud ng kabayo ni Biron; maraming lupain ang hindi nakabayad; pantay na hindi matiis ang kalagayan para sa parehong itinalaga at hindi itinalagang lupain. Ang Tanggapan ng mga Hindi Nabayarang Buwis, na itinatag sa ilalim ni Emperatris Anne, ay nagpadala ng mga detatsmentong militar upang kolektahin ang mga hindi nabayarang buwis sa pamamagitan ng puwersa. Kung ang kaban at mga bodega ng isang monastikong lupain ay walang laman, ang mga magsasakang monastiko ay direktang nilusuban[1074] .

Sa ilalim ni Emperatris Elizabeth, nagsimula ang isang bagong alon ng liberalisasyon at reporma. Kaagad pagkatapos ng kanyang pag-akyat sa trono (1741), iniharap ng Sinodo sa kanya ang isang memorandum tungkol sa kalagayan ng Simbahan, kung saan inakusahan nito ang Lupon ng Pananalapi ng kawalang-kakayahan. Gayunpaman, tatlong taon pa ang lumipas, noong ika-15 ng Hulyo 1744, nang inutusan ng Emperatris na buwagin ang Kolehiyo ng Pananalapi at ibalik sa Sinodo ang pamamahala ng mga lupain ng simbahan at monasteryo. Para sa layuning ito, itinatag ng Sinodo ang Chancellery ng Sinodal na Pamamahala sa Ekonomiya[1075] . Upang pamahalaan ang Tanggapang ito, nagtalaga ang Sinodo ng dalawang arkhimandrita at isang abbot. Ngunit ang mga repormang administratibo ay hindi gaanong nakatulong sa pagpapabuti ng kalagayang pang-ekonomiya ng mga lupain ng mga monghe. Tulad ng dati, pinarurusahan sila ng mga buwis na lumalampas sa kanilang kita, at ang mga magsasaka sa mga lupain ay tuluyang napahamak sa panahon ng paghahari ni Anna. Ang mga bagong talagang administrador – muli ay mga nakatatanda ng baryo, gaya ng dati – ay isinagawa ang kanilang tungkulin nang may mahigpit na pamamaraan. Naging sanhi ito ng kaguluhan sa hanay ng mga magsasakang monghe[1076] . Ang pag-asa ng Sinodo na sa ilalim ng pamumuno ng debotong Elizabeth ay magbabago ang pananaw ng pamahalaan sa mga lupain ng simbahan ay hindi natupad. Matagal nang dumadaloy sa kaban ng estado ang kita mula sa mga lupang ito, at hindi na talaga maaaring wala ito sa kaban. Sa kabila ng kanyang panloob na debosyon at ng kanyang pabor sa hirarkiya ng simbahan at sa orden monastiko, hindi maaaring payagan ni Elizabeth ang mga kahilingan ng Sinodo dahil sa mga dahilan na purong pampamahalaan at pang-ekonomiya[1077] . Bukod pa rito, matibay ang kanyang paniniwala sa pagiging tama ng

---

[1070] PSZ, Blg. 6354.

[1071] Ang dating mga pag-aari ng patriyarka lamang, na inilipat sa Sinodo noong 1721 kasunod ng pagkakatatag nito, ang nanatili sa ilalim ng administrasyong sinodal; ang Sinodo, dahil sa posibleng mga bagong dekreto mula kay Peter, ay maingat na hindi inilipat ang mga pag-aaring ito sa Tanggapan ng Monasteryo ng Sinodo, kundi pinanatili ang mga ito sa ilalim ng direktang awtoridad nito. Ngunit ngayon, kasunod ng kautusan noong 15 Mayo 1738, inalis din ang mga pag-aari na ito mula sa pamamahala ng Sinodo at inilipat sa Lupon ng Pananalapi. Zavyalov. Op. cit. p. 74; PSZ. 10. Blg. 7679.

[1072] PSZ, Blg. 7639 (1738), 7850 (1739), 8074 (1740).

[1073] PSPiR. 2. Blg. 596. § 61. Zavyalov. Op. cit. p. 75. Dapat tandaan, gayunpaman, na ang personal na ari-arian ng mga hierarkang simbahan ay maaaring malaki: pag-aari ng mga hierarka ang mga mamahaling kasuotang pang-simbahan, mga banal na sisidlan, mga ikon, mga aklat, atbp.

[1074] 1. Znamensky. Op. cit.; Prav. sob. 1864. 1. p. 274; ihambing: Zavyalov. Op. cit. p. 77 ff.

[1075] PSZ. 12. Blg. 8993; ihambing kay Zavyalov. Op. cit. p. 77. Noong una, sa pamamagitan ng kautusan noong 26 Hunyo 1741, pansamantalang inilipat ang Lupon ng Pananalapi sa Sinodo. PSZ. Blg. 8406.

[1076] PSZ. 13. Blg. 10168; Zavyalov. Op. cit. p. 100; Solovyov. 24 (1874). pp. 242, 360, 363.

[1077] Vedenyapin. Op. cit., sa: Prav. ob. 1865. 3. p. 220; PSZ. 14. Blg. 10765.

pananaw ng kanyang ama, si Peter the Great[1078] . Naging malinaw sa pamahalaan na kinakailangan ang ganap na sekularisasyon ng mga lupain ng simbahan. Ang pundasyon para rito ay inilatag ng isang dekreto noong 30 Setyembre 1757, kung saan ang mga retiradong opisyal ay hinirang bilang mga tagapangasiwa ng mga lupang ito; ang mga lupang ito ay pinatawan ng buwis sa parehong batayan tulad ng sa mga may-ari ng lupa, ngunit ang mga buwis na kinolekta para sa pagpapanatili ng mga monasteryo ay nanatili sa kanilang dating antas[1079] .

Ang kahalili ni Elizabeth, si Peter III, ay gumawa ng isang tiyak na hakbang sa parehong direksyon. Ang kanyang kautusan noong 21 Marso 1762 ay inalis ang pamamahala ng mga lupang ito mula sa Sinodo at muling itinatag ang dating Lupon ng Ekonomiya. Bilang isang awtoridad ng estado na nasasailalim sa Senado, pinangasiwaan ng Kolehiyo ang mga lupain sa pamamagitan ng mga retiradong opisyal, gaya ng itinadhana na ng kautusang ipinalabas noong 30 Setyembre 1757[1080] . Muling inayos ng kautusang ipinalabas noong 21 Marso 1762 ang mga usaping pinansyal sa isang ganap na bagong batayan. Ang mga magsasaka sa mga lupang ito, bukod sa buwis na per capita (kinokolekta sa bawat lalaki) na karaniwan sa lahat at umabot sa 70 kopecks, ay kinailangang magbayad pa ng karagdagang 1 rublo. Gayunpaman, ang lupang dati nilang sinasaka para sa kapakinabangan ng mga may-ari ng mga lupang simbahan at monasteryo ay ngayo'y napunta sa kanilang personal na paggamit. Sa ganitong paraan, naging mga bukid ng estado sila, na hindi na pinapatawan ng buwis sa anyo ng produkto at sapilitang paggawa. Ang buwis na rouble ay ibinayad sa Lupon ng Ekonomiya. Ang mga monasteryo at mga obispo ng diyosesis ay tumatanggap ng kanilang mga stipendyo alinsunod sa talaan ng kawani noong 22 Mayo 1724, at ito ay lalo pang pinataas[1081] . Ang talata 6 ng kautusang ito ay partikular na malinaw: lahat ng ligal na pagtatalo sa pagitan ng mga may-ari ng lupa at ng mga magsasaka tungkol sa hindi nabayarang buwis at pag-aalsa ng mga magsasaka, maliban sa mga kasong at mga paratang ng pagpatay, ay itinigil, at ang mga dokumento ng hukuman ay dapat sirain. Ito ay isang tunay na amnestiya, na tuluyang nagwakas sa lahat ng paglilitis kaugnay ng pag-aalsa ng mga magsasaka noong paghahari ni Elizabeth[1082] . Ang Seksyon 7 ay kawili-wili rin, ayon dito, ang mga opisyal na namamahala sa mga lupain ay tumatanggap ng 10 porsyento ng anumang pagtaas ng kita bilang bonus. Isang dekreto ng Senado noong 6 Abril 1762 ang nag-utos sa pagtatatag ng Lupon ng Ekonomiya at sa paggawa, sa lalong madaling panahon, ng mga talahanayan ng kawani para sa pagpapanatili ng mga monasteryo[1083] .

Alam na ang dekretong ito ay nagdulot ng malaking pagkadismaya at pagkabigo sa hanay ng hirarkiya ng simbahan. Sumulat si Metropolitan Timofey ng Moscow sa kilalang Metropolitan Arseny Maceevich ng Rostov: 'Nunc non Vestram Sanctitatem, sed omnes nos dolenda ista tetigit metamorfosis, quae vitam nostram ad gemitus et dolores ducit' [Hindi lamang ang Inyong Kabanalan, kundi tayong lahat ay naantig ng masaklap na pagbabagong ito, na humahantong sa ating buhay sa mga pag-angal at pagdurusa][1084] . Ngunit sa katotohanan, hindi ito isang pagbabago, gaya ng pinaniniwalaan ng Metropolitan ng Moscow, kundi isang lohikal na pagpapatuloy ng mga hakbang ni Elizabeth, na ipinatupad nang may ilang pag-aatubili. Dumating na ang pinakaangkop na sandali upang lutasin ang usaping ito, bagaman marahil ay dapat munang isagawa ang ilang paunang hakbang. Higit pa rito, ang kautusan ay hindi kasing 'di-makatarungan' gaya ng pinaniniwalaan ni A. Zavyalov[1085] .

[1078] Sa ganitong konteksto, isang tipikal na halimbawa ang kautusan ni Elizabeth na inutusan ang mga sugatang sundalo na matuluyan sa mga monasteryo at panatilihin sa gastos ng mga ito, pati na rin ang kanyang pagkadismaya na hindi sapat ang ginawa ng Sinodo hinggil dito. PSZ. 14. Blg. 10765.

[1079] PSZ. 14. Blg. 10765; Zavyalov. Op. cit. pp. 96–100. Maaaring ipalagay na tanging ang biglaang pagkamatay ni Elizabeth (25 Disyembre 1761) ang pumigil sa pagsasakatoliko ng mga lupain ng simbahan.

[1080] PSZ. 15. Blg. 11481. Tungkol kay Pedro III, tingnan ang monograpiya: Bain, N. *Peter III, Emperor of Russia. The story of a crisis and a crime* (Westminster, 1902).

[1081] Dati, ang mga arkhimandrita ng mga stauropegial na monasteryo ay tumatanggap ng 100 rublo bawat taon; sa ilalim ng kautusan noong 21 Marso 1762, nagsimula silang tumanggap ng 500 rublo, ang mga abbot ng mga monasteryong pangalawang uri ay 200 rublo, at ang mga abbot ng mga monasteryong pangatlong uri ay 150 rublo.

[1082] Ang pagpapalabas ng kautusang ito ni Peter III ay isang napakabihirang pangyayari noong ika-18 siglo, nang umabot sa rurok ang pagka-alipin sa Rusya. Nagkaroon ng bahaging papel ang kautusang ito sa mga sumunod na pag-aalsa ng mga magsasaka sa panahon ng paghahari ni Catherine II at sa kapanahunan ni Pugachev.

[1083] PSZ. 15. Blg. 11498.

[1084] Russ. Art. 25 (1879). p. 586, at pati na rin sa: Solovyov. 25 (1875). p. 147. Tingnan din ang liham mula kay Arseny Matseevich para kay Count A. P. Bestuzhev-Ryumin na isinulat matapos ang pag-akyat ni Catherine sa trono; ibid. p. 146.

[1085] Zavyalov. Op. cit. pp. 123, 125.

Bagaman sa pangkalahatan ay hindi maiiwasan ang impluwensya ng kanyang personal na paniniwalang panrelihiyon sa patakarang pang-simbahan ni Emperatris Catherine II (1762–1796)[1086] , ang sekularisasyon noong 1764 ay, una sa lahat, isang pagpapatuloy at konklusyon ng isang buong serye ng mga hakbang na ipinatupad noong ika-18 siglo. Gusto ni Catherine na ilarawan ang sarili bilang tagapagmana ng mga repormistang pagsisikap ni Peter the Great, na siyang nag-dikta ng kanyang pangunahing saloobin sa sekularisasyon; ang kanyang personal na pananampalataya ay nag-ambag upang maisagawa ang reporma sa pinakamaikling panahon. Ang katotohanang tinugunan ng repormang ito hindi lamang ang usapin ng mga lupain ng simbahan kundi pati na rin ang bilang ng mga monasteryo at mga monghe ay kaugnay ng pananaw ni Catherine sa monastisismo bilang isang institusyon ng Simbahang Kristiyano.

Marahil ay nararapat na magbigay ng maikling balangkas ng kanyang mga pananaw. Napag-usapan na natin sa isa pang akda (tingnan ang tala 1081) na ang dakilang emperatris na ito ng ika-labingwalong siglo, na kabilang sa parehong denominasyon—ang pananampalatayang Ebangheliko ng kanyang tinubuang-bayan at ang pananampalatayang Griyegong Orthodox sa Russia—ay sa pangalan lamang, at walang tunay na debosyon sa puso; at hinusgahan niya ang mga usaping panrelihiyon at pang-simbahan batay lamang sa pananaw na pampulitika ng estado. Tiyak na hindi lamang nito ikinabahala ang kanyang ama, kundi nagulat din ang kanyang mga nasasakupan na Orthodox, maliban na lamang kung sila mismo ay nasa ilalim ng matinding impluwensiya ng mga deistikong ideya ng Panahon ng Kaliwanagan. Ang pananampalataya ni Catherine II ay hindi lumampas sa hangganan ng deismo. Dahil sa kanyang matinding talino at pananaw sa kasaysayan, hindi niya ipinilit ang kanyang sariling pananampalataya sa malawak na masa ng kanyang mga nasasakupan. Kahit bago pa man siya umakyat sa trono, ipinakita na ni Catherine sa lahat kung gaano niya pinahahalagahan ang lahat ng aspeto ng ritwal ng simbahan; Dahil dito, lalong nakamit ng Emperatris ang pabor ng hirarkiya ng simbahan at ng mga tao, kabaligtaran ng kanyang asawa, na bilang tagapagmana ng trono at kalaunan bilang Emperador, ay hindi pinansin ang mga ritwal at samakatuwid ay nanatiling isang dayuhan, isang 'Aleman', sa paningin ng mga Ruso. Ang mga paglihis na ito ng 'Ortodoksong' emperador mula sa mga tradisyon ng Simbahang Ruso, at ang kanyang mga kautusan—na muling nagpakita, katulad ng noong 'mabuting lumang panahon' ni Emperatris Elizabeth, ng magaspang na pakikialam ng estado sa mga usaping pang-simbahan—ang labis na nagpahamak sa hirarkiya[1087] . Naiintindihan nang lubos ni Catherine ang sitwasyong sikolohikal, at sa manifesto noong 28 Hunyo 1762, ipinaliwanag ang dahilan ng pagpapatalsik sa emperador nang pangunahin sa mga panrelihiyosong termino: 'Naging malinaw sa lahat ng tunay na anak ng Inang Rusiya kung anong panganib ang bumabanta sa buong estadong Rusiya bilang bunga ng mismong akto na ito, namely: ang ating Ortodoksong Simbahang Griyego ang unang nakaramdam ng kaguluhan at pagkawasak ng mga tradisyong eklesiastikal nito, kaya't ang ating Simbahang Griyego ay lubos nang mahina sa pinakahuling panganib ng pagbabago sa sinaunang Ortodoksiya ng Rusya at ang pagtanggap ng batas ng ibang pananampalataya'[1088] .

Gustong-gustong tawagin ni Catherine ang sarili bilang 'Orthodox Empress'[1089] , at sa kasaysayan ng kanyang paghahari, na siya mismo ang nagsulat, ay nakasaad: 'Inaangat si Catherine sa trono; inilagay siya roon upang ipagtanggol ang pananampalatayang Orthodox' [Inaangat si Catherine sa trono upang ipagtanggol ang pananampalatayang Orthodox]. Tinukoy din niya ang sarili bilang 'chef de l'Église grecque' [ulo ng

---

[1086] Tungkol sa pananampalatayang pananaw ni Catherine, tingnan ang aking artikulo sa: *Jahrbuch für Geschichte Osteuropas*. 3 (1938); at pati na rin: Titlinov, B. Gavriil Petrov, Metropolitan ng Novgorod at St Petersburg (1916) – isang masusing pag-aaral ng Simbahang Ruso sa ilalim ni Catherine II, kung saan ang mga pananaw ng Emperatris ay inilalarawan sa iba't ibang bahagi. Tingnan din ang naunang gawa: Znamensky, P. *Lectures on the History of the Russian Church during the Reign of Catherine II*, sa: *Prav. sob.* 1875.

[1087] Ang aking mga pinagsama-samang akda, mga pahina 571, 574. Tingnan ang mga nabanggit na pahayag tungkol sa mga dekreto hinggil sa mga pag-aari ng simbahan; bukod pa rito, may mga usap-usapan tungkol sa mga plano ni Peter III na ipakilala ang ilang 'Protestanteng inobasyon'. Tingnan ang liham mula kay Count Mersy-Argento kay Count Kaunitz (28 Mayo at 18 Hunyo 1752), sa: Collection. 18, mga pahina 371 at 391; at pati na rin: Bolotov. Notes. 2. p. 172; Mémoire de la princesse Dachkoff. 1. p. 41; Russian Archives. 1871. p. 2055; at pati na rin ang kautusan noong 26 Marso 1762, na hindi kasama sa PSZ, sa: Russian Articles. 6 (1872). p. 567.

[1088] PSZ. 16. Blg. 11582; ang Manifesto na inilabas kaugnay ng koronasyon noong 7 Hulyo 1762 ay muling nagbigay-katwiran sa mga pangyayari noong 28 Hunyo: ipinahayag ng Emperatris na ito ay hinihingi sa kanya ng 'kanyang mismong tungkulin sa paningin ng Diyos (!), ng Kanyang Simbahan at ng Banal na Pananampalataya'. PSZ. 16. Blg. 11598; ang pagkamatay ni Pedro III ay iniharap bilang pagpapahayag ng kalooban ng Banal na Providensiya. PSZ. 16. Blg. 11599. Ihambing sa aking binanggit na akda, p. 574.

[1089] Collection. 7. p. 156.

Simbahang Griyego] o 'chef de son Église' [ulo ng kanyang Simbahan][1090] . Ikinalulugod niyang bigyang-diin na itinuturing niya ang kanyang mga gawain bilang isang relihiyosong tungkulin; sa kanyang pananaw, ang konseptong Lutheran ng isang relihiyosong saloobin sa sariling tungkulin – 'vocation' – ay pinagsama sa kaisipan ng Kristiyanong tungkulin ng isang Orthodox na tsar. Ang mga salita ni Bossuet, na pinili niya bilang moto para sa kanyang 'Instruction', ay marahil naunawaan niya sa liwanag ng mga paniniwalang ito: 'Seigneur mon Dieu! Sois attentif à ma voix et donne-moi de l'intelligence pour juger Ton peuple selon Ta sainte loi et selon la justice' [Diyos ko, pakinggan Mo ako at pagkalooban Mo ako ng pagkaunawa upang husgahan ang Siyayong bayan ayon sa Siyayong banal na batas at ayon sa katarungan][1091] . Ito ang opisyal na aspeto ng kanyang relihiyon. Gayunpaman, kung susuriin ang panloob na buhay-relihiyon ni Catherine, isang ganap na ibang atmospera ang lilitaw. Lumilitaw ang ibang larawan mula sa kanyang mga liham at pag-uusap sa kanyang mga malalapit na kasamahan. Hindi siya isang taong madalas pumunta sa simbahan – ang mga batas at kaugalian ng simbahan ay kinakailangan lamang para sa kanya; hindi niya kailanman ito nilalapitan dahil sa anumang panloob na pagnanasa. Ito ang naging batayan ni Prinsipe M. M. Shcherbatov upang itanong ang sumusunod: 'May pananampalataya ba siya sa batas ng Diyos? Sapagkat kung mayroon man siya, ang batas ng Diyos mismo ang sana'y nagpatuwid ng kanyang puso at gumabay sa kanyang mga hakbang sa landas ng katotohanan. Ngunit—hindi! Nalalasing siya sa walang-saysay na pagbabasa ng mga makabagong manunulat. Wala siyang pakialam sa batas Kristiyano (bagaman nagpapanggap siyang deboto)'[1092] . Ang patakaran ni Catherine sa simbahan ay pinakamahusay na mailalarawan ng kaniyang sariling pahayag, na ginawa bago pa man siya umakyat sa trono: 'Respecter la religion, mais ne la faire entrer pour rien dans les affaires d'État' [Igalang ang relihiyon, ngunit huwag itong payagang makaimpluwensya sa mga usaping pang-estado][1093] .

Agad nang maupo si Catherine sa trono, tinalakay ang usapin ng mga lupain ng simbahan at mga monasteryo. Noong 16 Hulyo 1762, dalawang linggo matapos ang kanyang pag-akyat sa trono, pinasa ng Senado, 'sa kahilingan ng mga klero', ang isang resolusyon na ibalik ang mga lupain sa mga institusyong pang-iglesia, at magpataw ng karagdagang 1 rouble mula sa mga magsasakang monghe bukod pa sa 70 kopecks buwis na per capita, isang karagdagang 1 rublo ang ipapataw, na hahatiin sa dalawang bahagi: 50 kopecks para sa kaban ng bayan para sa pangangalaga ng mga inutil at 50 kopecks para sa mga institusyong pang-simbahan kung saan ibinabalik ang mga magsasakang monghe; Ang mga lupang ito ay hindi dapat pangasiwaan ng mga administrador na hinirang ng mga institusyong simbahan, kundi ng mga nakatatanda sa baryo na hinirang ng mga magsasaka. Dalawang araw matapos ang kautusang ito, noong ika-18 ng Hulyo, naganap ang isang pinagsamang sesyon ng Senado at ng Sinodo, kung saan nahati ang opinyon ng mga miyembro ng Sinodo; ipinahayag ni Arsobispo Dimitri Sechenov ng ang pananaw na dapat buuin ang isang espesyal na komisyon na binubuo ng mga kinatawan ng klero at ng pamahalaan upang bumuo ng mga talaan ng kawani para sa mga diyosesis at monasteryo at upang itakda ang pamamaraan ng pamamahagi ng kita mula sa mga lupain.

Si Catherine, nang matanggap ang ulat tungkol sa pulong na ito, ay hindi pa nakabubuo ng tiyak na opinyon hinggil sa usapin, at ang kanyang manifesto noong 12 Agosto 1762 ay malamang na inilabas matapos niyang talakayin ang isyu kay Count A. P. Bestuzhev[1094] . Ang napakahabang manifesto na ito[1095] , na nagbibigay ng kritikal na pagsusuri sa mga nabanggit na kautusan ni Peter III, ay nagpapakita na hindi nakaligtas si Catherine sa pagbatikos sa mga kilos ng kanyang mga nauna, na nabigo na maunawaan ang saloobin ni Peter sa mga lupain ng simbahan at ayaw ipagpatuloy ang gawaing sinimulan niya ayon sa kanyang diwa. 'Wala kaming balak o hangarin,' ayon sa manifesto, 'na angkinin ang mga lupain ng simbahan para sa aming sarili, ngunit taglay namin ang kapangyarihang ipinagkaloob sa amin ng Diyos upang maglabas ng mga

---

[1090] Russian Archives 1865, p. 490; Collection 13, p. 378 (kay Voltaire, may petsang 27 Disyembre 1773). 33, p. 142 (kay Grimm, may petsang 23 Abril 1781).

[1091] 'Ang Mga Tagubilin'. Inedit ni Chechulin (1907). Bagaman pinuri ng mga obispo (ang tinatawag na Komisyon ni Arsobispo Innokenty) ang mga gawa ni Catherine (Titlinov, Gavriil Petrov. pp. 131–134), ang Simbahang Ruso at ang mga interes nito ay nanatiling labas sa saklaw ng Komisyon ng Mambabatas; hindi kinatawan ang mga klero rito ng kanilang sariling mga delegado; tanging ang Sinodo ang nagpadala ng isang kinatawan sa Komisyon. Florovsky, A. Ang Komposisyon ng Komisyon ng Mambabatas, 1767–1774 (1915). p. 57; Stöhlin. 2. p. 468. Tingnan din ang aking op. cit.

[1092] Shcherbatov. 'Tungkol sa Pagkasira ng Moralidad sa Rusya', sa: Russian Articles 1871. p. 686; at pati na rin: Dolgoruky, I. M. 'Isang Paglalakbay sa Kyiv noong 1777', sa: Readings 1870. Vol. 3. p. 8; aking op. cit. pp. 574–576.

[1093] Koleksyon. 7. p. 97.

[1094] Solovyov. 25 (1875). p. 148; ihambing sa liham ni Catherine kay Count A. P. Bestuzhev. Koleksyon. 7. p. 135.

[1095] PSZ. 16. Blg. 11643.

batas hinggil sa pinakamainam na paggamit nito para sa kaluwalhatian ng Diyos at kapakinabangan ng tinubuang-bayan. At para sa layuning ito, sa ilalim ng proteksyon ng Diyos, nilalayon naming dalhin sa kasakdalan ang organisasyon ng buong klero, alinsunod sa mga regulasyong eklesiastikal na sinunod ng aming pinakamamahal na lolo, ang Kanyang Kamahalan na si Emperador Pedro na Dakila, sa pamamagitan ng pagtatatag para sa layuning ito ng isang espesyal na komisyon na binubuo ng mga pigura eklesiastikal at sekular, sa ilalim ng aming sariling pangangasiwa." Higit pa rito, na tumutukoy sa resolusyon ng Senado (na may petsang 16 ng Hulyo) at sa petisyon ng Sinodo, inutusan ng manifesto – hanggang sa panahong magsisimula ang komisyong ito sa kaniyang gawain at makarating sa isang desisyon: 1) na ibalik ang mga lupain sa klero; 2) ang Lupon Pang-ekonomiya ay buwagin at ang mga opisyal ay tanggalin sa administrasyon, 3) isang buwis na 1 rouble bawat tao ay ipataw sa mga mongheng magsasaka, o 'ayon sa lokal na kalagayan at pangangailangan'; ang mga magsasaka ay patuloy na pagtrabahuhin, ngunit 'nang hindi napapagod ng anumang labis na buwis o hindi kailangang paggawa'.

Noong 29 Nobyembre 1762, isang bagong imperyal na kautusan ang nagtatag ng Komisyon sa mga Ari-arian ng Simbahan, na binubuo ng tatlong miyembro na kumakatawan sa Simbahan at lima na kumakatawan sa pamahalaan[1096] . Nakatanggap ang komisyon ng mga tiyak na tagubilin para sa kaniyang gawain. 'Nais namin,' ang konklusyon ng mga tagubilin, 'na ang ari-arian ng simbahan ay magamit sa pinakamainam na paraan sa paglilingkod sa Diyos, ibig sabihin, para sa pagtataguyod ng debosyon at para sa kapakinabangan ng mga tao.' Ang mga layunin ng manifesto ay kahanga-hanga, ngunit sa kasamaang palad, hindi ito nagdulot ng pagtaas ng debosyon at hindi rin ito nakinabang ang mga tao. Kaugnay ng pagbuo ng komisyong ito, naglabas ang pamahalaan ng ilang karagdagang kautusan.

Noong ika-8 ng Enero 1763, lumabas ang isa pang manifesto ni Catherine, na nagpapakita na, una, ang mga dekreto ni Peter III at ang manifesto ng ika-12 ng Agosto ay nagdulot ng kalituhan sa mga magsasaka ng monasteryo at pag-aatubili na magbayad ng karagdagang buwis sa ulo; at ikalawa, marahil ay sinimulan ng mga klero na pamahalaan ang mga lupain, na ibinalik sa kanilang kontrol, nang may labis na sigasig, kaya't ang pinakahuling manifesto ay naglalaman ng rekomendasyon na 'panatilihin' ang mga magsasaka 'sa mabuting kaayusan'[1097] . Noong 12 Mayo 1763, itinatag ni Catherine ang Lupon ng Ekonomiya para sa mga Lupang Simbahan[1098] . Ang Lupon ng Pamamahala ng Ekonomiya ay binubuo ng mga sekular na opisyal at may pananagutan sa Emperatris at sa Senado; kinakailangan lamang nitong ipasa sa Sinodo ang mga usaping purong eklesiastikal. Sa wakas, noong 26 Pebrero 1764, inilabas ang tanyag na dekreto hinggil sa mga pag-aari ng simbahan, na nagwakas sa sigalot na tumagal ng maraming siglo – mula pa noong 1503 – sa pagitan ng Simbahan at ng estado[1099] .

Ang pinakamahalagang probisyon ng batas na ito ay ang mga sumusunod: 1. Lahat ng mga lupain na pag-aari ng Sinodo, mga diyosesis, mga monasteryo at mga parokya ay tuluyang inilipat sa Lupon ng Pananalapi. Lahat ng mga institusyong pang-eklesiastiko ay inalis sa pamamahala ng mga lupain na ito. Ang mga magsasaka na naninirahan sa mga lupang ito, na ang bilang ayon sa senso noong 1760 ay 910,866 'reviskiy duš' (ibig sabihin, mga lalaki lamang; dapat idagdag sa bilang na ito ang kanilang mga kapamilya), ay inilagay sa hurisdiksyon ng Lupon ng Ekonomiya, at mula noon ay tinawag na 'mga magsasakang pang-ekonomiya'. 2. Simula 1 Enero 1764, sa halip na paggawa sa corvée at iba't ibang buwis, pinilit ang mga magsasaka na magbayad ng buwis na 1.5 rubles bawat tao, na ipinasa sa kaban ng estado sa pamamagitan ng ' ' ng Lupon ng Ekonomiya. 3. Inatasan ang Board of Economy na maglaan ng tiyak na halaga para sa pagpapanatili ng mga institusyong eklesiastikal – mga diyosesis, mga monasteryo, at mga simbahan ng parokya – na dating nagmamay-ari ng lupa. 4. Hinati ang mga diyosesis sa tatlong uri, at inilaan ang kanilang pagpapanatili ayon sa kanilang uri. 5. Para sa mga monasteryo – sa simula lamang yaong nasa Great Russia, ibig sabihin ay hindi kasama ang mga nasasakupan ng Metropolitan ng Kyiv – inihanda ang mga badyet ng monasteryo[1100] .

[1096] PSZ. 16. Blg. 11716; tungkol sa mga gawain ng Komisyon: Zavyalov. Op. cit. pp. 127 at sumusunod.

[1097] PSZ. 16. Blg. 11730; karagdagan, ibid., Blg. 11745, 11747, 11789 at 11791 (tungkol sa pamamahala at pag-aaccount ng kita at gastusin).

[1098] PSZ. 16. Blg. 11814; mga espesyal na tagubilin para sa Lupon ng Ekonomiya: ibid. Blg. 11844; nagsimula itong magtrabaho noong 12 Hulyo. Ibid. Blg. 11864.

[1099] PSZ. 16. Blg. 12060.

[1100] Ihambing: Zavyalov. Op. cit. pp. 155–190, 190–234, 283–321, 322–340 (tungkol sa mga puntong A, B, C at D).

Mahalaga sa atin ang mga listahang monastiko sa dalawang aspekto: una, tinutukoy nila ang bilang ng mga monasteryo na tumatanggap ng taunang alawans alinsunod sa mga listahang ito; pangalawa, hinati ang mga nakalistang monasteryo sa tatlong uri.

Para sa kasunod na kasaysayan ng monastisismo sa Rusya, napatunayan na mas mahalaga ang unang punto kaysa sa ikalawa. Lubhang nabawasan ang bilang ng mga monasteryo; ibig sabihin, maraming monasteryo ang tuluyang isinara o pinagsama sa iba; gayunpaman, ipinagkaloob ang pahintulot na panatilihin ang ilang monasteryo na hindi kasama sa mga listahan – ang tinatawag na 'hindi nakalistang' monasteryo. Ang magiging kapalaran ng dalawang kategoryang ito ng mga monasteryo ay hindi lamang nagkakaiba sa usaping pinansyal kundi, higit sa lahat, sa usapin ng kanilang panloob na espiritwal na pag-unlad. Dahil dito, nabuo ang dalawang magkaibang uri hindi lamang ng mga monasteryo kundi pati na rin ng mga monghe, dalawang magkaibang anyo ng buhay monghe, at dalawang magkaibang landas ng pag-aascetismo. Ang monastic charter, bilang pundasyon ng buhay monghe, ay nawalan ng kabuluhan sa mahabang panahon.

Noong 1700–1701, mayroong 1,201 monasteryo sa Rusya, kung saan 965 ay para sa mga lalaki at 236 para sa mga babae[1101] . Noong 21 Enero 1721, inutusan ni Pedro ang Dakila ang pagsasara ng ilang monasteryo, habang ang iba, na may kaunting bilang ng mga monghe, ay pagsasamahin sa mas malalaking monasteryo, at babawasan ang bilang ng mga monghe. Ang 'Proklamasyon' (1724) ay naglalaman din ng probisyon hinggil sa pagbabawas ng bilang ng mga monghe. Inirekomenda ng 'Mga Regulasyong Espirituwal' (§ 46, tungkol sa mga monghe) na ang bilang ng mga monghe sa anumang monasteryo ay hindi dapat lalampas sa 30. Noong ika-18 siglo, hanggang 1764, isinagawa ang angkop na mga hakbang, at sa panahong ito, kabuuang 175 monasteryo (141 para sa mga lalaki at 34 para sa mga babae) ang isinara o pinaikli bilang resulta ng pagsasanib; gayunpaman, sa pagitan ng 1700 at 1744, 33 bagong monasteryo para sa mga lalaki at 4 para sa mga babae ang itinatag[1102] . Hindi ganap na maaasahan ang mga datos na ito, dahil ang Sinodo at ang mga sangay nito ay nakatanggap lamang ng impormasyon tungkol sa tinatawag na 'designated' na mga monasteryo na sinusuportahan ng mga lupain; ang maliliit na monasteryo na walang sariling lupain at itinuturing na 'undesignated' o 'small-brotherhood' ay madalas na nawala, at wala nang impormasyon ang Sinodo tungkol dito. Sa pagitan ng 1738 at 1741, mayroong 624 na monasteryo na tumatanggap ng suporta[1103] .

Alinsunod sa batas noong 26 Pebrero 1764, ang mga sumusunod ay isinama sa mga monastikong rehistro:

Klase 1 Klase 2 Klase 3 Kabuuan

Lavras (Alexander Nevsky at Trinity-Sergius) 2 – 2

Mga monasteryo ng lalaki 15 41 100 156

Kumbento 4 18 45 67

Ang suportang matatanggap nila mula sa Lupon ng Pananalapi ay itinakda sa mga sumusunod na halaga (sa rublo):

Klase 1 Klase 2 Klase 3 Kabuuan

Lavra (Alexander Nevsky at Trinity-Sergius)[1104] 2 10,070 – – 2

Mga monasteryo ng lalaki 15 2,017.5 41 1,311.9 100,806.3 156

Kumbento 4 2009,[1105] 18,475.8 375.6 67 225 207,750.4

Ayon sa ulat ng Siyodo[1106] noong 1 Enero 1762, mayroong 954 na monasteryo sa lahat ng diyosesis, may ari-arian man o wala, na tinitirhan ng 11,153 na monastiko[1107] . Kasunod ng sekularisasyon noong 1764, nagpasya ang Siyodo na ipawalang-bisa ang 418 na monasteryo. Ito ay nag-iwan ng 536 na monasteryo, kung saan 226 ang sinusuportahan ng estado, habang ang natitirang 310 ay kailangang mabuhay sa pamamagitan

[1101] Chudetsky, P. 'Isang Pagsusumikap sa Pananaliksik sa Kasaysayan ng Bilang ng mga Monasteryo ng Ruso na Isinara noong ika-18 at ika-19 na Siglo', sa: TKDA. 1877. 4. p. 73.

[1102] PSPiR. 4. Blg. 1200; Chudetsky. Op. cit. pp. 57, 58, 73, 74; IRI. 6. pp. 1144–1147.

[1103] Pokrovsky, I. Russian Dioceses in the 18th Century. Appendix 2; Zavyalov. Op. cit. p. 235.

[1104] Ang Lavra ni Alexander Nevsky sa St Petersburg ay nakatanggap ng pondo kasama ang katedral ng diyosesis ng St Petersburg.

[1105] 1 monasteryo 2009.8; 1 monasteryo 2007.7 at 1 monasteryo 1506.38 rubles.

[1106] Milyutin. Op. cit., sa: Readings. 1861. 2. p. 565; Zavyalov. Op. cit., p. 266. Noong 1768, 1775 at 1793, tumaas ang kabuuang gastusin para sa mga monasteryo ayon sa kanilang itinakdang bilang. PSZ. Blg. 13061, 14361 at 17124.

[1107] Zavyalov. Op. cit. pp. 346–348, talahanayan.

ng boluntaryong donasyon mula sa mga tao[1108] . Dahil dito, lumitaw ang dalawang uri ng monasteryo: sinusuportahan ng estado at hindi sinusuportahan ng estado. Noong 31 Marso 1764, inilabas ang isang karagdagang dekreto na nagtatakda na ang mga monasteryo na hindi pinondohan ng estado ay hahatiin din sa tatlong uri: Uri 1 – 20 monasteryo, Uri 2 – 56, at Uri 3 – 85, na may kabuuang 161 monasteryo at 1,247 monghe; Dapat silang suportahan alinman sa pamamagitan ng boluntaryong donasyon mula sa mga tao o sa pamamagitan ng mga bakanteng lupain na matatagpuan malapit sa mga monasteryo, na mismong inasikaso ng mga monghe. Ang natitirang 149 na monasteryo ay isasara rin. Kaya naman, 226 na pinondohan ng estado at 161 na hindi pinondohan ng estado ang natira, na may kabuuang 387 monasteryo[1109] .

Ang repormang sekularisasyon noong 1764 ay nakapekto lamang sa mga monasteryo ng Dakilang Rusya; 22 taon ang lumipas, noong 1786, naganap ang katulad na sitwasyon sa mga gobernadorato ng Kiev, Chernigov at Novgorod-Seversky, at noong 1788 – sa mga gobernadorato ng Kharkiv, Yekaterinoslav, Kursk at Voronezh[1110] .

Ang pondo na inilaan sa mga monasteryo sa ilalim ng mga regulasyon sa kawani ay, sa katotohanan, labis na kakaunti. Halos hindi ito sapat para suportahan ang komunidad ng mga monghe; ang mga gusali ng monasteryo ay napabayaan at unti-unting gumuho taon-taon, ngunit hindi ito iniulat ng mga abad sa Sinodo dahil natatakot silang ipapawalang-bisa ang monasteryo; upang mapabuti ang kalagayang pinansyal ng mga monasteryo, sinikap ng mga abad na bawasan ang bilang ng mga monghe na itinakda sa mga regulasyon. Bunga nito, sa lahat ng dako maliban sa pinakamalalaking monasteryo, agad na bumaba ang bilang ng mga monghe sa itinakdang bilang sa mga patakaran. Noong 1771 pa lamang, may 527 bakanteng puwesto sa mga monasteryo[1111] .

Ganito ang panlabas na kalagayan ng mga monasteryo at ng buhay monghe kaagad pagkatapos ng sekularisasyon noong 1764. Pumasok ang mga monasteryo at ang monastisismo sa isang bagong yugto sa kanilang kasaysayan. Mahirap ang sitwasyon, ngunit kinailangan ng hirarkiya ng simbahan at ng mga monghe mismo na maghanap ng paraan upang malampasan ang mga kahirapang ito; at ngayon na napahirapan ang mga monasteryo, naging posible ang reporma sa buhay monghe sa purong asketikong batayan.

Kabanata XIV. Ang monastisismo sa panahong mula sa sekularisasyon ng 1764 hanggang sa unang bahagi ng ika-20 siglo.

1. Ang Panlabas na Kasaysayan ng Monastisismo

Ang sekularisasyon ng mga pag-aari ng simbahan noong 1764 ay lumikha ng ganap na bagong kalagayan para sa buhay monastiko sa loob ng Simbahang Ruso. Mukhang dapat sana'y nagwakas ang sekularisasyon sa makalupang impluwensya ng ekonomiya sa buhay monastiko. Dahil dito, naging lubos na mahalaga para sa Sinodo at sa mga obispo ng diyosesis na bumuo ng reporma sa buhay monghe o, sa pinakamaliit, magsagawa ng epektibong hakbang upang mapabuti ito. Gayunpaman, wala namang ginawa, at hindi ito seryosong tinalakay. Pagkalipas lamang ng 20–30 taon matapos ang sekularisasyon, saka naobserbahan ang mga pagtatangka ng ilang obispo (na isinagawa sa kanilang sariling inisyatiba) na sa anumang paraan ay mapabuti ang buhay monghe; gayunpaman, naganap ito sa panahong lalo pang sumisidhi ang proseso ng sekularisasyon sa buhay monghe. Sa isang banda, ang mga ito ay mga hiwalay na pangyayari na may limitadong katangian na lokal; sa kabilang banda, walang pakiramdam ng isang mahusay na pinag-isipang programa ng reporma sa likod ng mga pagtatangka na ito. At gayon pa man, gaya ng makikita natin, ang mga pagtatangkang ito ay hindi nagdaan nang hindi nag-iiwan ng kanilang bakas sa buhay ng mga indibidwal na monasteryo, na nagdulot ng kapaki-pakinabang na impluwensya rito. Ngunit kahit nang maging maliwanag na ang mga positibong bunga ng mga pagbabagong ito ay nagbunga ng mabuti, nabigo ang Sínodo na samantalahin ang kanais-nais na pagkakataong ito. Sa bahagi nito, nagpatupad ito ng mga kulang-kulang

---

[1108] Ibid. p. 274. Hindi ganap na maaasahan ang mga numerong ito, dahil ang mga indibidwal na monasteryo ay inilipat mula sa isang kategorya patungo sa iba; ang ilan ay isinara kalaunan, habang ang iba ay muling binuksan. Chudetsky. Op. cit. pp. 73–75, 88–102, 104–107.

[1109] PSZ. 16. Blg. 12121; Milyutin. Op. cit., sa: Chteniya. 1861. 2. pp. 568–569; Chudetsky. Op. cit. p. 74; Zavyalov. Op. cit. pp. 270–271.

[1110] PSZ. 22. Blg. 16375, 16649 at 16650.

[1111] PSZ. Blg. 13721.

na hakbang o, kung hindi man ay tuwirang kontra-hakbang, ay nagpatupad man lang ng mga hakbang na negatibo ang kalikasan na nagpahina sa epekto ng mga pagbabagong naganap na sa buhay-monastiko.

Nang ipatupad ang sekularisasyon noong 1764, lumitaw ang dalawang magkaibang saloobin hinggil sa repormang ito sa mga hanay ng simbahan. Ang isang pananaw ay binubuo ng sukdulang pagtanggi sa karapatan ng estado na sekularisahin ang pag-aari ng simbahan; ang pangalawa naman ay purong praktikal, ibig sabihin, nakatuon ito sa pagtatasa ng mga kahihinatnan ng sekularisasyon para sa Simbahan at sa mga institusyon nito, sa pagtimbang-timbang ng mga negatibo at positibong aspeto nito, at sa pag-oorganisa ng pang-araw-araw na buhay ng mga institusyong ito sa paraang naaayon sa bagong sitwasyon. Malinaw mula sa aming pag-aaral na hindi kailanman kinilala ng Simbahan ang karapatan ng estado na magsagawa ng ganitong mga hakbang, at ngayon, kasunod ng sekularisasyon, itinuturing nitong ninakawan ito ng estado, kahit na ang estado, bilang kapalit ng mga nakumpiskang lupain, ay nagbigay dito ng allowance mula sa kaban ng bayan na, bagaman hindi nito naabot ang kita mula sa mga nakumpiskang lupain, ay lubos pa ring kahanga-hanga; sa esensya, hindi nito inilagay ang Simbahan sa isang desperadong sitwasyon; higit pa rito, gaya ng makikita natin, ang allowance na ito ay kalaunan ay tumaas. Ang sekularisasyon ay isang lohikal na kahihinatnan ng pagpapakilala, sa ilalim ni Peter the Great, ng isang simbahan na kontrolado ng estado, na sa huli ay naitatag sa panahon ng paghahari ni Catherine. Dahil sa pagtatatag ng absolutistang kapangyarihang imperyal sa ilalim ni Catherine, naging walang saysay ang anumang pakikibaka ng Simbahan laban sa kontrol ng estado sa simbahan. Kaya naman, kinakailangan para sa Simbahan, na isinasaalang-alang ang mga praktikal na aspeto ng sekularisasyon, na umangkop sa kanyang bagong kalagayan. Lalo itong naging mahalaga para sa pamayanang monghe na isaalang-alang ang aspektong ito ng mga reporma ni Catherine, sapagkat sa pagkilala sa bagong sitwasyon, maaari sana itong nagsagawa ng masusing reporma sa panloob na buhay monghe. Ngunit hindi ito ginawa ng pamayanang monastiko; maaaring may katwiran ito kung tunay na itinutok ng Simbahan ang lahat ng pagsisikap nito sa pagpapanumbalik ng mga karapatan nito sa mga lupang pang-simbahan. Sa likod ng saradong pinto, itinuring ng hirarkiya ng Simbahan ang sekularisasyon bilang isang uri ng pagnanakaw sa Simbahan, ngunit sa panlabas, ang pagtutol ay ipinakita lamang sa kilalang talumpati ni Metropolitan Arseny Matseevich ng Rostov, na hindi nakatagpo ng malinaw na suporta sa loob ng hirarkiya o sa pamayanang monghe. Marahil ay maipapaliwanag ito sa katotohanang ang mga ekonomikong kahihinatnan ng sekularisasyon ay nakakuha ng buong pansin ng hirarkiya at ng komunidad ng mga monghe. Hindi nagpakita ng anumang malinaw o epektibong pagtutol ang komunidad ng mga monghe – pagkatapos ng lahat ng mga hakbang ng pamahalaan noong ika-18 siglo, masyado na itong napagod at nabuwag sa loob para gawin iyon; napakaliit na lamang ng impluwensya nito sa buhay ng simbahan para mangahas na tutulan o magsalita nang lantaran laban sa sekularisasyon.

Si Arseny Matseevich ay kabilang sa grupong iyon ng mga obispo noong ika-18 siglo na nagmula sa Timog Rusya, sa Maliit na Rusya, at na, sa panahon ng paghahari ni Peter na Dakila, ay nakapagtamo ng lalong impluwensya sa loob ng Simbahang Ruso; ang tsar, na hindi nagtitiwala sa episkopado ng Dakilang Rusya, ay pabor sa mga kinatawan ng hierarkiya ng Timog Rusya at madaling hinirang sila sa mga obispado[1112] . Ipinanganak si Arsenius noong 1697 sa pamilya ng isang paring parokyal sa bayan ng Vladimir-Volynskyi (sa Volhynia); unang nag-aral siya sa Poland, at noong 1715 ay isa na siyang estudyante sa Kyiv Theological Academy, na iniwan niya isang taon pagkatapos upang pumasok sa isang monasteryo; Gumugol si Arseny ng dalawang taon sa monasteryo bago bumalik sa Akademya upang tapusin ang kanyang pag-aaral. Noong 1723, naging hieromonk at mangangaral siya sa simbahan ng akademya. Pagkatapos ay nagpalipas siya ng karagdagang dalawa o tatlong taon (1728–1730) sa monasteryo, at noong 1730 ay ipinadala siya bilang diyoceesang mangangaral sa Tobolsk, sa Siberia. Hindi siya nagtagal doon at, matapos ang maikling pananatili sa Monasteryo ng Solovetsky, umalis siya noong 1734 bilang isang kumpesor kasama ang isang ekspedisyon patungong Kamchatka Peninsula. Dahil sa karamdaman, bumalik si Arseny sa Rusya at nanirahan nang ilang panahon sa tirahan ng obispo sa Vologda; noong 1738, nagsilbi siya bilang hieromonk at guro ng batas kanoniko sa St Petersburg. Sa hindi inaasahan, noong ika-26 ng Marso 1741, siya ay inordinahan bilang Metropolitan ng Tobolsk, ngunit hindi siya matagal na nanungkulan doon; noong 1742, siya ay itinalaga sa sinaunang Sede ng Rostov. Dito ay napatunayan niyang siya ay isang kahanga-hangang mangangaral at isang may awtoridad na obispo ng diyosesis.

[1112] Tingnan din: Kharlamovich. The Little Russian Clergy (1898) at Shlyapkin. Op. cit.

Si Arseny ay isang taong may napakalakas na karakter, matigas ang ulo at madaling mairita. Ang kanyang mga pananaw sa usaping simbahan at politika ay ganoon na sana'y nagdulot ng matinding pagdududa kay Pedro na Dakila. Si Arseny ay isang matibay na kalaban ng bagong ugnayan sa pagitan ng estado at ng Simbahan sa ' ' na Rusya; ang patakarang estado-simbahan ni Pedro ang Dakila ay nagdulot sa kanya ng matinding negatibong saloobin at pagkondena. Kahit sa ilalim ni Pedro III, nang ipinalabas nito ang mga kautusan tungkol sa mga lupain ng simbahan, si Arseny ang nanguna sa hanay ng mga hierarkiya na labis na hindi nasisiyahan sa mga kautusang imperyal. Nang, sa ilalim ni Catherine, inutusan na isagawa ang imbentaryo ng mga lupain ng simbahan at monasteryo alinsunod sa kanyang mga manifesto noong 12 Agosto at 29 Nobyembre 1762, lantaran na tinutulan ni Arseny ang mga hakbang na ito. Nagpadala siya ng dalawang 'ulat'[1113] sa Sinodo, kung saan mariing kinondena ang dekreto noong 29 Nobyembre. Naniniwala siya na ang ari-arian ng simbahan ay hindi maaaring guluhin, at binanggit bilang halimbawa ang mga paganong khan ng Tatar, na hindi nangahas na kunin ang mga lupain ng simbahan; Hindi kinilala ni Arseny ang karapatan ng estado na manghimasok sa mga usaping pinansyal ng mga institusyong simbahan o gamitin ang kita mula sa kanilang mga lupain para sa layuning pang-estado; mariing tinutulan niya ang mga regulasyon sa paghirang ng kawani para sa mga diyosesis at monasteryo na ipinakilala ni Peter the Great. Naniniwala si Arseny na kung magpapatuloy ang mga bagay sa ganitong landas, ang Imperyong Ruso ay magiging Protestante o, mas masahol pa, isang estadong ateyista; ang episkopado at monastisismo ay tuluyang lulubog sa katiwalan, samantalang ang Simbahan at debosyon ay halos tuluyan nang mawawasak.

Nagpasya ang Sinodo na isumite ang mga 'ulat' ng Metropolitan ng Rostov sa Emperatris. Ang Emperatris, na nagalit sa nilalaman at pananalita ng mga sulating ito, na kanyang itinuring na personal na insulto, ay inutusan ang Sinodo, sa batayan ng pag-iinsulto sa Kanyang Kamahalan, mga sedisyosong damdamin at pananaw na salungat sa pangkalahatang kabutihan, na tanggalin si Arseny sa kanyang ranggong obispo at ipagbanig siya sa isang liblib na monasteryo sa hilaga. Nang, noong 1767, nalaman na hindi binago ni Arseny ang kanyang mga pananaw at itinuring ang kanyang sarili na ilegal na nahatulan, habang siya ay iginagalang ng mga tao bilang isang martir para sa katotohanan, at higit pa rito, ayon sa ulat sa Emperatris, na sa isang pag-uusap ay nagbigay siya ng pahiwatig tungkol sa ilang mga pangyayari kaugnay ng kanyang pag-akyat sa trono at ang biglaang pagkamatay ni Peter III, – Inutusan ni Catherine na muling dalhin si Arseny sa paglilitis. Sa pagkakataong ito, tinanggalan siya ng kanyang katayuang monghe at ikinulong sa Kuta ng Reval. Gumugol si Arseny ng karagdagang limang taon sa bilangguan, nakalista sa pangalang 'kriminal na si Andrei Vral'; ikinulong siya sa isang maliit na selda, kung saan siya namatay noong 1772.[1114] Sa isang liham sa komander ng kuta, tinawag ni Catherine si Arseny na isang 'bastos at hipokrito'[1115] , na siyempre, ay hindi tumutugma sa tunay na pagkatao ng bilanggo, sapagkat siya mismo ang hipokrito, at ang kapalaran ni Maceevich ay magiging anino magpakailanman para kay Catherine at sa kanyang patakarang pang-simbahan.

Ang trahedyang kapalaran ng Metropolitan ng Rostov ay nagdulot ng malalim at nakakakilabot na impresyon sa hirarkiya ng simbahan at napilitan itong manahimik habang pinagmamasdan ang proseso ng sekularisasyon. Si Arsobispo Pavel Konyuskevich ng Tobolsk (1758–1768) lamang ang tumutol sa pagsasara ng mga monasteryo sa kanyang diyosesis, ngunit wala itong naging bunga[1116] . Hindi rin nangahas ang pamayanang monastiko na magprotesta nang hayagan[1117] .

Ang sitwasyong nilikha ng sekularisasyon noong 1764 ay hindi nanatiling static. Bagaman de facto nawala na ang mga lupain ng simbahan, de jure hindi binawi ng estado ang karapatan ng mga institusyong pang-simbahan na magmay-ari ng lupa, at sa susunod na 100 taon ay nagtatag ang batas ng estado ng iba't

---

[1113] 'Mga Ulat' ni Arseny, sa: Readings. 1862. 2. p. 25.

[1114] Para kay Arseny Matseevich, tingnan ang napaka-impormatibong pag-aaral: Popov, M. Arseny Matseevich and His Case (1912); Titlinov. Gavriil Petrov (1916); Moroshkin, I. Arseny Matseevich and His Case, in: Stranik. 1885. 3. pp. 457–487, 655–672; Ikonnikov, V. 'Arseny Matseevich', sa: Russkiye Staty. 1879. 4, 5, 8–10; dalawa pang arkhimandrita na nakikiramay kay Arseny Matseevich ang nahatulan din kasabay niya.

[1115] Prav. Sob. 1875. 3. p. 248.

[1116] Titov, A. 'Pavel Konyuskevich', sa: Istoricheskie Vesti, 1888, bol. 1, pp. 180 at sumunod; Tolstoy, M. 'Banal na Pavel, Metropolitan ng Tobolsk', sa: Chteniya, 1870, bol. 2, pp. 158, 163, 168.

[1117] Ang sumusunod na insidente ay maaaring banggitin bilang isang halimbawa ng pagtutol ng mga monghe: hindi nagtagal matapos ang sekularisasyon ng mga lupain ng mga monghe sa Mitropoliya ng Kiev (1786), binisita ni Catherine II ang Kiev at nais dumalo sa isang serbisyo sa Monasteryo ng Mezhigorsk sa labas ng lungsod. Gayunpaman, nang malaman ng mga monghe ang intensiyon ng Emperatris—ayon sa mga tsismis—sinunog nila ang sarili nilang monasteryo nang maaga sa umaga sa araw na nakatakda para sa pagbisita, at dahil dito ay hindi natuloy ang pagbisita ni Catherine. Rozhdestvensky, P. Samuel Mislavsky, Metropolitan ng Kyiv, sa: TKDA. 1877. 4. p. 17.

ibang pribilehiyo para sa mga lupain na pag-aari ng simbahan. Pagsapit ng ika-19 na siglo, hindi na kasing lawak ng noong ika-16 at ika-17 siglo ang mga lupain ng bawat monasteryo; gayunpaman, patuloy pa rin silang nagtagumpay sa pagkuha ng lupa. Ang ilang monasteryo ay yumaman din noong ika-19 na siglo. Higit pa rito, ang ilang monasteryo ay nakamit ang malaking kayamanan dahil sa mga regalong salapi at donasyong alahas. Katulad ng mga e noong ika-16 na siglo, maraming monasteryo noong ika-19 na siglo ang nagmamay-ari ng malaking kapital, na mahusay na ginamit ng mga abbot upang mapalago ang kasaganaan ng monasteryo.

Hindi pinigilan ng sekularisasyon ang pagdami ng bilang ng mga monasteryo. Sa pagitan ng 1764 at 1917, maraming monasteryo ang pinawalang-bisa, ngunit kasabay nito ay may mga bago ding itinatatag. Mula 1701 hanggang sa kalagitnaan ng ika-19 na siglo, bago at pagkatapos ng sekularisasyon noong 1764, kabuuang 822 monasteryo ang isinara[1118] .

Sarado (hindi kasama ang Siberia) Lalaki Babae Kabuuan
Mula sa unang bahagi ng ika-18 siglo hanggang 1764 141 34 175
Sa panahon ng sekularisasyon noong 1764 471 118 589
Pagkatapos ng 1764 hanggang sa katapusan ng ika-18 siglo 35 8 43
Sa unang kalahati ng ika-19 na siglo 13 2 15
Kabuuan 660 162 822
Ipinagpatuloy (hindi kasama ang Siberia) Lalaki Babae Kabuuan
Sa ika-18 siglo 18 4 22
Sa ika-19 na siglo 15 2 17
Kabuuan 33 6 39 33 6 39

Pagkatapos ng sekularisasyon, may natira pang 226 regular at 161 irregular na monasteryo, na may kabuuang 387 (sa Malaking Rusya). Sa simula ng ika-19 na siglo, nang isara ang 40 monasteryo sa Timog Rusya at Belarus, 452 na lamang ang natirang monasteryo sa buong imperyo; ipinapakita ng ika-19 na siglo ang sumusunod na larawan ng paglago sa bilang ng mga monasteryo:

Taon Lalaki Babae Kabuuan
1810 358 94 452
1825 377 99 476
1836 360 101 461
1855 415 129 544
1,887,469,202,671
1,893,507,235,742
1907 522 448 970
1914 550,475,1025

Dapat tandaan, gayunpaman, na ang bilang ng mga monasteryo ng mga lalaki ay lumago pangunahin sa pamamagitan ng muling pagtatatag ng mga lumang monasteryo na dati nang ipinagbawal; ang mga monasteryo ng mga babae naman ay alinman sa bagong itinatag o nabuo sa pamamagitan ng pagbabagong-anyo ng mga kapatiran ng mga babae tungo sa mga monasteryo (tingnan Kabanata XIV, 4). Kaya naman, sa ika-19 na siglo, tumaas nang higit sa doble ang bilang ng mga monasteryo (samantalang ang bilang ng mga monasteryo ng kababaihan ay tumaas mula 94 hanggang 475). Noong 1764, mayroong humigit-kumulang 1,070 monasteryo sa buong imperyo, at pagsapit ng 1914 ay umabot na sa more[1119] .

Ang pagdami ng bilang ng mga monasteryo ay pinaluwag dahil, pagkatapos ng 1764, maraming bagong kautusan tungkol sa mga monasteryo ang inilabas, na lubos na binago ang batas ng 1764. Sa ilalim pa ni Catherine, pinayagan nang magbukas ng mga bagong monasteryo at muling buksan ang mga luma sa kaalaman at pahintulot ng pinakamataas na awtoridad[1120] . Ang anak ni Catherine, si Emperador Paul I (1796–1801), bahagya dahil sa kanyang pabor sa monastisismo at bahagya rin dahil sa kanyang pagtutol sa lahat ng mga dekreto ng kanyang ina, ay malaki ang pagpapaluwag sa batas ng 1764. Noong 1797, pinayagan ang mga

[1118] Chudetsky. Op. cit., sa: TKDA. 1877. 4. p. 104 ff. Sa Belarus, nagsimulang isara ang mga monasteryo sa unang pagkakataon noong *1796–97; ang huling pagsasara ng mga monasteryo ay naganap noong 1855–1860; sa Caucasus, sa Georgia, ilang mga monasteryo rin ang isinara noong 1811 at 1819. Chudetsky. Op. cit. pp. 68, 73–76, 88–102.*

[1119] Tingnan ang mga ulat ng Punong Piskal ng Banal na Sinodo para sa mga taong 1882, 1889, 1894, 1910 at 1916.

[1120] PSZ. Blg. 15379. § 58 (dekreto ng Konseho ng Dekanato). Kaya, halimbawa, dahil sa mga pagsisikap ni Metropolitan Platon ng Moscow, muling itinatag ang Monasteryo ng Nikolo-Pesnoshsky noong 1766, at ang Hermitage ng Berlyukovskaya noong 1780. Pimen. Mga alaala, sa: Readings. 1877. 1. mga pahina 250, 253.

monasteryo na palawakin ang kanilang natitirang hindi tinitirahang lupain (hardin ng gulay, parang para sa dayami at, sa ilang bahagi, pastulan) hanggang sa 30 dessiatines; Binigyan ang mga monasteryo ng karapatang magtayo ng gilingan at palaisdaan sa makabuluhang distansya mula sa mga gusali ng monasteryo (dati, hindi lalayo sa 15 vèrsta)[1121] . Kasabay nito, nirebisa ang karaniwang pondo ng para sa mga monasteryo, at pinalaki ang mga bayad para sa pagpapanatili ng komunidad ng mga monghe; kahit ang mga monasteryong hindi sinusuportahan ng estado ay nagsimulang makatanggap ng 300 rublo bawat taon mula sa kaban ng yaman ng estado[1122] . Sa pamamagitan ng kautusan noong 8 Hunyo 1805, na ilalim na ni Alexander I (1801–1825), ipinagkaloob sa mga monasteryo ang karapatang makakuha ng mga hindi tinitirhang lupain bilang regalo o sa pamamagitan ng mga testamento, basta kailangan nila ang naturang lupa; gayunpaman, ang pagbili ng lupa ay nangangailangan ng pahintulot mula sa pinakamataas na awtoridad. Mahalaga rin sa mga monasteryo ang mga probisyong nag-eexempt sa ilang kategorya ng lupa mula sa buwis sa lupa, na kalaunan ay kinumpirma sa Kodigo ng mga Batas noong 1857 at nanatiling may bisa, na may ilang amyenda, bilang batas hanggang 1917.[1123] Ipinagpatuloy ang parehong patakaran sa panahon ng paghahari ni Nicholas I (1825–1855); ang kautusan ng 1797 ay hindi lamang muling pinagtibay (noong 1835), kundi sa ilang kaso ay naging mas paborable pa ang mga kondisyon para sa pagkuha ng lupa: Madalas, sa pahintulot ng pinakamataas na awtoridad, nakakakuha ang mga diyosesis at mga monasteryo ng mga hindi tirahang lupain na umaabot sa 300 dessiatines. Tanging sa mga lupang may tirahan lamang ay mahigpit na sumunod ang pamahalaan sa mga probisyon ng batas noong 1764: noong 1841, kinumpiska ang mga ganitong pag-aari mula sa mga monasteryo sa mga kanlurang lalawigan, kung saan ito nanatili hanggang noon, at gumawa ng mga espesyal na regulasyon para sa mga monasteryong ito noong 1842.[1124]

Sa pagitan ng 1836 at 1861, ang iba't ibang monasteryo ay nakakuha ng 9,000 desyatina ng asyendang sakahan at 16,000 desyatina ng kagubatan mula sa mga kagubatan ng estado; ang ganitong uri ng pagkuha ay hindi rin bihira noong dekada 1870 at 1880.[1125] Ang mga allowance para sa pagpapanatili ng mga monasteryo sa ilalim ng bagong regulasyon noong 1861 ay tumaas ng 168–200 rublo bawat taon[1126] . Tanging ang mga monasteryo na hindi nakalista sa opisyal na rehistro ang tumigil sa pagtanggap ng subsidyo mula sa estado noong 1867[1127] . Noong 1881, ang mga nakarehistrong monasteryo ay nakatanggap ng hanggang 425,000 rublo mula sa kaban ng bayan.[1128]

Ang kalagayang pinansyal ng mga monasteryo noong ika-19 na siglo ay patuloy na bumuti. Nakatanggap sila ng malalaking donasyon mula sa mga tao ng iba't ibang antas panlipunan, lalo na mula sa mga mangangalakal, na sa ilalim ni Emperador Nicholas I ay mabilis na nakalikom ng malaking kayamanan at nakapagtipon ng yaman na umaabot sa milyon-milyon. Tumatanggap ang mga monasteryo ng donasyon ng pera at mahahalagang bagay (mga icon, kampana, kasuotang pang-simbahan, atbp.), habang ang mga tagapagkaloob ay nagtayo ng mga simbahan ng monasteryo at iba pang istruktura sa kanilang sariling gastos. Ang mga monasteryo mismo ay nagsagawa ng malakihang proyekto sa konstruksyon, kaya't malaki ang pagbabago sa kanilang anyo sa paglitaw ng malalaking simbahan at gusaling gawa sa bato.

Ang mga ganitong gusali ay madalas itinatayo kaugnay ng pagpapakilala ng mga patakarang komunal sa mga monasteryong pinondohan ng estado, gaya ng makikita, halimbawa, sa 'Mga Memoir' ni Archimandrite

---

[1121] PSZ. 24. Blg. 18273, 18590. Ang mga kahilingan para sa karagdagang pagtaas ng sukat ng mga lupang nakuha ng mga monasteryo ay tinanggihan sa pamamagitan ng isang kautusan noong 5 Abril 1800. Ibid. Blg. 19370.

[1122] Ibid. Blg. 18273; Mga Batas. Bahagi 2. Seksyon 3. pp. 63–67.

[1123] PSZ. 28. Blg. 21785; ihambing sa Blg. 24246 (1810). Ang mga probisyon ng dekretong ito ay pinalawak sa mga simbahan ng parokya noong 1819. PSZ. 36. Blg. 27622. Ang mga bahay sa mga bayan na pag-aari ng mga monasteryo ay pinatawad sa buwis sa panuluyan at buwis sa lupa; ilang iba pang buwis na binabayaran sa mga awtoridad ng bayan ay ipinagbawal din. PSZ. Blg. 22894; 24627, 28611; 2 PSZ. Blg. 3326; kalaunan ay kinumpirma sa Kodigo ng mga Batas ng 1857 (9. § 386, 391–392). Pagkatapos ng 1819, dahil nais nilang mapakinabangan ang kanilang pera, madalas bumili ang mga monasteryo ng mga bahay sa mga bayan.

[1124] 2 PSZ. Blg. 26313, 15152, 15189, 15907. Mga Ulat ng Punong Piskal. 1836. p. 80; 1846. p. 91; 1841. pp. 39, 80; 1842. pp. 6, 12; 1856. p. 90; 1859. p. 5; 2 PSZ. Blg. 26736 – isang katulad na kautusan (1852) tungkol sa mga monasteryo sa Georgia.

[1125] Pagkatapos ng 1838, pinayagan ang pagkuha ng mga hindi tinitirhang lupa at kagubatan sa mas malaking sukat, hanggang 150 desyatina. 2 PSZ. Blg. 11518. Tingnan din: Code of Laws. 8. Bahagi 1 (Forest Charter). p. 536. Sa gayon, nakuha ng Trinity-Sergius Lavra ang 1,249 na desyatina ng kagubatang pag-aari ng estado. Pimen. Op. cit. p. 259. Rostislavov. Mga Natuklasan sa Pananaliksik. pp. 73–74 (ilang halimbawa ng pagkuha ng kagubatan). Tinataya ni Rostislavov (ibid., p. 86) na noong unang bahagi ng dekada 1870, mahigit 250,000 desyatina ng lupa ang hawak ng 200 monasteryo.

[1126] 2 PSZ. Blg. 36967.

[1127] 2 PSZ. Blg. 45341; ang mga pondong inilabas ay nakalaan upang dagdagan ang allowance ng mga kawani ng mga diyosesis.

[1128] Stranik. 1882. 8. p. 622; Mga Ulat. 1884.

Pimen, abbot ng Monasteryo ng Nikolo-Ugreshsky (malapit sa Moscow). Ang mga 'Memoirs' na ito ay naglalaman ng maraming detalye tungkol sa buhay ng mga monghe sa Diyosesis ng Moscow mula sa unang bahagi ng ika-19 na siglo hanggang sa huling bahagi ng dekada 1870. Nagsikap ang mga monasteryo na makakuha ng malalaking bahay na gawa sa bato sa mga bayan at nakinabang nang malaki rito. Pagsapit ng kalagitnaan ng siglo, ang ilang monasteryo ay nagawang magtatag ng mga kumikitang sakahan ng gatas o gulay. Bukod pa rito, nakatanggap ang mga monasteryo ng malalaking donasyon. Pinatutunayan ng 'Mga Memoir' ni Archimandrite Pimen na ang kalagayang pinansyal ng maraming monasteryo noong ika-19 na siglo ay lubos na bumuti; ang ebidensya ng kanilang kahirapan sa huling kalahati ng ika-18 siglo ay matatagpuan na lamang ngayon sa mga kronikang monastiko at sa mga salaysay ng mga matagal nang miyembro ng monasteryo[1129] .

Ang *Kronika ng Aking Buhay* ni Arsobispo Savva Tikhomirov (1819–1896) ay naglalaman ng maraming kawili-wiling detalye tungkol sa pagyaman ng mga monasteryo sa ibang diyosesis. Sa kanyang mahabang buhay, pinamunuan niya ang tatlong diyosesis: Polotsk (1866–1874), Kharkiv (1874–1879) at Tver (1879–1896). Ang kanyang 'Kronika', na isinulat nang may pambihirang detalye at naglalaman ng maraming dokumento, liham, at iba pa, ay naglalahad ng napakaraming donasyon mula sa gitnang at mayayamang uri ng mangangalakal, mula sa maharlika at mga tao ng iba pang uri sa lipunan, na dumaloy sa mga monasteryo[1130] .

Ang taunang ulat ng Punong Piskal ng Banal na Sinodo ay nagpapakita ng napakaraming kaloob, sa anyo ng mahahalagang gamit at ari-arian, na natanggap ng mga monasteryo noong ika-19 at ika-20 siglo mula sa mga taong nagmula sa iba't ibang antas ng lipunan. Maaaring masukat ang lawak ng mga donasyong ito sa katotohanang, halimbawa, si Kondeesa Orlova-Chesmenskaya, sa kanyang testamento na inihanda noong 1848, ay nag-utos na hindi bababa sa 1,700,000 rublo ang idonate sa 340 mongheteryo (5,000 rublo bawat monasteryo); bukod pa rito, iniwan niya ang mahahalagang bagay sa mga monasteryo ng Solovetsky at Yuryev at sa Pochaiv Lavra (sa Volhynia)[1131] . Dapat tandaan, gayunpaman, na hindi nagamit ng mga monasteryo ang lahat ng kayamanang ito para sa mga layuning pang-ekonomiya. Una, marami sa mga donasyon – at ito ay katangian ng debosyon ng mga nagbigay – ay ginamit lamang upang magarbong palamutian ang mga simbahan at para sa mga serbisyong liturhikal; lalo na ang napakaraming ikonang may gintong palamuti at mamahaling bato, mga kasuotang pang-liturhiya na pinalamutian ng ginto at mamahaling bato, mga sisidlang pang-liturhiya, at mga ikonostaso na pinalamutian ng ginto at pilak. Ang hilig at pagmamahal sa marangyang pagsamba ay katangian ng debosyong Ruso noong ika-16, ika-19, at ika-20 siglo.[1132] Gayunpaman, hindi makatarunganang sabihing lahat ng donasyon ay ganito ang kalikasan. Mula sa nabanggit na Sa pamamagitan ng *Memoirs* ni Archimandrite Pimen at ng *Chronicle* ni Arsobispo Savva, nalalaman natin ang maraming pagkakataon kung saan malalaking halaga ng pera ang naipagkaloob sa mga monasteryo para sa tiyak na layuning pang-edukasyon at pangkawanggawa, para sa pagtatayo ng mga ampunan, ospital, at paaralan, kung saan maraming bata ang nabigyan ng iskolarship. Dahil sa mga ganitong donasyon, nagawa ng mga monasteryo—lalo na ng mga monasteryo ng kababaihan—na isagawa, sa ikalawang kalahati ng ika-19 na siglo at sa simula ng ika-20 siglo, ang malawakang mga gawaing pang-edukasyon at kawanggawa[1133] . Marami

---

[1129] Pimen, Arkhimandrita. Mga Alala (1877) (nasa rin sa: *Readings*. 1876. 3–4; 1877. 1). Ang mga alalang ito ng isang mongheng mahigpit ang pagsunod ay isang mahalagang sanggunian sa kasaysayan ng mga monasteryo noong ika-19 na siglo; sa kasamaang palad, kakaunti lamang ang iba pang sanggunian na kasing maaasahan.

[1130] Savva, Arsobispo. Krónika ng Aking Buhay. Bol. 5, pp. 172, 178, 216; Bol. 6, p. 276; Bol. 7, pp. 59, 221, 385; Bol. 8, p. 739. Isang maikling talambuhay ni Arsobispo Savva sa: Ist. v. 1896. 66. p. 1106; 1910. 120. p. 316. Ang 'Krónika' ni Savva ay naglalaman ng maraming tunay na dokumento, liham at iba pa, at samakatuwid ay isang napakahalagang akda sa kasaysayan ng Simbahang Ruso noong ika-19 na siglo. Tingnan din: Rostislavov. Isang Sanaysay sa Pananaliksik. pp. 329, 331, 232, 212, 336. Ang akda ni Rostislavov, na naglalaman ng maraming materyal tungkol sa mga monasteryo, ay dapat gamitin nang may pag-iingat, dahil may kinikilingan ang kanyang pagsusulat.

[1131] Mga Ulat. 1848. p. 86; ihambing sa mga ulat para sa ibang taon. Halimbawa, noong 1869 ay nakatanggap ang Monasteryo ng Ivanovsky (sa Diyosesis ng Moscow) ng 300,000 rublo mula sa biyuda na si Makarova-Zubchaninova; Itinatag ng isang Derzhavina ang Kumbento ng Znamensky (sa Diyosesis ng Novgorod) at nagbigay dito ng 98,279 na rublo at 890 dessiatines ng asaral na lupa at kagubatan.

[1132] Tingnan ang pananaw ni I. M. Dolgoruky sa kanyang 'Mga Tala', sa: Chteniya. 1870. 2. pp. 54, 51.

[1133] Pimen. Op. cit. pp. 103, 246, 280, 282, atbp.; ihambing din ang iba't ibang bahagi sa 'Krónika' ni Savva at sa mga Ulat; halimbawa, noong 1887, sinuportahan ng mga monasteryo ang 100 ospital at 72 na silungan sa gabi. Mga Ulat para sa 1887 (1889). p. 156; 1884. pp. 231 at sumunod. At sa panahon ng digmaan, halimbawa noong 1812, nagbigay ang mga monasteryo ng malalaking halaga ng pera sa mga ospital militar; nag-iisa, nagbigay ang Lavra ng Trinity-Sergius ng 70,000 rublo. Znamensky. Isang Gabay

ang nakasalalay sa pananaw ng abbess ng monasteryo. Halimbawa, ang Verkolsky Convent (sa hilagang Rusya), na hindi naman partikular na mayaman, ay nagawa, salamat sa sigla ng kanyang abbot, si Archimandrite Theodosius Orekhov (1829–1882), na maglunsad ng malawakang mga gawaing pang-edukasyon noong dekada 1870[1134] .

Siyempre, hindi lahat ng mga monasteryo na nakikibahagi sa gawaing kawanggawa ay naaayon sa kanilang kakayahan, na madalas na nakatanggap ng batikos mula sa publiko, lalo na sa mga pahayagan at magasin noong dekada 1860 at 1870. Sa pangkalahatan, masasabi na sa simula ng ika-20 siglo sa Rusya ay walang monasteryo na hindi nagk ng sapat na pondo upang suportahan ang komunidad ng mga monghe at ang mismong monasteryo (bagaman hindi pantay ang pamamahagi ng mga pondong ito sa mga monasteryo); kung hindi, hindi sana sila nagkaroon ng kakayahang palawakin ang kanilang mga gawaing kawanggawa.

2. Ang panloob na organisasyon ng buhay monghe

Sa panahon ng Synodal, sa kabila ng katotohanang kitang-kita at alam ng hirarkiya ng simbahan ang mga negatibong aspeto ng buhay monghe, sa simula ay walang seryosong hakbang na iminungkahi o ipinatupad upang mapabuti ang sitwasyon.

Ang 'Addendum sa Mga Espiritual na Regulasyon' (1722) ay partikular na tumatalakay sa lahat ng usapin kaugnay ng monastisismo, pamumuhay monghe at pamamahala ng mga monasteryo. Inilalaan nito ang limang seksyon sa monastisismo: 1) 'Sino at paano tatanggapin bilang mga monghe'; 2) 'Tungkol sa buhay ng mga monghe'; 3) 'Tungkol sa mga madre'; 4) 'Tungkol sa mga monasteryo'; 5) 'Tungkol sa mga abbot at abbess'. Sa tuntunin ng nilalaman, hindi ito isang eksaktong pormuladong dekreto o isang monastikong kasulatan. Ang 'Addendum' ay isinulat sa napaka-pangkalahatang estilo at tungkol sa buhay monghe kaysa para sa buhay monghe. Kahit ang seksyon tungkol sa mga abbot ay nakasulat sa parehong estilo. Gayunpaman, ang 'Addendum' ay maaaring nagsilbing batayan para sa pagbuo ng isang nagkakaisang charter para sa lahat ng mga monasteryo[1135] . Malamang na si Theophanes Prokopovich, ang nagsama-sama ng 'Addendum', ay nagbalak na ipagpatuloy ang pagtatrabaho sa ganitong direksyon.

Noong 1723, marahil sa kahilingan ni Peter, isinulat niya ang isang charter para sa bagong tatag na Monasteryo ni Alexander Nevsky sa St Petersburg – 'Isang Pagslalarawan ng Buhay-monastiko ng mga Monghe ng Monasteryo ni Alexander Nevsky'[1136] . Binubuo ito ng apat na kabanata: 1) 'Isang Pagsasalaysay ng Buhay Monastiko'; 2) 'Tungkol sa Mga Pagpupulong sa Simbahan at Panalangin ng Kongregasyon'; 3) 'Isang Pagsasalaysay ng Kaayusan ng Pagtitipon para sa Kainan ng Mga Monghe'; 4) 'Mga Tungkulin ng Abad'.

Isang taon ang lumipas, inilathala ang dekreto noong 31 Enero 1724, na pamilyar sa atin; naglalaman ito ng tinatawag na 'Proklamasyon sa Monastisismo' na nabanggit na dito[1137] . Ang 'Proklamasyon' ay nasa anyo rin ng isang traktado kaysa isang kasulatan. Bagaman pinuri ng lahat ng mga traktadong ito ni Theophanes ang pamumuhay na komunal, nanatili lamang silang mga traktado at walang praktikal na impluwensya sa buhay monghe; walang espesyal na hakbang na ginawa ng mga hierarkang diyosesis upang ayusin muli ang buhay monghe ayon sa mga prinsipyo ng cenobitismo.

---

sa Kasaysayan ng Simbahang Ruso (1876). pp. 429–431; noong *1877–78, itinatag ang mga ospital militar sa maraming monasteryo. Ulat. 1877. pp. 5–29; 1878. pp. 145–146.*

[1134] Tingnan ang napaka-interesanteng akda ni A. Grekov tungkol sa kanya, 'Ama Arkhimandrita Teodosio, Abad ng Monasteryo ng Verkolsky sa Lalawigan ng Arkhangelsk, Distrito ng Pinezhsky' (1893). Si Teodosio Orekhov ay anak ng isang opisyal. Natapos niya ang kanyang sekundaryang edukasyon sa isang gymnasium at isang mas mataas na paaralan sa agrikultura; pagkatapos noon, sa loob ng dalawang taon (1854–1856), naglakbay siya mula sa isang monasteryo patungo sa isa pa; noong 1857, pumasok siya sa Kozheezersky Monasteryo bilang isang nobis at nagbigay ng kanyang monastikong panata noong 1860. Noong 1861 pa lamang, naging abbot si Teodosio ng maliit na Monasteryo ng Verkolsy; ipinakilala niya roon ang komunal na tuntunin, at di nagtagal ay ang halos wasak na monasteryo ay naging isang tunay na lugar ng monastikong debosyon. Itinatag ni Ama Theodosius ang isang kanlungan sa monasteryo, pati na rin ang dalawang paaralan na may dormitoryo para sa mga batang magsasaka; nagtayo siya ng paaralan sa pag-aagapay at nagsagawa ng matagumpay na gawaing pang-edukasyon sa mga naninirahan sa mga kalapit na nayon.

[1135] 'Karagdagan sa mga Espiritual na Regulasyon', sa: PSZ, blg. 4022 at PSPiR, bol. 2, blg. 596. Kasama ang 'Karagdagan' sa lahat ng kasunod na edisyon ng mga Espiritual na Regulasyon.

[1136] Ang 'Paglalarawan ng Buhay Monastiko' na ito ay inilimbag bilang hiwalay na mga poster, marahil upang isabit sa mga pader ng mga selda. Unang inilathala sa: Bogdanov. Paglalarawan ng St Petersburg (1779); pagkatapos, isinama ni Metropolitan Evgeny Bolkhovitinov ang 'Paglalarawan' sa *Kasaysayan ng Hirarkiya ng Rusya*, bol. 2; ihambing: Titlinov, B. *Theophan Prokopovich*, sa: RBS, p. 433.

[1137] PSZ. 7. Blg. 4450; PSPiR. 4. Blg. 1197; Chistovich. Si Theophan Prokopovich at ang Kaniyang Panahon. Apendis.

Kasabay nito, ang mga kautusan hinggil sa mga lupain ng mga monasteryo at ang mga imbestigasyong isinagawa noong paghahari ni Emperatris Anna ay hindi lumipas nang hindi nag-iwan ng bakas sa komunidad ng mga monghe at nagdulot ng mas maraming negatibong kaysa positibong kahihinatnan. Maaaring masabing ang panloob na buhay ng mga monasteryo ay hindi kailanman bumagsak sa ganitong antas ng paghina gaya ng nasaksihan sa unang kalahati ng ika-18 siglo. Bagaman opisyal na ang ilang monasteryo ay sumusunod sa komunal na tuntunin samantalang ang iba naman ay sa tuntunin ng hiwalay na pamumuhay, sa katotohanan ang buhay ng mga monghe ay nasa ganoong kalagayan ng kaguluhan at kawalan ng kaayusan na ang ilang penomena rito ay maaari lamang ipaliwanag sa pamamagitan ng hindi sapat na pag-unawa sa mga inilathalang regulasyon at dekreto. Ang mismong Sinodo, sa isang ulat kay Regent Anna Leopoldovna, ay nagwakas na ang orden monastiko ay 'ngayon ay nasa kalagayan ng pagbagsak' at ipinahayag ang takot na ang monastisismo ng Russia ay nasa bingit ng ganap na pagkawasak[1138] .

Ang kuwento ng Sarov Hermitage, na itinatag noong 1692, ay nagpapakita kung gaano kalubha ang mga kahihinatnan ng mga imbestigasyong ito. Dahil sa sigla at asetikong dedikasyon nina Abad John († 1737) at Dorotheus (1731–1746), ipinatupad dito mula pa sa simula ang mahigpit na komunal na tuntunin, at ang buhay ng mga monghe ay nailalarawan ng mataas na antas ng espiritwal na debosyon. Gayunpaman, ang pag-uusig sa monastisismo na isinagawa sa ilalim ni Anna ay nagdulot ng kaguluhan at kagulatan sa loob ng dalawa o tatlong dekada, kaya't hindi hanggang sa ikalawang kalahati ng ika-18 siglo nang muling maibalik ang patakarang monastiko nina abbots , Ephrem (1758–1777) at Pachomius (1777–1794) ay muling nagawang ipatupad ang patakaran ng monastiko at gawing ang hermitage na isang tunay na lugar ng asetikong debosyon[1139] .

Mahalaga, ang pagtatatag ng mga bagong monasteryo at ang muling pagbuhay ng mga lumang monasteryo ay ipinagkatiwala sa mga napatunayang asketiko. Ang gawain ni Hegumen Filaret (1773–1841), halimbawa, ay lubos na nagtagumpay; nagawa niyang literal na baguhin ang buhay sa Glinskaya Bogoroditskaya Hermitage (sa Diyosesis ng Kursk) sa pamamagitan ng pagpapakilala ng mahigpit na patakaran ng mga monghe ng Bundok Athos, na nagbunga, sa unang kalahati ng ika-19 na siglo, nagkaroon ng malaking papel ang monasteryong ito sa muling pagsibol ng mga asetikong ideyal. Nagsulat din si Filaret ng 'Isang Malawak na Pagtuturo para sa Bagong Bawal na Nagtono', na noong panahong iyon ay malawakang ipinamigay sa komunidad ng mga monghe[1140] . Marami ang nagawa ni Metropolitan Gabriel Petrov ng St Petersburg at Novgorod upang muling buhayin ang komunal na buhay ng mga monghe; hinikayat din niya ang pagpapakilala ng sistema ng mga espiritwal na ama sa mga monasteryo, na tatalakayin sa ibaba. Sa kanyang mga diyosesis, noong dekada 1760 at pagkatapos ay noong dekada 1780 at 1790, muling inayos ang buhay ng anim na monasteryo batay sa komunal na kasulatan; Sa tulong ng matandang Theophan Sokolov, inipon ni Gabriel ang 'Mga Alituntunin ng Pamumuhay na Sama-sama', na ipinadala sa mga abbot ng mga monasteryo sa kanyang diyosesis upang himukin ang komunidad ng mga monghe tungo sa ganitong anyo ng pamumuhay monghe[1141] .

Ang mga regulasyong monastiko noong 1764, gaya ng nabanggit na, ay hinati ang natitirang mga monasteryo sa dalawang kategorya: pinondohan ng estado at hindi pinondohan ng estado. Ang mga monasteryo na hindi pinondohan ng estado ay nakaligtas lamang sa pamamagitan ng kusang-loob na handog at donasyon mula sa mga mananampalataya. Bilang resulta, ang marami sa mga monasteryong hindi pinondohan ng estado ay tuluyang nawala; sa iba naman, unti-unting bumaba ang bilang ng mga monghe, na marami ang lumipat sa mga monasteryong pinondohan ng estado na may bakanteng puwesto, habang ang iba naman ay nagtungo sa Timog Rusya; Ang mga mongheng may matinding pag-iwas sa luho ay pumunta sa Bundok Athos o sa Moldavia; ang ilan sa kanila ay kalaunan ay bumalik sa Rusya at gumanap ng mahalagang papel sa muling pagsibol ng espiritwal na buhay ng mga monghe sa huling kapat ng ika-18 siglo.

[1138] N. M. 'Russian Monasticism in the 18th Century', sa: *Stranik*. 1884. 1. mga pahina 212, 435.

[1139] Zverinsky. Bol. 2, Blg. 1141; Denisov. Blg. 889; Prav. Sob. 1863. Bol. 7, p. 154; Ang Buhay at Mga Gawa ni Hieroschemamonk Juan, Tagapagtatag at Unang Abad ng Hermitage ng Sarov (1892).

[1140] Ang 'Mga Tagubilin' na ito ay inilathala ilang taon matapos itong masulat (Moscow, 1824). Tungkol sa Matandang Filaret at ang kanyang mga gawain, tingnan ang *Ang Buhay ng Banal na Matanda, Tagapagsibol ng Glinsk Hermitage, Hegumen Filaret* (1860).

[1141] Makarii, Arkhimandrita. Isang Salaysay ng Buhay at mga Gawa ni Kanyang Kagalang-galang Gabriel, Metropolitan ng Novgorod at St Petersburg (1857). mga pahina 69–71, 172; Uspensky, V. Paglalarawan ng Nilov Hermitage (1886). pp. 45; ihambing din: Titlinov, B. Gabriel Petrov (1916); Tinalakay nang detalyado ito sa Kabanata 6.

Mas maganda ang kalagayan para sa mga monasteryo na sinusuportahan ng estado, na tumatanggap ng katamtaman ngunit tiyak na alawans mula sa estado. Nagbigay ang mga ito ng angkop na kondisyon para sa pagpapanumbalik at pagpapanatili ng patakaran ng monastiko. Sa kasamaang palad, gayunpaman, walang makabuluhang hakbang ang ginawa sa direksyong ito ng mga awtoridad ng simbahan[1142] . Tulad ng makikita natin mula sa iba't ibang sanggunian noong ika-19 na siglo, ang mga monasteryo na sinusuportahan ng estado, maliban sa ilang bihirang pagkakataon, ay hindi namuhay ayon sa komunal na mga tuntunin kundi ayon sa mga tuntunin ng indibidwal na pamumuhay, at maging ang mga iyon ay hindi mahigpit na sinunod. Pinagkalooban ng selda at pagkain ang mga monghe ng monasteryo—na kung minsan ay hindi sa refektoryo kundi sa kanilang mga selda iniimbak—ngunit kailangan nilang kunin ang lahat ng iba pang kailangan para sa kanilang kabuhayan, gaya ng damit; para sa layuning ito, tumatanggap sila ng isang tiyak na halaga ng pera mula sa mga monasteryo; Walang tungkuling ipinapataw sa kanila; kung tumatanggap man sila ng anumang tungkulin, binabayaran sila nang karagdagan para rito; ang tanging obligasyon ay dumalo sa mga banal na serbisyo; sa ibang oras, malaya ang mga monghe na lisanin ang monasteryo. Sa ilalim ng ganitong mga kalagayan, hindi talaga maaaring magsagawa ang abbot ng patuloy na pangangasiwa sa kapatiran. Malinaw na ang ganitong pamumuhay para sa mga monghe sa mga monasteryong pinamamahalaan ng estado ay hindi naaayon sa mga prinsipyong asketiko ng monastisismo[1143] . Sa kabila ng iba't ibang hakbang na ginawa upang maibalik ang kaayusan sa mga monasteryong pinamamahalaan ng estado—na, gayunpaman, ay tumuon lamang sa mga indibidwal na monasteryo—ang pamantayan ng espirituwal na buhay ng komunidad ng mga monghe ay patuloy na bumaba sa buong ika-19 na siglo. Nang unang maglibot si Arsobispo Filaret Drozdov sa kanyang diyosesis noong 1821, siya ay labis na hindi nasisiyahan sa pamumuhay ng mga monghe, lalo na sa mga monasteryong pinamamahalaan ng estado[1144] . Karamihan sa kanila ay hindi sumusunod sa mga patakaran ng komunidad; ang mga kapatid ay lubos nang nasanay sa napakakomportableng pamumuhay kaya tinutulan nang mariin ang anumang pagtatangka na ipatupad ang pamumuhay na komunal.

Isinulat ni Archimandrite Pimen sa kanyang 'Memoirs' na napakalawak ang pagtanggi sa mga patakaran ng pamayanan sa mga monasteryong pinamamahalaan ng estado. Kahit ang napakahusay at masigasig na Metropolitanong Filaret ay nag-aatubili na ipakilala ang mga komunal na patakaran sa sarili niyang pangalan, at mas pinili niyang gumamit ng paikot na paraan – sa pamamagitan ng mga indibidwal na abbot, na unti-unting ipinatupad ang mga patakarang ito sa kanilang sariling mga monasteryo. Halimbawa, sa Monasteryo ng Ugresh, kung saan ang komunal na tuntunin ay ipinatupad mula pa sa pagkakatatag nito (1380) hanggang 1764, noong 1853 pa lamang—at hindi ito nagawa nang walang pagtutol mula sa komunidad ng mga monghe—nang magawa ng abbot na muling ipatupad ito; ang ilan sa mga monghe ay kalaunan iniwan ang monasteryo. Noong dekada 1860 at 1870, sampung regular na monasteryo lamang ng Diyosesis ng Moscow (sa labas ng Moscow) ang nagpatibay ng komunal na tuntunin, isang pag-unlad na malaking utang nila sa pagsisikap ng nabanggit na si Pimen[1145] . Ang personal na inisyatiba ng mga indibidwal na abbot ang gumanap ng pinakamahalagang papel sa usaping ito. Sa Nikandrov Hermitage (sa Pskov Governorate), ipinakilala ng abbot ang komunal na tuntunin noong 1800, at hindi ito tuluyang inampon ng komunidad ng mga monghe bilang pundasyon ng buhay monghe hanggang 1817[1146] . Hindi rin nabawasan ang mga kahirapan na hinarap ni Abad Hilarion nang siya ay namuno sa Konevsky Monasteryo sa isang pulo sa Lawa ng Ladoga (1805–1823), nang ibalik niya ang pinakamahigpit na komunal na mga patakaran (ang monasteryo noon ay wala sa opisyal na rehistro at nasa ganap na pagbagsak); hinarap niya ang parehong mga kahirapan habang pinamumunuan ang Uspensky Monastery sa Tikhvin (1823–1851)[1147] . Ang lawak ng tagumpay ng personal

---

[1142] Noong 1816, isang arkhimandrita na nagngangalang Joasaph mula sa Lebedino ang nagsumite ng isang burador ng komunal na kasulatan sa Sinodo; sumagot ang Sinodo na ang mga probisyong nakapaloob sa Mga Regulasyong Espiritwal ay lubos nang sapat upang maayos na ayusin ang pamumuhay sa monasteryo. Historical Description of the Chernigov Diocese. Vol. 3. p. 232; RBS. p. 290.

[1143] N. M. 'Russian Monasticism in the 18th Century', sa: Stranik. 1884. 1. p. 210. Tingnan sa paksang ito ang 'Memoirs' ni Pimen at ang kanyang artikulong 'Monasticism and Contemporary Interpretations of It', sa: Chteniya. 1874. 2. p. 96 ff., pati na rin ang artikulong 'Our Monasteries' sa: Beseda. 1872 (na hindi ko nakuha).

[1144] Pimen. Op. cit. p. 121.

[1145] Ibid. pp. 90, 100, 127, 250, 256, 275, 282–286.

[1146] Serebryansky. Op. cit. p. 328.

[1147] Koleksyon. 113. 1 (1902). p. 21. Ang *Mga Batas ng Konevsky Monasteryo* ni Hilarion (1824) ay isang napakabihirang maliit na polyeto na nagkaroon ako ng swerte na matuklasan sa Aklatang Panlungsod ng Berlin (bago ang 1943). Para sa karagdagang impormasyon tungkol sa kagalang-galang na tagapagtanggol ng buhay monghe, tingnan ang isa pang polyeto: O. A. M. Isang

na inisyatiba ng bawat abbot ay makikita sa gawain ni Hegumen Iona ng Diyosesis ng Vologda. Sa loob ng dalawang dekada sa unang kapat ng ika-19 na siglo, literal niyang muling itinayo at binago ang buhay monastiko sa hindi bababa sa anim na monasteryo. Nagmula siya sa isang pamilyang magsasaka at hindi siya nagkaroon ng pormal na edukasyon, ngunit siya ay isang mahigpit, hindi makamundong monghe at isang abbot na may matibay na kasanayang pang-administratibo; ang kanyang wastong pag-unawa sa tunay na pamumuhay monghe ay nagmula nang higit sa kanyang sariling karanasang asketiko kaysa sa panitikang asketiko; alam niyang mabuti kung paano alisin ang iba't ibang bisyo sa buhay monghe at kung paano hikayatin ang mga kapatid na makalupang-isip ng mga itinatag na monasteryo na sumunod sa komunal na tuntunin[1148] .

Noong ika-18 siglo, naging halata ang mga negatibong bunga ng malawakang gawi na kunin ang mga pinakamahusay na monghe mula sa mga monasteryo upang gamitin sila sa espiritwal na administrasyon ng diyosesis; nagpatuloy ito nang isang buong siglo, at sa ganitong paraan ay naagaw sa komunidad ng mga monghe ang kanilang mga pinakamahuhusay na miyembro, na sana ay nagsilbing halimbawa ng tunay na asetikong pamumuhay sa loob ng mga monasteryo[1149] . Ang buhay monastiko ay lubos ding naapektuhan ng napakalaganap na kaugalian kung saan ang mga obispo ng diyosesis, bilang parusa sa maling pag-uugali, ay inililipat ang mga monghe mula sa mga monasteryo sa lungsod patungo sa mga nasa kanayunan, kung saan—lalo na sa mga monasteryong pinamamahalaan ng estado na walang komunal na tuntunin—nagkaroon sila ng partikular na nakahihikayat at nakasasamang impluwensya sa komunidad monastiko. Nagpatuloy ang gawi na ito hanggang sa kalagitnaan ng ika-19 na siglo.[1150]

Hindi rin narehula ang pamamaraan ng pagtatalaga ng isang abbot. Sa isang banda, ang lumang sistema—na nagmula pa noong ika-17 siglo at itinakda ng 'Spiritual Regulations', partikular ang halalan ng abbot ng komunidad ng mga monghe—ay hindi pa naitatanggal; ngunit, sa kabilang banda, noong ika-18 siglo ay ang mismong Sinodo ang nagtatalaga ng mga abbot. Ang gawi na ito, na sa esensya ay nagmula pa noong ika-17 siglo, ay itinuring na makatwiran sa muling pagtatatag ng mga monasteryo na ipinagbawal o tuluyang nasira. Ang halalan ng bagong abbot mula sa hindi organisadong komunidad ng mga monghe ay isang kaduda-dudang usapin, sapagkat karaniwang hindi nakakamit ng ganitong abbot ang paggalang ng komunidad, at ang kaniyang mga p na pagsisikap na alisin ang kaguluhan at kasamaan sa buhay monghe ay nauwi sa kabiguan mula pa sa simula. Isinulat ni Arkhimandrit Pimen sa kanyang *Memoirs* na ang pagpili ng isang abbot ay hindi isang madaling gawain, at hindi lahat ng mongheng namumuhay nang mabuti at mahigpit ay angkop na maging abbot. Noong panahon ni Pimen, ibig sabihin, noong dekada 1840–1870, ang komunidad ng mga monghe sa mga monasteryong pinondohan ng estado ay tutol sa pagpili ng isang abbot mula sa kanilang sariling hanay. Higit pa rito, ipinakita ng karanasan na nang ipakilala ang komunal na charter sa mga monasteryong pinondohan ng estado, ang mga bagong abbot na hinirang mula sa labas ay maaaring kumilos nang may mas malaking tagumpay[1151] .

Gayunpaman, isang hakbang na madalas gamitin ng Sinodo, lalo na sa ikalawang kalahati ng ika-19 na siglo, ang napatunayang hindi praktikal: ang pagtatalaga ng mga obispo ng diyosesis bilang mga abbot ng mga monasteryo, bilang parusa o bilang tugon sa kanilang kahilingan na magretiro. Dapat tandaan, gaya ng tatalakayin nang mas detalyado sa ibaba, na noong panahon ng Siynodal, ang mga obispo ng Rusya ay karamihang hinango mula sa hanay ng mga bihasang monghe, subalit ang mga bihasang monghe na ito ay halos hindi naninirahan sa mga monasteryo at kakaunti ang kanilang kaalaman sa mga usaping monastiko; Ang ganitong obispo ay may tendensiyang ituring ang monasteryong ipinagkatiwala sa kanya bilang sariling pag-aari; ang 'dangal ng pagka-obispo', na madalas niyang nauunawaan sa isang kakaibang paraan, ang pumipigil sa kanya na gampanan ang mga tungkulin ng isang abbot alinsunod sa mga hinihingi ng monastic charter. Bukod pa rito, para sa buhay na liturhikal ng mga monghe, ang pangangasiwa ng obispo—dahil sa mga partikularidad ng pagsamba ng obispo sa Simbahang Silangang Kristiyano—ay kadalasang nagdudulot ng abala kaysa magbigay ng anumang pakinabang[1152] .

Sanaysay tungkol sa Buhay ni Arkhimandrit Hilarion, ang Tagapagtatag ng Monasteryo ng Konevsky (1861). Ang kanyang charter ay ipinakilala ng nabanggit na Arkhimandrit Theodosius Orekhov (tingnan ang tala 1127) sa Monasteryo ng Verkols.

[1148] Pimen. Op. cit., pp. 112–114.

[1149] PSZ. Blg. 8988 (1744); 13163 (1768); 18273 (1797).

[1150] Pimen. Op. cit. pp. 246, 250, 254.

[1151] Ibid. pp. 101, 120, 243, 252, 255, atbp.

[1152] Pimen. Op. cit. p. 363. Isang halimbawa nito ay ang kaso ni Isaac (Pelovinsky), Obispo ng Astrakhan († 1894), o ni Isidore (Kolokolov), Katulong na Obispo ng Diyosesis ng Ryazan († 1911); tingnan: Lvov, N. N. Drevnik, sa: Krasny Arkhiv. 39. p. 148;

Dahil maraming monasteryo, maging yaong may regular na pondo o wala, ang walang tiyak na monastikong charter, nagulo rin ang kaayusang liturhikal sa loob nila. Noong ika-19 na siglo, sa mga urbanong monasteryo, isinasaalang-alang ang kalagayan ng pamumuhay ng mga mananalangin na dumadalo, madalas pinaikli ang mga banal na serbisyo, ngunit hindi rin bihira ang ganitong pagbabawas sa mga monasteryo sa kanayunan. Isinulat ni Arkhimandrita Pimen na nahirapan siyang ipatupad nang buong-buo ang lahat ng mga patakaran at kinakailangan ng Typikon[1153] sa mga banal na paglilingkod sa kanyang Monasteryo ng Ugresh.

Ang Siyodo ay hindi, sa sariling kusang-loob, gumawa ng anumang tiyak na hakbang upang ipakilala ang cenobitikong paraan ng pamumuhay sa mga monasteryo; noong 1869, ipinahayag lamang nito ang hangarin na ipakilala ang pamumuhay na komunal sa mga monasteryo bilang isang mahalagang saligan ng monastikong ascesis, at muling inulit ang rekomendasyong ginawa na noong 1862:[1154] Kitang-kita kung gaano kaunti ang pansin na ibinigay ng pinakamataas na awtoridad sa simbahan sa monastisismo mula sa kasaysayan ng tinatawag na 'Mga Tagubilin para sa mga Abad ng mga Monasteryo'. Noong Disyembre 1797, inirekomenda ng isang imperyal na dekreto na buuin at ipatupad ang mga naturang 'tagubilin'. Ngunit hindi ito nagawa hanggang 1828 nang noong 1910 pa lamang na inihanda at ipinadala ang mga 'Instruksiyon' sa mga obispo ng diyosesis; nanatili itong hindi nagbago hanggang sa unang bahagi ng ika-20 siglo, maliban sa pagpapalit ng script ng Church Slavonic sa civil script sa mga bagong edisyon at ilang talata ang inayos muli. Ang mga 'Instruksiyon' ay tumatalakay lamang sa mga karapatan at tungkulin ng mga abbot[1155] . Hindi ito nangyari hanggang 1910 nang, ayon sa mga tagubilin ng Sinodo, ay bumuo si Hieromonk Seraphim ng bagong patakaran para sa mga monghe, na nilayong maging pundasyon ng buhay monghe; sa kasamaang palad, wala tayong alam kung ipinatupad man ang patakarang ito sa anumang monasteryo. Dahil sa napakahaba nito, mas malamang na nagdulot ito ng takot sa mga monghe at masigasig na mga abbot kaysa magsilbi sa praktikal na layunin ng ascesis[1156] .

Nagpatuloy ang sitwasyong ito hanggang 1917: may dalawang uri ng mga monasteryo, ngunit ang pagpapatupad at pagsunod sa alinmang patakaran ay nakasalalay sa sigasig at espirituwal na disposisyon ng mga abbot[1157] . Sa , sa pangkalahatan, hindi kasinghigpit ang buhay sa mga monasteryo sa lungsod kaysa sa mga nasa kanayunan. Maraming pagkakaiba sa mga gawi ng mga monghe, at agad itong napapansin ng sinumang mananamba o peregrino. Nakakabigla na sa buong ika-19 na siglo at hanggang unang bahagi ng ika-20 siglo, hindi kailanman seryosong tinalakay ng Sinodo ang usapin ng buhay monghe at paminsan-minsan lamang itong pinansin sa maliliit na detalye. Nang 1906, kasunod ng pag-amyenda sa Mga Pangunahing Batas ng Estado bilang bunga ng rebolusyonaryong kilusan noong 1904–1905, nagsimulang lumitaw ang kapansin-pansing pagnanais para sa reporma sa hanay ng mga obispo at klero, at ang Sinodo—karamihan sa pamamagitan ng inisyatiba ni Metropolitan Anthony ng St Petersburg (Vadkovsky, 1898–1912), sa pakikipagkonsulta kay Emperador Nicholas II, noong 14 Enero 1906 ay itinatag ang Pre-Council Assembly, na inatasang talakayin ang posibilidad ng pagpapatupad ng iba't ibang reporma sa buhay ng simbahan – ang monastisismo ay, masasabi, muling hindi nabigyan ng pansin; sa anumang kaso, walang espesyal na sub-komite na binuo upang talakayin ang mga isyung monastiko[1158] .

Ang Pagbagsak ng Rehimen ng Tsarista. Bol. 2, pp. 68, 88; Bol. 4, pp. 190, 199, 308, 479, 480. Si Obispo Lavrenty (Nekrasov) ng Tula ay tinanggal sa kanyang katungkulan noong 1908 dahil sa kanyang 'liberalismo' at hinirang na abbot ng Vysokopetrovsky Monasteryo sa Moscow. Ist. v. 122. p. 778; BV. 1908. 4. Tungkol sa panahon ni Emperador Nicholas I, tingnan: Mga Materyales, sa: Koleksyon. 113. Lalo na Bahagi 2.

[1153] Pimen. Op. cit. pp. 249, 265, 252, 275, 120. Ito ay nalalapat, siyempre, lamang sa Mga Oras, Matins at Vespers, kung saan ang mga indibidwal na pagbasa at stichera ay hindi isinama o pinaikli; ang Liturhiya ay may nakapirming pagkakasunod-sunod ng serbisyo at hindi kailanman pinaikli.

[1154] Tingnan: 'Internal Church Review', sa: Stranik. 1897. 8. p. 560. Sa unang kalahati ng ika-19 na siglo, naglabas ang Sinodo ng iba't ibang direktiba na, gayunpaman, nakatuon lamang sa mga obispo ng diyosesis at hindi maaaring ituring na pagtatangka na baguhin ang buhay monghe. Ihambing: Mga Ulat. 1841, 1862 (teksto rin sa: BV. 1905. 9. p. 158), 1874, 1884, atbp.

[1155] PSZ. Blg. 18273; Barsov, T. Mga Institusyong Sinodal. p. 162. Mga Apendise 43–48.

[1156] Seraphim, Hieromonk. Mga Patakaran sa Pamumuhay ng Komunidad ng Mga Lalaking Monghe. 3 tomo. (1910).

[1157] Para sa koleksyon ng iba't ibang mga tagubilin at kautusan ng Sinodo hinggil sa mga monasteryo at monastisismo, tingnan: Chizhevsky. Koleksyon ng mga Resolusyon hinggil sa mga Monasteryo (1896).

[1158] Tungkol sa mga plano sa reporma, tingnan: Suetov. Tungkol sa Espesyal na Komite na inaprubahan ng Kanyang Imperyal na Kamahalan at itinatag sa ilalim ng Banal na Sinodo upang bumuo ng mga isyung isasaalang-alang ng Pangkalahatang-Rusong Konseho (1912); Ognev. Ang Konsehong Simbahan (1905); Mga Journal at Minuto ng Komite bago ang Konseho. 4 na tomo (*1906–07); karagdagang tomo: Buod ng mga opinyon ng mga obispo ng diyosesis hinggil sa usapin ng reporma sa simbahan (1906); A. R. Makasaysayang korrespondensya tungkol sa kapalaran ng Simbahang Orthodox (1912); ang aking artikulo: Ang Komite bago*

3. Ang paglago ng bilang ng mga monastiko noong ika-19 na siglo

Ang ika-19 na siglo ay nagkaroon ng makabuluhang pagtaas sa bilang ng mga monastiko, at tumaas din nang malaki ang bilang ng mga monasteryo. Ang fenomenong ito ay maaaring ipaliwanag sa dalawang dahilan. Kasunod ng pagbagsak ng debosyon sa ika-18 siglo, muling sumigla ang debosyong panrelihiyon sa iba't ibang sektor ng populasyon. Ang muling pagsibol na ito ay malaki ang utang sa impluwensya ng pamunuan ng mga monghe sa Rusya, pati na rin sa pagpapabuti ng kalagayan ng mga monasteryo matapos ang kanilang pagbagsak noong ika-18 siglo – muling tumugma ang mga monasteryo at ang buhay monghe sa pananaw ng mga tao tungkol sa debosyon. Hindi dapat kaligtaan ang isang panlabas na salik, ang pag-aalis ng pagka-alipin noong 1861, na nagbigay-daan sa mga magsasaka na malayang tukuyin ang kanilang sariling kapalaran. Nagkaroon ito ng partikular na epekto sa kalagayan ng mga monasteryo ng kababaihan, kung saan nagsimulang tumaas taon-taon ang bilang ng mga nobis.

Nanatili halos buo ang mga paghihigpit sa pag-aangkin ng panata ng pagka-monastiko na ipinakilala ni Pedro na Dakila sa buong ika-18 siglo, ngunit noong ika-19 na siglo ay hindi na ipinatupad nang kasinghigpit ang mga kautusang ito ng estado. Ayon sa pangkalahatang senso noong 1738, mayroong 14,282 na naninirahang monghe sa bansa, kabilang ang 7,829 na lalaki at 6,453 na babae (kasama rito ang mga monghe at madre, mga nobisyo at mga nobisyang madre)[1159] . Ang mga regulasyong monastiko noong 1764 ay nagtakda ng kabuuang 5,105 monghe at madre para sa 226 na awtorisadong monasteryo; bukod pa rito, may karagdagang 161 na hindi awtorisadong monasteryo, kung saan ang bilang ng mga monastiko ay hindi nasasailalim sa limitasyon[1160] . Pagsapit ng 1840, tumaas na ang bilang ng mga monghe at madre sa 15,251 (kasama ang mga novis), at 50 taon pagkatapos ay mayroon nang 12,712 monghe at 27,574 madre sa Rusya (kabuuang 40,286 katao, kasama ang mga novis); noong 1907, mayroon nang 24,144 monghe (kasama ang mga nobisyo) sa mga monasteryo ng kalalakihan, at 65,989 madre (kasama ang mga nobisya) sa mga monasteryo ng kababaihan; ang bilang ng mga monasteryo ay umabot sa 970 (522 para sa kalalakihan at 448 para sa kababaihan) (tingnan ang Mga Talaan X at XI)[1161] . Ang bilang ng mga madre ay lumago nang partikular na mabilis, isang tendensiyang maaaring maiugnay sa pag-usbong ng mga damdaming asketiko sa mga kababaihang Ruso noong ika-19 na siglo. Ang kasaysayan ng mga monasteryo ng kababaihang Ruso ay nararapat na bigyang-pansin ng mga historyador ng simbahan, na sa hinaharap, kapag may sapat nang materyal, ay magsasagawa ng masusing pag-aaral tungkol sa paksang ito. Dito, gayunpaman, batay sa materyal na magagamit sa amin, tatalakayin lamang natin ang mga pangunahing punto ng kasaysayang ito.

4. Mga monasteryo ng kababaihan noong ika-19 na siglo

Sa aming pananaw, ang makabuluhang pagtaas ng bilang ng mga monasteryo ng kababaihan noong ika-19 na siglo ay hindi maaaring ipaliwanag nang lubos sa pamamagitan lamang ng pag-usbong ng mga damdaming asketiko sa mga kababaihang Ruso – hindi ito basta pagpapakita ng paghahanap sa relihiyon. Ang muling pagbangon ng relihiyon at espirituwal na paghahanap ay tunay na napakalakas, ngunit ang katotohanang hindi lumampas ang mga paghahanap na ito sa buhay monghe ay maaaring maiugnay sa impluwensya ng hierarkiya ng mga monghe. Ang purong historikal at kultural na kalagayan ng pangkalahatang kasaysayang espiritwal ng Rusya sa ikalawang kalahati ng ika-19 na siglo ay nagkaroon din ng makabuluhang papel.

Ang mga reporma ni Peter na Dakila, na isinagawa upang gawing Europeo ang Rusya, ay nagdulot ng pagbabago sa katayuan ng mga kababaihan sa loob ng pamilya at sa buhay-publiko. Bagaman dahan-dahan at sa iba't ibang paraan nagpakita ang mga pagbabagong ito sa iba't ibang antas ng lipunan, ang kinalabasan saanman ay ang pagpapalakas ng hangarin ng mga kababaihan para sa kalayaan at edukasyon. Ang katotohanang ang mga hangaring ito ay maaaring magkaroon ng makabuluhang epekto sa buhay publiko ay pinatutunayan ng papel na ginampanan ng mga kababaihang Ruso sa intelektwal na kasaysayan ng Rusya

---

*ang Konseho noong 1906, sa: Put' (1933). 38; ihambing din: Stupperich, R. *Staatsgedanke und Religionspolitik Peters d. Gr.* (1936). pp. 105–107. Golubinsky, E. E. 'Tungkol sa Reporma sa Buhay ng Simbahang Ruso', sa: *Readings*. 1913. 3. p. 126.*

[1159] Solovyov. 4 (ed. OP). pp. 1510, 1649.

[1160] PSZ. 16. Blg. 12060. Aklat ng mga Batas.

[1161] Mga Ulat para sa 1890 at 1907 (1893 at 1910). Tingnan din: Preobrazhensky. Ang Simbahang Ruso Ayon sa Mga Datos na Estadistika (1897), mga talahanayan na naglalaman ng datos na estadistika para sa 1840–1891.

mula pa noong simula ng ikalawang kwarter ng ika-19 na siglo[1162] . Kung susuriin ang kasaysayan ng Romantisismong Ruso, ng mga kilusang Westernising sa Rusya at ng Slavophilism—na ang ideolohikal na mundo ay pinakamahusay na naipapakita sa malawak na korrespondensya ng mga kinatawan ng mga kilusang ito—at kung babasahin ang napakaraming memoir ng panahong ito ng 'bagyo at tensyon' sa kaluluwang Ruso, – sa lahat ng dako ay nakakasalubong natin ang mga larawan ng mga babaeng may talento at mausisa na alinman ay nagkaroon ng kapaki-pakinabang na impluwensya sa kanilang mga kalalakihang kapanahunan o, sa pamamagitan ng kanilang sariling espirituwal na pag-unlad, ay nag-ambag sa intelektwal na buhay ng panahon. Hindi naman pinabayaan ang mga usaping pangrelihiyon. Bagaman ang mga talakayan tungkol sa mga isyung ito ay madalas na hindi pa may katangiang pang-konfesyonal o, gaya ng nangyari noong panahon ng mistikal na paghahanap sa ilalim ni Alexander I, lumihis mula sa mga katuruan ng Simbahang Orthodox, maaari pa ring ipahayag na ang mga usaping pangrelihiyon ay nagkaroon ng makabuluhang lugar sa buhay-espiritwal ng mga kababaihang Ruso; kasabay nito, hinangad ng mga kababaihan na tugunan ang mga isyung ito hindi sa abstraktong paraan, kundi nang paisa-isa at personal[1163] . Ito mismo ang aspeto ng espirituwal na paghahanap ng mga kababaihang Ruso—na karapat-dapat ng espesyal na pansin—na nagdala sa maraming naghahanap na kaluluwa upang makilala ang mga nakatatanda. Hindi naman natin layuning ipahiwatig na ang mga paghahanap sa relihiyon ay nagtatapos sa buhay monghe dahil lamang sa impluwensya ng isang nakatatanda; marami ang nakarating sa desisyong ito nang walang espirituwal na gabay.

Kakatapos lang nating talakayin ang mahalagang puwesto na ginagampanan ng korespondensiya sa espirituwal na kasaysayan ng mga Ruso. Ang mga liham, higit pa kaysa sa mga nakalimbag na akda, ay sumasalamin sa pagkakaiba-iba ng espirituwal na buhay ng manunulat at nag-aalok sa tagapagsulat ng isang napakagandang pagkakataon upang buksan ang kanilang kaluluwa – isang katangiang katangian ng mga Ruso hindi lamang noong dekada 1830 at 1840 19 na siglo, ngunit pati na rin sa mga sumunod na panahon – habang ang tugon sa isang liham ay nagpapahintulot sa isang tao na ipakita ang partikular na tiwala, kakayahan sa paghihikayat, at pagiging sensitibo. Maraming nakatatanda, lalo na sa kanilang pakikipagsulatan sa mga kababaihan, ang madalas na ginagabayan ang mga naghahanap na kaluluwa sa pamamagitan ng kanilang mga liham; ipinapahiwatig nito na ang ganitong relihiyoso at asketiko na anyo ng paggabay ay tumimo sa mga tumanggap, na kung hindi ay hindi sana nangahas na magkumpisal.

Ito ay pangunahing tumutukoy sa mga edukadong kababaihan; gayunpaman, may partikular na maraming madre mula sa mga pamilyang magsasaka sa mga monasteryo ng kababaihan. Ang pag-aalis ng pagkaalipin noong 1861 ay nagkaroon ng makabuluhang epekto sa katayuan ng kababaihan sa mga pamilyang magsasaka. Bagaman nanatili pa rin ang mga konserbatibo at patriyarkal na kaugalian at tradisyon, sa legal na pananaw, ang isang babaeng magsasaka—at lalo na ang isang biyuda—ay nakamit ang relatibong kalayaan at kasarinlan kasunod ng reporma. Mas madalas na siyang makapagpasya nang mag-isa, kahit salungat sa kagustuhan ng mga nakatatandang miyembro ng pamilya. Ang uhaw sa edukasyon, na matinding kumapit sa lahat ng antas ng mga Ruso sa ikalawang kalahati ng ika-19 na siglo, ay maaari ring matugunan sa loob ng isang kumbento[1164] . Ang mga kumbento ng kababaihan mismo ang naglunsad ng malawakang aktibidad sa

---

[1162] Tungkol sa paksa ng emansipasyon ng mga kababaihang Ruso noong ika-19 na siglo at ang kanilang paghahangad ng edukasyon, tingnan: Shokhol, K. P. 'On the Development of Higher Education for Women in Russia', sa: ZhMNP. 1912. 8; 1913. 3 at 7.

[1163] Tungkol sa kasaysayan ng kulturang Ruso sa unang kalahati ng ika-19 na siglo, inirerekomenda ang mga sumusunod na akda: Zamotin, *Romantic Idealism in Russian Society in the 20s and 30s of the 19th Century* (1907); Gershenzon, M. The Era of Nicholas I (1910); Barsukov, N. The Life and Works of M. P. Pogodin. Vol. 1 at mga kasunod (1888–1899); Koshelev, A. I. Notes (1884); Filippov, M. M. 'Ang Tadhana ng Pilosopiyang Ruso', sa: Russkoe Bogatstvo. 1894. Blg. 1, 3, 4, 8, 9; Smirnova, A. I. Mga Tala (1897); 'Mga Relihiyosong Kilusan sa Panahon ni Alexander I'. Inedit ni N. Piksanova (1916); Ang Arkibo ng mga kapatid na Turgenev. Inedit ng Akademya ng Agham. 4 na tomo. (1911–1915); Dubrovin, N. F. 'Ang ating mga Mistiko at Sektaryo', sa: Mga Artikulong Ruso 1895–1896; Ang Koleksyon ng Utkinsky (1897); Gershenzon, M. Mga Pangkasaysayang Tala (1910; ika-2 edisyon, Berlin, 1923); Zavitevich, A. S. Khomyakov. 2 tomo (1902); Kornilov, A. Ang Mga Naglalakbay na Taon ni Mikhail Bakunin (1925); Stankiewicz, N. V. Mga Gawa (1890); Herzen. Ang Nakaraan at mga Kaisipan (mga iba't ibang edisyon, kabilang sa Aleman); Stepun, F. 'Romantisismong Aleman at ang Pilosopiya ng Kasaysayan ng mga Slavophile', sa: Logos. 16 (1927); Kornilov, A. The Early Years of Mikhail Bakunin (1915) at iba pa. Isang detalyadong bibliograpiya (hanggang 1918) sa: Polievktov, M. Emperor Nicholas I: A Biography and Account of His Reign (1918).

[1164] Sa simula ng ika-19 na siglo, dahil sa pagdami ng mga pribadong imprenta, maraming aklat na asketiko, mga talambuhay ng mga santo at iba pang aklat na nakapagpapabuti ang naging malawak ang saklaw. Simula 1821, ang dyornal na *Christian Reading* (St Petersburg: Inilathala ng Akademiyang Teolohikal) ay naglimbag ng maraming aklat na asketiko sa wikang Ruso; ang ilang aklat na pang-asketisismo ay inilimbag sa Optina Hermitage. Tingnan ang Kabanata XV. Noong dekada 1860, ang mga teolohikal na dyornal ay nagsimulang talakayin hindi lamang ang mga akademikong isyu kundi nagbigay din ng malaking pansin sa mga makabagong espirituwal na kilusan at naging napakapopular sa mga probinsya.

larangan ng pampublikong edukasyon sa panahong ito, isang katotohanang hindi pa nabibigyan ng nararapat na pansin sa akademikong panitikan. Matagumpay din silang nakibahagi sa mga gawaing panlipunan at kawanggawa, na palaging malapit sa puso ng mga kababaihang Ruso. Sa kanyang pang-araw-araw na buhay bilang mongha, natagpuan ng isang batang babaeng magsasaka mula sa Rusya ang mga gawaing pamilyar sa kanya mula sa tahanan ng kanyang mga magulang: lahat ng uri ng gawaing-bahay at gawaing-pambahay. Maaaring masabing ang pagpasok sa kumbento ay nakapagbigay-kasiyahan sa kanyang espirituwal na paghahanap nang hindi nangangailangan ng radikal na pagbabago sa kanyang pamumuhay; kasabay nito, bumuti ang kanyang katayuang panlipunan, at ang kanyang buong buhay ay nagkaroon ng malalim na kahulugan. Kaya naman, ang pagdami ng mga babaeng nagsuot ng belo sa mga kumbento ay hindi dapat ituring na bunga ng anumang partikular na matinding tendensiyang asketiko. Ang kasaysayan ng mga monasteryo ng kababaihan sa Rusya ay punong-puno ng mga halimbawa ng pinakamatinding pag-aascetismo, ngunit sa karamihan ng mga monasteryo, ang buhay ay isinagawa sa isang kapaligiran ng katamtamang pag-aascetismo, kung saan ang pangunahing diin ay nakatuon sa paglilingkod sa mundo kaysa sa ganap na pagtalikod dito.

Ang panlipunang at kawanggawang gawain ay gumanap ng pangunahing papel sa buhay ng mga monasteryo ng kababaihan at mas malawak ito kaysa sa mga gawaing kawanggawa ng mga monasteryo ng kalalakihan. Ipinapaliwanag ito hindi lamang ng pagkakaiba ng kalikasan ng lalaki at babae, kundi pati na rin ng katotohanang maraming monasteryo ng kababaihan ang umunlad dahil mismo sa kanilang misyong panlipunan at kawanggawa; sa aspetong ito, naging huwaran sila para sa ibang mga monasteryo at nakamit nila ang pagkilala at pagmamahal ng mga tao.

Ang Simbahang Ruso ay madalas inaakusahan na kakaunti ang nagawa sa larangan ng kultura; bilang tugon, maaaring ituro ang mga gawain ng mga monasteryo ng kababaihan, at mawawalan ng kabuluhan ang karamihan sa mga akusasyong ito. Totoo, gayunpaman, na biglaang tumigil ang lahat ng ito nang ang mga aktibidad na ito ay nakapagtatag na ng matibay na puwesto at handa nang umunlad nang may partikular na tagumpay. Para sa isang historyador, ang larangang ito ng aktibidad ay nananatiling hindi pa natutuklasan, sapagkat karamihan sa mga kaugnay na materyal ay nawala, at hindi malinaw kung kailanman magiging posible itong ilahad nang komprehensibo at buong-buo sa isang pangunahing pag-aaral.

Sa kasikatan ng mga monasteryo ng kababaihan, nangunguna ang personal na inisyatiba ng mga asketiko; ang mga kumbentong ito, masasabi, ay lumago nang kusang-loob, itinatag ng mga tao nang walang anumang tulong mula sa mga awtoridad ng simbahan; karapat-dapat silang purihin na hindi hinadlangan ng hirarkiya ng simbahan ang pagbubukas ng mga bagong kumbento.

Pagkatapos ng mga hakbang sa sekularisasyon noong 1764, 1786 at 1788, sa katapusan ng dekada 1780 ay mayroon lamang 80 kumbento para sa kababaihan sa buong Rusya (75 na awtorisado at 5 hindi awtorisado). Pagsapit ng 1810, mayroon nang 94 na kumbento ng mga babae sa Rusya, isang bilang na maaaring ituring na panimulang punto para tasahin ang mabilis na pagdami nila sa ika-19 na siglo. Apat na dekada ang lumipas, noong 1855, mayroon nang 129 na kumbento (97 na awtorisado at 32 na hindi awtorisado) na may 2,508 na madre at 6,606 na nobisa (tingnan ang Mga Talahanayan X at XI).

Dapat tandaan na ang kalagayan ng mga monasteryo ng kababaihan sa parehong kategorya ay lubhang naiiba kumpara sa mga monasteryo ng kalalakihan, una sa materyal na aspekto at pangalawa sa kanilang panloob na organisasyon. Ang mga monasteryo ng kalalakihan na pinondohan ng estado ay mas mabuti ang kalagayang pinansyal kaysa sa mga hindi pinondohan ng estado. Sa mga monasteryo ng kababaihan, gayunpaman, hindi gaanong kapansin-pansin ang pagkakaibang ito; sa katunayan, ang mga monasteryo ng kababaihan na hindi pinondohan ng estado ay madalas na mas mayaman kaysa sa mga pinondohan ng estado. Halos lahat ng bagong tatag na monasteryo ng kababaihan, na itinatag sa personal na inisyatiba ng kanilang mga nagtatag, ay unang itinuturing na hindi pinondohan ng estado; Ang tagapagtatag—o, sa hindi gaanong karaniwan, ang lalaking tagapagtatag—ng ganitong monasteryo ay mag-iiwan ng maipaglilipat at hindi maipaglilipat na ari-arian dito. Higit pa rito, sa mga monasteryo ng kababaihan, pinondohan man ng estado o hindi, palaging mas marami ang mga madre kaysa sa mga monasteryo ng kalalakihan, kaya naman kahit sa mga monasteryong pinondohan ng estado ay mas marami ang mga madre at mga nobisang kaysa sa itinakda ng mga regulasyon sa tauhan. Kung isasaalang-alang din natin na ang mga monasteryo ng kalalakihan ay nakatanggap ng mas bukas-palad na suporta mula sa estado kaysa sa mga monasteryo ng kababaihan, malinaw na ang abbess ng isang monasteryo ng kababaihan ay may mas maliit na halagang magagamit para sa bawat residente kaysa sa prior ng isang monasteryo ng kalalakihan. Gayunpaman, dahil napakahusay ng mga

monasteryo ng kababaihan sa pagpapatakbo ng kanilang sariling mga sakahan (pagsasaga ng mga baka gatas at manok, at pagtatanim ng gulay), nagawa nilang lubos na dagdagan ang kanilang kita, kaya't naging pantay na ang antas ng pananalapi ng mga monasteryo ng lalaki at babae. Gayunpaman, napakababa ng pondo para sa pagpapanatili ng mga madre at mga baguhan sa mga monasteryo ng kababaihan, dahil ginugol nila ang malaking bahagi ng kanilang taunang kita mula sa pagsasaka para sa mga panlipunang at kawanggawang layunin. Si Arkhimandrita Pimen, na kilala na natin, ay nagbigay sa kanyang *Memoirs* ng ilang napaka-interesanteng detalye tungkol sa buhay sa mga komunal na kumbento ng Diyosesis ng Moscow noong panahon ng kanyang paglilingkod bilang dekano ng mga kumbento. Ang mga memoir na ito ay mula pa noong huling bahagi ng dekada 1860 at naglalaman ng napakaraming impormasyon tungkol sa kalagayang pinansyal ng mga kumbento ng kababaihan.

Ang Kumbento ng Anosino-Borisoglebsky ay isang komunal na kumbento noong dekada 1860, na may 180 madre at nobisyang naninirahan doon; itinatag ito noong 1823, at noong panahong iyon ay humigit-kumulang 10 madre lamang ang naninirahan doon. Noong dekada 1860, ang taunang kita ng kumbento ay umabot sa 5,000–6,000 rubles; ang halagang ito ay galing sa mga donasyon ng mga deboto at kita mula sa mga pagawaan ng puntas, isang gatasang baka, at isang manukan; mayroon ding hardin ng gulay ang kumbento, na ang mga ani ay inihahain sa hapag-kainan ng kumbento. Bukod pa rito, nagpapanatili rin ang kumbento ng isang ospital at isang tahanan para sa mga matatandang madre.

Ang Kumbento ng Spaso-Borodinsky ay isa ring komunal na pamayanan, na tinitirhan ng 170 madre at nobisa; Itinatag ito noong 1830, at sa simula ay 12 madre ang nanirahan doon; ang taunang kita ng kumbento ay umabot sa 5,000 roubles at binubuo, muli, ng mga donasyon mula sa mga deboto at kita mula sa mga sakahan ng kumbento; walang mga institusyong pangkawanggawa sa loob ng kumbento.

Ang Hermitaheng Pambabae ng Trinity-Odigitria Zosima, isang komunal na kumbento, ay itinatag noong 1826; noong panahong iyon, humigit-kumulang 40 madre ang naninirahan doon, samantalang pagsapit ng huling bahagi ng dekada 1860 ay mayroon nang 160 madre at nobisa; ang taunang kita ng kumbento ay umabot sa 4,000 roubles, na binubuo ng mga donasyon at kita mula sa sakahan ng kumbento at isang malaking bahay na kumikita sa Moscow na ipinagkaloob sa kumbento. Ang kumbentong ito ay hindi nakibahagi sa anumang partikular na panlipunang o kawanggawang gawain.

Ang Kumbento ng Spaso-Vlacherna, na pinamamahalaan sa ilalim ng isang komunal na kasulatan, ay itinatag noong 1854; pagsapit ng huling bahagi ng dekada 1860, mayroon na itong 170 madre at nobisa; ang taunang kita ng kumbento ay umabot sa hanggang 5,000 roubles at binubuo, muli, ng mga donasyon at kita mula sa sakahan ng kumbento at sa lupang kumikita sa Moscow. Ang kumbentong ito rin ay hindi nakibahagi sa anumang partikular na gawaing kawanggawa.

Ang Kapunuan ng Banal na Krus, na pinamamahalaan ng isang komunal na charter, ay itinatag noong 1856 at binubuo ng 100 madre; ang taunang kita ng kumbento ay nagmula sa mga donasyon at umabot sa humigit-kumulang 2,000 rublo; ang kapunuan ay nag-organisa ng isang libreng paaralan na pinapasukan ng 30 batang babae.

Ang unang apat sa mga kumbentong nabanggit dito ay nagpapanatili rin ng mga monastikong bahay-pang-bisita, na hindi kumikita ng anumang kita[1165] .

Ang mga ito ay mga halimbawa na karaniwan hindi lamang sa Diyosesis ng Moscow, kundi pati na rin sa maraming kumbento ng mga babae sa buong Rusya noong kalagitnaan ng ika-19 na siglo. Ito ay isang panahon nang nagsisimula pa lamang ang mga kumbento sa kanilang mga gawaing panlipunan at kawanggawa. Gayunpaman, kung susuriin natin ang mga ulat ng Punong Piskal ng Banal na Sínodo mula pa noong dekada 1880 o ang mga paglalarawan ng mga diyosesis kaugnay ng panahong iyon, lilitaw ang isang ganap na ibang larawan[1166] . Noong 1887, halimbawa, pinamamahalaan ng mga monasteryo ang 93 ospital at 66 na tahanan para sa matatanda, kung saan dalawang-katlo rito ay pinatatakbo ng mga monasteryo ng kababaihan, samantalang may 469 na monasteryo ng kalalakihan noon at 202 lamang para sa kababaihan (ulat para sa 1887). Noong dekada 1880 at 1890, sa panahon ng paghahari ni Alexander III (1881–1894), nang hikayatin ng pamahalaan ang pagtatatag ng mga paaralang parokyal, binuksan ang ganitong mga paaralan sa

[1165] Pimen. Op. cit., pp. 309–311.

[1166] Makikita ang maiikling paglalarawan ng mga diyosesis, na sinamahan ng datos estadistikal, sa PBE; ito ay inihanda batay sa mga opisyal na materyales. Isa pang mahalagang sanggunian ay ang *Diocesan Reports*, na nagsimulang ilathala sa halos bawat diyosesis noong ikalawang kalahati ng ika-19 na siglo.

halos lahat ng kumbento ng mga madre, karaniwang para sa mga batang babae, at palaging pinondohan ng mga kumbento mismo[1167] .

Isang magandang halimbawa ng unti-unting pag-unlad ng malawakang gawaing kawanggawa ay ang kasaysayan ng Kumbento ng Banal na Birhen Lesninsky (hanggang 1914 sa Lalawigan ng Sedlets sa Kanlurang ng Rusya (ngayon ay Poland. – Tala ng tagasalin), malapit sa bayan ng Biała)[1168] . Noong 1683, malapit sa nayon sa gubat ng Lesny (sa distrito ng Biała), natagpuan ng dalawang pastol na magsasaka ang isang ikon ng Ina ng Diyos sa gubat, na naglalabas ng pambihirang liwanag. Ang ikon ay inukit mula sa pulang bato at inilalarawan ang Pinakabanal na Birhen na may sanggol na si Kristo sa kanang bisig at isang aklat sa kaliwa; sa ibabaw ng aklat ay isang kalapati, simbolo ng Banal na Espiritu. Sa kabuuan, isang napakabihirang komposisyon. Dinala ng mga pari ng Griyegong Orthodox ang ikon sa simbahan sa nayon ng Bukovychi, kung saan ito ay lubos na pinapurihan ng mga naninirahan sa mga karatig-nayon. Ilang taon ang lumipas, isang Romanong Katolikong monasteryo na nakalaan kay San Pablo ang itinatag sa lugar kung saan natagpuan ang ikon, at inutusan ng mga awtoridad na Polako (ang rehiyon ay pag-aari ng Poland noong panahong iyon) na ilipat ang ikon sa monasteryong ito. Sa paglipas ng panahon, ang lokal na populasyon ay lumipat sa Unyon. Noong 1863, kasunod ng Pag-aalsa ng mga Polako, ipinasara ng pamahalaang Ruso ang monasteryong Romano Katoliko sa Lesno dahil sa suportang ibinigay nito sa mga rebelde, ngunit ang simbahan ng monasteryo, kasama ang lahat ng mga ikon nito, ay nanatili sa kamay ng mga Uniate. Pagkatapos ng 1875, maraming parokya ng Uniate sa rehiyon – ang ilan ay kusang-loob, ang iba naman ay dahil sa presyur ng pamahalaan – ang lumipat mula sa Unyon patungo sa Simbahang Ortodoksong Ruso; noong 1881, ang simbahan ng parokya sa Lesno ay naging Ortodoksong Griyego rin. Dahil nakatayo pa noon ang mga lumang gusali ng Monasteryo ni San Pablo, nagpasya si Arsobispo Leontius na magtatag ng isang komunidad ng mga madre sa Lesno. Kaya noong 1884, itinatag ang Komunidad ng Banal na Ina ng Diyos.

Ang mga unang taon ng pag-iral nito ay naging mahirap para sa parehong superyor at sa limang madre, dahil ang komunidad ay walang anumang pondo. Ngunit ang superyor, si Ina Ekaterina, na ipinanganak bilang Kondeesa Efimovskaya († 1925 sa Serbia), ay isang masigasig at may talentong babae. Sa simula, nahadlangan ang pamumuhay ng komunidad dahil sa tensiyong ugnayan nito sa lokal na populasyon, na karamihan ay kabilang sa Simbahang Uniate. May pagsasanay sa medisina si Sister Ekaterina at dalawa o tatlong iba pang madre, at ang kanilang gawaing kawanggawa ay nakatuon pangunahin sa pag-aalaga sa mga maysakit na magsasaka. Sinubukan ding magbukas ng paaralan para sa mga bata, at naging matagumpay ito. Sa loob lamang ng dalawang taon, nagtuturo na ang mga madre sa 80 bata mula sa lahat ng pananampalataya.

Noong 1889, ang komunidad ng Lesninskaya ay naging isang paninirahan na monasteryo para sa mga kababaihan, at ang pinuno nito ay naging abadesa. Mabilis na lumago ang monasteryo, at pagsapit ng 1914 ay tahanan na ito ng 20 madre at 300 na mga nobis[1169] at postulante; marami ang nanatiling novis sa napakatagal na panahon, dahil ang abbess, si Ina Ekaterina, ay hindi nagmamadaling gupitan ang buhok ng mga madre at magbibigay lamang ng kanyang pahintulot kapag lubos na siyang kumbinsido na ang madre na humihingi ng gupit ay sapat nang espiritwal na hinog para rito. Sa loob ng 25 taon (1889–1914), ang dating maliit na komunidad ng mga madre ay lumago at naging isang malaking kumbento, na nagpapanatili ng isang ospital, isang tahanan para sa mga matatandang babae, at isang libreng klinika para sa mga pasyenteng hindi na kailangang ma-admit—naging partikular na laganap ang outpatient na pangangalaga para sa mga maysakit—at, higit pa rito, Ang kombento, gamit ang sarili nitong pondo, ay nagbigay ng pagsasanay sa medisina sa mga madre at nobisyang nagtrabaho sa mga institusyong medikal na ito. Bukod sa mga paaralan para sa mga bata, binuksan ang isang sekondaryang paaralan na nag-aalok ng pagsasanay sa iba't ibang hanapbuhay, at ang mga guro sa paaralang ito ay pinag-aral din sa gastos ng kombento. Itinatag ng mga madre at mga nobisa ang isang pagawaan ng pagbubuklod ng libro, isang paaralan para sa pagtuturo ng burda, isang pagawaan ng paggawa ng sapatos at isang pagawaan para sa paggawa ng kasuotang pang-simbahan, pati na rin isang pagawaan ng pagpipinta ng mga icon; pinalago nila ang isang mahusay na taniman ng prutas na may greenhouse at isang

[1167] Sa kasamaang palad, hindi ko kasalukuyang magagamit ang 'Mga Ulat ng Punong Tagausig'; dati, bago ang 1943, kumuha ako ng iba't ibang estadistikal na sipi mula rito, ngunit hindi ito ganap, kaya ngayon nakasalalay na lamang ako sa ilang nagkakalat na tala sa aking mga papel at sa aking sariling alaala.

[1168] Ang pinagkuhanan ko ay ang 'A Brief History of the Holy Virgin Mary Monastery in Lesnino' (isang makinang sinulat na manuskrito na inihanda noong 1925 sa Serbia sa Monasteryo ng Hopovo ni Madre Nina, na dating madre superiora ng Monasteryo ng Lesnino).

[1169] Tungkol sa mga mongheng nagsusuot ng ryas, tingnan ang Kabanata IX.

hardin ng gulay, at nagtayo ng isang bubuyan, isang sakahan ng gatas at isang manukan. Hindi nagtagal bago ang 1914, nagtatag ang kumbento ng apat pang maliliit na pamayanan sa malapit, na kumpleto sa mga paaralan, parmasya, at mga sentrong medikal. Siyempre, nangangailangan ng pondo ang lahat ng mga gawaing kawanggawa na ito. Kinilala ng pamahalaan ang malaking benepisyo ng gawain ng mga madre sa kumbentong ito para sa misyong Orthodox sa hanay ng populasyong Polish at, pagsapit ng 1914, inilagay nito sa pagtatapon ng kumbento ang 1,200 dessiatines ng asyendang lupa at apat na sakahan. Noong 1914, sinuportahan ng pondo ng kumbento ang dalawang pampublikong paaralan, dalawang kolehiyo para sa pagsasanay ng mga guro, isang sekondaryang paaralan, isang kolehiyo sa agrikultura, at isang ampunan.

Nang magsimula ang Digmaang Pandaigdig, inutusan ng mga awtoridad ang mga madre at mga nobisang lisanin ang kumbento at lumipat sa ibang mga kumbento. Isang malaking grupo ng mga madre ang binigyan ng isang kumbento sa Bessarabia, kung saan nagtayo sila ng dalawang paaralang parokyal at isang kolehiyo sa agrikultura. Noong 1920, ang grupong ito ng mga madre, na pinamumunuan ni Ina Nina, ang abadesa ng Lesninsky Convent, ay nakatanggap ng paanyaya na bumiyahe patungong Serbia at manirahan doon sa inabandunang Monasteryo ng Khopov. Habang hinaharap ng mga madre ang iba't ibang kahirapan sa pamahalaang Romanian, na nagduda sa mga gawain ng monasteryo at itinuring itong hadlang sa patakaran nitong gawing Romanian ang populasyon ng Bessarabia, Tinanggap ni Madre Nina at ng mga madre ng kanyang kumbento ang paanyaya at lumipat sa Monasteryo ng Hopov (malapit sa bayan ng Novi Sad). Dahil sa kakulangan ng mapagkukunan, nagawa lamang ng Monasteryo ng Lesninsky Hopov na magpatuloy ng isang ampunan doon.

Ang kasaysayan ng Lesninsky Monasteryo ay karaniwan sa maraming kumbento noong ika-19 na siglo. Malinaw na ang kanilang panlipunang at kawanggawang gawain ay lubos na pinahalagahan ng pamahalaan, dahil itinuturing ito bilang isa sa mga paraan ng pagtupad sa politikal na misyon ng Simbahan at dahil dito ay nagbigay ito ng pinansyal na suporta sa mga kumbento. Ngunit kahit sa purong pananaw na eklesiastikal, itinutok ng kumbentong ito ang mga pagsisikap sa tamang direksyon, at ang lahat ng gawain nito ay nakapaglingkod sa ikabubuti ng mga tao.

Bilang karagdagang halimbawa, pag-aralan natin ang kasaysayan ng Novo-Tikhvin Convent sa Urals, malapit sa Yekaterinburg. Noong 1799, itinatag doon ang isang maliit na komunidad ng mga madre, na naging isang komunal na kumbento noong 1809. Pagsapit ng 1900, naging isang malaking monasteryo ito na may anim na simbahan at maraming gusaling bato, na nagbigay ng tirahan sa 450 madre at mga nobis. Dahil pag-aari ng kumbento ang dalawang sakahan, nagawa nitong panatilihin ang isang paaralan ng parokya, isang ampunan, isang ospital, at isang tahanan para sa matatanda. Sinuportahan ng mga tapat na mananampalataya ang mapagkawanggawang gawain ng kumbento sa pamamagitan ng kanilang bukas-palad na mga donasyon[1170] .

Narito ang dalawang karagdagang halimbawa na nagpapakita ng mga inisyatiba ng mga madre na nagmula sa mga magsasaka.

Sa gubat malapit sa Zadonsk, kung saan madalas magdasal nang mag-isa si San Tikhon ng Zadonsk, itinayo ang isang kapilya noong 1813. Ilang babae, karamihan mula sa kalapit na nayon ng Tyumino, ang nanirahan sa maliliit na kubo malapit dito; pagsapit ng 1827, lumago na ang kanilang bilang sa 50. Ginugol nila ang kanilang oras sa panalangin at pananahi – paghahabi ng lino – at pinili nila ang isang superyora mula sa kanilang hanay. Noong 1860, dahil sa inisyatiba ng magsasakang babaeng si E. P. Bogareva, ipinagkaloob sa kolonyang ito ang katayuan bilang kapatiran ng mga madre, at pitong taon pagkatapos ay naging isang komunal na kumbento ito.

Sa parehong Diyosesis ng Voronezh, sa nayon ng Troitskoye (Distrito ng Novokhopersky), itinatag ang isang kapatiran na binubuo ng 20 babaeng magsasaka; noong 1878, gamit ang sarili nilang pondo, nagtayo sila ng isang simbahan, habang ang isang mayamang biyudang magsasaka, si H. E. Pashkova, ay bumili ng isang lote ng lupa at nagtayo ng isang bahay-paninirahan dito para magsama-samang manirahan ang mga

[1170] Paglalarawan ng Diyosesis ng Yekaterinburg, sa: PBE. 5. p. 353; Bulgakov. p. 65. Sa Diyosesis ng Vladimir, halimbawa, tatlong kapatiran ng mga madre ang itinatag sa pagitan ng 1895 at 1899 (PBE. 2. p. 625), bagaman mayroon nang anim na monasteryo ng mga babae doon noon, isa sa mga ito—ang Monasteryo ng Pokrovsky sa bayan ng Pereyaslavl—ay may hindi bababa sa 350 madre at mga nobisyang nasa 1899; nagpapanatili ito ng isang ospital, isang tahanan para sa matatanda at isang paaralan. PBE. 3. pp. 619, 624, 625.

madre. Noong 1890, kinilala ang komunidad ng Banal na Sinodo at noong 1895 ay naging isang komunal na kumbento[1171] .

Sa Diyosesis ng Tambov, mayroong 13 monasteryo ng kababaihan noong 1887, kung saan 10 rito ay mga komunidad ng mga madre sa mga unang taon ng kanilang pag-iral; ang unang komunidad ay itinatag noong 1783, nang mayroon lamang isang monasteryo ng kababaihan sa diyosesis (itinatag noong 1690). Sa Diyosesis ng Penza, 10 sa 11 na monasteryo ng kababaihan ay orihinal na mga komunidad[1172] .

Tulad ng nabanggit na, *ang 23 bagong monasteryo ng mga kababaihan na lumitaw noong ika-19 na siglo ay nagmula sa mga komunidad na ito. Maliban sa iilan, sinunod ng mga komunidad na ito ang isang komunal na tuntunin. Lagi silang itinatag sa inisyatiba ng mga indibidwal na asketiko. Nagkakatipon-tipon ang mga kababaihan at dalaga upang magsagawa ng anumang uri ng pananahi, na sinisimulan at tinatapos sa pamamagitan ng panalangin nang sama-sama; habang nagtatrabaho, ang mga marunong magbasa ay malakas na binabasa ang mga teksto ng pag-iingat sa sarili – gaya ng mga buhay ng mga santo at iba pa. Sa kalaunan, nabubuo ang isang komunidad kung saan magkakasama nang naninirahan ang mga madre. Sinasustento nila ang kanilang sarili mula sa kita ng pagbebenta ng mga bagay na kanilang ginawa. Ang panalangin nang sama-sama ( ) ay unti-unting nagbunsod sa pagpapakilala ng wastong pagsamba ng mga monghe; ang Banal na Misa ay ipinagdiriwang ng mga pari mula sa mga kalapit na parokya. Sa wakas, ang mga kapatid na babae ay nagsumite ng petisyon sa Sinodo upang gawing monasteryo para sa kababaihan ang kanilang komunidad. Ang ilan sa kanila ay nag-alay ng monastikong panata, habang ang iba ay nanatili bilang mga kapatid na may kasuotan o mga nobis sa mahabang panahon. Ang ganitong mga komunidad ay madalas na nakakaakit ng pansin ng obispo ng diyosesis, na kung minsan ay siya mismo ang nagmumungkahi na gawing kumbento ang komunidad.*

Halimbawa, noong 1823, itinatag ang Konbento ng Borisoglebsky sa nayon ng Anosino (Gobernadorato ng Moscow). Ang nagtatag nito ay si Prinsesa Evdokia Meshcherskaya (ipinanganak noong 1774), na ipinangalanang Tyutcheva. Ikinasal siya kay Prinsipe Meshchersky, na namatay dahil sa trangkaso dalawang buwan matapos ang kanilang kasal. Ilang taon ang lumipas, isang maliit na grupo ng mga kababaihan (na lahat ay mga alipin niya) ang nagtipon sa paligid ng prinsesa sa kanyang lupain sa Anosino; namuhay sila nang eksakto sa paraang inilarawan natin sa itaas; Sa loob ng maraming taon, pinangarap ng prinsesa na gawing isang monasteryo para sa kababaihan ang kanyang maliit na komunidad. Ang kanyang mga liham kay Obispo Anthony ng Voronezh at kay Arsobispo Filaret ng Moscow ay bumubuo ng isang napaka-interesanteng salaysay ng karanasang pantao. Sa huli, nagtagumpay siya na gawing monasteryo para sa kababaihan ang kanyang komunidad; naganap ito noong 1823.

Ipinamana ng prinsesa ang kanyang lupain sa kanyang anak na babae at buong pusong inialay ang sarili sa buhay monghe. Hiningi niya kay Arsobispo Filaret na magtalaga ng isang madre superiora para sa bagong kumbento at payagan siyang manatili roon. Gayunpaman, tinanggihan ng arsobispo ang kanyang kahilingan, na nagsasabing wala siyang angkop na abbess, at hinirang niya ang sarili bilang pansamantalang pinuno ng komunidad; ipinagpaliban ang kanyang tonsura bilang madre. Ang bagong kumbento ay namuhay nang mahigpit ayon sa panuntunang pangkomunidad. Sa kanyang gawain, hindi itinangi ng prinsesa ang sarili niya sa kanyang mga dating alipin (na ang ilan ay nagsuot na rin ng habol). Isang taon ang lumipas, hindi niya inasahang nakatanggap siya ng paanyaya na humarap sa arsobispo at magbigay sa kanya ng ulat tungkol sa buhay sa kumbento. Kilala si Filaret sa kanyang katigasan, at ang natakot na priora ay naglakbay patungong Moscow. Doon ay sinabihan siya na kinabukasan ay pupunta siya sa simbahan, kung saan gaganapin ni Kanyang Kagalang-galang ang Dakilang Misa. Pumunta siya roon nang walang kahina-hinala, at sa gitna ng seremonya ay sinabihan siya na, alinsunod sa dati niyang hiling, si Kanyang Kagalang-galang mismo ang magtatalaga sa kanya bilang rasophor na madre. Kinabukasan, hinirang ni Filaret ang madre na si Evgenia (ang kanyang bagong pangalang monastiko) bilang abbess ng kumbento. Pinamunuan niya ang kumbento sa loob ng 14 na taon at pumanaw noong 1837. Sa mga taong iyon, sinikap niyang mas higpitan pa ang pagsunod sa mga patakarang pangkomunidad sa loob ng kumbento. At marahil ito mismo ang nakaakit sa mga kababaihang naghahangad ng monastikong ascesis sa kanyang kumbento: 40 taon ang lumipas, naging tahanan ng kumbento ang 180 madre at nobisa[1173] .

[1171] Paglalarawan ng Diyosesis ng Voronezh, sa: PBE. 3. pp. 866, 867.

[1172] Bulgakov. pp. 97, 89.

[1173] Si Madre Superiora Evgenia, tagapagtatag ng Komunal na Kumbento para sa mga Babae ng Borisoglebsky, sa: Readings. 1875. 2; matatagpuan din doon ang kanyang mga liham; ihambing sa: Pimen. Op. cit. p. 309.

Ang Konbento ng Spaso-Borodinsky ay itinatag sa katulad na paraan ni M. M. Tuchkova, ang biyuda ng isang heneral na namahagi sa Digmaang 1812[1174] Ang Komunidad ng mga Madre ng Banal na Krus (malapit sa Moscow) ay itinatag ng babaeng magsasaka na si P. R. Savatyugina; Ang Kumbento ng Usman (malapit sa bayan ng Usman sa Voronezh Governorate) ay itinatag noong 1799 ni N. Fedorova, ang 'anak na babae ng major', na sa sarili niyang gastos ay muling itinayo ang hindi na nagagamit at sira-sirang kumbento at iniwan ang kanyang ari-arian sa muling itinatag na monasteryo[1175] .

Ang pagtatatag ng mga bagong kumbento at kapatiran ay hindi naman, siyempre, laging mabilis o maayos, dahil ang burukrasya ng Administrasyong Sinodal noong ika-19 na siglo ay mas masahol pa kaysa sa mga institusyong pang-estado. Halimbawa, nang ang madre na si Paraskeva Zagrebennaya, mula sa Anosino-Borisoglebsky Convent na kilala na natin, ay nagpasya na magtatag ng isang hermitage sa Diyosesis ng Vladimir, ang palitan ng liham hinggil dito ay umabot ng mahigit apat na taon[1176] .

Minsan, ang ganitong mga komunidad ng mga madre ay nabubuo sa tulong ng mga nakatatanda, na noong ika-19 na siglo ay naglaan ng malaking pansin sa espirituwal na gabay ng mga babaeng Ruso na nasasangkot sa mga paghahanap sa relihiyon, na naglalayong ipakilala sila sa buhay ng simbahan.

Isa sa mga unang naglingkod sa larangang ito ay ang matandang Zosima Verkhovsky. Sa ikalawang kalahati ng ika-18 siglo, isang grupo ng mga asketiko at eremita na namumuhay nang lubhang mahigpit ang nagtungo sa malalaking gubat ng Bryansk (mas marami pang matutukoy tungkol sa kanila sa susunod na kabanata); Ang mga asetikong ito ay nasa espiritwal na pakikipag-isa kay Nanakang Paisius Velichkovsky ng Moldavia. Kasama ng iba, naglingkod dito si Nanakang Adrian kasama ang kanyang mga alagad. Isa sa kanila si Zacharias Verkhovsky, anak ng isang mataas na opisyal, dating opisyal at isang maharlika. Ang mga hermitahan ng mga mongheng ito ay madalas na sinasamsam ng mga pulubi at tulisan, na naniniwalang ang ginto at pilak—na dinadala ng mga taong naghahanap ng kanilang gabay at payo—ay itinago sa payak na kubo ng mga asketiko. Naging hindi na matiis ang panliligalig na ito kaya nagpasya sina Nakatatandang Adrian at Zachary na lisanin ang gubat. Dahil nakatanggap na si Adrian ng paanyaya mula kay Gabriel, Metropolitan ng St Petersburg at Novgorod, na pumunta sa kanya at tumulong sa pagpapanumbalik ng ilang mga monasteryo, siya ay naglakbay patungong St Petersburg kasama si Zacharias. Inatasan ng Metropolitan si Adrian na ipatupad ang isang patakarang monastiko sa Konevsky Monastery sa Diyosesis ng St Petersburg. Sumama si Zacharias sa kaniya at doon ay pinutulan ng buhok bilang isang monghe, at kinuha ang pangalang Zosima. Nanatili siya sa monasteryong ito nang halos sampung taon sa ilalim ng espirituwal na gabay ni matandang Adrian, at pagkatapos ay umatras sa kailaliman ng gubat, na naghahanap ng katahimikan at panalangin. Kalaunan, sa isa sa kanyang mga liham, inilarawan ni Zosima ang panloob na kalagayan ng isang taong iniaalay ang sarili sa buhay ng monghe at panalangin, upang makamit ang ganap na pagtalikod sa mundo at maramdaman ang sarili na nakatayo sa Harap ng Diyos[1177] .

Pagkatapos nito, si Zosima, kasama ang mongheng si Vasilisk, ay naglakbay patungong malayong Siberia. Nanirahan sila sa malalaking gubat malapit sa bayan ng Turinsk. Namuhay si Vasilisk sa ganap na pag-iisa at katahimikan, samantalang si Zosima ay paminsan-minsan na bumibisita sa mga kalapit na nayon upang kumuha ng ilang mga suplay. Dalawampung taon ang lumipas sa ganitong paraan. Nakilala ng mga tao sa mga karatig-nayon si Zosima at madalas siyang lapitan para humingi ng espirituwal na gabay. Isang araw, lumapit sa Zosima ang isang biyuda na may kahilingang ilagay siya sa kanyang espirituwal na pangangalaga. Matapos ang maraming pakiusap, pinayagan siya ni Zosima na manirahan sa isang nayon na mga 30 versts (mga 25 km) ang layo mula sa kanyang hermitage at makipag-usap sa kanya roon paminsan-minsan. Pagkatapos ay dumating ang iba pang mga kababaihan na naghahanap din ng espirituwal na tulong at payo. At sa gayon, makalipas ang ilang panahon, isang grupo ng humigit-kumulang 40 kababaihan ang nagtipon;

[1174] Pimen. Op. cit. pp. 310, 288.

[1175] Ibid. p. 310; PSZ. Blg. 19110.

[1176] Dobronravov, V. G. 'Ang Hermitage ng Svyatoezersk', sa: Proceedings of the Vladimir Scientific and Archival Commission. 11 (1909). p. 60. Kung ang nagtatag ng kumbento ay may koneksyon sa St Petersburg, mas mabilis naganap ang mga bagay; ihambing, halimbawa, ang kasaysayan ng pagtatatag ng Komunidad ng mga Madre ng Vladimir (Diyosesis ng Moscow), na itinatag ni Prinsesa V. B. Svyatopolk-Chetvertinskaya. Solovyov, I. 'Ang Komunidad ng Kababaihan ng Vladimir', sa: Russian Yearbook 1898. 49. mga pahina 869–885; naglalaman ang akda ng maraming kawili-wiling detalye mula sa pang-araw-araw na buhay ng komunidad.

[1177] Ang kahanga-hangang liham na ito ay nakalimbag sa talambuhay ng matandang Vasilisk († 1824): *Ang Buhay ng Monghe at Eremita Vasilisk* (1849) (sa kasamaang-palad, hindi ko ito na-access), at sa mga sipi sa: Pimen. *Piniling Mga Gawa*, p. 298. Marahil ito ang traktado na 'Tungkol sa Epekto ng Panalangin sa Isip', na kasama sa manuskritong 'Salaysay ni Nanak Vasilisk'; cf. Popov, N. 'Paglalarawan ng mga Manuskrito ng Monasteryo ng Simonov sa Moscow', sa: Readings. 1910. 3. p. 53.

bumuo sila ng isang komunidad at, sa ilalim ng espirituwal na gabay ni Zosima, namuhay sa paggawa at panalangin. Nagpasya sina Nakatatandang Zosima at Vasilisk, matapos magkonsulta sa isa't isa, na mas mabuting maging isang tunay na monasteryo ang komunidad na ito. Ang mga gusali ng nawalang kumbento ay naipreserba sa bayan ng Turinsk. Si Matandang Zosima, na nasa edad na 60, ay nagsagawa ng isang mahirap at mahabang paglalakbay patungong St. Petersburg upang kumuha ng pahintulot na magtatag ng isang kumbento para sa mga kababaihan sa Turinsk. Nakuha ni Zosima ang pahintulot, ngunit naglagay ang obispo ng diyosesis ng iba't ibang hadlang sa daraanan ng matanda. Nagpasya si Zosima na maglakbay patungong Rusya kasama ang kanyang mga espirituwal na anak na babae, sa pag-asang maisasakatuparan niya ang kanyang plano doon. Karamihan sa komunidad ang sumama sa kanya. Noong 1826, dumating silang lahat sa Moscow. Isang mayamang biyuda na nagngangalang Bakhmetieva ang tumanggap sa mga madre sa kanyang tahanan; kalaunan ay lumipat sila sa kanyang lupain sa labas ng Moscow, na ang isang bahagi ay ipinagkaloob ng biyuda para sa pagtatatag ng isang kumbento. Sa ganitong paraan nabuo ang Trinity Hermitage, na madalas ding tinatawag na Hermitage ni Zosima. Nagpatuloy si Matandang Zosima na magbigay ng espirituwal na gabay sa komunidad at pumanaw noong 1833. Noong 1856, ang Hermitage ni Zosima ay ginawang isang kumbento na may komunal na tuntunin[1178] .

Ang Kumbento ng Dmitrievsky sa nayon ng Troekurovo (Tambov Governorate) ay nagmula rin sa isang komunidad ng mga madre (*1853–54), na naging isang komunal na kumbento noong 1871. Ang nagtatag ng komunidad ay ang mahigpit na asetik at eremita na si Ilarion Fokin (1758–1853); Una niyang isinagawa ang kanyang pag-aascetiko sa Timog Rusya (malapit sa Kyiv), pagkatapos ay ilang taon siyang naglibot mula sa isang monasteryo patungo sa isa pa—isang gawi na karaniwan noong ika-19 na siglo—at sa wakas, noong 1824, nanirahan siya sa nayon ng Troekurovo, kung saan nagsimulang lumapit sa kanya ang mga tao para humingi ng payo at espirituwal na gabay. Nagbigay sila ng pera sa kanya, na ginamit ni Hilarion upang bumili ng isang lupain at magtayo ng bahay para sa isang komunidad ng mga madre[1179] .*

Sa kasaysayan ng espirituwal na pangangalaga sa mga kababaihang Ruso, isang napaka-espesyal na lugar ang inuukol sa Kagalang-galang na Matandang Seraphim ng Sarov († 1833)[1180] . Ang komunidad ng Kazan Diveyevo[1181] , na itinatag noong 1780, ay sa loob ng maraming taon ang pinakamalapit na kaugnay sa Kagalang-galang na Seraphim sa panloob nitong buhay panrelihiyon at asketiko. Itinatag niya ang isa pang komunidad na binubuo lamang ng mga kababaihan – ang Melnichnaya. Noong 1842, nagsanib-puwersa ang mga ito upang mabuo ang Komunidad ng Seraphim-Diveyevo, na kalaunan, noong 1861, ay naging Kumbento ng Seraphim-Diveyevo. Dalawa pang monasteryo sa lugar na ito ang nasa ilalim ng espirituwal na gabay ni San Seraphim: ang Pokrovsky Convent (sa bayan ng Ardatov) at ang Spaso-Zelenogorsky Monastery. Lahat sila ay kilala sa kanilang mahigpit na pagsunod sa patakaran ng pagkamonastiko – na nailalarawan ng perpektong pamumuhay sa komunidad, mga gawi ng pag-a-ascetic at masusing pagsunod sa kaayusan ng liturhiya; ang Kumbento ng Serafimo-Diveyevo ay partikular na tanyag.

Isa pang dakilang matanda ng ika-19 na siglo – si Ambrose ng Optina – ay labis na nagmalasakit sa espirituwal na kapakanan ng mga debotong kababaihan[1182] . Itinatag niya ang isang komunidad ng mga madre sa Shamordino (15 km mula sa Optina). Sa loob ng maraming taon ay nagbigay siya ng espirituwal na gabay sa komunidad at pumanaw habang bumibisita sa Shamordino noong 1891.

Kaugnay nito, lubos na mahalaga na banggitin ang pangalan ng isa pang asketiko – si Obispo Theophan na Nakatago, na ang impluwensya sa buhay panrelihiyon ng mga Ruso ay napakalaki. Dalawang natatanging katangian ang lumilitaw sa kanyang gawain, na hindi katangian ng mga nakatatandang nabanggit sa itaas.

[1178] Pimen. Op. cit. pp. 295–300, 310.

[1179] PBÉ. Bol. 5. pp. 853–854; RBS. pp. 86–87.

[1180] Tungkol kay San Seraphim ng Sarov, tingnan ang aking aklat na *Leben und Lehre der Starzen* (1936), pati na rin ang Kabanata XV.

[1181] Ang komunidad ng Diveyevo ay matatagpuan sa Diyosesis ng Nizhny Novgorod, ngunit 15 km lamang mula sa Sarov Hermitage, na noon ay kabilang na sa Diyosesis ng Tambov. Tingnan: Seraphim (Chichagov), Archimandrite. *Kronika ng Monasteryo ng Seraphim-Diveyevo* (1903); naglalaman ito ng napakaraming materyal tungkol sa talambuhay ni San Seraphim; at pati na rin: Ilyin. *Ang Kagalang-galang na Seraphim ng Sarov* (1925). pp. 87 ff.

[1182] Ang aking aklat. Op. cit. pp. 202 ff.; ihambing din sa Kabanata XV ng kasalukuyang akda. Tungkol sa kapatiran sa Shamordino: Chetverikov, S. *Talambuhay ng Nakatatandang Optina, Hieromonk Ambrose* (1912) at ang parehong may-akda. Ang Optina Hermitage (1927). Nagbigay din ng espirituwal na gabay si Nakatatandang Makarii (Ivanov) ng Optina sa ilang komunidad ng mga madre (Chetverikov. Op. cit. (1927). p. 52), halimbawa, ang Kumbento ng Banal na Krus; para sa karagdagang detalye: Leonid (Kavelin). Isang Makasaysayang Salaysay ng Kumbento ng Banal na Krus para sa mga Batang Babae sa Belev, isang monasteryo na may tatlong uri (1863).

Makikita rito ang ibang uri ng espirituwal na gabay. Habang para sa ibang matatandang Ruso, ang direktang personal na pakikipag-ugnayan ang sentro ng kanilang espirituwal at asketikong gabay, ginabayan ni Obispo Theophan ang kanyang mga espirituwal na anak—lalo na ang kanyang mga espirituwal na anak na babae—sa pamamagitan ng sulatan. Sa isang banda, ito ay dahil sa mismong gawa ng kanyang pag-iisa; sa kabilang banda, si Teofan, sa kanyang likas na ugali, ay may hilig sa panitikan at hinangad na paunlarin ang kanyang mga ideya sa mga saligan ng Kristiyanong kaluluwa—na siyang sentro ng kanyang mga interes—upang maging isang magkakaugnay na sistemang panrelihiyon at pan-asketiko. Bukod pa rito, nakatanggap si Theophan ng edukasyong pilosopikal at teolohikal sa Theological Academy (sa Kyiv, 1837–1844) at hindi niya tinigil ang kanyang mga akademikong pagsisikap sa teolohiya kahit na nasa pag-iisa siya sa Vyshenska Hermitage. Lahat ng ito ang nagbigay sa kanyang mga liham at sulatin ng mga natatanging katangian at paraan ng pagpapahayag na hindi karaniwan sa pasalitang pagtuturo ng ibang mga nakatatanda. Dahil dito, ang impluwensya ni Theophan ay umabot pangunahin, kung hindi man eksklusibo, sa mga edukadong tao, sa intelihensiyang Ruso—na kung saan ay napansin ang iba't ibang daloy ng kaisipang panrelihiyon sa ikalawang kalahati ng ika-19 na siglo—at, partikular na, sa mga kababaihan.

Sa kanyang maraming akda, ang aklat na *Ang Daan Patungo sa Kaligtasan* ay partikular na tanyag at malawakang binabasa; unang inilathala ito noong 1868 at sumailalim sa maraming edisyon, gayundin ang *Mga Liham Tungkol sa Kristiyanong Buhay* – isang koleksyon ng mga liham para kay Prinsesa P. S. Lukomskaya, na inilathala noong 1860. Ang aklat na ito ay inilathala na ngayon sa Aleman bilang *[1183] *. Napansin ng tagasalin at tagapaglathala ng *Letters* na si Obispo Theophan 'ninais na magbigay ng gabay para sa espirituwal na buhay ng isang tao at isang halimbawa ng Kristiyanong pag-aayos ng kaluluwa. Naglalaman ang kanyang mga liham ng payo tungkol sa Kristiyanong paraan ng pamumuhay… Ang mga liham na ito ay may natatanging alindog; hinahampas ka ng kasariwaan ng kanilang damdamin, ng kanilang taos-pusong habag, ng kanilang kasimplehan at ng kristal na kalinawan ng kanilang kaisipan; nagbibigay sila ng pagkakataon na masilip ang mismong diwa ng debosyong Ruso mula sa loob'. Sa aklat na *Ang Buhay at Mga Katuruan ng mga Nakatatanda* [**], sinubukan na naming iguhit ang larawan ng mongheng Vyshensk. Dito, gayunpaman, kaugnay ng paglalarawan sa mga relihiyosong paghahanap ng mga kababaihang Ruso, idaragdag lamang namin na ang *Mga Liham tungkol sa Kristiyanong Buhay*, na orihinal na iniukol sa isang partikular na kausap na personal na kilala ni Obispo Theophan, ay binuo sa paraang makalaking kapakinabangan sa kaluluwa ng maraming iba pang kababaihan, sa mga usapin ng pang-araw-araw na buhay at sa kanilang panloob na espirituwal na pakikibaka at pagdududa. Dahil dito, kahit kalahating siglo matapos ang pagkamatay ni Theophan († 5 Enero 1894), binabasa ang mga liham na ito nang may matinding sigasig at, ayon sa ating personal na karanasan, patuloy hanggang ngayon na nagkakaroon ng napakalaking impluwensya sa mga kababaihang Ruso. Masasabi na ang mga sinulat ni Theophan ay nagbigay-inspirasyon sa napakaraming kababaihan na pumasok sa kumbento at nakaapekto sa pamumuhay ng mga nanatili sa mundo – na pangunahing tumutukoy sa mga edukadong kababaihan.**

Hindi lamang ang mga nakatatandang nabanggit na natin ang nagbigay ng espirituwal na gabay sa mga kababaihang Ruso. Marami pang ibang kagalang-galang at mahigpit na asketiko na ang gawain ay napakahalaga sa mga relihiyosong paghahanap ng kanilang mga kapanahunan; ginabayan nila ang kanilang mga babaeng alagad sa pamamagitan man ng personal na pakikipag-ugnayan o sa pamamagitan ng sulatan. Dapat ding banggitin si Obispo Gerasim (Dobroserdov; 1809–1878), na nakipagpalitan ng liham sa ilang madre at nagbigay sa kanila ng espirituwal na gabay. Ang kaniyang *Liham ng isang Espirituwal na Ama sa isang Madre*[1184] ay partikular na maganda. Iniwan din ni Elder Ambrose ng Optina ang napakaraming liham tungkol sa Kristiyanong asetikong pamumuhay, na nakalaan para sa parehong lalaki at babae, kung saan tinutugunan niya ang pinakakumplikadong mga suliranin ng buhay sa kanyang katangi-tanging kababaang-loob at init ng damdamin, katapatan at kalaliman[1185] .

[1183] Tingnan ang mga kamakailang inilathalang sipi mula sa aklat na ito sa Aleman na pagsasalin: *Russische Frömmigkeit. Briefe eines Starzen*. Isinalin mula sa Ruso, na may pambungad at inedit ni N. Bubnov (Wiesbaden, 1947).

[1184] Ang mga 'Liham' na ito ay lumabas sa: *Stranik*. 1865. 1; at pati na rin sa: *Mga Tanong ni Madre Eupraxia at Mga Sagot ni Arkhimandrit Gerasim*. 2 tomo. (1883) (bahagyang lumabas din sa: *Dushep. cht.* *1882–83). Si Obispo Gerasim ay unang naging pari sa parokya, pagkatapos ay nagpanumpa ng monastikong pangako; pinanatili niya ang espiritwal na pakikipag-isa sa Optina Hermitage at inipon ang isang napaka-interesanteng aklat, *Isang Maikling Salaysay ng Buhay ng Abad ng Vvedenskaya Optina Hermitage, Ama Arkhimandrita Moises* (1865).*

[1185] Isang koleksyon ng mga liham mula sa nakatatandang Ambrose ng Optina para sa mga monghe. 2 tomo. (1908–1909).

Sa hanay ng mga babaeng Ruso na ginugol ang kanilang buhay sa loob ng mga pader ng kumbento, marami ang mga asketiko na nag-ambag sa pagtatatag ng tunay na monastikong pamumuhay sa mga monasteryo ng kababaihan; ang ilan sa kanila ay nararapat na mabigyan ng espesyal na pagbanggit.

Isa sa mga madre ang Abadesa Theophania Gotovtseva (1787–1866). Ipinanganak siya sa isang maharlikang pamilya na may matandang angkan at nag-aral sa Catherine Institute for Noble Maidens sa St Petersburg, kung saan siya ay namumukod-tangi sa pag-aaral ng mga dayuhang wika. Ikinasal siya kay Heneral A. S. Gotovtsev. Gayunpaman, tumagal lamang ng dalawang araw ang kanilang pagsasama: inutusan ang kanyang asawa na bumiyahe papunta sa lugar ng digmaan (noong 1809, sa panahon ng Digmaang Ruso-Suweko), kung saan tinamaan siya ng bala. Pumanaw ang kanyang batang anak na babae sa gulang na apat, at ilang taon ang lumipas, noong 1818, pumasok si Gotovtseva sa Goritsky Convent bilang isang nobisa, kasama ang 12 sa kanyang mga alipin na babae. Noong 1837, nagpasya siyang kunin ang mga pangakong monastiko at ang eshema. Habang baguhan pa, nakipagpalitan ng liham si Gotovtseva sa loob ng maraming taon kay Elder Theophan Sokolov ng Monasteryo ng Kirillo-Novoezersky, at ang kanyang mga pananaw na asketiko, pati na rin ang kanyang mga pagsisikap na ipakilala ang isang komunal na tuntunin sa kumbento, ay kaugnay ng korespondensiyang ito, sapagkat si Elder Theophan Sokolov ay isa sa mga pinaka-masigasig na tagasunod at tagapagtaguyod ng komunal na buhay monastiko[1186] . Noong 1845, si Madre Theophania (kinuha niya ang kanyang pangalang monastiko bilang pag-alala kay Nanakang Theophan) ay nakatanggap ng paanyaya mula kay Emperador Nicholas I (1825–1855) na magpakita sa kanya. Kawili-wili ring tandaan na ang paanyayang ito ay hindi nagmula sa mga awtoridad ng simbahan kundi sa mga sekular na awtoridad; Sa panahon ng Synodal, karaniwan ito dahil hindi gaanong pinapansin ng hierarkiya ng Synodal ang monastisismo. Hiniling ng Emperador kay Theophania na magtatag ng isang kumbento para sa mga babae sa St. Petersburg na may mahigpit na komunal na tuntunin, at inutusan na siya mismo ang italaga bilang abbess. Kaya naman, noong 1845, itinatag ang Novodevichy Resurrection Convent, kung saan nagsikap si Madre Superiora Theophania nang walang pagod na sigla at kahanga-hangang tagumpay hanggang sa kanyang pagkamatay noong 1866. Mula pa sa simula, ang Voskresensky Convent, na nasa ilalim ng pamamahal ng pamilyang imperyal – ang abbess ay lubos na nirerespeto sa korte at ninang ng ilang mga grand duchess – ay namumukod-tangi sa napakalawak na saklaw ng mga gawaing panlipunan at kawanggawa. Ang mga madre at mga nobis (na ang bilang ay umabot sa mahigit 300 pagsapit ng katapusan ng ika-19 na siglo) ay nagtrabaho sa iba't ibang pagawaan. Sila y , nagburda gamit ang ginto at perlas, gumawa ng sapatos at kasuotang pang-pari, at naglabada para sa mga ampunan at tahanan ng matatanda. Noong huling bahagi ng ika-19 na siglo, nagbukas ang kumbento ng paaralan para sa mga babae, isang kolehiyo para sa pagsasanay ng mga guro sa baryo, isang paaralan para sa mga lalaki, at isang mahusay na pagawaan ng burdang ginto[1187] .

Sa isang ganap na ibang bahagi ng Russia, at sa mas hindi kanais-nais na mga kondisyon, namukod-tangi ang abadesa ng skema na si Theophania Sidorova sa pamamagitan ng hindi gaanong mabigat na pagsusumikap. Siya ay orihinal na mula sa Vologda, mula sa isang payak na pamilyang mangangalakal. Ipinanganak noong 1800, siya ay nag-asawa sa mayamang mangangalakal na si Sidorov, ngunit sa lalong madaling panahon ay naulila siya (1827). Sa loob ng mahigit 20 taon ay naglakbay siya mula sa isang monasteryo patungo sa iba pa, nagsagawa ng peregrinasyon sa mga banal na lugar sa Palestina, at inialay ng debotong biyuda ang lahat ng kanyang ari-arian sa Simbahan at sa mga gawaing kawanggawa. Nang siya ay 60 taong gulang na, doon niya sa wakas ipinasyang magpanumpa bilang monghe (1860) sa Kholmogory Convent (sa hilaga), na kalaunan ay nawala na rin, at limang taon pagkatapos ay kinuha pa niya ang dakilang eskemang monastiko, at kinuha ang pangalang Theophania. Isang taon ang lumipas, hinirang siyang abbess ng noo'y maliit na kumbento sa bayan ng Shenkursk (sa baybayin ng White Sea). Pinamunuan niya ang kumbento sa loob ng 14 na taon, at sa panahong iyon ay mahigpit na sinunod ng komunidad ang lahat ng tuntunin ng konstitusyong monastiko. Noong 1880, nagkasakit si Ina Theophania; madalas at sa mahabang panahon ay nakagapos siya sa kanyang kama, ngunit nanatili siyang pangunahing espirituwal na gabay ng mga madre; siya ay pumanaw sa napakamatandang edad noong 1888. Ang konbentong ito sa hilaga, na

[1186] Tungkol sa matandang Theophanes Sokolov, tingnan ang aking aklat. Op. cit., p. 128 ff., pati na rin ang Kabanata XV ng kasalukuyang akda.

[1187] Tungkol kay Theophania Gotovtseva: V. Askochensky, *Theophania, Madre Superiora ng Kumbento ng Pagkabuhay* (1866) (napakaikli); at pati na rin: Si Madre Superiora Theophania (1868), na naglalaman ng maraming nailathalang liham; tungkol sa kanyang kumbento: Snessoreva, S. Ang Kumbento ng Pagkabuhay-Muling Itinatag para sa mga Kababaihan sa St Petersburg (1887).

matatagpuan sa malalayong tundra, ay kilala sa mahigpit nitong mga alituntunin at sa mapag-ayuno na pamumuhay ng mga madre; noong 1900, ito ay tahanan ng 36 na madre at 86 na nobis[1188] .

At narito ang isa pang tauhan mula sa parehong mundo: si Abbess Filareta, ipinanganak na si Baroness Varvara Schlippenbach, na kalahating Aleman. Tulad ni Feofania Gotovtseva, nagmula siya sa isang maharlikang pamilya; sa kabisera, nagtapos siya sa St Petersburg Patriotic Institute for Noble Young Ladies; Bilang isang napakabatang babae, naging nobisiya si Varvara sa sinauna at kilalang Konbento ng Espiritu Santo sa Novgorod, na itinatag pa noong ika-12 siglo[1189] ; kalaunan ay lumipat siya sa Kyiv, sa Konbento ng Florovsky[1190] , at noong 1848 ay nagsagawa siya ng kanyang monastikong panunumpa. Sa loob ng walong taon ay nagtrabaho siya bilang guro, na namahala sa isang paaralan para sa mga batang babae (mga ulilang nagmula sa mga pamilyang klerikal) sa Kumbento ni San Miguel na Arkanghel sa Odessa. Noong 1858, itinalaga si Filareta Schlippenbach bilang abbess ng Lebedyn St Nicholas Convent (malapit sa bayan ng Chyhyryn sa Lalawigan ng Kyiv). Doon ay nag-organisa siya ng mga paaralang Linggo para sa mga batang magsasaka, isang paaralan para sa mga batang babae, at isang paaralan ng pagpipinta ng mga icon. Noong 1875, siya ay pumanaw sa rurok ng kanyang mapagkawanggawang gawain[1191] .

Ang 'Mga Tala' ni Abbess Taisia Solopova[1192] ay nagpapakita sa atin ng panloob na buhay ng mga kumbento ng kababaihan sa ikalawang kalahati ng ika-19 na siglo. Sa taos-pusong katapatan, isinulat niya ang kanyang personal na pakikibaka at mga kahirapan sa relihiyon, ang mga positibo at negatibong aspeto ng buhay monghe sa kanyang panahon, at ang ugnayan ng mga kumbento at ng mga awtoridad ng simbahan – lahat ng ito ay lubos niyang nalaman sa kanyang paninirahan sa iba't ibang kumbento sa buong Russia. Ipinapakita ng kaniyang salaysay ang kahalagahan ng tradisyong asketiko, ang pagsunod o paglihis sa mga patakarang pangkomunidad, at ang mga gawain at halimbawa ng madre superiora para sa maayos na pagsasaayos ng buhay monastiko. Ang kaniyang 'Mga Tala' ay nagpapatotoo na sa mga kumbento ng kababaihan, tulad ng sa mga kumbento ng kalalakihan, namayagpag ang asketismo hindi dahil sa utos ng mga awtoridad ng simbahan, kundi hinango ang espirituwal na lakas nito mula sa popular na debosyon o mula sa tradisyong asketiko, na hindi sinikap suportahan ng 'opisyal na diwa' ng Panahong Sinodal, at madalas ay tinutulan pa nga. Lahat ng Kristiyanong asketa, na kilala mula sa kasaysayan ng mga paghahanap sa relihiyon at buhay ng simbahan sa Russia, ay kumuhang espirituwal na sustansya mula sa dalawang pinagkukunan na ito.

Ang kasaysayan ng ascesis sa mga kababaihang Ruso ay naghihintay pa ng masusing pag-aaral; sa maraming usapin, kulang pa ang materyal na sanggunian; kinakailangan pa ring subaybayan ang pinagmulan ng ilang kilusan at penomena at masusing suriin ang iba't ibang impluwensya, gaya ng ipinamana ng mga nakatatanda. Hindi lahat ng penomena ay maaaring ipaliwanag sa pamamagitan ng impluwensyang ito. Ang panloob na personal na debosyon, sa kabila ng paminsan-minsan at pansamantalang pagtaas at pagbaba na kaugnay ng mga pagbabago sa buhay pulitikal at pang-ekonomiya ng Rusya, ay hindi kailanman tuluyang nawala, kahit na madalas itong tila umatras mula sa mundo patungo sa isang uri ng espirituwal na pag-urong dahil sa hindi pagkakuntento sa opisyal na diwa ng Simbahan. Pinatibay ng debosyong ito ng masa ang mga Rusong esketiko, anuman ang kanilang pinagmulan sa lipunan; sa ganitong diwa, nagmula silang lahat sa iisang pinagkukunan. Malinaw na ipinapakita ng mga halimbawang ibinigay natin na walang antas panlipunan ang hiwalay sa mga pinagkukunang ito. Ang kasaysayan ng mga Rusong nakatatanda, na tatalakayin sa ibaba, ay lalong magpapatingkad sa fenomenong ito.

Sa pinagmulan pa ng debosyon ng mga kababaihang Ruso, ng kanilang pagmamahal sa kapwa at ng kanilang debosyon sa Diyos, nakikita natin ang pigura ni Iuliana Ossorina (o Ossorgina; † 1605); Sa usapin ng kanyang personal na debosyon, hindi siya partikular na namumukod-tangi sa ibang kababaihan, ngunit

---

[1188] Isang kawili-wiling munting aklat ang isinulat tungkol kay Schema-Abbess Theophania Sidorova, na nagpapakilala sa atin sa buhay monghe sa isang liblib na lalawigan: Sa Alaala ni Schema-Abbess Theophania ng Shenkursky Convent (1891).

[1189] Ang Konbento ng Banal na Espiritu Borovitsky ay kilala pa bago ang 1162; sa simula ito ay isang monasteryo para sa mga lalaki, ngunit noong 1787 ay muling itinatag bilang isang konbento para sa mga babae; ito ay kilala sa magandang sinaunang icon ni San Nicolas na Tagapagtaka (maagang ika-16 na siglo).

[1190] Sa kumbentong ito sa Kiev, isinagawa nang may partikular na higpit ang patakarang liturhikal. Hanggang 1917, ito ay tahanan ng humigit-kumulang 500 madre at nobisa.

[1191] RBS. p. 76. Dapat ding banggitin si Madre Superior Emilia, ang nagtatag (1845) ng Konbento ni San Nicolas malapit sa Kharkiv: Kovalevsky, A. 'Si Abadesa Emilia, Tagapagtatag ng Konbento ni San Nicolas sa Itaas ng Kharkiv para sa mga Babae', sa: Dushep. Readings 1885. 2. pp. 283–311, 385–428.

[1192] Ang mga Memoir ni Madre Superior Taisia. Berlin, 1939.

kahanga-hanga ang kanyang mga gawaing panlipunan at kawanggawa: inalagaan niya ang mga may nakahahawang sakit at namigay ng limos nang husto hanggang sa siya mismo ay napilitang magutom; Ang halimbawang ito ay nagpapamalas ng diwang hindi karaniwan sa mga kaugalian ng huling bahagi ng ika-16 na siglo, ngunit nagpapalapit naman dito sa mga halimbawang itinakda ng maraming babaeng Ruso noong ika-19 na siglo[1193] .

Sa hanay ng mga babaeng asketiko na nabuo sa ilalim ng impluwensya ni San Serapim ng Sarov, ang pinaka-katangi-tanging katangian ay ang ganap na debosyon sa Diyos. Sa kanyang espirituwal na gabay at paggabay, binigyan ni San Serapim ng partikular na kahalagahan ang panalangin at espirituwal na pag-ibig sa kapwa – hindi niya hinihikayat ang mga gawaing panlipunan at kawanggawa. Mula sa kasaysayan ng Kumbento ng Serafimo-Diveyevo, nakikita natin na si St. Seraphim, marahil higit pa kaysa sa ibang mga nakatatanda na nakatuon sa espirituwal na pangangalaga ng mga kababaihan, ay nangailangan ng asetikong pagsasanay mula sa kanyang mga espirituwal na anak na babae. Posibleng naihanda na ang pundasyon para dito sa loob ng monasteryo, na may umiiral na tradisyong asketiko na ipinagpatuloy niya, sapagkat ang matibay na pundasyon para sa praktisang asketiko ay inilatag na ng nagtatag ng komunidad at madre superiora, si Madre Alexandra Melgunova († 1794), na personal niyang nakilala ng Kagalang-galang na Ama. Ang mga halimbawa ng banal na hangal sa Cristo na si Pelagia Serebryakova († 1884) at iba pang naninirahan sa mga monasteryo ng kababaihan ay nagpapahiwatig na kahit pagkatapos ng pagpanaw ng santo, hindi namatay ang tradisyong asketiko kundi nagpatuloy[1194] .

Mula sa mga pahina ng 'Talambuhay ng mga Asketikong Ruso ng ika-18 at ika-19 na Siglo'[1195] , lumilitaw sa ating harapan ang mga pigura ng maraming babaeng asketiko: si Abadesa Dorothea ng Znamensky Convent malapit sa Tambov (volyum ng Enero); si Abadesa Antonia ng Sretensky Convent malapit sa Kashira sa Diyosesis ng Tula (ibid.); Sister Dorothea ng Kumbento ni San Juan sa Moscow (Pebrero); Schemanun Avraamia ng Kumbento ng Sretensky malapit sa Kashira (Pebrero); Schemanun Martha ng Kumbento ng Arzamas sa Lalawigan ng Nizhny Novgorod; dalawang recluso, sina Martha at Eudokia, mula sa Kharkiv (Marso); si Schema-Aba Olimpiada, aba ng Alekseevsky Convent sa bayan ng Arzamas, Nizhny Novgorod Governorate (Agosto); ang madre na si Elizabeth mula sa Sretensky Convent malapit sa Kashira (Setyembre). O, halimbawa, ang madre na si Ilaria Kobeleva (1810–1892), na sa edad na 13 ay pumasok sa Kursk Trinity Convent bilang baguhan, nagpanumpa matapos ang 19 na taon ng mahigpit na asetikong pamumuhay, nanirahan ng 70 taon sa nasabing kumbento at patuloy na inialay ang sarili sa gawaing kawanggawa sa buong panahong iyon[1196] .

Ipinapakita na ng listahang ito na ang ilan sa mga asetikong madre ay nagmula sa iisang kumbento – patunay ng masiglang tradisyon ng ascesis na nanatili roon. Karaniwan na sa Nizhny Novgorod Governorate, kung saan matatagpuan ang Monasteryo ng Serafimo-Diveyevo, ay lalo namang umusbong ang monastikong ascesis; marahil ito ay sumasalamin sa espiritwal na tagumpay ng Kagalang-galang Seraphim ng Sarov, na siyang kumakatawan sa tuktok ng debosyon ng mga Ruso noong ika-19 na siglo. Tulad ng nabanggit na, kakaunti lamang sa mga landas na tinahak ng mga kababaihang Ruso sa kanilang debotong asketismo ang pinag-aralan nang makabuluhan; inaasahan na ang mga landas na ito ay hindi tuluyang mawawala sa kasaysayan at balang araw, magiging posible na buuin ang isang komprehensibong larawan ng mga asketikong tagumpay ng mga kababaihang Ruso.

5. Ang Episkopat at ang 'Maalam na Orden ng mga Monghe'

Ang kasaysayan ng monastisismo sa panahon ng Sinodal ay nailalarawan ng isa pang katangian: ang pagputol ng dating masusing ugnayan sa episkopado. Hanggang sa ika-18 siglo, ang pagka-obispo ay kumukuha ng mga miyembro nito mula sa mismong puso ng monastisismo; bagaman sa panlabas na anyo ay pinag-iiba ng tungkuling pagka-obispo ang isang obispo sa mga karaniwang monghe, sa kalooban ay nanatili

---

[1193] Makita ang maraming halimbawa nito sa: Arseniew, N. v. *Das heilige Moskau* (1940). Tungkol kay Juliana Osorgina, na kilala bilang Lazarevskaya (matapos magpakasal sa isang mayamang maharlika, nanirahan siya sa nayon ng Lazarevskoye malapit sa Murom), tingnan: Klyuchevsky, V. 'Mabubuting Tao sa Sinaunang Rus', sa: Mga Sanaysay at Talumpati (1913); Fedotov, G. Mga Santo ng Sinaunang Rus (1931). pp. 228–232.

[1194] Ihambing: ang aking aklat, op. cit., at Ilyin, op. cit., p. 87.

[1195] Nikodimo, Arkhimandrita. *Talambuhay ng mga Asketikong Ruso ng ika-18 at ika-19 na Siglo*. 12 tomo. (1908–1909); ang akdang ito ay inayos ayon sa buwan, at ang impormasyon tungkol sa buhay ng mga asketik ay iniharap nang kronolohikal ayon sa araw ng kanilang pagpanaw. Ang tanging na-access ko lamang ay ang mga tomo na sumasaklaw mula Enero hanggang Setyembre.

[1196] RBS. p. 87.

siyang tapat sa parehong ascetic at eklesiastiko-pulitikang pananaw gaya ng mga monghe. Ang mga positibo at negatibong katangian ng episkopado ay pangunahing ipinaliwanag ng likas nitong ugnayan sa umiiral na tradisyon. Kung kakaunti ang nagawa ng mga obispo para pagandahin ang buhay monastiko, ito ay dahil ito ay isang bagay na karaniwan at pamilyar sa kanila, at iilan lamang sa mga obispo, gaya ng ating alam, ang nakapagsagawa ng obhetibong paghuhusga rito. Si Pedro na Dakila ay lubos na nakakaalam ng ugnayang ito sa pagitan ng monastisismo at ng episkopado. Kasabay ng mga hakbang hinggil sa monastisismo, hinangad niyang bumuo ng isang episkopado na binubuo ng mga indibidwal na sumasang-ayon sa kanyang mga plano at sa reporma ng simbahan. Nakahanap siya ng angkop na kandidato para sa mga layuning ito mula sa hierarkiyang simbahan ng Maliit na Rusya, na dayuhan sa pananaw ng mga monghe at obispo mula sa Dakilang Rusya; ang hierarkiyang ito ay mas nakahilig na lubos na tanggapin ang mga reporma ni Peter, o kung hindi man ay hindi nakilahok sa paghihikayat ng pagtutol o lihim na propaganda sa hanay ng mga klero na nasa ilalim ng kanyang awtoridad.

Matapos ang usapin ni Tsarevich Alexei, na pinagsubukan ng mga konserbatibong bilog ng Lumang-Moscow sa loob ng hirarkiya at komunidad ng mga monghe na pagkaisahin, nawalan ng tiwala si Peter sa mga obispo ng Dakilang Rusya. Ang kanyang pangunahing katulong sa pagpapatupad ng reporma sa simbahan at iba't ibang hakbang na may kinalaman sa Simbahan ay naging si Theophan Prokopovich; Siya ay tubong Timog Rusya at hindi nagkaroon ng partikular na simpatiya para sa mga obispo ng Dakilang Rusya. Itinalaga ni Peter ang medyo batang Obispo Stefan Yavorsky bilang pansamantalang tagapangasiwa ng upuan ng patriyarka; isa rin siya sa mga 'Cherkassian' (ibig sabihin, mga Maliliit na Ruso), gaya ng mapanlait at may halong pagkamuhi nilang pagtawag sa kanila ng mga taga-Moscow; nang mapagtanto ni Peter na hindi naman pala sinusuportahan ni Stefan Yavorsky sa puso ang kanyang repormang eklesiastikal, inilayo niya ito sa posisyon.

Nakakabigyang-kahulugan kung gaano katagal ang panahon ng locum tenens – mula 1700 hanggang 1721: hindi niya agad nagawang alisin ang patriyarkado. At hanggang hindi pa nalulutas ang pangunahing tanong tungkol sa anyo ng pinakamataas na kapangyarihang simbahan, ipinagpatuloy ni Peter ang kanyang patakaran – pinuno niya ng mga Maliliit na Ruso ang hirarkiya ng simbahan, at karaniwang hinirang mula sa mga hieromonk at archimandrite ng Mitropoliya ng Kyiv ang mga abbot ng mga monasteryo. Nagpatuloy ang patakarang ito sa buong unang kalahati ng ika-18 siglo, at isinagawa nang may partikular na katatagan sa panahon ng paghahari ni Elizabeth (1741–1761)[1197] .

[1198]Ang komunidad ng mga monghe sa mga monasteryo ng Malaking Ruso, na tapat sa tradisyong bago si Pedro, ay tiningnan ang mga Maliliit na Ruso nang may matinding pag-aalinlangan bilang mga 'Latino': ganito rin sila tiningnan nina Patriarka Joakim at Adrian, ng mongheng si Euthymius, at ng iba pa noong kanilang panahon. Nakasulat sa mga liham ni Obispo Joasaph Gorlenko († 1754) na tinitingnan ng mga Dakilang Ruso saan man ang mga Munting Ruso nang may pag-aalinlangan[1199] . Bukod dito, mayroon ding mga pagkakaiba sa panlipunang antas sa pagitan ng mga klero ng Munting Ruso at ng mga klero ng Dakilang Ruso. Una, habang naninirahan sila sa ilalim ng korona ng Poland (ang Kanlurang Russia, na marami sa mga naninirahan dito ang lumilipat sa Russia, ay kabilang pa rin sa Poland), ipinagkaloob ng mga batas ng Polish-Lithuanian sa kanila ang ilang karapatan na katumbas ng sa mga maharlika (szlachta). Hanggang 1728, ang klero ng Metropoliya ng Kyiv, tulad ng mga maharlika, ay may karapatang bumili ng lupa at tumanggap ng mga lupain bilang regalo. Sa panahon ng paghahari ni Emperatris Anna, napanatili pa rin nito ang ilang pribilehiyo na hindi taglay ng klero ng Dakilang Rusya . Ito rin ay isa sa mga dahilan ng magkabilang pagkamuhi ng klero ng Maliit na Rusya at ng Dakilang Rusya, sapagkat tinitingnan ng una ang huli nang may paghamak. Ang mga obispo mula sa Maliit na Rusya ay nailalarawan ng labis na kayabangan, mabagsik na pamamahala, at malupit na pagtrato sa mga pari at monghe sa kanilang nasasakupan. Maaaring maalala ang ilang obispo na ganito ang uri, halimbawa, si Gedeon (Vishnevsky), Obispo ng Smolensk (1728–1761); Timofey (Shcherbatsky), Metropolitan ng Moscow (1757–1767); Ambrose (Zertis-Kamensky), Arsobispo ng Moscow (1767–1771), na pinatay ng mga tao noong 1771 sa panahon ng 'gulo sa salot'; Pachomius (Simansky), Obispo ng Tambov (1751–1766); Arsenius (Matsievich), Metropolitan ng Siberia (*1741–1742)*

[1197] Dobroklonsky. Gabay. 4 (1893). p. 107; tingnan din ang gawa nina K. Kharlamovich at I. Shlyapkin na nabanggit na; ihambing din ang pananaw ni P. Milyukov (Mga Sanaysay. 3 (1930). p. 169) at Kabanata XI.
[1198] Titlinov. Ang Pamahalaan ni Anna Ioannovna. p. 183.
[1199] ODDS. 4. p. 515.

at Rostov (1742–1763); Paul (Konyuskevich), Metropolitan ng Siberia (1758–1767); Cyril (Florinsky), Obispo ng Sevsk (1766–1778)[1200] .

Ang mga obispo mula sa Maliliit na Ruso ay madalas na nagkaroon ng napakabilis na pag-usad sa karera. Si Obispo Gedeon (Krinovsky), na ang mga sermon ay nag-iwan ng malaking impresyon kay Emperatris Elizabeth, ay naging arkhimandrita ng Monasteryo ng Savvo-Storozhevsky sa edad na 27 lamang, bagaman hindi niya ito pinamunuan kundi nanirahan sa St Petersburg; Isang taon ang lumipas at hinirang siyang miyembro ng Banal na Sinodo at arkhimandrita ng Trinity-Sergius Lavra; sa edad na 31 ay ipinagkaloob sa kanya ang Diyosesis ng Pskov, ngunit makalipas lamang ang dalawang taon (22 Hulyo 1763) ay naputol ang kanyang kahanga-hangang karera nang siya ay biglang pumanaw[1201] .

Bago ang sekularisasyon noong 1764, ang mga diyosesis, tulad ng mga monasteryo, ay nagmamay-ari ng malalawak na lupain at kumikita nang malaki mula rito. Nag-empleyo sila ng napakaraming mga lingkod, lalo na noong ang mga diyosesis ay pinamumunuan ng mga obispo ng Maliliit na Rusya. Ang kabuuang bilang ng mga lingkod at tagapangasiwa ay mula 31 hanggang 135 katao. Ang diyosesis ng Rostov ay nagmamay-ari ng lupa kung saan naninirahan ang 16,796 na magsasaka, na nagbabayad ng hanggang 5,000 rubles bilang upa, pati na rin ng 'tributo' na sinisingil sa mga klero; kaya't umabot sa kabuuang 8,000 rubles ang kita ng obispo. Samantala, ayon sa mga regulasyon sa paghirang noong 1764, 2,014 roubles lamang ang inilaan para sa pagpapanatili ng Diyosesis ng Rostov. Posibleng ang kalagayang ito ang naging dahilan ng protesta laban sa sekularisasyon ng Metropolitan ng Rostov, si Arseny Matseevich, na mariin at matinding tumutol sa reporma ni Catherine hindi lamang batay sa prinsipyo[1202] .

Ang mga Obispo ng Maliliit na Ruso, sina Arseny Matseevich at Pavel Konyuskevich, ang hayagang nagprotesta laban sa sekularisasyon. Ito ang dahilan kung bakit nagsimulang maghinala si Catherine sa mga Maliliit na Ruso at tiniyak na mula 1764 pataas ay mga Dakilang Ruso ang mapupuno sa mga obispado. Noong panahong iyon (*1763–64), sa 26 na obispo ng diyosesis, 12 lamang ang mga Maringal na Ruso. Gayunpaman, ang mga hakbang ni Catherine, na medyo ad hoc naman, ay hindi nakapuno sa bangin sa pagitan ng obispo at ng klero – isang bangin na lalong lumawak sa paglipas ng panahon*[1203] .

Sa kalagitnaan ng ika-18 siglo, lumitaw ang isang nakakaintrigong traktado. Iginiit ng may-akda nito na ang mga 'obispo' at 'presbiter' ay parehong nagtataglay ng biyaya ng pagka-pari at ang pagkakaiba sa pagitan ng dalawang orden ay isang medyo huling penomenon na umunlad sa kasaysayan. Kasabay nito, matindi niyang kinukundena ang episkopado at monastisismo sa pangkalahatan dahil lumihis ang mga ito, sa panlabas at panloob, mula sa diwa ng unang Simbahan[1204] . Ang anonimong traktadong ito, na ikinalat sa hanay ng mga klero, ay iniuugnay ng mga iskolar kay Arkipariestro Pyotr Alekseev, isang klero sa Katedral ng Arkanghel sa Moscow Kremlin. Kilala siya sa kanyang pagtutol kay Metropolitan Platon ng Moscow at, sa pangkalahatan, sa pagka-obispo at monastisismo, na makikita sa kanyang mga liham kay impluwensyal na Punong Pari Panfilov, ang espirituwal na tagapayo ni Emperatris Catherine. Nagsulat si Alekseev ng isa pang traktado na may pamagat na 'Maaari bang itaguyod sa ranggo ng obispo ang isang karapat-dapat na pari ng na lumaktaw sa pagiging monghe?', na sa mga argumento ay halos kapareho ng 'Traktado Laban sa mga Obispo'[1205] . Ang mga ganitong argumento ay maaaring ipaliwanag sa pamamagitan ng pagkakaiba sa katayuang panlipunan at materyal sa pagitan ng puting klero at ng tinatawag na 'iskolar na monastisismo', na mabilis na lumago sa ikalawang kalahati ng ika-18 siglo at, kasama ang episkopado at monastikong klero, bumubuo sa itim na klero[1206] .

[1200] Russian Historical Review 1871, vol. 3, p. 583; 1908, vol. 7, pp. 40–54; Snegirev. Mga Tala, sa: Russian Archives 1866; Koleksyon, vol. 10, p. 275.

[1201] Titlinov. Gavriil Petrov. p. 46; Titov. Tungkol sa Talambuhay ni Gedeon Krinovsky, Obispo ng Pskov at Narva (1907).

[1202] Pokrovsky. Ang Tahanan ng Obispo ng Kazan (1906). pp. 367, 372–381; Popov. Arseny Matseevich. p. 99. Tungkol sa mga bagong regulasyon sa pagtatalaga para sa mga diyosesis: Zavyalov. Op. cit. p. 216. Para sa impormasyon tungkol sa mga kita na natatanggap ng mga diyosesis mula sa mga pari, tingnan, higit sa lahat: Kapterev, N. Mga Sekular na Opisyal ng Diyosesis (1874). pp. 114, 135 ff.; Golubinsky. Bol. 1, Bahagi 1. pp. 423, 436; Gorchakov. Ang Opisina ng Monastiko. p. 236.

[1203] Znamensky. Parihan. p. 615.

[1204] 'Traktado laban sa mga Obispo'. Inedit ni V. I. Savva, sa: Readings. 1909. Bol. 1. pp. 7, 35, 26, 4.

[1205] Readings. 1867. Bol. 3. p. 17; Russian Archives. 1871. pp. 218–220, 230; 1892. Bol. 4. p. 456. Tungkol kay Alekseev bilang manunulat, tingnan: Filaret. Review. 3rd ed. 2. p. 384; Znamensky. Op. cit. p. 651; Sukhomlinov. History of the Russian Academy. 1. p. 280.

[1206] Ang paghahati sa pagitan ng mga itim at puting klero—ibig sabihin, sa pagitan ng mga monastiko at mga parokyal na pari—ay umiiral na sa Byzantium; tingnan dito: Troitsky, I. E. Arsenius, Patriarch of Nicaea and Constantinople (1873).

Ang orden ng mga iskolar-monastiko ay binubuo ng mga indibidwal na nakatanggap ng mas mataas na edukasyon sa mga akademiyang teolohikal at pagkatapos ay nagpanumpa ng mga monastikong panata. Ang mga iskolar na monghe ay dumarating na sa Muscovy mula pa noong ika-17 siglo mula sa Timog Rusya—ibig sabihin, mula sa Metropoliya ng Kyiv—at mula sa Kanlurang Rusya. Halos lahat sila noon ay nagtapos sa Kyiv Theological Academy. Kabilang sa kanila si Simeon ng Polotsk, na nakilala na natin. Sa ikalawang kalahati ng ika-17 siglo, dumating sila sa Moscow at, dahil sa kakulangan ng mga edukadong teologo, pinamahalaan ang lahat ng gawain sa pagtuturo, una sa Slavic-Greek Academy sa Moscow, at noong ika-18 siglo pati na rin sa mga bagong tatag na teolohikal na seminaryo.

Pinahintulutan ng 'Pahayag sa Monastisismo' noong 1724 ang mga nagtapos sa mga teolohikal na akademya na nagtuturo na malubog bilang mga monghe pagdating sa edad na 30[1207] . Nakatanggap sila ng mas mataas na sahod kaysa sa mga mongheng monastiko at karaniwang agad na inordinahan bilang mga hieromonk. Kung pagkatapos ay nagsilbi sila bilang rektor ng mga teolohikal na seminaryo, sabay silang hinirang bilang mga abbot ng mga monasteryo, at sa ganitong mga kaso ay tumatanggap sila ng dalawang sahod. Sa ilalim ni Emperador Paul, isang dekreto ang inilabas noong 1799 kung saan ang mga hieromonk na nagtuturo ay inilakip sa katedral ng lungsod at tumatanggap ng bahagi ng kita nito. Noong 1766 pa lamang, pinayagan ang mga obispo at mga bihasang monghe na malayang mamahala sa kanilang ari-arian (pera, mga libro, damit), samantalang ipinagbawal ito ng mga kautusan ni Pedro sa mga mongheng monastiko; Maaaring iwan ng mga obispo at marurunong na monghe ang kanilang ari-arian sa mga kamag-anak at iba pang indibidwal, samantalang ang ari-arian ng mga monastikong monghe ay napupunta sa kamay ng estado kapag sila ay pumanaw[1208] . Kaya, mas mayaman ang mga iskolar na monghe kaysa sa mga monastikong monghe o mga parokyal na pari (maliban sa mga abad ng malalaking katedral sa lungsod o mayayamang simbahan sa parokya); mas may kalagayan din sila kaysa sa kanilang mga kasamahan—mga guro sa mga akademiyang teolohikal at seminaryo—na nanatili sa layikong katayuan.

Ang probisyong nakapaloob sa 'Proklamasyon sa Monastisismo' ng 1724, na nagtatakda na maaari lamang kumuha ng monastikong panunumpa kapag umabot na sa edad na 30, ay madalas ding hindi pinapansin sa kanilang kaso. Sa pamamagitan ng isang dekreto ng Banal na Sinodo na may petsang 29 Mayo 1832, ginawang legal ang paglabag na ito sa mga kanon. Mula noon, opisyal nang pinayagan na hindi na isailalim sa panahong pagiging nobis sa isang monasteryo ang mga nagtapos sa mga teolohikal na akademya na nagpahayag ng pagnanais na magpanumpa ng monastikong panata; ganoon din sa mga biyudong pari na nagpasiyang maging monghe[1209] . Para sa mga estudyante ng akademiyang teolohikal, ibinaba ang pinakamababang edad para sa pag-ako ng panata ng pagka-monastiko sa 25, at sila rin ay agad na tinonsura, nang walang panahong pagiging nobis[1210] . Pagkatapos magtapos sa akademya, ang mga ganitong estudyante—basta't pinahihintulutan sila ng kanilang kaalaman at kakayahan na magturo at nagpahayag ng hangaring magpanumpa ng monastikong panata—ay pumasok sa isang medyo monotonong landas sa buhay. Hindi nagtagal matapos nilang manumpa, sila ay inordinahan bilang hieromonks at binigyan ng posisyon bilang guro sa isang teolohikal na seminaryo (ang mga partikular na may talento ay nanatili bilang mga lektor sa akademya); pagkatapos ay nagsilbi sila bilang mga inspektor at rektor ng mga teolohikal na seminaryo. Karaniwan ding itinataas ang rektor ng isang seminaryo sa ranggo ng archimandrite, sinundan ng pagiging rektor ng isang teolohikal na akademya. Hindi bihira na ang mga ganitong archimandrite-rektor ay mga lalaking nasa pagitan ng 28 at 35 taong gulang. Sa papel lamang, hinirang silang mga abbot ng mga monasteryo, na sa katotohanan ay maaaring minsan lamang nilang bisitahin bilang bisita o baka hindi nila kailanman makita. Ang huling na baitang sa hanay ng pag-angat na ito ay ang konsagrasyon bilang obispo[1211] . Sa ganitong mga kaso, lumalabas na hindi pa kailanman nanirahan ang obispo sa isang monasteryo at siya ay, sa katunayan, isang klerigong nagsasagawa ng selibasiya[1212] . Habang triple ang bilang ng mga diyosesis

---

[1207] PSPiR. Bol. 4. Blg. 1197.

[1208] PSZ. Blg. 12577, 16684.

[1209] Milaљ. Op. cit. p. 663.

[1210] Nangyari nga na may mga lalaking tinonsura bago umabot sa edad na 25; halimbawa, ganoon ang nangyari kina Arkhimandrita Bukharev at Metropolitan Anthony Khrapovitsky.

[1211] Para sa masaganang iba't ibang halimbawa ng ganitong karera bilang isang mongheng iskolar, tingnan ang napaka-interesante at impormatibong 'Biographical Notes' ni Arsobispo Nikanor (Brovkovich), na sumasaklaw sa panahon mula dekada 1840 hanggang dekada 1870: Biographical Notes. 1 (1900).

[1212] 'Hindi tama na igiit,' ayon kay San Tsankov (Das orthodoxe Christentum des Ostens. Berlin, 1928. Tala 125), 'na ang mga obispo sa Simbahang Silangang Kristiyano ay mga monghe. Maaari silang kunin mula sa hanay ng mga monghe, ngunit hindi sila mga

noong ika-18 at ika-19 na siglo, at hinirang ang mga obispo-bisarya sa maraming diyosesis, hindi na bihira para sa isang bihasang monghe na maging obispo makalipas ang 10–12 taon.

Sa ikalawang kalahati ng ika-18 siglo, ang mga obispo na hindi bihasang monghe ay naging isang pambihirang pangyayari. Sa ganitong mga kaso, halos palagi silang mga taong lubos na karapat-dapat; gayunpaman, dahil hindi sila na-promote sa pinakamataas na ranggo ng hirarkiya ng simbahan, malimit silang nakalimutan kahit ng mga historyador ng Simbahang Ruso. Sa kanilang personal na buhay at pananaw, sila ay pinakamalapit na kaugnay sa tunay na asketiko tradisyon ng Orthodox na monastisismo.

Marahil Arsobispo Varlaam (Petrov; † 1802) ang dapat ilagay sa una sa kanilang hanay; pagkatapos ng kanyang konsagrasyon, ginugol niya ang natitirang bahagi ng kanyang buhay—34 na taon—sa iisang diyosesis, na noong panahong iyon at sa kalaunan, noong ika-19 na siglo, ay isang pambihirang pangyayari; naglingkod siya sa Siberia bilang Arsobispo ng Tobolsk (1768–1802). Siya ay isang tunay na asketa sa pagitan ng mga kasuotang episkopal: mapagkumbaba, mabait, at mapagbigay; ibinigay niya ang lahat ng kanyang kita sa mga nangangailangan. Ang mga klero ng diyosesis ay lubos na minahal si Varlaam dahil, sa ilalim ng kanyang nauna, si Metropolitan Pavel Konyuskevich, ay labis silang nagdusa mula sa mahigpit na mga hakbang pang-administratibo; Minahal din siya ng mga tao, na lubos na iginalang ang tunay na Kristiyanong pagkatao ng obispo. Ginugol niya ang kanyang kabataang monghe sa Monasteryo ni Alexander Nevsky sa St Petersburg sa ilalim ng patnubay ng matandang Dositheus, at hinubog siya ng matandang ito upang maging isang tunay na monghe at asketiko. Si Barlaam ay kapatid ni Gabriel, Arsobispo ng Novgorod at St Petersburg. Ang pagkakaugnayang ito ang nag-ambag sa pagkakonsagra kay Barlaam bilang obispo matapos ang maikling panahon bilang abbot ng monasteryo; gayunpaman, sa usapin ng kanyang mga personal na katangian, mas karapat-dapat siya sa pagka-obispo kaysa sa karamihan ng kanyang mga kapanahong obispo[1213] .

Si Arsobispo Job (Potemkin; 1750–1823) ng Yekaterinoslav ay, sa abot ng aming nalalaman, ang nag-iisang obispo na Ruso noong ika-18 siglo na hinubog sa ilalim ng espirituwal na patnubay ng matandang Paissius (Velichkovsky), na naglingkod sa Moldavia. Kapatid siya sa tuhod ng tanyag na Prinsipe G. A. Potemkin; isang magandang karera sa militar ang naghihintay sa kanya[1214] , ngunit tinanggihan niya ito at, sa edad na 29, bigla siyang nagbitiw; Noong 1779, siya ay naglakbay patungong Moldavia, kung saan siya ay nanirahan ng ilang taon sa ilalim ng gabay ng mga nakatatanda na kaugnay kay Paissius. Matapos noon, siya ay nagsilbi bilang abbot ng Monasteryo ng Dormition sa Bessarabia (1785–1793); pagkatapos, si Job ay naging Obispo ng Theodosia (1793–1797), pagkatapos ay ng Minsk (1797–1812) at, sa wakas, Arsobispo ng Diyosesis ng Yekaterinoslav (1812–1823). Bilang isang obispo ng diyosesis, namukod-tangi siya sa kanyang pambihirang sigla, kanyang malayang paninindigan sa pakikipag-ugnayan sa Sinodo, at kanyang katatagan sa pagpapatupad ng mga hakbang upang mapabuti ang buhay monghe[1215] .

Ang pinakamalapit na katulong ni Arsobispo Gabriel noong panahon ng kanyang pamamahala sa Diyosesis ng Tver (1763–1770) at sa kanyang mga unang pagtatangka doon na muling buhayin ang buhay monghe ay ang abbot ng Monasteryo ng Otroch (1765–1773), si Arsenius (Vereshchagin; 1736–1799). Pagkatapos, habang nagsisilbi bilang Metropolitan ng Novgorod at St Petersburg, ipinagpatuloy ni Gabriel ang kanyang gawain, kaya't nag-iwan siya ng bakas sa kasaysayan ng pamumuno sa monastiko, samantalang si Arsobispo Arsenius Vereshchagin, na namahala sa ilang diyosesis – Arkhangelsk (1773– 1775), Tver (1775–1783) at Rostov (1783–1799)—ay masigasig at matagumpay na nakibahagi sa pagpapabuti ng edukasyon ng mga pari sa parokya at pag-oorganisa ng mga paaralang teolohikal[1216] .

Noong ika-19 na siglo, ang mga obispo na hindi nagmula sa hanay ng mga iskolar na monastiko ay nananatiling bihira. Nais kong banggitin ang dalawang ganitong obispo: Juvenal (Polovtsev; 1826–1904), Arsobispo ng Lithuania (1898–1904), at Flavian (Gorodetsky; 1840–1912), Metropolitan ng Kyiv (1903–

---

monghe mismo, sapagkat ayon sa Panuntunan 2 ng Konseho ng Constantinople noong 879, ang tungkuling episkopal ay hindi katugma sa kaayusang monastiko; ang pagiging obispo ay ipso facto (dahil sa mismong katotohanang iyon) nangangahulugang talikuran ang monastisismo. Beth (Beth Karl. *Die orientalische Christenheit der Mittelmeerländer. Reisestudien zur Statistik und Symbolik der griechischen, armenischen und koptischen Kirchen*. Berlin, 1902. p. 333) ay tama sa pag-iisip na, sa kaso ng isang Orthodox na obispo, mas tama na tawagin hindi monastisismo kundi selibasiya."

[1213] Tungkol kay Varlaam Petrov: Abramov, N. 'Varlaam, Arsobispo ng Tobolsk', sa: Stranik. 1863. 3.

[1214] Kapansin-pansin na ang kanyang nakatatandang kapatid na lalaki ay umalis din sa St Petersburg, pumunta sa Bundok Athos, nagpanumpa ng monastikong pangako doon, at kalaunan ay naging abbot ng Monasteryo ni San Nicolas sa bayan ng Korocha. Tingnan ang Kabanata XV ng akdang ito.

[1215] RBS. pp. 301–303.

[1216] Titov, A. 'Arseny, ang Huling Arsobispo ng Rostov', sa: Ist. v. 1886. 2.

1912)[1217] . Si Juvenal Polovtsev ang nag-iisang obispo na sinanay ng mga nakatatanda ng Optina Hermitage. Isang maharlika sa kapanganakan at isang opisyal na nagtapos sa Mataas na Paaralan ng Artileriya, pumasok siya sa Optina Pustyn noong 1847 at ginugol ang pitong taon doon bilang baguhan sa ilalim ng matanda na si Makarii (Ivanov); nang maging hieromonk siya, ginugol niya ang maraming taon sa Jerusalem sa misyon ng Rusya. Pagkatapos, bilang Obispo ng Kursk (1893–1898) at pagkatapos ay Arsobispo ng Lithuania (1898–1904), Si Juvenal ay itinuturing na isa sa mga pinaka-karapat-dapat na hierarkya ng Simbahang Ruso; ang kanyang sariling buhay at ang kanyang espirituwal na impluwensya sa mga nakapaligid sa kanya ay nagpapatotoo na hindi niya nakalimutan ang mga aral ng Optina; ipinahayag niya ang kanyang malalim na pasasalamat sa mga nakatatanda ng Optina Hermitage sa kanyang akdang 'The Life of the Abbot Moses'[1218] .

Ang ikatlo at pinakatanyag na pigura sa Simbahan, na bagaman hindi nagkaroon ng makinang na panlabas na karera, ay namuhay nang tunay na askeytisismo, ay si Ignatius Bryanchaninov. Kabilang siya sa maliit na pangkat ng mga obispo ng Rusya na hinango ang kanilang mga pananaw mula sa tradisyong asketiko-mistikal ng sinaunang Simbahang Silangang Kristiyano, na naging pundasyon ng kanilang buhay at gawain. Tulad ni Arsobispo Juvenal Polovtsev, at higit pa kaysa sa kaniya, si Ignatius ay isang alagad ng mga nakatatandang Ruso; ipinagpatuloy niya ang tradisyong ito sa kaniyang mga sinulat, na nagkaroon ng malaking papel sa espirituwal na paglago ng mga bagong henerasyon ng mga monastikong Ruso[1219] .

Gayunpaman, hindi makatarungan na sabihing sa hanay ng mga iskolar na monghe na hindi nakapag-aral sa paaralang monastiko ay tuluyang nawala ang pag-unawa sa kahulugan at kabuluhan ng mga ascetic na pundasyon ng buhay monghe. Sa kabila ng mga panloob na paghahati sa buhay ng simbahan, na nagbunga ng paglitaw ng dalawang magkakatabing daloy sa monastisismo: ang 'synodal monasticism', na hindi nagsumikap na bumalik sa sinaunang tradisyon ng ascesis, sa isang banda, at ang sistema ng mga nakatatanda at iba pang mga pagpapakita ng tunay na ascesis, na magkasamang nagpayaman sa isa't isa, sa kabilang banda – ang sistema ng mga espiritwal na ama at tunay na asetikismo ay gayunpaman lumikha ng isang relihiyosong atmospera sa kanilang paligid na nagkaroon ng malalim na epekto sa mundo. Sinumang mag-aaral ng espiritwal na kultura ng Rusya sa unang kalahati ng ika-19 na siglo nang may matinding pansin at walang kinikilingan ay hindi maiiwasang matuklasan kung gaano kalakas ang lihim na agos ng asketismo sa kulturang iyon – hindi lamang sa loob ng mga pader ng mga monasteryo, kundi pati na rin sa labas nito. Ito ay isang huling pagpapakita ng mga espiritwal na puwersa ng Kristiyanismong Ruso, na noong panahon ng Muscovite ay hindi nakahanap ng angkop na larangan upang magsilbi, at na sa walang-Diyos na ika-18 siglo ay napilitan na magtago at manahimik; ngayo'n, gayunpaman, ay ipinapakita na nila ang kanilang sarili saanman, at bagaman marahil ay hindi partikular na malakas sa ibabaw, ay sapat pa rin ang kanilang tindi upang hindi manatiling walang bunga. Ang maalam na pamayanang monghe at ang episkopado, na nagmula sa hanay nito , ay hindi rin ligtas sa impluwensiyang ito. Sa pagsusuri sa mga talambuhay ng mga obispo ng Panahong Sinodal, natutuklasan natin ang tatlong pangunahing grupo ng mga hierark.

Ang unang grupo ay binubuo ng mga indibidwal na, mula pa sa kanilang kabataan, ay may hilig sa buhay monghe o napailalim sa impluwensya ng nasabing asetikong atmospera na nabanggit na natin. Ang pagtuturo sa mga paaralang teolohikal o ang mga tungkuling administratibo sa kanilang mga diyosesis ay hindi nakapagbigay-kasiyahan sa kanila. Pagkalipas ng ilang taon bilang mga obispo, na sa panahong iyon

---

[1217] Nag-aral si Flavian Gorodetsky (1840–1912) sa Faculty of Law ng Moscow University; bago ang kanyang mga pagsusulit sa estado, naglakad siya papunta sa Pesnoshsky Monastery at nanatili roon. Mula 1863 hanggang 1866, siya ay naging baguhan sa Monasteryo ng Simonov sa Moscow; pagkatapos ay nagsilbi siya nang ilang panahon bilang kalihim ng Simbahang Ruso sa Roma. Mula 1870 hanggang 1880, bilang isang monghe, nagsilbi siya sa Misyon ng Ortodoksong Ruso sa Tsina. Noong 1880, si Flavian ay inordinahan bilang katulong na obispo ng Diyosesis ng Don; mula 1885 hanggang 1896 naglingkod siya sa Poland, una bilang katulong na obispo at kalaunan bilang Arsobispo ng Warsaw, kung saan napatunayan niyang siya ay isang matinding kalaban ng Simbahang Romano Katoliko; mula 1896 hanggang 1903, siya ay Arsobispo at Eksearko ng Georgia; noong 1903, hinirang siyang Metropolitan ng Kyiv. Ang kanyang pakikibaka laban sa Katolisismo, na naging lubos na katangian ng panahon ni Alexander III (mga dekada 1880 at 1890), Pinagsama ni Flavian ang mataas na antas ng kalayaan sa loob ng Sinodo at sa kanyang pakikitungo sa Punong Piskal, K. P. Pobedonostsev, pati na rin ang isang asetikong pamumuhay; nagkaroon siya ng mahigpit na paninindigan sa pamayanang monastiko sa kanyang diyosesis at nagtamasa ng malaking awtoridad sa hanay ng mga pari sa parokya. Tingnan ang kanyang talambuhay sa: Rodossky. Op. cit., p. LXXIX; at pati na rin sa: Niva. 1910, p. 177. Sa aking salaysay, ginamit ko rin ang pasalitang patotoo ng kanyang kapanahunan, ang yumaong Punong Pari G. Prozorov († 1942), na lubos na nakakakilala kay Flavian mula noong panahon niya sa Kyiv.

[1218] Juvenal, Arkhimandrita. Talambuhay ni Arkhimandrita Moses, Abad ng Kozelsk Vvedenskaya Optina Hermitage (1882); ihambing sa: Chetverikov. The Optina Hermitage. p. 51.

[1219] Tungkol kay Ignatius, tingnan sa ibaba, Kabanata XV, at ang aking aklat (op. cit.).

mas inuna nila ang kanilang panloob na buhay-espiritwal kaysa sa panlabas na karera, iniwan nila ang kanilang mga diyosesis at nagretiro sa isang monasteryo. Para sa ika-18 siglo, ang pinaka-kahanga-hangang halimbawa nito ay ang buhay ni San Tikhon ng Zadonsk, Obispo ng Voronezh. Mula sa kasaysayan ng ika-19 na siglo, maaari nating balikan at pangalanan ang ilang mga personalidad.

Kabilang sa mga pinakaunang nabanggit ay ang isa sa mga pinaka-kahanga-hangang pigura – si Ambrosio ng Ornatsky, Obispo ng Penza (1778–1827)[1220] . Matapos magtapos sa Akademiyang Teolohikal ng St Petersburg, nagturo si Ambrose nang ilang panahon sa seminaryong teolohikal sa Novgorod; sa edad na 27, siya ay nag-alay ng panata ng pagka-monastiko (1805), at pagkatapos noon (1808–1816) ay sunud-sunod siyang nagsilbing abbot ng tatlong monasteryo; Malamang na ang kanyang pananatili sa Monasteryo ng Novospassky sa Moscow—kung saan, sa mga panahong iyon, muling nabuhay ang interes sa mga gawaing asketiko at naitatag ang malapit na ugnayan sa Sarov Hermitage[1221] , na kilala sa mahigpit nitong diwa ng pag-aasketa—ay nag-iwan ng pangmatagalang impresyon sa batang Arkhimandrita Ambrosio. Sa susunod na tatlong taon, nagsilbi si Ambrosio bilang bisperong vikariya ng Diyosesis ng Novgorod (1816–1819), at pagkatapos ay pinamahalaan nang mag-isa ang Diyosesis ng Penza. Gayunpaman, hindi niya nagustuhan ang mga tungkuling administratibo, at noong 1825 ay nagsumite siya ng petisyon sa Sinodo upang pahintulutan siyang magretiro.

Dalawang taon lamang ang ginugol ni Ambrose sa pagreretiro sa Monasteryo ng Kirillo-Belozersky; ang kanyang buhay na asketiko, tulad ng dati noong mga taon niya bilang abbot at pinuno ng mga diyosesis, ay parang isang eremita. Ginugol niya ang buong araw na nakasara sa kanyang payak na silid; hindi siya hilig tumanggap ng mga bisita o makipag-usap sa mga monghe; kakaunti ang kanyang pagkain; madalas, sa loob ng isang buong araw, wala siyang kinakain kundi isang prosphora at hindi siya kumakain ng anumang lutong pagkain. Ipinamigay niya ang sarili niyang pera (ang kanyang pensiyon bilang obispo) sa mga nangangailangan. Ang mga liham na natatanggap niya ay nananatiling hindi nabuksan sa pasukan ng kanyang selda, ngunit ang mga sagot sa mga liham na ito, ayon sa patotoo ng tagapaglingkod ng kanyang selda, ay isinulat na para bang nabasa na ng asketiko ang mga ito. Sa gabi lamang siya lumalabas ng kanyang selda at tumitindig sa harap ng pintuan ng simbahan na nakataas ang mga kamay sa pagmamakaawa hanggang madaling-araw – gaya ng ginagawa ni Nakatatandang Seraphim (kasabayan niya) isang libong kilometro ang layo sa kanya sa gubat ng Sarov, – nag-aalay ng tahimik na panalangin, maging tag-init man o sa pinakamatinding hamog na nagyelo ng taglamig. Noong ika-27 ng Disyembre 1827, ang asketiko, na ngayo'y isang obispo, ay umalis patungo sa Kaharian ng Langit, na matagal na niyang itinutok ang lahat ng kanyang mga iniisip at buong kaluluwa. Matapos talikuran ang mundo, namuhay siya na parang nasa labas ng panahon, na inisantabi ang lahat ng pag-aalala at kabalisan; hindi siya isang nakatatanda, kundi kabilang sa mga asketang iyon ng Simbahang Silangang naghangad lamang ng panloob na kaganapan at ng pagkamit ng pansariling kaligtasan.

Si Obispo Jeremiah (Solovyov; 1799–1884) ay may hilig na mabuhay nang asketiko mula pa sa kanyang kabataan, ngunit nang may kababaang-loob, at laban sa kanyang sariling kalooban, sinunod niya ang landas sa buhay na itinakda para sa kanya. Nagtapos siya nang may karangalan sa teolohikal na seminaryo sa Sevsk, kung saan siya nagturo ng Griyego, ngunit bigla niyang iniwan ang kanyang tungkulin at nagpunta bilang baguhan sa Monasteryo ng Pechersky malapit sa Bryansk, kung saan siya ang nag-alaga ng mga hayop; noong 1823 ay nagpanumpa siya ng kanyang monastikong panata. Gayunpaman, pinanatili siya ng rektor ng teolohikal na seminaryo, na kalaunan ay naging kilalang mangangaral na Arsobispo Innokenty (Borisov), na magpatala sa teolohikal na akademya. Pagkatapos ng tatlong taong pag-aaral sa akademya, si Jeremiah, na ang kakayahan ay nalampasan ang lahat ng mga estudyante sa kanyang kurso, ay biglang hindi nagpakita sa kanyang pagsusulit – ginawa niya ito upang hindi makatanggap ng titulong master, na sa kanyang pananaw, ay hindi kaayon ng pagkamapagkumbaba ng isang monghe. Sa kabila nito, iginawad sa kanya ng akademya ang titulong master nang hindi na kinailangang kumuha ng mga pagsusulit. Sa mga sumunod na taon (1827–1841), napilitan siyang magturo; pagkatapos ng kanyang pagkahirong bilang obispo, pinamunuan niya ang ilang diyosesis, na ang huli ay ang Diyosesis ng Nizhny Novgorod (1850–1857). Ang ministeryo bilang obispo ay napatunayang hindi madaling gawain para kay Jeremiah, sapagkat sa kanyang likas na pagkatao ay dayuhan siya sa makitid na diwa ng sinodal na na pamumuhay ng simbahan; para sa kanya, ang ministeryong ito ay

[1220] Ang pinakamahusay na talambuhay ni Obispo Ambrosio ng Ornatsk ay isinulat ni V. Zhmakin, sa: Russkiye Stтии 39 (1882). pp. 129–178; at pati na rin: Poselyanin. Russian Ascetics of the 19th Century (1910).

[1221] Ihambing: Popov. Deskripsyon ng mga manuskrito ng Monasteryo ng Simonov sa Moscow (sa iba't ibang lugar).

puno ng kalungkutan at alitan. Noong 1857, tulad ni Obispo Ambrosio, iniwan niya ang kanyang diyosesis at pumasok sa isang monasteryo, kung saan niya tinanggap ang dakilang eskemang monastiko (1861) at ginugol ang natitirang bahagi ng kanyang buhay († 1884) sa isang selda ng monghe[1222] .

Ilang iba pang pangalan ang karapat-dapat ding banggitin: Meletius (Leontovich; 1784–1840), Arsobispo ng Kharkiv (1835–1840), na lubos na iginagalang sa kanyang diyosesis; Jacob (Vecherkov; 1792–1852), Arsobispo ng Nizhny Novgorod (1847–1850), na, ayon kay Nikanor Brovkovich, 'namatay… tiyak na dahil sa pagod na dulot ng pag-aayuno'; Anthony (Amfiteatrov), Arsobispo ng Kazan (1866–1879)[1223] .

Binanggit namin ang mga halimbawang ito upang ipakita na ang mga gawaing pang-edukasyon at pang-administratibo sa kanilang sarili ay hindi isang hindi malalampasang hadlang sa mahigpit na pagsunod sa mga monastikong pangako sa personal na buhay. Siyempre, kinakailangan ang espirituwal na kapanatagan at matatag na karakter upang talikuran ang mundo sa personal na buhay habang humahawak ng ganoong responsable at mataas na posisyon sa sekular na lipunan. Kung susubaybayan ang mga talambuhay at gawain ng mga obispo noong ika-19 na siglo, lalabas ang malinaw na pagkakaiba sa pagitan ng mga obispo sa unang kalahati at sa ikalawang kalahati ng siglo. Ang mga obispo na nabuhay sa unang kalahati ng siglo ay may mas natatanging at mas matatag na personalidad kaysa sa mga nasa ikalawang kalahati. Naranasan nila ang tinatawag na 'espiritu ng sinodo', na lalong tumatagos nang malalim sa puso ng buhay ng simbahan; gayunpaman, nang hindi nagpapakita ng lantad na pagtutol—at hindi rin nais na gugulin ang kanilang espirituwal na enerhiya rito—ginamit nila ang mga enerhiyang iyon sa pansariling pagpapabuti. Dito, una sa lahat, dapat nating banggitin ang mga pangalan ng dalawang kilalang hierark, dalawang kapanahunan: sina Filaret (Drozdov), Metropolitan ng Moscow (1821–1867), at Filaret Amfiteatrov, Metropolitan ng Kyiv (1837–1857).

Si Metropolitan Filaret (1782–1867)[1224] , na namuno sa Diyosesis ng Moscow sa loob ng 46 na taon, ang naging sentro ng buhay ng simbahan sa Russia sa loob ng halos kalahating siglo; siya ay isang hierarkang ang mga pananaw at diwa, na sumisingaw sa lahat ng kanyang mga gawa, ay nagpatuloy na makaapekto sa buhay ng Simbahan kahit pagkatapos ng kanyang kamatayan; siya ay isang taong may matibay na karakter at napakalaking espirituwal na lakas at enerhiya, isang taong, dahil sa mga katangiang ito, ay nagawang itago ang panloob na trahedya ng kanyang kaluluwa. Sa panlabas, si Filaret (Drozdov) ay tila haligi ng opisyal na Simbahan, subalit sa isang kahanga-hangang paraan ay siya ring haligi ng tunay na diwang eklesiastikal; ang magkasalungat na pagtataya sa taong ito ay nagpapatotoo sa kanyang kakayahang itago ang panloob na trahedya ng kanyang kaluluwa. Ang kanyang pagtitipid sa pakikipag-usap at pagiging tahimik, ang kanyang kahanga-hangang kakayahan na huwag ipahayag ang kanyang tunay na pananaw sa mga opinyong kanyang binibigkas, ay nagbigay-daan sa kanya, sa kabila ng lahat ng kanyang panloob na trahedya, na manindigan sa sentro ng buhay ng simbahan – at sa anong panahon pa! – sa panahon ng paghahari ni Emperador Nicholas I. Ang pinakatapat na disipulo at humanga kay Filaret, si Arsobispo Savva Tikhomirov (1819–1896), na partikular na malapit sa kaniya at may mas malawak na access sa kaniya kaysa sa sinuman, ay nagbigay ng maraming impormasyon tungkol kay Filaret sa kaniyang 'Kronika ng Aking Buhay', na isinulat nang may pambihirang pedanterya; ngunit ang lahat ng ito ay mas naglilingkod upang magbigay ng panlabas na

---

[1222] Rhodosky. Op. cit., pp. XLI at 181; Titov, A. 'Jeremiah, Obispo ng Nizhny Novgorod', sa: Istorichesky Vestnik, 1889, blg. 9; Chteniya, 1887. 3. Nag-iwan si Obispo Jeremias ng dalawang ascetic na akda, *Instruction from Above* (1865) at *Spiritual Healing* (1890), pati na rin ng ilang mas maiikling akda; cf.: RBS, pp. 164–165.

[1223] Rhodos. Op. cit., p. XX; Nikanor, Arsobispo. Op. cit., p. 26. Ilang pangalan lamang ang nabanggit dito; marami pang ibang obispo ang nararapat na mabanggit, ngunit maaari itong maging paksa ng isang hiwalay na pag-aaral na nakatuon sa episkopatang Ruso ng ika-19 na siglo. Marahil ay ibang mga pangalan ang babanggitin ng ibang historyador – nakadepende ito sa pananaw ng bawat isa. Ang mga talambuhay ng mga pinuno ng simbahan ay madalas na hindi kumpleto, at kadalasang isinusulat sa opisyal na tono, lalo na sa mga obituario, kaya ang mga positibo at negatibong aspeto ng gawain ng mga obispo ay inilalarawan sa isang 'espiritu ng Sinodo'.

[1224] Ang 'literaturang Filaret' ay napakalawak (tingnan ang RBS, na naglilista ng mga pinakamahalagang akda). Ang pangunahing sanggunian para sa pagsusuri ng mga gawa at pananaw na eklesiastikal at pampulitikang-simbahan ni Metropolitan Filaret Drozdov ay ang kaniyang napakaraming liham, sermon, talumpati, at mga administratibong kautusan, na inilathala ni Arsobispo Savva Tikhomirov sa ilang tomo; halos lahat ng mga tomong ito ay dati nang nasa Berlin State Library. Bukod dito, kabilang sa mahahalagang sanggunian ang: Savva (Tikhomirov). Aklat-Panaon ng Aking Buhay. 9 na tomo, pangunahin ang unang tatlong tomo, pati na rin ang palitan ng liham nina Propesor P. S. Kazansky ng Akademiyang Teolohikal ng Moscow at ng kanyang kapatid, si Arsobispo Platon ng Kostroma (1860s), sa: BV. 1903. Gayunpaman, hindi masasabi na ang malawak na literatura tungkol kay Filaret ay kasiya-siyang sumasaklaw sa lahat ng aspeto ng kanyang mga gawain at pananaw; sa katunayan, ang kanyang mga pananaw sa simbahan at politika ay naghihintay pa rin ng espesyalisadong pag-aaral.

paglalarawan sa hierarkang ito kaysa upang ibunyag ang kanyang kaluluwa, bagaman tiyak na mas marami ang alam ni Savva kaysa sa kanyang isinulat. Bukod pa rito, naglathala si Savva ng napakaraming materyal tungkol sa mga gawaing administratibo ni Filaret, na hindi pa ganap na na-analisa ng mga mananaliksik. Mula sa mga pahina ng mga aklat na ito ng * *, nakikita natin ang isang prinsipe ng Simbahan na, wari, ay lingkod ng dalawang panginoon: ang nasa Langit at ang nasa lupa. Oo, madalas na pinapayagan ni Filaret ang sarili na magsalita nang kritikal tungkol sa ugnayan ng estado at ng Simbahan, ngunit palagi lamang hanggang sa isang tiyak na punto. Walang ibang hierarkya ng panahon ng Synodal ang gumawa ng kasingdami ni Filaret upang magbigay ng relihiyosong batayan at pagbibigay-katwiran sa estado at sistemang pampulitika ng Rusya, ang autokrasya nito; Ang paglilingkod ng Simbahan sa estado ay hindi sumasalungat sa kanyang mga pananaw sa Simbahan, na malamang na maihahalintulad sa konserbatibong pananaw ni Joseph ng Volotsk[1225] . Hindi niya ginamit ang lahat ng kanyang dakilang kapangyarihan upang magmungkahi ng agarang reporma. Nang, kasunod ng pagkamatay ni Nicholas, unti-unting nagsimulang kumalat sa buhay ng Simbahang Ruso ang isang bagong diwa—ang diwa ng dekada 1860—si Filaret, bagaman siya mismo ay maingat na nagmungkahi ng ilang mga panukala (na may kinalaman higit sa pamamaraan ng pamamahala ng simbahan kaysa sa tunay na reporma), ay matatag na tinutulan ang diwang ito[1226] .

Malamang na magdudulot ng mga kritikal na pagtutol ang aming pagtatasa, ngunit, sa lawak ng aming pag-unawa sa panloob na mundo ni Filaret (Drozdov), napagpasyahan namin na ang hierarkang ito ay hindi isang matibay na kalaban ng sistemang simbahan-ng-estado ng kanyang panahon; Ninais lamang niya, sa loob ng balangkas nito, na makamit ang mas malaking kalayaan para sa Simbahan nang hindi sinasagka ang pangangalaga ng estado rito; sa pamamagitan ng pag-aalis ng ilang hindi malusog na penomenon sa buhay ng simbahan, hinangad niyang patatagin nang espiritwal ang Simbahan, na mananatili pa rin sa ilalim ng pangangalaga ng estado. Malinaw na ang mga pananaw ni Filaret ay maaaring ituring na isang pansamantalang lunas lamang; si 'Filaret na Matuwid', gaya ng pagtawag sa kanya ni Emperador Nicholas, ay itinuring na masyadong mahina ang espiritwal na lakas ng Simbahan upang labanan ang estado para sa kalayaan nito, subalit wala sa kanyang mga kapanahunan ang mas nakakakilala sa panloob na buhay ng Simbahan kaysa kay Filaret mismo. Ang panahon ni Filaret ay isang yugto kung kailan ang pamahalaan, sa paggamit ng karapatan nito bilang tagapangalaga, ay nagsikap na mas lalo pang makapasok sa panloob na buhay ng Simbahan; at, sa kabila ng lahat ng nabanggit sa itaas, si Filaret ang nagtagumpay na bahagyang pigilan ang mga pagsisikap na ito ng pamahalaan – ngunit sa mga larangang lamang kung saan, ayon sa kanyang paniniwala, ay hindi maaaring magkaroon ng alitan sa 'simfoniya' sa pagitan ng estado at ng Simbahan.

Isa pang Filaret, Metropolitan ng Kyiv (1779–1857, 1837–1857) – 'Filaret ang Mapanalangin', gaya ng tawag sa kanya ni Emperador Nicholas – ay malapit sa pananaw ni Filaret Drozdov at konserbatibo rin, ngunit ang kanyang konserbatismo ay nagmula sa ibang pinagkukunan kaysa kay Filaret ng Moscow. Matinding tutol siya sa simbahan ng estado sa Rusya at ipinahayag ang kanyang pagtutol sa pamamagitan ng pagtangging dumalo sa mga pulong ng Banal na Sinodo, na siya mismo ay miyembro. Gayunpaman, napakalakas ng kanyang kapangyarihan sa loob ng Simbahan kaya tahimik na pinayagan ng pamahalaan ang ganitong pagbabara. Bilang isang mahigpit na asketa na marunong pagsamahin ang dangal ng isang hirarkiya ng simbahan at ang personal na kababaang-loob, hindi siya, tulad ni Filaret Drozdov, tagasuporta ng malawakang reporma. Gayunpaman, sa isang usapin ay magkasalungat ang kanilang pananaw. Si Filaret (Drozdov) ay pabor sa pagsasalin ng Banal na Kasulatan mula sa Church Slavonic patungong Ruso, isang hakbang na hindi sinang-ayunan ng pamahalaan ni Nicholas I, samantalang si Filaret ng Kyiv ay matinding tumututol sa ganitong pagsasalin[1227] . Nagkaiba rin ang kanilang pananaw sa monastisismo. Hindi hinikayat ni Filaret ng Moscow ang pagsasanay ng 'staretship'; masasabi pa nga na bahagyang hindi niya ito inaprubahan, dahil nakita niya rito ang isang uri ng paglabag sa hirarkikal na istruktura ng Simbahan. Si Filaret ng Kyiv, gayunpaman, kahit na siya ang namumuno sa Diyosesis ng Kaluga (1819–1825), ay nagsagawa ng

[1225] Filaret. Pinagsama-samang mga Opinyon. Bol. 4, p. 578; Bol. 5, p. 362; Bol. 4, p. 469; Bol. 5, p. 232; Bol. 7, p. 49; Karagdagang Tomo, p. 143, atbp.

[1226] Noong 1856, ang tanong tungkol sa posibilidad ng pagtitipon ng isang Lokal na Konseho ng Simbahang Ruso ay itinataas nang may matinding pag-iingat. Ihambing: Russkij Arkhiv, 1883, bol. 3, pp. 175–203, kung saan inilathala ang pinaikling bersyon ng memorandum ni A. N. Muravyov na 'Tungkol sa Kalagayan ng Simbahang Ortodokso sa Rusya', pati na rin: Filaret. Koleksyon ng mga Opinyon, bol. 4, pp. 141, 149. Ang mga panukalang reporma ni Filaret ay hindi lumampas sa mungkahing talakayin ang mga sumusunod na isyu: 1. Panlabas na pagpapabuti sa banal na paglilingkod (kabanalan, kaseremonya); 2. Pagtatatag ng mga bagong diyosesis; 3. Mga hakbang laban sa pagkakabaha-bahagi. Chistovich, I. Mga Nangungunang Tauhan. p. 361.

[1227] Chistovich. Mga Nangungunang Tauhan. p. 361.

maraming hakbang upang matiyak na ang pagsasanay sa espirituwal na gabay ay mag-ugat nang malalim sa Optina Hermitage, na nasa kanyang hurisdiksyon; pagkatapos noon, palagi niyang tinrato ang mga ama-espirituwal nang may mabuting loob at proteksyon. Sa dami ng naisulat, hindi maihahambing ang kaniyang pamana sa panitikan sa kay Filaret Drozdov; gayunpaman, mas malinaw at mas matalas na lumilitaw ang mga katangian ng personalidad ng may-akda sa kaniyang mga liham kaysa sa mga liham ni Filaret ng Moscow. Hindi kasing matatas magsalita o kasing lohikal sa kanyang mga argumento si 'Filaret ang Mapanalangin' gaya ni Filaret ng Moscow; maikli ang kanyang mga liham, ngunit ito ay puspos ng kababaang-loob, kalaliman, espirituwal na lakas, at kahanga-hangang kasimplehan. Sa pagbabasa ng kanyang mga liham, agad na napapansin ng mambabasa kung gaano kalayo si Filaret ng Kyiv sa opisyal na diwa ng awtoridad ng simbahan, kung paano siya nagdusa sa ilalim ng administrasyong eklesiastikal na kontrolado ng estado, subalit tiniis niya ang pagdurusang ito nang may asetikong pagpapakumbaba[1228] .

Ang paninindigan ni Filaret ng Moscow at ang kanyang pagpipigil sa sarili sa harap ng awtoridad ng simbahan na pinahihintulutan ng estado ay nagkaroon ng tiyak na impluwensya sa mga hierark; ang ikalawa, medyo malaking pangkat ng mga obispo noong ika-19 na siglo ay bahagyang binubuo mismo ng mga prelatong kumuhang aral mula sa kanyang patakarang eklesiastikal. Ito ang mga obispo na marunong manatili sa loob ng hangganan ng awtoridad ng simbahan na pinahihintulutan ng estado. Ang ilan sa kanila ay hindi lantad na tumutol sa diwa ng Panahong Sinodal, samantalang ang iba naman – lalo na noong panahon ng pagiging Punong Piskal ni K. P. Pobedonostsev (1881–1905)[1229] at pagkatapos ay hanggang 1917 – ay matatag na tagapagtaguyod ng diwang iyon. Ibinuhos nila nang buo ang kanilang sarili sa gawaing administratibo, na kumain ng lahat ng kanilang oras at enerhiya, kaya hindi na sila nagkaroon ng oras o pagkakataon na alagaan ang kaligtasan ng kanilang sariling kaluluwa. Ang ugnayan sa pagitan ng mga obispo ng ganitong uri at ng mga deboto sa kanilang mga diyosesis ay mahina at marupok. Arsobispo Nikanor Brovkovich (1826–1890), na siya mismo ay hindi estranghero sa tendensiyang ito—at marahil ay isa pa nga sa mga kinatawan nito—ay inilalahad sa kanyang *Biographical Notes* ang mga kuwento ng maraming obispo mula 1850 hanggang 1870, na naglalarawan ng atmosperang pinangyarihan ng kanilang gawain at kung gaano kabihira ang ugnayan ng mga obispo paminsan-minsan, hindi lamang sa Sinodo kundi pati na rin sa lipunan at sa mga tao[1230] .

Sa pangkat na ito ng mga obispo, makikita natin ang maraming kahanga-hangang mangangaral at mahusay na tagapangasiwa; imposibleng ilista silang lahat – masyado tayong malilihis sa ating paksa. Ang medyo matagumpay na gawain ng mga obispo ay labis na naantala dahil sa madalas na paglilipat nila mula sa isang diyosesis patungo sa iba, isang kaugalian na umiiral na mula pa noong kalagitnaan ng ika-19 na siglo at na, kalaunan, sa ilalim ng Punong Tagausig ng Sinodo na si K. P. Pobedonostsev, ay naging isang sinadyang patakaran. Namumuno ang mga obispo sa isang diyosesis nang dalawa o tatlong taon, at pagkatapos ay inililipat sa iba, madalas sa kabilang dulo ng Rusya, kung saan ang mga lokal at pambansang kalagayan ay ganap na naiiba sa mga kalagayan ng kanilang dating pinaglilingkuran; Bunga nito, hindi sila nagkaroon ng panahon na makapagtatag ng matibay na ugnayan sa mga pari at sa mga mananampalataya, at sa kanilang maikling panunungkulan ay hindi nila nagawa at naisakatuparan ang anumang kapaki-pakinabang na inisyatiba. Ang 'Mga Tala' ni Nikanor ay nagbibigay ng maraming halimbawa kung paano, bilang resulta ng sistemang administratibo na itinatag ng Sinodo at ng Ober-Prokurador, maraming mababuti at kapaki-pakinabang na inisyatiba ng mga indibidwal na obispo ng diyosesis ang nanatiling hindi natapos o tuluyang napigilan. Hindi lamang noong panahon ni Pobedonostsev, kundi pati na rin noong mas maaga, ang isang obispo na nagpakita ng anumang antas ng kalayaan o nagsalita ng katotohanan—tulad ni Obispo Agapit ng

---

[1228] Tungkol kay Metropolitan Filaret Amfiteatrov, tingnan ang pangunahing akda: Sergius (Vasilevsky), Archimandrite. His Eminence Filaret, in monasticism Theodosius (Amfiteatrov), Metropolitan of Kyiv and Halych. 3 tomo (1888) (na hindi ko nagamit); Smirnov, D. 'Filaret Amfiteatrov', sa: Koleksyon 'Sa Trinity sa Akademya' (1914). pp. 223–251; at pati na rin Leskov, N. 'Mga Munting Bagay sa Buhay ng isang Obispo', sa: Mga Pinag-ipong Akda, bol. 35 (1903). mga pahina 22, 107, atbp. Ang kanyang mga liham kay Obispo Ignatius Bryanchaninov (BV. 1913. 3) at kay Arsobispo Innokenty Borisov (TKDA. 1884. 5); tungkol sa saloobin ni Filaret sa Optina Hermitage, tingnan ang maikling artikulo: Firsov, A. I., 'The Kozelskaya Optina Hermitage', sa: Ist. v. 1899. 3; at pati na rin: Chetverikov, 'The Optina Hermitage'.

[1229] Para kay K. P. Pobedonoscev, tingnan: Steinmann, F., at Hurwicz, E., *K. P. Pobedonoscev: The Statesman of the Reaction under Alexander III* (Sources and Essays on Russian History, inedit ni K. Shtelin, vol. 11). Ang kanyang mga liham kay Emperador Alexander III ay partikular na naglalarawan: Mga Liham ni P. kay Alexander III. 2 tomo (1925). Ilan sa kanyang mga akda ay nailathala sa salin sa Aleman: *Moskovitische Studien* (1904) at *Streitfragen der Gegenwart* (1897).

[1230] Nikanor. Op. cit., p. 143 at iba pa. Para sa paglalarawan ng pagka-episkopo, tingnan din: Pevnitsky. Mga Tala, sa: Russkaya St. 1905, blg. 7 at mga sumunod; Filaret (Drozdov). Mga liham kay Arsobispo Alexius ng Tver (1883). p. 211; Golubinsky, E. 'Tungkol sa Reporma sa Buhay ng Simbahang Ruso'. p. 117; Solovyov, S. M. 'Mga Tala', sa: VE. 1907. 3. pp. 74–76.

Tomsk (Voskresensky; 1834–1841; † 1854) o Arsobispo John ng Don (Dobrozrakov; 1847–1867; † 1872), ay napilitan magretiro[1231] . Ang kapalaran ni Arsobispo Irineus ng Irkutsk (Nesterovich; 1783–1864), na sa ilalim ni Nicholas I ay naging biktima ng pakikialam ng estado sa buhay ng Simbahan; sa simula ay idineklarang baliw pa siya, at ginugol ang natitirang bahagi ng kanyang buhay sa pagreretiro sa isang monasteryo[1232] .

Ang ikatlong pangkat ng mga obispo ay binubuo ng mga hierarkang iskolar na nakasuot ng monghe. Hindi rin laging madali ang kanilang kapalaran. Ang teolohikal na pag-aaral sa Rusya—pangunahing dogmatika, komparatibong teolohiya, apologetika, at liturhiya—sa panahon ng paghahari ni Emperador Nicholas I, at sa ilang bahagi pagkatapos nito, ay hindi nagbigay ng pagkakataon para sa obhetibong pananaliksik dahil sa kontrol ng estado at sa konserbatibong pananaw ni Metropolitan Filaret.

Si Arsobispo Nikanor Brovkovich, na nabanggit na rito nang ilang beses at nag-ambag nang malaki sa larangan ng pag-aaral ng teolohiya, ay nagsalaysay sa atin ng mga kahirapan na hinarap niya at ng marami sa kanyang kapanahunan habang nag-aaral sa akademiyang teolohikal at pagkatapos nito. Sinulat niya na noong dekada 1950, karaniwan sa mga akademya na balewalain ang mga sensitibong isyu; madalas na inalis ang mga talentadong lektor sa pagtuturo ng mga 'mapanganib na paksa' at pinilit silang isakripisyo ang kanilang kadalubhasaan upang magtrabaho sa mga 'ligtas' na disiplina, tulad ng Griyego o Kristiyanong arkeolohiya[1233] . Ang 'Mga Tala' ni Nikanor ay naglalarawan hindi lamang ng kalagayan ng mga paaralang teolohikal noong dekada 1850 at 1860, kundi pati na rin ng sitwasyon ng komunidad ng mga mongheng iskolar. Upang dagdagan ang ating salaysay tungkol sa panahon ng Sinodal, babanggitin natin ang mga pangalan ng dalawang karagdagang personalidad na ang mausisang isipan at mga talento ay minarkahan ng trahedya.

Isa sa kanila ay si Arkhimandrita Makarii Glukharev (1792–1847). Kilala siya sa likas na talento at kahanga-hangang kaalaman sa wikang Hebreo at sa Lumang Tipan, na nagbigay-daan sa kanya upang makibahagi sa malawakang gawaing pang-akademiko. May bukas siyang puso, puno ng kababaang-loob at pag-ibig, na sinamahan ng enerhiya at tapat na dedikasyon sa isang malinaw na layunin – ang pagsasalin ng Banal na Kasulatan sa wikang Ruso. Sa simula, wala siyang balak na manumpa ng mga pangakong monastiko. Gayunpaman, nang siya ay maging lektor sa Yekaterinoslav Theological Seminary, kung saan siya ipinadala matapos magtapos sa teolohikal na akademya, naging matalik siyang kaibigan ni Obispo Job (Potemkin), na kilala na natin, at ng ilang iba pang monghe mula sa Moldavia na kabilang sa sirkulo ni Job, at sa ganitong paraan ay nakilala niya ang asetikong diwa ng paaralan ni Ama Paissius (Velichkovsky). Tinanggap niya ang mga monastikong panata at nanirahan nang ilang panahon sa Glinsk Hermitage kasama si Elder Filaret, kung saan pinag-aralan niya ang mga akdang asketiko. Pagkatapos ay naging rektor siya ng Kostroma Theological Seminary. Ang kanyang mga akademikong plano – na isalin ang Banal na Kasulatan sa wikang Ruso at ilathala ang salin – ay hindi inaprubahan ng Sinodo; pinayuhan pa nga siyang itigil ang kanyang mga pagtatangka na isalin ang Kasulatan. Dahil sa pakiramdam na siya ay napagmalapatan at nagagalit, nagbitiw siya sa kanyang tungkulin bilang rektor at bumalik sa Glinsk Hermitage (1825). Gayunpaman, hindi si Makarii ang uri ng taong basta na lamang makakapag-atras sa isang monasteryo at mag-alay ng sarili sa isang buhay na mapagnilay-nilay. May isang plano na nabubuo sa kanyang isipan para sa gawaing misyonero sa mga pagano ng Siberia.

Noong 1829, umalis siya patungong Siberia, at isang taon ang lumipas, noong 1830, itinatag niya ang Misyon ng Altai at inialay ang lahat ng kanyang lakas dito – ang kanyang mga gawaing misyonero ay

---

[1231] Tungkol sa Obispo Agapitus: Nikanor. Op. cit. pp. 196–200; Addenda. 43. p. 526; Filaret. Mga Sermon at Talumpati. 2 (1887). p. 279; Barsukov. Innokenty, Metropolitan ng Moscow. p. 150. Tungkol kay Arsobispo John: Nikanor. Op. cit. pp. 196, 226. Nathanael (Soborov), Obispo ng Astrakhan, na sinubukang tutulan ang 'autokrasya' ni Pobedonostsev, ay napilitan na iwan ang kanyang diyosesis noong 1890: Istoricheskoe Vedomost' 1907. Bol. 106. p. 1049. Si Metropolitan Vladimir (Bogoyavlensky), na lumaban sa impluwensya ni Rasputin, ay inilipat mula sa Diyosesis ng St Petersburg (1912–1915) patungong Kyiv, sa isang 'marangal na pagkatapon' († 1918). Ang Pagbagsak ng Rehimen ng Tsar. Bol. 1, pp. 361, 366; Bol. 4, pp. 164, 190, 195, 266, 271.

[1232] Mga Materyales para sa Kasaysayan ng Simbahang Orthodox sa Panahong ng Paghahari ni Emperador Nicholas I, sa: Koleksyon 113, Bahagi 1 at 2; Mga Pagbasa ng Kristiyano 1881, Blg. 5–6.

[1233] Nikanor. Op. cit. pp. 258, 257, 253, 254, 269; ang kabanata na 'Mga Piling Bahagi mula sa Awtobiyograpiya' (pp. 253–281) ay partikular na mahalaga. Si Arsobispo Nikanor Brovkovich (1826–1890), bagaman hindi tagasuporta ng sistemang sinodal, ay kabilang sa mga obispo na itinuring na walang saysay ang anumang pakikibaka laban sa sistemang ito. Gayunpaman, isinabuhay niya ang pinakamahuhusay na katangian ng pagka-obispo at kilala siya bilang isang mahusay na administrador, mangangaral, at manunulat. Ang kanyang mga akda sa larangan ng Kristiyanong at idealistang pilosopiya ay nakatuon laban sa positivismo at materyalismo (ang kanyang pangunahing akda: *Positive Philosophy and Supersensible Being*, 1875). Tungkol kay Nikanor, tingnan: D. V. F-v, 'Mga Aspeto ng Buhay ng Kanyang Kagalang-galang Nikanor, Arsobispo ng Kherson', sa: Istoricheskie Vesti, vol. 50 (1892), pp. 753–763; vol. 51 (1892), pp. 651 ff.

napatunayang isa sa mga pinaka-kahanga-hangang yugto sa kasaysayan ng misyon ng Rusya. Dahil sa kanyang kaalaman sa wika at husay sa mga ito, madaling natutunan ni Makarii ang wika ng mga katutubong tao; bumuo siya ng diksyunaryo at isinalin ang Awtong Aklat, mga panalangin, ang Ebanghelyo ayon kay Mateo, ang ritwal ng binyag, at iba pang mga teksto sa lokal na wika. Sa loob ng 14 na taon ay naglingkod siya sa Altai nang walang pagod at makasarili, ngunit hindi kailanman nakatanggap ng anumang makabuluhang suporta mula sa mga burukrata ng Sinodo, na naglaan sa kanya ng napakaliit na halagang 570 rubles bawat taon para sa kanyang misyon. Hindi hinangad ni Macarius, sa anumang halaga, na makamit ang kahanga-hangang bilang ng mga bagong pagano o magbigay sa Sinodo ng kahanga-hangang estadistika; sa pagpapalaganap ng Kristiyanismo, hindi siya gumamit ng sapilitan o ng pandadaya sa mga katutubong tao. Ang mahalaga sa kanya ay hindi ang bilang ng mga pagano, kundi ang tunay na Kristiyanong edukasyon ng mga bagong anak ng Simbahan. Sa rehiyon ng Altai, nagpatuloy siya sa pagsasalin ng Banal na Kasulatan, na umaasang mahihikayat ang Sinodo sa pamamagitan ng kanyang mga tala tungkol sa pangangailangan at benepisyo ng pagsasalin, ngunit hindi siya nagtagumpay dito. Napagod sa espirituwal at nagdurusa sa mga pisikal na karamdaman, napilitan si Makarii na bumalik sa Rusya noong 1843. Ginugol niya ang kanyang mga huling taon sa isang monasteryo sa Diyosesis ng Oryol, na may balak, kung gagaling siya, na maglakbay-pagsamba sa mga Banal na Lugar sa Jerusalem; siya ay pumanaw noong ika-18 ng Mayo 1847. 'Si Macarius ay isang tunay na lingkod ni Cristo na Diyos,' sabi ni Metropolitan Filaret ng Moscow matapos ang kanyang kamatayan, ngunit huli na ang papuring ito: ang talentadong iskolar, mahusay na dalubhasa sa Hebreo, at mahigpit na monghe ay nasa kabilang buhay na, na naging biktima nang higit pa ng sistemang Sinodal kaysa ng kanyang sariling walang pagod na pagsusumikap. Ang kanyang kapalaran ay nagsisilbing karagdagang patunay kung gaano kababa ang kakayahan ng sistemang ito na gamitin ang mga yaman na nasa kanyang pagtatapon para sa ikabubuti ng Simbahan – isang sistemang ang nakapirming, matigas na diwa ay madalas na sumisira lamang sa mga ito[1234] .

Ang 'Kwento ni Arkhimandritong Theodore Bukharev' ay naganap noong dekada 1860, nang dumaan ang Rusya sa isang napakadramatikong yugto sa kasaysayan ng kaniyang espirituwalidad: ang buhay ng simbahan—o, mas tiyak, ang isang bahagi ng mga klero at ng hirarkiya ng simbahan—ay nakipag-ugnayan noon sa mga pag-uga ng kaisipang pampulitika.

Si Feodor Bukharev (1824–1871) ay nakapukaw ng pansin ng kanyang mga guro habang siya ay estudyante pa lamang. Noong 1846, nagtapos siya sa Moscow Theological Academy at agad na tinonsura bilang monghe; kalaunan ay inamin niya nang lantaran na ginawa niya ito dahil sa kanyang mahina na kalusugan at upang ayusin ang kanyang mga iniisip, pati na rin upang lubusang ialay ang sarili sa teolohikal na pag-aaral.

Ang mga lektura niya sa exegesis na ibinigay sa Akademya ng Moscow ay sinalubong ng tunay na sigla ng mga estudyante; ang lalim at buhay ng mga lekturang ito, pati na ang kanyang pagtanggi sa mga eskwelastikong pamamaraan sa paglalahad ng materyal (na katangian ng kanyang mga nauna sa posisyon), ay nagbigay ng bagong sigla sa buhay akademiko. Kahit si Metropolitan Filaret, na hindi lubos na ligtas sa eskolastikong diwa, ay sa simula'y paborable ang pananaw kay Theodore. Isang masigla at matingkad na interpretasyon ng panahon ng Ebanghelyo at Apostoliko ang katangian din ng akda ni Bukharev na *Ilang Artikulo tungkol sa Banal na Apostol Pablo* (inilathala noong 1861), na naglalaman ng malalim na paghahambing ng Lumang Tipan at Bagong Tipan. Ang tanyag na *Piniling Bahagi mula sa Korrespondensya sa mga Kaibigan* ni Gogol, na noong panahon nito ay nagdulot ng malaking kontrobersiya, ay nag-iwan ng napakalakas na impresyon kay Bukharev. Bilang pagtatanggol kay Gogol, isinulat niya ang sanaysay na *Tatlong Liham* (1848), na ipinakita niya kay Metropolitan Filaret; mariing tinutulan ito ng huli. (Hindi nailathala ang 'Three Letters' hanggang 1861.) Samantala, nakaranas ang batang lektor ng mga kahirapan at alitan sa akademya sa kanyang pakikipag-ugnayan sa rektor, pangunahin dahil sa ilang paliwanag na nakapaloob sa kanyang mga lektura, na itinuring na masyadong 'liberal' at 'Protestante'; Hindi naglaon, itinaas si Bukharev sa ranggo ng arkhimandrita at inilipat sa Kazan Theological Academy sa isang posisyon sa dogmatikong teolohiya na hindi gaanong delikado.

[1234] Tungkol kay Makarii Glukharev: Mga Ulat. 1836–1844; ang kanyang mga liham (1905); Rodossky. Op. cit., pp. 255–257; Yastrebov, I. Isang Maikling Salaysay ng Buhay at Gawa ni Archimandrite Makarii Glukharev, Tagapagtatag ng Misyon sa Altai (1893); P. V. Ptokhov. Archimandrite Makarii G., Tagapagtatag ng Misyon sa Altai (1899); I. Chistovich. Kasaysayan ng Pagsasalin ng Bibliya sa wikang Ruso (Ikalawang edisyon, 1899). mga pahina 207–240; Florovsky. Op. cit., mga pahina 187 at sumunod. Ang mga salin ni Makarii ay kalaunan nailathala sa journal na *Pravoslavnoe Obozrenie* (1860–1867).

Ang kanyang mga lektura sa Kazan ay muling nagpukaw ng simpatiya at sigla sa mga estudyante, sapagkat dito rin ipinakita ni Bukharev ang isang bagong pamamaraan, nagbigay ng mga bagong interpretasyon, at gumamit ng ganap na bagong siyentipiko at kritikal na lapit. Ang kanyang mga sermon ay nagdulot sa kanya ng malawak na kasikatan sa publiko. Ang 'Mga Hapunan kasama si Ama Theodor', kung saan masiglang pinagtatalunan ang mga usaping panrelihiyon at siya mismo ang pangunahing tagapagsalita—at sa kanyang mga talumpati ay kitang-kita ang malinaw na hilig sa mistisismo—ay naging sentro ng espiritwal na buhay ng lipunan sa Kazan, na muling nagdulot ng pagkadismaya sa mga awtoridad. Sa pagkakataong ito, inilipat si Bukharev sa St. Petersburg sa Komite para sa Espiritual na Sensura, kung saan inaasahan na ang trabahong nakakapagod sa espiritu ng isang tao ay magpapagaling sa kanya mula sa kanyang labis na pagkapusok.

Sa kanyang bagong posisyon, naging kaaway ni Bukharev si V. I. Askochensky, ang publisher ng magasin na *Domashnyaya Beseda* (Pag-uusap sa Bahay), isang taong sumasagisag ng mahigpit na konserbatibong relihiyon, isang 'malungkot na fanatiko', ayon sa paglalarawan ni Bukharev sa kanya kalaunan. Ang pagbabawal sa ilang artikulo ni Askochensky ang nagpukaw sa kanya ng hindi mapawiang poot kay Bukharev. Ang liham ni Askocensky sa Akademikong Konseho ng Akademya ng Moscow, na inaakusahan si Bukharev, ay nakasulat sa napakatarang pananalita kaya ipinadala ito ng Akademikong Konseho kay Bukharev kasama ang rekomendasyong magsampa siya ng kaso laban kay Askocensky dahil sa paninirang-puri, ngunit hindi ito ginawa ni Bukharev.

Noong 1860, nailathala ang kaniyang aklat na *On Orthodoxy in Relation to the Modern Age* – isang pagtatangka na gamitin ang mga saligan ng doktrinang Kristiyano upang ayusin ang mga ugnayang panlipunan sa pamamagitan ng pagsasama ng Kristiyanismo sa buhay panlipunan at pampulitika. Ang ilan sa mga argumento ng may-akda ay nananatiling kawili-wili para sa mga mambabasa ngayon; ang aklat ay naglunsad ng unang hakbang tungo sa paglutas ng suliranin ng 'Kristiyanong sosyalismo' alinsunod sa mga nangingibabaw na pananaw noon hinggil sa pangangailangan ng mga repormang panlipunan sa buhay ng Rusya[1235] . Ang aklat ni Bukharev ay nagdulot ng kritisismo at panlalait mula kay Askochensky, na tinawag ang may-akda na 'heretiko' at 'ateista' at, sa pangkalahatan, nilabag ang lahat ng hangganan ng kahinhinan. Sa kabila nito, pinayagan ni Bukharev, sa kanyang katungkulan bilang censor, na mailathala ang kritikang ito; inilathala niya ang kanyang sariling tugon sa journal na *Syn Otechestva* (*Anak ng Inangbayan*), kung saan muling inilatag niya ang kanyang mga argumento hinggil sa mga panlipunang tungkulin ng Kristiyanismo. Ngunit hindi naman nabigo ang mga intriga ni Askochensky – nawalan ng posisyon bilang censor si Arkhimandritong Bukharev at nailipat sa Monasteryo ng Nikitsky sa Pereyaslav. Ang kanyang bagong akda, *Ang Apokalipsis*, na kanyang inialay ang maraming taon, ay hindi pinayagang ilathala ng mga censor, at nagpatuloy ang mga pag-atake ni Askochensky. Habang nakikipaglaban sa matinding panloob na tunggalian, na lalo pang pinalala ng kanyang mga pisikal na karamdaman at pakiramdam ng emosyonal na paghihikayat, nagpasya si Arkhimandrita Teodoro na talikuran ang kanyang mga pangakong monghe. Nangyari ito noong tag-init ng 1863. Ipinagtanggol niya ang hakbang na ito sa pamamagitan ng pagsasabing naging imposible na para sa kanya na manatiling monghe pa, dahil sa kalooban niya, buong puso, tumutol siya sa mga taong pinipilit siyang sundin ng kanyang mga pangakong monghe.

Lalong pinalalim ng hakbang na ito ang trahedya ng kanyang buhay. Wala nang pantustos, kinamumuhian ng marami, at tumatanggap lamang ng tulong mula sa iilang kaibigan, nabuhay si Bukharev nang pitong taon pa. Mahirap intindihin ang isa pang ginawa niya hindi nagtagal pagkatapos ng 1863 – ang kanyang pag-aasawa. Lahat ng kanyang pagtatangka na makakuha ng posisyon ay nabigo. Nabuhay siya sa kaunting bayad para sa maiikling artikulo sa magasin at sa perang ibinibigay sa kanya ng iilang kakilala; si Metropolitan Filaret ay nagpadala rin sa kanya ng pera nang lihim sa ilang pagkakataon. Noong 1871, namatay si Bukharev matapos ang matagal na pagkakasakit.

Noong 1865 at 1866, nagawa niyang maglathala ng dalawang karagdagang aklat, na tumatalakay sa parehong mga tema gaya ng mga naunang akda niya; ang ikalawa sa mga librong ito, ang *My Apology* (1866), ay isang huling pagtatangka na tugunan ang mga kritisismo sa kanyang mga pananaw tungkol sa panlipunang misyon ng Kristiyanismo, na nagmula sa mga konserbatibo at liberal na hanay, pati na rin isang

[1235] Hindi lamang si Arkhimandrita Theodor Bukharev ang nagtangkang 'pagkaisahin' ang Kristiyanismo at mga isyung panlipunan. Sa ganitong konteksto, mahalaga rin ang mga sermon ni Arkhimandrita Ioann Sokolov († 1868), na kalaunan ay Obispo ng Smolensk (1866–1868), na ang karera ay naantala dahil sa kanyang 'liberalismo'. Tungkol sa kaniya: Vinogradov, V. 'The Last of the Mohicans', sa: BV. 1911. 10. pp. 278 ff.; Barsov, T. 'John, Bishop of Smolensk, as a preacher', sa: Christian Readings. 1872.

pagtatangka na ipagtanggol ang sarili laban sa iba't ibang, madalas ay walang batayang, mga paratang na iniharap laban sa kanya[1236] . Hindi lamang biktima ng konserbatismo sa simbahan si Bukharev, sapagkat hindi siya nakatagpo ng tunay na pag-unawa kahit sa mga liberal na hanay. Ang kanyang pag-asa, matapos tanggihan ang kanyang mga pangakong monghe, na makahanap ng mga tagasuporta sa mga hanay na ito at sa gayon ay makapaglingkod, ay napatunayang walang kabuluhan.

Para kay Bukharev, ang pag-ako sa mga pangakong monastiko ay hindi isang kaganapang nagbabagong-loob. Tulad ng ibang miyembro ng akademikong komunidad ng mga monghe, ang pag-ako sa mga pangako ay nagdulot ng trahedyang panloob na tunggalian sa halip na magbukas ng mga bagong oportunidad para sa akademikong gawain. Ang kanyang personal na buhay ay umusbong sa hindi malusog na kalagayan ng huling bahagi ng dekada 1950 at unang bahagi ng dekada 1960, sa isang panahon nang ang konserbatismo ng Rusya, sa pakikibaka nito laban sa diwa ng 'panahon ng mga reporma', ay sinusubukang ipatupad ang mga prinsipyo nito sa lahat ng larangan ng buhay simbahan at pampamahalaan. Ang katunggali ng konserbatismong ito – ang liberalismo ng dekada 1960, na hindi rin malaya sa mga kuryenteng tutol sa Simbahan at bukod pa'y lantarang ateyistiko – ay hindi rin tanggapin ang mga pananaw ni Bukharev; para rito, ang mistisismo na kitang-kita sa mga sinulat ni Bukharev ay lubos na hindi katanggap-tanggap at medyo kahina-hinala pa, sapagkat pinatutunayan nito ang pagsunod ng may-akda sa isang pananaw sa mundo na banyaga sa mga liberal. Sa esensya, tama sila, sapagkat si Bukharev ay pinalayas sa mga sirkulo ng simbahan ng nakagawiang diwa ng sistemang Sinodal dahil lamang sa kanyang pagtatangka na bigkasin nang malakas ang mga pagdududang naitago ng iba—tulad ng magiging Arsobispo Nikanor Brovkovich—sa kanilang mga puso matapos ang matagal na panloob na pakikibaka.

Nararamdaman din ng mga mataas na paaralang teolohikal ang epekto ng diwa ng panahon. Ang dekada 1860 ay nailalarawan ng pagbaba sa bilang ng mga estudyante at guro na nag-alay ng kanilang sarili sa pagka-monastiko. Noong mga naunang panahon, nang ang mga rektor ng Akademya ng St Petersburg ay si Metropolitan Filaret Drozdov o si Archimandrite Grigory Postnikov (Metropolitan ng St Petersburg mula 1856 hanggang 1860), sila ang pangunahing puwersang nagtutulak sa likod ng ordinasyon ng mga monghe sa hanay ng mga estudyante. Ngunit ngayon, kakaunti na lamang ang ginagawa ng mga rektor at propesor upang hikayatin ang iskolar na monastisismo. Malaki ang pagbaba sa bilang ng mga guro at propesor na kabilang sa grupong ito. Nagkaroon pa nga ng kahirapan sa paghahanap ng angkop na kandidato upang punan ang mga obispado.

Noong dekada 1970 at 1980, napunan ang kakulangang ito dahil pinayagan ang mga pari na biyudo na magpanumpa ng monastikong pangako; naging hieromonk sila, pagkatapos ay archimandrite, at napakabilis silang na-konsagra bilang mga obispo. Napakataas ng bilang ng mga obispo na nagmula sa mga pari na biyudo noong huling bahagi ng ika-19 at unang bahagi ng ika-20 siglo. Dati, maaaring makatanggap ng konsagrasyong episkopal ang mga pari na biyudo, ngunit bihira ito. Ngunit ngayon, halos kalahati ng mga obispo ay nagsimula ang kanilang ministeryo bilang mga paring parokyal. Nagbigay ito ng ilang bagong katangian sa pagka-obispo – hindi sa usapin ng pananaw na eklesiastikal, sapagkat ang mga obispo na nagmula sa hanay ng mga pari sa parokya ay mas tapat pa sa sistemang sinodal kaysa sa mga nagmula sa orden ng monghe – ngunit higit sa lahat sa larangan ng administrasyong diyosesis. Dahil pamilyar sila sa buhay ng mga pari sa parokya, mas binigyan nila ito ng pansin at mas inalagaan ang mga pangangailangan nito. Ang mga bunga ng pag-unlad na ito ay ganap na positibo, at marahil ay makababuti para sa isang historyador na maglaan ng isang espesyal na pag-aaral sa paksang ito[1237] .

[1236] Tungkol kay F. M. Bukharev, tingnan: Znamensky, P. *Kasaysayan ng Akademiyang Teolohikal ng Kazan*. Bol. 1, pp. 124 ff., 142; Bol. 2, pp. 200 ff.; Savva. *Krónika*. Bol. 2, p. 724; Smirnov. Kasaysayan ng Akademiyang Teolohikal ng Moscow bago ang muling pagsasaayos nito (1879). pp. 138, 260, 460, 628 ff.; ihambing ang mga liham mula sa mga kapanahunan ni Bukharev sa: Sa Trinity sa Akademya (1914). pp. 123, 237, 571; tungkol sa kanyang mga sinulat: Vengerov, S. A. Mga Pinagkunan para sa Diksiyonaryo ng mga Manunulat na Ruso. Bol. 1. Tungkol sa kontrobersiya hinggil sa 'pagkakasundo' sa pagitan ng Kristiyanismo at buhay: Znamensky, P. Teolohikal na Kontrobersiya ng mga 1860 tungkol sa Ugnayan ng Ortodoksiya at Makabagong Buhay (1902).

[1237] Sa aking index ng mga kard, nakalap ko ang impormasyon tungkol sa 30 obispo noong ika-19 na siglo (bahagi lamang ito ng kabuuan) na nagsimula ng kanilang paglilingkod sa Simbahan bilang mga parokyal na pari. Ilang pangalan lamang ang babanggitin ko rito: Ambrose Klyucharev, Arsobispo ng Kharkiv (1882–1901), na kilala rin bilang isang natatanging mangangaral; Anastasius Dobradin, Arsobispo ng Voronezh (1890–1906); Anthony Vadkovsky, Metropolitan ng St Petersburg (1898–1912); Anthony Rafalsky, Metropolitan ng St Petersburg (1843–1848); Gerasim Dobroserdov, Obispo ng Astrakhan (1878–1888), kilala sa asetikong diwa ng kanyang mga sermon at mga sinulat; Gury Okhotin, Arsobispo ng Novgorod (1900–1912); Dimitri Sambikin, Arsobispo ng Kazan (1905–1908); Dionysius Khitrov, Arsobispo ng Ufa (1888–1896), isang napaka-matagumpay na misyonaryo,

Sa ikalawang kalahati ng dekada 1880, lumitaw ang isang bagong tagapagtanggol ng ordenong monastikong pang-akademiko. Siya ang batang, talentado, matalino, at masigasig na Arkhimandrita Anthony Khrapovitsky (1863–1936)[1238] . Isang taong sa loob ng kalahating siglo ay nagkaroon ng malalim na impluwensya sa buhay ng Simbahang Ruso, madalas na positibo ngunit paminsan-minsan ay negatibo; sa isang banda, tinutulan niya ang sistemang sinodal, samantalang sa kabilang banda naman ay sinuportahan niya ito; isang tagahanga ng monastisismo, naniniwala siya gayunpaman na ang mga monghe ay hindi dapat maglaan ng kanilang sarili sa isang kontemplatibong buhay, kundi tinawag upang aktibo at epektibong maimpluwensyahan ang buhay simbahan at pampulitika ng Rusya. Tagapagtaguyod siya ng autokratikong pamumuno ng episkopado, na pinamumunuan ng isang makapangyarihang patriyarka. Hindi nakakagulat na ang paborito niyang pigura sa kasaysayan ng Simbahang Ruso ay si Patriyarka Nikon[1239] . Ang pinakamahal na ambisyon ni Anthony ay ang pagpapanumbalik ng upuan ng patriyarka; iginiit niya na ang patriyarkado ang dapat maging pangunahing haligi ng monarkiya sa Rusya[1240] . Nakita ni Anton Khrapovitsky ang pagkakaisa ng tsar at ng patriyarka bilang nag-iisang posibleng landas para sa Rusya at sa Simbahang Ruso sa usaping pang-estado, pang-eklesiastikal, at pampulitika. Kaya, habang pinag-aaralan natin ang kanyang mga pananaw, nakikita natin kung paano muling nabibigyang-buhay ang ideya ng 'Moscow – ang Ikatlong Roma', kasama ang mga pangarap para sa isang 'bagong Nikon'.

Hinimok ni Antony Khrapovitsky ang monastisismo bilang isang makapangyarihang institusyon sa buhay ng Simbahan, ngunit higit sa lahat ay pinagtaguyod niya ang akademikong monastisismo. Siya mismo ay nag-alay ng panata ng pagka-monasto sa napakabatang edad. Ipinanganak sa isang maharlikang pamilya noong 1863, pagkatapos makapagtapos ng sekondarya ay nag-aral siya sa St Petersburg Theological Academy at, sa edad na 18 lamang, ay nakatanggap ng kanyang akademikong diploma noong 1881. Apat na taon ang lumipas, siya ay nagsabi ng kanyang monastikong panata (1885) at, ilang buwan pagkatapos (sa edad na 22), ay inordinahan bilang hieromonk; Sinimulan niya ang kanyang karerang pagtuturo sa Kholm Theological

---

isang 'liberal na obispo', na tanyag sa mga pari sa parokya dahil sa kanyang malasakit sa mga pangangailangan ng mga pari sa mga liblib na diyosesis; Innokenty Veniaminov, Metropolitan ng Moscow (1868–1879), isang natatanging misyonaryo na kilala sa kanyang gawain sa Siberia; John Kratirov, Obispo ng Saratov (1899–1903), hindi popular sa mga bilog ng mga obispo, ipinakita niya ang malinaw na pagtutol sa 'espiritu ng Siynodal' at napilitan na magretiro († 1909); Lavrenty Nekrasov, Obispo ng Tula (1904–1908); Nikandr Molchanov, Arsobispo ng Lithuania (1904–1910); Nikolai Zarkevich, katulong na obispo ng Diyosesis ng Kherson (*1884–85), na kilala sa kanyang mga pampublikong lektura at mga inilathalang akda na laban sa positibismo; Stefan Arkhangelsky, Arsobispo ng Kursk (1911–1914), isang tagasuporta ng 'mga reporma', lalo na yaong may kinalaman sa mga paaralang teolohikal at buhay parokya, at ang may-akda ng ilang makabuluhang akda sa larangan ng Kristiyanong moral na teolohiya; Vissarion Nechaev, Obispo ng Kostroma (1891–1903), na nagsilbing pari sa parokya sa Moscow sa loob ng 34 na taon at itinatag ang journal na *Spiritually Beneficial Reading* (1860); Vitaly Gregulievich, Obispo ng Mogilev (1881–1885), isang taong may dakilang talento; habang nagsisilbi bilang paring pamayanan sa St Petersburg noong unang bahagi ng dekada 1860, siya ay nakilala nang malawakan dahil sa kanyang mga sermon at pampublikong lektura, lalo na sa mga manggagawa at sa intelligentsia; noong 1860, itinatag ni Vitaly ang journal na *Stranik*, na habang siya ang tagapaglathala nito (1860–1869), ay nanatili sa mataas na pamantayan; Habang nagsisilbi bilang katulong na obispo ng Diyosesis ng Volyn (1879–1881) at bilang Obispo ng Mogilev, namukod-tangi siya bilang tagapagtanggol ng pampublikong edukasyon: sa kanyang diyosesis, nagtatag siya ng 268 paaralang parokyal; Si Vladimir Bogoyavlensky, Metropolitan ng Moscow (1898–1912), St Petersburg (1912–1915) at Kyiv (1915–1918), na kilala sa kanyang pagtutol kay Rasputin.*

[1238] Tingnan ang kanyang talambuhay sa: Collection of Selected Writings (1935), mga pahina III–XLVI; at pati na rin sa: Nestor, Archbishop. Metropolitan Anthony (Harbin, 1936), kung saan sinisikap ng may-akda na ilarawan ang personalidad at mga gawain ni Anthony; sa kasamaang palad, ang polyetong ito ay lubhang may kinikilingan.

[1239] Ang tatlong-bolyum na akda ni M. V. Zyzykin tungkol kay Patriarka Nikon, na inilathala ilang taon na ang nakalipas at nagtatangkang irehabilitasyon si Nikon, ay isinulat hindi nang hindi naaapektuhan ng impluwensya ni Anthony Khrapovitsky.

[1240] Sa ganitong konteksto, ang artikulo ni Anton na 'Ang Pagpapanumbalik ng Patriarkado' sa *Golos Tserkvi*, 1912, Blg. 1, ay partikular na makabuluhan. Ilahad natin ang mga pangunahing punto ng kanyang talambuhay: 1890 – Rektor ng Akademiyang Teolohikal ng Moscow; 1895 – Rektor ng Akademiyang Teolohikal ng Kazan; 1899 – Katuwang na Obispo ng Diyosesis ng Kazan, habang pinananatili ang pagiging rektor; 1902–1914 – Obispo ng Volyn; mula 1906 – Arsobispo; 1906–1907 – Miyembro ng Konseho ng Estado na kumakatawan sa mga klero; 1912–1913 – Miyembro ng Sinodo; 1914–1917 – Arsobispo ng Kharkiv; noong tagsibol ng 1917, siya ay pinatalsik ng Pansamantalang Pamahalaan; sa pagbawi ng Patriarkado sa Rusya (1918), si Anthony ay isa sa tatlong kandidato para sa posisyon ng Patriarka; 1918 – Metropolitan ng Kyiv; sa katapusan ng 1918, inaresto siya ng pamahalaang Ukrainiano ni Petliura at ipinagbanal sa isang monasteryo sa Galicia; habang naroon, sumulat si Anthony ng isang aklat tungkol kay Dostoevsky; noong 1919, siya ay pinalaya sa kahilingan ng mga kapangyarihang Entente at bumalik sa Kyiv; Mahigpit siyang nakipagtulungan sa pamahalaan ni Denikin (ang White Army); noong 1920, dumating siya sa Constantinople; noong 1920, siya ang naging pinuno ng Kataas-taasang Pamamahala ng Simbahan sa Ibang Bansa (ang tinatawag na 'Karlovac Group' ng mga obispo) at mula noon ay inangkin ang pinakamataas na kapangyarihang eklesiastikal sa buong emigrasyong Rusong Orthodox, na epektibong naghiwalay ng pakikipag-isa sa Patriarkado ng Moscow. Pumanaw siya sa Belgrade (Serbia) noong 1936.

Seminary, at noong 1887, matapos ipagtanggol ang kanyang tesis sa pilosopiya, hinirang si Hieromonk Anthony bilang lektor sa St Petersburg Theological Academy sa Departamento ng Lumang Tipan[1241] . Sa edad na 27, naging arkhimandrita at rektor siya ng St Petersburg Theological Seminary, ngunit apat na buwan lamang niyang hinawakan ang posisyong ito bago siya inilipat sa posisyon ng rektor ng Moscow Theological Academy (1890). Noong 1897, sa edad na 34, siya ay inordinahan bilang obispo at itinalaga bilang obispo vikarya ng Diyosesis ng Kazan, habang pinananatili ang kanyang tungkulin bilang rektor. Tatlong taon ang lumipas (1900), siya ay itinalaga sa isang independiyenteng katedral na obispo sa Ufa (1900–1902).

Bilang lektor, propesor, at rektor ng tatlong akademya, nagkaroon si Anthony ng napakalaking impluwensya sa kanyang mga estudyante sa pamamagitan ng kanyang talento at napakatalas ng kanyang pananalita. Kahit saan siya magpunta, hinihikayat niya ang mga kabataang lalaki na magpanumpa bilang monghe. Noong panahong iyon, noong dekada 1880, napakakaunti ng mga estudyanteng nangahas na maging monghe dahil sa matinding kritikal na saloobin ng mga kabataang akademiko sa monastisismo[1242] . Ang masidhing pagtataguyod ng batang arkhimandrita at obispo ay naging matagumpay sa lahat ng tatlong akademya, at di nagtagal ay tumaas nang malaki ang bilang ng mga estudyante at guro na nag-alay ng monastikong panata. Naglimbag si Anthony ng polyeto na may pamagat na 'On Scholarly Monasticism' (1889), na malawakang ipinamigay sa mga estudyante. Sa kanyang payo, ang batang Archimandrite Innokenty (Belyaev), isang pari na biyudo na tinonsura bilang monghe ni Anthony sa Kazan, ay nagsulat ng isang pangunahing akda na may pamagat na 'On Tonsure into Monasticism'[1243] . Kasama sa iba pang mga tagapagtaguyod ng monastisismo si Metropolitan Anthony ng St Petersburg (Vadkovsky; 1898–1912), na noong siya ay rektor ng St Petersburg Academy (*1887–88), ay naghikayat sa napakaraming estudyante na magpanumpa sa buhay monghe, at, sa wakas, ang bagong rektor ng St Petersburg Academy, si Obispo Sergius (Stragorodsky; 1901–1903), na kalaunan ay naging Patriarka ng Moscow († 1944).*

Ang gawa ni Antoniy Khrapovitsky ay nagdadala sa atin sa huling yugto ng pag-iral ng orden ng mga iskolar na monghe at ng episkopat ng Simbahang Ruso bago ang 1917—maaaring sabihin pa nga, hanggang sa ating panahon—na siyang dahilan kung bakit napakakaunti ng obhetibong materyal tungkol sa panahong ito; kung, sa konklusyon, susubukan nating bumuo ng pangkalahatang konklusyon tungkol sa kalikasan ng dalawang institusyong eklesiastikal na ito, masasabi natin na pareho silang, sa esensya, hiwalay sa tunay na monastisismong Ruso, bagaman itinuturing ng parehong mga maalam na monghe at ng mga obispo ang kanilang sarili bilang tunay na kinatawan ng monastisismo at madalas ding tinitingnan bilang ganoon ng publikong Ruso. Ang dahilan ng hindi pagkakaunawang ito ay ang katotohanang ang mga awtoridad ng simbahan, na nangangailangan ng mga kandidato para punan ang mga obispado, ay hindi na nagkaroon ng pag-asa na kanilang maiaangat ang pamantayan ng buhay monghe nang husto upang ang mga kandidatong ito ay matagpuan sa hanay ng mga kapatid na monghe. Ang buhay sa simbahan noong ika-19 na siglo ay, siyempre, mas masalimuot kaysa noong ika-16 na siglo, at ang mga obispo ay kailangang magkaroon ng edukasyong naaayon sa antas ng kulturang pamumuhay ng bansa at ng mga tao nito. Maaaring tinanggap nang

---

[1241] Ang pamagat ng kanyang tesis ay 'Psychological Evidence in Favour of Free Will and Moral Responsibility'; ang gawaing ito ay isinulat sa ilalim ng impluwensya ng pilosopiya ng mga Slavophiles, ngunit lalo pa sa impluwensya ni Vladimir Solovyov (ang kanyang mga maagang gawaing pilosopikal, sa halip na ang mga huli, dahil si Anthony ay isang matinding kalaban ng Katolisismo) at ng mga gawa ni Dostoevsky – dalawang iskolar na malaki ang naging impluwensya sa mga pananaw ni Khrapovitsky noong kanyang kabataan. Dapat tandaan, gayunpaman, na ang 'neo-Slavophilism' ni Anton at ang kanyang mga pananaw sa simbahan at politika ay napakalayo sa mga pananaw ng mga Slavophiles – kapwa ang mga 'senior' (tulad nina I. V. Kireevsky o A. S. Khomyakov) at ang mga 'mas bata' (tulad nina Yuri Samarin at I. S. Aksakov).

[1242] Nikanor. Op. cit., p. 122 at iba pa.

[1243] Innokenty (Belyaev), Arkhimandrita. Tungkol sa Pagtanggap ng Mga Panata ng Monahismo (1899); mabilis na umangat si Innokenty Belyaev (1862–1913) sa mga ranggo: noong 1903 ay siya nang Obispo ng Tambov; noong 1909 ay itinalaga siyang Arsobispo at Eksark ng Georgia, bilang kahalili kay Arsobispo Nikon (ng Sofia), na pinaslang noong 25 Mayo 1908, ngunit siya ay namatay noong 1913. Sa ilalim ng impluwensya ni Anthony, ang mga sumusunod ay nagpanata ng monastikong panata: ang talentadong estudyanteng si Mikhail Gribanovsky, Obispo ng Tavria (1856–1898); si Ioann Alekseev, Obispo ng Perm (1902–1905); at si Sergius Stragorodsky († 1946) (sa katunayan ay † 1944. – Tala ng tagasalin), na nasa huling semestre nang magsimulang magturo si Anthony Khrapovitsky sa St Petersburg Theological Academy; at si Dionysius Valedinsky, Metropolitan ng Polish Orthodox Church (at nanunungkulan pa rin noong 1947). Kilala rin si Sergius sa kanyang pakikilahok sa tinatawag na 'mga pagtitipong panrelihiyon-pilosopikal' (*1902–03) ng intelligentsia ng St Petersburg; pagkatapos noon, bilang Arsobispo ng Finland, isa si Sergius sa mga pinaka-aktibong miyembro ng Pre-Council Assembly (1906); Pagkatapos ng 1918, gumanap siya ng mahalagang papel sa buhay ng simbahan sa Rusya, at naging Locum Tenens ng Patriarkal na Sede (1925–1943) (sa katotohanan, 1936–1943; bago ang 1936, siya ay Pangalawang Locum Tenens. – Tala ng tagasalin); siya ay namatay noong 1946 (noong 1944. – Tala ng tagasalin) bilang Patriarka ng Moscow at ng buong Rusya.*

may pabor ang pagtatatag ng uri ng mga maalam na monghe kung ang kanilang pag-unlad ay nagkaroon ng ibang landas, ngunit nang panahong iyon ay nangangailangan din ang Simbahan ng mga taong may edukasyon upang magturo sa mga paaralang teolohikal. Kinailangang paglingkuran ng maalam na orden ng mga monghe ang parehong layuning ito, gaya ng inisip ni Metropolitan Filaret, na sa simula ng ika-19 na siglo ay nagsimulang hikayatin ang pagbuo ng maalam na orden ng mga monghe upang matugunan ang mga pangangailangan sa edukasyon at pamahalaan ang Simbahang Ruso. Gayunpaman, ang praktikal na pagpapatupad ng kanyang mga plano ay nagdulot ng sitwasyon kung saan ang pangkomunidad ng mga iskolar na monghe at ang episkopado na hinango mula sa kanilang hanay ay epektibong napunta sa labas ng kasaysayan ng monastisismo ng Rusya[1244] .

Kabanata XV. Ang Tungkulin ng Nakatatanda at Asetisismo noong ika-18–19 na Siglo

1. Ang Mga Pinagmulan ng Sistema ng Nakatatanda at ang Diwa Nito

Malinaw mula sa ating salaysay na ang pag-unlad ng monastisismo sa Rusya mula sa simula hanggang sa katapusan ng ika-19 na siglo ay hindi naging walang alitan at komplikasyon. Ang mga kahirapan sa pag-unlad na ito ay nakasalalay sa katotohanang ang buhay monghe ay patuloy na nanganganib sa sekularisasyon, kahit sa mga panahong hindi naman masyadong nakatuon ang mga monghe sa mga gawaing panlipunan at kawanggawa sa labas ng mga pader ng monasteryo. Sa Simbahayang Ruso, gaya ng ating nalalaman, hindi kailanman nagawang lubusang ihiwalay ng mga monasteryo ang kanilang sarili mula sa buhay ng mga tao: sa simula dahil sila ang mga sentrong pangkultura ng bansa, at kalaunan, mula sa simula ng ika-16 na siglo, dahil sa panahong iyon ay lubos na nakabaon na sila sa himaymay ng pampulitika at pang-ekonomiyang buhay ng estado, at dinala sila nito sa proseso ng sekularisasyon. Bagaman malayo na ang narating ng prosesong ito at malalim na nakapaloob sa mismong puso ng buhay monghe, hindi tuluyang nawala ang wastong pag-unawa sa layunin at kahulugan ng asetikismo ng monghe. Sa isang punto, sumiklab ang matinding pagnanais na muling buhayin ang monastisismo ng Rusya mula sa loob, at ang tradisyong asketiko at mistikal ng Simbahang Silangang Kristiyano ang naging espirituwal na pinagmulan ng muling pagsibol na ito. Ang mga nagsikap para rito ay hindi nagbalangkas ng anumang plano para sa repormang monastiko mula sa itaas, kundi hinanap ang espirituwal na muling pagkabuhay ng monastisismo sa pamamagitan ng pagbangon ng asetik-mistikal na diwa sa loob mismo ng komunidad monastiko. Ang kasaysayan ng espirituwal na gabay sa Rusya, mula sa huling kapat ng ika-18 siglo hanggang 1917, ay nagpapakita na hindi naging walang kabuluhan ang pagsisikap na ito. Ang proseso ng sekularisasyon ay hindi winasak ang malulusog na puwersa ng monastisismo; pinatutunayan ito hindi lamang ng mga nakatatanda: kahit sa labas ng saklaw ng espirituwal na impluwensya ng mga nakatatanda, maraming halimbawa ng tunay na ascesis, at maaaring magsilbi itong karagdagang patunay na ang wastong pag-unawa sa kahulugan at layunin ng Kristiyanong ascesis ay hindi ganap na nabaluktot.

Ang mga nakatatandang monghe, na nag-alaga sa maraming tunay na Kristiyanong asketa, at ang asketismo sa labas ng saklaw ng espirituwal na impluwensya ng mga nakatatanda, ay nagbigay-liwanag at nagbigay-init sa walang-buhay at malungkot na atmospera ng Panahong Sinodal. Malinaw na nakita ng mga tagapagtaguyod ng monastisismo at ng kanilang mga kapanahunan sa pagiging matanda ang pag-asa para sa karagdagang muling pagsibol at pagsibol ng monastikong buhay sa Rusya – isang pag-asa na bahagya lamang natupad.

Nakasulat na kami tungkol sa pagiging nakatatanda noon, sa aklat na *Ang Buhay at Mga Katuruan ng mga Nakatatanda* [**], kung saan sinikap naming linawin ang kalikasan at diwa nito, ang mga pangunahing katangian nito at ang mga partikular na paraan kung paano ito nakaapekto sa mundo – lahat ay inilarawan sa pamamagitan ng mga halimbawa ng mga nakatatanda na itinuturing naming**

[1244] Noong 1862, itinatanong pa nga ni Akhmatov, ang Punong Tagausig ng Sinodo, sa mga akademiyang teolohikal kung talagang kinakailangan ba ang pagiging monghe para sa ordinasyon bilang obispo, na isang katangi-tanging katangian ng mga pananaw noong panahong iyon tungkol sa pagka-obispo at ang ugnayan nito sa pagiging monghe. Nagsulat si Arkhimandrita Juan Sokolov ng isang traktado na pinamagatang 'Tungkol sa Monastisismo ng mga Obispo' (sa: Prav. sob. 1863), na tinanggap ang pag-apruba ni Metropolitan Filaret Drozdov. Savva. Chronicle. 2. p. 731; 4. p. 487. Si Juan Sokolov, na kalaunan ay Obispo ng Smolensk († 1868), ay nabanggit dito nang ilang beses; ihambing sa tala 1228.

lubos na kahanga-hanga. Sa akdang ito, kaugnay ng pangkalahatang kasaysayan ng monastisismo sa Rusya, magbibigay din kami ng maikling kasaysayan ng institusyon ng espirituwal na ama[1245] .

Ang tradisyon ng mga nakatatanda, na nanatili hanggang ngayon sa Bundok Athos at sa iba pang mga monasteryong Orthodox, ay umiiral na mula pa noong sinaunang panahon sa mga monasteryo ng Simbahang Silangang Kristiyano. Dapat tandaan mula sa simula na hindi ito ipinataw mula sa itaas ng awtoridad ng simbahan. Lumitaw ito sa pinakaunang mga komunidad ng monghe at umusbong sa matabang lupa ng pinakamatandang mga monasteryo sa Silangan. Ang espiritwal na pagkapanginoon, na isinilang mula sa maagang Kristiyanong pag-iisip na asketiko at mistiko, ang naging pundasyon ng disiplina sa pagmomonghe at ng espiritwal na gabay para sa mga susunod na monghe.

Ipinapakita ng mga salaysay tungkol sa mga gawaing pag-aagapay ng mga sinaunang ama sa Ehipto na umuunlad na doon ang sistemang pagka-ama sa espirituwal noong panahon ni San Antonio ng Dakila († 356) at ito ang pangunahing paraan ng espirituwal na paghubog ng mga baguhang monghe. Sa kakanyahan, ang espiritwal na pagka-ama na inilalarawan sa mga sinaunang teksto—na inipon sa anyo ng mga buhay ng mga banal na ama sa disyerto—ay hindi lamang isang paraan ng pagpapalakas ng panlabas na disiplina sa monastiko; nagsilbi rin itong paraan upang ihayag sa batang asketiko, na naghahangad ng Kristiyanong kaperpektohan, ang panloob na kahulugan ng kaperpektohang ito ayon sa pagtuturo ni Cristo, upang siya ay mapatibay sa diwa ng pagtuturong iyon. Sa kasaysayan, lumago ang kahalagahan ng tungkulin ng nakatatanda kasabay ng lumalaking kahalagahan ng ama sa espirituwal sa mga monasteryo ng Orthodox. Isang matandang monghe na may karanasang espirituwal, na sa pinakamatandang mga sulatin ng pag-a-ascetic—halimbawa, sa Egyptian Paterikon *Sayings of the Egyptian Fathers*, isang teksto mula sa ikalawang kalahati ng ika-5 siglo, o sa isa pang Paterikon, *Verba seniorum* ['Sayings of the Fathers'], ay tinutukoy bilang *patsr pneumatikTj* o *pater spiritualis* (espiritwal na ama), ay hindi isang pari o espirituwal na ama sa mahigpit na kahulugan ng salita[1246] . Sa karamihan ng mga kaso, hindi siya pari kundi isang monghe na, sa pagpapala o pahintulot ng abbot, nagbibigay ng espirituwal na gabay sa mga batang baguhang monghe at ipinaliwanag sa kanila ang kahulugan ng asetikong pamumuhay sa monasteryo. Sa maliliit na monasteryo, karaniwang ang abbot mismo ang espirituwal na ama[1247] . Ang ganitong espirituwal na ama, na tatawagin nating 'starets' (matanda), sapagkat ang terminong Slavic at Ruso na ito ay ganap na tumutugma sa kung ano ang pater spiritualis para sa kanyang mga espirituwal na anak, ay pinipili mismo ng mga nobis; itinuturing ito mula pa sa simula bilang kanilang karapatan, na mauunawaan mula sa pananaw na relihiyoso at pastoral[1248] . Karaniwan, ang mga nakatatanda rin ang mga espiritwal na ama ng kanilang mga novis sa makabagong kahulugan ng salitang 'espiritwal na ama', ngunit madalas na ang mga novis ay may hiwalay na espiritwal na ama bukod sa nakatatanda – ang espiritwal na ama ng buong monasteryo, na, gayunpaman, sa kasong ito ay hindi nagkaroon ng partikular na malaking impluwensya sa espirituwal na paglago ng mga baguhang monghe, at hindi rin niya hinangad na gawin ito, upang hindi makialam sa espirituwal na gabay ng nakatatanda o hadlangan ang baguhan sa kanyang landas ng pagmumonghe.

Ang tungkulin ng nakatatanda ay gabayan ang kaluluwa at kalooban ng batang monghe. Ayon sa pananaw ng mga sinaunang asketiko, ang tungkuling ito ay lubhang mabigat na pananagutan; ang pagiging baguhan sa ilalim ng gabay ng nakatatanda ay hindi madaling bagay para sa baguhan, ngunit ang nakatatanda rin, sa pag-aalaga sa batang monghe, ay nagpasan ng mabigat na krus. Sa isang tiyak na diwa, ang tungkulin ng nakatatanda ay isang paraan ng Kristiyanong kaganapan para sa pareho: para sa mismong nakatatanda at para sa baguhan na ipinagkatiwala sa kanya. Si San Efren na taga-Sirya, isa sa mga pinakadakila at pinakamahigpit na asketiko ng Simbahan, ay sumulat tungkol sa mga tungkulin ng isang nakatatanda sa paraang nauunawaan natin ang napakalaking responsibilidad na pasan ng nakatatanda para sa mga kaluluwang ipinagkatiwala sa kanya, at ang katotohanang ang espirituwal na gabay sa baguhan ay nilayong maglingkod sa espirituwal na paglago ng mismong nakatatanda: 'Isang kaluluwa ang ipinagkatiwala sa iyo, kapatid,' sabi

---

[1245] Tungkol sa tungkulin ng nakatatanda, tingnan ang bibliyograpiya sa ibaba, na sa aming palagay ay naglalahad ng halos lahat ng mga akdang inialay sa penomenong ito sa kasaysayan ng monastikong asetikismo sa Simbahang Silangang Kristiyano.

[1246] Apophthegmata, sa: Migne. PG. 65; tingnan ang napakahalagang pag-aaral: Bousset, W. *Apophthegmata* (1923); ang akda nina Viller, M. S. J., at Rahner, K. S. J., *Aszese und Mystik in der Vдterzeit* (1939), ay karapat-dapat ding pansinin. pp. 115–121; dito nakalista ang pangunahing literatura sa paksa. 'Verba Seniorum', sa: PG 73, pp. 855–1066. Tungkol sa iba pang 'Paterika' at 'Florae': Viller, pp. 110 ff.

[1247] Smirnov, sa: BV. 1904. 11. pp. 447 ff. Tingnan din: Holl. *Enthusiasmus und BuЯgewalt*. pp. 255 ff.

[1248] Smirnov. Op. cit. pp. 496–499. Naglalaman ang akda ni Smirnov ng pinakamahusay na salaysay ng kasaysayan ng monastikong hirarkiya mula ika-4 hanggang ika-8 siglo at isang mahusay na paglalarawan ng diwa nito.

ni San Efren na Siryano sa ganitong uri ng nakatatanda, 'ibukol mo ang iyong balakang na parang lalaki, sapagkat hindi maliit na gawain ang iyong tinatanggap; inako mo sa iyong sarili ang tungkulin ng mga perpektong kaluluwa. Kaya, maging mapagbantay kayo nang lubos; ang tungkuling ito ay nangangailangan ng malaking pag-iingat; huwag ninyo itong pabayaan; sa halip, ang ating pakikitungo sa isa't isa ay dapat isagawa nang may kabanalan, upang sa pamamagitan ng ating kapabayaan, ay hindi maghasik ang kaaway ng kaniyang sariling binhi, samantalang sinasamantala ang pagsunod ng nasasakupan. At ang mga nakatatanda ay dapat maging huwaran ng bawat birtud sa mga nakabababa, upang hindi magkaroon ng dahilan para sa mga naghahanap ng kapintasan… Ang isang lungsod ay nabubuo nang paisa-isa, at ang alitan ay nagmumula sa pamamahala nito. Hindi kayang hawakan ng walang karanasan ang pana nang kasing husay ng may karanasan, at imposible para sa isang binata na tumakbo nang kasing bilis ng isang lalaki. Kung ipapataw mo sa kaniya ang pasanin na lampas sa kayang lakas, makakasakit ka sa kaniya; at kung hindi mo aalagaan ang kaniyang edukasyon, hindi siya magiging kapaki-pakinabang. Gayundin, ang mga baguhan ay dapat gabayan nang may pag-iingat: huwag mong ipataw sa kanila ang pasanin dahil sa kayabangan, at huwag mong pabayaan ang kanilang kaluluwa. Ngunit, bilang isang matalinong tao, gunitain mo kung paano ka dati sumunod sa iyong mga nakatataas, at sa parehong paraan, unti-unti, ituro mo sa kaniya ang mga daan ng pagtitimpi… Kung, matapos mong tapusin ang pagbabantay at ang karaniwang tuntunin, balak mong manatiling gising, ngunit nais ng iyong nasasakupan na matulog nang kaunti, pahintulutan mo siyang magpahinga. Sapagkat, gaya ng nabanggit na, hindi kayang makasabay ng isang binata ang isang matanda… Kung siya ay mahina ang pangangatawan, huwag mo siyang tanggihan, kundi magpagal ka kasama niya at magpakita ng mahabang pasensya sa kanya, tulad ng isang matalinong magsasaka na nagtanim ng mabuting pananim sa kanyang bukid. Gawin mo ang iyong buong makakaya, samakatuwid, na ihandog ang kaniyang katawan bilang isang buhay na hain, na kaaya-aya sa Diyos, upang tayo rin ay hindi masumpa kasama ng mga pinagsisihan ng Apostol, na nagsasabing: 'May anyo sila ng kabanalan, ngunit itinakwil nila ang kapangyarihan nito' (1 Tim. 3:5). Kaya, turuan mo ang iyong alagad sa bawat mabuting gawa, sapagkat nasusulat: 'Kung ihihiwalay mo ang matuwid mula sa masasama, magiging parang bibig Ko ka' ([1249]). Ang tungkulin ng espirituwal na gabay ay nangangailangan ng malaking pasensya at kababaang-loob mula sa nakatatanda sa kanyang pakikitungo sa baguhan o mongheng ipinagkatiwala sa kanyang pangangalaga.

Tinuring ng mga nakatatanda ang mga kinakailangan ng Kristiyanong asetikismo bilang saligan ng espirituwal na gabay; ang mga Ama ng Simbahan, na maingat na napanatili ang tradisyong ito, ay nagsalita tungkol sa kanilang espesyal na kahalagahan, na humuhugot mula sa parehong teoretikal na konsepto at praktikal na karanasan. Pinagsasama ng sistemang ito ng espirituwal na paghubog ang karanasang asetiko at mistisismong Ortodokso. Kaya naman, nagsanib ang tungkulin ng nakatatanda sa pagsasanay sa pagtitimpi at mistikal na pagninilay – ang dalawang landas ng pansariling kaganapan, na bago pa man lumitaw ang tungkulin ng nakatatanda ay may kasaysayan nang mahigit isang siglo; dahil nga sa tungkulin ng nakatatanda, nagsanib ang pagtitimpi at mistisismo sa isang nag-iisang sistema ng espirituwal na gabay. Sa gayon, unti-unting nabuo ang isang natatanging tradisyon ng 'panloob na gawain', na karaniwang tawag sa buong sistema ng espirituwal na pagninilay sa Ortodoksong asketismo. Ang panghuling layunin nito ay ang pagdidiyos ng asketa, na nangangailangan ng mahaba at mabigat na pag-akyat patungo sa Diyos: ang paglilinis mula sa mga pagnanasa at tukso ang unang hakbang sa pag-akyat na ito. Sa pamamagitan lamang ng pagkumpleto ng pag-akyat na ito sa pamamagitan ng espirituwal na pagsasanay, sa pamamagitan ng praktikal na karanasan at pagninilay, at sa pamamagitan ng panalangin sa isip, nararating ng asketiko ang pinakamataas na antas; at doon, nabubuksan para sa kanya ang mga pintuan na patungo sa espirituwal na kalagayan ng mistikal na pagninilay at katahimikan. Sa antas na ito, itinuturing siyang karapat-dapat sa pagkakaisa sa Diyos at pagdidiyos[1250] . Dalawang dakilang asketiko at mistiko ng Simbahang Silangang , sina Callistus at Ignatius

[1249] Piniling Mga Akda ni San Ephrrem ng Syria. Salin ni P. Zingerle (1871). Bol. 3, pp. 227 at sumunod. (BdKV. 13); ihambing ang mga sipi sa aking aklat, Op. cit., pp. 27–31.

[1250] Para sa karagdagang detalye, tingnan ang aking aklat (p. 38), pati na rin: Schmidt, B. *Das geistige Gebet* (1916); Wunderle, G., *On the Psychology of Hesychastic Prayer* (1947) – isang napakahalagang pag-aaral tungkol sa mga asal-gawa at mistikal na pinagmulan ng Panalangin kay Hesus, na sumasalungat sa mga naunang maling akala tungkol sa asal-gawang ito; bukod pa rito: Baur, I., *Investigations into the Doctrine of Deification* (*1917–18); Popov, I. Ang Ideya ng Pagkadiyos (1909); ng parehong may-akda: 'Ang Relihiyosong Ideyal ni San Atanasio ang Dakila', sa: BV, 1903–1904; Minin, P. 'Ang Mga Pangunahing Ugnayan sa Maagang Kristiyanong Misteryosismo', sa: BV*, 1911–1914. Tingnan din, sa aming bibliograpiya, ang mga akda tungkol kay San Simeon na Bagong Teologo; partikular kong inirerekomenda ang pag-aaral ni I. Hausher. Kaunti lamang ang mga akda tungkol kay Gregorio ng Sinai, ang pinakadakilang mistiko ng huling panahon ng Byzantine; ang akdang partikular na inialay sa kanya ni Obispo

Xanthopoulos (bandang huling bahagi ng ika-4 na siglo), ay detalyadong inilarawan ang espiritwal na pagsasanay ng mga asketikong Orthodox sa kanilang akdang *The Centuria*[1251] .

Ang pinakamahalagang bagay na hinangad ng mga nakatatanda na ituro sa isang baguhang monghe nang pumasok siya sa monasteryo ay ang pagsunod; ang pagsunod ng baguhan sa kanyang nakatatanda ang unang mahalagang kundisyon para sa pag-akyat ng monghe sa hagdan ng espiritwal na kaganapan. Ang mga nabanggit nang akda—'Apofqmata', 'Verba seniorum', 'Lavsaik' at iba pang mga maagang Kristiyanong patristikong teksto—ay naglalaman ng maraming kahanga-hangang salaysay at kuwento na nagbibigay sa mambabasa ng ideya tungkol sa puwesto ng pagsunod sa pagsasanay sa askétismo.

Ang mga sinulat ng mga Banal na Ama ay tinalakay nang detalyado ang kahalagahan ng pagsunod para sa asetikong paghubog ng isang monghe[1252] . Inilaan ni San Basil na Dakila ang malaking bahagi sa birtud na ito sa kaniyang *Rules*; itinuturing niya ang pagsunod bilang pundasyon ng monastisismo at batayan ng ugnayan sa pagitan ng nakatatanda at ng kaniyang disipulo. Ang Dakilang Kapadokyan, na naging espirituwal na ama ng monastisismo sa Silangan, ay nagsabi: ang tunay at ganap na pagsunod ng isang disipulo sa kanyang guro ay naipapakita sa katotohanang, sa utos ng guro, siya ay umiwas sa mga bagay na hindi matalino, at nang walang pahintulot ng guro ay hindi niya isinasagawa kahit ang mga gawaing kapuri-puri. Sa isang baguhang monghe, pinapayuhan niya, nang may lubos na pag-iingat at pagkatapos ng mahabang pagninilay, na magsikap na makahanap ng isang taong naglalakad sa landas ng buhay nang walang kapintasan, na marunong gumabay sa mga nagsusumikap na lumapit sa Diyos nang may karunungan, at na lubos na nakapagtamo ng kahulugan ng Banal na Kasulatan. Ayon sa mga salita ni Basil na Dakila, kung paanong hinihiling ng Diyos ang ganap na debosyon sa Kanya mula sa Kanyang mga lingkod, gayundin naman ang isang espirituwal na ama, na sinusukat ang kanyang mga hinihingi ayon sa batas ng Diyos, ay may karapatang humingi ng walang-pag-aalinlangan na pagsunod mula sa kanyang mga espirituwal na anak[1253] .

Isang kapanahunan ni Basil na Dakila, ang Kagalang-galang na Ephrem na taga-Siria († 373), ay sumulat tungkol sa panloob na ugnayan ng pagsunod at kababaang-loob, na itinuturo sa monghe ang pinakadakilang halimbawa ng kababaang-loob: 'Sa kabaligtaran, isipin mo sa iyong isipan na ang ating karaniwang Panginoong Kristo ay nagpakumbaba para sa ating kapakanan, na nagpasakop hanggang sa kamatayan, maging kamatayan sa krus.' 'Unawain ninyo ang sinasabi ko: nawa'y ipagkaloob sa inyo ng Panginoon ang pagkaunawa sa lahat ng bagay'[1254] . Ang sinumang nakabasa ng The Ladder ni San Juan († c. 650) ay alam ang kahalagahan na itinalaga ng banal na asketiko na ito sa pagsunod. Para sa kanya, ang pagsunod ay ang 'kabaong ng kalooban' at 'boluntaryong kamatayan'[1255] .

Bukod sa pagsunod bilang paraan ng paghubog at sariling disiplina ng mga monghe, binibigyang-pansin din ng Ortodoksong asetikismo ang pagtuturo sa baguhan ng sining ng panalangin, na siyang pinakamahalagang paraan ng espiritwal na kaganapan at kasangkapan ng kaligtasan. Hindi lamang tinutulungan ng panalangin ang isang tao na magtagumpay sa pakikipaglaban sa mga pagnanasa, kundi ito rin ang pundasyon ng espiritwal na pag-akyat ng asketiko, ang hagdanang nagmumula sa praktikal na karanasan tungo sa mistikal na pagninilay.

Pati na ang mga Ama ng Ehipto, tulad ni Macarius sa kaniyang *Spiritual Conversations*, ay nagsasalita tungkol sa kahalagahan ng panalangin para sa espiritwal na buhay ng isang Kristiyano. Ang asketiko at mistiko na si Nilus ng Sinai († 453) ang kauna-unahang sinubukang ilarawan ang mistisismo ng panalangin bilang 'isang pag-uusap ng espiritu sa Diyos'. 'May mas mataas na anyo ng panalangin para sa mga

---

Alexei (Molchanov), 'Byzantine Mystics of the 14th Century' (1906), ay hindi lubusang nakakatugon sa inaasahan. Tingnan din ang maikling akda: Bois, J., 'Grégoire le Sinaite et l'hésychasme à Athos au XIVe siècle', sa: *Echos d'Orient*. 5. *190102. mga pahina 65–73. Tingnan din: Heiler, vol. 1, mga pahina 390 ff., lalo na 407 ff. Ang pag-aaral ni Lot-Borodine, M. (*1932–33) *ay partikular na mahalaga at nakapagtuturo*.

[1251] Ang teksto ng 'The Centurion', sa: Die Gottesschau im palamitischen Hesychasmus. Ein Handbuch der spätbyzantinischen Mystik. Panimula (napakahalaga) at pagsasalin ni A. M. Amman (1938).

[1252] Tingnan ang mga indibidwal na halimbawa sa aking aklat, halimbawa ang kahanga-hangang salaysay ni Abba Dorotheus. Op. cit., pp. 31–34.

[1253] Si Basil na Dakila, sa: PG. 31. pp. 884 C, 632 B, 1388 B. Minsan sinabi ni San Antonio na Dakila tungkol sa pagsunod: 'Kapag nakita mong isang batang monghe ang umaakyat sa langit nang kusang-loob, hawakan mo ang kanyang mga paa, hilahin mo pababa, sapagkat hindi ito mabuti para sa kanya', sa: Palladius, Archimandrite. Newly Discovered Sayings from a Coptic Collection. The Sayings of the Venerable Anthony (1898). p. 14.

[1254] Ephrem ang Siryano. Op. cit. p. 226. Karapat-dapat tandaan dito na maraming sinaunang Ortodoksong kasulatan ang nagpapahayag ng pananaw na si Kristo ay isang monghe; cf. Holl. Op. cit. p. 164.

[1255] PG. 88. p. 706 C.

perpekto,' wika niya, 'isang uri ng pag-aangat ng isip, ang ganap nitong paglayo sa mundong pandama, nang sa pamamagitan ng mga hindi mailahad na buntong-hininga ng espiritu, ito'y lumalapit sa Diyos, na nakakakita sa saloobin ng puso, bukas na parang aklat na nakasulat at nagpapahayag ng Kaniyang kalooban sa mga larawang walang salita. 'Ganito, si Pablo ay dinala sa ikatlong langit at hindi niya alam kung siya ay nasa katawan o labas ng katawan'[1256] .

Inilalarawan ni Juan Climacus ang kalagayan ng taong nananalangin sa mga salitang ito: 'Ang panalangin, sa kanyang likas na katangian, ay ang manatiling pakikipag-isa ng tao sa Diyos; ngunit sa praktika ito ay ang pagtatatag ng kapayapaan, pagkakasundo sa Diyos, ang ina at kasabay na anak na babae ng mga luha, pagtubos sa mga kasalanan, tulay para tawirin ang mga tukso, pader na nagpoprotekta laban sa mga kalungkutan, pagbagsak ng alitan… Ang paligoy-ligoy sa panalangin ay madalas na nakakaabala sa isip at pinupuno ito ng mga pantasya, samantalang ang pagiging maigsi ay karaniwang nagbibigay ng pokus dito." Sa aklat ni Juan Climacus, matatagpuan ang kauna-unahang paglalarawan ng pag-aangat ng kaluluwa sa panalangin. Ang mistikal na tradisyong ito ay nagpatuloy sa 'Mga Awit' ni San Simeon na Bagong Teologo († 1022)[1257] .

Ang panalangin na walang salita, o sinamahan lamang ng ilang salita, ay naipahayag sa tinatawag na 'mental prayer' (); ang sining na ito ay iningatan nang may partikular na pag-iingat ng mga asketiko at monghe ng Bundok Athos, na nakita rito ang parehong isang asketikong gawain at isang landas tungo sa mistikal na pagtitipon ng kaluluwa[1258] . Isa sa mga pinakadakilang pigura ng huling Byzantine asceticism at mysticism, si Gregory ng Sinai († 1346), na nagsulat ng maraming akdang may ascetic at mistikal na nilalaman, ay nag-iwan din sa atin ng paglalarawan kung paano isinasagawa ang mental prayer. Ang kanyang mga akda: 'Mga Tagubilin para sa mga Nagsasagawa ng Katahimikan', 'Tungkol sa Katahimikan at Panalangin', 'Tungkol sa Katahimikan'[1259] – ay lubos na iginagalang ng komunidad ng mga monghe, lalo na ng mga nakatatanda, na hindi nakalimot sa tradisyong asketiko ng Simbahan. Kailanman namayagpag ang tradisyon ng mga nakatatanda, ang panalangin sa isip ang pinakamahalaga at pangunahing paraan ng espirituwal na gabay at ng espirituwal na pagpapalaki sa mga bagong henerasyon ng mga monghe.

Sa ikalawang kalahati ng ika-18 siglo, kasunod ng isang yugto ng pagbagsak sa asetik at mistikal na buhay ng mga Orthodox na monasteryo sa Silangan—kahit sa Bundok Athos—nagsimula muli ang muling pagsibol ng asetikismo at mistisismo, isang kilusang huling nagpakita ng matinding sigla sa mga Hesychast noong ika-14 na siglo[1260] . Ang Griyegong mongheng Athonite na si Nicodemus ng Banal na Bundok (1748–1809), na naglaan ng malaking bahagi ng kanyang oras sa pag-aaral ng mga akda ng mga Ama ng Simbahang Silangang tungkol sa panloob na buhay, ay nagsama-sama ng isang koleksyon na inilathala noong 1782 sa Venice sa wikang Griyego sa pamagat na 'Philokalia' ['Pag-ibig sa Diyos']*[1261]* . Ang gawa ni Nicodemus ay napakahalaga, sapagkat ito ang kauna-unahang pagkakataon na pinagsama-sama sa isang koleksyon ang mga sangguniang nagpapalusog sa espirituwal na gabay. Para sa mga nakatatanda, ang *Philokalia* ay naging isang uri ng aklat-sanggunian o gabay; ang mga monghe ay mas madaling makapagaral ngayon mula sa mga dakilang ama ng asetikismo, at ang personal na impluwensya ng mga nakatatanda sa kanilang mga baguhan at alagad ay lalong lumalim.

2. Ang Institusyon ng mga Nakatatanda sa Sinaunang Rus'

Kapag tiningnan ang kasaysayan ng sistema ng matanda noong ika-18 at ika-19 na siglo, agad na lumilitaw ang tanong kung umiiral ba ito sa mga monasteryo ng Sinaunang at Muscovite Rus', at kung gayon,

---

[1256] Philokalia. Bol. 2 (1879). p. 229.

[1257] Tingnan ang mahusay na pagsasalin ng mga 'Dalit' na ito: Kirchhoff, P. Kilian, O.F.M., *Symeon the Theologian: Light from Light*. Ikalawang edisyon, 1951; ang pangwakas na salita ay bumubuo ng isang napakahalagang pag-aaral tungkol kay Symeon.

[1258] Meyer, Ph. *Die Haupturkunden* (1894) at mga artikulo sa: *ZfKG*. 11. 1890; pati na rin ang mga gawa nina G. Wunderle at Porphyry Uspensky (tingnan ang bibliograpiya).

[1259] Matatagpuan ang mga akdang ito sa: PG. 150. pp. 1329–1346, 1313–1314, 1303–1304. Tingnan ang aking aklat, op. cit., pp. 47 ff., 264.

[1260] Tungkol sa mga Hesychast, tingnan sa bibliograpiya ang mga gawa nina Engelhardt, F. Stein, P. Syrku, at ng mongheng si Basil; at pati na rin: Ostrogorsky, G., 'The Athonite Hesychasts and Their Opponents', sa: Proceedings of the Russian Scientific Institute in Belgrade, vol. 5 (1931), at ang bagong gawa ni Arkhimandrita Cyprian, 'Ang mga Espiritwal na Ninuno ni San Gregorio Palamas', sa: Theological Thought. Proceedings of the Orthodox Theological Institute in Paris. Paris, 1942. pp. 102–131; dito ay ibinibigay ng may-akda ang balangkas ng kasaysayan ng mistisismong Ortodokso mula kay Areopagite hanggang kay Gregorio Palamas.

[1261] Tungkol kay Nicodemus na Hagiorite, tingnan: Viller, M. 'Nicodime l'Hagiorite', sa: *Revue d'ascétique et de mystique*. 5 (1926); 5. Grumel. 'Nicodime l'Hagiorite', sa: *DTS*. 11. 1. pp. 487–490; ihambing din: Ammann. Op. cit. pp. 7–11.

sa anong anyo at kung gaano ito kalaganap noong panahong iyon. Sa aming sanaysay tungkol sa kasaysayan ng pamumuhay ng mga monghe sa Lumang Rusiya, sinadyang hindi namin tinalakay ang isyung ito upang matugunan ito rito, sa konteksto ng kasaysayan ng sistemang nakabatay sa matanda sa nakalipas na dalawang siglo.

Sa pagsusuri sa buhay ng mga monghe sa pinakamahalagang monasteryo ng Kievan Rus' – ang Monasteryo ng Kuweba ni San Teodosio – hindi tayo makakakita ng ebidensya ng sistemang 'starets' bilang isang tiyak na institusyon na idinisenyo para sa paghubog ng mga baguhang monghe. Ipinagbase ni San Teodosio ang kanyang pagiging abbot sa kaalaman niya tungkol sa buhay monghe sa Byzantium na natamo niya mula kay San Antonio at mula sa patakaran, * *, na dinala mula Constantinople. Bumisita si Anthony sa Bundok Athos makalipas lamang ang tagumpay ni San Athanasius laban sa mga monghe ng Banal na Bundok na sumalungat sa kanya, sa panahong ipinakilala na sa Banal na Bundok ang Kinovian Rule[1262] bilang kapalit ng dating cenobitic rule na isinasagawa roon; dahil dito, itinuring ni San Teodosio ang pamumuhay na pangkomunidad bilang pinakamahusay na anyo ng buhay monghe. At ang patakarang ipinakilala ni San Teodosius ay ginamit ang cenobitikong paraan ng pamumuhay bilang batayan para sa asetikong gabay ng mga baguhang monghe .

Ang pangyayaring ito ay kapansin-pansin dahil, sa Simbahang Silangang sa pagitan ng ika-5 hanggang ika-9 na siglo, ang mga nakatatanda ang nagbigay ng espirituwal na gabay sa mga baguhang monghe sa parehong komunal at nag-iisang mga monasteryo. Ang sistema ng espirituwal na gabay ng mga nakatatanda ay umiiral na sa cenobium ni Pachomius the Great; kalaunan, sa Palestina, sa Lavra ni St Savvas the Sanctified—na ang tuntunin ay pinagsama ang mga tradisyong cenobitic at idiorrhythmic—tanging ang mga mongheng, sa ilalim ng gabay ng mga nakatatanda, ay nakapagtapos ng kanilang pagsasanay sa pamumuhay na sama-sama ang pinayagang mabuhay ayon sa tuntunin ng nag-iisang pamumuhay. Karaniwan, ilang baguhang monghe ang nasa ilalim ng gabay ng isang espiritwal na ama ([1263]). Hindi alam kung nanatili ang tungkulin ng espiritwal na ama sa mga komunidad ng monghe sa Bundok Athos sa panahon ng pakikipaglaban ni San Atanasio (ika-10 siglo) upang ipakilala doon ang komunal na tuntunin; malamang, gayunpaman, na hindi gaanong laganap ang tungkulin ng espiritwal na ama sa mga monasteryo ng Athos o sa Constantinople. Kapag tinutukoy ni San Teodoro ang Studite († 826) ang 'pater spiritualis', tinutukoy niya ang abbot ng monasteryo. Ang Dakilang Studite ay isang matibay na tagapagtaguyod ng pamumuhay na komunal, kung saan ang lahat ng kapangyarihan sa loob ng monasteryo ay nakatuon sa mga kamay ng abbot[1264] . Ang patakarang monastiko na ipinakilala ni Teodosio sa Kiev Caves Monastery ay, gaya ng ating nabanggit na, isang espesyal na bersyon ng Patakarang Studite. Tulad ni San Teodoro, si Teodosio ay parehong abbot at ama sa espiritu ng mga monghe sa kanyang monasteryo. Siya rin ang espirituwal na direktor ng monasteryo, at ang espirituwal na gabay ang naging pangunahing paraan ng pag-aaruga sa mga monghe; dapat tandaan na siya ay may malaking kapangyarihan sa mga monghe, kaya't naging posible sa kanyang katauhan ang matagumpay na pagsasanib ng tungkulin bilang abbot at espirituwal na ama, gaya ng madalas na nangyayari sa mga sinaunang monasteryo ng Ehipto[1265] . Sa panahon ng paglilingkod ni San Teodosio, ang awtoridad ng abbot ay nagpababa sa papel ng mga nakatatanda, bahagyang dahil sa mga unang siglo ng monastisismo sa Rus' ay lubos na kinakailangang itaas ang awtoridad ng abbot sa pinakamataas na antas at sa gayon ay palalimin ang diwa ng pagsunod ng mga monghe. Dahil dito, sa Kiev-Pechersk Paterikon, na naglalahad ng buhay ng monasteryo matapos ang pagkamatay ng banal nitong tagapagtatag, walang kahit anumang pagbanggit sa pag-iral ng sistemang matanda.

Sa katulad na paraan, wala tayong nakikitang ebidensya ng sistema ng pagiging nakatatanda sa ibang mga monasteryo ng Kievan Rus' na sumusunod sa patakaran ng hiwalay na paninirahan.

Sa mga gawa lamang ni Cyril of Turov (huling bahagi ng ika-12 siglo) natin matutuklasan ang mga unang bakas ng tungkulin ng nakatatanda. Sa kanyang sanaysay na 'Ang Kwento ng Orden ng mga Monghe',

---

[1262] Golubinsky. 1. 1. pp. 571, 605–606, 625. Priselkov. Mga Sanaysay sa Kasaysayang Simbahan at Pulitikal ng Kievan Rus' (1913). p. 168.

[1263] Smirnov. Ang Espirituwal na Ama. pp. 487–492. Kapansin-pansin na si San Benedikto ng Nursia, sa kanyang Patakaran (Kabanata 21), ay nagsalita rin tungkol sa 'deans' (decani), ibig sabihin, mga nakatatandang mongheng may karanasan, na pinagkatiwalaan ng sampung baguhan sa kanilang espirituwal na gabay. PL. 66. p. 483.

[1264] Smirnov. Op. cit. p. 481. Tingnan din ang malawak at pangunahing akda tungkol kay San Teodoro: Dobroklonsky, A. St Theodorus, Confessor and Abbot of Studion. Vol. 1 (1913). pp. 441, 443; ihambing din: PG. 99. P. 1784 A, 1717 C – 1820 B, 1822 B.

[1265] Smirnov. Op. cit. p. 477; ibid. The Old Russian Spiritual Father (1914). pp. 22, 25; Basil the Great, sa: PG. 31. p. 1185.

isinulat niya: 'At ikaw naman, kapatid, magsikap kang makahanap ng isang taong taglay ang espiritu ni Cristo, pinalamutian ng mga birtud at nagpakita ng pagsunod sa buong buhay niya, higit sa lahat ay may pag-ibig sa Panginoon, pagsunod sa abbot (!), at kababaang-loob sa mga kapatid, na may pagkaunawa sa Banal na Kasulatan at sa gayon ay ginagabayan ang iba tungo sa Diyos sa kanilang paglalakbay patungo sa langit. 'Ibigay mo ang sarili mo sa kanya, gaya ng ginawa ni Caleb kay Hesus, na pinutol ang buong kalooban mo'[1266] . Sa mga salitang ito nakikita natin ang paglalarawan ng ugnayan ng nakatatanda at ng kanyang disipulo, gaya ng umiiral sa mga sinaunang asketiko.

Ang relasyon sa pagitan ni Avraamy ng Smolensk († 1221) at ng lokal na populasyon (tingnan ang Kabanata II) ay mas mahirap tukuyin. Marahil hindi ito gaanong pagpapakita ng awtoridad ng nakatatanda kundi ebidensya ng napakalawak na impluwensya ng banal na asetikong ito sa malawak na masa ng mga tao—isang bagay na naobserbahan lamang noong ika-19 na siglo sa mga nakatatanda ng Optina Hermitage. Ang karamihan ng mga taong lumapit kay Abraham para sa payo at p na pagtuturo, ang kanyang hilig sa mistisismo, ang kanyang kabihasa-nan (tulad ng nabanggit na natin kanina) – lahat ng ito ay isang napakabihirang pangyayari sa panahong iyon[1267] .

Isang makabuluhang hamon para sa mga mananaliksik ng Lumang Rusong monastikong hirarkiya ang maramihang kahulugan ng salitang 'starets'. Una sa lahat, tumutukoy ang salitang 'starets' sa isang matandang monghe na hindi nagdadala ng orden ng pagka-paring – ibig sabihin, hindi siya hieromonk. Bukod dito, ang terminong 'mga nakatatanda ng katedral' ay ginamit upang tukuyin ang mga mongheng, kasama ang abá, namamahala sa monasteryo; madalas ding ipinagkakaloob ang titulong 'nakatatanda' sa mga abá mismo. Panghuli, ang terminong 'mga nakatatanda' ay inilapat din sa mga mongheng nagbibigay ng espirituwal na gabay sa mga baguhan. Sa ganitong konteksto, ang isang liham mula kay Arsobispo Simeon ng Novgorod (1417–1421) patungong Monasteryo ng Snetogorsk ay lubhang makahulugan: dito, ang salitang 'elder' ay sa dalawang pagkakataon tumutukoy sa isang nakatatanda sa ating kahulugan ng salita – pater spiritualis (espiritwal na ama) – samantalang sa dalawa naman ay tumutukoy ito sa konseho elders[1268] .

Kung titingnan natin ang mga gawa at pakikipagsapalaran ni San Sergius ng Radonezh, ang pinakadakilang santo ng gintong panahon ng ascesis at monastisismo sa Rus', makikita natin na siya ang, masasabi natin, tagapagtatag ng isang buong paaralan sa kasaysayan ng monastisismo sa Rusya, na ang mga kinatawan ay nagpatuloy sa kanyang gawaing asketiko at sila mismo ay nagtatag ng ilang mga monasteryo. Partikular na mahalaga para sa atin na matukoy: ano ang kalikasan ng ugnayan nina San Sergius at ng kanyang mga disipulo? Maaari ba nating sabihin na umiiral ang sistema ng espiritwal na pagkabapa sa Trinity-Sergius Lavra? Walang anumang pahiwatig nito sa mga buhay ni St. Sergius o ng mga asketang nagmula sa kanyang monasteryo. Pinamunuan ni St. Sergius ang kanyang monasteryo batay sa isang komunal na kasulatan; higit sa lahat, siya ang abbot at espiritwal na ama. Ang kanyang pamamahala sa monasteryo ay nagpapaalala sa atin ng Monasteryo ng mga Kweba ni San Teodosio, ngunit hindi kapanipaniwala na may alam si San Sergius ng anumang tiyak tungkol sa paraan ng pamumuhay sa Monasteryo ng mga Kweba[1269] . Sa anumang kaso, wala tayong anumang ebidensya na umiiral ang isang sistema ng pagiging nakatatanda sa Trinity-Sergius Lavra.

Noong ika-14 na siglo, maraming maliliit na monasteryo ang sumibol, ang ilan ay itinatag ng mga disipulo ni Sergius sa rehiyon sa kabila ng Volga. Ang malawak na lugar na ito sa pagitan ng Volga at Lawa ng Beloye ay naging bagong sentro para sa mga pagsisikap sa askeytismo. Nanirahan dito ang mga monghe nang dalawa o tatlo; madalas ay galing sila sa iisang monasteryo, samantalang sa ibang pagkakataon ay nagkakasama sila sa daan at ang kanilang pagkikilala ay nauwi sa isang matibay na kapatiran. Sa paglipas ng panahon, ang kanilang mga skete—na sa simula ay binubuo ng dalawa o tatlong selda—ay naging mga hermitage, lalo na kung nagawa ng masigasig na mga kapatid na magtayo ng simbahan. Hindi malayo na sa panahong ito, umusbong ang isang sistemang kahalintulad ng espiritwal na pagiging ama sa ugnayan ng mga

---

[1266] 'Ang Kwento ng Orden ng Monastiko', sa: Kalaydovich. Mga Monumento ng Panitikang Ruso ng Ika-12 Siglo (1821). p. 107; ihambing sa: Golubinsky. 1. 1. p. 797; Nikolsky, N. Mga Materyales para sa Kasaysayan ng Lumang Rusong Panitikan ng Simbahan (1907). pp. 65–94.

[1267] Ang Buhay ni Abraham sa: Mga Monumento ng Lumang Panitikang Ruso. 1 (1911); ihambing sa Kabanata I.

[1268] RIB. 6. 45. p. 389; Smirnov. Ang Lumang Rusong Espirituwal na Ama. p. 26; Malinin. Philotheus, ang Nakatatanda ng Monasteryo ng Eleazar. pp. 40–42.

[1269] Gayunpaman, si Stephen ng Makhrishch († 1406) ay dumating sa St Sergius mula sa Timog Rus' (pagkatapos ng 1355); maaaring dinala niya ang tradisyon ng Monasteryo ng Kiev Caves. Golubinsky. St Sergius and the Trinity Lavra He Founded (1909). p. 82.

monghe—lalo na sa pagitan ng mga nakatatandang monghe at ng mga baguhan—ngunit wala tayong maaasahang impormasyon tungkol dito.

Pinamahalaan din ng Kagalang-galang na si Cirilo ng Belozersk († 1427) ang kanyang monasteryo batay sa mahigpit na pamumuhay na komunal; ang lahat ng kapangyarihan sa loob ng monasteryo ay nasa kamay ng abbot. Sa isang liham kay Prinsipe Andrei Mozhaisky, tinukoy pa niya ang kanyang 'mga espirituwal na anak' – sina Prinsipe Andrei at Hieromonk Innokenty, na balak niyang italaga bilang abbot. Gayunpaman, hindi malinaw kung anong uri ng espiritwal na relasyon ang nabuo sa pagitan nila: tagapag-gabay lamang ba sa espiritu si San Cyril ng prinsipe, o siya ba, sa isang diwa, ang kanyang espiritwal na nakatatanda, habang ang kanyang relasyon kay Innokenty ay tunay na nagpakita ng ilang palatandaan ng tungkulin ng isang espiritwal na nakatatanda[1270] .

Karagdagang ebidensya ng pag-iral ng ugnayang ama-espiritwal-disipulo sa Sinaunang Rus' ay matatagpuan sa monasteryo ni San Pablo ng Obnorsk († 1429). Si Pablo ay isang monghe sa monasteryo ni San Sergio ng Radonezh. Matapos makatanggap ng pagpapala mula kay San Sergio, siya ay naglakbay patungo sa mga gubat na walang tao sa kabila ng Volga at nanirahan malapit sa Ilog Obnora. Pagkalipas ng ilang panahon, nagtayo ng isang monasteryo doon, at si Pablo ang naging abbot nito. Noong ika-15 siglo, isang akdang pinamagatang 'Ang Turong ng Isang Matandang Monghe sa Kaniyang mga Alagad Tungkol sa Pamumuhay sa Monasteryo' ang naisulat sa monasteryong ito; naingatan ito sa mga manuskritong mula sa ika-17 siglo, at maaaring ipahiwatig nito na ang 'Turong' ay isinasagawa na noon. Ipinapaliwanag ng akdang ito ang mga prinsipyo ng gabay ng isang nakatatanda para sa mga baguhang monghe, na nagbibigay ng iba't ibang payo tungkol sa kanilang buhay sa monasteryo at sa kanilang ugnayan sa mga nakatatanda; tinatalakay rin nito ang mental na panalangin at ang Panalangin ni Hesus[1271] . Bukod pa rito, mula sa buhay ni San Pablo, nalalaman natin na ang mga baguhang monghe ng , na hiningian ng santo ng pagsunod sa nakatatanda, ay ipinagkatiwala sa espirituwal na gabay ng mga bihasang monghe ng[1272] .

At ang isa pang akda, na inilarawan sa Kabanata IX, 4 – 'Ang Turo ng Nakatatanda sa mga Baguhang Monghe Tungkol sa Paano Dapat Mabuhay sa Pagsunod sa Nakatatanda' – ay nagpapatunay na sa ilang mga monasteryo noong huling bahagi ng ika-15 at unang bahagi ng ika-16 na siglo, ang espirituwal na pangangalaga sa mga baguhan at mga baguhang monghe ay ipinagkatiwala sa mga nakatatanda[1273] . Ang 'Mga Tagubilin sa Sariling Disipulo Nang Paano Umupo nang Mapanatiling Matulungin sa Sariling Silid' ay nagmula rin noong unang bahagi ng ika-16 na siglo – isang ascetic na traktado, na nakatuon din sa papel ng nakatatanda; ang orihinal na manuskrito ng gawaing ito ay malamang na isinulat noong ika-14 na siglo[1274] . Mahirap matukoy kung ito ay naipatupad man. Sa anumang kaso, ang sinaunang tradisyon ng nakatatanda, na malawakang umiiral sa mga monasteryo ng Orthodox sa Ehipto at Syria, ay kilala sa mga bilog monghe sa Moscow noong unang kalahati ng ika-16 na siglo.[1275] Kaya, ayon sa hagiograpiya ni San Felipe, Metropolitan ng Moscow († 1568), nang pumasok si Felipe sa Monasteryo ng Solovetsky, ginugol niya ang ilang taon sa ilalim ng patnubay ng 'makadiyos na monghe' na si Jonas[1276] .

Ang pinaka-tanging mga pagpapakita ng papel ng nakatatanda ay matatagpuan sa hanay at sa pagitan ng mga espirituwal na alagad ng 'dakilang nakatatanda', ang Kagalang-galang Nilus ng Sora (1433–1508). Mula sa kanyang 'Panuntunan' at 'Tradisyon' hinggil sa pamumuhay sa skete, malinaw na mayroon siyang napakalinaw na pag-unawa sa dapat na tungkulin ng nakatatanda, at siya mismo ay kumilos bilang nakatatanda[1277] . Batay sa iba't ibang maiikling sulatin mula pa noong huling bahagi ng ikalabing-limang at unang bahagi ng ikalabing-anim na siglo, maaari pang sabihin na may isang paaralan na kaugnay sa kaniya, na binubuo ng tatlong 'henerasyon' ng mga nakatatanda at ng kanilang mga disipulo, na nagsikap sa maliliit na skete sa rehiyon ng Trans-Volga. Sa apendise, ibinibigay namin ang isang diyagram ng mga espiritwal na ugnayan sa pagitan nila (Talaan VII). Malamang na natutunan mismo ni Nilus ang mga pangunahing kaalaman

---

[1270] Mga liham sa: AI. 1. Blg. 32 at 15.
[1271] Ihambing ang Kabanata IX, 4, sa dulo.
[1272] Konoplev. Op. cit. p. 71.
[1273] Tingnan Kabanata IX, 4.
[1274] Golubinsky. 2. 2. p. 295.
[1275] Zhmakin. Metropolitan Daniel. pp. 375, 492, 602; Petrov, N. Tungkol sa Pinagmulan at Komposisyon ng Slavic-Russian Prologue (1875). p. 116.
[1276] Fedotov. Ang mga Santo ng Sinaunang Rus'. p. 60.
[1277] Nila ng Sorsk, Tradisyon at Alituntunin sa Buhay ng Hermit (1849) at iba pang mga edisyon; ihambing ang Kabanata IX, 4 at ang aking aklat na *Leben und Lehre der Starzen*.

ng pamumuhay monghe sa Bundok Athos, kung saan siya naglakbay bilang peregrino sa payo ng mongheng si Paissius Yaroslavov, na tinutukoy bilang isang 'elder' sa mga sulatin noong panahong iyon at, tila, tunay nga siyang isang elder; sumailalim si Nilus sa pagsasanay na asketiko sa ilalim niya. Marahil sa ilalim ng impluwensya ni Paissius Yaroslavov († makalipas ang 1503) nabuo kay Nil ang pagnanais na magtungo sa Banal na Bundok. Sinimulan mismo ni Paissius ang kanyang buhay monghe sa Monasteryo ng Spaso-Kamenny, kung saan, salamat sa abbot na si Dionysius (1389–1418)—na kalaunan ay naging Obispo ng Rostov, isang Griyego mula sa Bundok Athos—ay kilala nang mabuti ang mga buhay at gawa ng mga monghe ng Bundok Athos. Pagkatapos, naghanap ng kanlungan si Paisius sa Monasteryo ng Kirillov, kung saan nakilala siya ni Nil, na mas bata sa kanya, at napasailalim sa kanyang espirituwal na gabay. Isang peregrinasyon sa Bundok Athos ang nagkumpleto sa pag-unawa ni Nil sa tungkulin ng nakatatanda[1278] .

Mula sa talambuhay ni San Cassian ng Mangup, nalalaman natin na sa pagitan ng humigit-kumulang 1488 at 1494 siya ay naging alagad ng nakatatandang si Filaret sa Monasteryo ng Ferapontov sa rehiyon ng Trans-Volga. Si San Kasiano, isang Griyego sa kapanganakan at, bago siya magpanumpa bilang monghe, ay Prinsipe Constantine ng bayan ng Mangup-Kale sa Krimea, ay dumating sa Moscow kasama si Prinsesa Sophia Palaiologina, na kalaunan ay naging asawa ni Ivan III. Noong 1488, o ilang taon pagkatapos, pumasok siya sa Monasteryo ng Ferapontov, kung saan siya nag-alay ng kanyang monastikong panata at naging disipulo ng nakatatandang Filaret. Noong 1494, itinatag ni Cassian ang isang hermitage kung saan ipinakilala ang isang komunal na tuntunin. Siya mismo ay nanirahan doon bilang isang payak na monghe at namatay sa gulang na 120. Ang pananaw na si Cassian ay alagad ni Nilus ay pinabulaanan ng mga sumunod na pananaliksik[1279] .

Hindi ito isang hiwalay na pangyayari sa Monasteryo ng Ferapontov, na pinatutunayan ng katotohanang ang mongheng si Galaktion, isang banal na hangal para sa kapakanan ni Kristo († 1506), na kalaunan ay kinanalisahan , ay nagpanatilih ng ugnayan sa abbot ng monasteryo, ang Kagalang-galang Martinian, noong panahon niya roon na kahalintulad ng ugnayan ng isang nakatatanda at isang disipulo[1280] .

Marahil ay natapos ni matandang Artemius, na kilala na natin mula sa mga naunang kabanata, ang kanyang pagsasanay sa pag-aascetiko hindi nang hindi tumutulong ang isa sa mga matatanda ng rehiyon sa kabila ng Volga[1281] . Gayunpaman, ang pag-uusig na dinanas ng mga Non-Possessors noong ika-16 na siglo ay hindi nakaligtas sa mga monastikong komunidad sa mga disyertong Trans-Volga; ang alitan sa pagitan ng mga Josephites at ng mga Non-Possessors ay nagkaroon ng pangkalahatang nakasasamang epekto sa pag-unlad ng tradisyon ng mga nakatatanda sa Rusya. Ang tradisyong asketiko-mistiko ni Nil at ng kanyang mga malalapit na alagad – si Nakatatandang Artemy, na marahil ang huling edukadong tagasunod at masigasig na tagapagtanggol ng paaralang ito – ay natalo sa nangingibabaw na kilusang eklesiastiko-pulitikal noong ika-16 na siglo at unti-unting naglaho[1282] .

Gayunpaman, mula sa ritwal ng tonsura noong ika-17 siglo, nalalaman natin na noon ay kaugalian na ipagkatiwala ang isang baguhang monghe sa espirituwal na gabay ng isang bihasang monghe – hindi dahil itinuturing na mahalagang kasangkapan para sa espirituwal na paghubog ng mga monghe ang papel ng 'starets', kundi dahil lamang sa katapatan sa monastikong tradisyon. Kasabay nito, binibigkas ng abbot sa parehong monghe – ang baguhan at ang bihasang monghe – halos kaparehong-kapareho ng mga salitang nakapaloob sa 'Tradisyon' ng ika-15 siglo. Gayunpaman, tungkol sa araw-araw na ugnayan sa pagitan ng nakatatanda at ng kanyang mga disipulo, na sa katunayan ay naglalarawan sa kalikasan ng tungkulin ng nakatatanda, sa kasamaang-palad ay wala tayong eksaktong impormasyon[1283] .

Iyon lamang ang nalalaman natin tungkol sa papel ng nakatatanda sa mga monasteryo sa Rusya bago ang ika-18 siglo. Malayo sa pagkakumpleto ang kasaysayan ng papel na ito; gayunpaman, malinaw na kilala na ang papel ng nakatatanda sa Muscovite Rus', kahit na hindi ito namayagpag noong panahong iyon. Sa

---

[1278] Klyuchevsky. Lives. p. 190; Filaret. Review. ika-3 ed. Bol. 1. p. 106; Konoplev. Op. cit. p. 38 ff.; Arkhangelsky. Nil of Sorsk and Vassian Patrikeev. pp. 16, 30; Prav. Sob. 1861. Vol. 1. pp. 197–214; PSRL. Vol. 5. p. 236.

[1279] Brilliantov. Ang Monasteryo ng Ferapontov (1899). pp. 56–59; Zverinsky. Bol. 1, Blg. 810; Arkhangelsky. Op. cit. p. 55.

[1280] Diamonds. Pinagsama-samang mga Gawa, p. 17. Tungkol sa asketikong si Galaktion sa: Readings, 1887, vol. 4, p. 147; hindi dapat ipagkamali ang Galaktion na ito sa Kagalang-galang na Galaktion ng Vologda († 1612).

[1281] Tungkol sa mga asetik at mistikal na pananaw ng matandang Artemy, tingnan ang Kabanata X.

[1282] Tungkol sa paglaganap ng Panalangin kay Hesus sa Muscovy (na hindi laging kaugnay ng tungkulin ng nakatatanda), tingnan: Orlov, A. 'The Jesus Prayer in Muscovy in the 16th Century', sa: PDP. 185 (1914), pambungad at mga teksto.

[1283] Archimandrite Innokenty. Tonsure into Monasticism (1899). p. 230; ang tagubay na ito ay ibinigay ng abbot sa panahon ng tonsura sa mas mababang schema.

huling bahagi ng ika-18 at ika-19 na siglo lamang tunay na nakapagtatag ang tungkulin ng nakatatanda sa mga monasteryo sa Rusya.

3. Si Elder Paisius Velichkovsky at ang kanyang 'paaralan'

Ang muling pagsibol ng buhay monghe at ng tungkulin ng nakatatanda sa huling kapat ng ika-18 siglo ay malapit na kaugnay sa pigura ng isang mahigpit na asketa at masigasig na tagapagtanggol ng mga asketiko at mistikal na tradisyon ng sinaunang monastisismo ng Simbahang Silangang Kristiyano – tinutukoy namin si Nakatatandang Paisius Velichkovsky, na ang pangalan ay mananatiling manatili sa kasaysayan ng ating Simbahan.

Sa sekular na buhay, kilala si Paisius bilang Pyotr Velichkovsky. Siya ay anak ng isang pari. Ipinanganak siya noong 21 Disyembre 1722 sa Poltava at ginugol ang kanyang pagkabata sa isang pamilyang pinahahalagahan ang debosyon, kung saan mahigpit na sinusunod sa pang-araw-araw na buhay ang lahat ng mga patakaran at batas ng simbahan. Si Peter ay isang tahimik at mahinhin na bata na mahilig magbasa; likas lamang na ang tanging mga aklat na nasa bahay ay yaong naaayon sa debotong pananaw ng kanyang mga magulang; ang pinaka-karaniwang aklat noong panahong iyon ay ang Aklat ng mga Oras, na karaniwang nagsisilbing unang aklat na babasahin ng mga bata, na sinusundan ng Salmo at, sa wakas, ang mga buhay ng mga santo at mga asketa. Masigasig na pinag-aralan ng batang si Peter ang lahat ng ito, hindi dahil pinilit kundi sa kanyang sariling kagustuhan, dahil sa hilig at likas na hilig ng kanyang kaluluwa. Sa edad na 13, tinanggap siya sa 'paaralan ng kapatiran'. Nais ng kanyang ina na ang bunsong anak, tulad ng lahat ng kanyang mga ninuno, ng kanyang ama at ng kanyang nakatatandang kapatid, ay maging isang parokyal na pari at mamana ng parokya ng kanyang kapatid, ayon sa kaugalian noon. Ngunit kahit sa kanyang murang kabataan, naramdaman na ni Pedro ang pagnanais na pumasok sa isang monasteryo at maging monghe, at ang pagnanais na ito ay lalo pang tumibay habang lumilipas ang mga taon. Ang ministeryo ng isang paring-parokya, na lubos niyang alam mula sa kanyang sariling mga obserbasyon, marahil ay hindi siya nasiyahan. Ang pagbabasa ng mga akdang asketiko ay naka-impluwensya sa kanyang mga plano sa buhay: isang paglalakbay patungong Jerusalem, sa Bundok Athos, o sa isang monasteryo kung saan nagsusumikap ang mga debotong monghe sa monastikong pag-iisa – lahat ng ito ay mas nakaakit sa kanya kaysa sa buhay ng isang parokyal na pari. Sa kanyang talambuhay, pinuri ng may-akda ang mga banal na pangarap ng batang iskolar: 'Sapagkat ipinagkaloob ng Panginoon sa kanya, kahit sa kanyang kabataan, ang kulay-abo ng buhok ng katwiran, karunungan at kababaang-loob.'

Isang gabi, lihim na tumakas si Pedro mula sa paaralan, iniwan ang Kyiv at nagsimula sa isang mahabang paglalakbay (1739). Sa daan, huminto siya sa Monasteryo ng Lyubech, malapit sa bayan ng Lyubech sa Dnieper. Malugod siyang tinanggap ng abbot ng monasteryo, binigyan siya ng basbas na manatili roon at binigyan pa nga siya ng isang selda. Sa gayon, nagawa ang unang hakbang tungo sa pagtupad ng kanyang mga plano, sapagkat pinayuhan siya ng kanyang espirituwal na ama, ang hieroschemamonk na si Pachomius—na pinagkatiwalaan ng binata tungkol sa kanyang hilig sa buhay monghe—na pumunta muna sa Monasteryo ng Lyubech, kung saan sasabihin sa kanya kung ano ang susunod na gagawin. Nang tanggapin bilang isang baguhan, ginawa ni Peter ang iba't ibang gawain sa monasteryo.

Ang salaysay sa talambuhay ni Paissius tungkol sa dahilan ng kanyang pag-alis sa Monasteryo ng Lyubech ay naglalarawan ng buhay monghe noong panahong iyon. Mula sa salaysay na ito, natutuhan natin kung gaano kahalaga na ang abbot ng monasteryo ay isang monghe na angkop sa ganoong posisyon, sapagkat ang pagkasira ng kahit na ang pinakamatatag na pamayanang monastiko ay madalas na sanhi ng kapabayaan ng mga awtoridad ng monasteryo. Matagal nang naninirahan si Pedro sa monasteryo nang maitalaga ang isang bagong abbot: isang padalos-dalos at bastos na nakasuot ng kasuotang monghe, na hindi gaanong nagmalasakit sa asetikong pamumuhay ng mga monghe at inunawa ang kanyang tungkulin sa ganap na ibang diwa. Hindi siya pumupunta sa refektoryo para kumain kasama ang mga kapatid, kundi nag-uutos na ihanda nang hiwalay ang mga espesyal na putahe para sa kanya at dalhin sa silid ng abbot. Sa isang pagkakataon, dahil sa kapabayaan ni Peter—hindi siya nakatanggap ng tumpak na utos mula sa abbot—ang maling putahe ang naihatid sa abbot. Sa kanyang galit, pinukpok niya sa pisngi ang inosenteng si Pedro. Marahil, kung ibang abá at sa ibang kalagayan, tinanggap sana ng batang nobis ang sampal nang may pagpapakumbaba. Ngunit sa kanyang emosyonal na gulo, nagpasya si Pedro na tumakas sa monasteryo at maghanap ng ibang, mas mabuting lugar para sa buhay monghe. Iniwan niya ang monasteryo at bumiyahe patimog.

Dinala siya ng tadhana sa Moldavia, kung saan, ayon sa kanyang narinig, maraming asketiko ang nakahanap ng kanlungan. At kaya naman, nakarating siya sa monasteryo ni San Nicolas, na matatagpuan sa isang pulo sa gitna ng Ilog Tiasmyn, na nasa Moldavia na. Lumapit siya sa abbot at tinanggap siya sa monasteryo bilang isang baguhan. Iba ang atmospera rito kumpara sa Monasteryo ng Lyubech, at masigasig na ginawa ni Pedro ang kanyang mga tungkulin. Pagkalipas ng ilang panahon, nang siya ay 19 na taong gulang, siya ay nag-alay ng panata bilang monghe, bilang isang rasophoro muna, at kinuha ang pangalang Plato. Masaya siya roon; pinagyaman ng buhay monghe ang kanyang espirituwal na paglago. Ngunit napilitan din siyang lisanin ang monasteryo na ito: nagsimula ang pag-uusig ng mga Uniate, isinara ang mga simbahan ng monasteryo, at pinalayas ang mga monghe.

Nagpasya si Platon na bumalik sa Kyiv at sumali sa kapatiran ng Kyiv-Pechersk Lavra, kung saan naglilingkod ang kanyang espirituwal na ama, ang hieroschemamonk Pachomius. Tinupad ang kanyang hiling, at naging monghe si Plato sa sinaunang monasteryong Ruso na ito. Dahil marunong siyang magbasa at magsulat, inatasan siyang magtrabaho sa imprenta ng Lavra; bukod pa rito, ipinagkatiwala sa kanya ang pag-ukit ng mga ikon sa tanso. Bagaman ang buhay sa Lavra at ang mga tungkuling ito ay angkop sa espirituwal na disposisyon ni Plato, hindi niya iniwan ang kanyang naunang mga plano na maghanap ng kaligtasan sa ganap na pag-iisa sa ilalim ng patnubay ng isang bihasang monghe. Ang isang hindi inaasahang pagkikita sa isang dating kaklase, na madalas nilang pinag-usapan ni Plato ang buhay monghe sa ilang, ang naging mitsa para sa isang bagong yugto ng paglalakbay-pagsamba.

Kasama ang dalawang ibang monghe, muling naglakbay si Plato patimog, na umaasang marating ang banal na Bundok Athos. Samantala, dinala ng kanyang paglalakbay ang ating peregrino sa skete ni San Nicolas, na kilala bilang Treisteny. Tulad ng mga naninirahan sa mga sinaunang lavra sa Palestina, ang ilan sa mga monghe rito ay namuhay ayon sa komunal na tuntunin, samantalang ang iba—mga matatanda at bihasang monghe—ay nanirahan sa mga kubong matatagpuan sa paligid ng skete, na sumusunod sa tuntunin ng nag-iisang pamumuhay. Dito unang nanalangin si Plato sa isang banal na paglilingkod na isinagawa ayon sa tuntunin ng Bundok Athos; dito rin niya unang nakita ang mahigpit na mga naninirahan sa disyerto, na mahigpit na sumusunod sa mga tuntunin ng idiorhythm. Pagkalipas ng ilang panahon, si Plato, na nagsagawa ng iba't ibang tungkulin sa skete at lubos nang nakilala ang buhay sa maliit at mahirap na monasteryo, ay ipinadala sa Kyrkul Skete. Doon ay patuloy siyang lumago sa espiritwal sa ilalim ng patnubay ng mga nakatatandang iginagalang na sina Basil at Onuphrius. Noong panahong iyon, sa mga monasteryo at skete ng Moldavia—komunal man o indibidwal—ang buhay monghe ay lubhang mahigpit. Ang kaugalian ng espirituwal na gabay ng mga nakatatanda ay napakalaganap, at maraming monghe ang nabubuhay sa ilalim ng gabay ng mga ito. Naranasan mismo ni Plato ang espirituwal na gabay na matagal niyang hinanap. Nanatili si Platon sa monasteryong ito nang tatlong taon, hanggang 1746, ngunit sa wakas ay dumating din ang matagal na niyang hinihintay na sandali: nabigyan siya ng pagkakataong bumisita sa Bundok Athos. Sa pahintulot ng kanyang espirituwal na ama at sa pagpapala ng abbot, umalis si Platon patungo sa Banal na Bundok kasama ang isa pang monghe.

Kahit noong nasa Monasteryo ng Kyrkul pa siya, masigasig niyang pinakinggan ang mga kuwento tungkol sa buhay ng mga monghe sa Bundok Athos. Ayon sa kanyang biyograpo, nagtapos ang panahon ni Plato bilang baguhan nang lumipat siya sa Athos, at nagsimula ang kanyang malayang buhay ascetic. Pagkatapos ng isang mahirap na paglalakbay sa lupa at dagat, sa wakas ay nakarating siya sa Lavra ni San Athanasius. Binigyan siya ng isang selda malapit sa monasteryo. Doon, sa sukdulang kahirapan, pagtanggi sa mundo at katahimikan, maraming monghe at nakatatanda ang nakatagpo ng kaligtasan. Ngunit ang hangarin ni Platon na mapasailalim sa gabay ng isang nakatatanda ay hindi natupad: walang gustong tanggapin siya bilang baguhan. 'Nang hindi makakita ng sinuman ayon sa kalooban ng Panginoon, at hindi nakamit ang pagsunod na hinahangad ng kanyang kaluluwa, inialay niya ang kanyang sarili sa probidensiya ng Diyos at naupo nang mag-isa.'

Ang kaisipan at espirituwal na kalagayan ng batang mongheng nag-iisa, na nakipaglaban sa espirituwal nang walang tulong ng isang nakatatanda, ay inilarawan sa atin ni monghe Gregorio (1836), umaasa, tila, hindi sa mga sulatin ng pag-a-asketisismo o sa sarili niyang karanasan, kundi sa salaysay ng matandang si Paissios mismo, na naingatan sa isang manuskrito sa Monasteryo ng Nyamets[1284] . Isang buhay na ginugol sa pag-iisa,

[1284] Yatsimirsky, sa: Collection of ORYAS. 79. p. 521. Ang talambuhay ni Matanda Paissius ay inilathala noong 1836 sa Monasteryo ng Nyamets sa wikang Moldavo at Church Slavonic, nang hindi binanggit ang pangalan ng may-akda. Ang tekstong Church Slavonic ay muling inilathala ni Matanda Makarii ng Optina noong 1845 sa Moscow: 'Ang Buhay ng Moldaviano na Matanda Paissius

katahimikan, at pagtitipon ng kaluluwa, ang pamumuhay na ginugol sa pag-iisa, katahimikan at pagtitipon ng kaluluwa, ay hindi isang madaling gawain, ngunit si Paissios ay 'nagsumikap at umunlad mula sa lakas tungo sa espiritwal na lakas, itinutok ang kanyang puso sa pag-unlad sa pag-aayuno araw-araw at pinapaliwanag ng banal na sigasig para sa mga dakilang gawa, habang sabay na nagagalak sa nag-aalab na banal na probidensya', ayon sa mongheng-may-akda. Nagpatuloy ito ng tatlong taon, pagkatapos ay nakaranas si Plato ng isang masayang pagkikita para sa isang asketiko: ang kanyang dating ama sa espiritu, si Hieromonk Basil ng Moldavia, ay dumating sa Bundok Athos at, matapos makipag-usap sa batang asketiko, tinonsura siya sa mas mababang schema at pinangalanan siyang Paisius.

Kasabay nito, pinayuhan siya ni Igpin Basil na lumipat sa isang komunal na monasteryo, sapagkat ang idiorhythmic na pamumuhay at ang pamumuhay ng isang eremita ay angkop para sa mga matatanda at may karanasang monghe. Mula sa mga sinulat ni Paissius, malalaman natin na kalaunan ay naging tagapagtaguyod din siya ng komunal na patakaran ng monastiko, habang pinananatili ang sistema ng espirituwal na gabay para sa mga baguhan at mga bagong ordinadong monghe. Ang mga disipulo ni Paissios, na naglingkod sa iba't ibang monasteryo sa Rusya, ay nagsikap ding pagbutihin ang buhay monghe sa pamamagitan ng pagpapakilala ng komunal na tuntunin, habang sila mismo ay kumikilos bilang mga espiritwal na ama, na inilalagay ang mga indibidwal na monghe sa kanilang espiritwal na gabay. Bukod pa rito, sa mga sinulat ni Paissius ay mayroon tayong 'Isang Traktado tungkol sa Kaayusan at Mga Alituntunin ng Pamumuhay na Pangkomunidad', kung saan mariin niyang inirerekomenda ang pamumuhay na cenobitic[1285] . Gayunpaman, sa loob ng tatlo o apat pang taon ay nanatili si Paissius sa pag-iisa, sinusunod ang landas ng pagpapabuti ng sarili. Pagkatapos, dumating sa kanya ang ilang batang monghe, at bagaman bata pa si Paissius, hiniling nila na tanggapin sila bilang mga nobis. Karamihan sa kanila ay mga mongheng nagmula sa Moldavia at Wallachia o mula sa mga Slavic na bansang Balkan. Sa kanilang mariing kahilingan, inordinahan si Paissius bilang pari at naging isang hieromonk. Nangyari ito noong 1758, nang siya ay mag-36 na taong gulang.

Pumasok na si Paissius sa ikalawang yugto ng kanyang buhay: hindi lamang siya nakipaglaban sa espirituwal para sa kanyang sariling kabanalan, kundi bilang isang abbot at espirituwal na ama, nagbigay din siya ng espirituwal na gabay sa ibang mga monghe, at ang mga pagsisikap na ito ang nagpatingkad sa kanya bilang isang pangunahing pigura sa muling pagsibol ng tunay na monastisismo sa Rusya.

Patuloy na lumago ang maliit na komunidad na nagtipon sa paligid ni Paissius. Sa kabutihang-palad, nagawa niyang makuha mula sa protos ng Athos Lavra ang sinauna at kalahating wasak na monasteryo ni San Elias na Propeta, na matatagpuan malapit sa Monasteryo ng Pantokrator; kasama ang mga kapatid, nagtayo siya ng simbahan, isang kainan, at 60 silid – ganoon na lamang karami ang dumarami nilang bilang. Bagaman lubos na nangangailangan ang bagong monasteryo, dumarami araw-araw ang bilang ng mga monghe, at agad na naging masikip ang lugar ng monasteryo. Gayunpaman, kahit sa hanay ng mga monghe, hindi tuluyang nawala ang matinding selos at iba pang masamang damdamin. Ang Slavic na monasteryo ni Paissius, marahil dahil sa mahusay na kaayusang pinananatili roon at sa patuloy na lumalaking awtoridad ng abbot nito, ay nagdulot ng hindi magandang damdamin sa mga Griyego mula sa ibang mga monasteryo sa Athos, pati na rin ng hindi makatarungang mga tsismis tungkol kay Ama Paissius at sa kanyang mga alagad; naglagay din ang mga awtoridad ng Ottoman sa Turkey ng lahat ng uri ng hadlang. Nagpasya si Paissios na bumalik sa Moldavia upang magtayo ng bagong monasteryo doon, sa gitna ng mga bundok at kagubatan.

Noong 1763, ang matandang Paissios, kasama ang 60 monghe at mga baguhan, ay nagsimula sa kanilang paglalakbay at dumating sa Moldavia, ngunit hindi sila nakakita ng angkop na lugar doon. Sa Iași lamang niya nakuha, mula sa Metropolitan ng Moldavia, ang Monasteryo ng Dragomir na inialay sa Pagbaba ng Banal na Espiritu. Dito, ipinakilala ni Paisius ang komunal na pamumuhay at mga patakarang liturhikal ng Bundok Athos. Ngunit isang patakaran ang ganap na bago: tuwing gabi, sa pagitan ng mga seremonya, dapat magtipon ang mga kapatid sa refektoryo. Dumarating si Paisius at binabasa sa kanila ang iba't ibang sulatin ng pag-aascetiko, na sinasabayan ng kanyang sariling mga paliwanag. Dahil ang mga kapatid ay bahagyang

---

Velichkovsky'. Inilathala ng Optina Hermitage. Noong 1847, inilathala ang isang bagong edisyon ng talambuhay, na may kasamang ilang sulatin ni Paissius sa apendise; lumabas ang ikatlong edisyon noong 1892 sa Moscow. Ang pinakabagong edisyong ito ang naging batayan para sa aklat ni S. Chetverikov na *The Moldavian Elder, Schema-Archimandrite Paissius (Velichkovsky). Vol. 1* (Petļeri-Eesti (Estonia), *1938–39); Hindi ko alam kung nailathala man ang Bolyum 2, na naglalaman ng mga liham ni Paissius; ang Rusong edisyong ito ay malamang na isang baryante ng kaniyang sariling akda tungkol kay Paissius sa Romanian; ihambing ang pagsusuri sa: *Irenikon*. 11 (1934). 66.*

[1285] Talambuhay (1847). mga pahina 58 at sumunod. Ang salin sa Aleman ay nasa aking aklat. Op. cit. mga pahina 108–117.

taga-Moldavia at Wallachia, at bahagyang mula sa mga lupain ng Slavic, ang mga pagbabasang ito ay ginaganap nang hiwalay para sa mga Romanian at sa mga Slav, sa magkasalitsit na araw; ang mga banal na seremonya ay palaging isinasagawa sa wikang Church Slavonic. Ganito ang naging paraan ng pamumuhay ng mga monghe sa Monasteryo ng Dragomirnsky, kung saan namayagpag ang kaloob ni Paisius bilang isang abbot.

Noong 1774, kasunod ng Digmaang Ruso-Turko, ipinasa ang bahagi ng Moldavia sa Austria, kasama ang rehiyon kung saan matatagpuan ang Monasteryo ng Dragomirnsky. Dahil sa pangamba para sa hinaharap ng kanyang monasteryo sa ilalim ng hurisdiksyon ng mga awtoridad ng Austria, nagpasya si Elder Paisius na lumipat sa bahagi ng Moldavia na nanatili sa ilalim ng pamumuno ng Turko. Naghain siya ng apela sa metropolitan, humihiling ng pahintulot para sa kanya at sa kanyang mga kapatid na lumipat sa halos abandonadong Monasteryo ng Secul. Nakamit ni Paisius ang pahintulot na ito, ngunit makalipas ang ilang panahon ay napakarami na ng mga monghe kaya't maging ang bagong monasteryo ay hindi na sapat para sa kanila. Pagkatapos noon, ipinagkaloob sa nakatatanda ang malawak na Monasteryo ng Nyamets, na matatagpuan dalawang oras na biyahe mula sa Secul; Kinailangan niyang hatiin ang kanyang komunidad sa dalawang monastikong komunidad, ngunit parehong nananatili sa ilalim ng kanyang pamamahala at espirituwal na gabay ang dalawang monasteryo. Bago siya mamatay, mayroon nang 400 monghe sa Monasteryo ng Nyamets at mahigit 100 sa Monasteryo ng Secul.

Sa mahahabang gabi ng taglagas at taglamig, si Paisius mismo, sa tulong ng dalawang mongheng marunong ng Griyego, ay nagsalin ng mga sulating asketiko ng mga Banal na Ama sa wikang Moldavo at Slavonic ng Simbahan. Nagdulot ito sa pagsasalin ng *Mga Tagubilin* ni San Isaac na taga-Siria, ang *Mga Tanong at Sagot* ni San Maximus na Tagapagkumpisal, ang *Mga Tagubilin* ni San Theodore na Studite, ang *Mga Tagubilin* ni Abba Barsanuphius at iba pa, at, sa wakas, ang bersyong Slavonic ng Simbahan ng *Ang Pag-ibig ng Kabutihan*. Natapos ang pagsasalin ng *Dobrotolyubie* noong 1793, na nagbunga ng dalawang makakapal na manuskritong tomo. Ang pagsasaling ito ay batay sa nabanggit na akda ng mongheng Nicodemus (*[1286] *), na nakabatay sa edisyong Venetian noong 1782.

Ang makamundong buhay ni Paissius, na puno ng mabibiyayang gawain, ay nagwakas noong 15 Nobyembre 1794; sa gulang na 72, ipinikit niya nang tuluyan ang kanyang mga mata[1287] .

[1286] Ang mga pagsasaling ito ni Paissios ay kalaunan nailathala sa Rusya: Isaac na taga-Sirya noong 1811, Maximus na Nagkumpisal noong 1855, Theodore na Studite noong 1855, at Abba Barsanuphius noong 1855; ang huling tatlo ay inilathala ni Makarios na nakatatanda ng Optina sa tulong ng Aleman na iskolar na si I. V. Kireevsky; tingnan ang kanilang palitan ng liham hinggil sa publikasyong ito sa: Chetverikov. The Optina Hermitage. pp. 107 ff.; Yatsimirsky. Op. cit. p. 546 et al. Isang salin ng *Philokalia* sa pamagat na *Dobrotolyubie* ang inilathala noong 1793 sa dalawang folio na tomo. Ang paglilimbag ng *Dobrotolyubie* ay naganap sa pagpapala ni Metropolitan Gabriel Petrov, sa pangangasiwa nina Elder Nazarius at Hieromonk Filaret (na kalaunan ay naging Nakatatandang Filaret ng Monasteryo ng Novospassky). Ang mga opisyal na censor na hinirang ng Sinodo ay sina Arkhimandrita Methodius, rektor ng Akademiyang Teolohikal ng Moscow, at Hegumen Aaron, abbot ng Monasteryo ng Yakovlevsky sa Rostov (Popov. 'Description of the Manuscripts of the Simonov Monastery', sa: *Readings*. 1910. 2. p. 6). Pagsapit ng 1857, ang *Dobrotolyubie* ay nakalabas na ng hindi bababa sa anim na edisyon; kapansin-pansin na ang susunod na edisyon ay lumabas lamang noong 1880. Pagkatapos noon, inihanda ni Obispo Theophan na Recluse (Govorov) ang isang bagong limang-bolyum na edisyon, na naimprenta sa Russian Panteleimon Monastery sa Bundok Athos; tatlong edisyon ang nailathala sa pagitan ng 1878 at 1914. Ang *Dobrotolyubie* ni Theophan ay naiiba sa *Dobrotolyubie* ni Paissius: ang ilang bahagi ay pinalawak, habang ang iba naman ay pinaikli; tungkol naman sa wika, mahirap sabihin kung ito ay Church Slavonic o Ruso, sapagkat ang wika at estilo ni Theophan ay lubos na natatangi, puno ng mga Slavicismo at pagbuo ng salita na ginagamit upang iparating ang mga Griyegong konseptong asketiko at mistiko na hindi lubos na mauunawaan ng mambabasa. Gayunpaman, ang kanyang mga publikasyon ay napakalawak ang naipalaganap sa mga monghe at mga debotong mananampalataya; napakahirap silang makuha. Ang dalawang-bolyum na edisyon ng *Dobrotolubie* ni Paissius ay muling inilimbag noong 1902 at naging isang bihirang aklat sa bibliograpiya.

[1287] Ang pinakamahalaga sa mga akda ni Paissius ay ang kanyang *Autobiography* (ang manuskrito ay dating nasa Aklatan ng Akademya ng Agham sa St Petersburg); sa kasamaang palad, inilatag lamang ni A. Yatsimirsky ang isang detalyadong muling pagsasalaysay nito sa: *Collection of the ORYAS*. 79. mga pahina 515–541; kasama rin doon ang kanyang 'Statute' (mga pahina 533–538), sa mga sipi; isang malawak na bibliograpiya (pp. 550–544), isang listahan ng mga akda ni Paissius (pp. 548–550), pati na rin ang katalogo ng kanyang aklatan at katalogo ng mga salin ng mga akdang asketiko na inipon ni Paissius mismo at ng kanyang mga alagad (pp. 555–583). Ang mga materyal na bibliograpikal na ito ay lubhang kawili-wili para sa historyador, sapagkat ipinapakita nila kung aling mga akdang asketiko ang paborito ni Paissios: nakalista rito ang 6 na kopya ng 'The Tradition' ni Nilus ng Sora, 15 manuskritong aklat na naglalaman ng mga gawa ni San Simeon na Bagong Teologo, 14 na kopya ng mga gawa ni Philotheos ng Sinai, at 8 kopya ng 'The Hundred' nina Callistus at Ignatius Xanthopoulos. Isang pananaw sa espirituwal na talambuhay ni Paisius at ng kanyang mga disipulo ang ibinibigay ng akdang: Popov, N. *Description of the Manuscripts of the Simonov Monastery in Moscow* (*Readings*, 1910, 2), na naglalaman ng malawak na materyal. Tungkol sa impluwensya ng mga

Ang huling yugto ng kanyang ministeryo ay tumagal ng 31 taon, na nagdulot ng pagkakilala sa kanyang pangalan sa labas pa ng mga pader ng monasteryo; ang kanyang katanyagan bilang isang nakatatanda na may natatanging kaloob sa espirituwal na gabay ay umabot pa sa Rusya. Mula sa autobiograpiya ng matandang Theophan Sokolov, nalalaman natin na noong unang bahagi pa lamang ng dekada 1770, ilang monghe at layko na nagnanais magsagawa ng mga gawaing asketiko, nang marinig nila si Paissius, ay naglakbay upang bisitahin siya sa mga monasteryo ng Dragomirnsky at Nyametsky upang makatanggap ng gabay o manatili roon nang permanente sa ilalim ng kanyang espirituwal na patnubay[1288] .

Isa sa mga unang disipulo ni Paissius ay ang matandang Hieromonk Cleopas I († pagkatapos ng 1778), na nagdala ng mga prinsipyo ng daan ng matanda sa Ostrovskaya Vvedenskaya Hermitage (sa Diyosesis ng Vladimir). Napakakaunti ng mga biograpikal na detalye tungkol sa asetikong ito: Si Cleopas ay isang huwaran ng kababaang-loob at pagpapakumbaba. Kahit ang kanyang disipulo, ang matandang Theophan Sokolov, ay kakaunti lamang ang naisalaysay tungkol sa kanyang naunang buhay. Si Cleopas ay tubong Timog Rusya; nagpalipas siya ng ilang taon sa Bundok Athos, kung saan niya nakilala si Paissius at, malamang, naghanap ng kanlungan sa kanya sa skete ni San Elias na Propeta. Sa pagitan ng 1760 at 1778, siya ang nagtayo ng nabanggit na Vvedenskaya Hermitage; ipinagkatiwala sa kanya ang pagpapanumbalik nito sa kaayusan, sa loob man o sa labas, at dahil kay Cleopas, ang hermitaheng ito ay tunay na naging isang lugar ng monastikong debosyon. Isa siya sa mga unang nagtatag ng tunay na monastikong pamumuhay sa Rusya at tagapagtatag ng sistema ng espirituwal na gabay sa hermitaheng muling binuhay niya[1289] . Ang patakarang monastiko na ipinakilala ni Cleopas sa monasteryong ito ay kalaunan ay inilipat ng kanyang mga disipulo, sina monghe Ignatius at Macarius, sa Monasteryong Nikolo-Pesnoshsky; sa kasamaang palad, gayunpaman, hindi ito nagtagal doon[1290] .

At pagkatapos ay lumitaw ang isang buong pulutong ng mga asketiko na namumuhay nang mahigpit – ang mga disipulo ng matandang Paissius. Nanirahan sila sa buong Rusya at, sa paglilibot mula sa isang monasteryo patungo sa isa pa, mula sa isang eremiteryo patungo sa isa pa, ipinakalat nila nang malawakan ang balita tungkol sa 'matuwid at kahanga-hangang Ama Paissius', kaya nakakuha sila ng mga bagong tagasunod sa tradisyong monastiko, na naging kanilang mga alagad. Sa unang henerasyon ng mga alagad ni Paissius, may ilang pangalan na nararapat bigyang-pansin, bagaman sa simula ay hindi gaanong malawak ang kanilang saklaw ng impluwensya; nanirahan sila pangunahin sa pinakamaliit at pinakamahihirap na mga ermitanyo sa katimugang Dakilang Rusya – sa mga lalawigan ng Kaluga, Oryol, at Kursk.

Kabilang sa kanila ang matandang Archimandrite Theodosius Maslov (1720–1802). Ipinanganak siya sa bayan ng Glukhov (Chernigov Governorate) sa pamilyang mangangalakal; sa simula ay naghanap siya ng kanlungan sa Svensky Monastery, ngunit kalaunan, nang hindi siya nasiyahan sa buhay ng mga monghe doon, nagtungo siya sa Moldavia sa kilalang nakatatandang Moldavian na si Vasily († 1767)[1291] , na ang disipulo, gaya ng nabanggit na, ay si Paissius. Sa pagitan ng 1767 at 1778, nagsilbi si Theodosius bilang abbot sa mga monasteryo ng Tiasmyn at Merlopolyan; noong 1779, inimbitahan siya sa Sofronius Hermitage sa Molchany upang muling buhayin ang buhay monghe doon. Nanatili siya roon hanggang sa kanyang kamatayan († 9 Disyembre 1802). Ipinakilala ni Theodosius sa hermitage ang komunal na tuntunin ng Bundok Athos[1292] .

Dapat ding banggitin ang dalawang karagdagang alagad ni Paissios: ang mga nakatatandang Hieromonk Cleopas II († 1817), na tinonsura ni Paissios, at ang Hieroschemamonk Theodore (1756–1822).

Noong 1800, dumating si Cleopas II sa Beloberezhskaya Hermitage, kung saan si Elder Vasily Kishkin ang abbot noon; doon nakilala ni Cleopas ang mongheng si Leonid Nagolkin, na naninirahan bilang eremita

---

sinulat ni Nil ng Sora kay Paisius: Borovkova-Maikova. Nilus ng Sora at Paissius Velichkovsky. Tingnan din ang bibliograpiya ni N. Arsenyev sa: *Der christliche Osten*. p. 193; piniling sipi mula sa mga akda ni Paissius sa: Chetverikov, S. *Ang Landas ng Matalinong Gawa at Espirituwal na Pagkakatwiran*, sa: *The Path*. 1926. 3. pp. 65–83; 'Mula sa Kasaysayan ng Pagiging Nangunguna sa Monastikong Ruso'. Ibid. 1927. 7.

[1288] Subbotin. Arsobispo Theophan, abad ng Monasteryo ng Kirillo-Novoezersky (1862). pp. 57–75. 'Mula sa mga kuwento ni Ama Theophan'.

[1289] Yatsimirsky. Op. cit. pp. 546; Dobronravov, V. Hieromonk Cleopas, Tagapagtatag ng Vvedenskaya Hermitage (1908); Subbotin. Ibid. pp. 59–62; nagbibigay ang aklat ng napakabuhay na paglalarawan ng asetikong ito. Nararapat tandaan na ang kuwento tungkol sa tinapay sa disyerto (tingnan ang aking aklat, p. 132), gaya ng aming natuklasan kalaunan, ay may malakas na pagkakatulad sa isang kuwento mula sa Buhay ni San Savvas na Pinabanal. Cotelerii, *Monumenta Eccles. Graecae*, vol. 4, p. 322.

[1290] Popov. Op. cit., p. 75, at pati na rin sa: Pimen. Memoirs (sa iba't ibang bahagi).

[1291] Borovkova-Maikova. Op. cit. p. 32.

[1292] Paglalarawan ng Molchanskaya Sofroniev Hermitage (1856). p. 56; Muravyov. Ang Banal na Bundok at ang Optina Hermitage (1852). p. 129; Yatsimirsky. Op. cit. p. 545; Subbotin. Op. cit. pp. 15, 18; Denisov. Blg. 585; Zverinsky. 2. Blg. 933.

sa hermitage na iyon noon, at magkasama silang bumisita sa iba't ibang monasteryo; Namatay si Cleopas noong 1817 sa Monasteryo ng Valaam[1293] .

Si Hieroschemamonk Theodore, na anak din ng isang mangangalakal mula sa bayan ng Karachev (Oryol Governorate), ay iniwan ang tahanan ng kanyang mga magulang noong siya ay nasa murang kabataan pa at nagtungo sa Ploshchanskaya Hermitage; dinala siya ng kanyang mga magulang pabalik sa bahay, ngunit tumakas siya muli, sa pagkakataong ito ay sa malayong Beloberezhskaya Hermitage. Isang araw, habang papunta siya sa Pechersk Lavra, narinig ng batang baguhan ang tungkol sa 'kamangha-manghang matandang si Paissius' – at agad siyang naglakbay upang dalawin siya sa malayong Monasteryo ng Nyametsky, kung saan siya tinonsura ni Paissius at tinanggap sa hanay ng kanyang mga alagad. Si Theodore ay mahusay sa pagbabasa at pagsulat at tinulungan si Paisius sa pamamagitan ng pagkopya ng kanyang mga salin. Ang kahalili ni Paisius, si Abad Sophronius, ay pinahiran ng tonsura si Theodore bilang isang schema-monk at ibinalik siya sa Beloberezhskaya Hermitage. Gayunpaman, hiniling ng obispo ng diyosesis na pumunta siya sa maliit at mahirap na Cholnsk Hermitage at gampanan ang tungkulin bilang abbot doon; subalit tinanggihan ni Theodore ang alok na ito at pumayag lamang na maging katulong ng abbot. Dahil sa kanyang tulong, naipakilala doon ang mga komunal na tuntunin ni Nanakang Paissius at ang kaayusang liturhikal ng Bundok Athos. Samantala, napakaraming tao ang nagsimulang lumapit kay Teodoro para humingi ng payo at gabay kaya napilitan siyang lisanin ang eremiteryo. Lumipat siya sa Beloberezhskaya Hermitage, kung saan siya nanatili ng walong taon. Sa wakas, kasama ang Nakatatandang Cleopas II at ang mongheng si Leonid (na kalaunan ay mula sa Optina), pumunta siya sa Monasteryo ng Novoezersky, na sa panahong iyon ay pinamumunuan ng Nakatatandang Theophan Sokolov, mula roon sa Paleostrovsky Monasteryo, pagkatapos ay sa Valaam Monasteryo (kung saan pumanaw ang kanyang kasama, ang nakatatandang Cleopas II), at sa wakas sa Alexander-Svirsky Monasteryo, kung saan siya nanatili hanggang sa kanyang kamatayan (7 Abril 1822).

Isang pangyayari sa buhay ni Theodore ang malinaw na nagpapakita na hindi sa lahat ng lugar ay masigasig ang komunidad ng mga monghe sa pagpapabuti ng pamumuhay sa kumbento. Hiniling ni Nakatatandang Theophan na pumunta siya sa Hermitage ng Nilo-Sorsk, na itinatag noong ika-16 na siglo ni Nakatatandang Nil at noong panahong iyon ay itinuturing na isang hindi na gumaganang kumbento. Ang pamantayan ng buhay monghe doon ay napakababa na. Tinanggap ng mga kapatid si Nakatatandang Theodore nang may matinding pagkamuhi, at nabigo ang kanyang mga pagsisikap na maibalik ang kaayusan sa monasteryo[1294] .

Ang Matandang Hieromonk Athanasius Zakharov († 1823) ay nagmula rin sa eskwela ng ascesis ni Paissius. Si Zakharov, na nagmula sa maharlikang angkan at naging kapitan sa isang hussar na rehimento, ay iniwan ang kanyang magarang uniporme upang isuot ang kasuotang monastiko, at lumapit kay Nakatatandang Paissius, na nakilala niya sa Moldavia noong Digmaang Ruso-Turko. Noong 1777, natagpuan siyang nasa Hermitage ng Florishcheva na (sa Diyosesis ng Vladimir); kalaunan ay naghanap siya ng kanlungan sa Hermitage ng Ploshchanskaya (sa Diyosesis ng Oryol), kung saan siya nagsilbing isang nakatatanda, at ang magiging nakatatanda ng Optina na si Makarii Ivanov ay naging baguhan niya roon sa loob ng 13 taon[1295] .

Ang ikalimang disipulo ni Paissius ay si Athanasius, isang dating kawani ng pamahalaan at schemamonk, na nagbigay kay Metropolitan Gabriel ng isang pagsasaling Church Slavonic ng *Dobrotolubie*. Pagkatapos nito, nanirahan siya bilang isang eremita sa mga gubat ng Roslavl, sa ganap na pag-iisa at pagkakahiwalay mula sa mundo, at kalaunan sa Svensky Monasteryo (sa Diyosesis ng Oryol); walang ebidensya na nagsilbi siya bilang abbot doon († 1811)[1296] .

Ang ika-anim at bunsong disipulo ni Paissius ay ang nakatatandang Filaret († 1841), na habang nagsisilbing abbot ng Glinsk Hermitage (1817–1841), ay inayos ito alinsunod sa mga batas ng Bundok Athos.

[1293] Yatsimirsky. Op. cit. p. 546; Ang Unang Dakilang Nakatatanda ng Optina, Hieromonk Leonid (1917). pp. 14–44. Sa pagitan ng 1809 at 1817, ang tatlo ay nagsimula ng isang peregrinasyon sa mga monasteryo ng hilagang Rusya, binisita ang mga monasteryong Paleostrovsky, Valaam at Aleksandro-Svirsky; gayunpaman, ang mga kalagayan doon ay marahil hindi gaanong paborable para sa pagpapakilala ng sistemang elder. Lalo itong totoo sa Monasteryo ng Valaam, kung saan, gayunpaman, nagtungo bilang kanlungan si Elder Nazariy hanggang 1804, matapos niyang ayusin ang buhay monastiko doon nang mahigpit alinsunod sa komunal na tuntunin.

[1294] Yatsimirsky. Op. cit. p. 545; Pimen. Op. cit. pp. 66–68. Poselyanin. Russian Ascetics of the 19th Century (1910). pp. 194–201; ang mga aklat na *Ang Buhay at Mga Gawa ni Schemamonk Theodore* (1839; ika-3 ed. 1907) at *Ang Asketikong Buhay ni Schemamonk Theodore* (1901) ay hindi ko nakuha.

[1295] Yatsimirsky. Op. cit. pp. 545–546; Chetverikov. The Optina Hermitage. p. 44; Zverinsky. 2. Nos. 1057, 1338.

[1296] Yatsimirsky. Op. cit. p. 546.

Inipon niya ang , 'Isang Malawak na Pagtuturo para sa Bagong Hinaplos na Monghe' (1824) at nakilahok sa espirituwal na gabay ng mga monghe[1297] .

Si Monghe Pavel ng Monasteryo ng Simonov sa Moscow[1298] , si Monghe Gerasim ng Hermitage ng Sofroniev at si Schemamonghe Theophanes ng Optina († 1819) ang huling mga kinatawan ng henerasyong ito ng mga disipulo ni Paissius[1299] . (Para sa karagdagang kasaysayan ng 'paaralan ni Nakatatandang Paissios' sa mga monasteryo sa Rusya, tingnan ang Talahanayan VIII.) Sa loob ng ilang panahon, nanirahan si Monghe Theophanes mula sa Kiev-Pechersk Lavra, isang disipulo ni Nakatatandang Dositheus ng Pechersk at kalaunan ay isang kilalang eremita ng Solovetsky, kasama si Paissios sa Monasteryo ng Nyamets[1300] .

Lahat ng mga disipulo ni Paissius, maging sila mismo o sa pamamagitan ng kanilang sariling mga disipulo, ay malaki ang nagawa sa pagpapanumbalik ng mga tradisyong asketiko sa iba't ibang monasteryo at sa pagpapakilala ng mga komunal na tuntunin; gayunpaman, mayroon ding iba pang masigasig na tagapagtaguyod ng monastisismo na inuugnay si Paissius sa isang grupo ng mahigpit na naninirahan sa disyerto. Sila ang tinatawag na 'mga nakatatanda ng kagubatan ng Roslavl'. Ang mga gubat ng Roslavl ay matatagpuan sa timog ng Lalawigan ng Smolensk at, kasama ang mga gubat ng Bryansk, bumubuo ng isang malawak, hindi matatawid, at masiksik na masa ng kagubatan. Sa ikalawang kalahati ng ika-18 siglo, ang mga gubat ay pag-aari ng mayamang may-lupa na si Bronievsky. Ang kasaysayan ng paglitaw ng grupong ito ng mga asketiko ay hindi ganap na malinaw.

Ang unang eremita sa kagubatan ng Bryansk ay malamang ang monghe o hieromonk na si Joasaph (1692–1766), na, matapos ang ilang taon ng pamumuhay bilang eremita, ay hindi na nag-iisa. Ang balita tungkol sa kanyang mahigpit na pamumuhay ay nakarating sa Ploshchanskaya Hermitage, at inalok si Joasaph ng posisyon bilang abbot ng hermitage na iyon, na may layuning maibalik ito mula sa kahirapang kalagayan. Nagtagal si Joasaph doon ng limang taon, at pagkatapos ay bumalik sa kanyang kubong nasa gubat. Tila nakamit niya ang paggalang ng mga magsasaka sa mga karatig-nayon, at maraming tao ang dumagsa sa kanya upang humingi ng aliw at payo. Ang pakikipag-ugnayan ng matanda sa mga tao ay nagdulot ng hinala sa mga awtoridad ng simbahan – dapat tandaan dito na maraming skisma ang nagtatago sa katimugang bahagi ng kagubatan ng Bryansk – at inutusan ng Sevsk Consistory ang pulisya na arestuhin si Joasaph; sumailalim siya sa hindi mabilang na pagsisiyasat. Isang pag-uusap lamang sa obispo ng diyosesis ang nagligtas kay Nakatatandang Joasaph mula sa pagkakalupang-sibilyan, marahil pati na sa Siberia, kung saan siya sana ay ipinadala bilang isang kahina-hinalang indibidwal na walang pasaporte. Sa utos ng obispo, pinalaya si Joasaph at bumalik sa kanyang mga gubat, kung saan siya namatay noong 1766.

Sa panahong ito, nalaman na, sa pahintulot ng may-ari ng lupa, ilang monghe at mga layko na mas piniling mamuhay nang nakahiwalay ay naninirahan sa mga gubat ng Roslavl, namumuhay sa pinakamahigpit na pag-aascetismo. Ang pinakakilala sa kanila ay ang matandang Barnabas kasama ang kanyang dalawang disipulo, sina Hilarion at Joseph; si Nikita († 1793); si Theophan; ang dating hierodeacon na si Anastasius; at isang disipulo ng matandang Vasily Kishkin (1745–1831)[1301] , ang nakatatandang hieromonk na si Athanasius, isa sa mga nabanggit na disipulo ni Paissius, na bumalik sa mga kagubatang ito matapos ang pagbisita kay Metropolitan Gabriel, na kanyang iniharap ang tekstong Slavonic ng *Dobrotolyubiya*. Dito rin nagsimula sina Vasilisk at Zosima sa kanilang buhay na pag-aasaeta; gaya ng nabanggit na natin, pagkatapos ay pumunta sila sa Siberia, kung saan pumanaw si Vasilisk; si Zosima naman ay nakilala sa paglilingkod sa isang komunidad ng mga madre. Sa wakas, nanirahan din doon si Hieromonk Adrian, na siyang espirituwal na ama

---

[1297] Muravyov. The Holy Mountain and the Optina Hermitage. p. 136; Yatsimirsky. Op. cit. p. 546; RBS. p. 106. May apat na disipulo si Nakatatandang Filaret (hanggang sa ating kaalaman): si Nakatatandang Makarii († 1864), si Filaret, si Arsenii, abbot ng Monasteryo ng Svyatogorsk (Diyosesis ng Kharkiv), at si Iliodor († 1879). Muravyov. Op. cit.

[1298] Sa simula ng ika-19 na siglo, maraming kopya ng mga sulating asketiko ang ginawa sa monasteryong ito; ang mga gawa ni Nil ng Sora at ni Paissius ay kinopya nang maraming ulit, at madalas na ipinapadala ang mga kopya sa ibang mga monasteryo. Popov. Op. cit.

[1299] Yatsimirsky. Op. cit. p. 546; Pimen. Op. cit. p. 53. Sa unang linggo ng Kwaresma, hindi kumain si Theophan ng anumang pagkain, at umiinom lamang ng dalawang tasa ng tubig bawat araw. Filaret, Metropolitan. Mga Liham kay Archimandrite Anthony. Vol. 2. p. 391.

[1300] Popov. Op. cit. p. 65; Nicodemus. Biographies. Hulyo; RBS. p. 454.

[1301] Mayroong napakaraming impormasyon, na hindi lahat ay lubos na mapagkakatiwalaan, tungkol sa nakatatandang Vasilii Kishkin, na naglalarawan sa kanya bilang isang indibidwal na may espiritwal na kaloob. Maraming nakatatanda ang nagsalita tungkol kay Vasilii nang may malaking paggalang. Para sa ilang detalye ng kanyang talambuhay, tingnan: Hilarion, monghe. Ang Buhay ni Hierodeacon Melchizedek, sa: Spiritual Readings 1889, vol. 2, pp. 184–201. Hanggang sa ating kaalaman, isang maikling akda na inialay sa kanyang buhay ang inilathala noong *1915–17, ngunit wala akong access dito.*

nina Vasilisk at Zosima; kalaunan (noong 1790) ay inutusan siya ni Metropolitan Gabriel na ibalik ang pamumuhay-monastiko sa Konevets Monastery, batay sa komunal na tuntunin[1302] . Isang mongheng nag-iisa na nagngangalang Arsenius ang dating alagad ni Paissius; siya ay dumating sa gubat ng Roslavl mula sa Moldavia. Ang lahat ng mga nakatatandang ito ay may mga disipulo na kalaunan ay nag-ambag sa muling pagsibol ng buhay monghe, na nagkaroon ng espirituwal na impluwensya sa mga abbot tulad nina Anatoly († 1865), abbot ng Maloyaroslavl Monastery, at Moses († 1862), abbot ng Optina Hermitage. Sa kabila ng pag-uusig ng pulisya sa mga asetikong ito, na naglalayong ilipat sila sa mga monasteryo at paminsan-minsan ay sapilitang pinalalabas sila sa kanilang mga kubo, ang ilan sa kanila ay nagawang makaiwas: halimbawa, si Dorotheus († 1865) ay nanirahan bilang isang eremita sa gubat nang halos 60 taon[1303] .

4. Ang gawain ni Metropolitan Gabriel Petrov ay nakatuon sa muling pagsibol ng monastisismo

Isang grupo ng mga eremita mula sa gubat ng Roslavl ang lumitaw mula sa mga bilog ng monastisismo na hindi nawalan ng kanilang espirituwal na lakas o ng kanilang hangarin tungo sa tunay na monastikong pamumuhay, sa kabila ng mapanirang impluwensya ng panahon. Ang hangaring ito ay nagmula sa loob mismo ng monastisismo. Kaya naman, sa paglalarawan ng monastisismo, nararapat itong bigyang-pansin nang espesyal. Kung pinansin sana ng mga awtoridad ng simbahan ang kilusang ito at pinayagan itong magkaroon ng mas malaking impluwensya sa buhay monghe, maaaring naging pinagmumulan ito ng malawakang reporma. Ngunit ngayon, sa pagtingin sa penomenong ito mula sa makasaysayang pananaw, maaari ring makabuo ng konklusyon na marahil ay para sa ikabubuti na hindi pinamunuan ng Banal na Sinodo ang kilusang asketiko mula sa itaas, na umaasa sa sarili nitong karunungang administratibo, – isang karunungang hindi kailanman ipinamalas ng mga obispo ng sinodo sa loob ng 200 taon ng pag-iral nito! – at iniwan ang patnubay sa Banal na Prowiden-siya. Dahil dito, malayang itinutok ang mga espiritwal na puwersang ito sa lugar kung saan maaari silang makahanap ng matabang lupa at magpalago ng bagong muling pagsibol ng monastisismo.

Gayunpaman, hindi nakatago sa mga pinakamahuhusay na kinatawan ng hirarkiya ng simbahan ang mga pangangailangan ng mga monasteryo at ng komunidad ng mga monghe, pati na rin ang mga espiritwal na daloy na umuusbong sa loob ng mga bilog na monastiko. Sa ganitong konteksto, nararapat bigyang-pansin ang gawain ni Arsobispo Gabriel Petrov ng Tver, na kalaunan ay naging Metropolitan ng Novgorod at St Petersburg. Sa kabila ng kanyang kahanga-hangang katungkulan, nanatiling isang tao at isang hierark na hindi nabahiran ang moral na karakter ni Arsobispo Gabriel, ni ng nakasasamang impluwensya ng kanyang karera o ng diwa ng kanyang panahon[1304] . Ang tagapaglingkod sa silid-pahingahan niya, ang bantog at kalaunan ay idineklarang banal na matandang si Theophan Sokolov, ay nagbigay ng maikli ngunit kapansin-pansing paglalarawan kay Gabriel[1305] . Mabait ang ugali, at pantay na walang pagpapakitang-gilas sa pakikipag-usap sa Emperatris gaya ng sa isang karaniwang monghe o pari sa parokya, Si Gabriel ay lubos na nirerespeto at minamahal ng lahat; tanging ang hirarkiya ng simbahan ang may bahagyang pag-aalinlangan sa kanya, sapagkat naniniwala sila na ang kanyang payak na pamamaraan ay sumisira sa dangal ng katungkulan ng obispo; Nararamdaman nilang nababawasan ang kanilang dangal nang, sa mga salu-salo, pinakain sila ni Obispo Gabriel ng payak na pagkain – mga pie na puno ng gisantes o porridge, na itinuturing ng asetikong metropolitan bilang isang napakasarap na putahe, sapagkat siya mismo ay kuntento na sa sabaw ng repolyo, na niluluto para sa kanya nang maramihan upang tumagal ng ilang araw. Halos buong allowance niya ay ibinibigay niya sa mga nangangailangan, at kinailangan ng kanyang katulong sa selda na si Theophanes na siguraduhin na hindi niya maibigay ang lahat. Sa kabila ng pagiging lubhang abala sa Sinodo at pagkakaroon

---

[1302] Pimen. Op. cit. pp. 295–300, 310; Nagsulat si Nakatatandang Adrian ng maraming akdang ascetic na may dalawang tomo na tig-600 pahina bawat isa (tingnan ang bibliograpiya).

[1303] Pimen. Op. cit., p. 53; Chetverikov. Op. cit. p. 31; Gerasim. Isang Maikling Sanaysay (1865). pp. 1–10; Muravyov. Op. cit. pp. 135–139; Arsenyev. Op. cit., sa: Der christliche Osten. p. 197.

[1304] Isang pangunahing akda ang inialay kay Metropolitan Gabriel Petrov (18 Mayo 1730–26 Enero 1801) at sa kanyang mga gawain: Titlinov, B. Gabriel Petrov (1916), na naglalaman din ng pangkalahatang kasaysayan ng Simbahang Ruso sa panahon ng paghahari ni Catherine II; at pati na rin: Archimandrite Makarii, *Ang Buhay at mga Gawa ni Kanyang Kaluwalhatian Gabriel, Metropolitan ng Novgorod at St Petersburg* (1857), na hindi nawalan ng kabuluhan. Ang personalidad ni Gabriel, bukod sa mga alaala ni Iba Pang Teofan (tingnan ang tala 1298), ay makikita rin sa kanyang mga liham, sa: *Russian Arch. 1864, 1869; 1895. 1; 1898. 3; 1908. 2* at *Readings. 1902. 1*. Tingnan din: Golubinsky. History of Canonisation. p. 320 (tungkol sa mga relikya ni Gabriel).

[1305] Subbotin. Op. cit. pp. 63–67. Poselyanin. The Russian Church and Russian Ascetics of the 18th Century (1905). pp. 198–214.

ng maraming tungkulin kaugnay ng administrasyon ng diyosesis, araw-araw na dumadalo si San Gabriel sa mga paglilingkod sa simbahan at masigasig niyang sinunod ang kanyang monastikong tuntunin sa panalangin.

Ang talambuhay ni Gabriel, na isinulat ni B. Titlinov, ay nagsasaad na ang kanyang impluwensya ay naramdaman sa lahat ng aspeto ng buhay ng simbahan at ito ay napakapositibo. Ngunit mahalaga ngayon para sa atin na suriin ang papel ni Obispo Gabriel sa muling pagsibol ng monastikong ascesis. Noong maaga pa sa kanyang pagka-obispo sa Tver (1763–1770), nagawa na ni Gabriel ang mga unang hakbang sa direksyong ito. Ang kanyang pangunahing layunin ay ipakilala ang isang monastikong tuntunin ng komunal na pamumuhay sa parehong opisyal at di-opisyal na mga monasteryo at upang matiyak na ito ay epektibong naisasakatuparan. Sa Nilo-Stolobenskaya Hermitage, isa sa mga pinakagalang-galang sa mga tao at, ayon sa mga talaan noong 1764, na itinuring na isang pribilehiyadong monasteryo, dahil sa mga pagsisikap ni Gabriel, ang pangangalaga sa mga nobis at mga bagong ordinong monghe ay ipinagkatiwala sa mga bihasa, matatanda, at mapagkakatiwalaang monghe; sa madaling salita, naitatag ang mga saligan ng sistemang nakatatanda, bagaman, sa totoo lang, hindi ito kalaunan umunlad nang maayos doon[1306] . Sinundan ito ng mga hakbang upang baguhin ang mga monasteryo ng Klopsky, Tikhvin at Modena.

Pagkatapos noon, habang nagsisilbi na bilang Metropolitan ng St Petersburg, noong 1782 inilipat ni Gabriel ang limang monghe mula sa Sofronievsky Hermitage—na kilala sa mahigpit na tuntunin at pamumuhay—patungong Alexander Nevsky Lavra upang maibalik ang asetikong pamumuhay doon[1307] . Ang Monasteryo ng Valaam, na halos ganap na nasira ng mga sunog sa unang kalahati ng ika-18 siglo—hanggang sa antas na tuluyang bumagsak ang buhay monghe doon—ay naibalik sa pamamagitan ng pagsisikap ng bagong abbot nito (1782–1801), ang mahigpit na asketikong si Nazarius († 1809) mula sa Hermitage ng Sarov. Si Nazariy ay isang medyo mahigpit na monghe, mapagkumbaba at hindi mapagkunwari. Inirekomenda ni Obispo Teofilo ng Tambov (1788–1811), na siya ring nagbigay ng malaking ambag sa pagpapabuti ng buhay monghe sa kanyang diyosesis, si Ama Nazariy kay Obispo Gabriel. Ngunit ayaw ng abbot at ng mga kapatid na mawalan ng nakatatanda, at sa isang liham kay Obispo Gabriel, inilarawan ng abbot si Nazarius bilang isang payak, walang-edukasyon, at halos hangal na tao. 'Marami na akong sariling matatalino,' sumulat si Obispo Gabriel bilang tugon sa abbot, 'ipadala mo sa akin ang hangal mo.' Sa Monasteryo ng Valaam, ipinakilala rin ni Obispo Gabriel ang isang patakarang monastiko[1308] . Kinalagdaan kay Matanda Adrian, isang disipulo ni Paissius, ang tungkuling muling buhayin ang Monasteryo ng Konevets[1309] . Sa Monasteryo ng Kirillo-Novoezersky, na pinamumunuan ng matandang Theophan Sokolov (1793–1832)—ang tagapaglingkod sa selda ni Gabriel, na nabanggit na dito—ang pagpapakilala ng komunal na tuntunin at ang pamumuno ni Theophan ay lumikha ng ganap na bagong kalagayan, at ang halos wasak na monasteryo ay naging lugar ng mga gawaing asketiko[1310] . Ang mga payo at rekomendasyon ni Gabriel para sa pagpapabuti ng buhay monghe ay nagkaroon din ng pangmatagalang epekto sa maraming monasteryo sa labas ng kanyang diyosesis. Halimbawa, ang Monasteryo ng Simonov sa Moscow ay malaking utang sa muling pagsibol nito kay Metropolitan Gabriel, sapagkat ipinadala ni Gabriel si Archimandrite Ignatius mula sa Monasteryo ng Tikhvin—isa sa mga huling disipulo ni Paissius—doon bilang abbot[1311] .

Ang malaking merito ni Metropolitan Gabriel ay nakasalalay rin sa kanyang pagsisikap na gawing madaling ma-access ng mga monghe ang mga akdang asketiko. Dahil sa kanyang mga pagsisikap, nailathala sa St. Petersburg ang unang edisyon ng *Dobrotolyubie* – isang koleksyon na naging matatag sa listahan ng babasahin ng mga monghe sa asketikong pamumuhay, at kalaunan pati na rin ng mga laykong mananampalataya. Ang lahat ng mga gawain ni Gabriel, na nakaapekto sa buhay monghe sa huling panahon—ang unang kalahati ng ika-19 na siglo—ay naging unang hakbang sa pagtatatag ng pundasyon para sa tunay

---

[1306] Uspensky. Isang Pagsasalaysay ng Disyertong Nilo (1886). p. 45. Tungkol sa mga gawain ni Gabriel kaugnay ng mga monasteryo, tingnan: Titlinov. Op. cit. p. 754; tungkol sa lahat ng kanyang mga gawain sa pangkalahatan – Kabanata 6.

[1307] Macarius, Archimandrite. Op. cit. p. 172.

[1308] Ang Monasteryo ng Valaam at ang mga Asketiko nito (1903). pp. 147–157; Subbotin. Op. cit. p. 67. Si Obispo Teofilo (Raev) ay kabilang sa mga obispo na lubos na iginagalang ang tungkulin ng nakatatanda; tingnan ang kanyang mga liham sa mga monghe ng Sarov Hermitage, sa: Russian Articles 1914, vol. 160, pp. 608–624.

[1309] Pimen. Op. cit., pp. 295 ff.; *Russian Articles*, 1835, vol. 1, pp. 119–126.

[1310] Ihambing: ang aking aklat. Op. cit., pp. 128–143; Subbotin. Op. cit.

[1311] Archimandrite Makarii. Op. cit. pp. 69, 73–74; Popov. Op. cit., p. VI. Sa pagtalakay sa pagpapanumbalik ng tunay na buhay monghe sa Monasteryo ng Simonov, nararapat bigyang-pansin si matandang Alexius (Blinsky; 1722–1812), na sa loob ng 40 taon (1772–1812) ang naging sentro ng espirituwal na buhay ng monasteryo. L. Hieromonk Alexius, isang asketa ng Monasteryo ng Simonov sa Moscow (ikalawang edisyon 1891); hindi namin matukoy kung kailan lumabas ang unang edisyon.

na asetikong pamumuhay ng mga monghe at malaki ang naitulong sa pag-unlad ng tradisyon ng pagiging espirituwal na ama. Dahil dito, kahit sa mga lugar na hindi tumubo nang mabuti ang sistema ng espirituwal na pagka-ama, naganap pa rin ang makabuluhang pagbabago para sa ikabubuti ng buhay ng mga monghe.

5. Ang Hermitage ng Sarov at ang Kagalang-galang na Seraphim

Sa huling kapat ng ika-18 siglo at lalo na sa unang kalahati ng ika-19 na siglo, isa sa mga monasteryo na namumukod-tangi sa partikular na higpit ng pamumuhay ng mga naninirahan dito ay ang medyo bagong Sarov Hermitage. Ang pag-usbong nito ay utang sa isang buong hanay ng mga monghe at mga abbot – dito nakikita natin ang isang halimbawa kung paanong kahit kakaunting bilang ng mga asketiko ay kayang baguhin ang buong buhay ng isang monasteryo at lumikha ng tunay na monastikong atmospera sa loob nito para sa darating pang mahabang panahon.

Ang Sarov Hermitage, na matatagpuan 40 km mula sa bayan ng Temnikov sa Diyosesis ng Tambov, halos sa hangganan ng katabing Diyosesis ng Nizhny Novgorod, ay naging isang espirituwal na sentro para sa parehong mga diyosesis at kanilang mga monasteryo. Itinatag ito nang medyo huli, bandang 1692; ang nagtatag nito ay si Hieromonk Isaac († 1737), na nagsilbing abbot ng hermitage hanggang 1731, pagkatapos ay ipinasa niya ang pamamahala kay Hegumen Dorotheus (1731–1746), habang siya mismo ay kumuha ng dakilang schema (1731) sa pangalang Juan[1312] . Ipinakilala niya ang isang napakahigpit na patakarang monastiko, na kahalintulad ng sa Bundok Athos, na pinanatili ng kanyang mga kahalili. Isang malaking biyaya para sa Hermitage ng Sarov na, sa loob ng 150 taon, nanatili sa kamay ng mga tunay na asetikong monghe ang pamamahala nito. Halos lahat ng mga abbot ng panahong ito – Dorotheus (1731–1746), Filaret (1746–1749), Ephrem (1758–1777), Pachomius (1777–1794), Isaiah I (1794–1807), Niphon (1807–1842), Isaiah II (1846–1858)—ay mga karapat-dapat na monghe: sa pamamahala ng monasteryo, nagsikap sila hindi lamang na mahigpit na sundin ang mga patakaran ng konstitusyong monastiko, kundi pati na rin na bigyang-buhay ang mga ito at punan ng panloob na espiritwal na kahulugan; Alam nila kung paano wastong gabayan ang mga baguhang monghe na dumagsa sa Sarov Hermitage. Masasabi na noong panahong iyon, sa Sarov Hermitage, ang abbot ay nagsilbi rin bilang isang espirituwal na ama (pater spiritualis), gaya ng madalas na nangyayari sa maagang Simbahan. Ang panloob, espirituwal na buhay ng hermitage ay nakaugat sa maagang Kristiyanong ascesis.

Habang sinusuri natin ang kasaysayan ng Sarov Hermitage, nakikita natin ang sunud-sunod na mga monghe na namuhay nang mahigpit na pag-aascetismo at naghatid ng katanyagan sa hermitage, na naging pang-akit para sa mga baguhang monghe. Ang ilan sa kanila ay nararapat na mabigyan ng espesyal na pagbanggit. Si Hieromonk Joachim (1732–1802) ay nagpalipas ng halos 50 taon sa monasteryo nang walang patid; siya ay tagabasa ng mga salmo at librarian, at inilaan ang malaking bahagi ng kanyang oras sa pagkopya ng mga akdang asketiko (ni Macarius the Great, Ephrem the Syrian at iba pa)[1313] , subalit hindi niya nakalimutan ang mundo sa labas ng mga pader ng monasteryo at nagkaroon siya ng malaking impluwensya sa mga lokal na naninirahan. Marahil dahil sa kanya, naging iginagalang ng mga tao ang monasteryo bilang isang banal na lugar. Ang matandang Nazarius (1735–1809), na kilala na natin, ay naghanap ng kanlungan dito bago siya ilipat sa Monasteryo ng Valaam, at dito rin niya ginugol ang huling mga taon ng kanyang buhay. Dapat din nating banggitin ang kanyang disipulo na si Mark the Hermit († 1817), isang kapanahunan ni San Seraphim; si Hieromonk Pitirim († 1789); at si Hieromonk Hilarion (1776–1841) mula sa Valaam Monastery, isang disipulo ni Elder Nazarius. Dumating si Hilarion sa Sarov noong 1797 at nagpalipas ng 44 na taon sa eremiteryo; nagsilbi siya bilang espirituwal na ama ng monasteryo at malaki ang naitulong niya sa pagpapanatili ng espirituwal nitong atmospera; nag-iwan siya ng isang koleksyon ng mahuhusay na 'Mga Sulat' tungkol sa buhay Kristiyano, na ang nilalaman ay sumasalamin sa impluwensya ni San Seraphim.

[1312] Noong 1732, inaresto si Juan ng mga ahente ng Lihim na Kansilyerya; inakusahan siyang nagmamay-ari ng ilang sulatin na nakatuon laban sa makapangyarihang si Theophan Prokopovich (tingnan Kabanata XIII). Ito ay isang panahon ng pag-uusig sa mga monghe, na nagsimula sa ilalim ni Anna Ioannovna, gaya ng ating nabanggit na. Nanatili si Juan sa bilangguan sa St Petersburg hanggang sa kanyang kamatayan (4 Abril 1737). RBS. p. 139.

[1313] Ang pagkopya ng mga akdang asketiko ay palaging isinasagawa sa Sarov Hermitage; halimbawa, isang monghe na nagngangalang Boniface ang nagkopya doon ng mga sumusunod na akda: *The Hundred Chapters* nina Callistus at Ignatius Xanthopoulos (1814), iba't ibang akdang asketiko nina Basil the Great at John of Damascus (1815); Thomas à Kempis (!) (1816), isang koleksyon ng mga indibidwal na maiikling akda na pinamagatang *Ang Espiritwal na Batisan* (1817), karagdagang mga akdang asketiko ni Basil na Dakila (1820), at mga sipi na may asketikong nilalaman na iniuugnay kay Mark the Ascetic (1821), bukod sa iba pa. Popov. Op. cit. pp. 12, 17, 19, 23, 44, 69.

Pagkatapos ng kanyang kamatayan, ang pangunahing haligi ng hermitage ay naging si Hegumen Isaiah II (Putilov; 1786–1858, abbot mula 1846 hanggang 1858), ang anak ng isang mayamang mangangalakal; dumating siya sa Sarov noong 1805 at nanirahan doon hanggang 1858, na hindi kailanman umalis sa teritoryo ng monasteryo; sa panahon ng kanyang pagiging abbot at sa kanyang panukala, isinulat ni Hieromonk Abel ang kasaysayan ng disyerto, *[1314] *.

Ngunit walang ibang nagpuri sa eremiteryo nang kasing husay gaya ng mapagkumbabang monghe nito, na kanonisa ng Simbahang Ruso noong 1903 – ang Kagalang-galang Seraphim ng Sarov. At walang ibang santo ng Rusya ang lubos na nagkombina sa kanyang buhay ng pagtanggi sa mundo at paglilingkod dito gaya ni Seraphim, na nagbigay ng halimbawa ng tunay na Kristiyanong kabanalan. Sinubukan na naming ilarawan minsan ang asketang ito at taong may Diyos; dito ay maikli naming uulitin ang salaysay na iyon[1315] .

Tinulungan ni San Seraphim ang maraming tao na nabubuhay sa mundo, bagaman siya mismo ay walang kaugnayan sa mga pangyayaring nangyayari sa mundong iyon. Tulad ng mga sinaunang Kristiyanong asketiko at ng ilan sa kanyang mga kapwa monghe sa Disyertong Sarov, Nanirahan si Seraphim bilang isang eremita sa pag-iisa ng gubat nang mahigit 50 taon; sa mga huling taon lamang ng kanyang buhay sa lupa (1759–1833), matapos ang mahabang panahon ng pagsisikap sa pag-aascetiko at sa ganap na pagkamulat sa kanyang espirituwal na pagkahinog, natagpuan niya ang tapang, sa loob ng walong taon (1825–1833) upang tugunan ang mga suliranin at pangangailangan ng mundong ito at maghandog ng espirituwal na tulong sa mga layko; ang kanyang ministeryo bilang isang nakatatanda ay sumisiklab ng kamangha-manghang liwanag ng Kristiyanong pag-ibig para sa mundo, na kanyang tinalo sa kanyang sarili nang minsan man at para sa lahat.

Tulad ng maraming ibang Rusong asketa, nagmula si Seraphim sa isang mayamang pamilyang mangangalakal. Ito ay isang napaka-katangi-tanging katangian sa mga talambuhay ng mga Rusong asketa ng kabanalan, na pinalaki sa isang kapaligirang may makalupang pakikipagsapalaran na karaniwan sa kanilang mga ninuno sa loob ng ilang henerasyon; – nagkaroon sila ng sapat na pagkakataon na tamasahin ang mga biyaya ng mundong ito at huwag isipin ang pagtanggi rito; gayunpaman, paulit-ulit nating nakikita ang mga halimbawa kung paanong ang diwa ng kabanalan ay ipinamamalagey ang kanyang kapangyarihan sa buhay ng isang pamilyang Kristiyanong Ruso, na nakakaimpluwensya nang higit pa sa maraming tao kaysa sa mga tukso sa lupa. At si Prokhor Moshnin ay isa sa mga itinuring na walang kabuluhan ang mga pagpapahalaga ng mundong ito mula pa sa kanyang kabataan. Ang batang si Prokhor, na malakas at marilag, ay naakit sa buhay monghe.

Nang siya ay nasa edad na mga 20, dumating siya sa Sarov Hermitage ayon sa payo na natanggap niya mula kay matandang Dositheus († 1788) sa panahon ng kanyang paglalakbay-panalangin sa Kiev-Pechersk Lavra, na naninirahan doon nang tahimik. Sa loob ng pitong taon ng kanyang pagiging nobisyo, ang espirituwal na ama ni Prokhor ay si Hieromonk Joseph. Noong 1786, si Prokhor ay nag-ukol sa buhay monghe sa pangalang Seraphim. Hindi naglaon, si Seraphim ay inordinahan bilang hierodeacon (1793) ni Obispo Theophilus, na may malapit na ugnayan sa hermitage. Sa mga panahong iyon, ayon sa kanyang pagkukwento bago siya pumanaw, nagkaroon siya ng mga bisyon: ang Pinakabiyayang Birheng Maria at si Jesucristo Mismo ang nagpakita sa kanya at pinagpala Siya. Walang ibang santo ng Rusiya na ang Ina ng Diyos ay naging ganap na sentro ng mistikal na karanasan at paksa ng taimtim na pag-iingat gaya ng sa Kagalang-galang na Seraphim[1316] . Ang aspektong ito ng relihiyoso at mistikal na karanasan ni Seraphim ay hindi lamang nagpapatingkad sa kanya kumpara sa kanyang mga kapanahunan, kundi inilalagay din siya sa isang natatanging posisyon sa kasaysayan ng mistisismo ng Rusya, o mas tiyak, ng mga mistikal na paghahanap ng Rusya. Sa aming aklat, binigyang-diin namin ang katotohanang ito at inilarawan ito nang detalyado.

Pagsapit ng katapusan ng 1794, nag-retiro si Seraphim sa isang maliit na kubong pang-gubat na itinayo sa isang masisikip at hindi matatawarang gubat ng spruce, dalawang oras na lakad mula sa disyerto, at dito nagsimula ang kanyang buhay bilang eremita, isang buhay na tumagal ng 30 taon (1794–1825). Tinanggal

---

[1314] Denisov. Blg. 889; Zverinsky. 2. Blg. 1141; Prav. ob. 1863. 7. p. 154; Abel, Hieromonk. The Communal Sarov Hermitage (1853). mga pahina 7–15; dito rin makikita ang ilang liham ng mongheng si Hilarion (mga pahina 167–174), pati na rin: Ilyin. Ang Kagalang-galang na Seraphim ng Sarov (1925); RBS. mga pahina 141 (Isaias), 178 (Joachim).

[1315] Tungkol kay San Seraphim, tingnan ang aking aklat: *Leben und Lehre der Starzen* (1936). pp. 209–258; Ilyin. *Piniling mga Gawa* (naglalaman ng listahan ng pinakamahalagang literatura); Seraphim (Chichagov), Arkhimandrita. *Kronika ng Monasteryo ng Seraphim-Diveyevo* (1903).

[1316] Ihambing ang aking sanaysay: 'Die Verehrung der Gottesmutter in der russischen Frömmigkeit und Volksreligiosität', sa: *Kyrios*. 5 (*1940–41).*

niya ang kanyang itim na monastikong balabal at nagsuot ng puting kasóko. Sa kanyang likod, palagi niyang dinadala ang isang knapsack na puno ng mga bato upang supilin ang kanyang labis na malakas na laman; Ang Banal na Ebanghelyo ay palaging kasama niya, saan man siya magpunta; sa ilalim ng kanyang kasok, sa kanyang dibdib, may suot siyang mabigat na krus na bakal na may bigat na 20 libra; may suot din siyang katulad na krus sa kanyang likod, at isang bakal na sinturon sa kanyang balakang. Tuwing taglamig, naghiwa siya ng kahoy sa gubat para sa kanyang kalan, na gayunpaman ay nagbibigay lamang ng kaunting init sa kanyang silid tuwing matinding lamig; tuwing tag-init naman ay nagtrabaho siya sa hardin ng gulay at namuhay sa mga gulay na siya mismo ang nagtanim; kalaunan ay namuhay na lamang siya sa damo at dayami na kanyang kinokolekta sa gubat at pinakukuluan. Sa loob ng tatlong taon—mahigit isang libong araw at gabi—ginugol ni Seraphim sa walang tigil na panalangin, nakaluhod sa isang napakalaking bato na nakataas ang kanyang mga kamay—ganito niya isinagawa ang kabihasnan ng pagtatayo na parang haligi. At ang lahat ng ito ay simula pa lamang ng kanyang mga pagsisikap sa pag-a-ascetic.

Dito siya unang hinarap sa tukso. Isang araw, habang naghihiwa ng kahoy sa gubat ang santo, inatake siya ng mga tulisan na humingi ng pera, na inakala nilang kinuha niya mula sa mga debotong mananampalataya. Nang sumagot ang reverendong ama na wala siyang dalang pera, pinalo siya nila ng palakol. Bagaman may hawak ding palakol si Seraphim at sapat ang kanyang lakas para ipagtanggol ang sarili laban sa mga tulisan, pinili niyang hindi lumaban. Nahiga siya sa lupa, walang malay at natabunan ng dugo, hanggang sa hatinggabi. Maaga sa sumunod na umaga, na natakpan ng dugo, naglakbay siya patungo sa monasteryo. Sinabi sa kanya ng abbot na kumonsulta sa doktor, ngunit dahil sa matinding pagod at kahinaan, nakatulog si Seraphim bago pa man dumating ang doktor. Ayon sa pagkukwento ng Pari mismo kalaunan, sa sandaling iyon ay muling nagpakita sa kanya ang Ina ng Diyos, na may korona ng kaharian sa kanyang ulo, habang ang mga Apostol na sina Pedro at Juan ay nakatayo sa kanyang kanan at kaliwa, gaya ng pagkakataon sa kanyang unang bisyon. Ang Reyna ng Langit, gaya ng hilig ni Seraphim na tawagin ang Ina ng Diyos, ay lumingon sa lugar kung saan, kalaunan, nang magising ang santo, naroroon ang mga doktor, at, itinuro ang maysakit, ay nagsabi: 'Bakit ka nagpapakapagal?' – at pagkatapos, nang lumingon siya sa mga apostol, ay nagsabi: 'Isa siya sa ating uri!' – at s , sa mismong sandaling iyon ay nagising si Seraphim. Tinanggihan ng Reverendo Ama ang tulong ng mga doktor; nanatili siyang nakahiga sa kanyang selda nang ilang linggo nang hindi bumabangon. Nanatili matatag ang kanyang malusog na pangangatawan, at sa huli ay bumangon siya mula sa kanyang higaan, ngunit nanatili siyang nakayuko magpakailanman at hindi na makalakad nang hindi humahawak sa tungkod. Ganito siya inilalarawan sa mga ikon: nakasuot ng puting balabal, nakasapatos na yari sa damo, at may mabigat na salakot na puno ng mga bato na nakasabit sa kanyang balikat – ipinagpatuloy niya ang pagdadala ng salakot na ito matapos siyang gumaling, ngunit nanatiling hindi nagbago ang itsura ng kanyang mukha.

Ilang buwan ang lumipas, bumalik ang Reverendo mula sa monasteryo patungo sa kanyang kubong nasa gubat. Kasunod ng pagkamatay ng abbot, si Isaias I (1807), hiniling ng mga kapatid kay Seraphim na akuin ang tungkulin bilang abbot, ngunit mapagkumbaba niyang tinanggihan ang karangalang ito. Ngayon, isinagawa ni Seraphim ang isang bagong pagsubok ng pag-aasceta: sa loob ng tatlong taon ay namuhay siya nang ganap na katahimikan at hindi nagsalita kahit sa mga mongheng nagdadala sa kanya ng prosphora para sa Banal na Liturhiya at tinapay na kanyang kakanin. Sinikap niyang itago ang kanyang mukha sa mga tao, tinatakpan ito tuwing may lumalapit sa kanya. Para kay Seraphim, ang pagsubok ng katahimikan ay isang paghahanda lamang para sa isang bagong at mas dakilang pagsubok.

Noong ika-8 ng Mayo 1810, siya ay bumalik mula sa gubat patungo sa eremiteryo, na hindi niya nabisita sa loob ng tatlong buong taon. Dumalo siya sa serbisyo ng Vespers sa monasteryo – ito ay bisperas ng kapistahan ni San Nicolas na Tagapaghimala – at tahimik na naglakad patungo sa kanyang selda. Sa mismong araw ng pista, dumalo ang Kagalang-galang Seraphim sa maagang Banal na Liturhiya, tumanggap ng Banal na Komunyon at pinagpala ng abbot, si Ama Nifont. Pagkatapos ay bumalik siya sa kanyang selda at isinara ang sarili roon. Sinimulan ni Seraphim ang isang bagong gawa – ang gawa ng pag-iisa. Ginugol niya ang labinlima't kalahating taon sa pag-iisa. Tuwing taglamig, ginugol niya ang lahat ng kanyang oras sa isang selda na walang pampainit, na bahagyang maliwanag dahil sa liwanag ng isang lampara sa harap ng ikon ng Reyna ng Langit. Sa simula, natutulog siyang nakaupo sa isang troso, at kalaunan ay nakahiga sa isang kabaong na siya mismo ang nag-ukit para sa sarili. Tulad ng dati, sa kubong nasa gubat, nagsuot si Seraphim ng mga tanikala ng bakal sa kanyang katawan; upang gawing mas mahirap pa ang kanyang buhay, nagdadala siya ng panggatong mula sa isang dulo ng selda patungo sa kabila. Sa araw, binabasa niya nang malakas ang

Banal na Kasulatan; sa gabi naman, nagsasagawa siya ng pagmumuni-muning panalangin – 'Panginoong Jesucristo, Anak ng Diyos, maawa ka sa akin' – at inialay niya ang sarili sa pag-aayuno at pagbabantay sa kanyang puso. Sa panahong ito, naranasan ni San Seraphim ang iba't ibang bisyon habang nananalangin, na ikinuwento niya sa ilan sa kanyang mga alagad. Tuwing Linggo at araw ng pista, tumatanggap siya ng Banal na Komunyon, na sa pagpapala ng abbot, ipinapasa sa kanya sa pamamagitan ng isang maliit na bintana sa pinto ng kanyang silid pagkatapos ng maagang Liturhiya. Nang dumating ang obispo ng diyosesis sa eremiteryo at lumapit sa kanyang selda, hindi bumukas ang pinto kahit para sa Kanyang Grasya. Pagkatapos lamang ng sampung taong pag-iisa ay pinayagan ni Seraphim ang mga tao na pumasok sa kanyang selda – tahimik niyang ipinagkaloob ang kanyang pagpapala rito.

Noong Nobyembre 25, 1825, nabuksan ang pinto ng silid-pang-ermita, at mula noon nagsimula para kay Seraphim ang panahon ng kanyang espirituwal na pamumuno, ang panahon ng paglilingkod sa mundo – isang dakila, biyayang-puno, at walang-hanggang pagsisikap na puno ng walang-kayang pag-ibig. Dumagsa ang mga peregrino sa kanyang silid nang paisa-isa. Habang nakikipag-usap at nagtuturo sa kanila, pinayuhan sila ni Nakatatandang Seraphim na palaging alalahanin ang Panginoon at manalangin nang walang patid, lalo na sa pamamagitan ng 'panalangin sa isip'. Sinabi ni Ama Seraphim na ang panalangin na ito ay sumasaklaw sa lahat ng pagkamit ng katinuan at pagiging mapagbantay; dapat itong panatilihin sa kaluluwa at puso, at ialay habang naglalakad at nakaupo, habang nagtatrabaho, at sa simbahan bago magsimula ang serbisyo. Sa pamamagitan ng pagtawag sa pangalan ng Diyos, matatagpuan mo ang kapayapaan at kalinisan ng kaluluwa at katawan, at ang Banal na Espiritu, ang pinagmumulan ng lahat ng kabutihan, ay manahan sa iyo at ingatan ka sa takot ng Diyos at sa kalinisan. Sa pagtatapos ng pag-uusap, babigkasin ng nakatatanda ang panalangin ng pagpaalam, bibigyan ng kanyang pagpapala ang bisita at hahalikan ito, na sasabing: 'Bumangon ang Cristo, aking kagalakan!' – at aalis ang tao sa kanyang selda na may luha ng damdamin sa kanilang mga mata.

Hindi nagtagal bago magwakas ang kanyang buhay bilang isang eremita, isang pambihirang kapangyarihan ang sumibol mula kay Seraphim: pinagaling niya si Mikhail Manturov, isang may-ari ng lupa at masugid na Kristiyano na matagal nang nagdurusa sa paralisis ng mga binti. At ito ay simula pa lamang ng napakaraming himalang pagpapagaling; sa pamamagitan ng mga panalangin ng santo, ang mga maysakit—maging yaong matagal nang nagdurusa sa malulubhang karamdaman o biglaang nagkasakit—ay muling gumaling. Maraming tao ang nagpatotoo sa kanyang paglilingkod sa mundo. Marami rin sa kanyang mga hula ang natupad. Narito ang isang halimbawa: noong 1831, sa panahon ng pag-aalsa sa Poland, isang kumpanya ng isang tiyak na rehimento ang nagmamartsa sa Sarov Hermitage. Inutusan ng kumander ng kumpanya, na marahil ay isang taong may pananampalataya, ang mga sundalo na huminto upang makatanggap sila ng pagpapala ng matanda. Pinagbigyan ng matanda ang kanyang kahilingan at pinagpala ang bawat sundalo nang paisa-isa. At bigla niyang sinabi na wala ni isang tao mula sa kumpanyang iyon ang mamamatay. Nakipaglaban ang kumpanya sa buong kampanyang Polish, lumahok sa pagsalakay sa Warsaw, at wala ni isang sundalo mula rito ang napatay.

Ipinakita ng matanda ang partikular na pagmamahal sa isa sa kanyang mga bisita – si Nikolai Motovilov, na nagdurusa sa karamdaman sa binti, at na pinagaling niya mula sa kanyang karamdaman. Noong Nobyembre 1831, sa isang maluwang na lugar sa gubat malapit sa kubong tinitirhan ni , kung saan nanirahan bilang isang eremita si Banal na Seraphim mula pa noong 1825 at tinatanggap ang mga bisita, ay tinuruan si Motovilov ng matanda tungkol sa pagkamit ng Banal na Espiritu[1317] at siya ay binigyan, kasama ng Banal na Seraphim, ng isang pangitain ng pagpapakita ng biyaya ng Banal na Espiritu. Bukod dito, ang espirituwal na gabay sa mga babaeng asketiko ay nagkaroon ng makabuluhang puwesto sa buhay ni San Seraphim; makikita ito sa kasaysayan ng kapatiran ng Diveyevo, na kalaunan ay naging kumbento.

Ang buhay ni Nanak na si Seraphim sa huling walong taon bago ang kanyang pagpanaw ay tunay na naging buhay ng isang santo. Sa pamamagitan ng kanyang mga gawa na puno ng pag-ibig, matagal na niyang nalampasan ang mga hangganan ng mundong ito. At para sa mga debotong mananampalataya na dumarating sa kanyang selda sa gubat, hindi na siya basta isang tao, kundi isang santo na nanatili sa laman dahil lamang sa pagmamahal para sa sangkatauhan. Ang kanyang panlabas na anyo ay nagkaroon ng mga katangiang minarkahan ng ningning ng ibang mundong makalangit.

[1317] Ang mga tala ni N. Motovilov na 'Ang Turong ni San Seraphim hinggil sa Pagkakamit ng Banal na Espiritu' ay unang inilathala noong 1903 sa *Moskovskie Vedomosti* (tingnan ang teksto sa aking aklat, mga pahina 230–245) – dati, hindi pa ito inaprubahan ng sensurang simbahan. Tingnan din: Florensky, P. Ang Haligi at ang Pagpapatibay ng Katotohanan (1914). Kabanata 5 (Liham 5).

Noong Linggo, ika-1 ng Enero 1833, huling beses na ipinagdiriwang ng matanda ang Banal na Liturhiya. Sa kanyang silid, kumanta siya ng mga himno ng Pasko ng Pagkabuhay buong araw, at sa tatlong pagkakataon ay pumunta siya sa lugar na pinili niya para sa kanyang libingan. Kinabukasan, ika-2 ng Enero, natagpuan siya sa kanyang selda na nakaluhod sa postura ng panalangin ngunit walang buhay, sa harap ng ikon ng Reyna ng Langit na kilala bilang 'Mapagmahal na Puso' – ang Kagalang-galang Seraphim ay lumipat na sa buhay na walang hanggan. Sa kabila ng malaking paggalang na ipinakita ng ilang henerasyon ng mga mananampalataya, na dumating nang may pag-iingat upang manalangin sa kanyang libingan, hindi partikular na paborable ang pagtingin ng Sinodo sa paggalang na ito. Opisyal na kinanonisa si San Seraphim noong 1903 lamang; noong ika-19 ng Hulyo 1903, isinagawa ang paglilipat ng kanyang hindi nabubulok na mga relikya. Alam ng sinumang nanirahan sa Russia kung gaano malalim ang paggalang na ipinagkakaloob sa banal na ito sa lahat ng antas ng lipunan[1318] .

6. Ang Optina Hermitage at ang mga Nakatatanda nito

Ang Optina Hermitage ay may napaka-espesyal na lugar sa espirituwal at relihiyosong buhay ng Rusya noong ika-19 na siglo. Ang mismong hermitage at ang skete kung saan nanirahan at nagsagawa ng kanilang ascesis ang mga nakatatanda ng Optina ay kalaunan naging tanyag sa buong bansa. Dito nabuo ang Optina School, na sa halos isang buong siglo (1828–1922) ay nagkaroon ng makapangyarihang impluwensya sa buhay espirituwal ng Rusya. Una sa lahat, dapat banggitin ang mga nakatatanda na sina Leonid (1828–1841), Makarii (1841–1860), Ambrose (1860–1891), Joseph (1892–1911), Varsonofius († 1913), Nectarius († 1928) at Anatolius († 1922). Ang eremiteryo ay namuhay ayon sa mahigpit na komunal na tuntunin: ni ang abad ni ang mga monghe ay walang personal na ari-arian; sabay-sabay silang lahat kumakain kasama ang abad sa refektoryo; pati ang maliliit na bagay tulad ng tsaa o asukal ay ibinibigay sa mga monghe ng eremiteryo, hindi na banggitin ang damit at sapatos. Para lamang sa mga nakatatanda sa skete ay inihahanda nang hiwalay ang pagkain at dinadala sa kanilang mga selda. Ang bawat monghe ay may sariling selda; ang mga baguhan at monghe, na may bilang na humigit-kumulang 300 noong simula ng ika-19 na siglo, ay binigyan ng tungkulin ng abbot o ng tagapangasiwa ng selda. Ang iskedyul ng liturhiya ay sinunod nang may mahigpit na pagsunod: lahat ng serbisyong inatas ng Typikon ay isinagawa sa tamang pagkakasunod-sunod, at ang mga kapatid ay obligado na dumalo rito; ang panloob na diwa ng disyerto ay napakaisa, at ito ay tumagos nang napakalalim sa isipan at kaluluwa ng mga naninirahan, kaya hindi na kailangang pilitin ng abbot o ng mga nakatatanda ang mga monghe na gumawa ng anumang bagay o pagsabihan sila. Ang espiritung ito ay nakaapekto sa mga mananampalataya at mga bisita sa monasteryo, na habang nananatili roon ay regular ding dumadalo sa mga paglilingkod.

Ang estrukturang ito ng panloob na buhay ng monasteryo ay nabuo lamang noong ika-19 na siglo, bagaman itinatag ang Optina noong sinaunang panahon. Si Arkilahero Sergiy Chetverikov, na malapit na konektado sa Optina kapwa sa loob at sa labas— —ang kanyang asetikong pag-uugali ay nagpapaalala sa isang nakatatanda—ay bumisita sa monasteryo nang maraming beses at, batay sa kanyang sariling mga obserbasyon at impresyon, ay nagsulat ng isang kahanga-hangang aklat tungkol sa Optina Hermitage:[1319] .

Ang sinaunang monasteryong Ruso na ito ay matatagpuan sa pampang ng Zhizdra, isang makitid ngunit malalim na sanga ng Oka, sa gilid ng isang malawak at masiksik na kagubatan ng pino. Napapalibutan ang monasteryo ng puting pader na may maliliit na tore sa bawat isa sa apat na sulok; may mga tarangkahan sa gitna ng mga pader sa lahat ng apat na panig. Ang mga pader at tore ay nagsisilbing paalala ng kahandaan ng monasteryo para sa pagtatanggol militar; kasabay nito, itinatanim nila sa mga mananampalataya ang ideya ng pangangailangang protektahan ang kaluluwa mula sa mga pag-atake ng espirituwal na kaaway. Sa loob ng mga pader ng monasteryo ay may ilang simbahan, na ang pinakamalaki rito ay ang pangunahing simbahan ng monasteryo, na inialay sa Pagpasok ng Ina ng Diyos; sa kahabaan ng mga pader ay matatagpuan ang mga

---

[1318] Sa pagkakaalam natin, ang unang pagbanggit kay San Seraphim sa nakalimbag ay lumabas sa akdang *A Brief Account of the Life of the Elder of the Sarov Desert, the Schemamonk and Ascetic Mark* (1839), na naglalaman ng ilan sa mga aral ni Seraphim; pagkatapos, sa journal na *Mayak* (1845, Isyu 16), isang maikling artikulong pinamagatang 'Ang Kwento ng mga Gawa ni Seraphim' ang inilathala. Ang unang talambuhay na nakatuon partikular sa kanya ay lumabas noong 1863: 'Ang Buhay ng Nakatatandang Seraphim, Hieromonk ng Sarov Hermitage, Hermit at Recluse' (St Petersburg, 1863); malamang na isinulat ito ng isa sa mga monghe ng Sarov Hermitage.

[1319] Nagkaroon kami ng sapat na kapalaran na personal na makilala si Arkiparihang Sergius Chetverikov († 1947); mula sa kaniya namin narinig ang maraming kuwento tungkol sa mga nakatatanda ng Optina na kaniyang nakilala, na nagsimula kay Ama Ambrose. Ginamit namin ang kaniyang aklat na *The Optina Hermitage* (1927) sa kasalukuyang akdang ito.

selda ng mga monghe at iba't ibang kalapit na gusali. Mayroon ding sementeryo ng mga monghe dito, kung saan inihahimlay ang mga yumao nang monghe. Ang mga nakakaantig na epitaph ay nagbibigay ng sulyap sa mga yumao at sa kanilang buhay monghe. Halimbawa, ang monumento na itinayo sa libingan ni Elder Leonid ay may nakasulat na: 'Nag-iwan siya ng alaala sa puso ng marami na nakatagpo ng ginhawa sa kanilang mga kalungkutan'. Ang mga simbahan sa Optina Pustyn ay hindi marangya o partikular na maganda, ngunit ang lahat tungkol sa mga ito ay magkakatugma, simple, at walang palamuti; ang lahat ay napaka-komportable at nakapagpapalubag-loob kaya't ayaw mong umalis. Ang mga seremonya ay hindi pahahabain o pipigilan, at isinasagawa nang may matinding sigla.

Karaniwang naninirahan sa skete ang mga nakatatanda ng Optina. Ang skete ay bahagi ng monasteryo kung saan naglilimlim ang mga asetikong monghe na naghahanap ng katahimikan at pag-iisa. Matatagpuan ang skete ng Optina sa gubat, kalahating kilometro mula sa mismong monasteryo. Ang sinumang hindi pamilyar sa daan papunta roon ay hindi agad ito mahahanap. Napapaligiran ng bakod na kahoy ang skete. May mga banal na ikonang nakalarawan sa mga tarangkahan. Sa kanan ng mga banal na tarangkahan ay nakatayo ang isang maliit na kubo kung saan nanirahan si Nanakang Ambrose, at sa kaliwa naman ay isang kubo rin kung saan naghanap ng kanlungan ang kanyang guro, si Nanakang Macarius. Na may paggalang, nakayuko ang ulo, binubuksan ng mananalangin ang tarangkahan at tinatawid ang banal na pasukan ng skete, isang lugar ng panalangin at malalim na debosyon. Sinalubong siya ng malinamnam na bango ng mga bulaklak na tumutubo sa magkabilang gilid ng malapad na landas na binubuo ng buhangin; Nakapalibot ang mga bulaklak sa simbahan, umaabot hanggang sa mismong hagdanan, at tumutubo sa kahabaan ng makikitid na daanan na patungo sa kainan, sa mga silid, sa kulungan ng mga bubuyog, sa lawa, sa daang pinalilibutan ng mga sipres, at sa mga libingan. At sa gitna ng lahat ng karangyaang ito ay matatagpuan ang maliwanag at malilinis na silid ng mga eremita, na may maliliit at malinaw na bintana[1320] .

Ang panlabas na kasaysayan ng Optina ay katulad ng sa maraming iba pang maliliit na monasteryo ng Sinaunang Rus'. Itinatag noong ika-15 siglo, tuluyan itong winasak ng mga tropang Polish noong Panahon ng mga Pagsubok. Batay sa mga lumang tala ng sinodo, maaaring ipalagay na bago ito winasak, ang monasteryong ito ay 'pagsasamang-pagsusuri' (co-educational), at naging monasteryo lamang para sa mga lalaki matapos itong maibalik, makalipas lamang ang Panahon ng mga Pagsubok. Noong 1717, sa ilalim ni Peter na Dakila, isinara ang hermitage nang ilang taon; muling binuksan ito noong 1726, ngunit sa buong ika-18 siglo ay nanatili itong maliit na monasteryo, na may mas mababa sa sampung monghe. Si Metropolitan Platon Levshin ng Moscow (1775–1812), na gaya ni Metropolitan Gabriel Petrov, ay muling binuhay at muling itinayo ang maraming monasteryo sa kanyang diyosesis[1321] , ay nagtuon din ng pansin sa hermitaheng ito, na kaakit-akit ang pagkakatayo sa pampang ng ilog. Ipinagkatiwala niya kay Arkhimandrita Makarii (Bryushkov), abbot ng Pesnosh Monastery (1788–1811), ang tungkuling maibalik sa kaayusan ang monasteryo[1322] . Kaugnay si Makarii na ito sa paaralan ng matandang Paissius Velichkovsky, na kanyang nakipagpalitan ng liham. Pinadala ni Macarius ang mongheng si Abraham sa eremiteryo; kalaunan ay naging abbot siya ng Optina. Si Abraham ang pangunahing responsable sa panlabas na organisasyon ng eremiteryo.

Ang pangunahing kredito sa pag-oorganisa ng panloob na buhay ng monasteryo ay napupunta sa abbot na si Moses Putilov († 1862). Dati, naghanap siya ng kanlungan sa mga gubat ng Roslavl, kung saan siya ang abbot ng isa sa mga hermitage. Nang itatag ni Obispo Filaret ng Kaluga (Amfiteatrov, na kalaunan ay Metropolitan ng Kyiv) ang isang skete malapit sa Optina noong , nanirahan doon si Moses, at noong 1825 ay hinirang siya ng obispo bilang abbot ng skete. Inanyayahan pa ni Moses ang ilang iba pang mga eremita (Anthony, Hilarion, Savvatiy); lahat sila ay sumusunod sa mahigpit na komunal na tuntunin alinsunod sa diwa ng mga aral ni Paissius at masigasig itong inobserbahan. Ang panunungkulan ni Moses bilang abbot (1825–1862) ang pinakamahalagang yugto sa paghubog ng natatanging diwa ng Optina at ng natatanging istruktura ng panloob nitong buhay[1323] .

[1320] Tschetwerikoff. Das russische Starzentum. pp. 67–69.

[1321] Hanggang 1799, ang Lalawigan ng Kaluga ay sakop ng Diyosesis ng Moscow; itinatag ang Diyosesis ng Kaluga noong 1799.

[1322] Inayos muli ni Arkhimandrita Makarii Bryushkov, sa utos ni Metropolitan Platon ng Moscow, ang ilang monasteryo sa kanyang diyosesis, at ipinakilala roon ang isang komunal na tuntunin: ang Monasteryo ng Pesenoshsky, ang Monasteryo ng Borisoglebsky sa Dmitrov, at ang Lumang Monasteryo ng Golutvin malapit sa Kolomna. Pimen. Op. cit., mga pahina 242, 253; 'Historikal na Balangkas ng Hermitage ng Berlyukova', sa: Readings. 1875. 2. p. 35; Popov. Op. cit., p. 75. Gayunpaman, hindi ito naipatupad nang matagal. Pimen. Ibid.

[1323] Leonid, Arkhimandrita. 'Mga Winasak na Monasteryo ng Diyosesis ng Kaluga', sa: Readings. 1862. 2; Tschetwerikoff. Op. cit. p. 30; Pimen. Op. cit. p. 53.

Ang sistema ng 'starets' ay ipinakilala rito ni Ama Leonid Nagolkin (1768–1841)[1324] . Lumaki si Lev Nagolkin sa isang panggitnang uri ng pamilya; naglingkod siya sa isang mangangalakal nang halos sampung taon, ngunit iniwan niya ang posisyong iyon at noong 1794 ay dumating sa Optina, kung saan siya nanirahan nang dalawang taon. Mula doon lumipat siya sa Beloberezhskaya Hermitage (sa Diyosesis ng Oryol), kung saan ang abbot ay ang matandang Vasily Kishkin, isang kaibigan ng matandang Paissius. Tinonsura siya ni Ama Vasily bilang isang monghe at pinangalanan siyang Leonid. Sa pamamagitan ni Nakatatandang Vasily Kishkin, nakilala ni Leonid ang mga tuntunin at tradisyon ng Bundok Athos at natuto ng mga aral ni Paissius. Nang magbitiw si Ama Vasily bilang abbot upang mamuhay nang nag-iisa, hinirang ng mga kapatid si Leonid bilang kanilang abbot (1806). Si Leonid ay isa ring alagad ni Nakatatandang Theodore († 1822), na noon ay naninirahan sa Beloberezhskaya Hermitage at isa rin sa mga alagad ni Paissius. Apat na taon ang lumipas, isinuko ni Leonid ang pagiging abbot at, kasama ang matandang Theodoros, bumalik sa mga gubat na nakapalibot sa hermitage. Dito, sa ganap na pag-iisa, isinasagawa ng matandang Cleopas—na kilala na natin—ang kanyang buhay na pag-aasceta. Sa gubat, tinanggap ni Leonid ang dakilang eskemang monastiko. Ngunit hindi nagtagal ang mapag-sawalang pamumuhay ng mga eremitang ito; nagsimulang dumating sa kanila ang mga debotong tao na naghahangad ng pamumuhay na monastiko. Pagkatapos, pumunta sila sa Monasteryo ng Valaam, kung saan nanirahan sila sa isang maliit na skete. Noong panahong ito, nagsimulang kumilos si Ama Leonid bilang isang espirituwal na ama: nagbigay siya ng espirituwal na payo sa mga lumapit sa kanya. Mga 40 anyos siya noon. Hindi kinilala ng lahat ng mga monghe ang tungkulin ng espirituwal na ama noong panahong iyon; tiningnan ito ng mga nakatataas nang may matinding pag-aalinlangan, dahil nakita nila rito ang isang uri ng pagbaba ng kanilang karangalan at ranggo. Marahil ay nagkaroon din ng katulad na pagdududa ang abbot ng Monasteryo ng Valaam, kaya pinilit sina Theodore at Leonid (namatay si Elder Cleopas noong 1817) na lisanin ang Valaam at lumipat sa Monasteryo ng Alexander-Svir. Noong 1822, pumanaw si Nakatatandang Theodore. Hanggang 1829, naghanap ng kanlungan si Leonid sa monasteryong ito; marami siyang alagad, kabilang ang mga laykong deboto, at ang kanyang reputasyon bilang isang nakatatandang may espiritwal na kaloob ay kumalat nang malayo lampas sa mga pader ng monasteryo.

Ang mga nakatatandang sina Paisius (Velichkovsky), Vasily Kishkin, Cleopas at Theodore ay nagbigay ng espirituwal na gabay halos eksklusibo sa mga naninirahan sa monasteryo. Tinanggap nila ang mga baguhan sa pagsunod, at ang kanilang pangunahing pakay ay ang espirituwal na paghubog ng pamayanang monghe. Wakas na ni Leonid ang panahong ito ng mga nakatatanda at pinasimulan ang isa pa. Dinala niya ang tungkulin ng nakatatanda mula sa pag-iisa ng monasteryo at pinalawak ito sa mas malawak na mundo, na ginagawa itong biyaya para sa lahat ng taong naghahanap ng espirituwal na tulong at payo. Kaya naman, ang mga gawa ni Nakatatandang Leonid ang nagmarka ng simula ng isang bagong panahon sa kasaysayan ng tungkulin ng nakatatanda.

Ang bagong panahong ito ay lalong naging maliwanag noong 1829, nang bumalik si Ama Leonid sa Optina Hermitage, kung saan siya ay nagsilbi hanggang sa kanyang kamatayan noong ika-11 ng Oktubre 1841, at doon ay inilatag ang batong panulukan ng tradisyon ng espiritwal na pagka-ama sa hermitage. Ang mga gawa ni Leonid ay nag-ambag sa pagbabagong-anyo ng Optina bilang isang espiritwal na sentro ng Rusya, na dinagsa ng maraming tao upang humingi ng tulong at espiritwal na payo sa iba't ibang usapin ng buhay Kristiyano. Ang kuwento ng buhay ng matanda ay naglalaman ng maraming halimbawa kung paano ang asetikong puno ng biyaya na ito—minsan sa pamamagitan ng katigasan, minsan sa pamamagitan ng kahinahunan, at madalas sa pamamagitan ng isang malalim na biro—ay espirituwal na tumulong sa mga taong lumalapit sa kanya mula sa mas malawak na mundo. Higit pa sa alinman sa iba pang mga matanda ng Optina, namumukod-tangi si Leonid sa natatanging kasimplehan ng kanyang pagkatao at pagtuturo, at dahil dito, siya ay malapit sa pinakamalawak na sektor ng mga taong Ruso. Minahal at pinahahalagahan ng mga tao ang ganitong paraan ng pakikipag-usap, sapagkat pinupuspos din nila ng mas malalim na kahulugan ang kanilang mga biro at kasabihan kaysa sa nakikita ng mata. Marami sa pag-uugali ni Leonid ang kahawig ng banal na kabaliwan sa Kristo, ang 'sancta simplicitas' [banal na kasimplehan], na mas mabisang nakapagsalita sa mga tao kaysa sa pinakamatalinong pagtuturo[1325] .

[1324] Ang Unang Dakilang Anciano ng Optina, Hieromonk Leonid (sa eskemang Lev) (1917). pp. 1–15, 53–72, 123–189, 242–275, 306–321; ang kanyang mga liham: ibid. pp. 329–401. Tingnan ang aking aklat (mga pahina 143–156).

[1325] Karsavin. 'Das Starzentum in der russischen Kirche', sa: *Zeitwende*. 3 (1927). Mayo, Hunyo; tingnan din: Hilprich, St., O.S.B., *Die Torheit um Christi Willen*, sa: *Z. f. Askese und Mystik*. 6 (1931); at pati na rin: Alexy (Kuznetsov), Hieromonk, *Foolishness for Christ's Sake and the Life of the Pillars* (1913).

Si Nakatatandang Makarii Ivanov, ang nagpatuloy ng tradisyon ng mga nakatatanda sa Optina, ay isang ganap na ibang tao. Dahil sa kanya, maraming manunulat, makata, at pilosopong Ruso ang nakapagtamo ng asetikong diwa ng Kristiyanismo. Sa espirituwal na kasaysayan ng Rusya noong ika-19 na siglo, ang impluwensya ng mga matatanda ay walang dudang may napaka-espesyal na puwesto; kung wala ito, imposibleng makabuo ng malinaw na larawan ng mga pananaw at pilosopikal na balangkas ng mga tao noong panahong iyon[1326] . Si Elder Makarii ay ipinanganak sa isang maharlikang angkan. Sa kanyang mga paglalakbay sa Ploshchanskaya Hermitage, nakilala niya ang abbot nito, ang nakatatandang hieromonk na si Athanasius, isang disipulo ni Paissius. Ang buong atmospera ng eremiteryo at ang kanyang mga pag-uusap kay Matandang Athanasius ay nagkaroon ng malalim na epekto sa malambot, sensitibo, at medyo artistikong kalikasan ng batang maharlika; nagpasya siyang manumpa ng mga monastikong panata. Ginugol niya ang 24 na taon sa eremiteryo (1810–1834), kung saan 13 taon (1810–1823) ay ginugol sa ilalim ng patnubay ni matandang Athanasius († 1823). Mula sa kaniya, namana ni Macarius ang hilig sa masusing pag-aaral ng mga asetikong sinulat ng mga Banal na Ama.

[1327]Mas higit kaysa sa ibang mga nakatatanda, inangkop ni Makarii ang kanyang monastikong pagsasanay sa mga sinulat ng mga Ama ng Simbahan, sa halip na sa kanyang sariling karanasang espiritwal na aske. Ang kanyang selda, na puno ng napakaraming aklat, ay nagbigay sa mga bisita ng impresyon ng silid-pag-aaral ng isang iskolar. May sariling natatanging katangian ang kanyang espirituwal na gabay. Kalmado siyang nakikipag-usap sa mga bisita, nang walang biro. Taglay ni Leonid ang kakayahang mabilis na maunawaan ang diwa ng mga bagay, na sinamahan ng talas ng isip na katangian ng isang matalinong magsasakang Ruso, at ang kakayahang ito ay umunlad sa buong buhay niya na mayaman sa karanasan. Lubos na nakatuon si Makarii sa pag-aaral ng mga akdang asketiko; sa buong buhay niya ay nagsikap siyang maunawaan ang mga ito nang mas malalim. Puno ng mga sipi ang kanyang mga pag-uusap. Kaya niyang makipag-usap nang pantay na kadali sa isang payak at debotong mananampalataya, isang bihasang teologo, o isang bisitang may edukasyong pilosopikal… Ang kahoy na selda ni Nuno Makarii ay tinanggap ang mas magkakaibang uri ng mga bisita kaysa sa selda ni Ama Leonid. Kahit sa pasukan ng selda na ito, na puno ng mga aklat at mga ikon—na para bang ang karununggang pantao ay pinag-isa rito sa debosyong Kristiyano—ay mararamdaman ng isang bisita ang natatanging diwa nito; at maaaring ganap na mabago ang kanyang pananaw matapos ang isang oras o dalawang oras na pakikipag-usap sa matanda… Marami ang namangha sa kasimplehan at kadalian ng paglutas ni Macarius sa pinakamahihirap na katanungang teolohikal. Ang kanyang mga liham, na nakarating pati sa pinakamalalayong sulok ng Rusya, ay may partikular na kahalagahan para sa espirituwal na pagpapalakas ng komunidad. Ginabayan niya ang marami sa kanyang mga espirituwal na anak na lalaki at babae sa pamamagitan ng kanyang mga liham, nang hindi man lang sila nakaharap nang harapan. Ang ilang monasteryo ng mga babae ay nanatili rin sa ilalim ng kanyang espirituwal na gabay. Ang kanyang napakalawak na palitan ng liham ay kalaunan nailathala sa ilang tomo; subalit ang publikasyong ito ay sumaklaw lamang sa isang bahagi ng kabuuang bilang ng kanyang mga liham.

Sa loob ng 20 taon (1841–1860), si Nakatatandang Makarii ang naging sentro ng espirituwal na buhay ng Optina. At siya rin ay kinikilala sa isa pang tagumpay: sa ilalim ng kanyang patnubay, maraming patristik at asketikong akda ang naisalin sa wikang Ruso at nailathala. Si F. A. Golubinsky, isang pilosopo at teologo, propesor sa Moscow Theological Academy; ang Slavophile na iskolar na si I. V. Kireevsky; at ilang edukadong monghe na naninirahan noon sa Optina ang naging kanyang mga katulong sa pagsisikap na ito. Ang selda ng matanda ay naging parang isang tanggapan ng editoryal; dito isinalin ang mga akda ng mga Ama ng Simbahan, at maingat na tiningnan ang bawat salita ng pagsasalin, kaya nga ang mga publikasyon ng Optina ay kilala sa kanilang mahusay na wika at tumpak na pagsasalin ng kahulugan ng kahit ang pinakamahihirap na pahayag na matatagpuan sa mga akdang asketiko at mistiko. Upang pangalanan lamang ang pinakamahalagang publikasyon: ang talambuhay at mga sinulat ni Ipinapanginoong Paissius Velichkovsky, ang mga gawa ni Ipinapanginoong Nilus ng Sora, ang mga gawa ni Abba Barsanuphius, ang buhay at mga

[1326] Maaaring banggitin ang mga sumusunod na indibidwal, na sa paraang iba't iba ay may kaugnayan sa Optina Hermitage: S. O. Burachek, V. I. Askokhensky, I. M. Snegirev, M. P. Pogodin, S. P. Shevyrev, M. A. Maksimovich, A. K. Tolstoy, V. A. Golubinsky, A. N. Tolstoy, T. I. Filippov, I. V. Kireevsky, A. S. Khomyakov, P. A. Bulgakov, L. A. Arnoldi, A. N. Muravyov, D. A. Obolensky, E. N. Norov, N. V. Gogol, N. N. Strakhov, F. M. Dostoevsky, P. A. Yurkevich, Vladimir Solovyov, K. Leontiev, Grand Duke Konstantin Konstantinovich (K. R.) at, sa wakas, si Leo Tolstoy. Noong 1912, ipinagtanggol sa Moscow Theological Academy ang tesis ni V. Troitsky na 'Ang impluwensya ng Optina Hermitage sa intelihensiya at panitikan ng Rusya' (cf.: Journals of the Academy, sa: BV. 1913. 4. Appendix. p. 415), na sumusuri sa espirituwal na impluwensya ng hermitage at ng mga nakatatanda nito.

[1327] Ang aking aklat. pp. 160–161.

gawa ni Simeon na Bagong Teologo, Ang Dakilang Kateketikal na Orasyon ni San Teodoreto ng Studion, ang mga gawa ni San Isaac na Siryano sa apat na tomo, ang Mga Tanong ni San Maximo ang Kumpesor kay Phalassius, at iba pa.[1328]

Noong unang bahagi ng dekada 1860, nakaranas ng malaking pagkalugi ang Optina Hermitage. Noong ika-7 ng Setyembre 1860, pumanaw ang matandang Macarius; dalawang taon ang lumipas, namatay ang matagal nang nagsilbing abbot ng monasteryo, si Archimandrite Moses; at noong 1865, pumanaw rin ang kanyang kapatid, ang mahigpit na asetikong si Anthony, na sumama sa kanya sa Optina mula sa mga gubat ng Roslavl at nagkaroon ng makabuluhang papel sa espiritwal na buhay ng monasteryo. Ngunit sa katauhan ng bagong abbot, si Archimandrite Isaac (1862–1894), isang disipulo nina matandang Leonid at Macarius, muling nakatagpo ang hermitage ng isang mabuting pastol. Dalawa pang mga asketiko ang nararapat banggitin dahil sa kanilang ambag sa pagpapanatili at pagpapalalim ng diwang asketiko ng monasteryo: ang mga abbot ng skete, sina hieromonk Hilarion (1860–1873) at Anatoly (Zertsalov; 1874–1894), na parehong alagad ni matanda Makarios.

Sa ikalawang kalahati ng ika-19 na siglo, ang sentro ng buhay espirituwal sa Optina ay naging ang nakatatanda, si Hieroschemamonk Ambrose (Grenkov, 1812–1891). Si Arkipristo S. Chetverikov, na personal na nakakakilala at nakipag-usap sa kanya, ay nagbigay sa atin ng isang buhay na larawan ni 'Ama Ambrosio', na sa kanyang pagkatao at sa kanyang pangangalaga bilang isang nakatatanda, ay nagawang pagsamahin ang mga kaloob ng kanyang dalawang nauna – sina Leonid at Macarius. 'May "malaki at mapagmahal na puso" si Ambrose,' ayon kay S. Chetverikov, '"siya ay may mataas na pinag-aralan sa teolohiya, taglay ang malaking karunungang-buhay, isang masigla at masayahing disposisyon, at matinding hilig sa praktikal na gawain; mahal niya ang makisalamuha sa mga tao."' Hindi tulad nina Leonid at Makarii, nagtapos si Alexander Grenkov (ang sekular na pangalan ni Ambrose) sa teolohikal na seminaryo sa Tambov, at nagturo nang ilang panahon sa isang teolohikal na paaralan na nagbibigay ng pangunahing edukasyon para sa mga anak ng mga pari. Unti-unting tumubo sa kanyang debotong kaluluwa ang matatag na hangarin para sa buhay monghe; kasunod ng isang karamdaman (mahina siya mula pa sa pagsilang), matatag na nagpasya si Alexander na maging isang monghe. Sa payo ng isang nakatatanda na namumuhay bilang eremita malapit sa kanyang sariling nayon, pumunta si Grenkov sa Optina (1839) at sa loob ng ilang panahon ay nasa ilalim ng gabay ni Ipinapanginoong Leonid. Hindi nagtagal bago siya mamatay, sinabi ni Ama Leonid kay Ama Makarii, habang itinuturo si Ambrose: 'Ipinapasa ko siya sa iyo mula sa isang dulo ng silid hanggang sa kabila. Masigasig siyang makasama kami, ang mga nakatatanda.' Kaya, sa utos ng kanyang nakatatanda, inilipat ni Ambrose ang kanyang pagsunod kay Ama Makarius. Naging isa si Ambrose sa mga naglaan ng kanilang kaalaman at lakas sa paghahanda ng publikasyon ng mga sulating asketiko.

Napaka-katangian ni Ambrosio ang kanyang pahayag tungkol sa kanyang mga pisikal na karamdaman: 'Sa monasteryo, kapaki-pakinabang na medyo may sakit. Hindi dapat sumailalim ang isang monghe sa seryosong paggamot, kundi tumanggap lamang ng magaang pangangalagang medikal.'

Mas malawak pa ang saklaw ng impluwensya ni Nanakang Ambrosio kaysa sa mga nauna sa kanya. Katulad ni Macarius, naging isang espiritwal na ama siya hindi lamang sa mga monghe ng Optina, kundi pati na rin sa napakaraming tao na naninirahan sa labas ng mga pader ng monasteryo. Ang kanyang panunungkulan bilang abbot ay tumagal ng dalawang dekada, mula 1874 hanggang 1891; siya ay pumanaw noong ika-10 ng Oktubre 1891.

Di-mabilang na peregrino ang bumisita kay Nanakang Ambrose; dumarating sila sa kanya para humingi ng payo at espirituwal na gabay at umaalis sa kanyang maliit na kubo sa skete nang may kapanatagan at kagalakan. Sa kanyang selda, nakipag-usap nang matagal si Ambrose kay Vladimir Solovyov, F. M. Dostoevsky at Leo Tolstoy—mga lalaking lubhang magkaiba sa isa't isa, na maaaring husgahan sa iba't ibang paraan, ngunit lahat sila ay mga natatanging manunaisip na Ruso na ang mga gawa ay malawakang naipalaganap at kinilala kahit sa labas ng hangganan ng kanilang sariling bansa. At marahil hindi lahat ng mambabasa na nagmumuni-muni sa kanilang mga pananaw, o sa mga pagbabago rito, ay nakakaintindi kung gaano kahalaga ang diwa ng Optina Hermitage at ng mga nakatatandang Makarii at Ambrose ng Optina sa bagay na ito. Ang impluwensya ng mga nakatatanda ng Optina ay naging napakahalaga sa pagbabalik sa Simbahan ng maraming miyembro ng intelihensiyang Ruso, kilala man o hindi. Nagsikap din si Obispo

[1328] Tingnan ang korespondensya nina matandang Makarii at I. V. Kireevskii: Tschetwerikoff. Op. cit. pp. 49, 107 ff.

Theophan na Nagtatago para sa layuning ito, at sa pamamagitan ng kanyang mga sinulat ay nagawa niyang ibalik sa Simbahan ang marami na naligaw.

Ang malawak na korrespondensya ni Nuno Ambrose ay nakatulong nang malaki upang palawakin at palalimin ang impluwensya ng Optina Hermitage sa mundo. Tulad ng nabanggit na, binigyan niya ng malaking pansin at oras ang buhay-relihiyon ng mga kababaihan. Katulad ng pagkakatiwala ng Kumbento ng Diveyevo sa espirituwal na patnubay ni San Seraphim, nanatili rin sa ilalim ng kanyang espirituwal na pangangalaga ang komunidad ng mga madre sa Shamordino na itinatag ni Nanakang Ambrose[1329] .

Si S. Chetverikov, na lubos na nakakakilala sa buhay at diwa ng Optina, ay nagwakas sa kanyang akda na pagkatapos ng pagkamatay ni Matandang Ambrose, 'ang tradisyon ng mga matatanda sa Optina Hermitage ay hindi tuluyang nawala, ngunit hindi na nito naabot ang dating lakas at impluwensya'[1330] .

Pinagpatuloy ni Nakatatandang Joseph († 1911), isang disipulo ni Ambrose, ang gawain ng kanyang mentor at nakamit niya ang paggalang at pagmamahal ng mga mananampalataya na lumapit sa kanya sa Optina dala ang kanilang mga panloob na pakikibaka at mga alalahanin. Pagkatapos ng kanyang kamatayan, si Elder Anatoly († 1922), na kilala bilang 'Ang Mas Bata' (upang maiba sa abbot ng skete, si Hieromonk Anatoly ang Matanda), na isa ring disipulo ni Elder Ambrose, ang naging sentro ng espirituwal na buhay ng disyerto; Sa kanyang pakikitungo sa mga bisita, na puno ng awa at pag-ibig, siya, ayon kay S. Chetverikov, na personal na nakakilala kay Ama Anatoly, ay kahawig ng Kagalang-galang na Seraphim ng Sarov[1331] . Kasabay ni Ama Anatoly, si Nakatatandang Ama Nektarios († 1928), isang disipulo ni Hieromonk Anatoly ang Nakatatanda, ay nagsasagawa ng ascesis sa Optina. Si Nektarios ay dumating sa monasteryo bilang isang binata na may likas na hilig sa pag-iisa, at nanirahan sa skete; pagkatapos lamang ng pagkamatay ni Nakatatandang Joseph ay ginampanan niya ang tungkulin bilang ama sa espirituwal, bagaman mas makitid ang kanyang saklaw ng impluwensya sa mundo kaysa sa iba pang mga nakatatanda[1332] .

Ang walang putol na pagkakasunod-sunod ng mga henerasyon ng mga nakatatanda ay, siyempre, napakahalaga sa panloob na buhay ng Optina Hermitage. Ngunit ang tradisyon ng Optina sa espirituwal na gabay ay bumubuo ng isang buong yugto sa kasaysayan ng espirituwal na gabay sa pangkalahatan, sapagkat inialay ng mga nakatatanda ng Optina ang kanilang espirituwal na enerhiya sa mga taong namumuhay sa mundo; ito ay isang uri ng gawa ng pag-ibig mula sa monastisismo ng Rusya, at ang pangunahing layunin dito ay tulungan ang bawat indibidwal na pasanin ang kanilang mga pasanin at pagsilbihan sila sa kanilang mga pangangailangan. Higit pa rito, nagsikap ang mga nakatatanda hindi lamang na paglingkuran ang mga tao sa diwa ng Kristiyanong pag-ibig, kundi lalo pa na dalhin sa Simbahan ang mga nasa pintuan nito, upang ang kanilang mga hinaharap na buhay ay maitayo sa Kristiyanong moralidad. Marahil Ang mga tagumpay ng mga nakatatanda sa pagsusumikap na ito ay hindi palaging sapat na malinaw; posible na ang isang historyador sa hinaharap ay magdududa sa mismong katotohanan ng tunay na impluwensya ng mga nakatatanda sa mundo sa ilalim ng mga historikal na kondisyong pinangyarihan ng kanilang gawain – at gayon pa man, ang institusyon ng mga nakatatanda ay isang makapangyarihang kilusang asketiko sa kasaysayan ng monastisismo noong Panahong Sinodal, isang lubos na mabunga na penomenon sa buhay ng simbahan sa Rusya.

Sa anumang kaso, ang katandaan ng panahong ito ay isang holistikong penomenon, na kusang-loob na umunlad mula sa ibaba, nang walang anumang impluwensya mula sa itaas, mula sa hierarkiya. Ito ay isang natatanging pagbasag sa mga hadlang na itinayo ng 'buhay ng simbahan na kontrolado ng estado' sa paligid ng mga kaluluwa ng mga mananampalataya at mga monghe; ipinamalas ng sistema ng mga nakatatanda ang paghahangad na muling buhayin ang maagang espiritung asketiko ng Kristiyanismo, na mas malakas sa ilang mga monasteryo at mas mahina sa iba.

[1329] Ibid. pp. 55–96; ang aking aklat. pp. 194–206.

[1330] Tschetwerikoff. Op. cit. p. 97.

[1331] Ibid. p. 100.

[1332] Tungkol kay Nakatatandang Nektarios, tingnan: V. Sh. 'Isang Tala tungkol kay Ama Juan ng Kronstadt at sa mga Nakatatanda ng Optina'. Mula sa mga personal na alaala (Bela Crkva, Serbia, 1929). pp. 51–60. Sinasabi ng may-akda na si Nakatatandang Nektarios ay namatay noong 1928 sa labas ng mga pader ng monasteryo. Isang kabanata ng aklat (pp. 20–50) ang inialay kay Nakatatandang Varsonofius. Dati siyang nagsilbing opisyal, pagkatapos ay nagretiro at sumali sa monastikong komunidad ng Optina Hermitage. Pumanaw si Varsonofy bago sumiklab ang Unang Digmaang Pandaigdig, noong 1914; sa kasamaang palad, wala akong eksaktong impormasyon tungkol sa kanya.

7. Iba pang mga sentro ng tradisyon ng mga nakatatanda

Ang pagka-eldership ng Russia ay, sa buong kahulugan ng salita, isang asetikong kilusan, o agos, sa loob ng buhay monghe sa nakalipas na dalawang siglo, sapagkat hindi lamang Sarov at Optina ang mga sentro nito. Dahil sa mga gawain ng mga direktang alagad ni Elder Paissius, sumali rin sa agos na ito ang iba pang mga monasteryo, na muling binibigyang-buhay ang asetikong diwa ng unang Simbahan. Ang mga ito ay mga monasteryo at hermitage kung saan naglingkod nang matagal o kahit ilang sandali ang mga disipulo ni Paissius, at doon namunga ang kanilang mga pagsisikap.

Kabilang sa mga ganitong monasteryo ang Hermitage ng Sanaksar (sa Diyosesis ng Tambov), na itinatag noong 1659 sa panahon ng kolonisasyon ng mga monghe sa rehiyon ng Ponizovye – noong panahong iyon, isa ito sa mga pinakamalalayong monasteryo. Palaging napakaliit ng komunidad sa hermitaheng ito, at noong 1753 ay inilagay ang monasteryo sa hurisdiksyon ng Sarov Hermitage. Sa dalawang yugto lamang ng paglilingkod ni Elder Hieromonk Theodore Ushakov bilang abbot (1762–1774, 1783–1791) na nailagay sa tamang landas ang buhay monghe sa hermitage at naipakilala ang isang komunal na tuntunin. Ang huling kapat ng ika-18 siglo at ang unang kalahati ng ika-19 na siglo ang nagkaroon ng kasikatan ng debosyong asketiko sa hermitaheng ito, na malapit na kaugnay ng Monasteryo ng Sarov at iba pang mga hermitaheng kilala sa mahigpit na asketikong pamumuhay[1333] .

Isa pang sentro ng asetikong debosyon ay ang Ploshchanskaya Hermitage, na nabanggit dito nang ilang beses, na noong 1764 ay muling inuri bilang isang hindi opisyal na monasteryo. Dapat bigyang-pansin si Nakatatandang Joasaph, na nagsilbing abbot ng monasteryo mula 1741 hanggang 1746, pati na rin si Nakatatandang Alexius (Blinsky; 1722–1812), na lumipat sa Monasteryo ng Simonov noong 1772. Si Matanda Athanasius (Zakharov; † 1823) ay naglingkod sa disyerto nang maraming taon; sa ilalim ng kanyang espirituwal na gabay, dito nakahanap ng kanlungan ang magiging Optina Elder, si Ama Macarius Ivanov. Isa pang disipulo ni Nakatatandang Athanasius, si Alexander, noong siya ay abbot ng Monasteryo ng Spassky (1810–c. 1820), ay tunay na binago ang buhay monghe doon sa pamamagitan ng pagpapakilala ng isang komunal na tuntunin[1334] .

Dahil sa mga pagsisikap ng mga disipulo ni Elder Paissios, nagbago ang buhay ng mga monghe sa Beloberezhskaya Hermitage (sa Diyosesis ng Oryol). Ang hermitaheng ito ay itinatag nang medyo huli, bandang 1661, ni Hieromonk Serapion (na mas kilala sa pangalang kinuha niya nang tanggapin ang dakilang eshema – Simeon), ngunit pagsapit ng unang bahagi ng ika-18 siglo ay tuluyang napabayaan ang hermitaheng ito; Muling nabuhay ito noong 1721 sa pamamagitan ni Arkhimandrita Pitirim, abbot ng Monasteryo ng Pokrovsky sa Bryansk, ngunit ipinagbawal noong 1764. Sa kabila nito, ilang monghe ang nanatili sa eremiteryo – nakalimutan, masasabi, ng Sinodo, ngunit hindi ng Diyos – at sa pamamagitan ng kanilang pagsusumikap ay itinaas nila ang buhay ng monasteryong ito sa isang makabuluhang antas ng asketismo; noong 1817 lamang opisyal na muling itinatag ng Sinodo ang eremiteryo. Mula 1801 hanggang 1809, naglingkod dito si Hieroschemamonk Theodore, isang alagad ni Paissius; noong huling bahagi ng ika-18 at unang bahagi ng ika-19 na siglo, naghanap din ng kanlungan sa hermitage si elder Makarios Zlobin († 1839), isang alagad ni elder Cleopas II. Tulad ng nabanggit na, nagsilbi rito bilang mga abbot sina Nakatatandang Vasily Kishkin at Nakatatandang Leonid ng Optina sa loob ng ilang taon (1806–1811). Ang maliit at mahirap na hermitaheng ito, higit na dahil kay Nakatatandang Vasily Kishkin (abad mula 1800 hanggang 1806 at mula 1811 hanggang 1827), ay naging bantog sa mga monghe dahil sa paghihirap ng pamumuhay ng mga naninirahan dito[1335] .

Ang buhay monghe ay mataas din ang pamantayan sa Monasteryo ng Ina ng Diyos ni Sofronius, na itinatag pa noong ika-16 na siglo, sinira ng mga Tatar, at muling itinatag noong mga 1630, at nakilala bilang

---

[1333] Zverinsky. 2. Blg. 644; Denisov. Blg. 888; Subbotin. Op. cit., mga pahina 56–59; Ang Buhay ni Ama Theodore, dating abbot ng Monasteryo ng Sanaksar (1847) (maliit na polyeto); Poselyanin. Russian Ascetics (1905), mga pahina 285–291.

[1334] Zverinsky. 2. Blg. 1057; Denisov. Blg. 630; Stroev. Op. cit. p. 913; Orthodox Russian Monasteries. p. 373; Misail, Obispo. The Ploshchanskaya Monastery of the Mother of God (1897). pp. 8, 10; Popov. Op. cit. p. 9. Isang mongheng nagngangalang Athanasius Gorovsky ang gumawa ng maraming kopya ng mga akda ni Paissius dito. Posible na ito ang kilalang matandang Athanasius. Tingnan din: PBE. 1. p. 592.

[1335] Zverinsky. Bol. 1, Blg. 92; Denisov. Blg. 626; Orthodox Russian Monasteries. p. 919; Stroev. Op. cit., p. 376; Pimen. Op. cit., pp. 66–68; Hilarion, monghe. Ang Buhay ni Hierodeacon Melchizedek, sa: Spiritual Readings 1889. 2, pp. 186–187; Hilarion, monghe. Ang Buhay ni Ipinaparihang Makarios ng Beloberezhsk. Ibid. pp. 290–302; at pati na rin ang akdang: Ang Mga Ipinaparihang ng Bryansk Beloberezhsk Hermitage, batay sa mga tala ni Hieromonk Israel, sa: Oryol Diocesan Gazette. 1909. 44–45 (hindi ko ito nakuha).

Monasteryo ng Ina ng Diyos. Hanggang 1656, ito ay nakakabit sa Monasteryo ng Molchensky sa Putivl (Diyosesis ng Kursk). Dahil sa pagsisikap ng dalawang mahigpit na asketiko, sina Sofronius at Nikon, ipinagkaloob ni Patriarka Nikon ang kasarinlan sa monasteryong ito, at si Abad Sofronius, sa kanyang mahabang panunungkulan bilang pinuno ng monasteryo, ay pinanatili ang mataas na pamantayan ng buhay monghe doon. Pagkatapos ng kanyang kamatayan, ang monasteryo ay karaniwang kilala bilang Hermitage ni Sofronius. Tinakda pa nga ng mga regulasyon noong 1764 ang makabuluhang bilang ng mga monghe para rito – 30 sa kabuuan. Noong 1779, lumipat ang matandang Theodosius Maslov sa Hermitage ni Sofronius kasama ang karamihan ng mga monghe mula sa Monasteryo ng Tyasma; naglingkod siya roon hanggang 1803, at sa ilalim ng kanyang pamumuno ay ipinakilala sa monasteryo ang komunal na pamamahala ng Bundok Athos. Ang mongheng si Gerasim, isang disipulo ni Paissius at isang mahigpit na eremita, ay naghanap din ng kanlungan dito[1336] .

Ang isa pang monasteryo kung saan ang mga ascetic na tuntunin ng matandang Paissios ay pinangalagaan nang may partikular na pag-iingat ay ang Kirillo-Novoezersky Monasteryo[1337] , kung saan ang matandang Archimandrite Theophan Sokolov, isang masigasig na tagapangalaga ng mga tuntuning ito, ay nagsilbing abbot at pinuno sa loob ng 40 taon (1793–1832). Sa kanyang mahabang buhay (1752–1832), nakatakda kay Theophan na personal na makilala halos lahat ng mahigpit na asketiko at mga matatanda ng kanyang panahon at maranasan nang direkta ang kanilang impluwensya. Nagmula siya sa maharlikang pamilyang Sokolov; sa edad na 14, nagpasya si na ipinaskil bilang Fyodor (ang kanyang sekular na pangalan) na pumasok sa isang monasteryo, ngunit hindi siya pinayagan ng kanyang mga magulang. Noong 1771, nanirahan siya sa Moscow, kung saan siya nagsimulang magtrabaho bilang isang kawani ng pamahalaan. Ang kakila-kilabot na salot na noon ay umiigting sa Moscow—na kalaunan inilarawan ni Theophan sa kanyang *Notes*—at ang mga kapahamakan na idinulot nito ay lalo pang nagpatibay sa kanyang hilig sa buhay monghe. Noong 1772 o 1773, sa wakas ay natupad niya ang kanyang hangarin.

Pumunta siya sa Sanaksar Hermitage, kung saan nagsilbing abbot ang nakatatandang si Theodor Ushakov. Mula sa kaniya, natutunan ni Theophan Sokolov ang mga ascetic na pundasyon ng buhay monghe at nanatiling deboto ng pamumuno ng mga nakatatanda sa orden hanggang sa katapusan ng kaniyang buhay. Noong panahong iyon, nakilala niya ang asketikong Obispo Tikhon ng Zadonsk, at hindi maiwasang mag-iwan ng pangmatagalang impresyon sa batang monghe ang kanilang pagkikita. Nang mapilitan si Nakatatandang Theodore Ushakov na lisanin ang hermitage noong 1774 dahil sa pakikialam at intriga ng mga sekular na awtoridad, umalis din ang mongheng si Theophan sa monasteryo at lumipat sa Vvedenskaya Ostrovskaya Hermitage, kung saan noon ay nagsisilbi si Nakatatandang Cleopas I. Dito ginugol ni Theophanes ang tatlong taon sa ilalim ng espirituwal na gabay ni Cleopas, kung saan marami siyang natutunan tungkol sa pamumuhay ng mga monghe ng Bundok Athos at tungkol sa matandang si Paissios. Pagkatapos ay nakatanggap siya ng pahintulot at pagpapala mula sa kanyang matanda upang pumunta sa Bundok Athos. Sa daan, huminto sina Theodore Sokolov at ang ilang kasama niyang monghe sa Monasteryo ng Tiasminsky, kung saan si Igme Theodosius Maslov ang nagsisilbing abbot noon. Sa kabila ng mga pakiusap ni Theodore, hindi siya binasbasan ni Igme Theodosius na magpatuloy sa Bundok Athos – kaya kinailangan niyang manatili sa Tiasmin. Doon, tinonsura si Fyodor Sokolov bilang isang monghe sa pangalang Theophan, at inilagay siya ni Nanakang Theodosius sa kanyang espirituwal na gabay.

Palagi nang binabalik-balikan ni Teofanes nang may labis na pagmamahal ang panahong ginugol niya sa ilalim ng patnubay ni Nanakang Teodosio. Sa kasamaang palad, hindi ito tumagal nang matagal. Napakahirap ng kalagayan ng mga monasteryo ng Greek Orthodox sa bahaging iyon ng Moldavia na, sa ilalim ng Kasunduan ng Kuchuk-Kainardji (1774) sa pagitan ng Russia at Turkey, ay ipinasa sa Porte, dahil sa iba't ibang uri ng pag-uusig ng mga awtoridad na Turko. Kaya nagpasya si Nanakang Theodosius na ilipat ang pamayanang monghe ng Monasteryo ng Tiasmyn sa Rusya. Nararapat na pansinin dito na sa hanay ng komunidad ng mga monghe ay may isang mongheng nagngangalang Athanasius, isang taong may labis na

[1336] Yatsimirsky. Op. cit. p. 545; Pimen. Op. cit. p. 19; Subbotin. Op. cit. pp. 15, 18; Deskripsyon ng Monasteryo ng Kapanganakan sa Putivl ni Sofronius (1846).

[1337] Zverinsky. Vol. 2, Blg. 868; Denisov. Blg. 565; Orthodox Russian Monasteries. p. 128. Ang Monasteryo ni San Cirilo ng Novoezersk ay itinatag noong 1507 ni San Cirilo ng Novoezersk († 1537), isang alagad ni San Kornelio ng Komel. Ang monasteryong ito ay namumukod-tangi sa higpit ng buhay monghe; palagi itong sumusunod sa komunal na tuntunin; payak lamang ang mga lupain nito; wala kaming natagpuang dokumento na nagpapahiwatig na ito ay nakisangkot sa kalakalan o pagpapalitan ng mga lupain.

kababaang-loob na gustong-gusto gumawa ng pinakamahirap at pinakamaruming gawain sa monasteryo. Ang Athanasius na ito ay walang iba kundi ang kapatid ni Obispo Job, na nabanggit na dito, at kamag-anak ng makapangyarihang Prinsipe G. A. Potemkin. Si matandang Theodosius lamang ang nakakaalam ng lihim na ito tungkol sa mapagkumbabang si Athanasius at umaasa siyang kung ipapadala siya sa St. Petersburg na may kahilingan para sa muling paninirahan, titiyakin ng kanyang mga ugnayang pampamilya na magiging matagumpay ang pagsisikap. Sa pagpapala ni Matandang Teodosio, pinili ni Atanasio ang mongheng Theophanes bilang kanyang kasama. Naging matagumpay ang petisyon ni Theodosius; sa kautusan ng Emperatris, pinayagan si Elder Theodosius at ang karamihan ng komunidad ng mga monghe na lumipat sa Rusya, kung saan inilaan para sa kanila ang Sofronius Hermitage. Sa simula, nanatili rin si Theophanes sa monasteryong ito, ngunit hindi nagtagal, sa utos ni Metropolitan Gabriel, ang ilan sa mga mongheng lumipat mula sa Tyasmin—kabilang si Theophanes—ay pinauli sa St Petersburg, sa Alexander Nevsky Lavra, upang ayusin ang pamumuhay-monastiko doon.

Kaya, sa halip na manatili sa ilalim ng patnubay ng matandang Theodosius, napunta si Theophanes sa kabisera, sa isang ganap na naiibang kapaligiran, na siyempre, hindi makapagbigay-kasiyahan sa kanyang mga hilig na asketiko. Ngunit dito siya kinilala mismo ni Arsobispo Gabriel. Hindi nagtagal bilang tagapangasiwa ng bodega ng monasteryo si Theophanes, sapagkat inilagay siya ni Arsobispo Gabriel sa kanyang personal na serbisyo bilang tagapaglingkod sa silid. Sa hindi magtatagal, naging pinagkakatiwalaang tagapayo at kalihim si Theophanes ng Arsobispo; agad namang napagtanto ng Arsobispo na makakatulong si Theophanes sa pagpapanumbalik ng tunay na pamumuhay-monastiko sa loob ng mga monasteryo. Pinahalagahan ni Arsobispo Gabriel, isang taong may payak na puso at kababaang-loob, si Theophanes hindi lamang bilang isang mahigpit na monghe, kundi dahil kailangan din niya ang kanyang payo, Si Theophanes, dahil sa kanyang pakikisama sa mga nakatatanda at sa kanyang pananatili sa mga monasteryo, ay hindi lamang nagawang tamaang suriin ang mga sanhi ng pagbagsak ng pamumuhay monghe, kundi nakapagmungkahi rin ng mga hakbang upang itama ito. Dahil dito, ang pangalan ni Theophanes ay naging malapit na kaugnay ng kay Obispo Gabriel sa pagsasagawa ng mga repormang pang-monghe. Dahil sa tulong ni Theophanes, ang mga repormang ito ay nakabatay sa mga pananaw na asketiko ng matandang si Paissius Velichkovsky at isinagawa ng mga mongheng inirekomenda ni Theophanes kay Gabriel. Sa loob ng sampung taon, nagsilbi si Theophanes bilang tagapaglingkod sa selda ng metropolitan; sa katotohanan, gayunpaman, hindi lamang siya isang tagapaglingkod sa selda, kundi siya ang pangunahing katulong at tagapayo nito. At sa buong panahong ito, nanatili siyang isang payak na monghe. Laban sa kanyang kalooban, inordinahan siya ng Metropolitan bilang hieromonk (1785) at, noong 1791, hinirang siyang abbot ng Modensky Monastery (sa Diyosesis ng Novgorod) upang maibalik ang monasteryo, na halos tuluyan nang nawasak. Naglingkod si Hieromonk Theophanes doon nang dalawang taon, at noong 1793 ay ipinadala siya ng abbot sa Monasteryo ng Kirillo-Novoezersky.

Ang mga naninirahan sa bayan ng Belozersk ay paulit-ulit na nagreklamo sa Metropolitan na sa sinaunang monasteryo na ito, na minsang tanyag, ay wala nang bakas ng tunay na pamumuhay-monastiko, at hiniling nila sa kanya na gumawa ng hakbang upang iligtas ang monasteryo mula sa ganap na pagkasira. Natagpuan ni Ama Theophan ang monasteryo sa lubhang kahabag-habag na kalagayan: ang nag-iisang klero doon ay isang mahina na hieromonk na, dahil sa katandaan, ay hindi na makapagsagawa ng banal na paglilingkod. Paminsan-minsan, may dumadalaw na pari mula sa kalapit na parokya sa kanayunan upang maglingkod sa monasteryo. Binubuo ang komunidad ng mga monghe ng dalawang monghe at walong baguhan lamang, na namumuhay ayon sa kanilang gusto. Ang mga gusali ng monasteryo ay lubhang sira na, sapagkat wala nang nagawa sa loob ng maraming dekada, at dahil sa kakulangan ng pondo, wala nang magawa upang iligtas ang simbahan at iba pang gusali mula sa pagkasira.

Ang kapalaran ng Monasteryo ng Kirillo-Novoezersky ay maaaring ituring na karaniwan sa maraming liblib na monasteryo – ito ay bunga ng mga hakbang ng pamahalaan na ipinatupad noong ika-18 siglo, nang ang Lupon ng Ekonomiya ay literal na nilupig ang mga monasteryo, iniwan ang mga gusaling monastiko – na madalas ay napakagandang estrukturang bato – sa kanilang sariling kapalaran at sa pagkasira ng panahon, sa halip na gamitin ang mga estrukturang ito para sa anumang praktikal na layunin. Taon-taon, tumutulo ang bubong kaya't umaagos ang ulan sa loob at pumapasok ang niyebe. Lumipat ang mga monghe mula sa kanilang lubhang sira-sirang silid patungo sa iba na bahagyang mas maayos ang kalagayan, at walang nagmalasakit na alagaan ang mga gusali ng monasteryo. Pagkatapos ay dumating ang sekularisasyon at ang mga alokasyon ng estado noong 1764, ngunit ang pondo na inilaan sa mga monasteryo ay halos hindi sapat para pakainin ang

kakaunting bilang ng mga monghe. Hindi hanggang sa unang bahagi ng ika-19 na siglo pa lamang bumuti ang kalagayang pinansyal ng mga monasteryo, gaya ng nabanggit na natin, at naging posible ang pagtatayo ng mga bagong gusali. Alam mula sa kasaysayan ng maraming monasteryo na, sa unang kalahati ng ika-19 na siglo, lahat ng pondo ng monasteryo ay nagastos sa konstruksyon. Isinalaysay ni Archimandrite Pimen, na nabanggit na natin dito, sa kanyang *Memoirs* kung gaano karaming oras ang inilaan niya sa mga usaping konstruksyon habang siya ay abbot. Ganoon din ang nangyari sa ibang mga monasteryo[1338] .

Napilitan din si Theophan na maglaan ng maraming oras at pagsisikap para sa panlabas na pagpapabuti ng monasteryo, kaya't ang anyo ng monasteryo ay ganap na nabago habang siya ay abbot. Gayunpaman, sabay niyang binabago rin ang panloob na buhay ng monasteryo. Nagpakilala siya ng komunal na tuntunin, at taun-taon ay dumarami ang bilang ng mga monghe sa monasteryo. Matagumpay na nagsilbi si Theophanes bilang espirituwal na ama, nagbibigay ng espirituwal na gabay sa maraming nobis at mga bagong ordinadong monghe. Hindi nagtagal bago pumanaw si Theophanes, nang bumisita si Archimandrite Pimen—na noon ay isang batang baguhan pa lamang—sa Monasteryo ng Kirillo-Novoezersky, natuklasan niyang nagkaroon ng malalaking pagbabago doon: kapwa ang panlabas na anyo at ang panloob na kalagayan ng monasteryo ay lubos na bumuti; naghari ang kaayusan at ang diwang pag-aasceta ay kitang-kita; muling nakamit ng monasteryo ang pagmamahal ng mga mananampalataya. Sa loob ng mahigit 30 taon, naglingkod si Elder Theophan sa monasteryong ito, at dito niya itinatag ang mga pananaw ng Paaralang Paissian tungkol sa buhay monghe.

Ang espirituwal na impluwensya ni Ama Theophan ay umabot sa mga karatig-monasteryo na ipinagkatiwala sa kanyang pangangalaga. Kabilang dito ang Goritsky Convent; nagbigay si Nakatatandang Theophan ng espirituwal na gabay sa mga madre ng Goritsky at labis niyang minahal ang kumbentong ito. Sa huling tatlong taon ng kanyang buhay, hindi na si Ama Theophan ang abbot, ngunit nagpatuloy siyang magbigay ng espirituwal na gabay sa mga madre ng Kumbento ng Goritsky.

Noong ika-3 ng Disyembre 1832, pumanaw si Nakatatandang Theophan, matapos mabuhay nang mahaba at mabunga. Ang kanyang pamana ay napalitan ng pansin ng mga susunod na henerasyon ng mga pigura ng mga Nakatatanda ng Optina, at si Ama Theophan ay hindi gaanong kilala sa kasaysayan ng monastisismo ng Rusya. Gayunpaman, tungkulin ng mananaliksik na bigyang-diin ang kanyang papel sa kasaysayan ng monastisismo, sapagkat isa siya sa mga taong nagbigay ng malaking ambag sa muling pagsibol ng buhay monastiko sa katapusan ng ika-18 siglo[1339] .

Ang katauhan ni Theophan ay nagsisilbing pangwakas sa paglalarawan ng mga nakatatanda at asketa na kabilang sa paaralan ni Paissius Velichkovsky. Gayunpaman, ang mga espiritwal na sentro at personalidad na nabanggit ay hindi sumasaklaw sa buong kilusang asketiko ng panahong iyon . Kahit sa labas ng balangkas ng paaralan ni Paissius, ang kilusang ito ay nagpakita ng hindi bababa sa sigla at hindi ito lumipas nang hindi nag-iwan ng bakas sa monastisismo.

8. San Tikhon ng Zadonsk

Kapag masusing tiningnan natin ang kilusang asketiko na ito, isang kapansin-pansing pigura ang lumilitaw sa ating paningin kasabay ng kahanga-hangang imahe ng Kagalang-galang Seraphim ng Sarov – si San Tikhon ng Zadonsk.

Ang mga santong ito, Tikhon at Seraphim ay iginagalang nang may espesyal na debosyon ng mga taong debotong Ruso, hindi dahil namuhay sila sa diwa ng tunay na Kristiyanismo sa makabagong panahon, kundi dahil ang kanilang halimbawa ng askeytisismo at kabanalan ay partikular na malapit sa banal na ideal ng isang bayang pinahahalagahan ang kababaang-loob, kasimplehan, init ng puso na bukas sa mundo, at panloob na ugnayan sa mundong iyon. Kapag binabasa natin ang mga buhay ng mga Rusong asketa tulad nina Kagalang-galang Seraphim at San Tikhon, at kusang-loob na inihahambing sila sa mga santo ng Simbahang

---

[1338] Pimen. Op. cit., iba't ibang pahina.

[1339] Ang pangunahing sanggunian para sa talambuhay ni Theophan ay ang kanyang *Mga Tala*, na bagaman maikli, ay nagbibigay ng matingkad na salaysay na epektibong isinasawsaw ang mambabasa sa atmospera ng buhay ng nakatatanda at ng buhay monghe sa pangkalahatan noong panahong iyon. Ang mga 'Tala' na ito ay kasama sa aklat: Subbotin, N. Archimandrite Theophan, Abbot ng Kirillo-Novoezersky Monasteryo (1862). pp. 55–75. Tingnan ang mga sipi mula rito sa aking aklat (pp. 128–139). Tingnan din ang talambuhay ni Theophan ni Subbotin (pp. 1–54) at ang kanyang mga liham na naglalaman ng iba't ibang ascetic na tagubilin (pp. 76–178). Nalathala rin ang mga liham mula kay Abbess Theophania Gotovtseva patungong kay Theophan: Abbess Theophania (1868). Ang mga salaysay ni Archimandrite Pimen tungkol kay Theophan at sa kanyang monasteryo ay partikular na kawili-wili. Pimen. Op. cit., pp. 33–37, 45–47.

Katolika, naaalala natin si San Francisco ng Asisi, na ang halimbawa ay napakalapit sa Kristiyanong ideal ng debosyong Ruso. Hindi nakakagulat na inihambing ng ilang iskolar si San Francisco kay San Seraphim[1340] .

Si San Tikhon ay ipinanganak noong 1724 sa pamilya ng isang mahirap na tagabasa ng salmo sa kanayunan at naulila sa ama sa napakabatang edad; ang buong pamilya ay nabubuhay sa kaunting kita ng kanyang ina, na inuupa ng mga magsasaka sa napakababang halaga. Noong 1735, dinala ang batang lalaki sa Novgorod upang mag-aral sa isang teolohikal na paaralan, at noong 1740, bilang isa sa mga nangungunang nagtapos sa paaralan, nag-enroll siya sa lokal na teolohikal na seminaryo. Dahil sa kanyang huwarang pag-uugali at kasipagan, hinirang siyang guro ng wikang Griyego para sa mga mababang baitang bago pa man ang kanyang huling pagsusulit, at pagkatapos ng pagsusulit ay naging lektor siya sa retorika. Pinakiusapan siya ng kanyang mga kamag-anak, na namumuhay sa matinding kahirapan, na tanggapin ang posisyon bilang pari sa nayon upang mapabuti ang kalagayan ng pamilya. Ngunit tinanggihan ni Timofey Sokolovsky (na ang sekular na pangalan ay Tikhon) ang kahilingang ito. Mamaya, binanggit niya ang ilang mga pangyayaring dumapo sa kanya, na kanyang ininterpret bilang tanda mula sa itaas upang pumili ng ibang landas.

Sa medyo huling bahagi ng kanyang buhay, sa edad na 34, kumuha si Timofey ng panata ng pagka-monastiko sa pangalang Tikhon; naganap ito noong ika-10 ng Abril 1758. Ilang buwan pagkatapos, siya ay inordinahan bilang hieromonk at hinirang na inspektor (prepekto) ng teolohikal na seminaryo. Isang taon ang lumipas (1759), naging isang archimandrite siya, abbot ng Zheltikov Monastery at rektor ng teolohikal na seminaryo sa Tver. Sa gayon, sinimulan ni Tikhon ang karaniwang landas ng isang iskolar na monghe; sa mismong panahong ito ay tuluyan nang naitatag ang orden ng mga iskolar na monghe bilang isang hiwalay na uri at naging matatag ang anyo nito. Gayunpaman, ang kanyang gawain bilang guro ay hindi nakapawi sa kanyang panloob na espirituwal na pagnanais na pumasok sa isang liblib na monasteryo at itabi ang sarili sa isang buhay ng pag-iisa; lalo pang tumindi sa kanyang kalooban ang pagnanasa para sa mga gawaing asketiko.

Noong ika-13 ng Mayo 1761, si Tikhon ay inordinahan bilang obispo at itinalaga bilang obispo-bisita ng Diyosesis ng Novgorod. Ngunit noong ika-3 ng Pebrero 1763, ipinagkatiwala kay Obispo Tikhon ang malayang pamamahala ng Diyosesis ng Voronezh. Noong panahong iyon, ito ay isa sa mga pinakamahihirap na diyosesis. Sa pamamagitan ng mga pagsisikap ng Lupon ng Pananalapi, tuluyang nasira ang mga monasteryo at ang katedral ng obispo; kakaunti ang bilang ng mga parokya at labis na mahirap. Higit pa rito, tahanan ng maraming Lumang Mananampalataya ang diyosesis, na nakatamo ng mas malaking kalayaan sa ilalim ni Catherine; marami rin sa mga nominasyong Orthodox ang nakatuon sa pagkakahiwalay. Ang diyosesis, na matatagpuan sa labas ng bansa, ay punong-puno ng mga gulong-gulo, samantalang ang pamahiin at kasamaan ay laganap sa mga tao. Hinarap ni Obispo Tikhon ang napakalaki at mabibigat na mga tungkulin kaya sa simula ay nawalan siya ng loob at nagsumite ng petisyon sa Sinodo na payagan siyang magretiro, ngunit tinanggihan ang kahilingang ito.

Nanatili si Tikhon sa katungkulan bilang obispo ng diyosesis nang mahigit apat at kalahating taon. Mabilis na nawala ang kanyang paunang pagkalito, at sa loob ng maikling panahon ay marami ang nagawa ni Obispo Tikhon. Ang mga pari sa parokya ay mababa ang antas ng edukasyon at moralidad, kaya nagsimula si Tikhon na magtrabaho nang buong sigasig sa larangan ng espirituwal na edukasyon. Mahigpit na pinarusahan ng Kanyang Grasya ang mga nagkasala para sa kanilang mga paglabag. Nagsulat siya ng iba't ibang uri ng mga panawagan at paliwanag para sa mga klero, na nagpapaliwanag sa mga katuruan ng Simbahan; sumulat siya tungkol sa mga tungkulin ng mga pari, ang moral na pundasyon at kahalagahan ng tungkuling pangpari, ang pastoral na pangangalaga sa mga parokya, at iba pang mga paksa. Ibinuhos niya ang maraming oras at enerhiya sa teolohikal na seminaryo at sa dalawang teolohikal na kolehiyo na itinatag niya. Habang bumibisita sa mga parokya, sinikap ng Kanyang Grasya sa kanyang mga sermon na ipaliwanag sa mga tao ang kahulugan ng buhay Kristiyano, at nagsulat din siya ng mga nakasulat na sermon para sa mga parokyano. Mula sa kasaysayan ng Diyosesis ng Voronezh noong panahon ng episkopat ni Obispo Tikhon, kilala na ang santo ay hindi kailanman nagpapahinga, at inialay niya nang buong-buo ang kanyang sarili sa kanyang mga tungkuling arkipastoral. Ang 13 monasteryo sa diyosesis ay palagi ring nasa ilalim ng kaniyang masusing pagbabantay. Pagkatapos noon, sumulat siya ng ilang panawagan para sa mga monghe at dalawang partikular na akda: 'Mga Tagubilin para sa mga Monghe' at 'Isang Salita ng Paghihikayat sa mga Lumihis Mula sa Walang-Kabuluhang Mundong Ito Patungo kay Cristo'.

[1340] Halimbawa, sa malalim na makabuluhang mga gawa ni Lodyzhensky: *Superconsciousness* (1911) at *The Invisible Light* (1912).

May partikular na sigla, ipinaglaban ni Obispo Tikhon ang mga pamahiin na laganap sa mga tao, at kinundena niya ang mga ito sa kanyang mga sermon. Ang panloob na kapangyarihan ng kanyang mga salita ay nakaantig sa mga tao, at nagtagumpay siya sa pagtanggal ng maraming pagano na kaugalian na dati'y laganap sa pang-araw-araw na buhay.

Sa kabila ng ganoong aktibo at mabigat na tungkuling administratibo, hindi pinabayaan ni Obispo Tikhon ang kanyang panloob, espiritwal na buhay. Ginugol niya ang kanyang mga gabi sa panalangin, pagbuo ng iba't ibang sulatin, o pagbabasa sa mga Ama ng Simbahan, lalo na kay San Juan de Chrysostomo, na lubos niyang iginagalang. Ngunit ang kanyang pangangatawan ay halos hindi makatiis sa ganoong napakahirap na pamumuhay, at madalas siyang magkasakit. Napilitan ang obispo na magpetisyon sa Synod nang pangalawang beses, na humihiling ng pagreretiro. Sa pagkakataong ito, pinagbigyan ng Synod ang kanyang kahilingan, at noong 1767 ay pinawalang-sala si Obispo Tikhon sa kanyang katungkulan.

Sa simula, ginugol ng obispo ang kanyang pagreretiro sa Tolshevsky Monasteryo, ngunit pinilit siyang lumipat ng Zadonsky Monasteryo dahil sa hindi malusog na klima, na matatagpuan sa pampang ng Ilog Don sa parehong Diyosesis ng Voronezh. Dito nagsimula ang huling yugto ng kanyang buhay, kung saan buong-buo niyang inialay ang kanyang sarili sa panloob na espirituwal at asketikong pagsisikap. Sa panlabas, ang buhay ng santo ay payak, halos mahirap: nanirahan siya sa isang maliit na silid, natutulog sa isang manipis na banig na dayami sa ilalim ng isang lumang, kupas na amerikana na gawa sa balat ng tupa, nagsusuot ng payak na kasuotang monastiko na gawa sa magaspang na tela, at palaging nakasuot ng sapatos na gawa sa damo sa loob ng kanyang silid. Lahat ng pag-aari niya ay kasya sa isang lumang balat na knapsack; ang mga librong may pabalat na balat lamang ang nagdagdag ng kaunting pagkakaiba sa payak na kasangkapan ng kanyang silid. Napakasimple at kakaunti ng pagkain ng obispo kaya madalas sinisikap ng kanyang katulong sa silid na si Chebotarev na hikayatin ang asketiko na kumain man lang ng kaunti pa. Ang panalangin ang pangunahing pokus ng kanyang buhay; araw-araw ay dinadalo siya sa lahat ng banal na paglilingkod, mahilig magbasa habang naglilingkod at sumabay sa pagkanta kasama ang mga monghe sa koro. Sa mga unang taon, ipinagdiriwang ni Obispo Tikhon ang Banal na Liturhiya na nakasuot ng kanyang kasuotang episkopal, ngunit kalaunan, dahil sa pagpapakumbaba, nagsimula siyang dumalo sa mga serbisyo na nakasuot ng kanyang simpleng kasak; sa tanghalian sa refektoryo lamang siya paminsan-minsan nagsusuot ng mantel o epitrachelion. Sa pagitan ng mga serbisyo, inilubog niya ang sarili sa pagbabasa ng Banal na Kasulatan; sa hapunan, ang tagapaglingkod sa kanyang selda, alinsunod sa patakaran ng monasteryo, ay malakas na nagbabasa sa kanya mula sa Kasulatan. Halos palagi nang walang tulog si San Tikhon tuwing gabi, nakatutok sa panalangin.

Sinabi niya sa kanyang katulong sa selda na kinakailangan niyang makipaglaban sa iba't ibang tukso. Labis siyang pinahirapan ng kaisipan kung may panloob siyang karapatan na iwasan ang mga tungkuling ipinagkaloob ng kanyang katungkulan bilang obispo, at itigil ang paglilingkod sa mga Kristiyano, at sa halip ay itutok lamang ang sarili sa kaligtasan ng kanyang sariling kaluluwa. Lalong tumindi ang kanyang panloob na agam-agam kaya nagpasya si Tikhon na sumulat kay Metropolitan Gabriel ng St Petersburg, na minsan niyang pinagsilbihan bilang vikari, at humiling ng isang posisyon. Ngunit sa gabi bago niya ipadala ang liham, nagkaroon ng panaginip ang obispo na nagpaniwala sa kanya na punitin ang liham. Kasabay nito, naganap ang isa pang insidente na nagpatibay sa kanyang determinasyong manatili sa monasteryo magpakailanman. Isang araw, nakaupo si San Tikhon sa pintuan ng kanyang selda, malalim ang pag-iisip, na kalaunan niyang inilarawan bilang mga tukso ng pagpapalabis sa sarili. Bigla, isang banal na hangal na nakatira sa monasteryo, na may apelyidong Kamenev, ang tumakbo patungo sa kanya at pinapapapak ang obispo sa pisngi, sabay sabi: 'Huwag kang maging mayabang.' Sa papapak na ito, nakita ni Tikhon ang isang pagsaway sa kanyang panloob na kahinaan. Walang ibang nagsalita nang ganoong katapatan tungkol sa kanilang panloob na paghihirap, sa laman at espirituwal na tukso, o sa panloob na katamaran at pagkasindak gaya ni San Tikhon. Upang pagudin ang kanyang sarili nang pisikal, nagtrabaho siya sa hardin at naghiwa ng kahoy.

Ang kanyang mga kapanahunan ay nagsalita nang malawakan tungkol sa kanyang kababaang-loob, kanyang Kristiyanong pag-ibig sa kapwa, at kanyang espirituwal na pananaw. Unti-unti, nahanap ng banal ang kapayapaan sa kanyang panloob na buhay; lalo siyang umatras mula sa aktibong buhay publiko at namuhay halos bilang isang monghe; ang kanyang mga panahon ng pag-aayuno ay lalo pang humaba, at lalo niyang inialay ang oras sa panalangin. Sa huling tatlong taon, hindi na niya iniwan ang kanyang selda.

Dinala siya sa selda ng isang bisyon na naranasan niya sa panaginip. Sa isang malabong panaginip, nakita niya ang isang piging sa isang parang sa harap ng mga transparent na kristal na palasyo; hinangad

niyang pumunta sa parang na iyon, ngunit may puwersang pumigil sa kanya, at narinig niya ang isang tinig: 'Pagkalipas ng tatlong taon maaari ka nang pumasok, ngunit sa ngayon, magpagal ka.' Sa selda niya, nakikipag-usap lamang siya sa kanyang tagapaglingkod na si , at iyon ay napakabihira. Tulad ni San Seraphim, nakita niya ang Pinakabanal na Birheng Maria kasama ang dalawang apostol. Minsan, nakatanggap siya ng isa pang sampal – sa isang panaginip: isang pari ang nagdala ng isang sanggol palabas ng altar sa kanyang mga bisig, nakabalot sa isang bangkito. Hinalikan ni Tikhon ang sanggol sa kanang pisngi, at bilang tugon, pinukpok naman siya nito sa kaliwang pisngi. Nang magising ang santo, natuklasan niyang paralisado ang kanyang kaliwang pisngi at kaliwang binti; nangyari ito isang taon bago siya mamatay. Sa kanyang mga huling araw, naging napakahina ng kanyang boses; tanging ang kanyang katulong sa selda lamang ang nakakaintindi sa kanyang sinasabi. Isang araw, sinabi ni Tikhon sa kanyang katulong sa selda na tatlo na lamang ang natitirang araw ng kanyang buhay, at sa pagtatapos ng panahong iyon ay sumapit nga siya sa Panginoon; nangyari ito sa madaling araw ng ika-13 ng Agosto 1783.

Ang pagmamalaki kay Tikhon ng mga tao ay nagsimula hindi nagtagal matapos ang kanyang pagpanaw, lalo na dahil taon-taon ay dumarami ang mga ulat ng mga himalang pagpapagaling sa kanyang libingan sa simbahan ng monasteryo. Bago ang kanyang kanonisasyon, na naganap noong 1863, umabot sa 100 pagpapagaling ang opisyal na naitala doon. Noong 1845 pa lamang, natuklasan na hindi nabubulok ang mga labi ng santo, ngunit hindi pinayagan ni Emperador Nicholas I ang kanonisasyon ni San Tikhon. Sa ilalim lamang ni Alexander II, noong ika-13 ng Agosto 1863, opisyal na binuksan ang kanyang mga relikya at kinanalisahan si San Tikhon.

Sa kanyang pananatili sa Monasteryo ng Zadonsk, sumulat si San Tikhon ng Zadonsk ng ilang mga akda na pangunahing nakatuon sa mga usapin ng moral na teolohiya. Kabilang dito ang kanyang pangunahing akda, *Tungkol sa Tunay na Kristiyanismo* (1770–1771), pati na rin ang *Mga Liham sa mga Kaibigan* at *Mga Liham Monastiko* (ang parehong koleksyon ay mula 1772–1775); naglalaman ang mga ito ng iba't ibang uri ng gabay at pagtuturo, na binuo sa anyo ng mga tugon sa mga tanong na iniukol sa kanya o sa mga liham na natanggap niya. Sa kanyang mga huling taon (1777–1779), nagtrabaho ang santo sa aklat na *Ang Espiritwal na Kayamanan, Tinipon mula sa Mundo*, isang koleksyon ng maiikling pagninilay (157 sa kabuuan), na naglalahad ng marami sa mga mistikal na karanasan ng santo. Ang *The Spiritual Treasure* ay mahusay na sumasalamin sa espiritwal na pagkatao ng may-akda nito – isang asketa at isang mistiko. Ang mga pagninilay ng santo tungkol sa mga likas na phenomena at ang kanilang kahulugan, na kasama rito, ay napakaganda rin. Ang mga akda ni San Tikhon ay muling inilimbag nang maraming beses at kabilang sa mga pinakabinabasang aklat ng mga mananampalataya. Ang akda ni San Tikhon na *Tungkol sa Tunay na Kristiyanismo* ay malamang na naimpluwensyahan ng traktado ni Arndt na may parehong pamagat, na lubos na pinahalagahan ng santo[1341] .

9. Piniling mga halimbawa ng ascesis

Upang magbigay ng mas buong larawan ng ascesis noong ika-18 at ika-19 na siglo sa pinakamalawak nitong balangkas, kailangan din nating banggitin ang ilang iba pang mga pigura.

Sa hanay ng hirarkiya ng simbahan noong ika-18 siglo, namukod-tangi si Obispo Joasaph Gorlenko (1705–1754) dahil sa kanyang panloob na debosyon. Tulad ni San Tikhon, siya ang sumasalamin sa kababaang-loob, pagiging maalaga, at Kristiyanong pag-ibig. Bilang Obispo ng Belgorod (1748–1754), napanalunan ni Joasaph ang malalim na pagmamahal ng mga tao at ng klero – isang bihirang pangyayari

---

[1341] Popov, A. San Tikhon ng Zadonsk at ang Kaniyang Mga Turong Moral (1916); Lebedev, A. San Tikhon ng Zadonsk at ang Kaniyang Buhay, Mga Sinulat at Kanonisasyon (ikalawang edisyon, 1890, isinulat sa popular na istilo). Ang 'Mga Tala' ng tagapaglingkod sa selda na si V. P. Chebotarev ay inilathala sa: Tikhon. Mga Gawa (1899). 5. pp. 1–18. Ang unang talambuhay ng santo, na bahagyang nakabatay sa mga salaysay ng kanyang mga kapanahunan, ay inihanda pa noong 1796 ng magiging Metropolitan Evgeny Bolkhovitinov: Isang Pagsasalaysay ng Buhay ni Tikhon ng Voronezh (St Petersburg, 1796); at pati na rin: Isang Pagsasalaysay ng Buhay at Mga Gawa ni Kanyang Kagalang-galang Tikhon, Obispo ng Voronezh (Moscow, 1837). Pagkatapos ng kanyang kanonisasyon, maraming bagong akda tungkol kay Tikhon ang lumitaw, na karamihan ay inilaan para sa pangkalahatang publiko; ang mga ito, tulad ng Menaion ni San Demetrio ng Rostov, ay naging napakalawak ang pagkikalat. Ang kasaganaan ng mga ikon ng santo ay maihahambing lamang sa mga ikon nina San Sergio ng Radonezh at San Serapim ng Sarov. Ang unang edisyon ng kaniyang mga gawa (1836) ay hindi kumpleto. Isang kumpletong edisyon ang inilathala noong 1889–1895 sa limang tomo; ang dalawang-bolyum na edisyon ng *The Works of St Tikhon of Zadonsk* (St Petersburg, 1910) ay hindi ganap na kumpleto. Tingnan ang bibliograpiya sa: RBS (1912), p. 589. Tingnan din: Arseniew, N. v., *Die Grundzüge des russischen Frömmigkeitslebens*, sa: *Russische Blätter*. 1929. 2; idem, sa: *Der christliche Osten*. pp. 191–193; *Die Urgestalt der Brüder Karamasov*. Komento ni Prof. Komarovich, sa: Dostoevsky, F. M. *Werke*. 1929. Edisyong Piper. p. 60.

noong ika-18 siglo, nang karaniwang may malaking pagitan ang mga obispo at ang klero. Sa lahat ng usapin ng pamamahala ng diyosesis, ipinamalas ni Obispo Joasaph ang malalim na pag-unawa sa kalagayan ng mga mahihirap na pari sa kanayunan at ginawa ang kanyang buong makakaya upang maibsan ang pinansiyal na kahirapan ng mga klero. Sa kanyang pribadong buhay, si Joasaph ay isang napaka-istrikto na asketiko. Malamang na ang higpit ng kanyang pag-aayuno ang naging sanhi ng kanyang maagap na pagkamatay. Agad-agad pagpanaw ni Joasaph, sinimulan siyang pag-alab ng mga lokal na mananampalataya, at madalas na nagkakaroon ng mga pagpapagaling sa may sakit sa kanyang libingan. Nang buksan ang kanyang libingan, natagpuang hindi nabubulok ang kanyang mga labi, at noong ika-4 ng Setyembre 1911 ay idineklara siyang santo ng Simbahang Ruso [1342] . Sina San Joasaph at San Tikhon ng Zadonsk ay halimbawa ng matibay na ugnayan sa pagitan ng mga obispo at ng mga mananampalataya, at ito ay nang panahon na ang paghihiwalay ng hirarkiya ng simbahan mula sa kanilang kawan ay lalong nagiging halata – isang penomenon na laganap noong Panahong Sinodal at lubhang nakasasama sa buhay-relihiyon ng mga tao.

Isa pang kahanga-hangang pigura sa loob ng hirarkiya ay si Obispo Ignatius Bryanchaninov (1807–1867), na nakatanggap ng natatanging pagkilala sa komunidad ng mga monghe dahil sa kanyang asetikong pamumuhay, kanyang ugnayan sa tradisyon ng mga nakatatanda, at kanyang mga sinulat. Hindi maaaring ilarawan ang espirituwal na pag-unlad ni Ignatius bilang karaniwan para sa mga obispo noong ika-19 na siglo. Si Dmitry Alexandrovich Bryanchaninov ay anak ng isang may-ari ng lupa mula sa Lalawigan ng Vologda. 'Ang aking pagkabata ay puno ng kalungkutan,' inamin ni Bryanchaninov kalaunan, at ito ay tumutukoy sa bahagi sa kanyang mga alitan sa kanyang ama, na nais na piliin ng kanyang anak ang isang karerang angkop sa kanyang maharlikang pinagmulan. Ngunit nangangarap ang batang si Dmitry ng isang selda ng monghe. Mapagkumbabang sumunod siya sa kagustuhan ng kanyang ama at bumiyahe patungong St. Petersburg upang magsanay bilang isang opisyal sa Military Engineering School.

Sa pangkalahatang balangkas ng kanyang buhay, napatunayan na napakahalaga ang kanyang pagpasok sa Paaralan ng Inhinyeriya, sapagkat doon, dahil sa kanyang mga kakayahan, nakuha ni Bryanchaninov ang pansin ng Grand Duke Nikolai Pavlovich, na isang partikular na tagapagtaguyod ng Paaralan ng Inhinyeriyang Militar; at nang, noong 1825, Nang umakyat si Nicholas sa imperyal na trono ng Rusya, hindi niya nakalimutan ang masigasig na inhinyerong militar na si Bryanchaninov. Ngunit ang kanyang pag-aaral ay hindi nagdulot ng panloob na kasiyahan kay Bryanchaninov: 'Isang kakila-kilabot na kawalan ang isinilang at lumago na sa aking kaluluwa; isang gutom ang sumibol, isang hindi matiis na pagnanasa sa Diyos. Sinimulan kong pagsisiyan ang sarili kong kapabayaan, ang pagpapabaya na ipinataw ko sa aking pananampalataya, ang matamis na katahimikang aking nawala, ang kawalang aking nakamtan—na nagpabigat sa akin, nagpahamak sa akin, at pinuno ako ng pakiramdam ng pagiging ulila at kawalan ng buhay. At tunay nga – ito ay ang paghihirap ng isang kaluluwang naligaw mula sa tunay nitong buhay, mula sa Diyos. Naalala ko: naglalakad sa mga kalye ng St Petersburg na nakasuot ng uniporme ng kadete, na may luha na dumadaloy mula sa aking mga mata… Sa taimtim na pagninilay, tinanggal ko ang aking uniporme ng kadete at isinuot ang uniporme ng isang opisyal. Pinagsisisihan kong iniwan ang uniporme ng kadete: sa unipormeng iyon, kapag pumapasok sa bahay ng Diyos, maaaring makihalubilo sa pulutong ng mga sundalo, sa pulutong ng mga karaniwang tao, at manalangin at umiyak nang buong-buo[1343] . Ganito niya inilarawan ang kanyang kalagayan ng isip. Ngunit alam nina Dmitry at ng ilan sa kanyang mga kaibigan kung paano maglaan ng oras, sa pagitan ng mga klase at pagsasanay, upang matugunan ang kanilang panloob na pangangailangang espiritwal. Isang maliit na grupo ng mga kadeteng may hilig sa relihiyon ang nabuo sa paligid ni Dmitry at ng kanyang kaibigang si Mikhail Chikhachev; tuwing gabi, pagkatapos ng mga lektura at serbisyo, nagkakatipon sila hindi lamang upang talakayin ang mga usaping pang-relihiyon kundi pati na rin upang manalangin[1344] . Noong unang bahagi ng 1827, hinirang si Bryanchaninov bilang opisyal; gayunpaman, patungo sa katapusan ng parehong taon, siya ay nagkasakit nang malubha at sa wakas ay nakapagpasa ng kahilingan para sa pagreretiro, na ipinagkaloob, at siya ay pinayagang umalis sa serbisyo. Ngayon ay natupad na niya ang kanyang hangarin – na pumasok sa isang monasteryo.

[1342] Grechev, B. 'Saint Joasaph', sa: BV. 1911. 2–3. Zhevakhov, H. 'Saint Joasaph Gorlenko, Obispo ng Belgorod at Oboyan (1705–1754). Mga Materyales para sa isang Talambuhay'. 3 tomo. (1909–1911).

[1343] Tingnan ang aking aklat (p. 169). Ang kanyang mga liham sa: BV. 1913. 1–2; Readings. 1875. 2.

[1344] Tingnan: Leskov, N. Engineers Without Greed. Complete Works, vol. 2 (1903); sa Aleman: Leskow, N. Die Rechtschaffenen, in: Corona, vol. 3, nos. 3–4.

Sa simula, pumunta siya sa Monasteryo ng Alexander-Svir, kung saan noon ay naninirahan ang matandang Leonid, upang makipagkita sa kanya. Natapos ni Bryanchaninov ang kanyang novisiyato sa Monasteryo ng Kirillo-Novoezersky sa ilalim ng patnubay ng matandang Theophan Sokolov – nanatili si Dmitry sa kanyang serbisyo nang halos tatlong taon. Pagkatapos ay nanatili siya ng ilang sandali sa Ploshchanskaya Hermitage, mula doon ay lumipat siya sa Optina upang muling makita si Nakatatandang Leonid, at sa wakas ay pumasok sa Glushitsky Monastery malapit sa Vologda. Dito, noong 1831, siya ay tinuli bilang isang monghe at binigyan ng pangalang Ignatius.

Hindi naglaon, bilang isang hieromonk, itinalaga si Ignatius bilang abbot ng maliit ngunit sinaunang Pelshensk Monastery. Dito, sa gitna ng makakapal na gubat ng Vologda, nagawang itutok ni Ignatius ang sarili sa isang asetikong pamumuhay na malayo sa mundo, at tila sa wakas ay natupad na ang kanyang mga kabataang pangarap. Ngunit sa mismong sandaling iyon, habang bumibisita siya sa Engineering College, naalala siya ni Emperador Nicholas at nalaman mula sa punong-guro na nagbitiw na si Bryanchaninov at nagpanumpa pa nga ng pangakong pagka-monje. Tinanong ng Tsar ang Metropolitan ng St Petersburg tungkol sa kinaroroonan ni Bryanchaninov, at sinabihan siyang siya ang namumuno sa isang maliit na monasteryo. Sa utos ni , ipinadala si Ignatius sa St Petersburg. Doon, ang 26-anyos na hieromonk ay 'itinaguyod' sa ranggo ng arkhimandrita, at inutusan ng Tsar na italaga siyang abbot ng isang monasteryo na hindi kalayuan sa kabisera.

Ito ang Sergievskaya Hermitage, na nasa kalagayan ng pagbagsak. Ipinagkaloob ito sa gastos ng Tsar, at pinamahalaan ito ni Ama Ignatius sa loob ng 24 na taon; salamat sa mga asetikong pananaw at kasipagan ng batang abbot, muling nabuhay ang tunay na pamumuhay monghe sa monasteryo. Minsan sinabi sa kanya ng Emperador: 'Gusto kita, gaya ng dati!' May utang ka sa akin para sa pagpapalaki na ibinigay ko sa iyo at para sa pagmamahal ko sa iyo… Ibibigay ko sa iyo ang Sergievskaya Hermitage; nais kong manirahan ka roon at gawing isang monasteryo na, sa paningin ng kabiserang lungsod, ay magsisilbing huwaran para sa ibang mga monasteryo.' Ngunit kahit na walang pagnanais na ito mula sa Tsar, tiyak na makababuti sa monasteryo ang pagiging abbot ni Ignatius, sapagkat ang kanyang pananaw sa buhay monghe ay hinubog hindi lamang ng kanyang personal na karanasan, kundi lalo na ng impluwensiya nina matatandang Leonid at Theophanes, na mula sa kanila ay nakuha niya ang wastong pag-unawa sa mga saligan ng buhay monghe at ang paniniwala sa mga kalamangan ng pamumuhay na komunal.

Bukod pa rito, para kay Ignatius mismo, ang mga taong ginugol niya sa disyerto ay may malaking kahalagahan: ito ay isang panahon ng kanyang espirituwal na paglago, ng kanyang pag-unlad bilang isang monghe, isang mahigpit na asketa at isang taong may debosyon; ito rin ay isang panahon ng masusing pag-aaral sa mga gawa ng mga Ama ng Simbahan, na siyang naging batayan para sa kanyang huling akda na *Ascetic Experiences*, na lubos na hinangaan sa mga bilog ng monghe.

Noong 1857, hinirang si Arkhimandrita Ignatius bilang obispo at itinalaga sa Sede ng Stavropol (na noon ay kilala bilang Sede ng Caucasus). Noong 1861, nagretiro siya mula sa sede at lumipat sa Monasteryo ng Nikolo-Babaevsky (sa Diyosesis ng Kostroma). Hanggang sa kanyang kamatayan (30 Abril 1867), nanirahan siya rito, nakahiwalay sa mundo, at nagtrabaho sa kanyang mga sinulat; mula rito ay nagpanatilihiya ng malawak na pakikipagsulatan sa maraming mananampalataya, na madalas humingi ng kanyang payo tungkol sa kanilang buhay bilang monghe o karaniwang mananampalataya. Ang kanyang pinakamahalagang mga gawa ay *Ascetic Experiences*, *An Ascetic Sermon*, *An Offering to Contemporary Monasticism* (mga tuntunin ng panlabas na pag-uugali at mga patnubay hinggil sa panloob na buhay ng mga monghe), *On the Jesus Prayer. 'Isang Usapan sa Pagitan ng isang Nakatatanda at isang Alagad', 'Tungkol sa Pagtitiis ng mga Pighati' at iba pa.[1345]

Ipinapakita ng kaniyang mga sinulat na si Ignatius ay parehong isang asketa at isang mistiko. Kabilang siya sa mga kinatawan ng Kristiyanismong Silangang itinuturing ang pinakahuling layunin ng asketismo hindi lamang bilang kaligtasan ng kaluluwa, kundi bilang pagdidiyos. Si Arkhimandrita Pimen, na madalas nating nababanggit at personal na nakakakilala kay Obispo Ignatius, ay nagsulat na labis na hindi nasisiyahan si

[1345] Pimen. Op. cit., pp. 22–24, 68–70, 101–111, 404–407. Talambuhay ni Ignatius sa: Mga Gawa. Bol. 1 (1885). pp. 1–80; ang unang edisyon ng kanyang mga gawa, sa 4 na tomo, ay inilathala noong 1867–1868; ang ikalawang edisyon, sa 5 tomo, noong 1885–1886; Mga liham, sa: Readings. 1875. 1; BV. 1913. 1–2 (Blg. 3 – mga liham mula kay Metropolitan Filaret Amfiteatrov para kay Ignatius); ang kanyang polemika kay A. I. Herzen, sa: BV. 1913. 2. Tungkol kay Ignatius: Ignatius, Hieromonk. Sa Paghahanap ng Buhay na Diyos, sa: Boses ng Simbahan. 1913. 1–2; isang pangunahing akda: Sokolov, L. Ignatius Bryanchaninov. Ang Kaniyang Buhay, Pagkatao at mga Moral-Asketikong Paniniwala. 2 tomo. (1915) – sa kasamaang palad, hindi ito magagamit sa atin. 'Mga Karanasan sa Asetisismo', sa bol. 1, ika-2 edisyon; 'Sermon sa Asetisismo', sa bol. 4; 'Isang Pagpupugay sa Monastisismo', sa bol. 5. Tingnan ang aking aklat (p. 168), kung saan muling inilimbag ang ilan sa kanyang mga liham.

Ignatius sa monastisismo ng kanyang panahon at itinuring na huwaran ang mga sinaunang monghe; nagawa nilang mapanatili ang kanilang orihinal na kadalisayan dahil lamang sa kanilang paglayo sa makamundong kayabangan[1346] . Labis na nabahala si Obispo Ignatius sa mabibigat na pag-atake sa monastisismo na naging katangian ng unang bahagi ng dekada 1960; ang mga pag-atakeng ito ay maaaring ipaliwanag hindi lamang ng mga negatibong pangyayaring naranasan sa buhay ng mga monghe, kundi pati na rin ng mga anti-Kristiyanong damdamin ng mga liberal na hanay sa lipunan. Sa pananaw ni Ignatius, hindi ito basta-basta pagbatikos sa monastisismo, kundi isang pagtatangka, sa anumang paraan, na ilagay sa iba't ibang uri ng tukso ang buhay monastiko—na ang ilan ay nagaganap sa labas ng mga pader ng monasteryo. Kaya, naniniwala si Ignatius na pinakamabuting manatiling malayo ang mga monghe sa mundo hangga't maaari: una, upang mapanatili ang moral na kadalisayan, at pangalawa, upang hindi magbigay ng dahilan para sa ganitong mga kritisismo[1347] .

Ang espiritwal na pagkatao ni Obispo Ignatius Bryanchaninov ay karaniwan sa mga Rusong obispo ng Panahong Synodal na kumukuha ng espiritwal na lakas mula sa tradisyong asketiko ng Simbahang Silangang Kristiyano at nagpapanatili ng ugnayan sa malusog na sangay ng monastisismo sa Rusya. Hindi lamang sila mismo ang halimbawa ng Kristiyanong praktis ng ascesis, kundi nag-ambag din sila sa muling pagsibol ng monastisismo. Sa pamamagitan ng kanilang mga pagsisikap at mga sinulat, tinulungan nilang matiyak na ang mga indibidwal na monghe at maging ang buong mga monasteryo ay sumunod sa tamang na landas ng ascesis, at na maraming kakulangan ang nawala sa buhay monastiko. Ang hangarin na mabuhay sa diwa ng Kristiyanong asetikismo ay hindi kailanman humupa sa mga bilog ng monastiko, at maaaring magbanggit ng ilang halimbawa ng tunay na asetikismo, kung saan ang mga monghe—kusa man o sa ilalim ng impluwensya ng mga asetikong nakatatanda tulad nina San Tikhon ng Zadonsk, Obispo Ambrosio ng Ornatsk, Obispo Teofanes ang Recluse, Nagsagawa ng espirituwal na pakikibaka si Obispo Ignatius Bryanchaninov at iba pa, sa paglalakad sa landas ng pagtanggi sa mundo.

Ang akda ni Arkhimandrita Nicodemus na *Biographies of Russian Ascetics of the 18th and 19th Centuries*[1348] ay naglalahad ng mga kuwento ng maraming asketiko mula sa hanay ng mga obispo, monghe, at layko ng Rusya. Wala tayong sapat na maaasahang materyal tungkol sa bawat isa sa kanila upang mapatunayan ang katumpakan ng impormasyong inilahad dito. Tungkol sa maraming karapat-dapat na asketiko, tanging malabong, at madalas na magkasalungat na salaysay at alaala lamang ang naipamana sa atin, o di kaya'y mga ulat na hindi nagbibigay-daan sa atin upang makabuo ng wastong impresyon tungkol sa kanila. Kaya naman, sa aming pangkalahatang-ideya, napipilitan kaming, sa isang banda, limitahan ang aming sarili sa mga pinakakilalang asketiko lamang, at sa kabilang banda – sa ilang kaso, sa kawalan ng detalyadong impormasyong biyograpikal – kontentuhin ang sarili sa maikling pagbanggit lamang ng kanilang mga pangalan.

Ang pangalan ni Georgy Mashurin ay may natatanging katanyagan; siya ay isang asketiko at eremita na, dahil sa Kristiyanong kababaang-loob at pakiramdam ng kanyang kawalan ng karapat-dapat na hawakan ang 'angelikong ranggo' ng isang monghe, ay nanatiling baguhan sa buong buhay niya. Si Mashurin (1789–1836) ay isang maharlika at opisyal sa isang husar na rehimento. Sa aklat na ito, nabanggit na namin nang higit sa isang pagkakataon na noong ika-18 at ika-19 na siglo, maraming tao ang nagpalit ng kanilang magagarang uniporme ng opisyal para sa kasuotang monastiko, at pinili ng mga taong sana'y nagkaroon ng magagandang karera na maging mga sundalo ni Cristo; isa si Mashurin sa mga mandirigmang iyon. Noong 1818, nagretiro siya sa hukbo at pumasok sa Monasteryo ng Zadonsky bilang isang baguhan, ang mismong monasteryong dati nang tinirahan ni San Tikhon bilang isang monghe. Isang taon ang lumipas, ikinandado niya ang sarili sa isang maliit na silid, na pinapainitan lamang tuwing taglamig, sa panahon ng matinding hamog na nagyelo. Sa ilalim ng kanyang selda, humukay si George ng hukay na kahawig ng kuweba; sa araw ay nagdarasal siya nang nakaluhod sa kuwebang ito, samantalang sa gabi ay ginugugol niya ang kanyang oras sa pagbabasa ng Banal na Kasulatan o mga akdang asketiko, at hindi siya kumakain araw-araw. Ang

---

[1346] Pimen. Op. cit., p. 407.

[1347] *Mga Karanasan sa Pag-aascetismo*, sa: Mga Pinag-isang Akda, Bol. 1 (1867), p. 532, at *Ang Aklat ng mga Ama* (1903), p. 184.

[1348] Ang akda ni Nicodemus ay dinagdagan ng mga salaysay ng mongheng si Parthenius tungkol sa kanyang paglalakbay sa mga banal na lugar ng Rusya (tingnan ang bibliyograpiya); inilalarawan dito ang maraming pagpapakita ng tunay na asetikismo sa mga monasteryo at sa sekular na mundo. Naglalaman din ang parehong akda ng kanyang salaysay tungkol sa buhay ng mga monghe sa Bundok Athos, sa Moldavia, at sa Jerusalem.

masidhing pagsisikap na ito ay tumagal ng halos limang taon, pagkatapos noon ay iniwan niya ang kanyang kuweba at bumalik sa kanyang selda. Lubos na iginagalang si George ng mga tao; marami ang lumalapit sa kanya para humingi ng payo na parang isang nakatatanda. Gayunpaman, bihira niyang pinapapasok ang mga bisita sa kanyang selda. Nakipagpalitan siya ng liham sa maraming mananampalataya, na nagbibigay sa kanila ng payo tungkol sa pamumuhay sa mundo. Ang mga liham na ito ay nailathala na sa limang edisyon pagsapit ng 1870; binasa ang mga ito nang kasing laganap ng mga liham ng matandang Ambrose ng Optina o ni Obispo Theophan Govorov, lalo na sa mga layko. Si Georgy Mashurin ay isang bihirang halimbawa ng isang asketa na, bagaman hindi pormal na monghe, ay namuhay nang mas monastiko kaysa sa marami na nagdaos ng mga pangakong monastiko. Ang kanyang buhay na nakahiwalay ay tumagal ng 17 taon[1349] .

Si Teofan ng Solovetsky (1739[?]–1819) ay isang mahigpit na asketa, eremita at maninirahan sa disyerto. Marahil ay tubong Timog Rusya siya; una siyang dumating sa Kiev-Pechersk Lavra at doon nagsanay ng pag-aascetismo sa ilalim ng patnubay ni matandang Dositheus († 1788), pagkatapos ay nagsimula siyang maglakbay, una sa Nyamets Monastery kay matandang Paissius Velichkovsky, at mula roon ay naglakad papunta sa Solovetsky Monastery (1778). Dito ay ginugol niya ang maraming taon sa isang kubong nasa gubat, na walang anumang pakikipag-ugnayan sa mga tao, maging sa mga monghe ng Monasteryo ng Solovetsky. May isang napaka-kaugnay na manuskritong salaysay na inialay sa kaniya; ito ay naglalahad ng pakikibaka ni Theophanes sa isang demonyo na madalas bumibisita sa kubo ng eremita at sinubukang pilitin siyang talikuran ang buhay na pag-aasceta. Ang mga ganitong kuwentong demonolohikal ay medyo bihira sa hagiograpiya ng Rusya at sa mga salaysay tungkol sa buhay ng mga asketiko. Namatay si Theophanes noong ika-26 ng Hulyo 1819 sa gulang na 120; ayon sa salaysay, lubos siyang nahina dahil sa katandaan at ginugol ang mga huling araw ng kanyang buhay sa ospital ng Monasteryo ng Solovetsky[1350] . Isa pang mahigpit na asketiko ng Monasteryo ng Solovetsky ay ang kapanahunan ni Theophanes, ang skemamonong Gerasim (1740–1848). Sa simula, naghanap siya ng kanlungan sa mga gubat ng Roslavl sa ilalim ng patnubay ng matandang Arsenius. Noong 1823, pagkatapos ng m , maraming taon ng paglalakbay sa mga banal na lugar, dumating siya sa Monasteryo ng Solovetsky, kung saan sa loob ng 10 taon (1823–1833) ay nanirahan siya bilang isang eremita sa isang maliit na kuweba sa gubat, at kalaunan sa isang kubong nasa gubat.

Ilang kahanga-hangang monghe rin ang nanirahan sa Kyiv-Pechersk Lavra sa ikalawang kalahati ng ika-18 siglo at unang kalahati ng ika-19 na siglo. Una sa lahat, dapat nating banggitin ang nabanggit na Nakatatandang Dositheus, na gumugol ng maraming taon sa pag-iisa sa isang kuweba. Siya ang nagpayo sa hinaharap na Nakatatandang Paissius—noong panahong iyon ay isang batang baguhan—na pumunta sa Moldavia kay Ama Basil at doon matutunan ang mga pangunahing kaalaman ng buhay monghe. Ilang dekada ang lumipas, ipinadala niya si Theophanes ng Solovetsky kay Paissius para sa parehong layunin. Gumugol si Nakatatandang Dositheus ng 30 taon sa pag-iisa at namatay sa napakakatwang gulang († 1788); ang kanyang alagad ay marahil ang skemamonk na si Michael († 1815). Nanirahan din dito si Hieroschemamonk Vassian, na minsan (noong 1816) ay nakipag-usap nang matagal kay Emperador Alexander I. Isa pang mahigpit na asketiko mula sa monasteryong ito, ang hieroschemamonk at nakatatandang Parthenius (1790–1855), ay lubos na kilala at iginagalang. Humiling siya ng iisang Kristiyanong birtud mula sa kanyang mga bisita at espirituwal na anak: na italaga nila ang lahat ng kanilang oras, malaya sa paggawa at makamundong gawain, sa panalangin. Isinalaysay ng kanyang talambuhay ang isang pangitain na ipinagkaloob sa kanya. Sa pangitain na ito, nagpakita sa kanya ang Ina ng Diyos, at tinanong Niya Siya kung ano ang mga tungkulin ng isang monghe; bilang tugon, narinig niya: 'Isang tungkulin lamang – ang walang patid na pagdarasal para sa buong mundo'[1351] .

Ang pigura ng eremita at hierodeacon na si Melchizedek (1715–1840) ay nagbabalik sa atin sa mga asketa ng kagubatan ng Roslavl. Ipinanganak siya sa bayan ng Sumy (malapit sa Kharkiv) sa pamilya ng isang mayamang mangangalakal. Sa edad na 25, ayon sa utos ng kanyang ama, siya ay ipinangako sa kasal. Sa isang pagkakataon, nakilala ni Maxim (sekular na pangalan ni Melchizedek) ang isang matandang monghe na nagsabi sa kanya na hindi siya dapat mabuhay sa mundo kundi dapat pumasok sa isang monasteryo. Nagtungo

---

[1349] Poselianin. Russian Ascetics (1910); Mga Liham ni Mashurin (2 tomo), na muling inilimbag nang maraming beses (ika-5 edisyon 1870).

[1350] Nicodemus. Mga Talambuhay. Hulyo; tungkol sa nilalaman ng 'Ang Kwento ng Eremita Theophanes', tingnan: Popov. Op. cit., pp. 65–66; Yatsimirsky. Op. cit., p. 546; Solovetsky Ascetics of Piety of the 18th and 19th Centuries, pp. 22–23.

[1351] Ang Salaysay ng Buhay at Mga Gawa ng Nakatatanda ng Kiev-Pechersk Lavra, Hieromonk Parthenius (1898). p. 27; Poselyanin. Russian Ascetics (1910). pp. 452 ff.; Nicodemus. Op. cit. Setyembre.

siya sa isang peregrinasyon sa Kyiv-Pechersk Lavra at nanatili doon bilang isang baguhan. Pagkatapos, naghanap siya ng kanlungan sa Sofronius Hermitage. Dito, kinailangan ni Maxim na tiisin ang ilang tukso mula sa ibang monghe, kaya lumipat siya sa Beloberezhskaya Hermitage, kung saan siya ay nagpakutis at kumuha ng pangalang Michael. Ilang taon ang lumipas, kinuha niya ang dakilang eskemang may pangalang Melchizedek at inordinahan bilang hierodeacon. Noong panahong ito (1800), dumating sa eremiteryo ang isang bagong abbot, ang matandang Vasily Kishkin, at si Melchizedek, na noon ay matanda na, ay nanatiling nasa patuloy na espirituwal na pakikipag-isa sa kanya. Ginugol ni Melchizedek ang 50 taon sa Beloberezhskaya Hermitage; 95 taong gulang na siya nang, bigla (noong 1810), sa hindi malinaw na mga dahilan, ayon sa sinulat ng kanyang biyograpo, nagpasya siyang pumunta sa mga gubat ng Roslavl at manirahan doon sa isang kubong pang-gubat. Noong panahong iyon, may iba pang mga eremita ring naninirahan sa mga gubat na ito, gaya nina Isaias at Andres. Hindi nahanap ni Matandang Melchizedek ang kapayapaan dahil sa dami ng mga bisita, kaya nagpasya siyang lumipat sa ibang gubat, sa paligid ng bayan ng Mosalsk (sa Kaluga Governorate), kung saan siya nanirahan bilang isang eremita sa loob ng 12 taon kasama si Ama Isaias. Muli, nagsimulang dumating sa kanya ang mga tao upang makipag-usap, naghahanap ng aliw at payo. Nang pumanaw si Isaias, kinuha ni Melkisedek ang isa pang monghe, si Michael, bilang kanyang alagad, at magkasama silang nagpasiyang bumalik sa gubat ng Roslavl, kung saan ginugol ni Melkisedek ang huling tatlong taon ng kanyang buhay kasama ang kanyang alagad. Pumanaw siya noong ika-9 ng Hulyo 1840 sa gulang na 125[1352] .

Sa Gethsemane Skete na kaakibat ng Trinity-Sergius Lavra, nanirahan din ang ilang lubos na iginagalang na asketiko at matatanda: ang asketikong si Philip, na naghanap ng kanlungan sa isang maliit na kuweba, at ang mga matatandang sina Isidore, Alexander, Gregory, Herman († 1918) at Hilarion[1353] . Partikular na kilala si Nakatatandang Barnabas Merkulov (1831–1906). Siya ay anak ng isang magsasaka (ang sekular niyang pangalan ay Vasily) at natutunan ang hanapbuhay ng tinsmith. Sa edad na 20, dumating siya sa Trinity-Sergius Lavra at pumasok bilang baguhan. Ang kanyang espirituwal na gabay ay si Elder Gregory. Habang baguhan pa, nakibahagi si Vasily sa pagtatatag ng isang kumbento ng mga madre, kung saan siya kalauna'y nagsilbing abbot. Nang pumanaw si Nakatatandang Gregory (1862), lumipat si Vasily upang manirahan sa isa pang nakatatanda na si Daniel, na pumanaw noong 1865 at bago siya mamatay, sinabi kay Vasily na siya rin ay sa huli ay magiging isang nakatatanda. Noong 1865, nagsumpa si Vasily ng pangakong monastiko, at kinuha ang pangalang Barnabas. Noong 1872, naging hieromonk siya. Kahit noon pa man, sa kabila ng kanyang kabataan, nagsimulang dumalaw sa kanya ang mga bisita. Nanirahan siya sa Gethsemane Skete, at mula 1873 hanggang sa kanyang pagkamatay noong 17 Pebrero 1906, maraming mananampalataya ang naakit ni Nuno Barnabas. Ang kanyang paraan ng pakikitungo sa mga debotong tao ay nagpapaalala sa mga matatandang Leonid at Ambrose ng Optina: gusto niyang iparating ang kanyang mga aral at payo sa anyo

---

[1352] Hilarion, monghe. Ang Buhay ni Hierodeacon Melchizedek, sa: Spiritual Readings 1889. 2. pp. 184–201.

[1353] Kaunti lamang ang aking impormasyon tungkol sa mga matandang ito. Isang maliit na polyeto ang inialay kay Matandang Alexander: Tungkol sa Buhay at Mga Gawa ng Hermitong Matanda ng Gethsemane Skete, malapit sa Trinity-Sergius Lavra (Moscow, 1900); tungkol kay Ngang. Isidore: Florensky, P. *Ang Asin ng Daigdig*, ibig sabihin, isang salaysay ng buhay ng hieromonk Abba Isidore ng Gethsemane Skete, na tinipon at inayos nang maayos ng kanyang hindi karapat-dapat na espirituwal na anak, si Pavel Florensky (Sergiev Posad, 1909). Hindi ko nagamit ang alinman sa dalawang akdang ito. Si P. A. Florensky (1881–?) ay isang napaka-interesanteng personalidad at isang orihinal na tagapag-isip: isang pisiko, siyentipiko sa kalikasan, pilologo, pilosopo, at teologo, nagtapos siya sa Fakultad ng Pisika at Matematika at sa Akademiyang Teolohikal ng Moscow; noong 1911 ay inordinahan siya bilang pari; siya ang may-akda ng maraming akda, na karamihan ay nananatiling hindi nailathala. Lalo nang kilala ang kanyang aklat na *Ang Haligi at Pundasyon ng Katotohanan* (1914) – isang pilosopikal, teolohikal, asetik-mistikal at matematikal-pilosopikal na traktado. Ang mga sipi mula rito ay lumabas sa: *Ostliches Christentum. Dokumente*. Inedit nina N. F. Bubnov at H. Ehrenberg. Bol. 2: *Philosophie* (Munich, 1925). pp. 28–194; tungkol sa kanyang espirituwal na pag-unlad – p. 410. Nagbibigay si Florensky ng natatanging pagsusuri sa tradisyon ng mga nakatatanda: 'San Seraphim ng Sarov at ang dakilang mga nakatatanda ng Optina – sina Nakatatandang Lev at Leonid (ayon sa salaysay ni Florensky, lumalabas na magkaibang indibidwal sina Lev at Leonid, samantalang ang "Lev" ang pangalang natanggap ni Nakatatandang Leonid nang kunin niya ang dakilang eskemang monastiko. – I. S.) at Macarius, at lalo na si Ambrose – pinagsasama sa kanilang sarili, na parang isang nag-aalab na sentro, ang kabanalan ng bayan. Sila ay kalahating-santo, hindi na mga monghe sa makitid na kahulugan ng salita. Sa pamamagitan nila, na parang sa pamamagitan ng mga salaming nagpapalaki, nakikita ang Parating. Ang kanilang buong pagkatao rito ay bago, natatangi, at apokaliptiko. Tanging ang mga bulag lamang ang hindi makakakita nito. Kapanirangan o kabaliwan ang magpatuloy hindi sa kanilang yapak, kundi lampas sa kanila, sapagkat ang ibig sabihin noon ay ang pabayaang pagtatangkang paikliin ang takbo ng kasaysayan ng mundo na itinakda mula pa noong una. Ibig sabihin nito ay pagtanggi sa mga salita ng Panginoong Hesus: 'Alin sa inyo ang sa pamamagitan ng pag-aalala ay makapagdaragdag ng isang kubit sa kanyang tangkad?' (Matt. 6:27; Lucas 12:25). Ibid. p. 72 (binigyang-diin ng editor).

ng mga kasabihan o biro. Ang komunidad ng mga madre na itinatag niya sa nayon ng Vyksa (malapit sa Ardatovo sa Diyosesis ng Nizhny Novgorod) ay naging kumbento noong 1878, at nanatili si Elder Barnabas bilang espirituwal na ama ng mga madre ng kumbento sa buong[1354] .

Sa unang kalahati ng ika-19 na siglo, ang Nakatatandang Filaret (1752–1842) ng Monasteryo ng Novospassky ay lubos na iginagalang sa Moscow. Siya ay nagmula sa mga gubat ng Roslavl, kung saan ginugol niya ang 11 taon (1799–1810) sa ganap na pag-iisa. Dahil sa kaniya, isinuko ng kilalang Rusong iskolar na si I. V. Kireevsky ang kaniyang mga paniniwalang deista at bumalik sa Simbahan; ang asawa ni Kireevsky ay espirituwal na anak ni Nakatatandang Filaret, at siya ang nagpayo sa kaniyang asawa na lumapit sa nakatatanda. Pagkatapos mamatay si Nakatatandang Filaret, ngunit alinsunod sa kanyang payo, nakilala ni Kireevsky ang Nakatatandang Makarii ng Optina, na kanyang sinuportahan sa paglalathala ng mga akdang asketiko[1355] . Si Nakatatandang Filaret ay siya ring espirituwal na ama ni Metropolitan Filaret Drozdov.

Noong ika-19 na siglo, nakilala nang husto ang Monasteryo ng Valaam. Nang italaga ni Metropolitan Gabriel si Elder Nazarius noong 1782 upang maibalik ang monasteryong ito, ito ay nasa kalagayan ng panlabas na pagpapabaya at panloob na paghina ng espirituwal. Noong 1723, sinunog ng apoy ang halos lahat ng gusali ng monasteryo, at hanggang sa pagdating ni Ama Nazarius, iilan na lamang ang mga monghe na nanatili roon. Matapos maibalik ang ilang gusali ng monasteryo, sinimulan ni Nazarius na ituon ang kanyang pansin sa panloob na organisasyon ng buhay monghe, at unti-unting lumaki ang bilang ng mga monghe sa kanyang pangangalaga. Ilang dekada ang lumipas, naging kilala ang monasteryo sa napaka-mahigpit nitong pamumuhay. Gayunpaman, pagsapit ng huling bahagi ng dekada 1820, muling lumitaw ang iba't ibang paglihis sa patakaran ng monastiko, na nagtulak kay Matanda Leonid na lumipat sa Optina Hermitage noong 1829.

Sa kalagitnaan ng ika-19 na siglo, ang mongheng Valaam na si Schemamonk Theoktist ay sumikat dahil sa higpit ng kanyang mga gawi sa pag-a-ascetic; bago niya kunin ang mga panata ng monghe, naglingkod siya sa hukbong-dagat; dumating siya sa Valaam noong 1827, kinuha ang panata ng monghe noong 1835, at ang dakilang schema noong 1853. Sa huling sampung taon ng kanyang buhay, nanirahan siya sa isang kubong gubat at kilala sa partikular na higpit ng kanyang mga gawi sa pag-a-ascetismo; dumarating sa kanya ang mga batang monghe, at tinuturuan niya sila sa buhay monghe. Pumanaw siya sa matandang edad noong 1863.

Noong panahong iyon, ang Monasteryo ng Valaam ay nagtamasa ng natatanging katanyagan sa mga tao, at ang bilang ng mga peregrino at bisita ay lumago taon-taon. Nagbago nang malaki ang anyo ng monasteryo: sinimulan nina Abad Damaskin (Kononov, 1839–1871) at Jonah (Dmitriev, 1879–1891) ang isang malawakang programa ng konstruksyon, at ang kasalukuyang anyo ng monasteryo—na may mga simbahan na bato, mga selda ng monghe, mga bahay-pangbisita para sa mga peregrino at napakaraming gusaling pang-utilidad (mga gilingan, istasyon ng bomba, planta ng kuryente, atbp.), ay patunay sa mga gawain ng masisipag at maunlad na mga abad na ito. Gayunpaman, si Damaskin ay isang abbot na pinagsama ang pang-ekonomiyang pakikipagsapalaran sa husay sa pagpapanatili ng panloob na kaayusan sa loob ng monasteryo, at naramdaman ng mga monghe ang mabigat na kamay ng kanilang mahigpit na abbot. Sa kanyang panahon, lumampas sa tatlong daan ang bilang ng mga monghe[1356] .

Ang akda ni Arkhimandritong Nicodemus na nabanggit sa itaas ay naglalaman ng mga talambuhay ng maraming iba pang mga asketiko mula sa iba't ibang monasteryo sa buong Rusya na nabuhay sa nakalipas na dalawang siglo; salamat sa mga asketikong ito, ang malungkot na atmospera ng Panahong Sinoudal, na pabigat ng napakaraming negatibong penomena, ay bahagyang nabawasan. Hindi naglaho ang diwang asketiko sa panahong ito; kitang-kita ito sa lahat ng mga monasteryo sa Rusya sa iba't ibang antas. Lalo itong namayagpag sa mga gawa ng mga nakatatanda, na karaniwang naghahanap ng kanlungan sa mga monasteryo na kakaunti ang mga monghe.

Ang kahalagahan ng tradisyon ng mga nakatatanda para sa buhay monghe at ang interes sa mga sulating asketiko ay nagbunsod ng akademikong pananaliksik na nakatuon, sa isang banda, sa kasaysayan ng

---

[1354] Berkov, A. The Elder-Comforter, Hieromonk Barnabas (1940); ang polyptong ito ay batay sa isa pang aklat tungkol kay Ama Barnabas: The Life of the Elder-Comforter Father Barnabas, who has fallen asleep in the Lord, founder and builder of the Iversky Vyksinsky Convent (1907).

[1355] Nicodemus. Op. cit. Agosto; Savva. Kronika ng Aking Buhay. Bol. 2. p. 283; Espirituwal na Pagbasa 1866. Bol. 3. pp. 201–206 (isang maikling talambuhay ng matandang Filaret); Kireevsky, I. V. Mga Gawa. Bol. 1. Paunang Salita.

[1356] Ang Monasteryo ng Valaam at ang mga Asketiko Nito (1889). pp. 16, 23, atbp. RBS. pp. 51–52 (Damascene); 319 (Jonathan). Tingnan din: Shmelev, I. Lumang Valaam (1936). pp. 80, 122

asketismong Ortodokso sa kabuuan, at, sa kabilang banda, sa kasaysayan ng tradisyon ng mga nakatatanda. Lumilitaw ang mga akdang nakatuon sa kasaysayan at diwa ng asetik-mistikal na buhay ng Simbahang Silangang. Kahit sa Akademyang Teolohikal ng Moscow, pinipili ng ilang estudyante ang espiritwal na pagka-ama at ang kasaysayan nito bilang paksa ng kanilang mga disertasyon. Isang pagtitipon ng mga kinatawan ng pamayanang monghe mula sa iba't ibang monasteryo, na ginanap sa Trinity-Sergius Lavra noong 1911, ay nagpasya na ang pinakamahalagang tungkulin ng mga monasteryo ay ang pagpapanatili ng tradisyon ng pagka-amang-espiritwal, kabilang ang espirituwal na gabay ng mga baguhang monghe mula sa kanilang mga amang-espiritwal, at katapatan sa sinaunang tradisyong asketiko[1357] . Ang teoretikal na pagkilalang ito sa kahalagahan ng awtoridad ng nakatatanda ay sa kanyang sarili ang pinakamahusay na patunay na hindi naging walang kabuluhan ang kanilang mga pagsisikap. Gayunpaman, ang mga hangarin na ipinahayag sa pagtitipon noong 1911 ay hindi naisakatuparan, sapagkat ilang taon lamang ang lumipas at biglang nagwakas ang buhay monghe sa Simbahang Ruso.

Konklusyon

Ang aklat na ito ay hindi nagbibigay ng detalyadong kasaysayan ng monastisismo sa Rusya, ngunit inilalarawan nito ang lahat ng pinakamahalagang pag-unlad at ang pinakamahalagang mga personalidad.

Sa buong tatlong yugto ng kasaysayang ito, nagbago ang kalikasan ng monastisismo. Ito ay totoo para sa buhay monghe at sa mga pananaw ng mga monghe (kahit yaong kabilang sa iisang henerasyon) tungkol sa mga saligan ng monastikong ascesis, na lalong naging maliwanag sa pagtatalo tungkol sa kahulugan ng ascesis na sumiklab sa simula ng ika-16 na siglo.

Sa ating pananaw, ang pag-iral ng dalawang paaralan ng kaisipan na ito ay napakahalaga para sa buong kasunod na kasaysayan ng monastisismo sa Rusya. Ipinakita ng pagtatalo na ito, una sa lahat, na sa loob mismo ng monastisismo—matapos ang limang siglo ng pag-iral nito sa Rusya, kasunod ng kasikatan ng monastisismo noong ika-14 hanggang ika-15 siglo— lumitaw ang pangangailangang linawin ang diwa ng Kristiyanong pag-aascetismo sa pangkalahatan at ang mga saligan ng buhay monghe sa partikular, at ang pangangailangang tukuyin ang mga saligang ito nang pinakatumpak hangga't maaari upang mailagay ang buhay monghe sa tamang landas.

Ang inisyatiba ay nagmula sa isang grupo ng mga monghe na nagsikap magtatag ng malapit na ugnayan sa asketiko at mistikal na diwa ng sinaunang monastisismo; sa ganitong konteksto, si Nuno Nil ng Sorsk at ang kanyang mga kasama ay nararapat na kilalanin nang espesyal sa kasaysayan ng monastisismo sa Rusya. Kapansin-pansin na naganap ang kanilang inisyatiba sa mga huling dekada ng ikalabing-limang siglo, nang hindi pa gaanong halata ang proseso ng sekularisasyon gaya ng sa simula ng ikalabing-anim na siglo. Mula rito, maaaring mabuo ang konklusyon na hindi dahil sa pagtatangkang labanan ang sekularisasyon kaya nabuo nina Nil at ng kanyang mga kasama ang kanilang mga pananaw na asketiko, kundi dahil naunawaan nila kung ano ang tunay na saligan ng buhay monghe.

Napilitan ang kanilang mga kalaban, ang mga Josephite, na bumuo ng sarili nilang pananaw sa layunin ng monastisismo, pangunahin bilang tugon sa inisyatiba ng mga Non-Acquirers; ngunit hindi nito binabawasan ang kahalagahan ng kanilang pananaw para sa mga historyador; sa katunayan, hindi ito dahil sa nilalaman nitong pampulitika, kundi dahil n patunayan na napakahalaga ito para sa hinaharap na kasaysayan ng monastisismo sa Rusya. Kaya naman, itinakda namin ang panahong sumiklab ang pagtatalo na ito bilang isang mahalagang pagbabago sa kasaysayan ng pag-unlad ng monastisismo at ng pag-unawa nito sa sarili.

Sa ika-16 at ika-17 siglo, ang panlabas at panloob na kasaysayan ng monastisismo ay umunlad halos eksklusibo sa diwa ng mga nagwagi – ang mga Josephite – isang diwa na nagdulot ng maraming negatibong kahihinatnan sa buhay monastiko. Ang kalagayan ng mga monasteryo ay agarang nangangailangan ng reporma – ito ang pangunahing tungkulin ng hirarkiya ng simbahan. Ang sekularisasyon noong 1764, na nag-alis sa mga monasteryo ng kanilang mga lupain, sa isang diwa ay nagpadali sa pagpapatupad ng ganitong reporma, sapagkat nawala ang mga negatibong penomenang kaugnay ng pagmamay-ari ng lupa. Gayunpaman, dahil nabigo ang mga awtoridad na eklesiastikal ng Panahong Sinodal na magpatupad ng anumang makabuluhang hakbang mula sa itaas, maaaring hinarap ng monastisismo ang panganib ng ganap na

[1357] BV. 1913. 4. pp. 399, 400. Proceedings of the Academy. Tingnan din: Arseniew, N. v. *Das heilige Moskau* (1940), na detalyadong tinatalakay ang impluwensya ng mga nakatatanda. Tungkol sa mga Rusong matanda sa Bundok Athos sa ating panahon, tingnan: Fülz-Müller, R. 'Bei dem Starez der "Stummen Wüste". Im Dorfe der Asketen', sa: *Berliner Tageblatt*. 1926. 419 (5 Setyembre).

pagbagsak. Gayunpaman, tulad ng ating nakita, hindi lahat ng malulusog na puwersa sa loob mismo ng monastisismo ay nawala.

Sa ganitong konteksto, ang pinakamalaking kredito para sa muling pagsibol ng buhay monghe ay dapat ibigay sa mga Rusong nakatatandang monghe ng ika-18 hanggang ika-19 na siglo, na sa Rusya ay direktang at pinakamalapit na nauugnay sa pangalan ng nakatatandang si Paissius Velichkovsky. Iba pang mga pagpapakita ng tunay na asetikong debosyon ang nagpapakita na ang panganib ng sekularisasyon ay hindi pantay na nagbanta sa hinaharap ng monastisismo sa lahat ng lugar. Ang mga gawa at gawain ng mga nakatatanda ay patunay na sa loob ng monastisismo—lalo na sa mga kabataang henerasyon ng mga monghe noong huling bahagi ng ika-18 at ika-19 na siglo—ay mayroon pang malulusog na puwersa na kumikilos, at mayroong malaking pagnanais para sa isang tunay na monastikong pamumuhay. Karapat-dapat na pansinin ang katotohanang ito hindi lamang ng mga historyador ng Simbahan kundi pati na rin ng mga historyador ng kultura, sapagkat ipinapakita nito ang lakas ng mga relihiyosong hangarin sa lahat ng antas ng lipunan, pati na rin ang katotohanang ang popular na debosyon, sa isang diwa, ay nagkaroon ng impluwensya sa buhay monghe mula sa labas.

Noong ika-19 na siglo, naimpluwensyahan ng mga nakatatanda ang buhay espirituwal hindi lamang ng mga monghe kundi pati na rin ng mga layko na naninirahan sa labas ng mga pader ng monasteryo. Sa pamamagitan ng ministeryo ng mga nakatatanda sa mundo, unti-unti nang nawala ang pagiging makasarili at nakapaloob sa sarili ng monastisismo ng Rusya, na karaniwan sa Ortodoksong monastisismo. Isang napakahalagang punto ito. Ang eskwela ng pag-aascetiko ni Ama Paissius Velichkovsky, na halos lahat ng mga nakatatanda ay nagpanatilih ng espiritwal na ugnayan, at na sa simula ay nagpanatilih ng ganitong makahiwalay na katangian, ay sa huli ay ginampanan ang misyon na paglingkuran hindi lamang ang mga monghe kundi pati na rin ang mga taong namumuhay sa mundo. Sa gayon, ang tradisyon ng pag-aascetiko ng Simbahang Silangang ay nagkaroon ng bagong anyo sa loob ng tradisyon ng mga nakatatanda sa Rusya. Nangyari ito nang kusang-loob, nang hindi pinilit, nang walang anumang presyur mula sa mga awtoridad ng simbahan, na walang tunay na panloob na ugnayan sa mga karaniwang mananampalataya. Ang mismong diwa ng tradisyon ng mga nakatatanda ang humantong sa unti-unting pagpapanumbalik ng espirituwal na pagkakaugnay sa pagitan ng komunidad ng mga monghe at ng mga tao.

Imposibleng sabihin nang may kasiguruhan kung ang monastisismo ay nagkaroon ng sapat na lakas upang ipagpatuloy ang paglago ng espirituwal at mapanatili ang malapit na ugnayan sa mga mananampalataya, o kung gaano kabilis sanang hinog ang mabubuting bunga ng buhay Kristiyano, sapagkat pagsapit ng katapusan ng ikalawang dekada ng ika-20 siglo ang kasaysayan ng monastisismo sa Rusya ay biglang tumigil dahil sa panlabas na presyon, bilang resulta ng mga pangyayari sa kasaysayang pampamahalaan at pampulitika ng Rusya. Paano at kailan muling bubuhayin ang monastisismo sa Rusya, anong anyo ang kakamtan nito, at kung mangyayari nga ito – ang mga tanong na ito ay sasagutin ng mga historyador na tatalakay sa paksang ito sa hinaharap, paglipas ng makabuluhang panahon. Sa ngayon, gayunpaman, ang kasaysayan ng monastisismo sa Rusya ay tila isang ganap na penomenon, na maaaring suriin mula simula hanggang wakas sa loob ng isang makasaysayang pananaw.

Bilang pagtatapos ng ating pag-aaral, pahintulutan ninyo kaming ipaalala sa mambabasa ang mga salita ng isang dalubhasa sa kasaysayan ng monastisismo sa Rusya, si Prinsipe Sergei Nikolaevich Trubetskoy († 1905), isang iskolar na hindi gaanong kilala sa Kanluran: 'Ang mga monasteryo ang pinakamahalagang kayamanan ng ating buhay, ang ating pagmamalaki, gaano man mayabang at may paghamak ang pagtingin sa kanila ng mga taong walang alam tungkol sa buhay na espiritwal, na hindi man lang nais isaalang-alang kung bakit napakaraming tao ang pinipili ang landas na ito ng pagsasakripisyo sa sarili. Maaaring, siyempre, pag-usapan ang moral na kahinaan sa ilang monasteryo, at ang katamaran, kawalan ng ginagawa, at mga bisyo ng mga monghe – wala nang ibang lugar kung saan napakalaki ng agwat sa pagitan ng ideal at realidad gaya ng sa mga monasteryo, bagaman wala ring ibang lugar na nararanasan ito nang ganoon kalalim at kasakit. Pinahahalagahan natin ang mga monasteryo bilang mga institusyon kung saan ang mga katuruan ng Simbahan ay naisasabuhay mismo… Pinahahalagahan natin ang mga monasteryo, sa kabila ng kanilang mga kakulangan at kahinaan, para sa mga banal na perlas ng k na kumikislap mula sa loob ng kanilang mga pader. Sila ay naging lugar ng espirituwal at moral na edukasyon para sa mga tao[1358] .

[1358] Kinuha mula sa: Arseniew, A. v., *Die Kirche des Morgenlandes* (1925), sa: *Sammlung Göschen*, Blg. 918, p. 8.